VÄRLDENS HERRE

FORTS. AV GREVEN AV MONTE CRISTO
AV
DUMAS--**MÜTZELBURG**

ÖVERSÄTTNING FRÅN ORIGINALSPRÅKET

FÖRSTA DELEN

MALMÖ 1932
HANDELSAKTIEBOLAGET NORDEN
BOKFÖRLAGET

STENSTRÖM & BARTELSON, BOKTR. A.-B., MALMÖ, 1932.

Förord till den digitala utgåvan

Detta är **Projekt Runebergs** digitala faksimilutgåva av *Världens herre*, en svensk översättning av romanen *Der Herr der Welt* av tysken **Adolf Mützelburg** (1831-1882). Den är skriven som en fortsättning på **Alexandre Dumas** (1802-1870), *Greven av Monte Cristo* (1844-1845) och båda författarnamnen nämns på titelbladet.

Översättaren är inte känd. Flera tidigare svenska utgåvor finns (1899, 1907, 1919, 1925), okänt om det är samma översättning. Den här digitaliserade utgåvan består av tre delar med varsin titelsida, sammanbundna i en enda knubbig volym med sammanhållen sidnumrering, tryckt på billigt papper och utgiven av förlaget Norden 1932. Den digitaliserades i augusti 2004.

Libris saknar information om den nu digitaliserade volymen. Däremot innehåller Libris uppgift om romanens fjärde del från 1932 omfattande sidorna 691-854 och sammanbunden med *Miljonbruden* av samme författare. Enligt Libris finns denna fortsättning endast i Kungl. biblioteket.

1. DON LOTARIO.

Ett språng till, min raska Rosinante, och vi äro över! Därpå kan du flyga över slätten som en svala. Hoppa nu!

Den unge ryttaren fattade med vänstra handen hästens tyglar, och gav med den högra det stolta djuret en uppmuntrande smekning på halsen.

Det var ett vågstycke, och Rosinante tycktes alltjämt draga sig för att sätta över den klyfta, som gapande låg framför henne. Hon reste sig för att taga språnget, men ryggade tillbaka och stegrade sig.

-- Vill du smaka sporrarna? ropade den unge ryttaren vredgat utan att betänka, att ett felsprång av hästen skulle störta dem båda i ett oundvikligt fördärv, ty klyftan var mer än femtio fot djup. Ännu vet du ej hur sporrarna smaka; du skall få känna det.

Därmed pressade han sina långa spanska sporrar djupt in i ljumskarna på hästen, som reste sig av smärta på bakbenen och gjorde ett sidosprång som om han velat kasta av ryttaren, men därefter tog hon ett väldigt språng framåt och satte över klyftan.

På andra sidan klyftan stannade hästen darrande och frustade ängsligt, som hade den vetat, att den undgått en stor fara. Ryttaren uppgav ett glatt klingande skratt.

-- Sade jag dig icke att vi skulle, ditt enfaldiga kräk! utropade ryttaren, som om hästen förstått honom. Nu äro vi över, fast ditt ädla blod klibbar vid mina sporrar. Vid dylika språng måste du vänja dig,Rosinante, det hjälper inte. Den genaste vägen är den bästa, bure den ock över hundra dylika klyftor.

Ryttaren, som talade så, var en ståtlig ung man, knappt över tjugo år gammal, en äkta spanjor från hjässan till fotbjället och av lika rent blod som hans häst, vilken icke ägde något mera än namnet gemensamt med don Quijotes stelbenta Rosinante. Mörkbruna lockar böljade under panamahatten, hans ögon blixtrade mörka och eldiga över den böjda näsan, och de väldiga mustascherna kunde icke varit mera omsorgsfullt putsade, om don Lotario gjort en ritt genom Puerta del Sol i Madrid i stället för över bergen i Övre California. I hans dräkt låg till och med något av spanjorens stolta koketteri, fastän den ej var formad efter moderlandets snitt, utan mera lämpad efter det tropiska klimatets krav. I övrigt var ryttaren en vacker ung man, med uttrycksfullt ansikte, kraftig och muskulös gestalt. Liksom hans bröder av Pyreneiska halvön var han redan man vid en ålder, vari den kallare nordiska solens barn ännu räknas till yglingarna.

En omedveten, segersäll trotsighet blickade ur hans ögon efter det han uppgivit sitt glada skratt, över den vackra dalen, som låg utbredd för hans fötter, och tycktes sålunda vilja unna sin häst en kort rast.

-- Framåt! ropade han därefter till hästen. Men försiktigt, annars kunna vi ännu bryta halsen av oss!

Det gällde nu att över klipputsprång och vilt sammanvräkta stenmassor stiga ned i dalen. Där fanns intet spår till väg, och en förnuftig människa skulle råkat i dödsångest, om hon på sina två ben skulle företagit ett dylikt vågstycke. Endast en så oförvägen natur, son don Lotarios, kunde här anförtro sig åt en hästs fötter. Obekymrad om, var hästen nedsatte sina hovar, skådade han ned över dalen och var just i begrepp att uppstämma en visa, då hästen ånyo stannade.

-- För tusan, Rosinante, utbrast han. Vår vänskapär snart slut, om du är så där tveksam. Vad går åt dig? Varför sträcker du näsborrarna så där mot vinden? Men vänta, den här gången har du verkligen rätt, Rosinante!

Han släppte tyglarna och förde hastigt båda händerna till pistolhölstren, som voro anbragta å ömse sidor av sadeln. Ett ögonblick därefter blänkte en dubbelpistol i vardera handen.

Denna försiktighet tycktes inte vara obefogad. Ty liksom spöken hade fem mörka gestalter uppdykt framför ryttaren, som om de uppstigit ur jorden. Det var indianer, infödingar i Övre California, barn av denna fula stam, som icke har något annat än slugheten och illfundigheten gemensamt med de stolta, vackra nordamerikanska indianerna, mörkhyade spöken med hemska blickar och utmagrade lemmar, vilka blott sparsamt skyldes av trasiga bomullsskynken eller en panterhud. Två av dem buro lansar och bågar, två voro väpnade med knivar, men den femte hade en gammal jaktbössa på axeln.

-- Icke ett steg vidare! ropade don Lotario, då den sistnämnde närmade sig. Vad vilja ni, era hundar? Icke ett steg vidare, säger jag er, ty då jagar jag en kula genom huvudet på er.

Därvid kastade han en blick på vänstra sidan av sin gördel, vari han instuckit den spanska kniven, macheten, som

en spanjor sällan skiljer sig vid. Ryttaren såg med tillfredsställelse, att den satt på sitt ställe, och utsträckte sedan högra armen mot indianerna, tillika spännande båda hanarna på den ena dubbelpistolen.

-- Nåd, herre! skrek en av indianerna, han med bössan. Vi icke vilja döda eder, nej, vid Store anden! Vi vilja endast fråga och ödmjukt bedja om svar.

-- Jaså, edra hundar, tro ni ej, jag känner era skurkstreck? frågade Lotario, alltjämt med handen upplyft och ögat fäst på indianerna, som nu antogo en ödmjuk och bönfallande ställning.-- Nåd herre! Vid den Store anden, vi vilja blott fråga dig! sade indianen med sitt råa strupljud och på den uslaste spanska.

-- Fram med frågan då, din hund! ropade don Lotario, och höjde ånyo båda armarna mot indianerna, som om han med säkerhet väntade ett anfall.

-- Vi vilja fråga eder, om han känner de främmande männen där borta, sade indianen med bössan och pekade åt den mitt emot liggande sidan av dalen.

Don Lotario syntes överraskad och kastade en frågande och misstrogen blick på rödskinnen.

-- Är det de främmande männen, som för ett halvt år sedan plötsligt kommo hit? frågade han därefter.

Indianen gav honom med ett tecken tillkänna, att det var just dem han menade.

-- Männen som bosatt sig på önskningarnas berg och uppfört sina boningar på lika många veckor, som andra därtill behövt år? Och vilka boningar sedan! fortfor den unge spanjoren.

Indianerna gåvo åter genom ett tecken tillkänna, att det var just dessa främlingar och inga andra.

-- Och förvandlat hela dalen till en trädgård och gjort det omöjliga möjligt? sporde dön Lotario vidare och tycktes roa sig åt indianernas stigande oro. Vilka till och med hade medfört kanoner och i vars källare ligger mera krut, än det finns sand i bäcken där borta?

-- Ja, ja! utropade indianerna med en mun, och deras ögon lyste som glödande kol.

-- Det är således lorden ni mena? frågade don Lotario nästan hånande. Men vad viljen I veta om honom?

-- Vad han har att göra i vårt land, varför har han uppbyggt denna fästning, svarade den förste indianen.

-- I ert land? sade Lotario med ett hånskratt. För tusan det är icke illa! Denne gudlöse hedning kallar California för sitt land! Ni önska således veta, vadlorden vill här? Nå väl, det kan jag icke säga er. Jag vet det icke själv. Jag skulle icke ens kunna upplysa en rättskaffens kristen därom, om han frågade mig, långt mindre er, edra hedniska hundar!

-- Herrn vet det icke? frågade åter indianen med bössan. Ni är dock en vän till främlingen.

-- En vän? sade Lotario skakande på huvudet. Det kan jag verkligen icke påstå. Jag har varit hos honom tre gånger, och han har mottagit mig så vänligt, som en kall engelsman kan göra. Men hans vän? Nej, det är jag icke och lär väl ej heller någonsin bli det. Jag kan således icke giva er någon upplysning. Vänden er till lord Hope själv.

-- Ni vill således icke säga oss, vad ni vet, mumlade indianen, kastande en misstrogen blick på den unge spanjoren, som icke ett ögonblick glömt försiktighetens bud, utan alltjämt höll pistolerna i händerna.

-- För tusan, ditt odjur, kan jag säga dig något, som jag icke vet? utbrast don Lotario förbittrad.

-- Min herre tror icke, att främlingen vill göra de röda männen till slavar? frågade indianen.

-- Vad jag tror? Vid min arma själ, jag tror allt om denne främling, ty han har gjort det otroliga! sade spanjoren. Och nu, ur vägen, pack!

-- Ännu en fråga, herre, sade indianen. Varför kallar han vita män till sig fjärran ifrån? Har han icke folk nog? Han vill väl bliva landets herre?

-- Vita män? Jag vet icke av några vita män, svarade Lotario. Vad vill det säga?

-- Ni vet således icke, att en skara vita män och kvinnor slagit läger där borta bakom de spetsiga bergen och drager hit till dalen till främlingens hjälp? frågade indianen misstroget.

-- Må min arma själ evigt stekas i skärselden, om jag det vet! svarade don Lotario muntert. Och vadangår det er och mig, om han ökar antalet av sina tjänare?

Indianen svarade icke på denna fråga. Han kastade blott en blixtrande blick på sina kamrater, vilka likaledes svarade honom blott med en blick. Spanjoren trodde detta vara ett tecken, att man ämnade angripa honom, och han lyfte sin högra hand. Men han hade misstagit sig. Blicken hade endast varit en fråga, om man kunde tro spanjoren, och svaret hade utfallit ja-kande.

-- Således tror ni icke, att de vitas anförare för något ont i skölden mot de röda mannen? frågade indianen. Han uppför icke sin fästning för att göra oss till slavar?

-- Jag tror, att han litet bryr sig om er, rödskinnade pack! svarade don Lotario. Och om I nu icke given mig plats, skjuter jag er som präriehöns.

Innan han dock hann sätta sin hotelse i verket, voro indianerna försvunna. Lotario höll ännu en stund stilla på samma ställe för att förvissa sig, att de verkligen avlägsnat sig. Strax därefter upptäckte han dem på en närbelägen bergås, skyndande åt motsatt håll.

-- Denna gången sparade jag mitt krut, sade spanjoren lugnt, medan han åter stack pistolerna i hölstren. Men att de ha ont i sinnet mot lorden, är säkert. Jag kan giva honom en varning, och då blir han nog av tacksamhet litet mera öppen mot mig. Framåt, Rosinante, du har nu fått vila länge nog! Inom tio minuter måste vi vara hos honom.

Hästen klev nu varsamt utför berget. Den, som nedifrån djupet av dalen åsett detta företag, skulle ha svurit på, att häst och ryttare måste bryta halsen av sig. Och likväl befunno sig båda om några minuter välbehållna på den gröna gräsmattan som betäckte hela dalen. Spanjoren gav sin häst med flata handen ett slag på halsen, smackade med tungan, och hästen flögframåt, som en svala och nästan lika ljudlöst som luftens seglare, enär det mjuka gröna gräset dämpade ljudet av hästens hovslag lika fullkomligt som en tredubbel matta.

Tio minuter efter sammanträffandet med indianerna, red don Lotario över en alldeles ny bro, som förde över en liten kristallklar bäck, och stannade vid foten av det berg, som han förut givit namnet Önskningarnas berg.

Han såg uppåt och skakade på huvudet. Varför, skulle en främling svårligen kunnat gissa. Men den, som visste, att detta berg ännu ett halvt år förut icke bar någonting annat än några tvinade granar, förkrympta cedrar och buskar, och nu skådade de trä- och stenbyggnader, som krönte dess topp, han skulle även ha skakat på huvudet. Byggnader hade uppväxt som genom trollslag. Bergets topp var fullständigt omskapad. Somliga stenblock voro bortsprängda med krut, andra genom murverk så förenade med varandra, att en fast gördel, liksom en ringmur drog sig runt omkring bergets topp och bildade en ganska aktningsbjudande befästningslinje, vars skottgluggar antydde, att den även skulle tjäna till sådant ändamål. Bakom denna mur såg man hustaken skjuta upp. Sålunda hade Önskningarnas berg på få månader förvandlats till en stad och fästning.

Berget, förut lika otillgängligt som örnens näste, hade ändrat sitt utseende. Från dess fot slingrade sig i sicksack en väg, bred och anlagd efter alla konstens regler, uppför berget, så att en gubbe med sina kryckor numera bekvämt kunde uppnå dess topp, som förr var tillgänglig blott för de djärvaste jägare. Jättestora klippblock hade därför måst sprängas och avgrunder fyllas. Och detta hade lord Hope åstadkommit med en hand full folk. Don Lotario hade skäl att skaka på huvudet.

Låtande sin Rosinante i sakta mak trava uppför den bekväma vägen blickade han omkring sig. Kommen dit upp, såg han en ny förändring. I stället för denförra enkla grinden utgjordes ingången nu av en fast stenportal med väldiga ekdörrar.

-- Vem där? sade vakten genom portluckan.

-- Don Lotario, svarade den unge mannen. Anmäl mig för lorden. Man får väl tala vid honom?

Något svar följde inte, men tre minuter senare red spanjoren in genom den öppnade porten.

2. LORD HOPE.

En grovt byggd karl i matrosdräkt mottog don Lotarios häst, varefter spanjoren tog vägen till en stenbyggnad, vars murar voro fotstjocka och vars yttre röjde en viss skönhet. Men innan han inträdde genom dess dörr, stannade han ännu en gång förvånad och kastade en blick över platsen mellan de särskilda byggnaderna.

Här låg en sådan mängd saker uppstaplade, som om det gällt grunda en koloni med tusentals invånare. Där lågo fat, timmer, åkerredskap och husgeråd; där stodo kistor och lådor, kärror och vagnar; där voro balar upptravade, vilkas innehåll man icke kunde gissa sig till, och över vilka en tältduk spants till skydd mot regn. Däremellan sprungo raska karlar beställsamt fram och tillbaka, alla klädda i lätta dräkter, liknande sjömäns. Mitt ibland dem, på en stor kista, stod en kraftig, undersätsig man med beslutsamt ansiktsuttryck och utdelade kort och bestämt sina befallningar, under det han då och då kastade en blick mot ett av fönstren i den stora stenbyggnaden, sannolikt för att därifrån erhålla någon antydan av sin herre, huruvida han ledde arbetet till dennes belåtenhet.

Ännu en gång skakade dön Lotario på huvudet och mumlade mellan tänderna. Därpå inträdde han i huvudbyggnaden.

Även här mötte honom nya överraskningar. Golven voro belagda med mattor, alabastervaser stodo i nischerna och marmorbilder vid väggarna, blomstergirlander slingrade sig uppefter trappan, präktiga lås blänkte på dörrarna. En sådan prakt hade han aldrig sett. Överallt annanstädes skulle den ha förvånat honom; här förstummade, bedövade den honom. Ännu fjorton dagar förut, vid hans senaste besök, hade allt varit kalt och tomt. Nu befann han sig i ett fepalats.

-- Han är en trollkarl, denne lord Hope! Gud vare min arma själ nådig! mumlade han halvt leende och korsade sig.

-- Don Lotario vill mottagas på trappan, kan jag se, ropade nu en klar, välljudande stämma till spanjoren. Ursäkta, jag känner icke till bruket i ert land.

Spanjoren avtog ögonblickligen sin hatt och behöll den i handen. Därefter gjorde han en djup bugning. Han stod nu inför herrn i huset, skaparen av detta palats, trollkarlen.

Hade lord Hope kanhända i sitt yttre någonting av trollkarl? Måhända, Han var en man av mer än medelstorlek, bredaxlad, med kraftigt välvt bröst. Hans hår var lika svart som hans ögon och skägg, hans hy fin och ljus, nästan blek. Ingen skulle i honom anat en engelsman. Men i alla händelser var han en fin, förnäm herre. När han nu stod där så otvungen, lätt hälsande med handen och ännu lättare med huvudet samt med ett flyktigt, förbindligt leende på läpparna, måste den andryge spanjoren, den trotsige ynglingen för fjärde gången tillstå för sig själv, att han befann sig inför ett överlägset väsen. Han förnyade sin bugning, nästan förlägen, och gick försagd fram till lorden.

-- Mylord, jag tror mig drömma, sade han förvirrad. Vilken prakt, vilken härlighet! Och ännu för fjorton dagar sedan såg jag ingenting därav. Huru har detta varit möjligt? Varifrån har allt detta kommit?

-- Ni frågar för mycket på en gång, sade lordenmed det knappt märkbara leende, som förlänade hans bleka ansikte ett så eget och svårförklarligt uttryck, men ändå ingav ett visst förtroende. Men ämnar ni då stanna i korridoren, don Lotario?

Spanjoren steg uppför den lilla trappan helt varsamt, som om han varit rädd för att trampa på sammetsmattorna, vilka förtogo ljudet av hans steg, och inträdde därefter genom den dörr, som lorden öppnat. Det var blott ett förrum. Spanjoren tyckte det dock kunna passa till bostad åt en prins. Därpå inträdde han genom en annan dörr. Samma enkla, stolta prakt, de skönaste mattor, de vackraste tapeter, tavlor på väggarna, möbler av finaste,

prydligaste former och därtill överallt en fläkt av trevnad, ingenting överlastat, allt bekvämt och inbjudande -- det var för mycket för den unge spanjoren. Han var en av Californias rikaste godsägare, men i jämförelse med detta trollslott var hans hacienda torftig som en indians hydda. Han framstammade några uttryck av den högsta överraskning, sjönk därefter ned på en stol och blev där sittande med uppspärrade ögon, under det lorden lugnt gick fram till fönstret och genom ett tecken med fingret tycktes giva sin intendent någon ny befallning.

-- Vad felas er, don Lotario? Mår ni illa? frågade han, vändande sig till spanjoren.

Denne gjorde en nekande åtbörd, pekade med handen runt omkring sig, som han velat låta förstå, att denna anblick berövat honom talförmågan, och gjorde sedan en väldig ansträngning att stiga upp.

Det lyckades. Lotario tycktes inse, att han gått för långt. Hans medfödda stolthet sade honom, att han borde blygas för att ha ägnat en främling en sådan beundran. Han ville därför genast gottgöra sitt fel.

-- För tusan! utropade han och försökte åstadkomma ett förnämt leende, det här måste ha kostat vackra pengar!-- Inredningen? frågade lorden lugnt. Jag vet icke, vad ni här i landet kallar mycket pengar. Äro fyra hundra tusen dollar mycket eller litet här i California?

-- Fyra hundra tusen dollar! Åh, för tusan, det var minsann inte litet! utropade don Lotario häpen.

-- Således en medelmåttig summa, menade lorden lugnt. Nå, jag tänkte det. Så mycket kostar inredningen.

Spanjoren hade ett nytt utrop av överraskning på läpparna, men undertryckte det, ty lorden hade talat så likgiltigt, som om det blott varit fråga om en ny fönsterruta. Fyra hundra tusen dollar! Don Lotarios hela egendom var knappt värd så mycket.

-- Hur i all världen har ni fått hit allt detta frågade han därefter, hit i denna ödemark, där ingenting annat finns än dvärgbuskar och klippor? Ni måste ha hämtat det från New York, ty icke ens i New Orleans finner man sådana skatter.

-- Min vän, sade lorden okonstlat, jag tycker icke om den amerikanska smaken. Dessutom finner man icke allt vackert på ett ställe. Dessa mattor äro från Paris, möblerna likaledes, tapeterna från London, ävensom denna kamin. Jag tror den kan behövas till vintern. Vad tavlorna och bilderna beträffar, hade jag dem till stor del redan förut.

-- Från London! Från Paris! sade spanjoren, skakande på huvudet. Allt detta måste dock ha varit mer än en skeppslast. Jag begriper icke, huru ni kunnat få hit allt. Och få det ordnat på fjorton dagar! Det är otroligt! Mylord, jag beundrar icke er rikedom! -- det finns sannolikt de, som äro ännu rikare -- men jag beundrar den trollkraft, varmed ni vet att ordna era skatter, den hastighet, varmed allt detta funnit sin rätta plats.

Lorden tycktes ej ha lyssnat till det senare. Hangav emellertid genom fönstret ett tecken åt sin intendent.

-- En hel skeppslast, sade ni. Ja, där ligger min ångbåt.

-- En ångbåt! utropade spanjoren, farande upp, som driven av en fjäder. Var, var?

Han skyndade fram till fönstret, ty lorden hade pekat ditåt.

Därifrån hade man fri utsikt åt vänster. Man såg över bergshöjderna, som sträckte sig ända ned till havet; man såg även här och där genom en öppning dess blå yta framskymta. Tusen steg ungefär från foten av Önskningarnas berg inträngde mellan klipporna en smal vik, knappt bredare än en flod och liksom danad till ankarplats för en mindre flottilj. I denna vik låg en lätt och vackert byggd jakt, som redan förut väckt don Lotarios beundran. Men bredvid den låg nu en ångbåt av medelstorlek orörlig på vågen.

-- Se där är ångbåten! utropade spanjoren förvånad. Och detta är er båt?

-- Ja visst, svarade lorden med sitt orubbliga lugn. Är det något underligt? Finns det icke i New York personer, som ha fem, sex sådana på havet?

-- Jo, det är nog sant, stammade spanjoren, ännu icke herre över sin förvåning, men det är köpmän, som draga

vinst av dessa fartyg. Den, som kan bygga sådana för sitt nöje, måste vara rik, mycket rik.

-- Det är möjligt, sade lord Hope likgiltigt. Jag kominer verkligen icke nu ihåg, vad denna ångbåt kostat. Men en vacker uppfinning är det, icke sant? Med den behöver man icke frukta vidriga vindar.

-- I sanning, en mycket vacker uppfinning, sade spanjoren mera för sig själv än till lorden. Sedan tycktes han fundera på något, och slutligen kastade han en snabb blick på lorden, liksom han funnit det rätta.-- Vad funderar ni på? frågade lorden, som ömsom sett utåt gården, ömsom på spanjoren.

-- Ers höghet, tillåt mig betyga er min djupaste vördnad, sade don Lotario med en ödmjuk bugning.

-- Vad menar ni med ers höghet? frågade lorden leende. Tror ni er möjligen i mig ha upptäckt en främmande prins?

-- Ja, sannolikt, svarade spanjoren, alltjämt lika vördnadsfull. Jag tvivlar inte längre på, att jag har äran se framför mig en medlem av någon hög furstefamilj, som nu i Amerika ämnar grunda en ny stat, sedan olyckan för honom stängt vägen till hans fäders tron.

-- Då anser ni mig kanske, när allt kommer omkring, för pretendenten don Carlos, hitkommen i avsikt att återerövra Mexiko, som fordom tillhörde hans förfäder? frågade lorden med en lätt anstrykning av ironi.

-- För tusan, det vore icke omöjligt! utropade spanjoren, kastande en försagd och misstrogen blick på lorden.

-- Min bäste, ni yrar, sade denne så kallt och lugnt, att don Lotario studsade. Jag har varken lyckan eller olyckan att vara någon pretendent. Jag är blott, vad jag är, ingenting vidare. Ni känner mitt namn. Nöj er därmed, ty det säger er sanningen. Ursäkta mig ett ögonblick.

Därmed lämnade lorden rummet. Den unge spanjoren stannade häpen kvar.

-- Jag vill vara evigt fördömd, om icke denne man mästerligt förstår att hålla folk i respekt! mumlade han for sig själv. Och jag, min narr, som kan låta så förblända mig av litet rikedom och glans! Vad är han? En lord, en simpel lord, ingenting vidare. Och mina föräldrar voro gränder av Spanien. Jag menar, att don Lotario de Toledo kan vara lika god som en sådan därlord. Mod! Det är sista gången, han sett mig så svag. Jag skall låta honom se, att jag beundrar hans rikedom, men ingenting annat.

Likväl var icke hans hållning så fast som hans ord, och hans förtroligt forskande blick, då lorden åter inträdde, sänkte sig snart, när han märkte dennes lugna, kalla och förnäma min.

-- Ursäkta mig! sade lorden. Behagar ni frukostera, don Lotario? Äkta malaga, xeres, portvin, alicante?

-- Xeres, om det skall vara något, svarade spanjoren. Till och med dylika saker har ni redan försett er med; det är förvånande! Jag kom hit, mylord, för att bedja er att även en gång hedra min hacienda med ett besök. Men jag förlorar modet. Vad kan väl min lilla hydda erbjuda er?

-- Säg ej det, kanske jag där kan inhämta mycket, genmälde lorden lugnt. Ännu är jag likväl för mycket sysselsatt för att kunna antaga er bjudning. Men var så god!

Lorden pekade på ett bord, försett med allt, som erfordrades till en måltid, vilket en neger ljudlöst inburit i rummet.

-- Vad! Finnes här även slavar? frågade spanjoren. Vet ni icke, att våra lagar förbjuda det?

-- Det är min tjänare, ej min slav, svarade lord Hope. Men, ni ser ännu alltjämt på fartyget?

-- Ja, det är ju inte de engelska färgerna. Vitt, rött, grönt...

-- Äro Italiens färger, som jag föredrar framför Englands och med full rätt äger jag föra dem, då jag äger besittningar även där och är borgare i Toscana, svarade lorden lugnt. För övrigt är det alldeles likgiltigt, vilken färg man bär, förutsatt, att den är äkta.

Lotario måste återigen lugna sig, ty så allvarligt och stolt uttalades dessa enkla ord.-- Och ni fruktar icke att låta

dessa präktiga fartyg ligga därnere? frågade han sedan.

-- Frukta? Hur så?

-- Ni känner ännu icke detta land! utropade spanjoren, synbart glad över att äntligen kunna ge sin värd ett gott råd. Vi leva här mer eller mindre i ett tillstånd av fullständig laglöshet. Mexikanska regeringens svaga arm når icke ända hit.

-- Därför har jag kommit hit, sade lorden med sitt lugna leende.

-- Hur angenämt det än kan vara i många fall lika oangenämt kan det bliva i andra, fortfor spanjoren. Våra spanjorer och ännu mera nordamerikanarna skulle icke det ringaste draga i betänkande att från er bortkapa dessa vackra fartyg, och jag är rädd för, att ni en vacker morgon, då ni vaknar, skall finna er ankarplats tom. Avståndet härifrån är stort nog. Rövarna kunde hinna ut på havet, innan ni märkt rovet.

-- Ganska möjligt, men även därför har jag sörjt.

-- Kanske ni har en stark besättning på ångbåten? menade don Lotario.

-- Åh nej, det finns blott sex man på fartyget, men de äro i nödfall nog. Och skulle man verkligen våga försöket att beröva mig min egendom, så känner jag andra medel att trygga mig däremot. Har ni möjligen hört talas om elektriska telegrafer?

-- Ja, svarade spanjoren något brydd. En alldeles ny uppfinning, om jag ej misstar mig.

-- Alldeles ny, sade lorden med en lätt och belåten böjning på huvudet. Jag har här gjort ett första försök, som utfallit till min tillfredsställelse. I samma ögonblick en främling bestiger fartyget, är jag underrättad därom, och samma uppfinning sätter mig även i stånd att spränga det i luften, om det skulle falla i främmande händer.

-- Ni tänker på allt, sade den unge spanjoren ochdränkte sin häpenhet i ett glas xeres. Dock, mylord, jag har ännu något annat att göra er uppmärksam på. Ni väntar ju mera folk, icke sant? Från öster?

-- Mera folk? Vad menar ni med det?

-- Jo, folk, som ni förmodligen värvat för att bistå er i era storartade planer.

-- Nej, svarade lorden. Mitt folk är tillräckligt, och mina planer äro alls icke storartade.

-- Verkligen? frågade spanjoren tvivlande. Väntar ni således ej mera folk?

-- God dam! genmälde lorden med ett föraktligt leende. Jag har ju redan sagt er det.

-- Då förstår jag ej, vad det kan vara för främlingar, som indianerna talade om, sade spanjoren, skakande på huvudet. Tag er för övrigt tillvara för indianerna, mylord. De vädra i er en fiende, en inkräktare, och jag tror, att de ofördröjligen komma att avlägga ett väpnat besök hos er.

-- Det skall bli rätt angenämt för mig, sade lorden lugnt. Jag önskar lära känna denna ras.

-- Tala icke så lättsinnigt därom! utropade don Lotario. Det är ett illslugt folk. Ni har väl här uppfört ett kastell, som till och med under ett helt år skulle kunna motstå en formlig belägring, men mot en överrumpling är det dock icke skyddat. Tag er till vara, mylord!

-- Jag tackar er, don Lotario, svarade lorden så kallt och lugnt, att den unge spanjoren bet sig i läppen av förargelse.

-- Ni dricker ju icke själv av detta vin? frågade denne därefter.

-- Nej, jag tycker icke om xeres och dricker i allmänhet föga vin, svarade lorden. Men låt icke det hindra er. Jag tror, att vinet skall vara gott. Min intendent förstår sig därpå och måste förstå sig därpå,emedan han dricker mera därav än jag själv. Hur finner ni vinet?

-- Förträffligt, sade don Lotario, glad över, att samtalet tog en annan vändning, som tillät honom att andas mera

obesvärat. Hans kinder började redan antaga en högre färg. Således kan jag lita på, mylord, att ni en gång skall besvara mitt besök?

-- Jag tror, att vi redan talat därom, sade lorden med en lätt bugning.

-- Ja, det är sant, genmälde spanjoren, något harmsen över detta nya nederlag. Men ursäkta min närgångenhet, mylord! När jag kastar en blick på detta rum, synes det mig nästan omöjligt, att en manlig hand ensam varit i stånd att ordna detta så smakfullt.

-- Ni menar alltså, att fruntimmershjälp behövts därtill, sade lorden likgiltigt.

-- Ja, just det, genmälde Lotario, och likväl har jag ännu icke...

-- Min intendent kunde ju vara gift, avbröt lorden leende, innan den unge mannen hunnit avsluta meningen. Behagar ni måhända kasta en blick på de andra rummen?

-- Med nöje, svarade Lotario, som måste finna sig i att låta ämnet falla.

Lorden gick först och spanjoren följde honom genom en rad av rum. Gång på gång bländades han av prakten i inredningen, samt intogs av beundran över den smakfulla anordningen av de särskilda föremålen. Där var en matsal, utmärkande sig genom sin enkla, ädla prakt, där en lång rad av bonings- och gästrum, så inbjudande och vänliga, att man aldrig skulle velat lämna dem, och här ett bibliotek med de praktfullaste planschverk, men ingenstädes kunde don Lotario upptäcka ett spår efter något kvinnligt väsen. Spanjoren hade redan åter upphört att visa sig kall. Han var förvirrad, bedövad. Han kände sig liten vid sidan av herren överdessa skatter, snillet, som skapat allt detta, och i hans själ började den tanken uppstå, att han blott genom obetingad hängivenhet skulle kunna närma sig honom.

Nu stodo de framför en konstnärligt arbetad vindeltrappa av gjutjärn.

-- Vill ni kanske kasta en blick på mitt lilla observatorium? frågade lorden. Ännu är det icke i ordning. Instrumenten uppfördes dit först i går.

-- Ett observatorium? Något sådant har jag aldrig förr sett, sade don Lotario förundrad. Det skall bli mig oändligt angenämt.

Lorden gick förut, Lotario följde efter. En fyrkantig, prydlig byggnad med breda fönster i morisk stil krönte stenhuset och var inredd till observatorium. De blanka vackra instrumenten avlockade spanjoren, som icke visste mer om astronomien än om Stormogul, ett utrop av förvåning. Men han var vetgirig, och då lorden själv -- åtminstone så vitt man kunde sluta till av hans beredvillighet -- tycktes finna nöje i att för den unge mannen förklara instrumentens huvudändamål, så förflöt en halv timmes lektion helt hastigt. Lorden talade fort, men förstod att förklara allting kort och uttömmande.

-- Stopp, stopp! utropade don Lotario till sist. Mitt huvud svindlar. Jag tror att jag ännu är mycket okunnig! Och ni vet allt detta, ni, som är minst tio gånger rikare än jag!

-- Ni tror alltså, att rikedomen utesluter bildningen? frågade lorden lugnt.

-- Icke precis det, återtog Lotario, men tyvärr säger man oss vanligen, att vi icke behöva lära så mycket.

-- Blott dårar säga så, sade lorden något mindre kallt än vanligt. Var har ni studerat?

-- Jag? svarade don Lotario. Vid min arma själ, jag hade en informator hemma, därefter var jag två år i Mexiko och ett halvt år i New Orleans. Det är allt.-- Ni borde resa till London och Paris på några år, menade lorden.

-- Ja, jag borde gjort det, sade Lotario suckande. Men nu är det för sent.

-- För sent? Hur gammal är ni då? frågade lord Hope.

-- Tjugoett år.

-- Och det kallar ni för sent? sade lorden. Min vän, då jag var tjugoett år gammal, var jag mycket okunnigare än

ni, men jag betänkte, att en hel livstid ännu låg framför mig, och jag lärde.

Detta var en skarp läxa, och don Lotario såg missnöjd ned framför sig. Men han kände, att lorden hade rätt, och av en sådan man kunde man väl mottaga en liten läxa.

-- Ni gav mig där en vink, mylord, men jag kan tyvärr icke följa den, sade han suckande.

-- Varför icke? Är ni då fjättrad vid er hacienda? Är ni oumbärlig? frågade lorden.

-- Åh nej! Men älskar och skall snart gifta mig, svarade dön Lotario förlägen och rodnande.

Var det denna förlägenhet, detta rodnande, som avlockade den annars så kalle och likgiltige lorden en varmare blick, eller ett uttryck av deltagande? Nog av, han betraktade den unge spanjoren mera uppmärksamt.

-- Tjugoett år! Och ni vill redan våga det? Men, tillade han, det är sant, här gifter man sig tidigare.

-- Ja, mylord, och förlåter ni mig, vad jag nu tänker säga? frågade don Lotario tveksamt.

-- Jag förlåter er; tala! sade lorden, denna gång mildare och härligare.

-- Mylord, jag har fattat ett stort förtroende för er, återtog spanjoren, och jag är fullt övertygad om, att ni känner livet och världen från alla sidor; jag önskade tala med er just om denna sak -- om mitt giftermål -- och bedja att få veta era tankar därom. Det är ettegendomligt förhållande, och jag är ännu ej på det klara med mig själv. Även vet jag, att jag är mycket ung, och sedan jag sett er, förefaller det mig, som vore jag blott en skolgosse och lika okunnig, som jag förut ansett mig klok. Får jag tala med er därom, mylord?

-- Ja, min vän, svarade lorden, men icke nu. Överlägg ännu en gång med er själv, sedan skola vi tala om saken, då jag hälsar på er.

-- Ni tänker således komma? frågade spanjoren synbart glad.

-- Käre vän, sade lorden allvarligt, hör det även till bruket i detta land att tvivla på en mans ord?

-- Nej, svarade don Lotario förlägen, men jag trodde knappt, att ni skulle vilja förunna mig denna glädje.

-- Således uppskjuta vi detta ämne till dess, sade lorden. Blott en sak vill jag säga er. Jag stod även i begrepp att gifta mig, då jag var tjugoett år. Även jag kände mig namnlöst olycklig då mina önskningar icke gingo i fullbordan. Och dock skulle jag icke varit, vad jag nu är, om prästen då uttalat sin välsignelse över mig och min älskade.

-- Ni är således belåten med, att det den gången icke gick därhän? frågade Lotario nästan ängsligt.

-- Det vet jag icke, svarade lorden kort; den plötsliga förändringen i hans min antydde, att han nu ville tala om något annat.

-- Ännu har ni icke med en enda blick bevärdigat den vackra utsikt man har härifrån, sade han därefter.

-- Det är sant; o, så härligt! utropade don Lotario, kastande en blick genom de breda fönstren. Man ser över bergen ända bort till havet. Härifrån kan man tydligt följa hela loppet av denna lilla vik! Och hela dalen ligger öppen för mina blickar. En härlig dal, icke sant, mylord? Åkerjord, vars make man knappt har vid Missouri och Ohio. Och så mycket uppodlat redan! Det är lust och glädje att se det! Och de inhägnadefälten där borta... det är sannolikt ris och säd? Men vad ser jag! Där borta har ni till och med planterat vinrankor. Nå, jag tvivlar icke på, att hela dalen inom två år är odlad, och ni har då gjort, vad en annan icke kunnat åstadkomma på tio år. Men vad är det där då?

-- Menar ni den stora ställningen därborta? frågade lorden leende. Gissa, får jag höra!

-- Det vet jag sannerligen icke, svarade don Lotario förundrad. Vartill dessa grova bjälkar, detta vindspel? Ni tänker väl icke anlägga ett bergverk där?

-- Jag trodde just, att ni skulle gissa det, sade lorden. Åh nej, ingenting ditåt.

-- Då kan det endast bli tal om en brunn, sade don Lotario. Men ni har ju vatten i överflöd. Där borta är floden; här, icke långt från brunnen, en bäck med det klaraste vatten. Tillstå, mylord, att ni tänker anlägga ett bergverk, icke sant?

-- Nej, nej. Men vad säger ni, om jag ville ha varmt vatten?

-- Ah, det var en annan sak! utropade spanjoren överraskad. Tror ni er ha upptäckt en varm källa?

-- Ditåt lutar det, svarade lorden. Jag kan likväl misstaga mig, ty det är redan tämligen djupt borrat, utan att min förhoppning ännu uppfyllts. Åtskilliga tecken säga mig dock att här är en varm källa, av vilka det finnes flera här i landet.

-- Vad nytta skulle ni ha, om ni funne en sådan? frågade spanjoren.

-- Åh, ingen för mig personligen, svarade lorden. Därigenom uppfyllde jag blott en plikt mot den lidande mänskligheten. Jag skulle överlämna den åt sjuka till fritt begagnande.

-- Bravo! utropade don Lotario. Men, varifrån har ni fått allt trävirket, varav denna ställning är uppförd? På fyrtio mils omkrets finner man icke fem sådana stammar, som fordras för att därav hugga så grova bjälkarsom dessa. Detta är åter ett av era underverk, och icke ett av de minsta.

-- Alldeles rätt, svarade lorden leende. Skogsbristen är en ledsam egenskap hos detta land. Men med hjälp av mitt ångfartyg kan jag lätt besegra den. Så fort det anlände hit, sände jag det upp till en amerikansk station i Oregon, där två flottar redan lågo i beredskap för min räkning. Det har fått släpa dem hit ned, längs kusten. Det var ett ovärdigt arbete för ett så vackert fartyg. Men vad skall man göra? Nöden har ingen lag, och i dessa trakter måste, som ni själv bäst vet, även en hidalgo mången gång lägga hand vid verket. Nog av, jag har nu timmer, och ser ni, där borta i viken ligger den andra flotten, som ännu är orörd, men nog framdeles kommer att behövas.

-- Ni är en trollkarl, eller också står ni i förbund med hjälpsamma andar! sade don Lotario skrattande och skakade på huvudet.

-- Det är nog möjligt, genmälde lorden. Men mina tjänsteandar äro en snabb uppfattning, kraft och verksamhet. Men även därom skola vi tala mera en annan gång. Jag tror, att jag ännu kan giva er mången god lärdom, dön Lotario. Får jag hoppas se er till middagen hos mig?

-- Jag tackar, sade spanjoren, synbart glad. Men hur dags spisar ni?

-- När ni behagar, svarade lorden förbindligt. Ni har ett gott stycke väg hem, icke sant?

-- Två dryga timmars väg, om jag också rider över bergen, svarade don Lotario. Detta vågar jag dock blott vid dagsljus. På natten behöver jag nära fyra timmar, och det är en lång och tråkig väg. Men om ni tillåter, mylord, ville jag gärna taga den där brunnen i betraktande eller kanske hellre ångbåten.

-- Mycket gärna, svarade lorden, som just ämnadegå utför trappan. Men ursäkta, don Lotario, är det icke indianer vi se där?

Spanjoren kastade en blick omkring sig och syntes överraskad, till och med bestört.

-- Mylord, svarade han hastigt, det är icke blott indianer, utan till och med indianer på krigsstigen. Man vill angripa er, det är jag säker på. Inom tre minuter skola de vara vid bergets fot.

-- Tror ni verkligen det? sade lorden, lutande sig kallblodigt mot järnräcket, som var draget omkring fönstret, och betraktade uppmärksamt indianerna. Skulle de kunna vara så djärva?

-- Det är jag Övertygad om, svarade dön Lotario orolig. Han berättade hastigt för lorden sitt sammanträffande med indianerna och de frågor, de ställt till honom.

Lorden tycktes avhöra hans berättelse blott med ena örat. De galna språng, varmed indianerna, en skara av omkring två hundra man, satte över klipporna, tycktes roa honom mera, och han skrattade åt dem.

Under tiden kom horden allt närmare. Flertalet voro beväpnade med spjut, bågar och pilar. Många buro yxor, icke olika de nordliga indianernas tomahawker, endast få voro försedda med bössor. Som don Lotario förutsagt, voro de inom tre minuter vid bergets fot; där samlade de sig och tycktes rådslå om, vad vidare vore att göra.

-- Ni tror således verkligen, att de ej ha fredliga avsikter med detta besök? frågade lorden likgiltigt.

-- Jag besvär er, mylord, vidtag anstalter till försvar, utropade den unge mannen. Jag känner indianerna. Inom fem minuter skola de som kattor klättra uppför berget, och de utgöra en mer än tiodubbel övermakt.

Lorden kastade en blick ned på gården. Där tycktes man redan vara underrättad om indianernasanryckande, och några arbetare gingo till skottgluggarna för att se på rödskinnen.

-- Låt edert folk beväpna sig! utropade spanjoren. Tag ej saken så lätt, mylord.

-- Åh, det gör jag icke, sade denne kallblodigt. Men jag tänker på, om jag icke nu skall få ett ypperligt tillfälle att prova en ny uppfinning. Herr intendent, till-lade han högre, var god och giv mig den där lilla blecklådan, som står bredvid byrån i mitt arbetsrum. Folket kan draga sig tillbaka till den inre gården.

-- Obeväpnat? frågade don Lotario nästan förskräckt.

-- Ja, svarade lorden. I nödfall hinna vi alltid gripa till vapen, medan dessa Californias barn klättra uppför murarna. Först vill jag dock prova min uppfinning. Jag trodde aldrig jag skulle få ett så gott tillfälle därtill. Se där ha vi lådan!

Intendenten frambar den själv och kastade en spörjande blick på sin herre.

-- Bra! sade denne med ett tecken med handen. Nu skall jag ensam sköta indianerna.

Intendenten gick och lorden öppnade blecklådan. Don Lotario, som knappt kunde behärska sin oro, såg, att den var fylld med en hop små brunaktiga kulor av ungefär en handgranats storlek.

-- Åh, sade han, är det handgranater? Då är jag nöjd.

-- Ni misstar er, sade lorden lugnt, men det är i alla fall något ditåt. Vänta, skall ni få se.

-- Mylord, det är hög tid! utbrast don Lotario förskräckt. Där äro de redan!

Indianerna klättrade verkligen som kattor uppför klipporna. De undveko den breda, banade vägen, emedan de trodde sig där vara mera utsatta för kulorna, och begagnande sig av alla vinklar och vrår, som klipporna erbjödo dem, hade de redan hunnit den yttreringmuren på ungefär åttio steg. Här delade de sig i flera hopar, vardera på femtio man.

Lorden tog tio kulor ur lådan. Nu tog han den första, dröp därpå några droppar av en gulbrun vätska ur en flaska, som även låg i lådan, och kastade kulan med säker och kraftig arm mitt ibland den första hopen. Don Lotario märkte därvid, att kulan var tämligen mjuk. Hon måste följaktligen plattas, då hon föll ned på klippan, och kunde således icke rulla utför berget. Sedan tog lorden den andra kulan, fuktade även den med några droppar av vätskan och slungade den i en annan indianhop. På samma sätt kastade han ytterligare fem kulor, och det så skickligt, att de med nästan samma mellanrum nedföllo på klipporna.

Indianerna märkte kulorna och veko skyggt tillbaka för dem. Liksom dön Lotario måste även de ha väntat, att de skulle springa sönder och utslunga en mördande laddning. Spanjoren avbidade tämligen orolig utgången av denna gåtlika manöver. Lorden åter såg likgiltigt och med sitt vanliga uppmärksamma leende på indianerna, som stannat och icke visste, om de skulle framrycka längre.

Från varje ställe där en kula låg, såg don Lotario en lätt, gulaktig ånga höja sig och hastigt förvandlas till ett slags dimma, som utbredde sig över hela den plats indianerna intogo. Hans förvåning ökades, då han märkte, att indianerna gjorde förfärliga grimaser, slogo förtvivlat omkring sig med armarna och därefter utbrusto i ett kort, klagande tjut. Därpå såg han den ene indianen efter den andre försvinna. En minut senare skingrades dimman av en vindstöt, och Lotario såg alla indianerna ligga orörliga på marken.

-- Håll näsduken för munnen, sade lorden. Men Lotario hade redan insupit något av en egendomlig luftart och utbröt i en kort torrhosta. Anfallet varhäftigt, men gick snart över. Även lorden hostade litet, men log likväl däråt och såg helt belåten ut.

-- Bravo, sade han. Min konst har icke svikit mig, eller vad tycker ni?

-- Indianerna äro döda, allesammans döda! utbrast Lotario förfärad. Anfäkta, det var ett förskräckligt medel!

-- Nå, än sedan? frågade lorden likgiltigt; stodo de icke efter mitt liv? Men om de äro döda, få vi väl snart se. Sju kulor voro således tillräckliga.

Därefter lade han de tre övriga kulorna tillbaka i lådan och tillslöt den försiktigt.

Don Lotario kunde icke värja sig för en rysning. Han hade förskräckts, då han såg indianerna anrycka, han hade berett sig på en förfärlig strid. Nu såg han alla dessa indianer på en gång dödade genom ett enkelt, nästan löjligt medel; ljudlöst, utan dån av skott, utan skrik av kämpande, utan rassel av knivar och yxor fällda till marken, liksom av en högre makt, liksom genom en vink av dödsängeln, liksom träffade av en dödande vindpust. Och lorden -- denne sällsamme man, som genom sju rörelser av sin arm, genom sju säkra kast åstadkommit detta förfärliga under -- han stod där alldeles lugn, ingen min förändrade sig i hans forskande ansikte, och ännu svävade ett leende kring hans läppar, dödsängelns leende. Don Lotario kände sitt blod stelna. Han ryste. Var det en varelse av kött och blod, som stod framför honom, eller var det en av dessa demoniska uppenbarelser, på vilka sydlänningens glödande fantasi, oaktat all den moderna upplysningen, ännu alltjämt tror?

Lorden tog nu upp sin klocka, kastade en flyktig blick på henne och såg sedan åter på indianerna.

-- Sex minuter, sade han lugnt. Passa på nu, don Lotario, skall ni få se ett underverk.

Ja, verkligen! En av indianerna lyfte upp sitthuvud. Förundrad, förfärad, blickade han omkring sig med uppspärrade ögon och satte sig därefter upp. Den röde mannens hår reste sig, då han såg sina kamraters lik. Han utstötte ett gällt, klagande skri, kastade en blick av outsäglig ångest på den lilla fästningen, sprang därefter upp, liksom driven av en osynlig makt, fattade om sitt huvud med båda händerna och rusade därefter pilsnabbt utför berget, med språng, som knappt ett vilt djur skulle ha vågat.

För tusan! Mannen var icke död! mumlade don Lotario. Men tyst, där ha vi en till!

Verkligen höjde sig ett annat huvud, alldeles på samma sätt, tio steg därifrån ett tredje, därefter på ett annat ställe ett fjärde. Var och en av de vaknande indianerna upprepade noggrannt den förstes rörelser. Alla kastade förskräckta blickar på sina kamraters stela kroppar och på fästningen. Sedan rusade de med vilda språng och klagande tjut utför berget.

Snart blev hela klippan levande. Över allt höjde sig magra, röda ansikten, överallt lyste samma stela, förfärade blickar, överallt reste sig samma gestalter, först långsamt, därefter blixtsnabbt. Vilket sällsamt skådespel. Denna ångest, denna fasa, dessa förvridna ögon, dessa vilda språng utför berget -- själva lorden smålog, och don Lotario utbrast i ett skallande skratt.

Fem minuter därefter, och bergshöjden var tom. Indianerna skingrade sig i alla riktningar. De flesta kastade sina vapen ifrån sig; ett klagande tjut fyllde luften. Komna ned i dalen, tänkte de icke på att åter samla sig. Var och en sökte sin räddning i någon klyfta, bakom någon buske. Många ramlade omkull under det hastiga loppet och tumlade utför branterna. Bakom dem hördes det skallande skrattet av don Lotario och lordens folk, som ilat till skottgluggarna och därifrån åsåg det gåtlika skådespelet. Huru demoniskt,- 32 -

huru sataniskt måste icke detta skratt ha klingat i de stackars indianernas öron!

- För tusan, mylord, vad är då detta? sade spanjoren, som höll sig i sidorna, ty han stod icke ut med att skratta mera. Sannerligen trodde jag ej fullt och fast, att ni hade dödat hela byket.

- Trodde ni mig verkligen om att vara så blodtörstig? sade lorden leende. Min vän, fortfor han och lade förtroligt handen på spanjorens axel, ni ser häri en intelligensens seger över den råa styrkan, en vetenskapens seger över

den råa materien. Då jag beslöt att slå mig ned i detta land och här bygga mig ett hus, visste jag ganska väl, att jag förr eller senare skulle komma i en oangenäm beröring med indianerna. Jag hörde just då talas om en ny uppfinning; jag tog noggrann kännedom om den, förbättrade den och beslöt att i nödfall använda den. I dag har jag fått ett för^-träffligt tillfälle att pröva den. Tror ni, att jag skulle frukta för att inlåta mig i en Öppen strid, man mot man, med indianerna? Visst icke. Där ligga mina kanoner, ända till mynningen laddade med kartescher; där har jag mitt folk, duktiga karlar, övade att hantera bössa, pistol och sabel och väpnade med mordverktyg, som sätta en var i stånd att på en minut döda tio indianer. Jag försäkrar er, att ni inom fem minuter skulle fått se hundrafemtio indianlik vid foten av muren. Men vartill hade det gagnat? Jag törstar icke efter dessa människors blod; de ha kanske rätt, då de anse mig såsom en inkräktare, en erövrare och därför vilja bli mig kvitt. Hade jag i dag dödat hundrafemtio, skulle inom åtta dagar tusen ha kommit i stället, och slaktandet hade börjat på nytt. Jag skulle blivit en lika stor mördare, en lika stor slaktare, som era stamfäder, glor-vördiga i åminnelse, som Cortez och Pizarro. I stället har jag bland dessa rödskinn kastat några små kulor, som äro fyllda rned en kemisk blandning och vid »ön-__33__

derspringandet sprida en luft, som betager de mänskliga lungorna förmågan att andas och försätter kroppen under sex till sju minuter i ett tillstånd av skendöd, som ni nyss själv sett. Genom denna oskyldiga manöver har jag vunnit ett dubbelt syfte. Anfallet har avslagits utan blodsutgjutelse, och jag har icke dessa arma varelsers död på mitt samvete. Men de skola ej heller komma igen. Jag håller med er om vad som helst, att på en mils omkrets skall ingen indian visa sig utan att darra och bäva. Nu mera är jag för dem ingen vanlig människa, vars planer kunna förhindras. Nej, i dessa listiga, men okunniga naturbarns ögon är jag hädanefter en demon, en gud, en herre över liv och död. Det beror nu endast på mig själv att låta mig tillbedjas av dem. De skola följa mig blint, och ingen skall kunna förmå dem till ett nytt anfall. Jag tycker, att det är ett tämligen gott resultat, don Lotario, så mycket mer som det ernåtts genom en enkel blandning av svavel, klor och några andra ämnen.

- Mylord, jag beundrar er, sade den unge spanjoren, som avhört honom med ett uttryck av den djupaste vördnad. Jag vet nu, att ni icke begagnat några övernaturliga medel. Min beundran för er är därför också mycket större. Ni står i alla avseenden på höjden av vår tids utveckling. Give Gud, att jag kunde fatta åtminstone någon del av ert väsen i stället för att endast med förvåning skåda upp till er! Give Gud, att ni kunde bli min lärare!

- Min vän, sade lorden med ett nästan dystert ansiktsuttryck, det finns saker, som man ej kan lära sig annanstädes än i lidandets skola. Skulle ni vilja förlora ert lugna hjärtas paradis blott för priset av kunskap? Jag tror det knappt. - Men ni ville ju se ångbåten?

Don Lotario kände redan sin sällsamme vän tillräckligt för att veta, att allt vidare samtal i detta ämne nu V. H. I 3__34__

var avbrutet. Jämte lorden lämnade han det lilla tornet, som skulle tjäna till observatorium, och följde honom ned på gården.

Arbetarna hade redan återvänt till sina göromål, men kunde likväl icke kväva ett sorl av bifall, då lorden gick genom deras led. Även dessa okunniga människor syntes behärskade av hans gåtfulla personlighet. De vågade icke yttra ett högt ord, och lorden å sin sida gav icke akt på deras bifallande blickar. Kall och lugn gick han förbi dem och vände sig till en port, som var anbringad i muren, icke långt från det stora stenhuset. För att komma dit måste man gå förbi dettas ena långsida.

Don Lotario kastade då en flyktig blick på detta hus, som var av särdeles vackra och regelmässiga proportioner. Plötsligt fäste han sin blick på ett fönster och stannade tvärt.

Lorden, som gick förbi, vände sig om och såg även upp till fönstret.

- Vem är det där? frågade don Lotario darrande och förskräckt. Är det ett mänskligt ansikte?

Han hade skäl till sin fråga. Ansiktet, som han såg bakom gallerfönstret, hade knappt något mänskligt uttryck. Det var icke blekt, utan askgrått, jordfärgat. Ögonen lågo så djupt i sina hålor, att man knappt kunde skönja den gulaktiga vitan i dem. Håret var styvt, nästan borstlikt. Förskräckligast var dock det stela, spöklika uttrycket i

detta ansikte, som icke röjde någon mänsklig känsla utan syntes vara huvudet av ett lik.

- Det är en vansinnig, sade lorden, och en lätt rysning tycktes genomfara hans lemmar.

- En vansinnig! upprepade spanjoren med fasa. När han såg lordens rysning, hade han observerat att

denna kalla människa var djupt gripen.

- Min Gud! tillade han, väl ingen släkting till er? Kanske er far?__35 __

- Nej, svarade lorden med en ny rysning, rnen min fars mördare.

- Mördare! utropade dön Lotario bestört. Och ni har er fars mördare i ert hus?

Lorden svarade icke. Nästan darrande gled hans blick från fönstret ned på jorden. Därefter sänkte han huvudet och gick långsamt framåt för att öppna porten, bakom vilken en gångstig slingrade sig utför berget ned till viken.

När de båda männen halvannan timme därefter återvände samma väg, kastade spanjoren ånyo en skygg blick upp till fönstret. Ansiktet var försvunnet. Om lorden blickat dit, hade don Lotario icke märkt. Han talade om likgiltiga saker.

Middagen väntade dem. Den var serverad endast för två. Aldrig förr hade den unge spanjoren suttit vid ett så rikt bord. De flesta av de läckerheter, som stodo framför honom, voro honom alldeles okända. Lorden själv åt blott föga och slog endast några droppar vin i de vattenglas, han lät giva sig. Don Lotario däremot gjorde skäl för sig. Samtalet rörde sig även nu kring sådana ämnen, att han då och då kunde inflika ett ord. Lorden begärde nämligen upplysning av honom om åtskilliga förhållanden i California. Likväl hade don Lotario tillfälle att märka, att lorden redan förut var väl underrättad om dessa förhållanden, och hade han haft skarpare blick, skulle han tydligen märkt, att lord Hope ofta lät honom tala blott för att icke synas ensam föra ordet. Halvt berusad av de eldiga vinerna och det intryck, hans sällsamme värd gjort på honom, steg slutligen den unge mannen upp för att taga avsked.

- Dröj ej för länge med ert besök, mylord, om jag får bedja, sade han. Ni vet, att det för mig är fråga om en viktig sak, en h j ärteangelägenhet.- 36 -

- Jag tror, sade lorden lugnt, att det kommer att ännu dröja en åtta dagar.

- Glöm icke, att jag har företrädet framför alla andra, tillade don Lotario.

- Vad menar ni därmed? frågade lorden. Utom er känner jag ingen i detta land.

- Ack, inom fjorton dagar har ni fått bekantskaper nog! sade den unge mannen. Icke blott hela California, utan hela Mexiko skall strömma till er för att beundra era inrättningar.

- Det skulle jag ej tycka synnerligt om, sade lorden med en skymt av missnöje. Jag kan visserligen icke hindra, att man besöker mig, men svårligen kommer jag att låta vilken nyfiken som helst tala med mig; därtill är min tid för dyrbar. Med er, don Lotario, har jag gjort ett undantag. Jag tycker om ungt folk, och om er vet jag, att intet egennytti^t intresse fört er hit. Om ni således vill göra mig till viljes, så väck icke era vänners nyfikenhet. Om ni däremot själv vill tala med mig, så kom när som helst, men kom ensam.

- Ni är en märkvärdig man, sade spanjoren. Men som ni vill!

Därvid räckte han lorden sin hand, som denne flyktigt berörde, varefter han svingade sig upp på sin Rosinante.

- * Tjugoett år! mumlade lorden, då den unge spanjoren muntert travade utför berget. Så sorgfri, munter och glad var också jag vid den tiden; även jag trodde mig då stå vid lyckans tröskel.

* Han skådade tankfull ut i den blå rymden, vände sig sedan till arbetarna, utdelade några befallningar och tillsade intendenten att hålla sig färdig att om några minuter följa honom på en spatserritt. Därpå gick han in i huset och återkom snart med en halmhatt på huvudet och en käpp i handen. Vid käppens handtag satt ett slags stålhammare.__37__

En tjänare höll redan vid tygeln lordens häst, ett ädelt djur, en arab av oklanderlig skönhet. Så snart porten öppnades, satte han av i fyrsprång; intendenten hade möda att följa med. Hästen flög i galopp utför berget, men lorden satt så lugn på det stolta djurets rygg, som om han ridit i en manege; när han kommit ned till bäcken, tog han vägen utefter stranden.

Därefter vände han, följd av sin intendent, tillbaka till önskningarnas berg och red fram till ställningen, vilken, efter vad han sagt spanjoren, skulle begagnas för uppsökande av en varm källa.

Det var en väldig ställning, timrad av grova bjälkar och som uppbar en borrmaskin, vilken, som vanligt, även nu var i gång och varvid fyra man voro sysselsatta.

En av dem, som tycktes vara uppsyningsrnan, hälsade med något förlägen min.

- Nå, frågade lorden, ridande tätt intill honom, ännu ingenting anträffat?

- Nej, mylord, och vi lära väl ej heller finna något, lydde det föga hugnande svaret.

- Då måste jag ha misstagit mig mycket, sade lorden, skakande på huvudet. Huru djupt han I hunnit?

- Hundraåttiotre fot efter min beräkning, svarade uppsyningsmannen.

- Så djupt? Då är det föga hopp, sade lorden med en axelryckning. Vi skola börja på ett annat ställe. Det måste finnas varmt vatten här. Kan man möjligen begagna schaktet till någonting annat?

- Gud vet! sade mannen betänksamt. Kanske till cistern under den torra årstiden.

- Gott, då må schaktet stå öppet, sade lorden. För i dag är det nog. Gån upp till fästningen.

Arbetarna läto ej säga sig detta två gånger, varför de påtogo sina tröjor och återvände till berget.

- Jag har dock lust att en gång undersöka jordmå-- 38 -

nen, «ade lorden, liksom för sig själv, utan att bry sig om intendenten. Tag tyglarna, Hakey. Jag vill stiga dit ned.

Han steg av hästen, behöll käppen i handen och klättrade med stor vighet utför ställningen och ned i schaktet. Där stannade han väl en god kvart, utan att intendenten hörde eller såg något av honom. Då han åter kom upp, märktes en lätt rodnad på hans ansikte, sannolikt av ansträngningen.

Bägge vände nu om till berget och travade uppför den breda vägen. Då de kommit upp till porten, kastade lorden ännu en blick ned i dalen, som redan var insvept i en genomskinlig azurfärgad skymning.

- Vad är det? sade han, riktande sin blick ut i fjär* rån. Ser du det där tåget, Hakey?

- Ja, herr greve.

- Har du glömt, att jag här ej kallas greve, utan mylord? avbröt honom lorden i så sträng ton, att intendenten bestört slog ned ögonen. Nå väl, du ser således tåget?

- Ja, mylord. Ungefär trehundra personer. Det är inga indianer.

- Så tycks det även mig, sade lorden. Det är troligen det tåg, varom don Lotario talade. Vaksamhet, herr intendent! De vite äro värre än indianerna. Dubbla vakter under natten!

Porten var redan öppnad; lorden red in och var inom en minut i sitt hus. En minut till och han stod i sitt observatorium och betraktade genom en tub det annalkande tåget.

Tåget bestod av omkring trehundra personer, såsom intendenten sagt. Genom det ypperliga instrumentet såg lorden dem helt tydligt, och hans uppmärksamhet tycktes vara tämligen spänd av vad han såg. Det var ett långt tåg av ungefär hälvten karlar och hälvten kvinnor. Somliga gingo, andra redo, andra sutto eller lågo__39__

på stora vagnar, som drogos av hästar eller oxar. Männen voro alla beväpnade, och därtill väl beväpnade, såsom det syntes lorden. Tåget gick nu över bron och styrde kosan rakt mot berget.

- Antagligen utvandrare, sade lorden för sig själv. Tämligen talrika. Vart kunna de ämna sig?

Ännu en stund betraktade han tåget genom tuben. Han såg det göra halt, han såg tälten tagas från vagnarna, han såg den ivriga beställsamheten hos en utvandrareskara, som uppslår nattläger. Vagnarna ställdes runt omkring tälten till skydd mot en nattlig överrumpling. Eldar upptändes och vatten hämtades från floden. Allt försiggick omkring tusen steg från bergets fot.

- Mylord! ropade nu en röst nedifrån. Tre av de främmande männen önska tala med er.

- Ja, jag såg dem komma, sade lorden. För in dem i salen och tänd lamporna. Jag kommer.

Han sköt ihop sin tub, steg långsamt ned och begav sig till sitt rum, där han stannade några minuter, liksom en hög herre, vilken med avsikt låter dem vänta, som önska tala med honom. Åtminstone måste en var tro det, som icke visste, att lorden genom en hemlig öppning betraktade de tre männen och lyssnade till deras med låg röst förda samtal. Men det visste ingen.

Männen voro av alldeles olika utseende. Den förste var en gammal man, nästan gubbe, liten, med grått hår, kort skägg och ett ansikte, vars fåror snarare syntes härleda sig från arbete i studiekammaren än på mödor från öppna fältet. Han bar en lång, sliten rock och en låg kväkarhatt. Han hade kloka, till och med illpariga ögon, tunna läppar, infallna kinder. I handen bar han en lång käpp. Vad han var, lät svårligen gissa sig. I alla händelser var han en städernas och stugans man, icke en skogarnas och präriernas son.

Den andre var en Herkules, bredaxlad, med en trå-- 40 -

sig halmhatt och ett borstlikt skägg, en av de amerikanska urskogarnas vilda sällar. Trots och ungdomlighet stodo präglade i hans ansikte. Han bar en kort tröja, skinnbyxor, höga stövlar samt i bältet en kniv. Vanligtvis höll han sina stora händer instuckna innanför bältet och stod nu där på sina väldiga ben lik en koloss, som ingenting högre önskar, än att någon ville göra ett försök att slå omkull honom.

Den tredje däremot var alldeles olik dessa båda. Han var nästan lika stor som den andre, men smärt och välväxt. Hans dräkt var tämligen ovårdad och härjad av väder och vind, men måste förr ha varit prydlig, åtminstone för en utvandrare. Han bar en halmhatt med svart band, en halsduk löst virad kring den vida skjortkragen, väst, rock och benkläder av nästan grått tyg och modernt snitt. Även han hade en kniv i bältet. Hans ansikte var något gult och solbränt, men för övrigt av fin och ädel form. Hans mörkbruna hår var så långt, att det nästan betäckte axlarna. Lorden betraktade honom länge. Det vackra, mörka ögat, den lugna, fast något vårdslösa hållningen hade väckt hans uppmärksamhet. Han deltog icke i de andres samtal, som fördes på ett slags yankee-engelska, varav lorden förstod blott litet.

Dessa tre personer, som med ett visst utmanande lugn avvaktade herrn i huset syntes dock spritta till, då lorden steg ner för trappan till förmaket.

Lorden hade aldrig visat sig mera kall och lugn, men också aldrig förnämare och stoltare.

Kolossen gjorde en ovig bugning, den gamle avtog hatten, endast den unge mannen syntes bäst bevara sin hållning, och grep mera mekaniskt efter sin halmhatt.

Även lorden höll sin hatt i handen. Nu satte han på den med fart och en blick, som sade: I detta huset gäller jag åtminstone lika mycket som ni!__41__

- Ni ha kallat mig, mina herrar, sade han på engelska. Mitt namn är Hope. Vad viljen ni mig?

- Således lord Hope, sade den äldste, mönstrande lorden med en rask och slug blick. Vem av oss skall föra ordet, sade han därpå vändande sig till kamraterna. Tala du, Hillow!

- Det är ej min sak, jag kan ej umgås med ord, svarade kolossen, som således hette Hillow.

- Tala du Wipky! sade den unge mannen till den äldste. Det är ju ditt yrke.

- Ja, för bröderna! svarade Wipky med ett leende på sina tunna läppar, och en sidoblick på lorden. Men med en så fin herre skulle du, Wolfram, bättre gå i land därmed.

- Nå, mig är det likgiltigt. Således mylord, jag framför mina bröders beslut, att be eder om ett litet understöd av näringsmedel.

- Vilka äro dessa bröder, om jag vågar fråga? till-lade lorden ogenerat.

. - Vi tillhöra Jesu kyrka, vi äro de sista dagarnes heliga, svarade Wolfram. Man kallar oss mormoner.

- Jaså, sade lorden så likgiltigt, att man skulle trott honom ej ha reda på vad frågan egentligen handlade om.

- Är ni villig att uppfylla vår begäran? frågade den unge mormonen, som även tycktes föresatt sig att ej låta bringa sig ur koncepterna av lordens köld. Några skäppor ris eller vete, några fat vin eller öl äro våra behov. Vad begär ni därför?

- Vad jag begär därför, återtog lorden föraktligt. Mitt hus är ej något värdshus.

- Men vi äro utvandrare. Vi resa omkring i denna öken, sade mormonen nästan förargad. Vi hava kommit vilse, ty ändamålet med resan är Utahområdet och den stora Saltsjön.- 42 -

Ni äro således i behov av hjälp. Äro ni utan de nödvändigaste näringsmedlen? frågade lorden.

- Ej alldeles, svarade Wolfram dystert Vi behöva ett tillskott i våra förnödenheter och detta skall ni lämna oss, ni kan väl ej fordra mer än att vi betala det?

- Kanhända, svarade lorden med det största lugn. Jag har ingenting till salu. Jag behöver mina förråd själv.

- Gott! sade Wolfram och syntes vilja avbryta samtalet. Ni har hört det, Wipky och Hillow!

Bägge dessa, som uppmärksamt hade hört på - den kolossale Hillow något däst, men Wipky med synbar oro - satte stora ögon på den unge mannen och syntes villrådiga om vad de skulle säga.

- Ja, sade Wolfram, vändande sig mot lorden. Vi hava några sjuka män och kvinnor i vårt tåg. Vårt vinförråd är slut. Vill ni lämna oss ett dussin buteljer?

- Lämna! sade lorden med lugn röst, men en uppflammande blick. Herre! jag har sagt eder att jag ej är någon krämare. Och dessutom vill jag råda eder, att antaga ett annat sätt emot mig, om ni icke vilja bliva utkastade ur huset.

- Såå! sade Wolfram, rätande upp sig emot lorden. Vad skall det betyda?

- Det skall betyda, att jag här är herre, sade lorden, och att den, som önskar något av mig, skall be mig därom på hövligt sätt. Om jag sänder vin till edra sjuka, så gör jag det icke för eder skull, utan för deras. Säg edra kamrater detta. Om ni behöva något, som jag kan hjälpa er med, varför ber ni icke därom på ett mera passande sätt?

- Ni är väl en europé? frågade Wolfram kallt och föraktligt, ehuru blodet rusat upp i hans ansikte.

- Jag har den äran, svarade lorden kort.

- Jag tänkte det, sade Wolfram skrattande. Sannolikt har ni icke länge varit här! Allt ser här så nytt ut.__43 -_

Ni vet öäkert icke heller att man här i Amerika tager, vad man ej med godo får. Ni vill ju icke giva något, det är tydligt.

- Nej, det är icke tydligt, sade lorden fixerande ynglingen med sin genomträngande blick. Behövande skulle jag giva allt vad de begärde. Men dylika oförskämda lymlar låter jag utkasta.

Ynglingen, som blivit blodröd i ansiktet, syntes göra en våldsam ansträngning, för att hålla sig lugn. Hans bägge kamrater avvaktade med otålighet utgången på ordväxlingen.

- Vi äro trehundra personer, det vill ungefär betyda etthundrafemtio vapenföra män, sade Wolfram spotskt. Vad hindrar oss att förjaga er från detta berg, som ligger så vackert, och sätta oss i ert ställe, eller åtminstone att ta ifrån eder, vad vi behöva?

- Vad som hindrar er? frågade lorden, gående närmare ynglingen. För det första hindrar er eder pliktkänsla, ifall

ni har någon. Men för det andra hindrar eder den bedrövliga omständigheten, att jag är rustad mot dylika angrepp. Ni och edra hundrafemtio man skulle krossa edra skallar mot dessa murar. Men nu vill jag ej spraka med er unge man! Gå er väg, om ni inte önskar att jag för er skull även låter edra kamrater lida, och förbjuder er att slå läger på min egendom.

- Aha, förbjuda kan ni väl, men det är fråga om, huru ni kan sätta förbudet i verkställighet! sade Wolfram skrattande.

- John! Jack! ropade lorden, vändande sig ifrån den oförskämde.

Två handfasta karlar stodo i ögonblicket bredvid lorden. Det tycktes, som de hastigt uppstigit ur jorden.

- Kasta denna människa ur huset och stäng porten för honom, ropade lorden, pekande på Wolfram.

I nästa ögonblick, långt innan Wolfram hade kunnat tänka på att försvara sig, var han redan angripen och- 44 -

försvunnen ur förstugan. Man hörde endast ett pustande från honom. Det var allt.

Hillow och Wipky voro så bestörta att de icke vågade hjälpa honom. Det skulle även varit fåfängt. Hillow endast sökte mekaniskt efter kniven i gördeln. Han trodde kanske att turen därefter skulle komma till honom.

- Mina herrar, sade lorden numera nästan hövligt; ni har sett huru jag behandlar skojare i mitt hus. Vill ni tala ur samma ton, så händer eder på samma sätt. Men om ni talen förnuftigt så skall ni finna mig beredd att skänka er gehör.

- Wolfram var något väl grov, det är sant! sade Hillow stött. Men ni hade också kunnat vara finare, mylord f

- Vill ni lära mig huru jag skall bete mig i mitt eget hus?

Lorden sade dessa ord mycket lugnt. Men de gjorde ett så stort intryck på den store mormonen, att han förvirrad nedslog ögonen och plockade på sin jacka.

- Mylord, tog nu den smidige Wipky till orda, låt icke oss och våra bröder umgälla vad den unge mannen gjort. Vi äro verkligen i förlägenhet, och behöva bättre livsmedeln, än Wolfram ville tillstå. I tolv veckor ha vi haft en mödosam vandring genom skog och berg. I en strid med indianerna förlorade vi mycket av våra husgeråd, även vår kompass. På det sättet hava vi kommit vilse från rätta vägen och hava ännu tre veckors väg kvar. Om ni därför ville hava den godheten, mylord, att avstå åt oss en del av edra förråd, lika gott på vad villkor, så skulle ni göra en stor tjänst åt Jesu kyrka, vars representanter vi äro. Vi äro redan starka, och det är ej att försmå, att ha oss till vänner?

- Välan! sade lorden, som ej brydde sig mycket om denna nådiga försäkran. Ni skall få det begärda. Kanske ni är mormonernas anförare?

._-__45__

-- Nej, mylord, vår anförare är sjuk, han kan icke gå. Han ligger därnere i ett tält. Jag är endast sekreteraren. Mitt namn är Wipky, dr. Wipky.

Därvid gjorde han en bugning. Det föll ej ens lorden in att besvara den.

Förråden skola vara nere lika fort som ni själva, sade han därpå. Farväl mina herrar!

Nästan utan ens en nickning med huvudet gick han tillbaka uppför trappan.

- Vilken tvärvigg! sade kolossen Hillow, då de bägge gingo tillbaka.

- Men en mycket förnäm herre, som det tycks! menade Wipky. Det var rätt åt Wolfram. Han tror att allt skall dansa efter hans pipa. Men här har han funnit sin överman.

.- Var lugn! sade Hillow. Wolfram är en rask pojke och han glömmer honom icke!

Då de utkommo genom porten, sågo de i mörkret Wolfram sittande på en sten. Han steg upp då han fick se dem,

och gick långsamt, med upprätt, trotsigt huvud, framåt.

- Har ni fått det? frågade han, vändande sig åt dem.

- Ja visst!

- Jag tänkte väl det! sade Wolfram hånfullt. Men Hillow, jag skall komma ihåg att du lämnade mig i sticket!

- Bah, sade mormonen, det var ingenting att göra därvid. Det kom så hastigt.

De gingo tigande nedför berget, mot elden, som lyste upp emot dem i mörkret. De hade knappt varit fem minuter i lägret, förrän vakten anmälde tre personer som förde en stor kärra med livsmedel. Det var lordens folk, som på kärran förde några stora mjölsäckar, bröd, vin, även något färska frukter. Folket_46 -

avlastade förråden och återvände lika hastigt, som de ankommit.

En halvtimme senare syntes en ensam man vid vakten. Han bar en hatt med breda brätten och lång kappa. Vakten frågade vad han ville.

- För mig till eder anförare, sade mannen.

- Han är sjuk.

- Jag vet det, men jag vill ändå tala med honom. Jag är lord, Hope.

- Densamme som sänt oss livsmedlen.

- Densamme.

- Då passerar ni fritt, mylord. Tältet på vilket fanan står, är vår anförares tält.

Långsamt gick lorden genom lägret. En rik, livlig tavla utbredde sig för hans blickar. Ännu voro alla sysselsatta med att tillreda eller förtära kvällsmåltiden. Stora eldar brände överallt, över dessa hängde kittlar, kring vilka karlar och fruntimmer voro sysselsatta. Flertalet av männen voro kraftiga karlar, många yngre däribland. Fruntimren voro enkelt klädda och de flesta av dem icke vackra. Högst få hade uppnått trettio år. Många barn funnos även. I det hela var anblicken ej tillfredsställande, dock syntes en uppfriskande kraft och livlighet genomgå hela lägret. Några sjöngo, andra pladdrade och skrattade. Lorden hörde stundom grova amerikanska uttryck. Men i det hela syntes tukt och ordning råda i hela lägret.

Han kom utan hinder ända fram till det stora tältet där fanan stod och just som han ville inträda kom Wipky därifrån och stängde vägen för honom.

- Ni mylord? sade den gamle. Vad förskaffar oss denna ära?

- Jag vill tala med er anförare.

- Han skall bliva glad. Han finner edert vin alldeles förträffligt. Men ni kommer ju ensam?

- Ja!__47__

- Ni fruktar ingenting?

- Nej!

- Ej heller för Wolfram?

- Vem är Wolfram?

- Den unge mannen ni kastade ut.

- Jag fruktar ej för någon, svarade lorden lugnt. Får jag inträda?

- Jag skall själv införa eder, mylord.

Wipky gick förut. Lorden inträffade i ett tält, som efter omständigheterna var tämligen väl inrett. En medelålders

man med bleka anletsdrag och livliga oroliga ögon, låg på fältbädden. Framför honom stod en av de vinbuteljer lorden skickat. Tre kvinnor, av vilka den yngsta syntes vara 25 och den äldsta 40 år, sutto ett stycke ifrån honom vid en kista, vilken gjorde tjänst som bord, och sydde. De voro icke vackra.

Wipky presenterade lorden, och mormonanföraren syntes angenämt överraskad. Men om doktor Wipky inbillade sig, att samtalet emellan dem skulle ske i hans närvaro, så bedrog han sig. Anföraren gav honom ett uppdrag, som tydligt lät honom förstå, att han ville vara ensam med lorden. Även kvinnorna måste avlägsna sig.

Lord Hope stannade nära en timme hos mormonanföraren. Vad de talade om visste ingen. En av kvinnorna förrådde åt doktor Wipky, att, ehuru hon ej av samtalet förstått något, hon dock sett att lorden lämnat anföraren ett antal banknoter. Detta ägde sin. riktighet. Lorden hade givit anföraren hundratusen dollar i banknoter, och emottagit en revers därpå. Men av mormo-nen fick ingen besked härom. Han sade blott, att han lånat tusen dollar av lorden.

När lord Hope lämnat tältet, stod Wipky vid in* gången och sökte att läsa i hans ansikte, men förgäves! Denne man hade fullkomligt i sitt våld sina anletsdrag.

- Om det intresserar er att behålla er anförare, som- 48 -

tycktes vara en präktig man, så låt honom under vägen ej få dricka mycket vatten, sade lorden till Wipky, när de tillsammans gingo genom lägret. Vatten passar ej för 'hans fysik. Giv honom emellanåt kinasalt.

-- Ni är ju halv doktor? frågade Wipky, som avhört med uppmärksamhet. Jag är endast doktor i teologien.

- Jag tror mig veta mer än någon läkare, tillade lorden. Kom därför ihåg: litet vatten och stundom kinasalt. Däremot får han ej taga någon rabarber.

- Det har han gjort hittills, sade Wipky, ännu lika uppmärksam.

- Gott, han måste upphöra därmed. Det skulle döda honom inom en månad.

Därvid gav han ett flyktigt ögonkast åt Wipky, som å sin sida såg framför sig med en högst egen blick. Kunde lorden läsa i denna människas själ ? Sannolikt. Annars hade han ej givit dessa råd. Vad som behövdes för att rädda den sjuke anföraren var mycket rabarber och mycket vatten. Lorden tycktes veta, att Wipky skulle giva anföraren av bägge delarna i överflöd, just emedan han blivit avrådd därifrån.

Bägge hade nu anlänt till en stor eld, vid vilken en mängd män och kvinnor slagit sig ned.

- Lord Hope, om jag ej bedrager mig, sade en man, framträdande till lorden.

- Det är jag, svarade denne, som med största lugn igenkände den unge Wolfram.

- Mylord, sade den unge »mannen med kvävd röst, ni har dödligt förolämpat mig. Denna skymf kräver blod. Vi skola slåss redan i natt, eller tidigt i morgon.

- Det skola vi icke, svarade lorden kallblodigt.

- Icke! svarade Wolfram hotande. Ni är således feg, och litar endast på edra tjänare?

- Käre vän, sade lorden med isande köld, om ni vill försöka att pröva min kraft och skicklighet, så skall- 49 -

ni säkert bliva på platsen. Men det gagnar mig till intet att döda er. Jag avvisar helt enkelt eder utmaning. Ni har förolämpat mig genom att ni skymfat mig i mitt eget hus, och jag har låtit vräka ut er. Det är hela saken.

Medan han sade detta flög hans blick över folket, som satt vid elden, och stannade på en kvinnofigur, som var fullkomligt beslöjad, så att man - liksom hos de turkiska fruntimren - endast såg ögonen. Men dessa voro mycket vackra, och fastän det är mycket svårt att läsa i ögonen, så trodde sig lorden finna att uttrycken däri var ganska smärtsamt.

Nu vände han sig från Wolfram, som blivit likblek och gick lugnt vidare, låtande den unge mormonen stå kvar. Men, liksom han kunde se vad, som passerade bakom honom, eller om han noga kunde beräkna tiden, som

mormonen behövde, för att uträtta vad han anade honom hava i sinnet, vek han efter sex steg, åt sidan. I samma ögonblick smällde ett skott. Kulan flög mellan honom och Wipky, och fastnade i en tältstång. Den skulle ofelbart träffat lorden, om han ej vikit åt sidan.

Då han lugnt vände sig om, såg han att den beslöjade kvinnan lämnat sin plats och fattat Wolfram i armen. Men denne slet sig lös, kastade bort pistolen och rusade vilt på lorden.

Kallblodigt höjde denne upp handen, väntade tills ynglingen var honom in på livet och lät då handen falla på hans ansikte. Slaget var icke hårt. Det var endast en vidröring. Men - antingen det varit en magnetisk kraft, som lorden i detta ögonblick lät verka på mormonen, eller han hade bestrukit handen med något hastigt dövande medel - nog av, Wolfram nedföll till marken såsom död, utan att röra en led, utan att avgiva ett skrik. ,

Själva Wipky bleknade för denna oförklarliga makt, och drog sig skyggt tillbaka, för att komma sin livlöse V. H. I 4- 50 -

unge vän till hjälp. Även de övriga mormonerna skyndade till Wolfram, endast den beslöjade damen stod lugnt kvar på sin plats.

Då mormonerna tänkte på att se efter lorden, var han försvunnen.

3. EDMOND DANTES. GREVE AV MONTE CRISTO.

Två timmar senare stod lorden i en kammare, som han själv inrättat, och som ingen, utom han själv beträdde. Vid första påseende kunde man igenkänna rummets ändamål. Det var ett laboratorium. Det saknade icke sina smältugnar, deglar, retorter, bägare, flaskor, lampor och hundratals askar med olika ämnen.

En degel stod över den rödglödgade elden, och i densamma pöste och fradgade en gulaktig massa, på vilken efterhand bildade sig ett slagg, som lorden avskummade och lade i ett annat kärl. På härden lågo några andra klumpar av dylik gul massa, till en del överdragna med jord, till en del glänsande, som en ädel metall.

Lorden, vars kinder ännu buro rodnaden som hettan förorsakat, tog nu sin degel från elden, och göt innehållet i en form. Därpå lade han en av klumparne i degeln, som åter sattes på elden för att ånyo utsättas för en starkare glödning.

Sedan massan i formen kallnat, öppnades den. En glänsande gul kropp lyste emot lorden. Med en särdeles fin såg skar han densamma i små bitar, uppsamlade sågspånen samt kastade en bit i en av de flaskor, som stodo på bordet, och voro fyllda med vätskor av olika färg, samt väl tillslutna. Han täppte proppen ånyo lika väl, och vände sig åter till degeln.

I detsamma hade under tiden det andra metallstycket smält. Lorden förnyade nu samma förfarande, som han använt vid den första, rensande den flytande mas- - 50 -

unge vän till hjälp. Även de övriga mormonerna skyndade till Wolfram, endast den beslöjade damen stod lugnt kvar på sin plats.

Då mormonerna tänkte på att se efter lorden, var han försvunnen.

3. EDMOND DANTES. GREVE AV MONTE CRISTO.

Två timmar senare stod lorden i en kammare, som han själv inrättat, och som ingen, utom han själv beträdde. Vid första påseende kunde man igenkänna rummets ändamål. Det var ett laboratorium. Det saknade icke sina smältugnar, deglar, retorter, bägare, flaskor, lampor och hundratals askar med olika ämnen.

En degel stod över den rödglödgade elden, och i densamma pöste och fradgade en gulaktig massa, på vilken efterhand bildade sig ett slagg, som lorden avskummade och lade i ett annat kärl. På härden lågo några andra klumpar av dylik gul massa, till en del överdragna med jord, till en del glänsande, som en ädel metall.

Lorden, vars kinder ännu buro rodnaden som hettan förorsakat, tog nu sin degel från elden, och göt innehållet i en form. Därpå lade han en av klumparne i degeln, som åter sattes på elden för att ånyo utsättas för en starkare

glödning.

Sedan massan i formen kallnat, öppnades den. En glänsande gul kropp lyste emot lorden. Med en särdeles fin såg skar han densamma i små bitar, uppsamlade sågspånen samt kastade en bit i en av de flaskor, som stodo på bordet, och voro fyllda med vätskor av olika färg, samt väl tillslutna. Han täppte proppen ånyo lika väl, och vände sig åter till degeln.

I detsamma hade under tiden det andra metallstycket smält. Lorden förnyade nu samma förfarande, som han använt vid den första, rensande den flytande mas-- 51 -

san från slaggen som denna gången var obetydlig, göt den i en annan form, sönderskar stången sedan den stelnat, och kastade bitarna i andra glas med olika innehåll.

Samma förfarande förnyade han tre gånger. Han hade nu lagt trettio bitar metall i trettio olika vätskor. Nu undersökte han varje särskilt glas. Uttog med en liten stång metallstyckena, och betraktade dem noga genom en loupe. Några stycken hade antagit en annan färg, somliga hade blivit rödaktiga, andra grönaktiga. Men de flesta hade bibehållit sin gula färg.

Sålunda undersökte lorden alla trettio metallbitarna och erhöll samma resultat.

Här finnes ej mera något tvivel! sade han. Det är guld! rena guldet!

Och liksom uttröttad genom tyngden av denna upptäckt, satte han sig på en stol, och betraktade tankfullt de glänsande guldstyckena, som lågo framför honom.

Verkligt rent guld, Edmond? sade en ljuv och välljudande röst, och en mjuk hand lades på hans axel.

- Du Haydée? sade han, vändande sig om, utan att bliva överraskad. Har du fått reda på dörren?

- Ack ja, herre, svarade hon. Och du blev ej ond på mig, för att jag följt dig? Då vi inträdde i detta huset, sade du att alla dörrar stodo öppna för mig och att jag när som helst kunde tilltala dig.

- Ja, Haydée, det sade jag, svarade lorden med ett så ljuvt leende, att man skulle ansett honom ur stånd därtill. Och jag säger det ännu.

- Därföre, Edmond, fortfor hon, då jag hela dagen ända från morgonen, ej sett dig.

- Det är sant! avbröt henne lorden, överraskad. Jag har ju ej varit hos dig.

- Därför tänkte jag, "du måste veta vad han tar sig till", fortfor Haydée, och jag kom hit.- 52 -

- Jag tackar dig sade lorden hjärtligt och tryckte en kyss på hennes hand. Jag skulle nog kommit. Den unge spanjoren tog i dag i anspråk min mesta tid.

- Och du har gärna sett honom? frågade Haydée.

- Ja, jag tror mig ej hava misstagit mig på honom, svarade lorden. Han är ung, företagsam, glad, och vad som är bättre, han är rättskaffens; hans hjärta slår endast för det som är ädelt och gott.

- Och vad ämnar du med honom? frågade Haydée.

- Jag vet det ej själv ännu, svarade lorden, som nu talade likaså hjärtligt och milt, som han hela dagen förut uttryckt sig kallt, hårt och trotsigt. Jag skall närmast träffa honom i sin egen hacienda och då fatta ett beslut. Nu, Haydée, har jag något annat att meddela dig. Du ser detta guld?

- Jag ser det, min herre och käraste, sade hon skrattande. Har det blivit en alkemist av dig?

- Ja och nej! detta måste jag göra, sade lorden. Jag har ej gjort eller ens upptäckt detta guldet. Jag har endast bringat det i dagsljuset. Och mera skall komma efter.

- Brunnen således, som du lät gräva, förde dig till en guldgruva? frågade Haydée.

- Det var endast en förevändning, svarade lorden. Men låt mig berätta för dig. - Påminner du dig den dagen, då vi

mitt i den steniga öknen på väg hit från New-Orleans, träffade den där mannen, som var mera ett lik än en människa? Solen brände hett på kalkhällarna. Ingenstädes en grön fläck eller en källa eller en skuggande buske. Jag bävade och du även, och mitt vanligen så kalla blod begynte att sjuda i denna glödande vildmark. Då hörde vi suckar bakom en sten. Jag sprang själv ned av vagnen, blott för att få någon omväxling i denna dödligt långsamma ödemark. Jag såg en man, ett skelett. Ögat flammade- 53~-

hemskt i sin djupa håla, huden var hoptorkad, som på en mumie, man såg hans spetsiga benknotor inom den genomskinliga gulaktiga huden. Då han fick se mig, flög en stråle av glädje över hans ansikte.

- Ack, herre, sade han, i det han försökte att uppresa sig. Ni är ett himmelens sändebud. Giv mig en dryck vatten!

- Vatten? svarade jag. Här i öknen? Vet ni att här gäller vatten mer än flytande guld?

- Jag vet det, sade han, och såg på mig med en blick, som jag ej kan beskriva. För varje dryck vatten, ger jag en tunna guld. Men skynda, elden förtär mina inälvor.

Jag gick och gav honom en bägare vatten, som var blandat med vin. Han fattade den liksom en drunknande griper efter ett halmstrå och lät den girigt ned-strömma.

- O Gud! pustade han. Vill du verkligen låta mig leva, mig den olyckligaste och eländigaste människa i denna världen?

Hans ord och den ton varmed de uttalades, gjorde mig nyfiken. Jag lät lyfta honom på min vagn, och gav honom några av mina läkemedel, i den övertygelse, att han kunde räddas. Men om en halvtimme kallade han på mig.

- Jag dör, sade han med förtvivlad röst; jag känner att jag dör. Ni har varit den ende, som gjort något för mig; jag vill löna er, jag vill löna er bättre än någon konung skulle gjort. Ty jag är rikare än de flesta jordens konungar, rikare än Indiens härskare.

En lätt skakning överkom mig. Jag trodde att det var vansinnet som talade från honom. Och ändå påminde mig den där mannen om Abbé Faria, om vilken jag berättat för dig; skaparen av min lycka.

- Jag påminner mig det, sade Haydée, nickande__54 -

till tecken att hon med uppmärksamhet avhörde honom.

Även han hade talat sålunda, även honom hade man ansett för vansinnig. Arme Faria! fortfor lorden suckande. Nog av, jag skrattade icke, jag misstrodde honom ej heller. Jag frågade honom blott varför han, med sin rikedom, måste ensam försmäkta i öknen. Han suckade.

- Herre, sade han därpå, det är Guds dom! Jag är tysk mitt namn är Biichting. Jag hade hustru och barn, tjänst och börd; men djävulen förbländade mig, jag blev kär i min broders hustru och dödade honörn. Jag flydde därpå. Samvetet drev mig bort över havet till Amerika.

Flera år levde jag i östern, men kunde ej mera se människor i ansiktet; jag kunde ej mera tåla se att en man levde lyckligt med sin hustru. Liksom Johannes Paricida drevs jag ut i öknen i ensamhet. Jag vandrade till Kalifornien och levde där vid kusten, förtjänade mitt bröd med arbete. Då lät mig en händelse, då jag grävde en grop i jorden för att gömma en pung med guld uti, upptäcka något som skulle göra mig till världens herre, ifall jag finge leva. Jag hade funnit guld, gediget guld. Jag grävde vidare och överallt fann jag guld, rent guld. Då grep mig åter en vansinnig levnadslust. Jag var rikare än Krösus, rikare än denne världens härskare. Mina samvetskval tystnade för guldets klang. Min ånger hade skaffat mig himlens förlåtelse, och guldet skulle försona mig med den jordiska rättvisan. Jag kunde återvända till min hustru, mina barn, jag kunde göra alla lyckliga. Men därjämte grep mig en vansinnig ångest, att någon skulle upptäcka min hemlighet, och dela den ined mig. Ville jag uppgräva min skatt, måste jag vända mig till människor, jag måste använda dem, jag måste bli på stället. Den som redan var rik, kunde detta; en fattig landstrykare, som jag,- 55 -

måste väcka misstankar, om han där grävde i jorden. Hastigt fattade jag mitt beslut. Jag tog sex stycken av mitt guld; jag ville till New-Orleans, sälja guldet där, förse mig med allt vad jag kunde behöva, köpa denna bit land

och i frid och rö upptaga mitt guld. Redan samma dag gav jag mig i väg. Hoppet, nyfikenheten, medvetandet att vara en Krösus, gav mig krafter, men förtärde mig även. Grämelsen hade sönderfrätt mitt hjärta, intet kunde mera läka det. Jag kom lyckligt ända till denna öknen. Jag hade ej tänkt på att jag skulle genomvandra den i en årstid då här varken finnes en källa eller människor. Jag trodde att min iver skulle besegra alla hinder, men jag irrade mig.

För fem dagar sedan kände jag törst och hunger rasa i mina inälvor. Likväl släpade jag mig vidare. Min kraft är bruten, jag vet att jag skall dö, dö som den rikaste människa i denna världen. Men det är himmelens hämnd. Jag vet det!

Han föll tillbaka. Jag hade sett scener, bedrövligare än denna, men ändå gick en kallsvett över mig.

-- Håll! utropade han därpå, resande sig. Min hemlighet får icke dö med mig. Ni har varit min räddare, ni ville åtminstone bliva det. Himmelen har sänt eder till mig. Res till Kalifornien. Där är ett berg, kallat Önskningarnas berg, emedan var och en som står på detta berg och ser nedåt dalen vid dess fot, önskar att äga det. Från bergets östra punkt passerar ni hundra steg mot norr; där skall ni finna fyra stenar liksom tillfälligtvis ditlagda, så att de bilda en fyrkant. Emellan dem gräver ni, och ni skall finna guld, mera guld än någon konung har i sin skattkammare. Endast en sak skall ni lova mig: skaffa eder underrättelse om min hustru och mina barn. Leva de ännu, så låt dem få en del av skatterna. Jag har papper hos mig, av vilka ni kan se varifrån jag härstammar och vem jag är.

Hans röst blev nu otydlig. Hans tankar förvirrades- 56 -

och han utbrast i fantiseringar som hade nämnda skatt till föremål. En kvart senare var han död. Du vet att vi läto begrava honom där i öknen Haydée. En enkel sten utvisar stället varest han vilar.

Jag kom till Kalifornien, jag fann önskningarnas berg och fann de fyra stenarna. Under natten grävde jag på försök och fann guld. Jag grävde på andra ställen och fann guld överallt.

Jag insåg att mannen haft rätt, att han skulle blivit rikare än någon människa i denna världen, om försynen hade tillåtit honom besitta dessa skatter. Men även jag fruktar de skarpa ögonen hos mitt folk, jag lät gräva den där brunnen för att ej förråda något. I dess inre trädbeklädnad bröt jag ett hål, och därifrån arbetade jag mig fram till dessa underjordiska skatter, som knappast ligga djupare än en manslängd. Ännu hade jag icke prövat metallen, ehuru jag vid första påseende ansåg den vara guld. Först i dag har jag tagit några stycken med mig och undersökt dem. Det är guld, rent guld, och efter vad jag kan beräkna, är jag dubbelt, kanske -tredubbelt rikare än förut.

- Och ändå anser man dig för en av de rikaste i världen! sade Haydée.

- Ja, och med skäl, svarade lorden. Jag har redan skrivit till en av mina kamrater i Tyskland, att taga reda på denne mannens familj. Jag måste inom kort ha underrättelse därifrån. Efter papperen var han vid pass femtio år, och hans barn, en son och en dotter, måste redan vara fullvuxna. Lyckas det mig att finna dem, så vill jag giva dem så mycket av detta guld, som vanliga människor kunna fördraga, men småningom, annars skulle guldet göra dem olyckliga i stället för lyckliga.

- Och du själv, Edmond, du tycktes bliva rörd då du såg detta guld var rent och äkta.- 57 -

- Ja, sade lorden, jag var det och jag är det ännu! Därvid fattade han Haydées hand och såg henne i

ögonen. Hans ansikte hade blivit mycket allvarsamt, nästan högtidligt. Haydée såg frågande på honom.

- Ja, Haydée, sade han, jag är rörd och för dig vill jag säga det. Du känner min levnad, du vet vad jag lidit, vilka brott jag haft att hämnas. Mig, den vanmäktige, okunnige och förlorade mannen, mig gav försynen medel och utvägar att uppstiga ur fängelsets mörker, ur min okunnighets natt, mig tillförde den hämnande Nemesis denne Abbé Faria, som av den fattige stackars Edmond Dantés skapade den väldige, över allt härskande greven av Monte-Cristo. Vad jag sedan blivit och gjort, det var allt mer eller mindre hans verk. Och likväl hade jag endast en tanke. Skatterna som Abbén efterlämnade mig då han dog i fängelset, de skulle endast tjäna till att hämna mig

själv, att försona min faders död, han som av hunger blivit nedträngd i graven. Du vet vad som blivit av denne Ferdinand som förrådde mig, genom att missleda min stackars fästmö, som även förrådde din stackars fader. Han har tagit livet av sig, sedan hans hustru och son flytt ifrån honom. Du vet huru jag hamnat mig på Danglars som ingivit honom den infernaliska idén, att anklaga mig som en anhängare till Bonapartisterna. Han är fattig i Rom, sedan han i Paris varit en av de rikaste bankirer. Hans hustru har övergivit honom, dottern har flytt, sedan hon höll på att bliva hustru till en galärslav. Men denne Villefort, som för evigt lät innesluta mig i slottet Ifs underjordiska fängelse, på det att jag ej skulle kunna förråda att hans fader varit en anhängare till Napoleon - denne Villefort, han är, du vet det ju, vansinnig i vårt hus. Hans hustru, hans son äro döda. Endast hans dotter, Valentine, är räddad, utan att han vet det. Alla mina fiender, uppstigna till den högsta ära, ligga nu i stoftet. Jag blev försy-_58 -

nens verktyg. Jag har triumferat. Kanske har jag gått för långt. Men därför vill jag försöka att gottgöra min orättvisa, jag skall det, jag vet att jag kan det.

- Nåväl, Haydée, allt detta gjorde jag, emedan jag svurit att hämnas den orättvisa man begått mot mig. Mina skatter voro tillräckliga för min hämnd. Vad som fattas i världen, är rättvisan. Jag vill försöka att ånyo uppresa det altare, som blivit störtat av människornas begär, svagheter och egennytta - Den jordiska rättvisans altare! Måtte himlen vara mig nådig, och måtte den icke störta mig i början!

Haydée betraktade honom nästan rädd. Hans röst hade blivit starkare och darrande.

- Och därför valde du Hoppet till ditt namn? frågade hon sakta. Därför kallade du dig lörd Hope?

- Till en del därför, ja! svarade han. Det gives blott en makt här på jorden, penningens makt. Dygd, kärlek, rättvisa äro förbi, penningen triumferar över allt. Med mina egna skatters makt vill jag försöka att krossa denna mammons styrka. Våld mot våld, gift mot gift. Liksom jag räddade Valentine från sin moder, giftblanderskan, i det jag gav henne ett annat gift, som gjorde henne skendöd - så vill jag, med mina skatter, rädda världen från en avguds makt, som till slut skall, under sina kolossala lemmars fält, sönderkrossa allt, ära, dygd och lycka. Ja, guldet är en balsam ett läkemedel, men icke för vår tids fördärvade syften. Jag vill inympa det i de ådror som ännu blivit friska och rena. Om det skall lyckas mig - endast han däruppe vet det; han som utsåg mig till verktyg för min hämnd och lät mig med eldskrift läsa, att det även på jorden finnes en vedergällning.

Lorden teg. Haydée hade nedsjunkit på knä, darrande och blek framför honom.

- O, min herre och härskare, suckade hon; tyng-_59 -

den av dina ord nedtrycker mig. Huru skall en svag kvinna kunna bestå vid sidan av en man, vars huvud når upp i molnen, upp till himmelen och vars hjärta med ett slag omfattar hela världen?

- Stå upp,Haydée! sade lorden lugnare. Du, du svaga kvinna skall vara mitt stöd. Du skall vara den lyckans och lugnets brunn, ur vilken jag ånyo skall hämta krafter, ifall rnin själ mattas i sin flykt, och mina planer, för denna världens lycksalighet, bryta sig som havsvågor mot människornas klipphjärtan. Du Haydée, skall vara detta ideal. Har icke målaren sin modell, bildhuggaren sitt ideal? Väl för mig, att jag i dig fann mitt ideal; kunde jag ingjuta din själ i människors, då vore jag mer än människa, en Gud, Haydée! Men jag kan sträva därefter, sträva, som varje människa. En gnista av din själ, Haydée, i varje människobröst, och världen vore ett paradis!

Han lade sin arm kring den knäfallandes skuldror, och pressade en kyss på hennes bleka panna. Så förblevo de länge. De visste att denna stund ej skulle återkomma. Det var för Haydée uppenbarelsen av en ande, som nästan strävade över de gränser, som för en människa blivit utstakade.

Ett lätt, fint klingande ljud vid taket väckte lorden ur hans saliga vila.

- Stig upp, Haydée, sade han, dragande den hulda kvinnan till sig. Ali vill tala med mig. Han klappade på min dörr. Låt oss nu lämna framtidsdrömmarna och tänka på det närvarande. Ser du, i varje rum ar en liten klocka som genom en fjäder står i förbindelse med min dörr, var än jag må uppehålla mig, hör jag alltid när Ali klappar.

- Du är stor, även i småsaker! sade Haydée med ett milt leende, och avtorkade tårarna i sina ögon. Ack, Edmond, du har av mig gjort den lyckligaste kvinna i världen, och vad är jag väl för dig?- 60 -

- Allt, allt! sade lorden. Och kom nu.

Han drog henne med sig bort, ej som en yngling, svärmande med sin älskade, utan som en man vilken vet att den största skatt i världen vilar vid hans bröst.

4. MORMONBRUDEN.

Vill du mig något Ali, frågade lorden, sedan han kommit åter till sin sängkammare.

En förnyad klappning var det jakande svaret på frågan. Ali kunde icke svara annorlunda. Han var stum.

Lorden öppnade. Ali frågade genom ett tecken om intendenten fick komma till sin herre.

Edmond gav sitt bifall därtill. Det måste hava förefallit något utomordentligt Dylika nattliga störanden förekommo endast sällan. I Kalifornien var det första gången.

Intendenten, förr signor Bertuccio, nu master Ha-key, syntes.

- Mylord, sade han, en bultning på porten underrättade vakten att någon är där utanför f Det är ett fruntimmer, hon säger, att hon kommit från morrnonlägret och nödvändigt vill tala vid eder.

- För in henne, sade lorden. Ett ögonblick svävade för honom tanken att det kunde vara Wolfram, som kom i fruntimmerskläder for att hämnas. Men han tog ej något vapen till sig och förblev lika lugn.

En kvinna, helt och hållet inhöljd i ett ljust linneplagg, inträdde. Lörd Hope igenkände vid första ögonkastet samma gestalt, som han sett nere i lägret vid elden, där även Wolfram satt, och som hade fattat den uisinnige i armen, då han avsköt pistolen på honom. Så snart hon såg lorden, slog hon tillbaka sin slöja, och kastade sig hastigt och passionerat för hans fötter.

- Mylord! sade hon på engelska. Vad ni än må bestämma över mitt öde - levande lämnar jag icke - 60 -

- Allt, allt! sade lorden. Och kom nu.

Han drog henne med sig bort, ej som en yngling, svärmande med sin älskade, utan som en man vilken vet att den största skatt i världen vilar vid hans bröst.

4. MORMONBRUDEN.

Vill du mig något Ali, frågade lorden, sedan han kommit åter till sin sängkammare.

En förnyad klappning var det jakande svaret på frågan. Ali kunde icke svara annorlunda. Han var stum.

Lorden öppnade. Ali frågade genom ett tecken om intendenten fick komma till sin herre.

Edmond gav sitt bifall därtill. Det måste hava förefallit något utomordentligt Dylika nattliga störanden förekommo endast sällan. I Kalifornien var det första gången.

Intendenten, förr signor Bertuccio, nu master Ha-key, syntes.

- Mylord, sade han, en bultning på porten underrättade vakten att någon är där utanför f Det är ett fruntimmer, hon säger, att hon kommit från morrnonlägret och nödvändigt vill tala vid eder.

- För in henne, sade lorden. Ett ögonblick svävade för honom tanken att det kunde vara Wolfram, som kom i fruntimmerskläder for att hämnas. Men han tog ej något vapen till sig och förblev lika lugn.

En kvinna, helt och hållet inhöljd i ett ljust linneplagg, inträdde. Lörd Hope igenkände vid första ögonkastet samma gestalt, som han sett nere i lägret vid elden, där även Wolfram satt, och som hade fattat den uisinnige i armen, då han avsköt pistolen på honom. Så snart hon såg lorden, slog hon tillbaka sin slöja, och kastade sig hastigt och passionerat för hans fötter.

- Mylord! sade hon på engelska. Vad ni än må bestämma över mitt öde - levande lämnar jag icke- 61 -

detta slott. Ni måste här lämna mig en Asyl, eller jag dödar mig!

Lorden bibehöll sitt yttre lugn, ehuru detta tilltal måste överraska honom. Han teg och hans blick sänkte sig länge och skarpt forskande på den främmande. Vad kunde han väl hava läst i hennes ansiktsdrag? De voro vackra, obestridligt vackra, men sorg och bekymmer hade dragit skarpare linjer i dem, än hennes ungdom annars skulle medgivit. Visserligen var hon ännu ganska ung. Hennes hy var nästan marmorvit, hennes ögon av vackraste, renaste blå färg, hennes hår guld-lockigt. Hon liknade en ung, nyss utslagen lilja, som den heta junisolen något vissnat och som först i aftondimman åter höjer sitt lilla huvud friskt och klart. Nu glänste hennes ögon i fuktig glans av framkvällande tårar, hennes läppar darrade smärtsamt och de sammanknäppta händerna sträcktes bedjande mot lorden.

Vad hade han läst i hennes anletsdrag, i hennes ögon - hans ansikte förrådde det ej. Men han sade:

- Ni skall icke lämna mitt hus, om det kan erbjuda eder skydd. Stig upp, mylady!

- O, tack, tusen tack! utbrast hon, och sänkte huvudet mot sina hopknäppta händer.

Lorden hade satt en stol bredvid henne. Hon märkte den nu, lyfte sig med händerna upp till den som om hon varit utmattad. Därpå sjönk hon ned på densamma.

Jag har uppfyllt er önskan. Men den är sällsam. Ni måste finna det naturligt, att jag ber eder om en förklaring.

- En förklaring! suckade hon, och hennes ögon sänkte sig och fylldes med tårar. O, mylord, det skall krossa mitt hjärta, att jag för er måste synas som en skyldig, en straffbar! Ni skall förakta mig när jag talat.

- Förakta? det vore väl hårt! sade lorden lugnt.- 62 -

Dock tala ni först! Men tala franska, ty det är visst ert modersmål.

- Ja, jag är franska. Fastän bekännelsen av min skuld bliver mycket svår, skall den dock bliva min försoning. Jag är dotter till en fransk general. Hans naturliga dotter. Han var redan gift med en skön och älskvärd fru, efter vad man sagt mig, då han lärde känna min moder. Hon var tyska, så vitt jag vet. Dotter till en tysk general, som under kejsardömets krig trätt i fransk tjänst. Jag vet detta endast genom några antydningar av min fader. Jag har aldrig själv sett min moder. Sannolikt var hon fattig och nöden tvang henne, att ingå en förbindelse som aldrig kunde bliva helgad av äktenskapet. Denna förbindelse har jag att tacka för min tillvaro. Min moder tror jag dog strax efter min födelse. Kanhända att min fader verkligen hade älskat henne, eller att han älskade mig - nog av, han lät giva mig en uppfostran som om jag varit hans äkta dotter. Jag blev uppfostrad i ett kloster vid Paris, mitt ibland döttrarna till landets förnämsta familjer.

Jag uppnådde sjutton år. När fråga blev att jag skulle lämna klostret, fröjdade jag mig däråt. Ty jag tillstår att jag genom umgänget med väninnor, som sett mer av världen, fick starkt begär att även göra mitt inträde i densamma. Även längtade jag att få umgås med män. Jag hade sett endast gammalt folk. Unga män kände jag endast genom böcker och målningar, och de voro där förföriskt nog framställda, för att reta min fantasi. Åtta dagar före min avgång ur klostret trodde jag mig märka att föreståndarskan betraktade mig hälften medlidsamt, hälften skyggt. Men jag aktade ej därpå. Först vid avskedet blev jag uppmärksam på, att hon sade: Jag önskar er Guds välsignelse, fröken! Er vandring genom livet skall ej bliva lätt! Dock lade jag på dessa ord ej särdeles vikt. Men- 63 -

knappt kommen till Paris, erfor jag att sakerna för mig hade tagit en farlig vändning. Min fader hade fjorton dagar förut skrivit till mig att jag skulle avstiga vid ett hotell. Han ville själv där emottaga mig, eller låta ta emot mig och sedan vidare sörja för min framtid. Jag inträdde i huset som var bestämt för mig. Värdinnan mönstrade min klädnad med någon förvåning. - Fröken, sade hon, ni skrattar och är munter? Ni har ljusa kläder? Varför icke, madame? frågade jag bestört. Hon såg på mig förvånad; och då, när hon trodde att en person som jag, ej kunde älska sin fader såsom andra människor meddelade hon mig med ett slag den hemska nyheten. - Eder fader har för åtta dagar sedan dödat sig! Pärskammaren har förklarat honom för ärelös, emedan han skulle hava förrått Pa-schan av Janina. - Jag stod en minut förstenad, sedan föll jag i vanmakt. Men vad fattas er, mylord?

Lorden hade verkligen blivit ännu blekare än vanligt. Ovillkorligen riktade han sina ögon mot himmelen och en var kunde läsa i denna blick orden: Gud du är rättvis!

- Jag kände eder fader, sade lorden därpå. Det var general de Morcerf.

- Ni kände honom, ni visste hans skam? O, min Gud! utbrast flickan, döljande sitt ansikte.

- Jag hörde åtminstone talas därom. Men fortfar, jag ber eder, sade lorden.

- Mitt livs historia kan nu nästan gissas, slutade franskan. Jag var tillintetgjord, krossad. - Jag stod ensam i världen utan ringaste stöd. Jag vågade ej vända mig till den avlidnes gemål eller son. De kände sannolikt ej min faders felsteg. Förut hade det varit frågan om att min fader ville adoptera mig, när hans hustru blev död. Nu var jag dotter till en avliden are* lös. Hela världen var tillsluten för mig..

Likväl förtvivlade jag icke. Hotellet, i vilket jagbodde, tillhörde en fru som uthyrde det till herrskaper. Jag gav henne allt vad jag ägde av penningar och dyrbarheter, mot rättighet att få bli där i 3 månader, 3 månader! en lång tid för mig, då jag ej kände världen. Jag hoppades att mitt öde under den tiden skulle få en lycklig lösning. Jag gjorde ett försök att få tala vid min broder, sonen till general Morcerf; jag trodde han skulle hysa medlidande för mig och giva mig sitt understöd. Men vid närmare underrättelser, fann jag mig bittert bedragen i min förmodan. Änkan och sonen efter generalen, hade fattat det hjältemodiga beslutet, att ej behålla något av den förmögenhet han efterlämnat. De hade försålt allt och lämnat penningarna till de fattiga. Därpå hade de rest till Marseille, och med dem var mitt sista hopp försvunnet.

Dock ej mitt sista, nej! Under tiden hade jag lärt känna denne unge man med vilken även ni, mylord, varit i beröring, som hade så när blivit dödlig för er; jag menar Wolfram. Han bodde i samma hotell där jag hade en tillflykt. Efter vad han sade mig, var han tysk, och hade kommit till Paris för att studera de nyaste upptäckter inom teknologiens område. Av hans studerande märkte jag ej mycket. Det hettes att han var en förmögen patron; men ni har sett att det ligger något hos honom, som, oaktat hans råhet, fängslar en var, och som fullkomligt underkuvade mig, som aldrig sett någon annan yngling. Jag såg honom dagligen vid bordet, även han fastade uppmärksamhet vid mig, och värdinnan, som sannolikt trodde sig sålunda göra mig den bästa nyttan, gynnade vår ömsesidiga önskan att träffas. En månad senare hade Wolfram förklarat mig sin kärlek, och jag svarat honom att jag delade den.

Tre månader hade emellertid gått. Jag meddelade, i en förtrolig stund Wolfram mina betänkligheter för framtiden. Han avhörde mig uppmärksamt. Därpå frågade han mig om jag kunde tiga. Jag bejakade det.- 65 -

I ett kloster lära alltid flickorna att tiga och fördölja. Därpå yppade han för mig raskt, att han varken vågade återvända till Tyskland eller stanna längre i Paris. Han hade skulder överallt. Han kunde ej ens betala sin värdinna. Det återstod honom intet annat, än att ge sig av till Amerika, och han skulle skatta sig lycklig om jag ville följa honom.

Visserligen förskräcktes jag något, men ej mycket. Kärleken visade mig allt i ljusare dräkt. Han var enträgen och besvor mig, han sade sig nästa dag vara tvungen att fly, och även mig syntes den tanken, att bliva kvarlämnad, odräglig.

Jag lovade fly med honom, att följa honom till Amerika. För mig var ju världen lika främmande överallt. Paris var mig ej bättre än Amerika. Endast ett fordrade jag av Wolfram. Innan äktenskapsbandet förenade oss i Amerika skulle han behandla mig som en syster. Han lovade det.

Vi flydde. Wolfram hade anskaffat pass för oss bägge. I Havre gingo vi ombord på en ångbåt som for till New-York. Wolfram höll under överresan sitt löfte. Han behandlade mig som sin syster. Endast det misshagade mig, att han på ångbåten spelade mycket kort, drack mycket och pratade mycket galenskaper. Jag lärde känna hans inre väsende. Han är god, kanske av naturen ädel, han är bildad, talangfull, en snillrik arkitekt, efter vad det påstås. Men det tycktes fela honom något; förnöjsamhet, samvetsfrid. Det häftar något vid honom, som hindrar honom att vara hjärtligt glad och nöjd. Är det ett brott, eller är det medvetandet om ett förfelat liv? Jag vet det

icke. Men han är stundom förfärligt dyster och frånstötande; och det uppstod hos mig tvivel, om jag verkligen kunde bliva lycklig med denne man.

Vi landstego i New York. Den förste Wolfram mötte, var den doktor Wipky, som i afton gick med Y. H. I 5- 66 -

er genom lägret. Han var en apostel, ett sändebud från mormonerna. Han syntes glad över att hava träffat en sådan man som Wolfram. Han lovade honom guld och gröna skogar, stadig och lönande sysselsättning om han ville övergå till mormonerna. Vad visste Wolfram om mormonerna? Mycket litet skulle jag tro, åtminstone förteg han det för mig, som knappt kände dem ens till namnet. Wipky gav oss respengar och så reste vi till Nauvoo, mormonernas huvudstad. Den plötsliga avresan från New-York, den brådska Wolfram hade att komma till sin bestämmelseort, hindrade vår plan att gifta oss, och jag tackar himmelen därför. Mylord, jag bedyrar, att Wolfram ända dittills endast hade ansett mig som en syster, och trots min obekantskap med världen, visste jag att bevara min kvinnliga dygd. Tro icke något dåligt om mig. Ty jag svär eder, att jag frimodigt kan blicka i varje människas ögon I

- Jag tror det, jag vet det, sade lorden lugnt. Fortfar. Jag anar utgången.

- Mitt öde ändrade sig då vi kommo till Nauvoo, fortfor iranskan dystert. Jag förutsåg min olycka. Vi träffade mormonkolonien i upplösningstillstånd. Smith, stiftaren och överhuvudet för sekten, var dödad. Man hade beslutat att flytta kolonien längre i väster till Oregongebitet eller Utah. Särskilda tåg voro redan gångna förut. Även vi skulle följa efter. Wipky höll just på att organisera ett tåg som vi skulle sluta oss till.

Vilket liv bland dessa mormoner! Jag kan icke tad-la dem, jag beundrar deras iver, deras flit, deras trohet mot sin sällsamma lära; jag tillstår att bland dem finnes många kraftiga naturer, stora snillen - men allt, som jag såg av deras familjeliv, föreföll mig äckligt och frånstötande. Denna frihet, sorn urartade till tygellöshet, det förakt, varmed man behandlade kvinnorna liksom en handelsvara, denna plumphet i um-- 67 -

gänget, denna brist på allt som jag sedan min spädaste barndom lärde i klostret under umgänget med de älskvärdaste flickor - allt detta lät mig känna, att jag aldrig kunde bliva lycklig bland detta folk! Ja, om än Wolfram varit mitt allt i allom! men han hade för längesedan upphört att vara det. Så vidrigt och oangenämt detta sällskap var för mig, så angenämt syntes det vara för honom. För honom tycktes dessa vilda människor passa, som voro begivna på allt dåligt, men ingenting som kunde komma under benämning av kultur eller sedlighet. Han satt och drack med dem, spelte kort och grälade. Ofta såg jag honom tidigt på dagen halv-drucken ragla genom gatorna. Jag kunde ej göra honom förebråelser; hade jag någon rätt därtill? Och det värsta var att detta liv tycktes behaga honom. Mormonerna erkände hans bildning, hans överlägsenhet. Wolfram sjönk med varje dag allt djupare.

Vad jag led under denna tid, mylord, det kan jag icke beskriva. Jag insåg klart och tydligt, att mitt första steg i världen varit ett felsteg. Men vart skulle jag vända mig? Var söka hjälp och tröst? Denna nya värld var ej mera främmande för mig än mitt fädernesland, men den var dock främmande! Fly? Varthän? Jag såg ingen utväg!

Vid denna tid gjorde Wolfram mig det förslaget att vi skulle gifta oss innan tåget bröt upp mot västern. Jag hade med rädsla väntat detta. Jag frågade honom, huru vi skulle bliva trodda, då mormonerna ej brydde sig om katolska präster eller vigsel? Han såg förundrad på mig. - Vi bliva trodda efter mormonernas sed. Är det icke nog för dig? sade han därpå. - Nej, nej! svarade jag honom under en ström av tårar. Det enda jag fört med mig från den gamla världen, är min religion. Jag skall icke låta taga den ifrån mig. Och tror du väl, Wolfram, att jag skulle kunna foga mig efter dessa människors bruk? Tror du inte attjag vet, att det bland mormonerna är, om just icke lag, åtminstone sed, att på en gång hava två, tre och flera hustrur? Tror du att jag någonsin skulle gå in på att veta en annan jämte mig delade min mans kärlek? Nej, Wolfram, jag bliver aldrig din hustru, om du icke låter viga dig vid mig av en katolsk präst, och om du icke svär mig, att, så länge jag lever, aldrig älska någon annan än mig. -Men du fordrar det omöjliga, Amelie! sade han skrattande. Om jag ock lovar dig det - vad tjänar det till? Vi äro ju bland mormonerna, vi måste foga oss i deras seder. Man skulle kanske tvinga mig att taga en hustru till.

- Du tillhör mormonerna, icke jag! svarade jag honom. Jag skall aldrig tillhöra dem!

- Du vill således icke bliva min hustru, såvida ingen präst viger oss? frågade han mig dystert. Jag hade icke trott att du älskade mig så litet, och att du kvarhänger vid gamla fördomar.

- Fördomar? svarade jag honom bittert. Wolfram, låt oss vara öppna mot varandra. Jag har älskat dig, men jag skall icke älska dig mera om du fortfar att föra ett sådant liv med mormonerna. Jag bliver aldrig din rättmätiga hustru på andra villkor, än att det sker inför altaret i en katolsk kyrka. Aldrig!

Han ryckte på axlarna och gick sin väg, utan att vidare bekymra sig om mig. Jag stannade kvar i min ångest och förtvivlan. Mitt enda hopp var ännu, att Wolfram skulle tröttna vid detta liv och själv gå ifrån mormonerna. Fåfängt! Han innästlade sig för varje dag allt mera med dem och blev dem kärare. Han blev en hjälte för mormonerna.

Vi lämnade Nauwoo och anträdde vårt tåg. Ett förfärligt tåg! Ej för att vi hade många försakelser att kämpa emot - men vad led icke mitt hjärta under denna långa och oundvikliga beröring med människor, som trampade alla fina seder under sina fötter. Och- 69 -

ändå ansåg jag mig för ung, att dö. Döden kunde jag ändå välja, om något värre förestod mig. Jag måste bereda mig därpå.

Wolfram hade under tåget ej mera talat med mig om vår förening. Han hade till och med försummat mig, och det fanns knappast något annat förhållande mellan oss numera, än att jag tillhörde den avdelning som han anförde. Men jag fick veta genom en annan kvinna, som blivit min förtrogna, emedan ett dylikt bekymmer även tryckte henne, att vid Saltsjön - ändamålet för resan - mitt öde skulle avgöras. Där ville man döma över mormonbruden - som man kallade mig - och försäkra Wolfram om min hand. Jag emotsåg denna dag med förskräckelse. Jag visste att jag ej skulle överleva den. Jag blev dyster och sluten. I hela lägret betraktade man mig dels med misstroende, dels med skygghet. Min slutenhet hade avtvingat dessa människor och isynnerhet fruntimmerna en slags aktning.

- I dag, då jag fick se detta slott, då jag hörde omtalas eder välgörenhet, då jag såg eder vandra genom lägret, och hade tillfälle att se den kraft och måtta, med vilken ni uppträdde mot Wolfram, som jag nu av hela min själ föraktar - i dag mognade mitt beslut att fly, och anförtro mitt öde i edra händer. Det var som om en röst sagt mig, att ni skulle finna ett medel att rädda mig ur detta elände. Mylord, det måste för er vara en småsak, att lämna mig skydd. Avlägsna mig redan i natt ur huset, om ni fruktar mormonernas efterspaningar. Men övergiv mig icke. Lyssna till detta förtvivlans rop från en arm själ som är övergiven av hela världen. Sänd mig vart ni vill, bestäm över mig - endast låt mig slippa att återvända till mormonerna.

- Ni skall kvarstanna här i huset, fröken! sade lorden. Jag fruktar varken mormonerna eller deras efterspaningar. Men först måste ni veta hos vem ni är!- 70 -

- Jag vet det! sade franskan. Hos den mest stor-hjärtade och ädelmodige man.

- Kanske det ej så är, sade lorden med ett så dystert uttryck att Amelie nästan blev rädd. Dock, avhör mig med lugn. Förr än ni kan kvarstanna i detta hus, måste ni veta vem det tillhör.

För nära trettio år sedan - dock, tiden gör ej mycket till saken - fanns i Marseille en helt ung man, förhoppningsfull, levnadslustig. Han hade haft lycka. Ägaren till hans fartyg - ty den unge mannen var sjöman - var nöjd med hans resa, ville utnämna honom till kapten. Men ändå mera; den unge mannen stod färdig att gifta sig med en vacker ung flicka, som älskade honom över allting. Det fanns några människor som avundades honom denna lycka. Till dem hörde en viss Danglars, räkenskapsförare på skeppet, vilken avundades honom kaptensplatsen, och en viss Ferdinand, kusin till hans brud, som själv älskade den sköna flickan, och ej tålde sjömannen. Bägge skrev en angivelse, i vilken den unge mannen uppgavs såsom agent för Bonapartistiska partiet. Ferdinand avlämnade angivelsen till vederbörande. Den unge sjömannen blev häktad i samma ögonblick han skulle föra sin brud, Mercedes hette hon, till altaret. Olyckligtvis hade han verkligen ett brev hos sig, som var adresserat till en av Napoleons anhängare i Paris, en viss Noirtier. Han kände varken innehållet eller bestämmelsen, utan uppfyllde endast ett löfte till sin döende kapten, att övertaga befordrandet. Statens ämbetsman, herr de Villefort, av politik en anhängare till Bourbonerna, tycktes även böjd att skänka förtroende

åt den unge mannen. Men denne Noirtier, var hans fader. Kom brevet till den gamle, så var den unge statsmannens carriére tillintetgjord. Han sönderslet därför brevet, och för att utplåna varje bevis därom, att hans fader ännu konspirerande för Napoleon, sände han den unge sjömannen- 71 -

i det underjordiska fängelset på slottet If vid Marseille, och befallde att där kvarhålla honom för alltid. I det hela förblev den unge sjömannen där i fjorton år. Han utstod alla förtvivlans kval, men han svor att hämnas på sina fiender. Slutligen lyckades det honom att fly, och, genom en tillfällighet försedd med nästan omätliga skatter, återvända till världen. Han fann sina fiender i hög ära. Danglars hade blivit en rik bankir, Ferdinand gift med Mercedes, den unge sjömannens tillämnade brud, sedan han svingat sig upp till general, och genom det förräderi, han begått mot Paschan av Janina, samlat rikedomar. Som greve av Monte Cristo framträdde den unge sjömannen då ånyo, och det lyckades honom då att få hämnd på sina fiender. Denne Danglars är nu en tiggare i Rom; herr de Villefort är vansinnig; Ferdinand har själv tagit livet av sig, sedan Mercedes och hans son flytt ifrån honom. Fröken - denne sjöman är jag själv, denne Ferdinand var general de Morcerf, eder fader!

Amelie, som avhört berättelsen med spänd uppmärksamhet, utstötte ett skri och betäckte sitt ansikte. Det uppstod en lång paus. Till och med lorden blev rörd och gick hastigt genom rummet.

- Mylord! väckte honom en örn, bedjande röst. Han såg upp. Framför honom på knä låg den unga

franskan.

- Mylord, sade hon, med ett obeskrivligt uttryck i sina ansiktsdrag, vari smärta och hängivenhet parade sig - mylord, det tillhör ej mig att vara domare över de tilldragelser, fulla av hemskheter, ni meddelat mig. Jag anar, jag tror att min fader var skyldig. Hans hjärta måste hava varit kallt, annars hade han ej övergivit min moder. Men jag är hans dotter, mylord. Får jag offra eder hela mitt liv? Låt mig försöka att försona en del av denna gräsliga skuld, varmed min fader belastat sig? Bestäm över mig, mylord, och om ni- 72 -

tror, att jag kan uträtta något för att utsläcka minnet av min faders brott från ert hj'ärta, ack, säg mig det då. Jag vill ge till mitt liv, allt, för att bortj'aga den skugga som svävar mellan oss bägge. Fordra av mig, mylord, vad ni vill!

- Stig upp, Amelie! sade lorden. Sätt er! Låt mig ett ögonblick tänka efter över denna sak!

Han gick genom rummet, därpå stannade han hastigt framför den unga franskan.

- Ni tror således att eder fader var skyldig?

- Ja, mylord! svarade hon. Jag tror det.

- Ni vill försona hans skuld?

- Ja, mylord.

- Även om denna bleve svår?

- Även i sådant fall, mylord!

- Välan! sade lorden och såg henne skarpt i ögat - så vänd då om till mormonerna!

- O, min Gud! skrek Amelie bleknande, - detta var det - det enda, som jag icke -

- Det är för svårt, j"ag tänkte det! sade lorden lugnt. Stanna då här.

Amelie stirrade på honom ett ögonblick. Det låg något främmande och kallt i hans ord.

- Jag går, mylord, det skall ej" bliva för svårt för mig!

- önskar ni skäl för denna fordran av mig? frågade lorden.

- Nej*, svarade hon. Jag frågar ej efter skäl, j*ag har lovat det - j*ag går, skulle det ock kosta mitt liv!

- Ett ögonblick, sade lorden kvarhållande henne. Jag har ännu något att säga er!

Och han fattade hennes hand och såg henne en minut allvarsamt och fast i ögat.

-- Amelie, sade han; j"ag har grunder för att fordra ett sådant steg av eder. Eder kan j"ag icke säga dem,- 73 -

ni skulle knappt förstå mig. Men anse mig icke för en tyrann! Håll mig icke för någon obarmhärtig biktfader, som anser för sin plikt att pålägga er en svår absolution. Amelie, vad rår ni för er fars fel? Nej, vad jag nu fordrar av er, är ingen syndabot, det är en vänskapstjänst, Vänd ni åter till mormonerna, Amelie! men ej som förr, med förtvivlan och grämelse i hjärtat, utan full av mod och hopp. Min arm skall vaka över eder och skydda er över allt. Varken Wolfram eller någon annan människa skall göra er det ringaste emot, eller våga tvinga er till något. Vad som än må hända, och huru nära faran än må vara, så förlita er på mig! Redan i morgon skall någon överlämna eder ett brev från mig. Det är en vän. Hav förtroende för honom under alla förhållanden. Och slå inte ännu Wolfram ur hågen. Kanske är han icke ännu förlorad. Var emellertid full av mod och förhoppning! Morcerfs dotter skall icke umgälla vad fadren felat. Gå ni med Gud, Amelie.

Han räckte henne ännu en gång handen. Hon tog den lugnt och fast.

- Nu, då jag uppfyller min plikt, bliver det ej svårt för mig, sade hon. Jag tror att ni talar sanning, mylord. Livet bland mormonerna synes mig ej mera förfärligt. Blott ett, mylord! Jag bifaller aldrig att ingå med Wolfram i äktenskap, åtminstone icke på de villkor mormonerna föreskriva.

- Det skall ej komma till det yttersta! sade lorden skrattande. Var ej ängslig!

Franskan gick. Lorden följde henne själv ända till porten. Tankfull såg lorden efter den beslöjade gestalten, som så småningom försvann i nattens dunkel.

- De kroppsliga felen och företrädena hos föräldrarna fortplantas på barnen, säger man! suckade lorden för sig själv. Store Gud, det är en lycka, att det ej är på samma sätt med själens fel. O, Ferdinand, Ferdi-,_ 74 - .

nand, hade du Kant endast en del av det ädelmod, som denna flicka äger, hade du ej gjort mig och dig själv så mycket elände!

Morgonen därpå hade mormonlägrét brutit upp, och tåget vände sig mot norden.

5. DÖN LOTARIO RESER TILL BERLIN.

Åtta dagar senare var don Lotario sysselsatt ined att låta inhägna ett stycke åker, som först under detta året blivit gjort brukbart. Det var beläget på en kulle, nära haciendan, som man härifrån kunde helt och hållet överskåda.

Då dön Lotario i förundran över lordens skatter yttrat, att hans hacienda var endast en indianhydda, hade han gått för långt. Han ägde en vacker egendom och dessutom femhundratusen dollar.

Det generade ej don Lotario att traktera sina arbetare med en och annan kötted, då han tyckte de arbetade för långsamt. Sannolikt hade han tagit lorden till föredöme, och fattat det beslutet att uträtta mycket med litet folk. Hans arbetare voro likväl ej nöjda därmed. De fäktade och svettades i solhettan och flera mumlade en förbannelse mot den unge mannen.

Don Lotario var till häst och dirigerade arbetet med en ridpiska. Nu felades stora spikar.

- Anfäkta! skrek han förargad. Hämta dem från haciendan! Det är ånyo en fjärdedels timmas tidsförlust. Nej, med sådana människor skulle ej en gång själva lorden kunna uträtta någonting. Här är allt fåfängt!

Han avtorkade svetten från sin panna, ty han hade råkat att bliva upphettad. Då föll hans blick på en ryttare, som höll ungefär hundra steg ifrån honom och betraktade dels arbetarne, dels haciendan. Han var helt och hållet insvept i en lång blekgul kappa, bor en _ 74 - .

nand, hade du Kant endast en del av det ädelmod, som denna flicka äger, hade du ej gjort mig och dig själv så mycket elände!

Morgonen därpå hade mormonlägrét brutit upp, och tåget vände sig mot norden.

5. DÖN LOTARIO RESER TILL BERLIN.

Åtta dagar senare var don Lotario sysselsatt ined att låta inhägna ett stycke åker, som först under detta året blivit gjort brukbart. Det var beläget på en kulle, nära haciendan, som man härifrån kunde helt och hållet överskåda.

Då dön Lotario i förundran över lordens skatter yttrat, att hans hacienda var endast en indianhydda, hade han gått för långt. Han ägde en vacker egendom och dessutom femhundratusen dollar.

Det generade ej don Lotario att traktera sina arbetare med en och annan kötted, då han tyckte de arbetade för långsamt. Sannolikt hade han tagit lorden till föredöme, och fattat det beslutet att uträtta mycket med litet folk. Hans arbetare voro likväl ej nöjda därmed. De fäktade och svettades i solhettan och flera mumlade en förbannelse mot den unge mannen.

Don Lotario var till häst och dirigerade arbetet med en ridpiska. Nu felades stora spikar.

- Anfäkta! skrek han förargad. Hämta dem från haciendan! Det är ånyo en fjärdedels timmas tidsförlust. Nej, med sådana människor skulle ej en gång själva lorden kunna uträtta någonting. Här är allt fåfängt!

Han avtorkade svetten från sin panna, ty han hade råkat att bliva upphettad. Då föll hans blick på en ryttare, som höll ungefär hundra steg ifrån honom och betraktade dels arbetarne, dels haciendan. Han var helt och hållet insvept i en lång blekgul kappa, bor en__75__

halmhatt och red på en häst, som Lotario vid hastigt påseende genast igenkände som en arab.

- Hå! vem är det? frågade den unge mannen halvhögt för sig själv. Min Gud, lorden!

Han galopperade till den främmande ryttaren, det var verkligen lorden, som hälsade honom med ett leende.

- Verkligen hitkommen, sade don Lotario. Tusen tack. Tusen gånger välkommen!

- En rätt ståtlig byggnad, sade lorden, pekande på haciendan. Eder boning?

- Ja visst, ett gammalt, rökigt näste! svarade den unge spanjoren. Då jag emellertid ej har något annat, så älskar jag det, som en var älskar sitt hem. Korn, mylord, ni måste vara trött.

- Åh nej, sade lorden. Vägen över bergen är ej så dålig, som jag trodde.

- Ni har ridit över bergen? sade don Lotario, men ni känner ju varken vägar eller stigar?

- Likväl finner ni mig välbehållen här, svarade lorden lugnt. Kanske behöver min häst någon vederkvickelse, icke jag. Varuti bestode väl människans företräde framför djuren, om icke i dess förmåga att kunna mera umbära? En härlig lantegendom! Där floden, där den lilla skogen, och där framför, eder hacienda - en vänlig anblick! Emellertid då man besinnar sig att ni är tjugoett år och mycket väl kan bliva fyra gånger så gammal, så är det högst eget att veta, att man ännu i sextio år skall bo här.

Detta yttrade lorden helt löst, medan de bägge redo så sakta till haciendan.

- I sanning! Den tanken har flera gånger kommit för mig! sade don Lotario med en suck. Emellertid, mylord, om man har en god, älskvärd hustru och en talrik familj, så kan man gärna bo här*- 76 -

- Ack ja, det kan man ej neka till! sade lorden. Och ni är på väg ditåt?

- Ja, om Gud vill! svarade dön Lotario. Jag skall taga mig friheten, att presentera min fästmö för eder, mylord. ! . ' % , V*|J

- Mycket förbunden, svarade lorden. Bor hon hos er i haciendan?

-.. Ack nej, mylord, vad tänker ni på? sade spanjoren. Hon bor där borta bakom berget, en kvarts timmas väg härifrån. Jag skall skicka dit och bjuda donna Rosalba med sin fader hit till middag.

- Som ni behagar, sade lorden, annars kunde ju vi efter middagen rida dit ö ver.

- Så mycket bättre! sade dön Lotario. Det hade dessutom blivit nästan ogörligt. Ni vet, mylord, att fruntimmer

alltid vilja göra stor toalett då de skola dinera med en främling. Rosalba är likväl ganska enkel. Således sänder jag ett bud till don Ramirez och förbereder vår ankomst.

- Vem är don Ramirez?

- Donna Rosalbas far.

- Således en granne till er.

- Ja, mylord, en avlägsen anförvant.

- Hans gods stöter intill edra?

- Ja, min farfar gav honom ett stycke av våra länderier, som han med makalös omtanke fullkomnat, svarade don Lotario. Han har endast en dotter: donna Rosalba.

- Låt ej förbereda dön Ramirez, om jag får be er, sade lorden.

- Ack, om ni önskar det, så gärna. Men varför ej, mylord ?

- Nå väl, ni vet att jag gärna vill se donna Rosalba en negligé, sade denne skrattande.

- Mycket bra, sade Lotario förnöjd. Ni har rätt__77__

mylord. Om ni skall döma, måste ni finna föremålet för er dom oförberett, eller huru? -

- Ni säger vad jag tänkte! sade lorden, som i dag syntes helt vänligt stämd.

De voro nu vid den stora porten, som ledde in i ha-ciendan. Don Lotario bjöd på en utmärkt middagsmåltid, och presenterade bägge sina förvaltare; tvenne medelålders män, med så fiffiga ansikten, att lorden var färdig tro dem arbeta mera för sina egna, än för deras herres kassakistor.

- Tycka dessa herrar om, att ni gifter er? frågade lorden, då de bägge voro gångna.

- Icke fullkomligt; sade Lotario leende. Dock varför frågar ni detta? Har ni läst i deras ansikten?

- Kanhända, sade lorden. Tiderna bruka ändra sig då man gifter sig.

Nu begynte den oundvikliga mönstringen av hacien-dan. Don Lotario visade vägen och utvecklade hela sin älskvärdhet. Han var förtjust över lordens uppmärksamhet, denne gav akt på allt med största noggrannhet och ånyo försäkrade den unge spanjoren, att han här hade fått lära mycket.

Haciendan var i tämligen gott stånd. Åtminstone för de anspråk man kunde ha i Kalifornien. Don Lotario var över sig förtjust.

- Huru mycket skall jag icke lära mig av er l sade han emellanåt. Ack, det fattas mig blott en sådan läromästare !

- Ni har således icke helt och hållet gjort sluträkning med studierna, och följaktligen även med världen? frågade Hope.

- Tvärtom, jag skall just nu begynna att lära och att leva! sade don Lotario.

Lorden gjorde en min av att vara belåten därmed och följde sin vän till matsalen. Bordet var lastat med rätter. Köket hade gjort allt sitt till. Tyvärr förgäves!- 78 -

Don Lotario kunde av glädje och otålighet ej äta mycket, och lorden kunde varken med lock eller pock förmås att förtära något annat än några enkla rätter och ett glas vin med vatten.

- Och nu till huvudsaken! sade lorden, sedan måltiden var slut. Ni ville tala med mig om något, såvida jag ej missminner mig, om edert giftermål.

- Ja, mylord, svarade spanjoren. Men det kunna vi göra, medan vi rida dit över.

- Ni är otålig att träffa donna Rosalba! sade lorden och reste sig. Men, som ni behagar.

Don Lotario reste sig skrattande; ett par minuter senare travade de bägge på vägen till haciendan i grannskapet.

- Mylord, sade den unge mannen, jag ville tala med er därom. Jag beundrar eder, jag högaktar eder. Jag har ej känt mycket mera kärlek för min fader, än för eder, och om ni ville antaga mig som son, så skulle jag vara stolt däröver. Jag vet att ni är mig vida överlägsen i förstånd och erfarenhet. Jag vet även, att ni förstår att genomskåda människor och förhållanden. Därför vill jag fråga eder om råd i denna angelägenhet. Jag är ännu ganska ung och har sett föga av världen.

- Nåväl, tala då! sade lorden med något varmare ton än vanligt. Jag ger er mitt hedersord på, att jag vill ert bästa.

- Jag tackar er, mylord. Nåväl, ser ni, donna Rosalba är äldre än jag och för det andra förstår jag mig ej på fruntimmer. Detta äro tvenne punkter som synas mig förtjäna tagas i betraktande.

- Det första är ingen olycka, sade lorden lugnt. Ofta ha män blivit lyckliga makar genom äldre fruntimmer. Den andra punkten är eder egen skuld. Ni hade bort resa ut och lärt känna världen.

- Mycket sant! svarade don Lotario. Men don Ramirez anser denna förbindelse som nödvändighet som- 79 -

icke bör uppskjutas. Jag har aldrig haft någon annan tanke, än att donna Rosalba skulle bliva min hustru. Nå, då är ju saken så gott som avgjord, sade lorden. Vad kan mitt omdöme tjäna till? Ni skulle endast bliva ond på mig, om jag uttalade mig oförställt.

- Nej, nej, sade don Lotario. Ni måste säga mig eder uppriktigaste tanke.

- Och om denna ej utfölle till donna Rosalbas fördel? frågade lorden.

- Nåväl, då skulle jag besinna mig! svarade den unge. spanjoren med en lätt darrning.

Lorden skrattade omärkligt. Huru litet kände väl don Lotario sitt hjärta! Hos honom stod det redan fast, att donna Rosalba var en ängel, en mönsterbild för alla fruntimmer, och han ville ytterligare höra ett omdöme om henne?

Don Lotario hade emellertid fått sin häst i galopp, och även Jorden lät sin arab sträcka ut. Sålunda voro de inom få minuter vid porten till don Ramirez hacienda.

Haciendan var endast en mindre byggnad, uppförd för en trettio å fyrtio år sedan, men väl underhållen. Jorden omkring den var mycket god och till och med förträffligt brukad.

Den unge spanjoren galopperade i sin otålighet, utan vidare omständigheter, in på gården, ända upp till förstugdörren.

En gammal spanjor med ett slugt ansikte och skarpa anletsdrag, stack ut sitt gråa huvud genom denna dörr.

- Åh, är det du, Lotario! ropade han emot honom. Och icke allena? Rosalba skall bliva mycket överraskad. ^ . . ' ,, }/$

.- Det skall även ni! sade den unge mannen med glättigt utseende, under det han hoppade av hästen.

En mulatt sprang och emottog lordens häst. De bägge herrarna inträdde och följde don Ramirez, till det stora kala emottagningsrummet.- 80 -

- Dön Ramirez - Lord Hopel Trollkarlen om vilken jag berättat dig, onkel! sade Lotario.

De båda männen betygade sin belåtenhet över att ha gjort varandras bekantskap. Lorden tämligen kallt, med sitt vanliga likgiltiga sätt, spanjoren med ett ansikte fullt av nyfikenhet.

- Och donna Rosalba? frågade den otålige älskaren.

- Har säkert märkt eder, och vill göra en liten toilett, inföll don Ramirez.

Denna toilett räckte en full fjärdedels timme, varunder Lotario stod som på glödande kol och lorden samtalade med den gamle om åtskilliga mexikanska förhållande.

Slutligen syntes den otåligt väntade. Lorden skänkte henne en bugning, som var nästan för djup, för att gälla för

uppriktig. Don Lotario tryckte sedan en kyss på hennes hand; lorden hade allaredan sett tillräckligt.

Donna Rosalba var minst trettio år gammal; liksom de flesta spanjorskor, hade hon troligen en gång varit mycket vacker, men hennes blomstringstid var, förbi. I Paris, i London, till och med i New York, skulle hon hava förstått att genom toilettkonster ännu visa sig vacker. Men här i Kaliforniens vildmark, var det omöjligt, ehuru donna Rosalba gjort allt för att framtrolla ungdomens retande behag. Hon var liten till figuren, spenslig, äkta spansk, och endast hennes Ögon voro ännu vackra, mörka och eldiga - men även skarpa och genomborrande. De gåvo åt hennes ansikte ett uttryck av forskande vaksamhet och beräkning.

- Stackars Lotario! tänkte lorden för sig själv. Vad vill väl du oerfarne med denna orm?

Den unge spanjoren var endast älskvärdhet. Endast emellanåt svävade hans blick skygg och frågande mot lorden, som genast på spanska språket hade begynt en konversation med donna Rosalba och som visade en sådan artighet och finhet, att don Lotario tvenne gånger i förbigående av vänskap tryckte hans hand.

Samtalet vände sig om alldagliga ämnen. Spanjorskans ögon voro nästan oavbrutet riktade på lorden. Snart förstod hon att, genom en skicklig vändning av samtalet, bringa det på sina egna förhållanden.

- Ni är vår granne, sade donna Rosalba, åtminstone den närmaste europées. Ack, ni är ej mera någon främling för oss: Lotario har berättat oss underliga saker om er rikedom och eder vishet.

- Han har överdrivet det, det är ungdomens svaghet, sade lorden lugnt.

- Säkert icke, sade donna Rosalba; men när skall man få se dessa underverk?

- När det behagar eder, svarade lorden. Men ni skall endast finna lappverk.

- Och ni är inte gift, mylord?

Det låg något i frågan och i blicken, som följde den, vilket väckte lordens uppmärksamhet.

- Nej; sennora, sade han.

- Och varför icke, ifall man får vara så näsvis att fråga, mylord?

- Alla äro ej så lyckliga, som min vän Lotario, att finna en donna Rosalba! svarade lorden.

- Vad ni gycklar! sade den unge spanjoren. En man sådan som ni, men ni är kanske en kvinnohatare!

- Ni tänker således ej heller på att gifta er? frågade donna Rosalba vidare.

- Åh jo, men endast om jag kan bliva så lycklig som don Lotario, svarade lorden.

Omedvetet svävade spanjorskans blick från lorden till Lotario, och åter från denne till lorden. Nog var den unge spanjoren en vacker karl, en yngling i sin första kraft och blomma - men lorden kunde tävla med honom. På den som önskade mer än yta, skulle alltid hans säkra överlägsna blick, hans uttrycksfulla bleka ansikte imponera. Det låg något fängslande i hans utseende. Man måste ständigt återkomma med blicken

på honom. Han höjde sig över alla, fastän han var obetydligt över medelstor. Han tycktes vara född till härskare, till erövrare.

- Nå, då önskar jag våra damer lycka! sade donna Rosalba med ett djupt andetag, som lät nästan som en suck. Ni skall bland dem finna många, som äro mig överlägsna, mylord.

- Jag tvivlar därpå, sade lorden och tycktes ej märka, att donna Rosalba nedslog ögonen, sedan hon först sänt honom en blick, som sade mera än tusende ord.

- Om mylord ursäktar mig och vill hålla min dotter sällskap fem minuter, så önskar jag gärna tala några ord emellan fyra ögon med min svärson, sade don Ramirez. Ni kan väl förstå, mylord, att man strax före bröllopet har många små detaljer att uppgöra.

- Naturligtvis, svarade lorden leende. Och om ej don Lotario blir svartsjuk?

- På er, mylord! sade den unge spanjoren förtjust över detta skämt. Har jag ej sagt att jag betraktar er som min bäste vän, som min fader?

Och förtrollad av lorden, som han aldrig sett så älskvärd, lämnade han rummet med don Ramirez.

- Lotario är en smula för klok, sade donna Rosalba, som nu kunde koncentrera sina blickars eld på lorden ensam. Att kalla er för sin fader! Ni är väl få år äldre än han ?

- Åhjo, en god del, svarade lorden. Jag gläder mig över hans tillgivenhet. Ni skall således snart bliva hans maka? Jag önskar eder lycka därtill. Don Lotario är en förträfflig man.

- Utan tvivel; jag älskar honom av allt mitt hjärta! sade donna Rosalba. Vi hava vuxit upp tillsammans. Vi äro av samma ålder. Ack, han har en så ren och oskyldig karaktär, ja, han är en juvel! Jag vet väl att jag är lycklig. Men till och med om han icke vore- 83 -

sådan han är ~ vad ville väl vi stackars barn av öknen ta oss till, mylord? Vårt val är ej brydsamt. Vi gifta oss med en gfanne, en släkting. Föräldrarna avgöra det. Och det kommer icke så många älskvärda främlingar till Kalifornien, för att göra valet svårt för oss, och låta oss anställa jämförelser. Endast över en sak hyser jag betänkligheter för Lotario.

- Verkligen? frågade lorden, som genom sin självbehärskningsförmåga, hade lätt att dölja den motvilja, som denna tydliga antydning ingav honom. Jag anser honom för ett mönster i allt.

- Det är han även, sade donna Rosalba. Men jag fruktar, mylord, att han är för ung för mig. Ni förvånas? Ni skrattar? Nej, allvarsamt, jag har alltid haft en förkärlek för äldre personer. De känna livet, ja, jag tror, att endast de veta att riktigt uppskatta värdet hos en hustru, emedan de haft tillfälle att pr ö VÄ.

- Det är sant, sade lorden och såg tankfullt framför sig. Men don Lotario blir ju även äldre.

- Men jag skall icke alltid bliva så ung! invände donna Rosalba. Det är vid Gud ett vågstycke, att ta en så ung man till äkta. Man gör sig alltid den frågan: huru hans karaktär skall utveckla sig? Skall han bliva sådan han är? Då prisar jag de äldre männen, de fasta utbildade karaktärerna

-- Ni har inte orätt, medgav lorden. Nåväl, ni skall bliva en skyddsgudinna, eller huru?

- Om han vill antaga mig därtill, så hjärtans gärna! sade donna Rosalba. Emellertid, förråd det ej för honom!

Åh! sade lorden och lade handen på hjärtat, isynnerhet som jag medgiver att ni har rätt. Don Lotario är ej så intim vän till mig, att jag skulle, då det är fråga om en dam, som ni -

Han slutade ej meningen, emedan dön Ramirez och Lotario inträdde._ 84 -

Besöket hade ej varit ämnat att bliva långvarigt. Det var endast en presentationsvisit. Man drack kaffe, sedan tog man avsked för att snart återse varandra. Vem gällde den långa blicken donna Rosalba sände efter dem? Lorden eller den blivande maken? -

Bägge galopperade tillbaka. Don Lotario kastade oroliga sidoblickar på den lugne lorden.

.- Nå, vad funderar ni på? frågade denne leende. Ni önskar väl veta vad jag tyckte om donna Rosalba?

- Det vill jag gärna, sade don Lotario rodnande. Men jag vill höra eder uppriktiga tanke?

- Nåväl! Den går ut på, att donna Rosalba är efter edert omdöme, ett alldeles fulländat fruntimmer, sade lorden.

- Verkligen? sade dön Lotario, som ej förstod det tvetydiga i svaret. Är det edert allvar, mylord?

- Mitt fulla allvar, jag har blivit överraskad, ty jag fann mera än jag väntade.

- Ni gör mig till den lyckligaste bland dödliga! sade spanjoren och lät sin häst göra caprioler.

- Men då kan donna Rosalba kanske bliva svartsjuk, svarade lorden. Och nu farväl.

- Vad? Vill ni redan gå er väg? Vill ni inte stiga in i haciendan?

- Nej, min käre vän. Solen har redan sjunkit djupt, och hemma väntar mig ännu några göromål. Jag skall rida tvärs över fältet, kanske sedan över bergsryggen. Vi återse varandra! När kommer ni?

- Så fort jag kan, så snart ni tillåter det! sade don Lotario. Tusen tack, mylord.

- Inga omständigheter! svarade denne, och med en lätt bugning gav han araben sporrarna och flög åstad över fältet, utan att observera att spanjoren ropade efter honom; han ville följa honom ett stycke och bringa honom på den rätta vägen.

Lorden tog icke vägen över bergen, utan red genom- 85 -

en djup dal, en slags klippremna. En av hans folk hade upptäckt denna väg. Den var säkrare, kortare och bekvämare. Bädden av en under sommaren uttorkad bergsflod, bildade denna väg.

Lorden red två timmar. Därpå, mitt emellan dalen och sin egendom, stannade han sin häst, och gav en lång och gäll pipsignal. Han förnyade densamma två gånger, och såg sig under tiden omkring åt alla håll. Slutligen fick han se det kopparfärgade ansiktet, av en indian som hade dolt sig i närheten.

- Kom hit, varför dröjer du? sade lorden på indiankaliforniska. Nå raskt!

Han beledsagade dessa ord med en lyftning av armen och bister blick.

Indianen kom, liksom han svävat under en skaller-orms tjusande förtrollning långsamt krypande i alla möjliga slingringar. Han syntes tvungen att lyda.

- Var är de röda männens anförare? frågade lorden. Är han nära, eller långt borta?

- Han är där borta i hyddan, ej långt härifrån, svarade indianen.

- Nå skynda då till honom, men så fort du kan, och säg honom, att den vite på önskningarnes berg vill tala med honom, befallde lorden.

Indianen försvann blixtsnabbt, liksom han varit glad över att komma ur lordens åsyn.

Denne satt lugn och likgiltig på sin häst i tio minuter. Han skrattade en gång, vid påminnelsen av den verkan hans kulor gjort.

Nu framdök en indiangestalt, som genom sin starkare och större figur skilde sig från sina kaliforniska bröder, bakom en klippa. Lorden kände igen honom på hans tatuering och smycket som han bar på huvudet, att han var en hövding.

- Kom närmare, sade lorden, sträckande handen hälvten bedjande, hälvten förtroligt emot honom.Indianen nalkades icke utan en viss rädsla. Lorden observerade, att bakom alla buskar och stenar, en mängd indiangestalter, framtittade, vilka säkert blivit framlockade av nyfikenhet eller av fruktan.

- Avlägsna dina bröder! sade lorden lugnt och bestämt. Vad jag nu vill tala med dig om, gäller dig själv och ingen annan.

Indianen gjorde sig ej bråttom, men kastade en misstrogen blick på lorden.

- Du rädde stackare, sade lorden med motvilja. Ser du inte att jag är ensam och utan vapen?

Hövdingen utstötte ett skrik; indianskaran försvann.

Gott, sade lorden med ett isande allvar och ögat oavlåtligt riktat med en nästan demonisk skarphet på indianen. Vet du vem jag är?

- Den främmande sennoren på önskningarnas berg, svarade indianen nästan darrande.

- Och du vet att jag har makt över liv och död? frågade lorden vidare.

- Sennor har haft tvåhundra av våra bästa krigares liv i sina händer, svarade indianen underdånigt.

- Nåväl, de röda männen skola således göra vad jag fordrar av dem? sade lorden.

Indianen betraktade europén med en stigande ångest. Lorden såg till och med på armarnas ryckningar, på blinkningarna med ögonen, att han kände sig alldeles övervunnen.

- Vad sennor begär av de röda männen, skall ske.

- Gott, sade lorden. Så hör då: I morgon kväll vid midnatt, då den stjärnan, som uppgår där borta, står mitt över mitt huvud, skall du sammankalla så många av dina krigare, som du kan. Därpå skall ni efter midnatten tåga till don Lotarios hacienda. Du känner ju den?

Hövdingen gjorde ett stumt tecken att han kände den, och lyssnade vidare uppmärksamt.- 87 -

- Du skall överfalla och angripa haciendan, fortfor lorden. Ingen skall sätta sig till motvärn, och om det händer, så skolen ni skona människoliven. Kom ihåg, att för var och en vit som dödas, så dödar jag hundrade röda män. Men ve dig om don Lotario själv bliver dödad eller endast sårad. Jag skall då utrota hela ert släkte från jorden. Drag därföre endast försorg om, att han bliver fängslad. Det får ej en gång komma en rispa på hans hud. För övrigt, gören vad ni behagen. Plundra haciendan, tag bort allt; hjordar, skatter, spannmålsförråder, ödelägg åkrarna, åkerbruksredskapen och tänd eld på haciendan, så att hon andra morgonen endast är en askhög. Har du förstått mig?

- Ja, sennor, svarade indianen, vars ögon lyste av oskrymtad glädje.

- Men du skall tiga, tiga som en död! sade lorden hotande. Ve dig om du förråder det!

- De röda männen tala aldrig med blekansiktena, svarade indianen. Men blekansiktena skola få veta vad vi gjort och förfölja samt döda oss.

- Det skola de icke, ty så snart ni gjort vad jag tillsagt dig om, skolen ni begiva er norrut, på blekansiktenas område, som räcker från det ena havet till det andra. Där skola ni stanna tills händelsen är glömd. Ni få ju skatter och förråd nog för att kunna leva där året om.

- Gott, mumlade indianen. Och sennor skall se nådigt på oss, och glömma att vi en gång höjde stridsyxan emot er?

- Jag skall glömma det, och vara eder nådig, om ni gör vad jag befallt, sade lorden.

Sporrande sin häst, galopperade han därifrån. Indianen, som stod framför honom, måste med ett väldigt hopp vika åt sidan, annars hade araben krossat honom under sina hovar.- 88 -

- I dag ha vi tisdag, sade lorden för sig själv. Om fredag skall don Lotario vara hos mig!

På fredagen, ungefär vid middagstiden, galopperade en ryttare uppför vägen som ledde till bergets topp. Hans häst var betäckt av skum. Ryttaren var utan hatt, hans ansikte var likblekt, hans vackra hår fladdrade för vinden. Han slog sin uttröttade häst med flata handen för att påskynda hans gång.

Det var dön Lotario. Porten öppnades för hans gälla rop, och en minut senare, nedsjönk han uppskakad och darrande på en stol som lorden hade skyndat att framställa för honom.

- Förfärligt, mylord! utropade han. Gräsligt! Jag är tiggare, jag är förlorad!

- Vad har hänt, don Lotario? frågade lorden lugnt och studerade varje min, varje muskel i den upprörde spanjorens ansikte. Är ni en tiggare? vad skall det betyda?

- O, mylord, hämnd, hämnd! utropade den unge mannen. Dessa indianer, dessa skurkar, dessa hundar! Ack, don Ramirez och donna Rosalba! Åt helvete med dem alla! Jag bliver förtvivlad, vansinnig! galen!

- Men Lotario, min vän! tag reson! utropade lorden. Vad har donna Rosalba med indianer att skaffa?

- Jo, ni skall få höra det, utbrast spanjoren med ett gällt skratt. Hör och förbanna med mig hela världen och detta kvinnobyke. Och till och med ni själv, mylord. Jag hade icke kommit till eder, nej, om jag icke trott hon ljugit; ljugit som vanligt!

- Men don Lotario, vad skall allt detta betyda? frågade lorden och lade handen på den unge mannens skuldra.

Det var liksom om detta vidrörande skaffade honom någon lättnad, något lugn. Han andades mindre häftigt, torkade svetten från pannan samt försökte samla sina spridda tankar.- 89 -

- Så hör då lord! sade han. I förrgår natt, då jag sov så gott och lugnt, väcktes jag hastigt av klara eldsken och ett vilt buller. Jag sprang upp, grep efter mina vapen, jag tänkte på ett angrepp - men innan jag hunnit bemanna mig, inslås en fönsterruta; en röd djävul inspringer i mitt rum, jag är bunden, fängslad i ett ögonblick. Man bortsläpar mig. Jag skriker som en galning efter hjälp, efter räddning, uppfordrar mitt folk, att hämnas mig. Allt förgäves. Man förer mig vidare, kastar mig till marken och låter mig ligga. Ack, mylord! ni har ingen aning om vad, som försiggick i mitt bröst. Framför mig låg min hacienda, arvet efter mina föräldrar, - stället där jag hoppades att bliva så lycklig - där slogo nu lågorna ut ur alla fönster, där såg jag överallt de röda djävlarna hotande, och rasande förstöra, plundra och bortföra allt, under det jag låg vanmäktig på marken. Mitt hämnderop bortklingäde bland lågornas sprakande, murarnes rammel och rövar-nes jubelskrän! Allt, allt, mylord, förstörde de. Det hade ej allenast varit dessa hundars mening att utplundra mig - de ville tillintetgöra mig, ruinera mig för alltid. Ingen sten läto de kvarligga på den andra, inget redskap blev skonat, plog, hackor, spadar, blevo bortsläpade, eller kastade i elden eller i floden. Vilken oförskämdhet! Och allt detta åsåg jag, bunden till händer och fötter, och när morgonen kom, låg min vackra hacienda i ruiner, jag var en fattig, eländig man, jag hade icke räddat något mera, än det nakna livet och dessa tarvliga kläder!

- Förskräckligt! sade lorden deltagande. Och edert folk blev det dödat, eller hur?

- Nej, ingen enda man sårad, det är oförklarligt! sade dön Lotario utom sig. Det såg ut som dessa djävlar endast föresatt sig att ruinera mig. Ack, vårföre ha de låtit mig behålla livet? Jag kunde gärna offrat det, blott jag sluppit överleva denna sorg. Nej, man har ej- 90 -

sårat någon, mer än en ung pojke som satte sig till motvärn. Mitt folk fann mig bunden och befriade mig ur mina bojor. Indianerna hade flytt. Vi hade ej hel-letr kunnat förfölja dem. Alla mina hästar, och boskap hade de tagit med sig. Jag var nära att bliva galen. Endast tanken på donna Rosalba uppehöll mig ännu, endast på henne hade jag nu mina tankar - men vilken missräkning.

Han tryckte händerna mot hjärtat och jämrade sig tröttsamt.

- Don Ramirez hade kännedom om min olycka, han måste hava sett elden, fortfor dön Lotario! Jag kastade mig till hans bröst, jag sade honom allt, jag grät, som ett barn, ty jag tänkte på Rosalba, på vår lyckas förstörda drömmar. Jag ville se henne, hon ensam kunde trösta mig, upprätthålla mig. Slutligen kom hon. Ack, om jag aldrig hade återsett henne! hon var ej blek och förskräckt, hon var lugn och kall.

- Jag har med ledsnad hört, att ni på en enda natt blivit gjord till tiggare, dön Lotario, sade hon.

- O, huru kyligt och skärande trängde icke dessa ord till mitt hjärta! Hon kallade mig nu "ni", men förr hade hon alltid sagt "du".

- Nej, Rosalba, jag är ännu icke fattig, så länge jag har dig! Jag är ännu den rikaste man i världen!

- Var förnuftig, sade dön Ramirez och trädde emellan mig och sin dotter - ty jag hade skyndat till Rosalba - var förnuftig Lotario. Vi måste först bringa allt i ordning. Nu kan du icke tänka på giftermål, det är sant. Jag är nu en krösus emot dig. Du skall inse, att du numera ej är den forne don Lotario. Min dotter må^göra vad hon vill, men min plikt, hennes faders plikt är, att påminna henne: att det är en fattig hidalgo som hon vill bjuda sin hand.

- Tvärtom, don Lotario, du måste söka dig en rik brud, sade donna Rosalba. y- 91 -

Det svindlade för mig. Min hjärna brände. Jag begrep intet. Jag var nästan vanmäktig.

- Det vill säga således, att donna Rosalba ger mig mitt ord tillbaka? frågade jag stammande.

- Säkerligen, och till ert eget bästa, don Lotario, sade Rosalba. Det skall bli lätt för eder, att i Mexiko finna en rik brud, och eder olycka är icke känd överallt. Men vad mig beträffar, är jag icke ängslig. Min framtid är försäkrad.

Jag duger ej till hustru åt en fattig hidalgo, därtill är jag för högmodig och bortskämd. Men det finns här i närheten folk som även hava ögon. Till exempel, jag anför endast ett, lorden, er vän, sade mycket till mig -.

Hon avbröt sig; min uppflammande vrede måtte hava förskräckt henne. Hon utstötte ett skrik och försvann. Ja, mylord, jag hade varit i stånd att döda henne. Är detta kärlek, är detta kvinnlig ära? Äro dessa människor? Från barndomen förlovade med varandra - och nu denna korg! Liksom om hon sagt "Förr anstod du mig, ty du var rik, men nu är det bäst att packa dig bort och uppsöka dig en hustru bland nybyggarna, ty de äro goda nog för dig!"

Klara tårar föllo utför den unge mannens kinder. Han grät häftigt.

- Jag hade förutsett det, sade lorden lugnt, men deltagande. Då jag sade eder, don Lotario, att denna Rosalba på ett vis var fulländad menade jag därmed ej något annat, än att hon icke kände mera av världen, än beräkning. Beräkning var det som gjorde henne till eder brud, beräkning, att hon sade till mig saker, som jag säkert icke hade hört på, ifall jag icke velat studera henne, beräkning att hon nu är så kall emot eder - ty hon tänker på mig, den tokan! Trösta eder, Lotario, det är en lycka för er, att hava blivit kvitt denna flicka. Ni skulle blivit olycklig med henne!

- O Gud, slaget var hårt! utropade Lotario.- 92 -

- Ni skall bliva lugnare med tiden! tröstade lorden. Men fortfar, min vän.

-- Vad har jag mera att omtala! sade Lotario. Hennes fader, dön Ramirez, ville ej ta ifrån mig allt hopp. Han utbad sig betänketid - en dag, tjugofyra timmar! Jag återvände till min förstörda hacienda, irrade omkring vid brandstället, grät, förbannade livet, allt - och, mylord, jag förstår än i dag icke, att jag ej blivit vansinnig. Kvällen kom, jag kastade mig på marken, jag hade ej en gång tak över huvudet. Mitt folk var i don Ramirez hacienda; men jag ville icke, jag kunde ej tillbringa någon natt mera i detta hus. Jag lade mig på jorden i den fuktiga daggen, och avvaktade vaken morgonen. Jag stapplade till don Ramirez. Även hoppades jag, ännu ansåg jag för omöjligt att man ville bortjaga mig som en gammal hund. Ja, jag tänkte till och med ännu därpå, att Rosalba hade handlat av ädelmod, att hon verkligen var övertygad, att jag borde skaffa mig en rik hustru. Nog av, jag gick till dön Ramirez. Han emottog mig kallt och likgiltigt, sade mig att Rosalba var en smula illamående, men lät önska mig lycka för framtiden, och att han gav mig det rådet, att fara till Mexiko, för att sälja min egendom. För övrigt var han även beredd att köpa den för trettiotusen dollar.

Nu visste jag nog, mylord. Men jag behärskade mig, jag blev lugn. Jag frågade honörn endast om han kunde låna mig en häst, och han gav mig en till skänks; den äldsta och sämsta. Jag tänkte endast på er, mylord. Vi hava ej länge varit bekanta, men ändå kände jag, att jag först måste skynda till eder. Ni sade ju mig helt nyligen, att ni endast hade mitt bästa till ögonsikte.

- Och jag säger det än i dag, Lotario, sade lorden, läggande sin hand på Lotarios skuldra. Betrakta ni allt som skett, såsom en skickelse av försynen.

- Försynen? sade spanjoren förvånad. Det kan jag knappast. Vilket ändamål?_ 93__

- Käre vän, forskar även ni redan efter försynens ändamål? avbröt honom lorden. Välan! Här ligger kanske ett tydligt ändamål till hands. Ni själv beklagade er över att ni måste leva i denna vildmark, att ni icke fått studera ordentligt. Nu står eder hela världen öppen, don Lotario.

- Bliv min lärjunge, min son! sade lorden.

- Ack, sade den unge mannen med ett djupt andetag, det vore det enda, som kunde trösta mig!

- Alltså bifaller ni? Gott, avgjort! Kasta bort allt det förflutna. Tänk ej mera på ert haciendaliv; tänk ej mera på donna Rosalba, som hade gjort er olycklig. Blicka in i framtiden. Säger ni att ni är en fattig man! Vad var eder egendom förr värd, Lotario, men uppriktigt?

- Fyrahundrafemtiotusen dollars, bröder emellan, sade spanjoren med en suck.

- Gott, jag ger eder fyrahundratusen därför. Är ni nöjd därmed?

- Mylord, om jag ej visste, att ni vore den kallblodigaste människa i världen, så skulle jag tro, att ni fantiserade, eller att ni ville driva med mig! sade don Lotario nästan förskräckt. Jag gör er uppmärksam på, att haciendan nu ej är värd mer än femtiotusen - nej, icke mera.

- Men nu är det frågan om, vad grunden är värd för mig, sade lorden med det största lugn. Kanske har jag där funnit spår efter gamla värdefulla bergverk!

- Verkligen? sade spanjoren tvivlande. Men nej, nej! Ni vill med avsikt förbrylla mig. Edert ädelmod rör mig djupt. Jag skall alltid vara eder tacksam. Men antaga det, kan jag icke.

- För tusan! sade lorden. Jag är alls icke ädelmodig. Vill ni göra mig till viljes, att sälja mig eder egendom för fyrahundratusen dollar, eller icke?_94 -

- Min Gud, om ni talar så, måste jag väl antaga! stammade dön Lotario förvirrad.

-- Således avgjort! jag skall genast utställa skuldsedlarna till eder, ty jag förutsätter att ni icke begär hela beloppet kontant. Därför, om ni behagar, kanske tjugotusen dollar kontant? De skola räcka till för att leva på, tills ni funnit ett gynnande tillfälle, att placera er förmögenhet. Här är till en början tjugotusen dollar.

- Jag tror jag drömmer, mumlade Lotario, och tog mekaniskt <Je tjugo banknoterna å tusen dollar vardera, som lorden räckte honom. Vad har väl hänt mig? Jag är således ännu en rik man!

Under tiden skrev lorden hastigt några rader på ett stort stycke papper.

- Här, don Lotario, sade han sedan, är en skuldsedel på trehundraåttiotusen dollar. Jag har låtit assig-nera dessa papper på mig. Bröderna Rotschild i London, Wien och Paris gå i borgen för beloppet, som jag här anvisat på mitt eget namn. Tag vara på detta papper, det är en skatt. Att Rotschilds underskrift är äkta, därför ansvarar jag med mitt hedersord.

Dön Lotario var icke för ögonblicket i stånd att reflektera över det utomordentliga i denna skuldförbindelse. Han stirrade ett ögonblick på underskriften, därpå tog han papperet, sammanvek det och stoppade det i fickan. Lorden hade emellertid satt sig bredvid honom.

- Det bör vara rent spel! sade han med ett leende. Nu är ni ännu en man, som kan låta se sig i världen. Hur vill ni nu börja, käre vän?

- Börja? sade spanjoren helt förvirrad. Ack, säg mig det, ni! Ni har ju lovat att bliva min lärare, min fader. Håll ord! säg mig, vad skall jag göra?

-- Således är ni bestämd att följa mitt råd?- 95 -

- I varje fall. Jag känner ej numera någon annan vilja, än eder.

- Gott! sade lorden. Då föreslår jag eder att resa. Ni måste känna världen och livet. Ni är för ung att vara sysslolös. Ni måste se främmande länder och andra seder, inhämta erfarenhet för att utbilda er till något utomordentligt.

- Nåväl, det är min önskan, sade don Lotario. Och varthän skall jag resa. Till New York, till Paris?

- Nej, till Berlin! sade lorden lugnt.

-- Till Berlin? sade dön Lotario, och uppspärrade ögonen förundrad. Anfäkta, jag känner den platsen knappast till namnet. Är det icke huvudstaden i - i -

- Konungariket Preussen! sade lorden. Ja, dit skulle jag skicka eder. Ni skall först resa till New York och bli där i sex veckor, sedan till Paris ett fjärdedels år, därefter till London lika länge, sedan till Berlin. I Paris och London skall ni lära känna centralpunkten av den civiliserade världen och observera den närvarande ståndpunkten hos den mänskliga sedligheten. I Berlin skall ni studera. Där är det lugnast. Då jag var i Asien, i Calcutta, lärde jag känna en ung man, som jag hade tillfälle visa en tjänst. Efter vad jag sett av tidningarna, är han nu professor; jag hoppas att han lever ännu. Han skall i Berlin bliva er mentor.

- Allt vad ni befaller mig, skall jag göra, sade Lotario undergiven.

- Dessutom har jag i Berlin ett uppdrag för eder, sade lorden. Tag emot detta papper. Det innehåller de data som ni behöver ha reda på. Det handlar om en familj Biichting. Sök att få reda på densamma. Fadren har redan för länge sedan utvandrat till Amerika, och har lämnat kvar en hustru och två barn: en son och en dotter. Ni skall strax underrätta mig om det tillstånd ni finner dem uti - såvida ni finner reda på dem. Jag har väl en agent i Berlin, men jag vill ej-96 -

använda honom till detta uppdrag. Är familjen fattig, så bör ni tidtals ge dem litet understöd. I alla fall vill jag bliva underrättad om huru de befinna sig. Detta är edert speciella uppdrag; de övriga känner ni. Och här ännu ett papper. Jag har på detsamma antecknat de grundsatser, som skola, enligt vad jag önskar, leda edert levnadssätt. Glöm icke att dagligen ägna en blick åt detta papper.

Dön Lotario tog papperet, som om det vore en relik, och lade det bredvid skuldförbindelsen.

- Ack, sade lorden, det faller mig något in. I vilket förhållande står dön Ramirez till er, eller i vad förhållande står hans besittning till eder, eller numera min ? Har densamma verkligen varit en skänk och har don Ramirez någonsin fått gåvobrev därpå?

- Nej, svarade den unge spanjoren. Min farfader skänkte honom jordbiten, min fader och jag hava stillatigande bekräftat skänken.

- På så sätt kunde ju jag vilken dag som helst bortjaga don Ramirez och hans präktiga dotter? frågade lorden och såg skarpt på den unge mannen.

- Det kan ni, stammade denne. Men jag önskar det icke - nej, mylord, det vore för hårt!

- Gott, jag skall respektera er önskan! sade lorden, och på hans ansikte visade sig en stråle av uppriktig välvilja. Nu ett annat! De tjugotusen dollar torde väl, om ni är sparsam, förslå ett eller ett och ett halvt år. Skulle ej detta vara fallet, behöver ni endast gå med skuldförbindelsen till någon större bankir. Han skall därpå försträcka er vilken större summa ni kan önska. Notera endast denna summa. Något vidare behövs inte.

- Och ni, ni har icke något dokument av mig, som bevisar äganderätten av min förra egendom? sade Lotario.- 97 -

- Det behövs icke; ni kan utfärda det vid tillfälle, sade lorden.

- Gott! sade don Lotario, men han skakade ovillkorligt på huvudet. Och när skall jag resa?

- Redan i dag!

- I dag, sade spanjoren förfärad. Men, mylord -

- Nåväl? Jag vet ej, vad som ännu kan kvarhålla er här. Förskräckelsen skall göra er gott. Ur min garderob kan ni ta, vad som passar och behagar er. Min ångbåt är redan eldad. En timme härefter går han iväg mot New York, för att därifrån hämta något som jag behöver. Han lägger till i Callao, Limas hamn, där kan ni göra edra inköp. Glöm ej att inhämta litet sjövetenskap hos styrmannen. Man kan draga nytta av allt. Skriver jag till eder, skall ni finna brevet hos bröderna Rotschild och i Berlin hos min agent, som skall presentera sig för eder, så snart ni hunnit dit. Allt är således i ordning?

- Allt! svarade don Lotario.

Om en timme var han ombord på ångbåten, som lämnade havsviken. Han tyckte sig ännu alltjämt drömma.

Under tiden stod en ensam man på klippans högsta spets och såg ut åt havet. Det var lorden. Hans tankfulla allvarsamma öga följde ångbåten, som lustigt uppsände sina vita rökmoln i den klara luften och drog en vit silverfåra i det blåa vattnet. Redan syntes den som en obetydlig båt.

- Ånyo ett väsende lösryckt från den torva det vidhäftade, liksom mossan vid klippan! sade han för sig själv.

Skall det bringa honom välsignelse? Skall han bliva, vad han ville göra utav honom, eller skall han gå under i livets ström, som nu slitit honom med sig? Vem kan veta om jag gjort rätt eller orätt? Världens Herre! - låt mig bliva ditt verktyg och förlåt mig vad jag gjort i ditt namn!

V. H. I 7- 98 -

Lorden knäföll på den ensliga klippan, med den omätliga oceanens vidd framför sig, den blåa himlen över sig och de kala klippspetsarna omkring sig.

Då han steg upp, hade båten försvunnit för hans blickar.

6. ALBERT HERRERA.

På återseende, löjtnant Herrera. På återseende, min vän, friskt mod på resan!

- Död åt Kabylerna! Leve Frankrike!

- Han bliver minst överste, ifall han återvänder! Hurra! Ett vågstycke! Men han är rätte mannen

därtill!

- Hälsa de svartögda kabylkvinnorna och skaffa hit ett dussin åt oss.

- Och om du dör - är det för fäderneslandet, Herrera!

-- Varför dö? Han skall leva! Med Guds hjälp, kamrat!

Sorl och skratt över allt, glasen klingade med varandra. Vinet glänste, solen log och krigarens ögon lyste. Vilka trotsiga figurer, vilka muskler, vilka solbrända ansikten! Var och en var en hjälte, en herku-les - utbildad i striden mot öknens söner, mot kaby-lerna - alla värdiga söner av Frankrike, disciplar av Bedau, Cavagnac och Lamoricier. Civilisationens bålverk i Algiers öknar.

Men vem gällde denna avskedshälsning? Väl icke någon kabyl? Man hade nästan kunnat tro det, ty den, mot vilken alla händer sträcktes, var en ung man i vit burnus, vars kapuschong var uppdragen över huvudet, med en gördel kring underklädnaden, den krokiga Ya-gatan vid sidan och en lång beduin-bössa i handen. Hans ansikte var brunstekt, hår och skägg mörkt, ögat allvarsamt och tänkande. Men att han, oaktat sin dräkt - 98 -

Lorden knäföll på den ensliga klippan, med den omätliga oceanens vidd framför sig, den blåa himlen över sig och de kala klippspetsarna omkring sig.

Då han steg upp, hade båten försvunnit för hans blickar.

6. ALBERT HERRERA.

På återseende, löjtnant Herrera. På återseende, min vän, friskt mod på resan!

- Död åt Kabylerna! Leve Frankrike!

- Han bliver minst överste, ifall han återvänder! Hurra! Ett vågstycke! Men han är rätte mannen

därtill!

- Hälsa de svartögda kabylkvinnorna och skaffa hit ett dussin åt oss.

- Och om du dör - är det för fäderneslandet, Herrera!

-- Varför dö? Han skall leva! Med Guds hjälp, kamrat!

Sorl och skratt över allt, glasen klingade med varandra. Vinet glänste, solen log och krigarens ögon lyste. Vilka trotsiga figurer, vilka muskler, vilka solbrända ansikten! Var och en var en hjälte, en herku-les - utbildad i striden mot öknens söner, mot kaby-lerna - alla värdiga söner av Frankrike, disciplar av Bedau, Cavagnac och Lamoricier. Civilisationens bålverk i Algiers öknar.

Men vem gällde denna avskedshälsning? Väl icke någon kabyl? Man hade nästan kunnat tro det, ty den, mot

vilken alla händer sträcktes, var en ung man i vit burnus, vars kapuschong var uppdragen över huvudet, med en gördel kring underklädnaden, den krokiga Ya-gatan vid sidan och en lång beduin-bössa i handen. Hans ansikte var brunstekt, hår och skägg mörkt, ögat allvarsamt och tänkande. Men att han, oaktat sin dräkt__99__

var en son av Frankrike, hade kamraternas hälsning förrått.

Den unge mannen tackade alla hjärtligt; han skrattade ibland, men blev ändå allvarsam. Stundom kastade han en tankfull blick på kommendörens tält, som blänkte i solskenet, och från vilket svajade Frankrikes färger. Ej långt från honom stampade en, efter kabyl-sed tämjd och smyckad häst, den gula sanden med sina hovar.

Strax därpå delade sig gruppen. Kamraterna sprungo åt sidan och bildade en gata, hälsande på militäriskt vis. En officer av högre grad, kom från kommendantstältet. Han var stor och ståtlig samt kraftigt byggd. Skägg och mustascher gåvo honom en äkta militärisk hållning. Huru bekant har icke denne mannens ansikte sedan blivit! Det var överste'Pelissier, då kommendör för en avdelning av divisionen Mostaganem.

Även Albert Herrera .antog en militärisk hållning och avvaktade kommendören.

- Således färdig, min unge vän? frågade denne. Anfäkta! Det var väl vi icke mött eder en timmes väg härifrån mellan bergen. Vi skulle utan tvivel tagit er för en kabyl och gjort processen kort med eder. Så mycket bättre; ni skall förvilla till och med de slugaste ögon. Förstår ni verkligen kabylernas språk så fullständigt, löjtnant Herrera, att man ej skall misstro er?

- Jag tror det, herr överste! svarade Albert. Så länge jag haft äran att kämpa under mitt fäderneslands fanor mot öknens söner, har jag studerat våra fienders språk, och jag tror mig känna det fullkomligt.

- Ni var en gång fången ett fjärdedels år? sade översten. Då hade ni säkert tillfälle att lära känna dessa hedningars seder och språk. Således hoppas vi på ett gott resultat?- 100 -

- Jag måste hoppas det, och jag hoppas även, svarade löjtnanten.

- Då finns intet hinder i vägen för eder avresa, sade översten. Gud vare med eder, löjtnant Herrera I Fäderneslandet skall ej förgäta eder tjänst, om ni vänder lyckligt tillbaka!

- Jag tackar eder, herr överste, men jag har ännu en begäran. Vågar jag be få tala några ord allena med eder?

- Med nöje, svarade överste Peliäsier och återvände till tältet. Löjtnanten följde honom.

- Herr överste, sade den unge mannen, då de voro allena, jag behöver en man, som jag kan anförtro en sista bön, och vem skulle jag väl hellre vilje be om en gunst, än min överste? Jag vet att jag går ett företag till mötes, från vilket jag endast i lyckligaste fall kan återvända med livet. Icke för att jag skulle vara förutseende, herr överste - jag fröjdar mig åt det förtroende, som blivit givit åt mig, och jag är stolt över en sådan utmärkelse. Jag ville endast be eder att, ifall jag icke återkommer, översända detta brev till min moder Mercedes Herrera i Marseille. Adressen står på brevet.

- Visst skall jag göra detta, sade översten. Men varför dessa dödstankar, Herrera?

- Man måste vara beredd på allt, herr överste, svarade den unge mannen allvarsam och lugn. Och nu en sak till, jag överlämnar en hemlighet i edra händer, herr överste. Mitt namn är icke Herrera. Detta är min moders namn. Jag är son till en man, som även ni har känt, en man, vars minne jag icke kan rena från den fläck som häftar därvid, men som en gång intog en ärofull ställning i världen, och det är min plikt att ånyo upprätta den avlidnes ära. Vänder jag lyckligt åter, herr överste, så litar jag på att ni skall bevara min hemlighet, ty det är visst icke min av-- 101 -

sikt att så snart upptaga min faders namn. Men dör jag för fäderneslandet, då herr överste, må ni säga till dem som efterfrågar mitt namn, att det var sonen till den olycklige general de Morcerf, som visat fäderneslandet denna tjänsten.

- Huru? sade översten förvånad. Ni skulle vara Albert de Morcerf, generalens son? Och ni är ännu en simpel

löjtnant hos oss? Ni har till och med om jag minnes ratt, inträtt i stället för en annan och tjänar er upp från den lägsta graden?

- Allt detta har sin riktighet, svarade Albert bedrövad, men med lugn och värdighet. Det har visst funnits många som klandrat mig och min moder för vårt handlingssätt. Men vi kunde ej annat. Vi kunde ej behålla ett arv på vilket förräderiet vilade och dessutom en tidigare, för de flesta obekant skuld. Min moder sålde allt, och gav till de fattige. Men jag fattade det beslutet, att endast hava min egen förtjänst att tacka för vad jag blev. Själva namnet efter min fader skulle varken gagna eller skada mig. Jag antog min moders tillnamn. Lyckan har gynnat mig mera än jag tänkte. Jag är löjtnant, mina kamrater tycka om mig och mina förmän hava fortfarande visat mig välvilja. Själva detta uppdrag smickrar mig och bevisar en utmärkelse. Man utsänder mig i faran, emedan äran även ligger däruti. Och jag själv är nöjd med min lott. Jag känner att jag nu är något helt annat, något bättre än jag var då jag hade kvar min titel, mitt namn och min rikedom.

- Bra sagt! sade översten. Och jag som icke känt igen eder, fastän jag sett er många gånger i Paris.

- Det är icke så märkvärdigt, ty mitt ansikte har förändrat sig betydligt. Det har blivit brunt, förr var det blekt. Men icke allenast det. Jag tror herr överste, att levnadssättet förändrar människans ansiktsdrag. Själv känner jag icke igen mig om jag ser mig i en- 102 -

spegel. Då var mitt ansikte karaktärslöst, intet sägande liksom jag själv. Nu hava allvar, bekymmer, eftertanke och fara ristat sina linjer såväl i ansiktet som i min själ.

- Nåväl, sade översten. Det bliver därvid. Dör ni, vilket jag likväl icke tror, så skall fäderneslandet erfara, vems blod som flutit för Frankrike. Men om ni återkommer, då -

- Då herr överste, avbröt Albert hastigt kommendören - är jag såväl för er som för världen, ingenting vidare än löjtnant Herrera. Jag vill icke en gång att min olycka skall gynna mig och förskaffa mig vänner och gynnare. Farväl herr överste, jag tackar eder!

- Farväl löjtnant Herrera! sade Pelissier och räckte honom handen. Det skall bliva mig kärare, att återse vår gamle vän, än att förkunna världen Albert de Morcerfs död.

Den unge mannen tackade honom med en blick och lämnade tältet.

Hästen trampade otåligt den sandiga marken, kamraterna trängde ännu en gång tätare omkring honom. Ånyo skållade avskedshälsningarna och önskningar om ett lyckligt resultat från alla sidor. Redan satt Albert Herrera i sadeln. Hans vita burnus omhöljde honom som ett moln.

- Farväl, vänner, ropade han nu. Giv mig plats! Farväl! Död åt Kabylerna! Leve Frankrike!

Leve Frankrike skållade det från alla sidor.

Hästen reste sig stolt, därpå sträckte han åstad. Albert gav en avskedshälsning med handen. Än en gång ljödo de dundrande avskedsropen, ryttarens burnusl fladdrade i vinden, ett sandmoln insvepte honom och fem minuter senare var han försvunnen bakom den långa småskogen som betäckte slätten ända till förbergen av Atlaskedjan som blåaktigt skimrade däröver.- 103 -

En timme senare hade hästens galopp övergått till en ordentlig trav, och Albert befann sig ensam på det vida fältet, ensam med sitt farliga företag, ensam med sin bössa, sin yagatan, sina pistoler sin trogne häst och sitt hjärta, fullt av mod och tillförsikt, ensam under den långa småskogen, utur vilken en klippspets här och där uppsträckte sig såsom förebud till den blåa bergsmassan i söder.

Han hade blivit betänksam och lät hästen sorglöst trava fram på den väg, som nästan endast var betecknad av en svag gleshet i småskogen. Han tänkte på samtalet med översten, han tänkte på sin far och den svåra uppgift han erhållit av honom att lösa, han tänkte på sin mor, som säkert svävade i dödsångest, emedan hon hade en aning om den fara hennes son gick till mötes, han tänkte på möjligheten att han aldrig kom åter, aldrig återsåg vänner, fäderneslandet och moder - han tänkte även på den sällsamme mannen, Edmond Dantes, greven av Monte Cristo,

som hade åstadkommit denna förfärliga katastrof, generalens död, och ändå icke kunde förarga Albert, ty av sitt innersta hjärta måste han ge honom rätt - nog av, han tänkte på allt, utom vägen vart hästen tog, vilken förde honom mitt ibland dessa vilda, krigiska nomadstammar, som fransmännen gjorde herraväldet över Algier ostridigt.

Vilket var den unge soldatens uppgift? Han skulle upptäcka det kryphål i vilket kabylerna alltid drogo sig tillbaka, sedan de gjort ett blodigt angrepp på fran-soserna och av dem blevo förföljda. På fria fältet voro alltid fransoserna segrare. Men vartill gagnade deras segrar, då den slagne fienden på sina lätta hästar försvann och gömde sig bland bergen, från vilka den varje ögonblick kunde ånyo frambryta? I huru många slakt-ningar och fäktningar hade icke kabylerna blivit besegrade, och huru många hjältebragder hade icke fransmännen utfört under anförande av Valée, Bugeaud, Cavag-- 104 -

nac, Changarnier, Bedau och Lamoriciér! Och ändå var fienden ständigt slagfärdig, knappast försvagad. Alltid korsade kabylerna fransmännens vägar, borttogo deras transporter och nedgjorde mindre detachementer. Fransmännens förbittring hade stigit till sin höjd. Abd-el-kader själv befann sig, påstods det, nu i provinsen Oran. Bu-Maza var borta. Det sades att ett allmänt angrepp emot fransmännen förbereddes. Kabylerna blevo djärvare med varje dag, deras tåg utvidgade sig mer och mer - och ändå var det omöjligt att träffa en större mängd av dem tillsammans. Tusentals personer kunde därför bliva uppoffrade vid ett planlöst tåg igenom dessa berg.

För att utspionera vart kabylerna drogo sig undan, var det Herrera red mot dessa berg; han skulle begiva sig in bland dessa listiga och blodtörstiga fiender. Äventyret var så farligt, att endast den vildaste oförvägen-het kunde förmå någon att antaga det. Men Albert hade frivilligt erbjudit sig därtill, då en sådan kunska-pare ifrågasattes, och överste Pelissier, djärv och ej nogräknad om sina medel, hade antagit den unge officerens anbud, som varje annan kommendör sannolikt avvisat. Ty det lät sig med visshet förutsäga, att den unge löjtnanten aldrig skulle återkomma. Därav kom den beundran, den entusiasm och det bekymmer, varmed kamraterna skilj des från honom. Albert Herrera var invigd att dö för fäderneslandet.

Hästen snävade över en trädrot. Albert spratt upp ur sina tankar och såg sig omkring. Intet annat omkring honom än djup tystnad, småskog, halvtorra löv, tunt gräs, sand och småsten. Upp i luften kretsade en örn. Sannolikt vädrade han vilt bland buskarna under honom, fastän löjtnanten tänkte på, att örnen en gång skulle slå dylika kretsar över honom då hans lik låge på klippan. Han suckade, ty ånyo tänkte han på sin_ 105 -

moder. Men strax därpå sporrade han häftigt hästen och satte över slätten.

Hastigt hämmades hans ritt av en liten flod. Det tycktes nästan omöjligt att en bäck kan bilda sig i denna steniga öken. Det var emellertid så fallet, att själva sommarhettan ej förmått uttorka den lilla floden som sannolikt utföll i Scheliff. Den lät sitt klara vatten lustigt dansa över stenarna, och Albert beslöt att stanna här något, för att vattna sin häst och även utse ett passande ställe att vada över. Men detta var ej så lätt som han i början trodde. Bäckens stränder voro mycket höga och branta. Någonstädes borde väl finnas en bekväm övergång, men Albert kunde ej finna den.

Då märkte han på andra sidan en ryttare. Han var ej klädd som kabylerna, utan som en algierisk jude. Juden hade ännu icke bemärkt fransmannen. Albert kunde därför ostört betrakta honom.

Det var en mager man av medelstorlek, med gråsvart skägg, han red nedhukad på en dålig mulåsna, stundom kastade han skygga blickar mot söder åt bergen, liksom han anade fienden. Detta fäste löjtnantens uppmärksamhet. Han var alltför väl bekant med förhållandena i Algier, för att icke veta att judarna nästan allmänt voro vänner med fransmännen, och ofta läto bruka sig till spioner och förräderitjänster. Kanske även denne jude var en spion som nu ville uppsöka fransmännen.

Redan här begynte således Alberts svåra uppgift. Han var i närheten av kabylerna och ville även vara ansedd såsom en sådan. Juden måste således misstro honom, och likväl ville han erfara, varest de närmaste kabylerna befunno sig, och vilken stam han skulle påträffa. Detta skulle betydligt lätta hans uppdrag.

Nu hade juden funnit ett överfartsställe och red ned i detsamma, Albert hade beslutat att möta honom. För det första ville han tala med juden och utforska ho-- 106 -

nom, och för det andra ville han bestå det första provet och övertyga sig om, att han i sin förklädnad av denne verkligen skulle anses som en kabyl.

Han galopperade längs stranden. Juden var redan i floden, då han märkte honom, och Albert såg tydligt huru den stackars israeliten förskräcktes och höll djuret tillbaka. Att undkomma var omöjligt.

- Ut ur vadet, eller tillbaka! röt Albert till. Jag måste över! Giv plats!

Juden drev på sin mulåsna, steg sedan av och drog djuret med möda upp på stranden.

- Varifrån kommer du? frågade Albert, skarpt mönstrande honom, och antagande den stolta hållning som infödingarna och muhamedanerna bruka emot judarna. Kommer du från de rättrognas läger?

Juden syntes ännu icke veta, vad han skulle svara. Han kastade skygga och mönstrande blickar på löjtnanten, så att denne redan trodde, att han genomskådade kostymen. Även tyckte Albert, att judens magra ansikte var blekt och sjukligt, som om mannen utstått många lidanden.

- Jag kommer från bergen, men icke från de rätttrognas läger, svarade juden darrande och ängslig.

- Men du har kanske hört, var Bu-Maza är? frågade Albert. Svara mig, jag vill till honom.

Juden syntes dock fundera, om han borde ut med svaret. Han befann sig på en plats, som skiljde tvänne stridande partier. Frågor och svar angående en så berömd anförare som Bu-Maza, måste behandlas försiktigt.

- Jag har hört honom, svarade juden, han drog genom bergen, han hade, såvitt jag vet, ingen bestämd vistelse.

- Och vart ämnar du dig, otrogna hund? sade Albert Du kommer från bergen, och vill för fransmän-- 107 -

nen förråda, de rättrognas gömställe! Visa mig din Ferman.

Juden som tycktes vara nedtryckt av stora bekymmer tog långsamt och bedrövad fram ur fickan, ett papper skrivet på arabiska. Det tjänade som pass. Det franska passet var ej tillräckligt för den som ville resa bland bergen.

Albert läste skriften, endast för att juden skulle bliva övertygad om att han var en kabyl. Det var utfärdat av ett ombud för Abd-el-kader, och redan vid de första raderna blev löjtnanten uppmärksammare, ty han hade sett ägarens namn. Passet gällde för Eli Baruch Manasse, köpman från Oran, som ville resa bland bergen, för att där uppsöka sin dotter. Att Eli Baruch Manasse var den rikaste köpman i Oran, visste Albert redan såväl som att hans enda dotter var beundrad för sin skönhet. Den unge officeren hade således ingen vanlig person framför sig. Han hade även hört, att judarna voro vänner till fransmännen. De flesta officerarna kände honom redan, för de penningetransaktioner de hade med honom.

- Eli Baruch Manasse? sade Albert och rynkade pannan. Du är en vän till fransmännen, efter vad jag hört!

- Än mera vän till de troende, svarade juden darrande. Ehuru väl Gud skulle vara mig nådig, om jag höll med fransmännen, ty de troende hava gjort mig mycket ont.

- Vad menar du därmed, giaur? röt Albert till. Vad betyda dessa förrädiska ord?

- Så sant mig Gud hjälpe, är jag ingen förrädare! sade juden. Men jag är en fattig, eländig människa, som mot all lag och rätt blivit bestulen på sitt enda barn; mitt arma, kära barn, min Judith! Hon var vacker som en Zions dotter, och klok som drottningen av Zaba. Jag fattige förkrossade människa!- 108 -

Tårar flödade ur hans ögon. Denna yttring av smärtan var ej konstlad.

- Vid profetens skägg! tala, hund, vad har hänt dig? sade Albert, som började fatta intresse för denna händelse.

- Vad skall jag säga? sade juden. Jag har talat nog. Jag har gråtit och klagat och sörjt i säck och aska. Varför skall jag tala ord i vinden? Jag vill giva min halva förmögenhet till den som skaffat tillbaka min dotter! Men vad skall

jag säga? Jag har jämrat mig och legat på knä, jag har rivit mitt gråa hår, och de hava trampat mig under sina fötter. Jag - jag. -

- Berätta mig händelsen, jag vill veta den, sade löjtnanten. Vad har hänt ditt barn?

- Det är bortrövat, stulet! sade den gamle sedan med höjd röst Ack, min stackars Judith! Var hon icke den vackraste flicka? Hava icke till och med herrar franska officerare dag och natt stått under mitt fönster för att åtminstone fånga en blick från hennes svarta ögon? Men hon var stolt, hon var kysk, hon sparade på sina blickar. - Fader, sade hon ofta till mig, skaffa mig ingen man, varken bland vårt folk eller främlingarna, ty jag vill utse mig en, som behagar mig! -

- Och jag har gjort det. O Gud, det var mitt enda barn! Jag har icke velat göra henne kval och ångest. Och vad allt har jag väl icke gjort för henne! Det som endast en baron eller en prins kan göra för sin dotter! Talar hon icke franska och engelska, spelar hon inte klaver, och sjunger som en näktergal? Ack om jag aade velat införa i societeterna, min Judith - skulle aon hava överstrålat alla de franska damerna och gift sig med en general - ty jag har likväl pengar! Men aon ville inte, hon ville vara för sig själv - och jag nar gjort allt vad hon velat, ty hon var min enda dotter, mitt enda barn. Nu ingav henne en ond ande, att hon skulle begära av mig, att på en månad få fara- 109 -

till Rebecca, min svägerska. Och jag sade: Judith, vad vill du i det nästet Mascara, där du ej får se, annat än de fyra väggarna, och ingen officer och varest du ej har något klaver och inget nöje? - Fader, sade hon, tant har skrivit att hon är sjuk och vill se mig. Jag skall resa. Låt sadla min häst, och tillsäg tjänarna. - Då frågade jag henne, om hon icke ville dröja ett par veckor tills jag vore tillbaka från Algier. Fader, sade hon, varför skulle du göra dig det besväret? Vägen är säker och till Mascara är ej långt. Jag kan fara ensam! Och hon reste sin väg.

Juden tystnade, ty en krampaktig gråt avbröt hans oro. Det var här svårt för Albert, att icke falla ur rollen. Den olycklige faderns öde väckte hans deltagande. Men han måste övertänka, huru en muhamedan kunde emottaga denna underrättelse.

- Då jag kom åter från Algier, ville jag besöka mitt barn i Mascara, men hon var ej ditkommen. Jag trodde hon hade stannat i Oran och var nöjd. När jag kom till Oran, störtade kvinnfolken emot mig med skrik och tjut, och jag trodde jag skulle dö av förskräckelse, då de sade mig, att mitt enda. barn fallit i händerna på skändliga rövare! Jag trodde jag skulle dö av sorg! Och nu berättade de för mig att hon kommit säkert till helt nära Mascara, men då kommo ur buskarna en trupp ryttare. De överföllo tåget plundrade, sköto ihjäl två tjänare, och då kvinnorna sågo sig om efter Judith, var hon borta, och en av ryttarna hade henne bakom sig på sin häst, och sprängde bort med henne, in i landet bakom bergen. Ack min Judith, min arma dotter!

- Och du tror att det varit rättrogna? frågade Albert.

- Om jag tror det - jag vet det! sade juden. Jag har sprungit, jag har frågat, jag har vakat natt, och dag, tills jag erfarit att det varit en av de rättrogna i- 110 -

bergen. Därpå har jag sprungit till lägret, låtit utfärda åt mig en ferman, varit mitt ibland det vilda folket, fallit på knä och gråtit och skrikit efter min dotter. Men ingen har velat säga mig var hon är; de hava sparkat mig med fötterna och slagit mig och sagt, att det var rätt åt mig, därför att jag är en judeskojare och handlar med fransmännen. Och jag har icke sett min Judith, eller hört hennes röst, jag har ridit bort från lägret - jag är en eländig stackare, jag kan ej leva utan min dotter - jag vill dö!

Han slet förtvivlat i sitt gråa skägg och tårarna strömmade ur hans ögon.

- Och nu vill du gå till fransmännen? frågade Albert dystert. Du vill förråda dem varest de rätttrogna äro och vill be dem hjälpa dig att få din dotter tillbaka, eller huru, giaur?

- Jag vet ej vad jag gör! sade juden förtvivlad. Men jag skall utskrika orättvisan och våldet över hela världen, och den, som skaffar mig tillbaka min dotter, honom skall jag tjäna som en slav, som en hund - det må vara fransman, en rättrogen eller en jude!

Därvid kastade han en nästan vredgad blick på officern. Smärtan tycktes besegra fruktan.

- Hör på giaur, sade Albert, jag vill över till de rättrogna. Om jag finner den som rövat din dotter, så skall jag säga honom, att han gjort orätt, ty en rätt-trogen skall ej beblanda sig med en otrogen hund. Även Abd-el-kader och Bu-Maza skola ej gilla det, ifall de få veta det.

Juden skakade huvudet bekymrad. Det syntes honom vara en svag tröst, och ovillkorligen vände han sin blick mot norr, som om han väntade bättre hjälp från fransmännen. Albert överlade.

- Och varför såg du i början så skyggt bort mot bergen? frågade han därpå. Vem fruktade du?- 111 -

- Skulle jag icke bära fruktan? sade juden, skulle jag icke vara ängslig att de rättrogna dödade mig, så att jag bleve tyst och icke kunde ropa på hämnd? Och vad bryr jag mig om livet? Jag vill icke leva, då jag saknar min dotter, min Judith. Men - ännu ett vill jag våga!

- Har ni meddelat händelsen för den franske kommendören? frågade Albert nu på franska.

Juden spratt till, då han helt plötsligt fick höra de franska orden, och kastade en förskräckt blick på den unge mannen.

- Ej ännu? nå väl, sade Albert. Gå då till överste Pelissier och stanna lugnt hos honom åtta dagar. Avvakta där vidare. Om det är möjligt att rädda er dotter, så skall det ske. Och nu säger ni mig utan omsvep, varest ni träffat kabylerna, jag sparar mig kanske därigenom en omväg.

- Guds under! utbrast juden alldeles utom sig. Herrn är en fransman?

- Vad jag är, kan vara er likgiltigt ännu, svarade Albert kort. Var äro kabylerna?

- Känner ni berget Dahara? Vet ni var det ligger? frågade juden.

- Ja, ungefär, svarade Albert, således där? Gott, jag skall ställa min kosa ditåt. Och nu min vän - inget vidare uppskov. Rid ni ofördröj ligen till lägret och stanna kvar där. Säg icke att ni träffat mig för någon annan än överste Pelissier. Och ännu en sak! Ni har tagit mig för en kabyl, eller huru? Ni skall nu själv tro att så är?

- Ja, så sant mig Gud hjälpe till liv och själ --sade Manasse. Jag trodde att jag hade för mig en av dessa hundar.

- Farväl då! sade Albert, kvarlämnande juden full av förvåning, och fortsatte sin väg ovan vadet. - 112 -

7. KABYLERNA.

Solen stod redan lågt. Albert hade hunnit till ka-bylernas läger. Vakten hade anhållit honom och fört honom till en av befälet, med vilken han haft ett längre samtal. Nu stod han lutad mot bogen av sin häst, i denna stolta men likväl vårdslösa ställning, som araberna brukade antaga och mönstrade lugnt och uppmärksamt kabyl-lägret.

Man var i en bergsdal i södra delen av provinsen Oran, i denna på klyftor så rika trakt som är bekant under namnet Dahara. Ett eget och förvirrat utseende. Ett brokigt vimmel av krigare, gubbar, beslöjade kvinnor, barn, folk av alla klasser från Algiers olika provinser. Männen voro ett handfast stridbart folk, smärta, muskulösa figurer, antingen i enkla ullna burnus, nakna ben och sandaler, eller i utsökt dräkt, rika bälten och vida sydländska byxor, allt efter olika rang och födelseort. Låga tält, knappt ett par alnar höga, tjänade som skydd emot solhettan. Hästarna stodo samman-betslade vid en brunn, och allt syntes färdigt till ett uppbrott. Vaksamhet och försiktighet iakttogs noga, ty man kunde varje ögonblick vänta ett angrepp av fransmännen.

Vad tänkte väl den unge mannen på? Att han befann sig ensam i fiendens läger, att han ifall han blev röjd, var förlorad utan räddning, att ingen av dessa människor, som betraktade honom med misstrogna blickar, skulle dragit i betänkande att stöta dolken i hans hjärta? Besynnerligt nog tänkte Albert icke åt någotdera hållet. Han tänkte på den stackars juden, som förlorat sin vackra dotter och överlade med sig själv, vad han möjligen kunde göra,'för att rädda henne, i fall händelsen skulle föra henne i hans väg.

Från anförarens tält syntes ett rykte nu hava utbrett sig. Männen slöto sig tillsammans och voro upprörda,- 113 -

alla blickar riktade sig på Albert. Kabylerna trängde sig närmare in på honom och betraktade honom nu, mera med beundran och gillande nyfikenhet, än med skygghet.

I scheikens tält måste således Alberts uppgifter blivit antagna med mera förtroende än han själv väntat. Början av hans expedition tycktes således vara lyckad.

- Dig sänder Achmet, Beyen av Constantine, de rättrognas försvarare? frågade en gammal arab framträdande till Albert med värdighet.

Löjtnanten svarade med en stum nickning.

- Han är icke död, som de olycksfåglarna kraxade? frågade araben vidare.

- Han lever, svarade Albert med den största oförskämdhet. Han lever, och vid profetens skägg, han skall visa fransmännen, att det ännu finnes kraft i hans arm!

- Och han sänder dig för att underrätta oss att han kommit? frågade araben.

- Han sänder mig, för att höra, om de rättrogna behöva honom, svarade Albert med värdighet.

- Ja tyvärr, suckade araben. Det kan ej bliva bättre, snarare sämre. Fransmännen tränga på alltmera. Kan Achmet Bey skaffa oss hjälp och krigare?

- Två tusen ryttare, söner av Daddellandet! svarade löjtnanten.

- Då är han välkommen bland oss, sade araben glad, och blive du vår gäst!

Det var lätt att gissa, vilken plan den unge fransmannen uppgjorde för sitt företags lyckliga utgång. Han kom såsom sändebud från denne Bey Achmet som tappert försvarat Constantine mot söder till Biledulgerid eller Daddellandet, på gränsen av öknen Sahara. Man trodde honom för längesen död, kanske han även var det? Desto välkomnare för kabylerna var underrättelsen, att Islams gamla förkämpe hade beslutat sig att V. H. I 8- 114 -

ånyo uppträda på valplatsen, och tillföra de rättrogna en skara av friska trupper. Såvida Albert kunde utföra rollen av Achmet Beys ambassadör - och det syntes lyckas - då var den svåraste delen av hans fö-tetag undanröjd och han vågade hoppas att kunna uppehålla sig så länge bland kabylerna, tills han utforskat deras hemliga smyghål.

Samtalet blev nu avbrutet genom scheiken, som själv kom, för att göra Albert ännu några frågor inför den församlade mängden. Man tror vad man önskar. Det var för kabylerna en angenäm underrättelse att höra, att Achmet kom ihåg dem, och de trodde därför den falska berättelsen. De frågor scheiken ställde till Albert voro lätta att besvara. Den unge mannen var förberedd på dem. Han svarade med lugn och värdighet, och man trodde alla hans ord. Hur skulle väl också en kabyl kunnat tro, att en fransman så fullkomligt kunnat lära sig deras språk och seder!

Albert, som gav sig ut för en anförvant till Achmet Bey, erhöll nu till sitt förfogande tre tjänare, som skulle sörja för honom och hästen. Ett eget tält blev uppslaget för honom. Följande dagen på kvällen väntade man Bu-Maza. Med honom skulle Albert tala och sedan återvända till Achmet för att anmäla för honom att han var väntad.

Nöjd med sakernas gång, utsträckte sig den unge officeren på lejonhuden, som tjänade honom till bädd, och sjönk snart in i drömmar. Natten var lugn. Man hörde endast då och då gnäggningen av någon häst eller ropet av någon skiltvakt, som förkunnade timman, en vana som kabylerna bibehålla även i sina läger.

Då han vaknade påföljande morgon och tittade ut ur sitt låga tält, såg han med förundran att hans belägenhet tycktes hava förändrat sig. Tre kabyler med sina långa bössor postade utanför hans tält, de övriga stodo tillsammans i flera grupper och viskade vid var-andra. Det tycktes härska en viss uppståndelse i lägret. Albert tänkte på närheten av fransmännen eller ett angrepp av dem. Men då han sträckte huvudet längre ut, upphöjde hans tre väktare sina bössor och lade hotande an på honom, så att Albert fort drog in huvudet.

En hedersvakt, var det således inte. Det måste hava förefallit något, man måste ha fattat misstankar.

Albert bråkade sin hjärna. Den enda möjligheten var, att man erfarit, det Achmet-Bey ej mera levde. Det var möjligt. Ty bland fransmännen kände man intet om den forne försvararens av Constantine öde, och Albert hade förutsett att man även bland araberna ej heller visste något därom. För övrigt kunde även blott en tillfällighet framkallat denna vaksamhet. Albert rnåste avvakta utgången.

Om en stund därefter såg han ånyo ut genom tältet. Denna gången lyftades icke kabylernas bössor, och Albert lämnade tältet med största lugn och värdighet. Han ställde sin gång mot scheikens tält. Något måste hava hänt. Kabylerna undveko honom, kastade misstrogna och forskande blickar på honom, viskade sinsemellan och följde flockvis efter honom till scheikens tält.

Just som Albert ville låta efterfråga om han vågade visa sig för scheiken, kom denne ut ur tältet.

Han mätte fransmannen med spotsk och föraktlig blick. Därpå gav han ett tecken, och kabylerna trängde sig fram från alla sidor, Albert kände sitt hjärta slå häftigare, men han förblev till det yttre fullkomligt lugn.

- Du har bedragit oss, din hund! sade scheiken med hög röst.

Albert svarade icke härpå. Hans panna mörknade och han betraktade anföraren frågande.

- Du har bedragit oss, din hund! återtog denne mera högröstad. Allahs hämnd över ditt huvud!- 116 -

- Vad menar du? frågade Albert lugnt, och såg sig omkring, som om någon möjligtvis stod bakom honom till vilken dessa ord voro ställda. Vem skall träffas av Allahs hämnd?

- Du! ropade scheiken, du har bedragit oss. Du är en fransos, en giaur, en hund, ej något sändebud från Achmet Bey.

- Du säger mycket mer, än du kan bevisa! sade Albert helt lugnt. Jag förstår dig icke. Varför tvivlar du i dag, på den, som du trodde i går. Jag har väl icke blivit någon annan under natten!

- Nej, du har alltid varit en otrogen hund, en spion! sade scheiken, neka ej!

- Det är för mycket! sade Albert och vände sig bort från scheiken. Jag skall vända tillbaka till Achmet-Bey, jag skall säga honom att de rättrogna hava behandlat hans sändebud som en giaur, och han skall då besinna sig, * innan han sänder hjälp till den som skymfar honom i hans sändebuds person.

- Du är en slug och förhärdad lögnare! sade scheiken. Men Allah har givit oss ett medel, att avslöja din lögn. Snart skall ditt blod färga Daharas klippa. Känner du denne man?

Han pekade åt ett tält, i vars öppning syntes ett blek-gult ansikte med gråsvart skägg. Albert igenkände vid första påseende judens från Oran ängsliga ansiktsdrag.

Detta var det således! Den unge mannens blod rusade häftigt mot hans hjärta. Denne jude hade således förrått honom. Mannen, vars dotter han lovat rädda, hade återvänt till kabyllägret och omtalat sin upptäckt att han var en fransman.

Men varför? Denna fråga sköt genom den unge mannens hjärna. Svaret var lätt. Juden hade trott att hans underrättelser skulle gagna honom till befriande av hans barn. Kärleken till dottern hade gjort honom till- 117 -

förrädare. En blick på judens ännu smärtfulla ansikte, var nog för att upplysa den unge officeren härom.

Hans plan var härigenom nästan tillintetgjord - det insåg Albert. Han kunde beskylla juden för osanning, så mycket mera som denne icke hade några bevis emot honom. Men det förtroende som kabylerna hittills haft för honom, var för alltid försvunnet. Han kunde förutse, att man skulle behandla honom som en fånge tills man visste om Achmet-Bey verkligen levde och sänt honom. Därpå var hans död oundviklig. På flykt var knappt att tänka.

Albert slungade inom sig en förbannelse mot denne man, som en av de ädlaste känslor i naturen gjort till förbrytare. Sedan tvang han sig till en isande köld.

- Vilken man? frågade han. Den där i tältet? Jag tror att jag förr sett detta judeansikte.

- Ja visst har du sett honom! sade scheiken förargad över fransmannens lugn. Först i går!

- Alldeles riktigt i går, sade Albert. Jag träffade denne människa vid vadet över en flod och han berättade mig en historia om en bortrövad dotter. Jag hade kommit vilse, och då han sade mig, att han visste var de rättrogna voro, så frågade jag honom om vägen. Jag höll honom i början för en spion, och jag tror mig ej ta fel, då jag säger att han ämnade sig till fransmännens läger.

- Och du har icke sagt honom att du är en fransman? Du har icke lovat honom någon hjälp? frågade scheiken.

- Nej! svarade Albert lugnt. Huru skulle jag kunna säga det, då jag är en rättrogen, och ej bekymrar mig mer om hans dotter, än om en hund. Har denne giaur kommit hit för att beljuga mig, så skall han stanna kvar i lägret, tills vi ha sänt bud till Achmet-Bey, och när det återkommit och intygat sanningen, skall jag- 118 -

med egen hand skilja hans huvud från hans syndiga kropp!

- Barmhärtige Gud! han är en fransman! sade juden, störtande fram och fallande på knä. Han sade mig att jag skulle gå till den franske generalen, och be honom hjälpa mig. Han har talat franska med mig. Så sant jag lever tror jag honom vara fransman och en spion! Och de rättrognas scheik skall hålla ord, ty han är en hedersman och skall skaffa mig tillbaka min dotter, emedan jag har förrått honom en viktig hemlighet. Gud må straffa mig, om jag icke talar sanning!

- Ni tror således denne giaur? frågade Albert, vändande sig nästan spotskt till scheiken och kabyler-na. Ni tror honom mera, än en rättrogens ord? Äro ni nog enfaldiga att icke inse, varför han kommit? emedan jag sade honom att jag kom långt bort ifrån, att jag var en främling bland denna ortens infödingar, därför har den listige juden trott att han skulle angiva mig för en fransman, på det han skulle narra de rättrogne och fördärva mig, för att rädda sin dotter! Och det begriper icke ni?

Albert talade så lugnt, hans röst var så fast, hans blick så föraktlig, att hans ord ej förfelade sin verkan. Judarna äro ännu mera förhatliga än fransmännen för muhamedanerna. Varje kabyl måste således tänkt för sig själv, att Albert möjligen var oskyldig, att judens upptäckt var falsk. Redan den imponerande hållningen hos den unge mannen, i jämförelse med judens krypande i stoftet, talade till Alberts fördel. Kabylerna blevo eftertänksamma. De sågo på scheiken.

- Ack, nådigaste herr officer, sade juden nu, vändande sig med sammanknäppta händer mot Albert, jag ber er, tusen gånger om förlåtelse. Betänk att jag är en stackars förlorad människa, att jag icke kan leva utan min dotter. Herrar fransmän skola ej lämna er i- 119 -

sticket, de skola komma och befria er. Då har ju ingen skada skett er, och jag har min dotter tillbaka. Var en medlidande man. Hav förbarmande med mig! Säg - o Gud! ni kan ej gärna själv säga att ni är en fransman, ty då slå dessa människor ihjäl er! - och jag arme stackars man!

- Han önskar kanske, att jag skall uppoffra mig för honom! tänkte Albert för sig själv, men han sade det icke. Han blev lugn och såg föraktligt på juden, av vars franska tal han ej tycktes förstå ett ord.

- Nå svärj då på koran, att du är ett sändebud från Achmet-Bey! sade nu scheiken.

- Svärja? Nej! sade Albert föraktligt. Jag skulle svurit om du fordrat det i går; varför icke! I dag gör jag det icke. Huru? gäller ej en rättrogens ord mera än hundrade eder av denne usle giaur? önskar du att en käck museiman skall lägga sin hand på koran, för att vederlägga denna giftiga tunga? Nej, tror du ej mina ord, de rättrognas scheik, så lär du väl icke heller tro min ed. Sänd mig till Achmet-Bey. Jag skall själv visa de rättrogna vägen, jag är beredd. Men jag svär icke. Och låt mig nu gå. Varje ord är förspillt, så länge ni ansen rnig för en lögnare!

- Allah il Allah! mumlade kabylerna. Det är en sann rättrogen! Förbannelse över judarna!

Albert hade vunnit sin avsikt. Möjligtvis trodde han, att hans krigslist ej skulle förekomma en edgång på muhamedanernas heligaste andaktsbok, deras bibel. Kanske begagnade han sig av detta språk endast för att desto

mera kunna imponera på kabylerna.

Nog av, hans ändamål var vunnet. Själva juden tycktes tvivla och såg upp till honom med den besynnerligaste min.

- Vi skola vänta till Bu-Maza kommer! sade scheiken, mindre strängt. Han må döma om det lönar mödan, att skicka till Achmet-Bey för att utforska san-- 120 -

ningen av dina ord, tills dess stannar du i vårt läger, och ve dig, om du försöker att lämna det. Kulan -

- Det är nog, tala icke mera därom! avbröt Albert scheiken, och stolt gick han bort, under det kabylernas led öppnade sig vördnadsfullt för honom. Officeren kände detta folkets seder. Han visste att de nu ansåg honom som oskyldig, och ehuru det nu gagnade honom litet, ty det var ej lönt att tänka på flykt, så var det dock alltid en tröst för honörn, att ej hava blivit ett ögonblickligt offer {or deras hämnd.

Långsamt vandrade han genom hela lägret översåg alla ställningar, inpräglade alla detaljer i sitt sinne och återvände till sitt tält. Väktarna hade blivit avlägsnade därifrån, och man skaffade Albert det bästa som lägret hade att bjuda på. Ris och kött, dadlar, fikon, honung - men han var ändå en fånge, hans expedition var fördärvad.

Juden såg han icke, tänkte ej heller vidare på honom. Han kunde knappast anklaga honom. Vad kunde en fransmans liv ha för värde för en köpman från Oran, då han därmed kunde rädda sin dotter? I alla händelser hade hans förräderi icke åstadkommit det påräknade resultatet. Juden var nu, enligt Alberts tanke, lika väl en fånge som löjtnanten, och gjorde sig sannolikt de bittraste förebråelser.

Ett tänkte dock Albert på. Det vore möjligt att man tog honom på orden och tvang honom att visa kaby-lerna vägen till Achmet-Bey. Då gällde det ett långt och onödigt tåg till Biledulgerid. Lyckades det ej Albert att under denna marsch fly, så var han förlorad, ty var skulle han finna Achmet-Bey? och om han fann honom, huru skulle han kunna bevisa sig vara ett sändebud från honom? - 121 -

8. DAHARAS GROTTA.

Det var på eftermiddagen samma dag. Albert hade önskat tobak och pipa, man hade givit honom det. Han räknade, väntande på Bu-Mazas ankomst, som var påräknad på aftonen. Han var nyfiken att komma ansikte mot ansikte med denne berömde kabyl-chef, som nyligen blivit så ryktbar och nästan gjorde Abd-el-kades rangen stridig. Genom ett litet hål på tältduken såg han emellanåt utåt lägret. Hettan var kvävande. Det var en afrikansk sommardag.

Nu märkte Albert liv i lägret. Kabylerna sprungo om varandra. Var Bu-Maza kommen, eller hade något annat hänt? Albert stod upp och lämnade tältet.

Redan såg han huru kvinnorna ordnade sig, huru mulåsnorna framfördes och lastades. Ville man bryta upp lägret? Och varför? Löjtnantens övade öra urskiljde bösskott på långt avstånd. De voro endast sparsamma, kanske vinden endast drev ett och annat fram till lägret. Fransmännen måste vara i närheten. Skulle överste Pelissier redan vågat ett angrepp? Skulle han fått underrättelse om kabylernas vistelseort? Det kunde även vara en annan corps. Albert lyssnade på skotten med hemlig glädje. Hans ställning bland kabylerna hade blivit ganska obehaglig. Han önskade ingenting hellre, än att i en fäktning få ett tillfälle att

fly.

Emellertid blev lägret med största hast uppbrutet. Om en kvart var hela kabylstammen rustad till avtag. Även Albert hade erhållit sin häst. Han var förstän-digad att hålla sig i närheten av scheiken, och han gjorde det. Där hörde han av flyktiga ord, att fransmännen ryckte fram mot bergen, sannolikt, emedan de kände kabylernas lägerplats. De måste vara manstarka, ty kabylerna funno sig icke föranlåtna att hålla stånd.

Nu bar det åstad i största hast, tvärt emellan ber-- 122 -

gen. Då kabylerna voro hemma här, så kunde det ej förundra Albert, att de kände och begagnade de bästa

vägarna och att tåget framryckte utan uppehåll. Han var nyfiken att veta vart man ville draga hän.

Tre timmar varade marschen, man befann sig i den vildaste delen av bergen. Tåget rörde sig ned åt en klyfta, och Albert såg till sin förundran, den främsta delen av tåget försvinna i en svart klippdörr. Snart gissade han hemligheten. Klipporna bildade här en mäktig grotta, som kunde rymma tusentals personer, och som var så undangömd, att endast en van anförare kunde finna henne.

Albert hade förut hört, att sådana grottor funnos i Dahara, men han hade icke trott, att de voro så rymliga. Hålan bildade ett enormt valv, så brett och långt, som det inre av en majestätisk kyrka, endast ej så högt. Enskilda fortsättningar av detsamma tycktes dra sig ändå djupare in i berget och där utgrena sig.

Anordningarna för det fall, att lägret skulle uppslåss i en dylik grotta, syntes redan förut vara givna, ty med exempellös hastighet, ordnade sig allt på bestämda platser. Kvinnorna,- barnen och djuren, blevo förda till den inre delen av grottan. Kabylerna uppslogo sitt läger i mitten därav, under det att den främre delen mot ingången till, förblev alldeles tom.

Denna försiktighet var helt och hållet på sin plats. Om ingen kunde synas framtill, så kunde ej någon fiende tro att där fanns någon inne, och den som tillfälligtvis inträngde, kunde fasttagas och dödas. För övrigt syntes det mycket sannolikt, att fransmännen ej skulle våga sig in i denna bergsdel. Albert själv tvivlade därpå.

Under hela tåget höll Albert sig i närheten av schei-ken. Att undfly var nu mindre möjligt än förut; den unge löjtnanten ansåg det således bäst att stanna i an-- 123 -

förarens grannskap. Där var han åtminstone alltid bäst underrättad om allt, som skulle företagas.

I hålan hade man tänt facklor och eldar, ty det rådde där inne ett fullkomligt mörker, så mycket mera, som det redan var mörka natten ute. Alla beredde sig till nattlig vila, och Albert följde kabylernas exempel, insvepte sig tätare i sin burnus, samt lade sig på marken.

En gång under natten vaknade Albert och hörde en kabyl tala med scheiken och bringa honom den underrättelsen, att man alltjämt hörde enskilda skott. Därpå insomnade han, men vaknade likväl ånyo, då den gryende morgonens första skimmer blev synligt i grottans öppning. Han var mycket munter och steg upp. Besynnerligt! Var det en villa i hans sinne, eller var det en verklighet? - han tyckte sig höra de franska signalhornen ljuda i fjärran.

Det var påkostande för honom att ej få springa upp, han måste styra sig. Nu hörde han samma toner - det var verklighet, fransmännen måste vara i närheten. Han lade sig ånyo ned på marken, men han hörde med den mest spända uppmärksamhet.

Snart blev det även rörelse bland kabylerna; sändebud framrusade till scheiken; det nattliga lugnet i grottan efterträddes av ett bullrande larm. Scheiken steg upp och gick till grottans öppning. Fransmännens signalhorn ljödo allt närmare. Emellanåt hördes då och då ett skott.

Kabylerna syntes vara bestörta. Albert hörde ett högljutt samtalande, varav han förnam att fransmän visade sig till ett betydligt antal på alla höjder. Även måste de känna till grottan, ty deras operationer gingo ut på att omringa densamma.

Scheiken rådslog med de äldste bland kabylerna. Albert stod i närheten och hörde varje ord. Utgångar från grottan funnos inga fler, åtminstone ej sådana_ 124 - -

som kunde begagnas av hela skaran. Att lämna grottan genom den främre ingången var omöjligt, såvida man ej ville bliva överfallen av fransmännen. Vad var därför att göra? Det var troligt att fransmännen skulle sända parlamentärer med uppfordran till underkastelse. Men lika säkert var det, att Bu-Maza inom två å tre timmar skulle hinna fram. Om därför striden begynte på bergen, så kunde kabylerna framrycka ur grottan. Det berodde därför på att kunna hålla fransmännen tillbaka. Utan stor försiktighet, borde de icke våga sig in i hålan: de måste träffa förberedelser. Möjligen tänkte de även att uthungra kabylerna. Men detta skulle Bu-Mazas snara ankomst

förekomma. Deras belägenhet var därför icke på långt när så förtvivlad som det i början hade synts för scheiken.

Vad man väntat skedde. En parlamentär fordrade att alla kabylerna i grottan skulle giva sig. Villkoren voro antagliga. Hälften av männen skulle stanna som krigsfångar hos fransmännen, den andra hälften, jämte kvinnor och barn, få avtåga utan vapen.

Scheiken svarade att han ej kunde antaga sådana villkor. Han åstundade fritt avtag för alla. Endast hälften av männen skulle nedlägga vapen. I annat fall hade han beslutat att försvara sig till det yttersta. Grottan var en fästning, som var svår att intaga.

Franske befälhavaren måtte hava velat pröva sanningen av denna förmodan, ty tio minuter senare, syntes Zuavernes huvuden vid ingången, och bösskotten smattrade.

Nu ansåg Albert tiden inne för sin egen räddning. Under det kabylerna gjorde sina förberedelser, att möta fransmännens angrepp, sökte han att komma närmare hålans utgång. Han visste ej bestämt vad han tänkte göra. Att på vinst och förlust springa ut, kunde han icke, ty hans kamrater skulle hålla honom för en arab, och man kunde då hålla tusende emot- 125 -

ett, att en kula skulle träffa honom, innan han ännu hunnit säga ett ord. Men möjligen kunde han låta ta sig till fånga, om fransmännen inträngde djupare.

Under tiden hade kabylerna träffat ganska sluga mått och steg, för att. hindra ett sådant inträngande. De förblevo i mörkret, och upprättade där bålverk på ömse sidor om hålan, så att mitten blev fullkomligt fri. Ty man väntade att fransmännen skulle skjuta egentligen åt mitten.

Om striden bleve allvarsam, måste den bliva blodig. Detta insåg Albert. Kabylerna hade den fördelen, att tydligen se fransmännens figurer vid grottans utgång, under det dessa icke hade något annat mål att sikta efter, än grottans mörker. Men om det till och med skulle lyckas Alberts kamrater att försvara grottans ingång - vilket fordrade enorma uppoffringar - så förestod endast en ännu gräsligare fortsättning av striden, ty den måste föras i ett fullkomligt mörker. Kabylerna hade nu redan utsläckt nästan alla facklorna.

Orolig och icke utan rädsla avvaktade Albert stridens början. Scheiken höll sig i främre delen av grottan, och avgav sina befallningar. Albert som en lång stund varit honom helt nära, hörde honom helt tyst säga till sina kamrater, att i nödfall ännu en utgång fanns. Därpå smög han sig närmare öppningen. Han ville nu icke bliva bemärkt av scheiken och visad tillbaka i det inre av grottan.

Nu tilltog striden, Zuavernas kulor veno genom hålan och slogo emot väggarna. Kabylerna svarade. Det trånga instämda rummet, gav åt varje skott ett dån som en av yttersta domens åskor. Grottan tycktes vilja instörta. Ännu voro skotten enstaka, Zuaverna vågade sig ännu ej riktigt fram. De hade ej anat att deras kroppar voro särdeles präktiga skottavlor. Och i allmänhet, där en Zuav visade sig, blev han genast dödad av en kabylkula. Albert såg med bedrövelse- 126 -

Zuavernas fåfänga bemödanden att förskaffa sig ett bröstvärn. Till slut syntes ett helt kompani fransmän. Man syntes hava kommit till den riktiga insikten, att strödda tiraljörer intet kunde uträtta. Fransmännen stormade in i hålan. Striden blev livligare, allmännare. Nu samlade Albert all sin beslutsamhet, nu var en möjlighet till flykt för handen. Han tog en bössa, som han fann på marken, och inblandade sig i kabylernas första leder. En salva från kabylerna svarade. Araberna behövde blott trycka av sina bössor, kulorna måste träffa. Albert såg fransmännens mörka gestalter falla högvis till marken. Han hade beslutat att våga flykten, med fara att bliva dödad. Han sprang in i första ledet. Kulorna veno omkring honom.

- Tillbaka! röt en stämma bredvid honom. Du har intet här framme att sköta. Tillbaka!

Det var scheiken.. Albert blev stående. Han måste frukta att bliva skjuten av kabylerna, om han tog än ett steg framåt.

----Vågar jag inte kämpa mot giaurs, såsom de andra

rättrogna? frågade han lugnt.

- Nej*! svarade scheiken kort och bestämt. Vi kunna ej* lita på dig. Du är fånge.

Utsikten till flykt var således nu förlorad. Kanske till hans lycka. Ty redan såg han fransmännen dra sig tillbaka. Tre fjärdedelar av dem betäckte, dödade eller sårade, marken vid ingången till grottan. Det hade varit omöjligt att storma ingången. Hornen blåste till reträtt.

Fem minuter därefter, syntes ånyo en parlamentar. Albert såväl som kabylerna väntade, att franska befälhavaren skulle giva billigare villkor. De bedrogo sig.

Kabylernas scheik skulle överlämna sig till fransmännen, så lydde deras villkor. Med honom skulle tre fjärdedelar av männen följa som krigsfångar. Skedde- 127 -

ej detta inom en fjärdedels timma, hade kabylerna att bereda sig på det värsta.

Detta förslag blev, som Albert även förutsåg, upptaget med hånskratt. Scheiken lät svara tillbaka, att han stod vid sina förra medgivanden. I sin omgivning yttrade han att Bu-Maza nu snart måste komma till undsättning.

Albert var tämligen nyfiken att erfara, vad franske befälhavaren skulle göra, för att sätta sin hotelse i verkställighet. Så stolt, så obevekligt, kunde, enligt hans åsikt, ingen annan än överste Pelissier underhandla. Kunde det verkligen vara han, som förde befälet över detta anfall?

Ånyo förgick en fjärdedels timma, denna gång under djupaste tystnad. Kabylerna som väntade ett förnyat angrepp, barrikaderade nu hela ingången till hålan.

Snart blevo strödda zuaver synliga vid ingången. De buro stora risknippor framför sig, till skydd, som Albert trodde, och deras antal ökade sig inom en minut till mer än trettio. Hastigt var det eld i risknipporna, som nu inslungades så långt i hålan zuaverna förmådde. En massa av eld betäckte marken vid grottans ingång. I risbuntarne tycktes befinna sig krut. Det uppblossade klart; man såg numera icke dagsljuset, utan endast ett rökmoln.

Ett förfärligt skrik skållade genom hela grottan, vars klippväggar bävade därav. Som en blixt for den påminnelsen igenom Alberts hjärna, att han vid ett tillfälle hade hört överste Pelissier säga, att han en gång ville röka ihjäl ett helt kabylnäste, om han funne det samlat i en grotta. Rättvise Gud! Översten höll nu sitt löfte. Kabylerna voro förlorade och Albert med dem!

Vem kan beskriva det förfärliga skrik som dånade igenom hela hålan, vem skildra detta tjut av ångest och förtvivlan, denna förvirring och yrsel! Elden uppflam-- 128 -

made klar, ständigt inkommo nya risbuntar mellan de glödande murarna vid ingången, en kvävande luft spred sig långsamt åt det inre, framgående först längs taket, sedan sänkande sig djupare. Albert förlorade ett ögonblick sin själsnärvaro. På en sådan död hade han ej varit förberedd!

Nu påminde han sig, vad scheiken hade talat om en annan utgång. Mitt ibland det förfärliga jämmerskriket, som brusade likt ett upprört havs bränningar runt omkring honom, uppsökte han scheiken. Redan var han omgiven av en förfärlig rök, redan slocknade det sista ljusskenet i denna otrevliga underjord, han kände att han trevade sig fram över människokroppar, han hörde vilda förfärliga skrik runt omkring sig - men ännu såg han scheiken, ännu var han tätt intill honom, ännu fladdrade anförarens vita mantel, kring vilken några andra kabyler hade samlat sig, strax framför honom.

Vad som sedan hände, kunde Albert med största möda påminna sig, och endast som en förfärlig dröm. Han påminde sig, att han trott sig vara i helvetet, och kämpat med kabyler och kabylkvinnor, som under dödskampens raseri sönderskuro varandra, att en kvävande ånga täppt hans strupe och att han slutligen kommit i en trång gång varest härskade ett fullkomligt mörker. Endast som från långt håll trängde bullret av steg och röster till hans öron, och gav honom en anvisning varåt han skulle vända sig. Överallt hade röken förföljt honom, tills han slutligen såg ett svagt ljusskén över sig, och ett par vanmäktige bredvid sig, sedan hade han nedsjunkit vanmäktig, endast

väntande på döden.

Men för en vanmäktig krigare, gives intet bättre väckningsmedel än knallen av skott, och detta hörde Albert i sin närhet. Han uppslog ögonen, och stödde sig på armen.- 129 -

Nu först såg han, varest han var. Han var på toppen av klippan, i vars inre grottan befann sig. Jämte honom lågo scheiken och tre andra kabyler, ävenledes, utmattade till döds. Ej långt ifrån, höllo en mängd araber stridsfärdiga på sina hästar. Längre bort var ett annat betydligt antal ryttare och fotfolk i häftig strid med fransmännen. Det måtte vara en skara som tillfälligtvis anlänt.

Albert skulle snart få förklaring däröver. Scheiken suckade djupt:

- Hade Bu-Maza kommit en kvart tidigare, hade olyckan undvikits! sade han vidare. Men Allah är stor och Muhamed hans profet. Det skulle så ske! Vi måste foga oss i vårt öde!

Det var således Bu-Mazas skara, som anlände några minuter för sent och som nu stridde med fransmännen. Redan tänkte Albert ej vidare på det rysliga förflutna, han fäste nu sin hela uppmärksamhet på detta närvarande. Huru skulle striden slutas? Erbjöd sig något tillfälle för honom att fly? Eller skulle han som förut förbliva fånge?

Mer än någonsin längtade Albert efter sina vapenbröder. Men för ingen del kunde han nu våga ett försök att fly. Kabylerna brunno av hämnd. Han hörde hämndskriken av dem, som redan kände sina bröders förskräckliga öde. Om han nu skulle av kabylerna bliva känd som fransman, så var han ej allenast utan räddning förlorad, utan måste även vänta att man skulle bereda honom tusende kval. Ve de fransmän, som nu levande föllo i kabylernas händer.

Dessa tankar bestämde honom till försiktighet. Bättre att ännu ett par veckor förbliva i kabylernas våld, än upptäcka sig nu.

- Även du här? även du räddad? sade scheiken, som nu med dyster uppsyn märkte fransmannen.

V. H. I 9- 130 -

- Allah il Allah! svarade Albert nedslagen. Han har räddat sin stackars dräng.

- Jag önskade han 'skänkt livet åt någon annan och bättre än du! sade scheiken dyster.

- Varför säger du det? frågade Albert, förebrående. Med mig skänker Allah eder tvåtusen krigare, som skall ersätta förlusten. Vem skulle annars visa er vägen till Achmet-Bey vid Biledulgerid?

- Det är gott! sade scheiken, misslynt. Bu-Maza skall först slå dessa fördömda giaurs på flykten, sedan skall han tala med dig!

I det hela hade kabylerna fördelen över fransmännen. De stridde i dag med en förbittring och hämnd värre än någonsin. Offren i grottan ropade på hämnd. Det gällde att hämnas en skymf.

Bu-Maza förde själv befälet, såsom Albert hörde av samtalet mellan scheiken och hans kamrater. Även voro fransmännen i en mindre gynnsam ställning. Deras huvudstyrka befann sig i dalen, vid ingången till grottan. Där kunde de bliva tillintetgjorda, ty Bu-Maza kommenderade en betydlig stridsstyrka. Fransmännen måste därför framför allt tillse, att de kunde komma ur dalen, och Albert kunde se från sin ståndpunkt, att endast detta utgjorde deras bemödande, emedan kabylerna å andra sidan uppbjödo alla krafter, för att hindra återtåget och innestänga dem i dalen.

Nära en timma räckte den mördande striden. Slutligen lyckades det fransmännen att bana sig en utväg på motsatta sidan av dalen och uppnå höjderna. Men de måste hava lidit betydliga förluster, ty de fortsatte icke striden. De tycktes vara belåtna med att ha förekommit ett dylikt nederlag, som de förut låtit kabylerna i grottan vederfaras. Även Bu-Mazas skara var uttröttad, och bägge parterna drogo sig tillbaka, utan att någon av dem hade segrat.

Strax därpå syntes en fransk parlamentär. Albert,_ 131 -

som emellertid med scheiken och dennes följe gått till kabylerna, hörde tydligt vad man sade. Franske befälhavaren lät säga, att han utrotat kabylerna i grottan, därför att de framhärdat i sitt dåraktiga motstånd och kostat honom en stor del av hans bästa folk. Ville man låta de fångne fransmännen umgälla detta, så skulle han likaledes utan nåd uppoffra de fångna kabylerna.

Bu-Maza - Albert hade nu sett honom, och igenkänt anföraren i honom - en äkta arab med gult ansikte och svart skägg, rådgjorde med sina kamrater. I början tycktes man bestämt sig att döda de franska fångarna, men då några kabylhuvudmän voro fångna, så avstod man därifrån. Bu-Maza lät säga franske befälhavaren, att han skulle sedan underhandla med honom, angående fångarnas utväxling. Under tiden ville han ansvara för de fångna fransmännens säkerhet.

Nu vände sig Bu-Maza till scheiken, som framträdde ödmjuk och sorgsen till honom och kysste fållen på hans mantel.

- Jag har hört att du är räddad, och detta är en tröst för mig i denna olycka! sade Bu-Maza. Allah är stor! Han vill bepröva de rättrogna, förrän han skänker dem segerns krona. Huru många har du räddat?

- Mig själv och dessa tre, sade scheiken. Vad denne beträffar, så skall jag sedan tala med dig om honom.

Härvid pekade han på Albert, som lugnt och vördnadsfullt bugade sig för Bu-Maza.

- Och huru stor var din skara? frågade anföraren.

- Vi räknade tolv hundra stridbara män, svarade scheiken. Dessutom voro åttio gubbar bland oss och lika många kvinnor samt tvåhundra barn. Av hästar hade vi sexhundra, sedan trehundra mulåsnor. Av alltsammans äro endast vi fyra räddade.

- Allah är stor, sade Bu-Maza och sträckte armen

mot himlen. Han skall hämnas dessa offer! Men det är en stor förlust, det har kostat oss mera än en förlorad slaktning. Men vi skola emellertid undersöka om icke några ännu kunna räddas. Vad menar du?

- Jag tvivlar därpå, svarade scheiken, pekande åt berget. Det stiger oupphörligt rök ur hålen.

Icke desto mindre beredde man sig att intränga i hålan. Även Albert trodde icke att någon var räddad. Scheiken gav honom en vink att följa sig, och Albert märkte att han nu var bevakad.

Han gick med en skara kabyler ned i dalen. Ännu rök elden från ingången till hålan. Man utrakade de halvbrända risbuntarna så att frisk luft kunde inkomma. Men först småningom kunde kabylerna gå djupare in och då uttogos de närmsta av de kvävda kropparna i dagsljuset.

Vilken scen som nu följde - vem skulle kunna beskriva den I Albert vände sig bort, han ville icke se dessa figurer, dessa människoformer, som av dödsångesten voro förvridna till oigenkännlighet! Men han hade hört kabylernas hämndrop, han hörde deras hotande skrän, och emellanåt darrade han mot sin vilja, ty han fruktade att dessa ursinniga kunde genomskåda hans hjärta och igenkänna honom såsom tillhörande dem som verkställt detta dåd. Det var hemskt. Även han var fransman, även han hade ofta i striden nedgjort kabyler. Men han kunde ej undgå att göra sig den frågan: om detta medgavs av krigsbruket? om fältherren som befallt det, icke överskridit sin skyldighet?

Och så skall man även länge fråga. Även världshistorien skall i sin stora bok överdraga detta blad med sorgeflor, och intagningen av Sebastopol skall icke fördunkla minnet av Daharas grotta!

Då Albert passerade genom de i högar uppstaplade, rysligt förställda liken, föll hans blick på de franska fångarna, som mitt i denna scen stodo nästan obevaka-

de, ty kabylernas hela uppmärksamhet gällde endast liken. Det var ungefär ett dussin fransmän, och bland dessa några zuaver. Albert blev överraskad, att bland dem även igenkänna en sergeant av hans kompani.

Det var således järn-översten Pelissier, som tillintetgjort hela denna kabylstam.

Albert gjorde sig den frågan: om det skulle vara möjligt att få tala vid denna sergeant? Det var troligt att han jämte de övriga franska fångarna skulle bliva utväxlad mot de fångna kabylerna. Han kunde således på detta sätt sända en underrättelse till översten.

Försiktigt såg han sig omkring. Kabylerna stodo och stirrade på liken. Fransmännen voro obevakade. Sergeanten stod ett stycke ifrån de andra. Albert gick likgiltigt bakom honom och såg lugnt uppåt klipporna.

- Kamrat Bessue! viskade han. Bliv ej rädd, se dig ej om. Jag är löjtnant Herrera! Låtsa som du ej märkt mig. Jag vill blott tala några ord med dig. Svara mig helt tyst.

Sergeanten var van vid subordination. Han spratt väl till, men stod sedan orörlig som en mur.

- Det var överste Pelissier, förmodar jag, som ställt till detta? sade Albert, knappt rörande läpparna.

- Ja visst, svarade sergeanten lika tyst. Kabylerna skola minnas det!

- Och jag med, sade Albert, ty jag var i samma helvete, och blev endast genom ett underverk räddad från döden. Varför företog översten sitt anfall, innan jag kom tillbaka?

- Han erhöll genom en annan kunskapare underrättelse om kabylstammens uppehåll, svarade sergeanten. Han fick även höra att en fransman blivit dödad av kabylerna, och trodde att det var ni. Därför blev han även rasande och sade att han ej mera skulle visa någon barmhärtighet.

- Gud förbjude, att jag skulle vara orsak till denna olycka! viskade Albert, mera för sig själv, än till- 134 -

sergeanten. Nåväl, du ser att jag lever ännu, kamrat. Du skall bliva utväxlad. Gå då till översten och anmäl min hälsning. Säg honörn att jag lever ännu och hoppas att få återse honom. I alla händelser skall han icke anse mig för död, förrän han på ett halvt år ej hört något från mig. Säg honom även, att jag tänker på löftet som han givit mig. Glöm ej: att han icke får anse mig för död förrän ett halvt år förgått. Har du förstått mig?

- Ja, herr löjtnant, svarade sergeanten. Jag skall säga det ord för ord.

Nu kommo några kabyler. Albert hade velat säga ännu mera, men det var för sent. Han förstod att sakta vända sig bort, och återvända till Bu-Mazas sällskap.

En timma senare stod han framför kabylernas anförare.

Det var nu fråga om detta egna förhållande varuti Albert befann sig. Scheiken omtalade allt som han visste om Albert, och lade särdeles vikt på de skäl till misstankar man hade mot honom.

Bu-Maza avhörde lugnt och uppmärksamt. Han tog ej ögonen från Albert, och denne visste allt för väl, huru mycket som stod på spel för honom, för att icke taga på sig sin lugnaste och ärligaste min.

När scheiken slutat, talade han å sin sida. Han repeterade allt, vad han redan sagt scheiken, han vederlade de misstankar, som juden kastat på honom. Bu-Maza avhörde med samma lugn.

- Om denne man säger sanning, sade han därpå till scheiken, så kunna vi ersätta skadan, som vi lidit. Jag har hört att Achmet-Bey lever ännu. Vi kunna för övrigt sätta mannen på prov.

Huru långt är det till Biledulgerid, till Achmet-Beys boning?

- Jag har ridit tolv dagar utan avbrott och på en god häst, svarade Albert- 135 -

- Gott. Jag skall ge dig femtio man av mitt folk till betäckning, sade Bu-Maza. Du skall vända om till Achmet-Bey ocK säga honom, att vi vänta honom och hans krigare. Finner du icke Beyens boning, har du ljugit, och mitt folk skall föra dig tillbaka och du skall lida ditt straff!

Albert hade väntat detta, han hade för längesedan insett, att kabylerna slutligen skulle föreslå denna utväg. Han hade ej något däremot. Det var honom den bästa utvägen till flykt.

- Ske Bu-Mazas vilja! sade han lugnt. Jag skall föra de rättrogne till Achmet-Bey, han skall emottaga dem med glädje, och komma hit i spetsen för tvåtusen ryttare, för att bevisa att jag talar sanning. När skola vi bryta upp>

- Redan i dag, svarade Bu-Maza. Har du någon häst) ^ l

- Han dog i grottan, svarade löjtnanten.

- Välj dig då en häst bland mina. Och en timma måste du vara färdig!

Albert lade armarna i kors på bröstet, bugade sig och gick.

9. JUDITH.

En ritt genom Algier, genom dessa trakter, som gränsa intill öknen, till Biledulgeri - vilka föreställningar äro icke därmed förenade! Den eviga blå himmelen, den glödande solen, de vidsträckta öde slätterna, sedan ånyo höga bergsklippor, däremellan leende oaser, och därtill den tysta skaran kabyler, insvepta i sina vita mantlar - i sanning! det ligger en hög poesi i en sådan ritt!

Likväl var Albert i det hela utan bekymmer därför. Han hade gjort sitt bokslut med livet, nära nog med hoppet. Värre kunde väl ej hända honom, än verk- - 135 -

- Gott. Jag skall ge dig femtio man av mitt folk till betäckning, sade Bu-Maza. Du skall vända om till Achmet-Bey ocK säga honom, att vi vänta honom och hans krigare. Finner du icke Beyens boning, har du ljugit, och mitt folk skall föra dig tillbaka och du skall lida ditt straff!

Albert hade väntat detta, han hade för längesedan insett, att kabylerna slutligen skulle föreslå denna utväg. Han hade ej något däremot. Det var honom den bästa utvägen till flykt.

- Ske Bu-Mazas vilja! sade han lugnt. Jag skall föra de rättrogne till Achmet-Bey, han skall emottaga dem med glädje, och komma hit i spetsen för tvåtusen ryttare, för att bevisa att jag talar sanning. När skola vi bryta upp>

- Redan i dag, svarade Bu-Maza. Har du någon häst) ^ l

- Han dog i grottan, svarade löjtnanten.

- Välj dig då en häst bland mina. Och en timma måste du vara färdig!

Albert lade armarna i kors på bröstet, bugade sig och gick.

9. JUDITH.

En ritt genom Algier, genom dessa trakter, som gränsa intill öknen, till Biledulgeri - vilka föreställningar äro icke därmed förenade! Den eviga blå himmelen, den glödande solen, de vidsträckta öde slätterna, sedan ånyo höga bergsklippor, däremellan leende oaser, och därtill den tysta skaran kabyler, insvepta i sina vita mantlar - i sanning! det ligger en hög poesi i en sådan ritt!

Likväl var Albert i det hela utan bekymmer därför. Han hade gjort sitt bokslut med livet, nära nog med hoppet. Värre kunde väl ej hända honom, än verk-- 136 -

ställigheten av det han med full tillförsikt väntat! Han ville ännu njuta av de dagar som återstodo för honom. Han fattade hela det romantiska i denna resa. Ännu dansade en vacker häst under honom, ännu inandades han den rena luften, ännu lyste den blå himmelen över honom - huru lycklig var icke hans lott, i jämförelse med dem som, i ett Ödsligt fängelses mörker, avvakta döden, och ej kunna räkna tiden efter solens omlopp, utan endast efter pulsslagen i deras feberaktigt strömmande blod.

För längesedan hade de passerat Dahara med sina ödsligheter, för längesedan lågo fransmännen, Bu-Maza och kabylerna bakom dem. Nära fjorton dagar hade gått. Efter Alberts beräkning kunde man ej vara långt ifrån resans mål. Vägen var emellertid lång och man kunde lätt missräkna sig på en eller två dagsresor. Albert kunde även hava kommit något avsides ifrån vägen. Ännu hyste ingen misstanke!

Men var låg då egentligen Biledulgerid? Där borta, söder om Atlas, vid norra kanten av Sahara finnas inga bestämda, skarpt begränsade stater, som i Europa äro kända. Det allmänna namnet omfattar ett obegränsat land, och under namnet Biledulgerid eller Daddellandet, förstår man den betydliga landsträckan från Marocko till

Tripolis, dessa ändlösa sandöknar omväxla med inbjudande dalar och oaser - denna landsträcka, om vilken man ej vet, vem den tillhör, till vem den betalar skatt, och av vad folk den är bebodd.

Men till och med denna resa hade sina ombyten, sina retelser. De första dagarna var Albert tystlåten, och undvek att rida mitt ibland de dystra araberna. Men småningom hade en och annan slutit sig till honom, och såsom vanligen är händelsen, hade den ena hälvten av skaran tagit parti för honom, medan den andra förklarade sig emot honom.

Den ena trodde honörn och höll honom för ett verk-- 137 -

\igt sändebud från Achmet-Bey; den andra såg även allt jämt i honom den misstänkte förrädaren, spionen, och observerade alla hans rörelser med ovänliga blickar.

I alla fall hade de, som förklarat sig för Albert, vida mer fördel av sin goda tanke. Albert var angelägen om att vinna kabylerna för sig, och då han i själsegenskaper var dessa bergens söner vida överlägsen, så lyckades han snart att ernå ett visst intellektuellt välde över dem. Han låt påskina, att han fordom för Achmet-Bey företagit vidsträckta resor, och kabylerna, liksom barn, vilka ej varit längre än i sin födelseort, brun-no av längtan att få höra något om den främmande världen. Albert berättade för dem örn Konstantinopel, där han en gång fordom varit, om Egypten, om Italien, om världens under. Han förkortade med sina berättelser resan for sitt sällskap, och förstod så väl att lägga sina ord efter deras fattningsförmåga, att han nästan alltid omgavs av en svärm nyfikna åhörare. Han skildrade seder och bruk hos främmande folkslag, till och med hos de otrogna, bland vilka han levat, och det lyckades honom att ingiva kabylerna en viss aktning för dessa kristna, som de förr hade hatat och förföljt såsom gigaurer. För honom själv var dessa berättelser en vederkvickelse. Han påminde sig det förflutna; de härliga dagar av hans tidigaste ungdom, då han med Frans d'Epinay och andra vänner, sorglöst genomströvade världen, då hans fader levde, och då han med stolthet ännu bar namnet Morcerf. Huru hade icke allt förändrat sig sedan dess!

Även kabylerna å sin sida drogo försorg om underhållningen. Hästen är arabens avgud, på honom lever han, på honom använder han flera omsorger än på sin hustru. Nästan alla araber äro djärva ryttare. Därför var det vanligt, att, innan man uppslog en lägerplats, utförde man en mängd ryttarelekar och konststycken. Än jagade kabylerna med sina fladdrande mantlar genom- 138 -

slätten, än vred sig hästen runt omkring, eller gick på bakbenen eller hoppade över klippremnor, än skållade luften av dessa naturbarns vilda rop, och även Alberts hjärta vidgade sig, och blev friare och gladare, då ansträngningarna jagade blodet genom hans ådror.

Han var den djärvaste ryttaren och allmänt beundrad. Redan i Paris ansågs han som en skicklig ryttare, och i Algier hade han haft tillfälle att utbilda denna konst. Men nu var det hans egen ställning, som gjorde honom till den djärvaste av alla.

Vad rörde det honom om han dog en dag förr eller senare! En vild böjelse uppflammade i hans själ, han längtade efter döden. Han önskade att dö under sin störtande häst, eller att bliva nedslungad i en avgrund. Detta var orsaken till hans djärvhet, som gränsade till galenskap, till vansinne, och som ofta avlockade kaby-lerna ett utrop av förskräckelse. Albert lekte med döden, ty själva livet hade blivit en leksak för honom, som varje dag kunde gå sönder.

Man anställde stundom jakter för att förse sig med livsmedel. Dock var det ej alltid behovet som lockade kabylerna efter vilddjuren i öknen. Det var den för alla naturbarn medfödda jaktlusten. Oftast jagade man strutsar, även antiloper och panterdjur. Tyvärr hade man ännu ej sett något lejon. Men man hade kommit överens att jaga det så snart man fick syn på denna öknens konung.

Albert såg av ett annat skäl dessa jakter icke ogärna. Det var ju att förmoda, att man vid dessa strövtåg skulle avlägsna sig långt ifrån vägen, som Albert uppgivit. Och ingen kunde finna något misstänkt däruti, att Albert sedan förklarade, att han endast kände vägens ungefära riktning, och måste lämna slumpen, att finna det verkliga rättesnöret för resan.

Även trodde han sig märka att de flesta av kabylerna ej lade särdeles vikt vid att så snart uppnå detta- 139 -

mål. Till och med för dessa naturer hade en sådan resa något eget behag. Den gav dem mera ombyte än krigslivet, kampen med fransmännen, som oftast bestod i endast marscher kors och tvärs. Även rådde bland kabylerna en egen disciplin. Varje anförare var en liten despot, av vilken den enskilde slet mycket ont. Men här hade envar sin frihet, var och en kunde göra och låta vad han ville. Väl hade Bu-Maza utsett en anförare som de andra skulle lyda. Men här fanns inget tillfälle att visa stränghet eller fordra disciplin. Varje enskild kunde följa sin böjelse, och Albert trodde sig finna att de flesta av kabylerna ej hade något emot att resan dröjde ännu en månad.

Oaktat denna skenbara frihet som Albert levde uti, var en flykt för honom otänkbar. Som vi förut nämnt, red han i mitten av en skara kabyler, som hörde på honom, och redan därigenom var han hindrad att fly. Dessutom strövade alltid strödda kabyler ett stycke längre bort, bredvid tåget, för att söka efter något vilt eller en källa. Men alla dessa voro lika väl beridna som han. Men om ett läger slogs, så förstod man, trots allt förtroende de flesta hyste för den unge mannen, att ställa så till, att hans lägerplats blev mitt ibland de andras.

Även om han lyckades att fly, vart skulle han vända sig? Han visste knappt, var han befann sig, huru långt han var från civilisationens gräns. Han måste kämpa med hunger och törst, han var utsatt för att bliva angripen av vilda djur under natten - och även om han kunde lyckligt översta alla dessa faror, så var det troligt att han ånyo skulle falla i kabylernas händer och att man ånyo bragte honom till någon anförare. Och då?

Men det var ändå något annat än dessa tankar på flykt, dessa jakter, ridövningar och berättelser, som sysselsatte den unge mannen, och ofta gav honom mycket- 140 -

att tänka på. Det var ett enkelt, men dock gåtlikt förhållande.

Andra dagen efter det Albert och kabylerna lämnat Bu-Mazas läger och anträtt sin resa, hade i en liten kabylby ett obekant sällskap sällat sig till ryttarna. Det bestod av fyra män, av vilka den ene bestämt var herrn, och den andre tjänaren, tre fruntimmer, och några svårt lastade mulåsnor. Herrn tycktes vara en förnäm arab. Tjänarne behandlade honom med största ödmjukhet. Även mot kabylerna var han kort och snä-sig. Ingen hade ännu sett ansiktet på någon av fruntimren. De redo nämligen med araben och hans tjänare vid pass hundra steg efter kabyltåget och bildade således en särskild grupp för sig. Om kvällarne försvunno fruntimren med herrn under ett stort tält, som slogs upp och vid vilket tjänarne höllo vakt. Fruntimren voro alltid djupt beslöjade och kabylerna respekterade bruket att aldrig närma sig dem. Även Albert vågade ej överträda denna lag. Vid jakter och hastigare ritter, blev alltid den lilla gruppen efter, men infann sig snart igen. Så gick det den ena dagen efter den andra, och Albert visste den sista dagen ej stort mer än den första, om detta sällskap.

Albert red en dag tankfull med lutat huvud. Tillfället gjorde att han var ensam. Det större antalet av kabylerna redo ett stycke förut, det mindre hade blivit ett stycke efter. Han red sålunda ensam i mitten, i den mjuka sanden, som mindre än en matta röjde hästens hovslag. Men nu märkte han en ryttare bakom sig. Han såg upp. Förundrad märkte han att det var den främmande araben.

En minut sågo de bägge männen på varandra. Den allvarsamme araben syntes vilja forska i Alberts ansikte innan han tilltalade honom. Albert å sin sida önskade först att veta vad som förde den stolte mannen till honom. Han observerade honom uppmärk-- 141 -

samt och fann nu, att han ej mera var så ung. Hans ansikte var allvarsamt och dystert, blicken misstrogen och forskande.

Albert kände nu, då han såg honom på närmare håll, att en del av det forna intresset för den stolte mannen försvann.

- Du är främlingen som skall föra oss till Achmet-Bey? frågade araben stolt och dyster.

- Dig, vet jag icke, svarade Albert lugn. Men truppen tjänar jag som vägvisare.

- Du känner således Achmet-Bey? -- Säkert, han är en släkting till mig.

- Nå, vi skola snart vara hos honom.

- Jag vet det icke, men jag hoppas.

- Du vet icke? och du är vägvisare.

- Visserligen, men jag tror att vi kommit ett stycke från rätta kosan, och det är icke min skuld. Varför jagade kabylerna efter varje struts de fingo se?

Detta svar av Albert var lika snäsigt som frågorna, araben ställt till honom. Nu tycktes samtalet stocka sig. Den unge fransmannen var något nyfiken att få veta, varför främlingen vänt sig till honom. Men han hade bland kabylerna redan lärt sig denna återhållsamhet, som utmärker en äkta rättrogen.

- Var bor Achmet-Bey? frågade främlingen nu mindre strängt. Har han alltid varit en scheik av anseende?

- Kan du tvivla därpå? svarade Albert med ett stolt leende. Achmet-Bey skall alltid bliva det!

- Det gläder mig! sade araben. Jag är en anförvant till Achmet-Bey. Min fader stridde med honom i Constantine mot fransmännen. Jag vill nu resa till honom och stanna hos honom.

- Hans levnadssätt skall du kanske finna för enkelt, sade Albert. Han lever tillbakadragen från hela världen.- 142 -

- Just detta är mig kärt, sade araben. Även jag bekymrar mig ej om världen och dess buller. Säg mig likväl om Achmet-Bey ännu strängt håller fast vid korans regler? Fortfar han ännu att vara ett mönster för de rättrogne?

- Helt säkert! svarade Albert, synbart förundrad. Har väl ännu någon tvivlat därpå?

- Nej, men man sade förr om honom, att han hade kristna och judinnor i sitt harem.

- Det är möjligt att han i detta fall ej så strängt följer koran, sade Albert. Det är ingen olycka.

- Tror du det? sade araben och kastade en forskande blick på Albert. De rättrogne på andra sidan Atlas äro stränga. De tillåta ej att en krigare har en judinna i sitt harem. De köra bort honom.

Nu förstod Albert med vem han talade. Han var överraskad, men angenämt.

- Du är således den, som rövat juden Eli Baruch Manasses från Oran dotter? sade Albert så likgiltigt, som om det endast varit fråga om ett hästköp. Och du vill nu föra henne till Achmet-Bey?

- Vem har påstått det? frågade araben misslynt. Och vad vet du om hela denna saken?

- Vill du hålla den tyst? frågade Albert, liksom vore han förundrad däröver. Mig är saken likgiltig. Jag har hört talas därom i de rättrognes läger, det var denna judinnas fader, som vållade misstanken emot mig, att vara en fransman; den dåren! han trodde sig genom denna osanning kunna rädda sin dotter!

- Huru? Juden var således ännu en gång i lägret? frågade araben tämligen nyfiket.

- Ja visst! det vet du icke? Han vände om för att beljuga mig. Vad har han nu därför? Du för hans dotter bort i ett avlägset land, och han är sannolikt död, ihjälkvävd i hålan vid Dahara._ 143 -

- Du tror att han är död? frågade araben med synbart intresse. Har du bevis därför? Säg!

- Bevis? Nej! Men han var i samma läger, som jag, han deltog sannolikt i samma tåg, och då endast fem människor räddade sig ur grottan och han ej var ibland dem, så har giaurn säkert blivit kvävd.

- Allah il Allah! mumlade araben efter dessa Alberts yttranden, och en svår tyngd syntes hava fallit från hans hjärta.

Albert visste nu att judinnan befann sig i arabens sällskap. Han förutsåg emellertid att han ej skulle få veta mera. Vad kunde väl för resten detta röra honom? Den bortrövade judinnans bild hade ej heller på senare tiden så mycket sysselsatt honom. Den hade vikit för allvarsammare tankar. Och nu - huru skulle han, som icke visste

något medel att befria sig själv ur kabylernas våld, kunna tänka på att rädda judinnan.

- Du tror således, Achmet-Bey ej vara så sträng i den punkten? begynte araben ånyo.

- Jag förmodar det, svarade Albert, men kan dock icke säga det bestämt. Jag har aldrig inträngt i Beyens harem, känner icke hans kvinnor, och vet icke om judinnor eller kristna finnas bland dem.

- Det skulle vara mig mindre kärt, om jag måste vända om! sade araben misslynt. Bu-Maza är en galning, han hade icke behövt skicka bort mig. Huru kan det förorsaka förargelse för de rättrogne, att en krigare tager till sig en judinna. Hon skall ju icke en gång bliva min hustru.

Bu-Maza hade således bortsänt judinnans rövare, på det hans förhållande till giaurens dotter, ej skulle vålla de rättrogne någon förargelse. Detta förstod Albert av dessa ord. Tillika kunde han icke utan en viss skadeglädje tänka på, att rövaren nu var narrad, att han förr eller senare måste vända tillbaka. Ty var fanns väl någon Achmet-Bey?_ 144 -

- Man har sagt mig att resan skulle dröja ungefär fjorton dagar! sade araben sedan.

- Jag hoppas det, svarade Albert likgiltigt. Men det kan väl hända att femton eller sexton åtgår. Det gör mig ont för din skull - tillade han med någon ironi - du lärer väl längta efter att få komma i rö med din vackra judinna.

- Kanhända! sade araben kort, hälsade flyktigt och sprängde tillbaka till de sina.

Den unge fransmannen visste nu, huru det hängde tillsammans med denna främling. Han visste även att han sedan en längre tid, varit i närheten av den vackra judinnan, utan att ana det. Men i det hela utövade denna upptäckt inte samma inflytande på honom, som den förr skulle hava gjort. Han förtvivlade om sin egen räddning - huru skulle han väl ännu kunna tänka på andras?

De andra kabylerna, vilka märkt samtalet emellan dessa bägge, infunno sig snart för att få veta, vad den tystlåtne främlingen hade haft att meddela. Albert svarade ganska kallt på de frågor man gjorde honom. Han ansåg det överflödigt, att uppenbara för de andra, vad han själv utforskat. Han uppgav endast att främlingen velat ha underrättelser om Achmet-Bey.

- Ett lejon! skrek en kabyl, som pilsnabbt kom framsprängande. Ett lejon, ett präktigt djur! Framåt till jakt!

Likt en elektrisk gnista, antände denna underrättelse, på vilken man så länge förgäves väntat. MEtt lejon!" hördes det jublande från alla håll. Över allt reste sig kabylerna livligt i sina sadlar, och höjde sina långa bössor. Till och med hästarna gnäggade muntert, liksom de anade vad som förestod.

- Var är det?

- Där borta i snåret! ljöd svaret.

- Ett ståtligt djur?- 145 -

- Vid profetens skägg! ett präktigt djur!

- Ensamt?

- Ensamt, som det tyckes! *

Så ljödo frågor och svar om varandra och redan hade hela tåget vänt sig åt den sidan, dit kabylens hand pekade, som först sett lejonet, Även hos Albert vaknade jaktlusten, begäret efter strid.

- Giv mig en bössa, krut och kulor, min vän! ropade han ridande fram till anföraren. Jag måste vara med om jakten.

- Gärna för mig! svarade anföraren, som även nu rustade sig till jakten, tag då denna, den är god.

Albert tog bössan - hans egen hade man tagit från honom i kabyllägret. En pung med krut och kulor hängde vid bössan.

Ögonblickligen hade Albert sin bössa laddad, gav hästen sporrarna och satte åstad efter kabylerna som förut flögo fram i rasande galopp.

Det var en äkta jaktmark, stenig och sandig, här och där be täckt med busksnår. På sina ställen höjde sig även klippmassor och strödda större stenblock och bergsryggar, förelöpare till bergen som syntes i söder. På en sådan mark kunde det jagade djuret länge gömma sig undan; det kunde även hastigt rusa fram ur en buske, det kunde söka sig en tillflykt på en klippa - nog av, marken var alldeles som skapad till en lejofi-jakt.

Alberts blickar svävade i fjärran efter det ädla djuret. I detta ögonblick tänkte han ej på att denna jakt erbjöd honom ett tillfälle till flykt. Han tänkte endast på striden. Han stormade framåt.

Kabylerna hade delat sig. Albert följde sitt eget infall, och drev sin häst uppför en höjd, för att därifrån ha en fri utsikt.

Men redan hade en kabyl upptäckt lejonet. Hans jubelskri lockade hela skaran fram till sig. Även Al-V. H. I 16_
146 -

bert såg nu lejonet. Det stod lugnt vid en buske och tycktes vilja vänta att få se om detta alarm skedde för dess skull. Därpå gick det långsamt framåt; det försmådde att dra sig tillbaka bland buskarna.

De främsta av kabylerna voro helt nära det. Två av dem, drivna utav sin iver, avsköto sina bössor. Kulorna träffade ej, de nådde troligen icke ens fram. Men lejonet blev skyggt. Det vände huvudet tillbaka, skakade på manen och travade därifrån, först långsamt, sedan allt raskare och raskare.

Nu kunde Albert ej styra sig längre. Han gav hästen sporrarne. Han skyndade förbi de andra. Lejonet markte honom och sprang nu i reguliera satser framåt. Den rätta jakten, lejonets förföljande, tycktes nu begynna. Albert lade sin bössa framför sig över hästens huvud och tryckte sporrarna ännu djupare i dess sida.

Tio minuter jagade hela skaran med AlbertJ spetsen efter lejonet. Detta hade nu kommit till foten av en klippaktig upphöjning. Med ett kraftigt hopp sprang det upp på spetsen därav, och stannade där, liksom försmådde det att fly vidare, kastande en blick på sina förföljare.

Det var verkligen ett vackert, kungligt djur. Huru stolt stod det icke där, skakande sin man och slående väldiga cirklar med svansen. Huru blickade det icke över kabylerna! En gång syntes det fundera på att fly. Men snart rättade det upp sig stoltare och bjöd fienden spetsen.

Albert syntes ej hava väntat att lejonet skulle stanna. Han hade ej hållit in sin häst, och var i ett ögonblick vid foten av klipphöjden, knappt tjugo steg Iran lejonet, nästan under detsamma. Han överlade ett ögonblick, om han skulle draga sig tillbaka från denna farliga ställning. Men därpå lyfte han beslutsamt bos-- 147 -

san. Genast knallade bakom honom några skott. Inget träffade.

Lika lugnt ,som Albert upplyftade bössan, kröp lejonet tillsamman och gjorde sig färdig till språng.

Nu lade Albert an. Nu höjde sig lejonet. Ett språng, en knall. Albert kände tyngden av en väldig rnassa på sin kropp, han kände varmt blod strömma över sitt ansikte.

- A, mon dieu, je suis perdu! ropade han förtvivlad. Därpå förlorade han sansen.

"Mon dieu, je suis perdu! Min gud, jag är förlorad!'*

Dessa ord avgjorde den unge mannens öde. Det var icke hans förfärliga belägenhet, det var ej heller det gälla och förtvivlade dödsskriket, som tvingade sig fram mellan hans läppar, det var icke hans hjältemod. Nej, det var blott detta enda utrop: mon dieu, je suis perdu!

De olika benämningarna på det högsta väsendet, äro bekanta för nästan alla nationer. Även de oerfarnaste veta betydelsen av Gud, Allah, Jehova. Vilken kabyl skulle inte veta att fransmännens Dieu motsvarar deras Allah? Och huru ofta hade de icke hört samma utrop på slagfältet, då en fransk krigare föll.

Inget bevis kunde tala tydligare mot Albert. De ord, man uttalar i det sista, det mest avgörande, förfärligaste

ögonblicket av sitt liv - detta ord måste komma ur själens djup. I denna belägenhet finnes ej mera någon förställning. Endast en fransman kunde vid ett sådant tillfälle utropa Dieu, de otrognes Gud, i stället för de rättrognes Allah.

Då Albert vaknade, stod en mörk skara med dystra ansikten omkring honom. Han visste ej vad som hänt, vad han sagt. Han utsträckte handen, för att man skulle hjälpa honom. Men ingen vidrörde den. Och likväl var han i en så förfärlig belägenhet._ 148 --

Lejonets framdel, huvudet, låg över Alberts hals och bröst, tassarna hade omfamnat den unge mannen. Hästen hade störtat och låg orörlig, synbart död. Lejonet var verkligen dött. Alberts kula hade troligen träffat det under språnget, i hjärtat och det var lejonets hjärteblod, som strömmade över ynglingens ansikte.

Albert förmådde ej röra sig. Lejonets tyngd nedtryckte honom till marken, och hans ena fot låg under hästen och smärtade honom; troligen var den skadad. Därför utsträckte Albert handen, att man skulle hjälpa honom.

Men endast dystra, stumma blickar besvarade hans bön. Han tänkte genast att något utomordentligt måste hava hänt. Förvånad och frågande såg han på kaby-lerna.

- Har jag gjort orätt uti att döda lejonet? frågade han förvirrad.

- Hjälp honom härifrån och drag försorg om att han kommer i säkerhet! sade anföraren kort och befallande.

Tre av kabylerna togo lejonet och bortburo detsamma. Nu, då hela lasten av det kolossala djuret ej mera tyngde honom, kände Albert nästan ännu mera smärta än förut. Men han undertryckte den. Nu sysselsatte honom endast tanken på det som kunde hava förefallit. Han kunde likväl ej påminna sig något! Ovissheten var dödande. Men den borde väl snart ta slut.

Han gav nästan inte akt på att man uppreste honom och även hjälpte hästen på benen. Denne var skälvande och pustade men hade ej lidit någon allvarsam skada, lika så litet som Albert själv. Snart satt han ånyo i sadeln. Hans vita burnus var betäckt med blod, sannolikt även hans ansikte, ty då han med handen tog sig åt pannan, märkte han blodet på fingrarna.

Allt jämt talade ingen ett ord till honom* Albert_149 -

såg på det dödade lejonet. Det tycktes som man ville låta det kvarligga orört, som om nian ej ville ta vara på dess präktiga hud. Han ville fråga, men kabyler-nas tystnad föreföll honom misstänkt. Han vågade det icke.

Han red långsamt framåt, fore och efter honom hade kabylerna sammanskockat sig. Ingen red vid sidan om honom. Albert såg väl, att man med avsikt undvek honom. Vad hade då blivit upptäckt?

Sålunda varade det en timme. Efter en kort rådplägning, som anföraren höll med sitt följe, vände sig tåget mot en liten palmlund i närheten. Där syntes man vilja slå upp lägret. Man fortsatte således icke resan. Varför? Albert insåg att han var upptäckt, det kunde ej vara annorlunda. Men huru hade det tillgått? Varför så hastigt?

Kabylerna gingo hotande och dystra till de vanliga arbetena, sorn åtföljer lägrets uppslagning. Till och med på dem tycktes denna upptäckt vila tungt. Albert fann, att dem som varit förtroligast med honom, nu undveko honom ivrigast, till och med ej skänkte honom en blick.

Men nu skulle han få förklaring, ty skarans anförare trädde fram till honom.

- Nå, vän? frågade han kallt och lugnt, men med en blandning av hån, huru långt hava vi ännu till Ach-met-Bey?

- Jag vet det icke så noga, svarade Albert med lugn. Men vi skola snart finna honom.

- Tror du, giaur, sade araben, att du ännu vågar narra oss?

Detta var rena sanningens språk. En blick av dödligt hat sprutade mot Albert ur kabylens ögon. Skulle han ännu längre spela sin roll? Men framför allt måste han veta, vad som hade framkallat denna förändring^- 150 -

- Giaur? frågade han. Varför är jag i en hast en giaur? Dyker det gamla grollet upp ånyo?

- Har du nånsin hört en rättrogen i dödsstunden anropa fransmännens Dieu? frågade kabylen hånskrattande.

Nu var det klart för Alberts ögon. Det var således detta! Ja, även för honom själv återkom dessa ord som han utskrikit. Han hade anropat sin egen Gud, icke Muhamedanernas Allah.

Och vad skulle han nu göra? Ljuga ännu mera? Han hade kunnat det. Det gavs ännu tusen sätt att rättfärdiga honom. Han kunde säga, att han under sitt vistande bland de otrogna använt den klandervärda seden, att vid utomordentliga tillfällen anropa Gud på fransmännens sätt; han kunde säga så mycket, som skulle ingiva kabylerna tvivel.

Men han ville icke ljuga längre. Han var trött på sin roll. Vartill gagnade det väl honom, att ännu några dagar spela rättrogen? Achmet-Bey skulle han ändå aldrig finna, aldrig nå det förespeglade målet Det bedrövliga spelet, var endast några dagar förr slut och i huvudsaken ändrade det intet.

- En bien! sade han lugnt, jag är en fransman, en giaur, jag har narrat er, och därmed är allt gott!

Därmed vände han sig om och kastade sig på marken. Han var trött, han ville ha vila.

Anföraren återvände till kabylerna. Albert frågade ej ens efter att ta reda på huru de bedragne upptogo denna underrättelse. Det var honom alldeles likgiltigt vad man beslöt om honom. Döda honom kunde man icke, då Bu-Maza hade givit befallning att han i varje fall skulle föras tillbaka till honom. Och ville man ändå göra det - nåväl, då skulle han sälja sitt liv så dyrt som möjligt och dö i strid. Som soldat var han alltid beredd på en sådan död.

Han stod upp och gick till en liten sjö, som befann- 151 -

sig i lunden. Där tvättade han blodet av sitt ansikte. Då kvällen kom, insvepte han sig tätt i sin burnus och lade sig ned, obekymrad om hela världen och sin framtid.

Det var en mörk natt. Månen lyste ej, och stjärnorna glimmade endast sparsamt mellan palmernas toppar som höjde sig mot himmelen över den sovande. Albert sov tämligen hårt och lugnt. Men tidtals uppvaknade han. Det måtte kvarstannat något av förra dagens oro i hans nerver. Dock var det alltid blott ett ögonblicks uppvaknande.

Plötsligen hörde han en röst tätt intill sitt öra och märkte franska ord. Han trodde sig drömma. Han ville uppresa huvudet, men en mjuk hand tryckte det ned igen.

- För Guds skull rör er icke, ni gör oss bägge olyckliga, viskade en fruntimmersröst.

Albert hade nu fullkomligt vaknat. Jämte sig, längs efter marken, såg han en människofigur liggande. Den befann sig nästan omedelbart bredvid honom. Han tyckte sig känna dess andedräkt.

- Min Gud, vem är ni? frågade han tyst. Vem tilltalar mig här på mitt modersmål?

- Jag är Judith, dotter till Eli Baruch Manasse, svarade rösten. Är det möjligt att rädda er, så vill jag försöka det. Det är min plikt.

- Min Gud, vad säger ni? sade Albert, förvånad. Vänd om igen, innan man upptäcker er.

Jag har icke kommit för att så lätt låta avvisa mig, viskade judinnan. Hör på mig, men var lugn, jag besvär er i Guds namn. Tills i dag hade jag ingen aning om att något förhållande var oss emellan; jag bekymrade mig lika litet om er som om kabylerna. Men i dag, då ni dödade lejonet, erfor jag av en utav våra tjänare - under det min rövare och tyrann avlägsnat sig - att ni var en fransman. Han meddelade mig- 152 -

vidare, att man endast därför, att en jude, vilken ej kan vara någon annan än min far, förrått er, höll er bevakad. Jag forskade efter de närmare omständigheterna och fick veta allt. Från detta ögonblick hade jag endast en tanke: den att avbetala min skuld till er. Min far har låtit sin kärlek till mig, förleda sig till ett förräderi. Det är min skyldighet, att ånyo gottgöra detta, och fördenskull är jag hitkommen.

- Men vad ämnar ni? -frågade Albert ännu alltjämt på det högsta intresserad. Hur har det varit eder möjlig att avlägsna er från araben, narra hans vaksamhet och komma till mig?

- Jag skall berätta er det, men först måste ni lova mig, att ni vill fly, viskade judinnan.

- Fly? varför icke om det är möjligt? svarade Albert. Jag lovar det.

- Nåväl, så hör då! Huru jag blev bortrövad, vad jag hittills utstått, det intresserar er icke. Även måste jag skynda. Nog av, jag såg tills helt nyligen ingen annan räddning än döden. Jag visste att kaby-lerna ville till Achmet-Bey, och jag trodde mig förlorad, när man en gång kom dit. För några dagar sedan, syntes mig glimten av ett svagt hopp. Jag märkte att en av kabylens tjänare betraktade mig med ögon, som ej lämnade vidare tvivel om hans avsikter. Det lyckades mig att få tala ensam med honom, han bekände att han älskade mig, och beslutat att rädda mig, om jag ville bliva hans hustru. Jag avskydde honom lika så mycket som hans herre. Men jag antog hans förslag. Det var det enda sättet att komma tillbaka till min fader och min hemort. I går hade jag ett långt hemligt samtal med honom, varvid allt blev uppgjort. Vi ville återvända till de mera befolkade orterna och därifrån skulle jag skriva till min fader att han skulle uppsöka mig och skaffa mig penningar. Sedan ville ka-bylen till och med övergå till vår religion, som han- 153 -

sade mig. I denna natt skulle vi fly, och detta på hans och hans husbondes häst

Då inträffade i dag den händelse; som först upplyste mig om vem ni var, och i vilken belägenhet ni blivit satt genom min faders förräderi. Mitt beslut var fattat. I kväll blandade jag, enligt avtal med kabylen, en sömndryck i det vatten som min rövare varje afton brukar förtära. Han sover nu hårdare än någonsin. Sedan tog jag min vidaste och tjockaste mantel, insvepte mig väl i densamma, och smög mig hit, biträdd av nattens mörker och markens ojämnhet. Nu står det i eder egen makt att rädda er.

- Men ännu ser jag ingen möjlighet därtill, viskade Albert, som hade hört på med största förundran och uppmärksamhet.

- Ack, saken är ganska enkel, svarade Judith tyst. Ni tar min fruntimmersmantel, insveper er väl och smyger er bort på samma sätt som jag kommit hit. Tusen steg bakom vårt tält håller kabylen med de begge hästarna. I nattens mörker insvept i min mantel, hälst om ni nedhukar er något, skall han ej igenkänna er. Ni skall fly med honom och när morgonen inbryter, bliver det er egen sak, att skilja er från er ledsagare.

- Jag tackar er, svarade ^fransmannen. Men ni? Vad bliver det av er?

-- Jag stannar här orörlig på eder plats. Vad rör det mig, om man i morgon bittida igenkänner mig? Man skall kanske döda mig, men vad bryr jag mig därom? Och jag tror ej att det skall komma till det yttersta. Kabylerna skola kanske bliva glada över att slippa er, och min tyrann skall ej döda mig. Jag skall följa honom längre, och möjligen få ett annat tillfälle att fly.

- Ni är ädel, ni är högsinnad! sade Albert med värma. Därpå tystnade han en stund. Vore jag beväpnad kunde jag antaga ert förslag, fortfor han. Jag- 154 -

skulle uppsöka kabylen som väntar er, och då han är en fiende till mitt fädernesland, skulle jag döda honom, utan att göra mig samvete däröver. Då skulle ni följa efter mig, och vi skulle fly tillsammans. Men på detta sätt kan jag ej antaga er plan. Jag tackar er. Ni har tusenfalt gottgjort vad eder fader felat emot mig. Men vad skulle ni tänka om en man, som kvarlämnade en svag kvinna hjälplös i händerna på dessa människor, blott för att rädda sig själv! Vad skulle mina kamrater säga?

- Ack, tala ej så! viskade judinnan enträget bedjande. Tänk ej därpå! Ni skall bliva räddad, och mig skall ingen skada ske, förlita er därpå och avslå ej mitt förslag.

- Det vore ändå en möjlighet! sade Albert. Om kabylen hade tre hästar, eller om han ville bekväma sig att ta upp mig på sin häst. Då kunde vi fly alla tre tillsammans.

- Nej, nej, jag tror icke han skulle gå in därpå! viskade Judith. Jag ber och besvär eder, förlora ej den dyra tiden. Varje kvart är dyrbar för eder, kabylen väntar mig redan.

- Må vara, sade Albert beslutsamt. Jag flyr icke ensam, jag kunde ej försvara det för mitt samvete. Likväl tackar

jag er av allt hjärta. Fly ni, och måtte ni lyckligt ernå edert mål.

- Ni tillbakavisar mig. Det är rysligt! suckade Judith. Ni föraktar mitt råd, liksom ni föraktar mitt folk.

- Nej, vid Gud, bedyrade Albert. Men mitt beslut står fast. Intet kan ändra det. Jag flyr ej härifrån utan eder. Även jag har icke uppgivit allt hopp. Även mig skall erbjudas ett tillfälle att fly, då vi först äro närmare fransmännen. Och aldrig, fröken, skall jag glömma den uppoffring ni velat göra för mig. Förlåt mig att jag ej kan antaga edert storsinnade förslag. Vo-- 155 -

re ni en man, en soldat, skulle ni hava samma känsla som jag.

- Således berövar ni mig varje hopp, att kunna ur edert minne utplåna min faders skam? suckade Judith.

- O nej, ingen kan bättre än jag bedöma dessa edra känslor; men jag ger eder mitt hedersord på, att jag förlåter er fader, för hans dotters skull. Truga mig icke längre. Jag går ej härifrån, förrän jag vet er vara räddad.

- Då går jag ej heller, sade Judith, nästan högt, fast och bestämt.

- Jag ber eder, uppoffra er icke! bad Albert. Rädda eder. Ni skall snart få erfara att min lyckliga stjärna ej övergivit mig. Även jag skall återse mitt fädernesland.

- Ni vill icke antaga mitt förslag? frågade Judith ännu en gång.

- Jag kan det ej, under inga villkor, så djupt det än smärtar mig! svarade Albert.

- Det var skada! viskade judinnan, och försvann hastigt från hans sida.

10. SAMUM.

Nästa morgon var kvävande het. Ingen av ryttarne, ingen av djuren tycktes hava liv uti sig. Hästarna släpade sig fram, nästan utan att röra på benen, och det enda tecken till liv, som folket visade, var en djup och tung andedräkt. De upplyfte ej ens handen för att avtorka svettdropparne på pannan.

Och luften var ej mera någon luft, det var en trög glödande massa, en tung dunst. Denna luft kunde ej inandas, det var ingen atmosfär för levande varelser. Den tycktes darra, flamma liksom luften över en brinnande låga. Den tillät knappt solstrålarna en genom- - 155 -

re ni en man, en soldat, skulle ni hava samma känsla som jag.

- Således berövar ni mig varje hopp, att kunna ur edert minne utplåna min faders skam? suckade Judith.

- O nej, ingen kan bättre än jag bedöma dessa edra känslor; men jag ger eder mitt hedersord på, att jag förlåter er fader, för hans dotters skull. Truga mig icke längre. Jag går ej härifrån, förrän jag vet er vara räddad.

- Då går jag ej heller, sade Judith, nästan högt, fast och bestämt.

- Jag ber eder, uppoffra er icke! bad Albert. Rädda eder. Ni skall snart få erfara att min lyckliga stjärna ej övergivit mig. Även jag skall återse mitt fädernesland.

- Ni vill icke antaga mitt förslag? frågade Judith ännu en gång.

- Jag kan det ej, under inga villkor, så djupt det än smärtar mig! svarade Albert.

- Det var skada! viskade judinnan, och försvann hastigt från hans sida.

10. SAMUM.

Nästa morgon var kvävande het. Ingen av ryttarne, ingen av djuren tycktes hava liv uti sig. Hästarna släpade sig fram, nästan utan att röra på benen, och det enda tecken till liv, som folket visade, var en djup och tung andedräkt. De upplyfte ej ens handen för att avtorka svettdropparne på pannan.

Och luften var ej mera någon luft, det var en trög glödande massa, en tung dunst. Denna luft kunde ej inandas, det var ingen atmosfär för levande varelser. Den tycktes darra, flamma liksom luften över en brinnande låga. Den tillät knappt solstrålarna en genom-- 156 -

gång; Den annars så glödande stjärnhimmelens ljus, var matt, och kastade endast svaga skuggor. En vidskeplig skulle ha trott, att världens lopp blivit rubbat, och jorden rusade emot sin undergång.

Denna förändring hade icke kommit hastigt. Redan under natten, då Judith lämnade Albert och han eftertänkte sitt samtal med henne, hade han känt ett odrägligt kvalm. Han tänkte emellertid att det var hans inre oro som skakat honom och insomnade slutligen, för att plågas av svåra drömmar. Då han vaknade på morgonen, hade detta tillstånd redan inträtt, om icke i så hög grad. Han kunde knappt andas, hans kläder hängde fast vid kroppen, vid varje rörelse utbröt svetten ur alla porer. Det kunde knappt vara odrägligare i helvetet, och kabylerna själva, som nog voro vana vid solhetta, pintes förfärligt.

Man hade ännu ej stört Albert. Kabylerna tycktes rådslå. Albert hörde huru några av dem föreslogo att man borde kvarstanna i palmlunden och avvakta naturföreteelsen som kvalmen förebådade. Anföraren tycktes likväl vara däremot. Han sade sig av erfarenhet veta, att dylika fenomen ofta räckte hela dagen, och han hoppades bestämt, att man kunde uppnå en stor nordlig oas innan ovädret utbröt - ifall det kom att utbryta. Hans mening gjorde utslaget. Man rustade sig till uppbrott, och även Albert uppsökte sin häst.

Till en del var väl denna förfärliga hetta orsaken till, att kabylerna knappt brydde sig om honom. De sågo endast ibland åt honom, för att erfara vad han tog sig till, och då alla redo, hade skaran delat sig så, att en del red förut, och de andra efter, samt Albert emellan, ensam, bevakad av de efterföljandes blickar.

Hans ögon flögo bort till det lilla tåget, som vanligen slutade det stora tåget, och bland vilket även Judith befann sig. Som vanligt räknade Albert även nu, fyra ryttare och tre fruntimmer. Judith hade såle-

des icke flytt, hon hade hållit ord. Hon hade visat en ståndaktighet, som Albert icke väntat.

Det gjorde den unge mannen ont. Det hade varit honom kärt, om Judith räddat sig. Han kunde ej bistå henne, det insåg han. Men han bar desto mera aktning för henne. Hon tycktes besitta en karaktärsstyrka, som Albert funnit hos få fruntimmer. Skulle hon duka under för despotismen hos en kabyl, som uti henne ej såg annat än kvinnan, som hade retat honom med sinnlig skönhet?

Så tänkte Albert på morgonen. Men småningom begynte hans tankar att slockna liksom en låga vilken saknar näring. Även på honom utövade luftkvalmet en dövande verkan. Svetten neddröp långsamt och i stora droppar från pannan. Musklerna blevo slappa. Handen förmådde ej hålla tyglen. Han lät den vila på hästens nacke. Han trodde sig falla ur sadeln.

De voro nu långt borta ifrån palmskogen, på en slätt. Så långt ögat kunde se, fann man endast den darrande tunga luften, den rödaktiga himmelen, den matta solskivan. Man såg knappt de främsta ryttarnes figurer. Det föreföll Albert som om han såg hela naturen igenom i ett tjockt färgat glas. Han anade att något förfärligt förestod, sannolikt någon av dessa förskräckliga stormar, som bruka tillintetgöra hela karavaner, ja hundratals resande.

Ett doft mullrande och en darrning under hästarnes fötter, uppryckte honom något. Han hörde ett avlägset dunkande på marken likt språnget av vilda djur. Han tyckte även att en väldig kropp flög förbi på sidan. Därpå blev allt tyst.

Men blott för några minuter. Samma dova ljud förnyades om igen på flera håll. Hästarne blevo oroliga. Än var det ett darrande skrik som trängde genom luften, än en otäck dov ton. En antilop sprang nu, liksom jagad av en demon, pilsnabbt mitt igenom tåget.

På sidorna flögo andra gestalter förbi liksom skuggor. Dammet uppvirvlade. Därvid blev en hetta, för varje ögonblick svårare, mera kvävande. Ånyo bröto djur, gazeller, leoparder, antiloper, genom ryttarnas leder, till och med en giraff jagade förbi.

- Det är samum! det är samumf skreks det gällt, och ändå så doft, "genom hela tåget.

En minut senare var allt i den värsta förvirring. Alla rusade efter mulåsnorna som buro vattensäckarna. I ett ögonblick voro de sönderskurna. En var doppade en duk i det ljumma vattnet. Allas ansikten voro fulla av

förtvivlan och betäckta med svett Även Albert rusade till en mulåsna och doppade hela sin burnus, som han tagit av sig, i vattnet. Ännu visste han ej vad som skulle ske. Han handlade som i en dröm.

Då

- Samum! ropades det än en gång genom lederna. Därpå var hela tåget skingrat.

Huru var det ändå möjligt att en människa kunde tänka på något annat, än sin egen räddning, sitt eget liv! Albert hade kort förut genomgått den förfärliga händelsen i grottan. Men detta uppror av elementerna, som naturen sände, och människohänder ej framkallat, föreföll honom förfärligare. Vad han inandades och såg, var ej mera luft, det var ett hav av sand och damm, kvalm och hetta. Han andades eld, till och med genom burnusen, som han kastat över huvudet, och som han kände torr på sitt ansikte. Hästen stegrade sig och rasade. Men han tänkte icke på att tygla honom. Han visste ej vart han skulle vända sig. Liksom i en vild dröm såg han runt omkring sig skugglika vanställda figurer. Kunde han överleva detta > Kunde han ens- 159 -

fördraga det i fem minuter. Det föreföll honom som det brann i hans inälvor, som glödande järn låg på hans tunga. Han tyckte sig känna huru märgen i hans ben borttorkade. Ibland föreföll det honom som hans häst trampade på kroppar av djur och människor. Därpå tyckte han sig vara i världsförstörelsens kaos.

Nu hörde han, kvävda jämmerrop bredvid sig. Det var en kvinnoröst. Dessa toner påminde honom om något, som han under elementemas uppror hade glömt; han kom ihåg judinnan. Och med detta minne återvände även en del av hans kraft. Människan är alltid starkast och modigast, när hon handlar för andra.

- Judith! ropade han högt och på franska. Om ni ännu lever, så giv mig ett tecken!

- Här, här är jag! svarade en klar stämma. Befria mig! kabylen vill ej låta mig fly.

Trots den kvävande hettan och de heta sandmolnen som nedstörtade över honom och berövade honom andedräkten, trots mörkret, som knappt tillät honom att se mer än några steg framför sig, trots allt detta, styrde Albert sin häst åt den sidan, varifrån svaret kom. Mitt i denna upplösning av naturen överkom honom tanken på en flykt. Han förnyade sitt rop. Ånyo fick han svar.

Det ar omöjligt att i sin hastiga vildhet utförligt skildra vad som nu följde. Mitt ibland heta sandmoln, en obehaglig skymning, samums brusande, klagoljud av människor och djur, arbetade sig Albert framåt, ansträngande sina ögon, som brände såsom eld, för att igenkänna och urskilja något, under det hästen snävade eller stegrade sig av plågan och förskräckelsen.

Då såg han en mörk gestalt framför sig, en ryttare, en annan gestalt tätt bredvid honom. Han tyckte sig se dem brottas. Han framtvingade sin häst, tryckande sporrarne djupt i dess sidor.

- Du skall dö, dö som jag! Du skall icke fly!_ 160 -

hörde han en röst ropa, och igenkände att det var arabens, Judiths rövare. Du skall begravas med mig i öknen!

- Släpp mig, odjur! Hjälp! rädda mig! jämrade sig Manasses dotter. Tillbaka, rövare!

Albert såg dem båda brottas. Kabylen ville draga Judith upp till sig på sin häst. Men den unge fransmannen såg dem endast sorn skuggor. Han var tätt intill dem utan att de sågo honom.

Då glänste något vid hans högra hand. Det var kabylens yagatan.

- Släpp mig, vansinnige! skrek Judith förtvivlad. Hjälp! han dödar mig! han stryper mig!

Albert hade redan gripit yagatanen. Den blixtrade i luften. Ett skrik, ett stönande. Kabylen sjönk tillbaka, ännu hållande Judith med sina armar. Därpå försvann han under sin häst.

- Det är jag, Judith! Hit till mig! ropade Albert. Giv mig tyglarne till eder häst! Här - jag har dem!

Med vänstra handen hade han fattat tyglarne till hästen, vid vars nacke Judith höll sig fast. Med högra höll han ännu den blodiga yagatanen. Han sporrade hästen framåt. Ännu tätare blevo de glödande sandmolnen, som

nedstörtade på honom. Albert tänkte på Pompeji undergång, och hans sinnen förvirrades.

Nu syntes nära Judith en annan skugga. Albert såg huru han sträckte sin arm efter henne. Är det dödsängeln? Vill han ej lämna sitt rov? Judith skrek till.

- Det är den andre kabylen som ville fly med mig! bort ifrån mig! släpp mig, usling! Du har ingen rätt till mig!

Åter såg Albert tvenne gestalter brottas. Ånyo for en blixt från hans hand mellan dem - ånyo sjönk en gestalt till marken och försvann. Ett hemskt skrik överröstade orkanens brusande.

Och nu, varthän ? Vägen är fri - men varthän ?- 161 -

Albert gömde sina långa sporrar i hästens sidor. Han ville fly, men varthän? Var rasade icke samum? Dock här kunde han icke stanna. Han drog med sig Judiths häst, de bägge djuren tycktes förstå, att de måste rädda sig; instinkten drev dem. De ilade bort på samums vingar.

Det viner, det ryter, det brusar i luften. Solen synes icke mera. Jorden är insvept i en rödaktig, matt skymning, som ingen blick kan genomtränga. Det är ej mera någon luft som omgiver de flyende - det är en rörlig, virvlande massa, en del av marken under dem som lossnat och uppflugit.

Nu störtar Judiths häst. Albert vill draga upp honom med tyglarne, men förgäves. Har hjälper inget dröjsmål, inget funderande. Han fattar judinnan och drar henne över på sin häst. Med den vänstra armen trycker han henne intill sig, i högra handen håller han ännu yagatanen. Och nu oupphörligt framåt!

Sandmolnen tyckes vilja trycka Albert till jorden. Hästen pustar starkare. Snart skall den störta. Snart skall Albert, och med honom Judith, vara förlorad. Hon hade lindat sina armar om honom i sin dödsångest. Albert såg hennes bleka ansikte, hennes slutna ögon, hennes svarta fladdrande hår. Hennes yppiga bröst vilade vid hans. Han kände hennes hjärta klappa. En feberhetta genomilade honom. Blodet rusade mot hans ansikte, hjärnan tycktes vilja sprängas - blå, rödaktiga, gula sken flammade för hans ögon som blixtar. - Hästen nedsjönk till knäna i flygsanden, men ännu släpade han sig fram. Huru länge? Ännu en minut. Och sedan? - och likväl klappade ett varmt, livligt hjärta i den unge mannens bröst, och en ung, skön kvinna vilade i hans famn. Var det döden som så hastigt jagade blodet genom hans ådror? Var det en ritt till graven? Var han den nattliga, spökande ryttaren som V. H. I 11- 162 -

drog den älskade med sig i graven? Var det den tyska balladens Leonora?------------

Ett ytterst våldsamt fall i djupet, i det fullkomligaste mörker. Ett skrik sänkte sig från Judiths läppar. Albert känner hästens dödsryckningar. Slutligen .förlorar även han sansen.

- Mercedes! min arma moder! kvider han, och nedsjunker i dödens natt

11. MAXIMILIAN MORREL.

Tribunerna i franska pärskammarens stora sessionssal voro ovanligt fullsatta. Det var den 28 september 1840, en viktig anklagelse skulle avhandlas. Gräddan av parisersocieteten trängdes på tribunens smala bänkar. Alla ögon voro riktade mot salen - mot samma sal, där en gång fördömelsedomen emot general de Morcerf blivit uttalad.

Den djupaste tystnad rådde. Därnere satt kansleren Pasquier, pariserhovets deputerade, vid sidan om honom, på parkettens byrå, statsfullmäktigen Frank-Carré med sina biträden; framför honom i vida halvcirklar en skara av vid pass tvåhundra män, alla i utsökta dräkter eller glänsande uniformer, flertalet redan män till åren. Det var Frankrikes pärer, blomman av franska adeln.

På kanslerens andra sida befann sig ett mindre antal män, några av dem i uniform, och andra civila. De voro nitton, men en av dessa tilldrog sig nästan allas blickar.

Han var av medelstorlek, blek, med brunt hår och skägg, stor näsa, enkel klädsel. Eftertänksamt såg han framför sig, nästan utan att giva akt på vad som föreföll i pärskammaren. Endast emellanåt vände han sig till sin försvarare, en man, som var känd i hela Paris, den berömde advokaten Berryer. Stundom viskade - 162 -

drog den älskade med sig i graven? Var det den tyska balladens Leonora?------------

Ett ytterst våldsamt fall i djupet, i det fullkomligaste mörker. Ett skrik sänkte sig från Judiths läppar. Albert känner hästens dödsryckningar. Slutligen .förlorar även han sansen.

- Mercedes! min arma moder! kvider han, och nedsjunker i dödens natt

11. MAXIMILIAN MORREL.

Tribunerna i franska pärskammarens stora sessionssal voro ovanligt fullsatta. Det var den 28 september 1840, en viktig anklagelse skulle avhandlas. Gräddan av parisersocieteten trängdes på tribunens smala bänkar. Alla ögon voro riktade mot salen - mot samma sal, där en gång fördömelsedomen emot general de Morcerf blivit uttalad.

Den djupaste tystnad rådde. Därnere satt kansleren Pasquier, pariserhovets deputerade, vid sidan om honom, på parkettens byrå, statsfullmäktigen Frank-Carré med sina biträden; framför honom i vida halvcirklar en skara av vid pass tvåhundra män, alla i utsökta dräkter eller glänsande uniformer, flertalet redan män till åren. Det var Frankrikes pärer, blomman av franska adeln.

På kanslerens andra sida befann sig ett mindre antal män, några av dem i uniform, och andra civila. De voro nitton, men en av dessa tilldrog sig nästan allas blickar.

Han var av medelstorlek, blek, med brunt hår och skägg, stor näsa, enkel klädsel. Eftertänksamt såg han framför sig, nästan utan att giva akt på vad som föreföll i pärskammaren. Endast emellanåt vände han sig till sin försvarare, en man, som var känd i hela Paris, den berömde advokaten Berryer. Stundom viskade- 163 -

han några ord till en vithårig gubbe i generalsuniform, som även satt på de anklagades bänk.

Nu reste sig statsfullmäktigen. Han höll ett långt tal. Men var det därför att man redan kände klago-punkterna; var det därför att man skänkte mindre intresse för den anklagadel Ljudet av hans ord nådde knappt upp till tribunerna, där åhörarne viskande meddelade varandra sina åsikter.

Talet räckte länge. Slutligen intog statsfullmäktigen åter sin plats, och nämnde unge man, som kunde vara obetydligt över trettio år, den förste av de anklagade, reste sig. Det blev tyst i salen, som i en grav. -

- För första gången i mitt liv, begynte han, har det äntligen tillåtits mig att i Frankrike höja min röst, och tala fritt till fransmännen.

Oaktat den bevakning som omgiver mig, oaktat den anklagelse jag nyss hört, kan jag - uppfylld av påminnelser från min tidigare barndom och mittibland denna samling av senatorer, som är mig bekant - icke förmoda, att jag behöver rättfärdiga mig, att ni viljen bliva mina domare. Det har givits mig ett högtidligt tillfälle att för mina medborgare skildra mina gärningar, mina avsikter, vad jag tänker, vad jag vill. -

Han talade vidare, med lugn och fasthet ehuru något rörd. Han talade om sin stora farbror, om Frankrikes intressen. Var och en av hans framställningar voro viktiga och innehållsrika.

Som representant för en politisk fråga - slutade han - kan jag icke erkänna en politisk domstol såsom domare över mina åsikteroch handlingar. Ingen låter bedraga sig av formaliteterna. I striden som är började finnes det endast en segrare och en besegrad. Gynnar ni segraren, så har jag ingen rättvisa att vänta av eder, och ädelmod - begär jag icke!

Han satte sig. Det var Ludvig Napoleon Bonaparte, konungens av Holland son. Han stod till rätta för sin- 164 -

beväpnade landstigning i Boulogne, för sitt andra försök att ernå, det han ändå slutligen fick - herraväldet över det land, vars förste kejsare hans farbroder varit.

Därpå började rättegången och specialförhöret, som varade till sent på aftonen. Salen blev sedan tom; åhörarna lämnade sina tribuner. Den första sessionen var slut.

Men varken kansleren Pasquier eller statsfullmäktigen Frank-Carré lämnade Luxemburgska palatset. De togo tillsammans en liten soupé och utbytte sina åsikter om den förflutna dagens fråga. Därpå gingo de till ett av de

inre rummen i palatset. Kansleren tog plats vid ett stort grönt bord. Statsfullmäktigen satte sig bredvid honom på något avstånd.

Strax därefter infördes en ung man av rättsbetjänterna, som sade honom att en stol, vilken stod mitt i rummet, var ämnad åt honom, varefter de gingo ut.

Den unge mannen hälsade de båda herrarne med en stum bugning, och satte sig. Han var av stor och ståtlig kroppsbyggnad och tycktes vara ungefär trettio år. Ansiktet var regelmässigt och manligt skönt, väderbitet och uttrycksfullt. Hela hans sätt visade detta lugna och säkra, som karaktäriserar soldaten.

- Herr Maximilian Morrel, om jag ej misstager mig? sade kansleren Pasquier,

-r Ja, min herre, svarade den unge mannen. Kapten Morrel.

- Således är ni, eller har ni varit militär? frågade kansleren vidare.

- Jag tjänade i Afrikanska arméen, svarade kaptenen. Men innan jag svarar på edra frågor, torde ni kanske tillåta mig även en fråga. Som jag hört, har i dag begynts rättegången mot de anklagade för Bou-logne-uppträdet. Varför har man ej ställt mig inför pärsdomstolen ?

-- Vissa orsaker hava föranlett 039, att göra ett un-- 165 -

dantag med eder, sade kansleren. Ni delar dessutom samma lott som flertalet. Vi hava endast ställt nitton anklagade inför pärsdomstolen, då det icke varit vår avsikt att göra en mängd ungt och förvillat folk olyckliga. !

- Jag tackar eder, sade kapten Morrel småleende. Men jag har blivit tillfångatagen, och det med vapen i hand. Man hade väl kunnat låta denna ära komma även mig till del.

- Om ni törstar efter denna utmärkelse, så skall ni troligen icke undgå den, sade kansleren något missnöjd. För närvarande anse vi nödvändigt att först tala med eder enskilt. Vad som sedan kommer att ske, bliver en följd av detta samtal. Jag får göra eder uppmärksam därpå, herr kapten, att ni är förbunden att säga mig, pärsdomstolens kansler, fullkomliga sanningen. Ni skall icke i något fall kunna föra oss bakom ljuset, ty vi hava i förväg låtit underrätta oss om allt, och det är nu endast fråga om att få bekräftelse på vissa förhållanden. Lovar ni detta?

- Jag skall säga sanningen, såsom jag alltid sagt den, det vill säga vad som rör mig själv, svarade Maximilian Morrel. Ni lär väl icke önska att jag anklagar andra personer?

- Nej, sade kansleren. Således till saken. Edert namn känna vi, även edert förra stånd. Nu bekläder ni, som vi erfarit, ingen offentlig befattning mera. Ni är privatman, eller huru?

- Jag är egendomsägare till ett hus i Champs Ely-sées och ett slott vid Treport.

- Ni är således rik?

- Jag är förmögen.

- Är ni gift?

- Ja!

- Med vem?- 166 -

- Med Valentine de Villefort, dotter till den forne statsfullmäktigen.

Kansleren teg och tycktes fundera.

- Har ni barn? fortfor han vidare.

- Ja, en gosse, svarade kaptenen.

- Nu viskade statsfullmäktigen några ord till kans-leren, och de talade en stund tyst med varandra.

- Ni hade ämnat att gifta er med Valentine de Villefort, dotter av förre statsfullmäktigen, sade kansleren därpå.

- Min herre, svarade Morrel hastigt och nästan häftigt. Jag ämnade det icke, jag är det verkligen.

- Men det finnes ingen Valentine de Villefort mera, hon är död, sade kansleren lugnt och tvärsäkert.

- Hon var död, åtminstone trodde man så, sade kaptenen, och riktade sina blickar rnot höjden, som om han velat tacka himlen. Man ansåg henne för död, men hon blev räddad genom någon, som jag näst Gud ärar mest. Emellertid tror jag, herr kansler, att detta ej hör hit. Min hustru har ej med saken att göra.

- Det är endast frågan om en bekräftelse på ett familjeförhållande, sade Pasquier, som det tycktes, icke alldeles tillfredsställd. Fortfar. Ni var fransk officer. Har regeringen förfördelat er?

- Nej, icke som jag vet, svarade kaptenen. Jag har endast haft beröring med mina förmän, ej med regeringen.

- Varför tog ni då edert avsked? Skedde det av fri vilja?

- För det första tog jag permission för att kunna bliva läkt från en blessyr jag fått, svarade Morrel. Sedan kvarhölls jag av mitt giftermål i Frankrike, och sedan önskade min hustru att jag tog avsked och endast levde för henne, och det bestämde mig.

- Men vad i all världen har då förmått eder att bliva en anhängare till Bonaparte? frågade kansleren- 167 -

nästan förtroligt. Det var likväl det galnaste ni kunde hava gjort!

- Ursäkta, herr kansler, sade Morrel fast och med värdighet. Ni är en gammal man, därför förlåter jag ett sådant uttryck av er. Annars skulle jag avvisa det. Min fader var en anhängare till Napoleon, farfadern till min hustru^ Noirtier de Villefort, lär sedan gammalt vara er bekant som Bonapartist. Bonapartismen lever därför i vår släkt. Men dessutom handlade jag efter önskan av en man, som jag har att tacka för min faders räddning, min hustrus liv, samme man som jag förut omnämnt. Jag skulle lyda honom, om han ock gav mig order att sticka Paris i brand.

- Detta gränsar till vansinnet! mumlade kansleren halvhögt. Vem är denne man?

- Greven av Montecristo! svarade Maximilian Morrel med en viss stolthet.

Kansleren var Överraskad och såg på statsfullmäktigen med ett spotskt leende.

- Greven av Montecristo? Vem är det? Var bor han? Jag har aldrig hört talas om honom, sade han därpå.

- Det är möjligt; jag vet ej själv var han nu är, sade kaptenen. Men finnes gör han. Skulle ni ej ha hört talas om honom, då han för några år sedan var i Paris? Man talade allmänt om honom.

-- Verkligen påminner jag mig icke dunkelt, sade kansleren. Sannolikt en äventyrare eller något dylikt.

Herr kansler, sade den unge mannen, nästan häftigt; döm icke om en man som ni ej känner. I hela världen finnes ingen ädlare karaktär, än denne mannens. Han är mera än en människa.

- Ni tycks vara intagen uti honom, nåväl, sade Pas-quir, höjande axlarne. Således gav denne greve Montecristo eder i uppdrag att sluta er till Bonaparte. Var för gjorde han det?- 168 -

- Ni frågar mig för mycket, jag vet det icke, svarade Morrel. Det kunde ej falla mig in att fråga honom efter skäl. Om han gjort något, så måste han haft sina orsaker därtill. Dessutom har jag ej kunnat tala med honom därom, då jag, tyvärr, ej på flera år sett honom, och ej en gång vet var jag skall söka honom.

- Märkvärdigt! menade Pasquier. Han har således givit eder ett skriftligt uppdrag?

- Ej heller det, svarade kaptenen. Saken är helt enkel. I juli kom en man till mig, som jag ej kände. Han hade en hälsning till mig från greven av Montecristo och sade mig att denne ännu påminde sig mig. Därpå gav han mig en anvisning, att å grevens vägnar infinna mig hos bankirhuset Rotschild, och där, sedan jag legitimerat mig, lyfta en penningsumma, som man skulle lämna mig. Man sade mig även, att det vore greven angenämt om jag slöte mig till samma sak som den person till vilken jag skulle överlämna penningarne. Jag frågade vilken sak det var. Mannen sade att jag skulle få erfara det. Jag begav mig till bröderna Rotschild, och sedan jag legitimerat mig,

betaides mig en betydlig summa. Jag reste i sällskap med min hustru till London därmed, ty där befann sig den herre jag skulle betala penningarne till. Han tog emot dem och sade att de voro ämnade for Ludvig Napoleons sak. Därpå ansåg jag mig skyldig att sluta mig själv till denna sak, så mycket mera, som jag förut hyste sympatier för prinsen. Detta är det enkla och sanna förloppet, i

- Som för övrigt låter tämligen osannolikt! sade Pasquier. Emellertid tror jag eder! tillade han hastigt, då han märkte att Morrels min mörknade. Och vem var denne herre i London?

- Jag får ej nämna hans namn, svarade kaptenen. Han är ej ibland de anklagade och har ingen del i planens utförande; han tillhör endast prinsens vänner.- 169 -

- Och vem var den andre herrn, som meddelade er grevens uppdrag? frågade kansleren.

- På mitt hedersord, jag känner honom icke. Jag har varken förr eller sedan sett honom.

- Märkvärdigt! sade Pasquier missnöjd. Och ni kan ej heller säga mig, om denne herre från London stod i affärer med greven, och i vilka?

- Nej, herr kansler. Jag frågade honom ej därom.

- Ni vet ej heller om prinsen stod i några dylika förhållanden?

- Nej, jag känner detta lika litet. Huru kunde jag väl tillåta mig att forska därefter!

- Ni är verkligen av en sällsynt grannlagenhet, sa-He Pasquier hånfullt. Kanske ni ej heller kan säga mig, om prinsen visste av vem han erhöll denna summa?

- I själva verket vet jag detta lika litet, svarade kaptenen. Jag har ej talat med honom därom. Och just därför att nämnde herre från London sade mig att saken skulle vara oss emellan.

- Ni må ej taga illa upp det, herr kapten, sade kansleren, men detta låter alltför mycket uppgjort i förväg. Emellertid kunna vi ej vidare tvinga er att uppgiva namn. Vi leva i nittonde århundradet och veta ej av någon tortyr. Men ni måste väl åtminstone undrat, varför greve Montecristo funnit sig föranlåten att sanda penningar till Bonapartisterna.

- Jag har verkligen reflekterat däröver, svarade Morrel. Men jag tror att Montecristo från ungdomen hyst sympatier för Napoleon. Han led för kejsarens sak, ehuru han ej visste det. Vidare var kaptenen på det fartyg, varest han lärde sjötjänsten/ kapten Leclerc, en Bonapartist. Min fader, som jag redan sagt eder, tillhörde även den store mannens anhängare. Det är möjligt att påminnelse härom givit greven anledning. Emellertid tillåter jag mig inga reflektioner häröver.- 170 -

- Ni bör väl åtminstone kunna nämna summan, som greven genom er sände till London?

- Även detta är förbjudet. Det var likväl en betydlig summa, det kan jag säga.

- Belöpte den sig till mera än en million?

- Säkert! vida mera.

- Då måste greven av Montecristo säkert vara en mycket rik man!

- Utan tvivel. Jag anser honom för den rikaste på jorden.

- Vad skäl har ni därför?

- Greven betaide ut tusenden på samma sätt som andra utgiver louisdorer.

- Varifrån härstammar dessa oerhörda skatter? Jag har aldrig hört omtalas någon så rik familj Montecristo.

- Däröver kan jag ej ge någon upplysning, sade kaptenen. Jag värderar greven som den ädlaste av alla människor, som min familjs räddare. Jag har ej frågat honom, var han fått sina skatter. Dessutom tror jag att detta ämne ej hör hit. Vänd er till greven själv.

.*- Vi hava stor lust därtill, sade kansleren. Kanske ni vill ge oss hans adress!

- Jag känner den icke. Men jag skulle tro att det vore en småsak a(t ta reda på den för en så övad polis som vår regerings. Skulle ni få veta den, så anhåller jag att få del därav.

- Eder greve Montecristo synes vara en fabelaktig person, sade kansleren tämligen föraktligt. Man skulle väl hava hört talas om en sådan person, som finnes i Europa. Vem vet, vilken som döljer sig bakom honom?

- Möjligen jesuiterna! menade statsfullmäktigen Frank-Carré. De vilja kanske störta den nuvarande regeringen!

Pasquier sneglade leende på fullmäktigen som om han ville säga: verkligen?- 171 -

- Ännu en fråga! sade han därpå åt kaptenen. Ni säger, en herre har givit er uppdrag, att skaffa penningarne till London. Varför valde greven just er till denna mission, som han ju helt enkelt kunnat låta utföra genom denne herre själv? Har ni tänkt därpå?

- Ja, svarade kaptenen efter en paus. Även mig föreföll detta uppdrag obetydligt, och jag frågade denne herre, varför ej greven fordrade något viktigare av mig. Då svarade han mig: Sannolikt önskar greven det ej i sitt, utan i mitt intresse.

- Nå, och varför det? frågade kansleren, då Morrel dröjde något.

- Han sade att Napoleonisterna tillhörde Frankrikes framtid, och att det därför skulle ligga i mitt intresse, att öppet sluta mig till en sak som jag redan hemligt skänkte mina sympatier.

Kansleren stirrade dystert framför sig. Även statsfullmäktigen nedslog sin blick. Det uppstod en pinsam paus.

- Eder Montecristo må vara rik, ädelmodig, och allt möjligt! sade Pasquier hånfullt. Men någon profet är han inte. Hans spådomar har ej gått i fullbordan, och i stället för att skaffa er ära och rykte, har eder väns råd bragt er i fängelse.

- Ja, för tillfället! svarade kaptenen, med ett leende. Men framtiden tillhör oss. Napoleonisterna äro i Frankrike de enda möjliga härskarna och Louis Napoleon själv, säger i ett av sina tal: "stora företag lyckas aldrig första gången!" Qui vivra verra - mina herrar!

- Vi ha ej låtit kalla er för att hålla politiska diskussioner med er! sade kansleren förargad. Sannolikt skall ni snart få tillfälle, att fortsätta edra stormar i ett fängelses lugn. Ni har blivit fångad vid Boulogne med vapen i hand. Ni skall erhålla ert straff.

- Jag väntar det, sade Morrel lugnt. Det vore till och med orätt om man lät mig gå fri.- 172 -

- Det är en illa använd heroism! sade kansleren. Vem egentligen uppmanade er att deltaga i expeditionen till Boulogne? Kanske även denne herre som lämnade er penningarna!

- Nej, ni måste känna omständigheterna. Jag bodde med min hustru i London. Jag såg prinsen ofta. Liksom hans övriga bekanta blev även jag anmodad att deltaga i en liten lustfärd. Min hustru stannade kvar i London, och på ångbåten erforo vi att vår resa gällde Boulogne. Jag tvivlade på företagets lyckliga utgång. Men jag varken ville eller kunde draga mig undan.

- Ni vet emellertid att man ej har tagit saken så strängt för enskilda, sade kansleren nu. Endast aderton anklagade hava blivit ställda för pärsdomstolen. Även ni skulle sannolikt bliva frigiven, om edra uppgifter icke voro omgivna av en ogenomtränglig slöja. Tala mera öppet, kapten Morrel, och ni skall bliva fri. Nämn oss den mannen som lämnade er penningarna.

- På intet villkor, svarade Morrel lugnt. Även denne man är i London.

- Om ni är halsstarrig måste även vi vara stränga, sade kansleren. Ni skall icke lämna ert fängelse, förrän ni nämnt hans namn.

- Jag hoppas att man skall ställa mig inför domstol, och där ge mig min dom, sade Morrel.

- Nog möjligt, men detta straff kunde bliva döden! I alla fall är det bättre för er om ni nämner namnet. Ni älskar säkert er hustru och edert barn?

- Vilken fråga, sade kaptenen och hans ögon lyste. Min Valentine! Min lille Edmond!

- Och det skulle säkert bliva svårt för eder, att ej få återse er hustru och edert barn? sade kansleren lugnt.

- Säkert! utropade Morrel. Men man skall tillåta dem nu som »förut att besöka mig._173 -

- Visst icke! sade Pasquier. Vi skola föra eder i det strängaste häkte, där ni ej får tala med någon.

Den unge mannens ansikte blev eldrött. Det syntes vara svårt för honom, att styra sig.

- Ni skämtar, herr kansler! sade han därpå. Jag hoppas det finns rättvisa i Frankrike. Man skall ställa mig för pärsdomstolen, för assisrätten eller för polisdomstolen, vilken man vill. Man skall där uttala en dom över mig, och jag skall få mitt straff på samma sätt som övriga deltagare i företaget. Men man skall icke förneka min hustru, att tala med mig, och visa mig mitt barn!

- Vi skola se! sade kansleren i en ton, vars betydelse var svår att gissa. Ni är ledig!

Det ringde. Rättsbetjänterna syntes. Morrel lämnade rummet med en kall hälsning och en orolig blick.

Då han hade gått, såg kansleren med stora ögon på statsfullmäktigen och skakade på huvudet.

- Vad tror ni om allt detta? frågade han. Är det en dikt? är det sanning? finnes det någon sådan greve Montecristo? Talar denne Morrel sanning, eller är han en lögnare?

- Jag har noga observerat hans utseende och miner, sade Frank-Carré. Han talar sanning. Vad greven av Montecristo beträffar, så har jag för några år sedan hört mycket om honom. Jag har till och med en gång sett honom hos Villefort, han som då innehade min befattning. För övrigt tror jag det finnes en tämligen enkel och säker utväg att få veta "sanningen. Morrels hustru bor här i Paris i ett hus som tillhör Morrels svåger. Då hon på den tiden befann sig med honom i London, så lär hon även veta, med vem hennes man talat, och hon skall säga oss sanningen om jag målar det öde hennes man går emot i de svartaste färger. Jag skall i morgon gå till henne.

- Det var i sanning en god idé, sade Pasquier, gå- 1 74 -

ni till henne och sök att få veta om denne Montecristo så mycket som möjligt. Man kan ej veta vem som döljer sig bakom detta namn.

Härmed reste han sig. Men hans ansikte var ännu dystert. Frank-Carré frågade honom, vad han tänkte på? f!

- Vet ni, det svävar för mig, vad denne Morrel sade om Napoleonisternas framtid! svarade Pasquier med ett leende som förrådde en viss oro.

- Åh ha! sade fullmäktigen. Nu regerar Ludvig Philip och han skall regera länge ännu. Vad rör oss framtiden! En pärsdomstol skall alltid finnas, även statsfullmäktige! Och till slut -

Han sväljde slutet av meningen. Pasquier såg frågande på honom. Sedan lämnade de Palais Luxemburg.

12. VALENTINE MORREL.

Sällskapsrummet i ett trevligt hus vid Rue Meslay, erbjöd följande förmiddag, en lika angenäm, som rörande anblick. Här, mitt i Paris, var samlad en familj, sådan som man vanligen endast får se i de avlägsnaste provinserna - en familj, så anspråkslös, så nöjd, så avstängd från all beröring med yttre världen, att det syntes nästan omöjligt, att en sådan familj kunde existera i världstadens larm och buller, utan att gå under. Den liknade en rosenbuske som lugnt simmade på havets brusande vågor.

Julie Morrel, kaptenen syster satt vid fönstret och stickade. Mitt emot henne satt Emanuel Herbault, hennes man, och läste i en tidning, medan en liten flicka lät sin docka dansa på sitt knä, och en ljuslockig gosse förgäves bemödade sig, att draga faderns uppmärksamhet på hans oskyldiga spratt. Men fadern läste i dag tidningen uppmärksammare än vanligt, likaså en annan ung fru, som satt på soffan och höll en liten gosse. - 1 74 -

ni till henne och sök att få veta om denne Montecristo så mycket som möjligt. Man kan ej veta vem som döljer sig bakom detta namn.

Härmed reste han sig. Men hans ansikte var ännu dystert. Frank-Carré frågade honom, vad han tänkte på? f!

- Vet ni, det svävar för mig, vad denne Morrel sade om Napoleonisternas framtid! svarade Pasquier med ett leende som förrådde en viss oro.

- Åh ha! sade fullmäktigen. Nu regerar Ludvig Philip och han skall regera länge ännu. Vad rör oss framtiden! En pärsdomstol skall alltid finnas, även statsfullmäktige! Och till slut -

Han sväljde slutet av meningen. Pasquier såg frågande på honom. Sedan lämnade de Palais Luxemburg.

12. VALENTINE MORREL.

Sällskapsrummet i ett trevligt hus vid Rue Meslay, erbjöd följande förmiddag, en lika angenäm, som rörande anblick. Här, mitt i Paris, var samlad en familj, sådan som man vanligen endast får se i de avlägsnaste provinserna - en familj, så anspråkslös, så nöjd, så avstängd från all beröring med yttre världen, att det syntes nästan omöjligt, att en sådan familj kunde existera i världstadens larm och buller, utan att gå under. Den liknade en rosenbuske som lugnt simmade på havets brusande vågor.

Julie Morrel, kaptenen syster satt vid fönstret och stickade. Mitt emot henne satt Emanuel Herbault, hennes man, och läste i en tidning, medan en liten flicka lät sin docka dansa på sitt knä, och en ljuslockig gosse förgäves bemödade sig, att draga faderns uppmärksamhet på hans oskyldiga spratt. Men fadern läste i dag tidningen uppmärksammare än vanligt, likaså en annan ung fru, som satt på soffan och höll en liten gosse." 175 -

Det var en vacker, ung fru, med ett fint uttrycksfullt ansikte, vars aristokratiska hållning ännu mera .förhöj des genom den svarta dräkt hon bar. Hon var något blek, utan att likväl ha ett sjukligt utseende. Emellertid omsvävade ändå ett lätt bekymmer hennes sköna ögoi\ och även den svarta klädseln som hon bar, kastade en lätt skugga över denna familjs lugna lycka.

Det var Valentine, Morrels maka. Under mannens fångenskap bodde hon ej i deras hus vid Champs Elys-sées. Det var för tomt för henne, för tyst. Hon hade flytt till Emanuel och Julie Herbault, med vilka hon åtminstone kunde tala om Maximilan, och vilka delade hennes sorg. Den svarta dräkten bar den unga älskade makan, för att även till det yttre antyda, huru djupt hon kände den hastiga förlusten av Maximilian. Gossen i hennes famn, var Edmond Morrel.

- Min Gud! vilka långa tal den mannen hållit! sade Valentine med en suck, och bortlade tidningen. Det svindlar för mig; om man skulle tro honom, så skulle ju alla de anklagade mista livet, allra minst! Men han sade icke sanningen, eller huru Emanuel?

- Han är statsfullmäktig och måste tala. Han utmålar saken med de svartaste färger, han måste till och med överdriva, för att åtminstone ernå något. Men allmänheten vet det förut. Var icke ängslig därför, kära Valentine. Max är ju ej ens bland de anklagade.

- Även det förundrar mig! sade den unga frun. Han har likväl gjort allt, som står här i angivelsen. Han har varit en av prinsens vänner, han har medverkat till den beväpnade landstigningen i Boulogne. Skall jag nu anse det som ett gott eller ont tecken, att man ej ställt honom inför pärsdomstolen.

- I varje fall för ett gott! sade Julie med tillförsikt. Man vågar ej en gång anklaga Max.

- Men om man nu i all tysthet kvarhåller honom,- 176 -

och slutligen dödar honom? tillade den unga frun, ängsligt och skälvande.

- Ja till och med! sade Emanuel skrattande. Vad gör ni er för inbillningar, käraste svägerska!

- Döda Max, och därtill i hemlighet? Vilken föreställning? sade även Julie med en ton, som betydde, att förr skulle världen förgås, än hennes bror lida någon skada.

- Pappa, sade nu den äldste gossen, talar ni om morbror Max? Var är då han egentligen?

- Pappa! stammade nu även den lille Edmond, och sträckte sina små knubbiga armar, längtande i luften.

- Till och med den lille längtar efter honom; suckade Valentine och tryckte barnet till sitt bröst. Det är verkligen orätt av prinsen att han invecklat min man i dessa förhållanden. Max hade inte behövt vara med därom. Jo, om företaget åtminstone hade lyckats, men nu!

- Det är äkta ifruntimmerspolitik! sade Emanuel skrattande. Ni gillar den, som låter edra män vara i lugn -

- Jag bryr mig alls icke om politik och har aldrig brytt mig om den! sade Valentine. Och hade icke Max sagt mig, att greven önskade det - ack ja, om endast greven vore här!

- Vilken greve? frågade Emanuel och Julie på en gång.

- Vilken annan än greven av Montecristo, allas vår räddare! svarade den unga frun.

- Jat greven av Montecristo! om han vore här! suckade Emanuel och Julie. Det är väl sant! han kunde varit nog ädelmodig och låta oss veta var han befinner sig.

- Så att vi kunnat taga i anspråk hans hjälp, eller huru? sade Emanuel till sin hustru, som hade haft detta- 177 -

yttrande. Jag trodde greven har varit ädelmodig nog emot oss.

- Ja, men då Max på hans begäran rest till London, och - sade Julie hastigt.

- Gott, greven skall nog veta medel och utvägar att befria honom! sade Emanuel med tillförsikt.

- Du har rätt! sade Julie. Greven skall rädda Max. Gud välsigne honom!

- Gud välsigne honom! viskade även Valentine och såg fromt upp mot himmelen.

Nu inträdde en gammal tjänare. Det var Fénélon, en gammal matros, som redan tjänat Maximilians och Julies fader och en gång varit en käck sjöman. Han lämnade den unga frun ett kort.

- Vad är detta? sade denna, sedan hon läst. Herr Frank-Carré, general-statsfullmäktig, ber mig om ett kort samtal. Vad kan statens fullmäktig vilja mig?

- Men min Gud, Valentine, gissar du då inte? Han vill tala med dig om Maximilian! sade Julie.

Den unga frun som blivit blek - kanske emedan namnet "general-statsfullmäktige" påminde henne om sin faders forna befattning - hämtade sig nu och steg hastigt upp.

- Då måste jag väl tala med honom, eller huru? frågade hon oskyldigt.

- Utan tvivel, sade Emanuel. Fénélon, inför herrn i mottagningsrummet.

- Var nu försiktig, Valentine, man kan icke veta, varför en statsfullmäktjg infinner sig. Hans avsikter kunna vara goda, men möjligtvis vill han även utforska eder rörande Max. Tag er därför till vara.

- Ack, jag vet så litet om det, som Max gjort, att det ej skall bliva mig svårt! sade Valentine.

_ £n sådan ämbetsman kan ofta av det oskyldigaste samtal göra giftiga slutsatser! ropade Emanuel V. H. I 12_ 178 -

efter henne. Gud ske lov, jag har aldrig haft med dessa herrar att göra, och hoppas aldrig få den äran. Under tiden hade Valentine anförtrott sin lille Edmond åt Julies famn, och lämnat rummet. Han gick till mottagningsrummet, där en svartklädd herre med ett blekt, magert ansikte och med hatten i handen kom emot henne. Hans ansikte var ej så avskräckande, som Valentine hade trott. Hon glömde att Frank-Carré ej här ville spela ämbetsman, att han här hade avlagt ämbetsmannaminen.

- Madam Valentine Morrel! frågade han med en bugning.

- Jag har den äran.

- Dotter av herr de Villefort, om jag ej bedrar mig?

- Ja visst, herr statsfullmäktig.

- Då har jag förr haft det nöjet, att se eder.

- Kanske hemma hos mina föräldrar, sade Valen* tine, som gärna ville komma ifrån denna del av samtalet. Var god, tag plats! Vad anledning har jag att tacka för nöjet att se er hos mig? Jag gissar att det är min mans affärer som förer eder till mig?

- Ja, i själva verket, madame, sade herr Frank-Carré, som härvid antog tonen och maneret av en inan av värld. Och jag hoppas att ni av dessa skäl skall förlåta mig, min djärvhet.

- I stället är jag er tacksam. Det är mig redan en tröst, att få höra något om min man. Han befinner sig icke bland de anklagade, som äro ställda inför pärsdomstolen, efter vad jag sett av tidningarna.

- Nej, hans deltagande i attentatet har ej varit av sådan betydenhet, sade fullmäktigen. Jag hoppas till och med, att han kommer att räknas bland dem, som slippa ifrån med ett ganska lindrigt fängelsestraff. Men d«t beror till en del på honom själv!- Huru då? frågade Valentine hälvten glad, hälvten överraskad. Av honom själv?

- Ja, madame, svarade Frank-Carré och såg på den unga frun med den förtroligaste blick som stod honom till buds. Låt mig tala öppet! Jag kommer ej till eder såsom en statsfullmäktig, icke på mitt ämbetes vägnar, utan som en vän, en verklig vän. Den öppna rättskaffens karaktären hos eder man, har avtvingat mig aktning, och vad jag kan göra, för att befria honom från följderna av en liten överilning, det skall jag. Men jag kommer icke ensamt för eder mans skull. Då jag fick veta att ni var hans fru, en dotter till min forne kollega och förman, fattade jag det beslutet att åtaga mig eder, och följaktligen även eder man. Jag kommer därför, att hjälpa er, att giva eder ett gott råd.

- För vilket jag bliver eder evigt tacksam, sade den unga frun, på vilken dessa ord icke förfelat att göra sitt intryck, och som genast började att anse fullmäktigen för en förträfflig människa.

- Åh, någon tacksamhet kan ej komma i fråga! sade Frank-Carré. Jag hoppas, madame, att ni håller med mig om att er man överilat sig. Varför kastade han sig in på politikens område, varför slutade han sig till ett företag, som man allra minst bör kalla äventyrligt och som nu fullständigt och för alltid har misslyckats? Han hade redan för er skull, aldrig bort göra det.

- Ni har ej orätt! sade Valentine, hos vilken dessa ord funno anklang. Men min man hade vissa heliga förbindelser, som tvang honom att sluta sig till prinsens parti.

- Jag vet, sade fullmäktigen. Er man har däruti varit ganska öppen emot oss. Han följde greven av Montecristo önskan, och överbringade en summa av två millioner till London. Jag tror det var två millioner.

- Jag vet det verkligen inte, svarade den unga frun, helt oförställt och utan att ana, att d®n vänlige- 180 -

herrn endast ville utforska henne. Dock förundrar det mig nästan, att Max sagt er detta. Han brukar annars hålla sin bekantskap med greven hemlig för alla.

- Ack, han har sagt oss vida mera! sade Frank-Carré. Och det var mycket rätt av honom. Men säg mig blott namnet på den herrn till vilken eder man utbetalte penningarne, så är allt bra.

- Min Gud! Jag känner det tyvärr icke! sade ma-dame Morrel med den uppriktigaste bedrövelse. Vilken olycka!

- Ja, det var visst en olycka! utropade fullmäktigen, som såg sig narrad och endast med möda kunde bibehålla sin lugna hållning. Jag trodde ni kände denna person. Nåväl, det finnes ändå en annan utväg. Om jag minnes rätt, är det i morgon, den dag då ni kan få tala med er man. Han skall säga eder att man velat veta detta namnet av honom. Använd då hela eder övertalningsförmåga, madame, för att förmå er man att ej längre vidhålla sin f örbehållsamhet. Det beror mycket därpå. Säg honom att han aldrig skall återse eder, edert barn eller det fria dagsljuset, förrän han uppgivit namnet.

- Det vore förskräckligt! utropade den unga frun i största ångest. Max är så halsstarrig, så egensinnig! Och jag skulle inte återse honom? Han skulle inte få se sin Edmond - det skulle göra honom vansinnig!

- Så mycket mera skäl för er, att förklara honom det dåraktiga i hans vägran! sade Frank-Carré tämligen fast och bestämt. Om han älskar eder och edert barn, så skall han uppge ett namn, på vilket icke mycket beror för oss, men vilket en gång är bestämt som villkor för hans frihet. Kanske att jag själv - som hyser så mycket intresse för eder - kunde utforska detta namnet. Men jag måste ha reda på veni det var som först överförde till er man grevens av Montecristo uppdrag. Känner ni honom ej?- 181 -

- Åh, min Gud, även detta är jag icke i stånd att säga eder! utbrast den unga frun, vars bestörtning tilltog. Jag vet endast att vi befunno oss på vårt slott vid havskusten. Jag var i mitt rum. Max var hos mig. Han blev utkallad, emedan en främmande herre från Paris ville tala med honom. Om en halvtimma kom han tillbaka, för att säga mig, att vi måste resa till Paris, och sedan till London. Det var grevens av Montecristo önskan.

- Det är fatalt! sade Frank-Carré, och kunde ej undertrycka en åtbörd av missnöje. På så sätt finnes det således intet annat medel, än det jag föreslagit eder. Sök i morgon att förmå er man att uppge dessa namn. Uppbjud all er förmåga, tag er son med er. Annars, madame, - jag måste säga eder det, oaktat mitt deltagande - annars skall ni ej återse er man på länge. Men jag hoppas att han skall vara förnuftig. Ni lovar mig således, att göra edert bästa.

- Jag lovar det av uppriktigaste hjärta! svarade den unga frun. Och jag är eder tacksam, mycket tacksam, herr fullmäktig.

- Nåväl då! Låt oss då tala om annat, madame, ej mera om denna tråkiga politik! Vet ni att jag en lång tid har trott att ni vore död? Jag ville knappast tro eder man, då han sade mig, att han var gift med fröken Valentine de Villefort, förre statsfullmäktigens dotter.

- Ni har fullkomligt rätt, sade Valentine med ett dystert leende. Jag kan väl säga, att jag genom ett underverk blivit räddad från döden. Jag är i ordets rätta bemärkelse ånyo uppstånden.

- Ni sätter mig i förvåning! sade Frank-Carré, som måtte varit verkligen nyfiken, att få veta de närmare omständigheterna av detta underverk. Vågar man fråga, huru detta varit möjligt -

- Om det intresserar eder, så vill jag gärna med-- 182 -

dela er det, som för våra bekanta icke är någon hemlighet, svarade Valentine. Jag förutsätter, att ni i eder dåvarande ställning visste vad som försiggick i vår familj.

- Något, men oredigt, svarade fullmäktigen. Jag vet endast, att ert hus var ett dödens hus.

- Ja, det var det! sade Valentine och syntes av denna påminnelse vara livligt rörd. Ännu på år och dag kunde jag icke för någon omtala dessa händelser, men nu har jag blivit lugnare och jag skådar försynens hand i vad som då syntes mig förfärligt, obegripligt och omänskligt. Ni vet kanske icke, att min fader var två gånger gift. Den första gången i Marseille, när han var statsfullmäktig där, med Renée de Saint-Méran. Hon var min moder och dog tidigt. Då hon var rik, tillkorn mig från hennes sida en stor förmögenhet. Min fader gifte sig ånyo med en ung och vacker fru. Han hade en son med henne. Jag å min sida hade visst icke uti henne återfått min moder, och till och med min fader vågade knappt tillstå för mig, att han ännu älskade mig. Jag kände mig överflödig i min faders hus, tills slutligen tillfället lät mig göra bekantskapen med Maximilien Morrel. Den unge kaptenen hade egentligen inte tillträde i vårt hus, likväl träffades vi ofta hemligt. Men vår kärlek var ej lycklig. Jag var bortlovad till en ung man, Frans d'Epinay. Min far och min mor önskade att jag skulle gifta mig med honom. Jag hade därför intet annat skydd i vårt hus än min gamle farfar, Noirtier de Villefort.

- Jag vet, sade fullmäktigen, som hörde på med uppmärksamhet. Han var lam, så att han icke en gång kunde tala.

- Ja visst, men vi förstodo varandra väl. Endast till honom hade jag förtroende, men min kärlek vågade jag ej yppa f Or honom. Han var dessutom vårdslösad av min fader, och min styvmoder, och jag fruktade,- 183 -

att hans inflytande skulle vara för svagt, för att rädda mig från ett äktenskap med Vicomten d'£pinay, som för

övrigt var en käck och bra man. Jag satte därför mitt sista hopp till mina morföräldrar, markisen och markisinnan Saint Méran, som skulle komma till Paris, för att bevittna äktenskapskontraktet emellan mig och Frans d'Epinay.

Kort förut uppträdde greven av Montecristo i Paris, och blev även införd i vår familj. Jag hade-då ingen aning om, att han skulle bliva av ett avgörande inflytande i mitt liv.

Mina morföräldrar kommo. Men markisen de Saint Méran hann ej beträda vårt hus, förr än han helt hastigt dog under rysliga krampplågor; få dagar därefter dog markisinnan på samma sätt. Då kände jag icke, men nu vet jag, att de dogo av gift, och att man en tid till och med ansåg mig som deras mörderska, emedan man trodde mig vilja komma i besittning av min förmögenhet. Kort tid därefter dog Barrois, min farfars kammartjänare, lika hastigt, och jag hörde, att farfar även blev sjuk, men överlevde anfallet. Ungefär då kom vicomte d'Epinay till Paris och kontraktet skulle avslutas. Jag såg ej mera någon räddning, jag trodde Morrel evigt förlorad för mig.

En tillfällighet förändrade hastigt scenen. Frans d'Epinay var färdig att underteckna, då min farfader Noirtier lät kalla honörn till sig. Då upptäckte han för den unge mannen, att han en gång, jag tror det var våren 1814, hade dödat d'Epinays fader, i en duell. Sondottern till denne man kunde ej bliva d'Epinays maka. Vicomten drog sig tillbaka.

Jag var räddad men blott för att bliva offer för en hastig sjukdom. Jag låg under dagar och nätter i halv-vaket tillstånd, som liknade skärselden - efter vad jag tänker mig densamma. Jag ansåg mig för ett dödens byte. Under en sådan natt såg jag en hemlig- 184 -

dörr i väggen öppna sig och greven av Montecristo syntes för mig. Vad han sade mig kommer jag ej ihåg. Jag vet blott att han sade mig, att jag skulle förhålla mig lugn, vad som än måtte hända.

Jag dog, åtminstone trodde alla det, även Morrel. Jag vaknade först åter i vår familjegrav, och då jag uppslog ögonen, såg jag greven av Montecristo framför mig. Han talade några tröstande ord, tog därpå mig i sina armar och bar mig ut i fria luften. Det var natt. Han lyfte mig upp i en vagn, och förde mig till sin bostad, varest en förtjusande kvinna, en ängel i godhet och skönhet, emottog och skötte mig. Därpå reste jag med dem till söder till ön Montecristo.

- Besynnerligt! i sanning, utbrast statsfullmäktigen skakande på huvudet. Och där fann ni kapten Morrel?

- Där fann jag honom, svarade Valentine, och småningom erfor jag även, huru allt tilldragit sig. Max hade trott mig vara död, och hade velat döda sig själv. Men greven hade tagit det löftet av honom, att han skulle dröja en viss tid. Jag fick även veta att greven var mindre belåten med Morrels böjelse för mig. Ty greven hatade hela min släkt, och isynnerhet min fader. Men min kärastes olycka och förtvivlan, hade rört honom. Och då han förut visste hela 'förhållandet, hade han beslutat att rädda mig. Men förhållandet var följande.

Min styvmoder var mörderskan. Hon älskade sin egen son med vansinne, och, då hon själv hade föga förmögenhet att vänta, så ville hon skaffa honom min. Men detta kunde endast ske om jag och alla mina anförvanter dogo undan. Därför förgiftade hon mina morföräldrar, och det gift som Barrois druckit, var ämnat till pappa Noirtier. Slutligen skulle jag själv dö, och greven räddade mig endast därigenom, att han hyrde huset bredvid vårt, bröt upp en dörr i muren och kunde sedan vaka över allt som hände mig. I stället- 185 -

för giftet, som rnin styvmoder dagligen lämnade mig, gav han mig en sömndryck, som skenbart dödade mig, därigenom lyckades det honom att rädda mig. Men Morrel lämnade han i ovisshet om mitt öde, för att sätta honom på prov. Då Max likaväl ville i sin förtvivlan döda sig, förenade greven oss.

Min fader anade, att hans fru var mörderskan, och för att ej bliva hennes offentlige anklagare, vartill hans befattning tvang honom, gav han henne det förtvivlade rådet, att själv döda sig. Hon gjorde det, men först dödade hon även sin son! Min fader hade samma dag att föra rannsakningen emot den man, som höll på att Bliva Eugenie Danglars make.

- Jag vet, sade Frank-Carré. Mot den så kallade prins Cavalcanti.

- Ja, detta var hans namn! fortfor Valentine och sökte dölja sin rörelse. I denna rättegång utreddes det, att denne förmente prins var en förrymd galerslav och mördare; men icke nog därmed - utan även, att han var son, utom äktenskapet, till min fader, som strax efter hans födelse velat döda honom, ehuru han genom en händelse räddades. Detta slag var för hårt för rnin fader. Han gick hem - fann liken av sin maka och son - och blev vansinnig.

Valentine dolde sitt ansikte. Även statsfullmäktigen såg tigande framför sig. Detta var hans företrädares historia. Vilken sida av Paris moralhistoria framställde den icke?

- Ni har blivit uppskakad, madame, sade han därpå. Det ville jag icke. Jag ville ej bedröva er. Låt oss därför avbryta. Ni sade mig att greven av Montecristo varit en fiende till er? Varav förmodar ni det? Greven uppträdde ju då För första gången i Paris. Kände han eder fader?

- Min man har förklarat mig detta, svarade Valentine, som nu hade något hämtat sig. Min fader fick- 186 -

uppbära skulden för den oförsonliga fiendskap som greven bar till honom. På den tiden, då han ännu var statsfullmäktig i Marseille, sammanstötte han för första och enda gången med greven. Greven var då en simpel sjöman och färdig att gifta sig med en dam, som sedan blev förmäld med general de Morcerf, densamma som tog livet av sig kort före katastrofen i vår familj. Greven - han hette då Edmond Dantés - var angiven såsom medlem av en bonapartisk komplott. Kejsaren var då på Elba. Man förberedde hans återkomst till Frankrike. Edmond Dantés var oskyldig. Han var endast överbringare av ett brev, vars innehåll han ej kände. Olyckligtvis var brevet adresserat till min farfar Noirtier, som var en gammal anhängare till Napoleon, då min fader slutit sig till Bourbonernas parti. Min far fruktade att bliva komprometterad, om detta brev blev bekant. Han var rädd att det kunde lägga hinder i vägen för hans framtid, och han lät därför sin ärelystnad förleda sig att för evigt begrava den unge Dantés i slottet Ifs fängelsevalv. Härav kommer sig grevens hat till min far sedan han, efter lång fångenskap, lyckades fly ur fängelset, och samlat - jag vet ej varifrån - oerhörda rikedomar.

- Nu förstår jag! sade Frank-Carré. Greven är således omåttligt rik?

- Efter vad jag hört av min man, måste han verkligen vara det. Han är en av de rikaste på jorden.

- Märkvärdigt att man hör så litet av honom! sade fullmäktigen. Var bor han nu? Väl ej i Frankrike?

Då grevens namn blivit nämnt i sammanhang med Morrels deltagande i Boulogner-affären, skulle, för en var, denna Fråga klingat förrädisk; men den unga frun, var allt för oerfaren i dylika ting och för mycket rörd av sina bedrövliga minnen, för att fästa sig därvid.

- Jag vet det icke, svarade hon lika oskyldigt som förut. Om jag visste det, så skulle jag vända mig- 187 -

till honörn och be honom göra något för Max, sorn han håller så kär. Jag tror att det skulle stå i hans förmåga, att hjälpa honom.

- Däruti irrar ni er kanske, min värda fru! sade Frank-Carré med mycket självförtroende. Emot lagens gång förmår han intet, vore han ock en Krösus. Regeringen känner ingen bestickning. Dessutom hoppas jag att i detta fall kunna ersätta greven av Montecristo.

- Jag tackar eder tusen gånger! sade den unga frun. Jag hoppas ånyo. Och jag skall göra vad som står i min rnakt.

- Tillåter ni mig ännu en fråga, sade Frank-Carré. Varifrån härstammar grevens vänskap med er man?

- Ack, därpå kan jag svara er; Max har aldrig gjort någon hemlighet därav! sade den unga frun. Min mans fader var köpman i Marseille och ägare till skeppet, som denne Edmond Dantés seglade med. Jag vet icke, om Max sagt mig, att hans fader förut visat honom några större välgärningar. Men i alla fall hyste Dantés den största kärlek för sin forna patron och dess familj. Hör bara! Morrels fader var i begrepp att göra bankrutt och döda sig. Han hade haft förluster. Den 5 september förföll en växel på honom å två hundra tusen francs, endast ankomsten av ett enda skepp som Morrel ännu hade kvar, kunde rädda honom. Detta skepp var förlorat, endast manskapet var räddat. Min svärfar förtvivlade. Max har ofta berättat mig det. Han hade sett pistolerna på sin fars bord och

denne hade meddelat honom sitt beslut att döda sig. Då infann sig ett ombud, för huset Thomson et French i Rom som inköpt ifrågavarande växel, med den förklaringen att densamma var betald. - Eller rättare, denne man gav Julie, min svägerska i uppdrag, att gå till ett hus, som förr varit bebott av Dantés fader, och där hämta en börs, som hon skulle finna. Hon gjorde det. I_ 188 -

börsen låg växeln kvitterad. Samtidigt signalerades ett fartyg från hamnen, bärande samma namn som det förolyckade, tillhörande herr Morrel och fullständigt lastat. Min svärfar var räddad.

- Men huru var det möjligt? utbrast statsfullmäktigen förundrad. Det var ju förlorat?

- Greven av Montecristo hade låtit bygga ett nytt. Han hade även själv inköpt och kvitterat växeln. Utan att avvakta en tacksägelse, utan att ge sig tillkänna, försvann han. Först i Paris har Max återsett honom, men utan att igenkänna honom. Är det icke högsinnat och ädelmodigt? Måste man icke ursäkta min man om han blint gör, vad greven befaller honom? Är han icke även min räddare, och grundläggaren av min lycka?

- Ja, verkligen! sade Frank-Carre. Och hur rik måste icke denne man vara. Talade ni icke om en ö Montecristo? Sannolikt bär han sitt namn efter den. Var ligger den? Förmodligen i Europa?

- Ja, nära Elba, svarade Valentine. Där hade han valt till boning en underjordisk grotta som han låtit praktfullt inreda. Denna grotta tillhör nu oss, men vi besöka den sällan. Det är för långt dit.

Statsfullmäktigen såg tankfullt framför sig. Hans ansikte antog ett uttryck av belåtenhet, men som snart försvann.

- Och eder farfader Noirtier? Lever han ännu! lever han tillsammans med eder? frågade han därpå.

- Han bor i vårt hus i Champs Elysées svarade Valentine. Jag ville ej göra honom den sorgen att flytta honom över hit, varest jag bott sedan Morrel blev fången. För övrigt hoppas jag att vi snart allesammans skola bliva förenade. Jag besöker honom varje eftermiddag. Han är en ivrig bonapartist och jag tror, att Max till en del blivit genom honom förledd, att sluta sig till prinsen.-189 -

-- Emottager han besök? frågade fullmäktigen, vilken med den lugnaste min emottog denna viktiga underrättelse, som den unga frun i all sin oskuld meddelade. Jag skulle gärna önska att en gång få se den, gamle herrn.

- Det är omöjligt, sade Valentine beklagande. Han kan ej tala, endast blinka med ögonen, och tar dessutom ej emot någon annan än Max och mig - naturligtvis även lille Edmond.

- Det var skada! framför min hälsning till honom! sade Frank-Carré och steg upp. Och nu, madame, ännu en gång: glöm ej att söka beveka er man, att uppge de där namnen. Er familjs lugn och lycka beror därpå. Pärsdomstolen vill ha reda på honom, och er man gör orätt uti att vara så förbehållsam. Farväl! var viss på, att jag skall göra allt, för att tjäna er. Framför min hälsning till edra anförvanter, om jag får be!

Och statsfullmäktigen lämnade den unga frun, som genast sprang tillbaka till salongen. Bägge voro belåtna. Frank-Carré hade ej fått veta allt, men dock mycket, och Valentine var så övertygad, att denne man var en uppriktig vän, att själva Emanuels tvivel icke kunde taga henne ur sina goda tankar om honom.

Men hennes ögon voro förgråtna och våta, hjärtat beklämt, då hon vid middagen följande dag, återkom från det besök hon gjort hos sin man. Morrel hade blivit ståndaktig. Han hade förklarat sig icke för någon vilja nämna mannen. Man fick döma honom efter lag, detta önskade han, och intet vidare. Han hade klandrat sin hustru, för att hon .sagt statsfullmäktigen så mycket. Nog av, Valentine var mycket olycklig. Hon skyndade till statsfullmäktigen. Han tog ej emot.

Tredje dagen därefter for hon ånyo till mannens fängelse. Man nekade henne tillträde till kaptenen.- 190 -

Man sade henne, att hennes vidare besök voro förbjudna.

Emanuel uppsatte en böneskrift till pärskammaren och till konungen. Men något svar följde aldrig. Dagarne förflöto för den unga frun i oändligt kval. Ingen underrättelse, intet brev, intet ord från hennes man!

Genom ett obekant bud fick hon dock några rader. De lydde:

"Var ej ängslig, madame! Er man skall inom kort vara fri! Därför ansvarar eder med sitt hedersord, den, som förr uti större nöd varit eder räddare och tröstare.*'

Vem kunde det vara annat än greven av Montecristo? Valentine hoppades ånyo. Men dagarna förgingo utan att Morrel återkom. Var grevens makt verkligen så stor, att han kunde trotsa själva regeringen ?

13. I PALAIS ROYAL.

IPalais Royal, i ett av de mest fördolda rummen, var ett sällskap församlat, som noga aktade sig att lämna inträde åt någon främling. Cigarröken var kvävande. Gaslågorna förorsakade en kvalmig hetta. På ett bord stod vinbuteljer och glas, på ett annat lågo kort och pengar.

Sällskapet, som här var samlat, tillhörde de förnämsta i Paris. Det var endast ungt folk, eller åtminstone sådana, som ännu ville gälla för unga. Ingen främling fick tillträde här. En var måste presenteras. Här spelades, och spelades högt. Man förutsatte emellertid att var och en som deltog i detta spel, var rik. Industririddare hade ej tillträde. Härigenom utjämnade sig vanligen lyckans växlingar ånyo. Man hade dessutom valt Palais Royal härtill, emedan ingen av sällskapet ville ta på sig ansvaret for att hemma hos sig hava be-

Man sade henne, att hennes vidare besök voro förbjudna.

Emanuel uppsatte en böneskrift till pärskammaren och till konungen. Men något svar följde aldrig. Dagarne förflöto för den unga frun i oändligt kval. Ingen underrättelse, intet brev, intet ord från hennes man!

Genom ett obekant bud fick hon dock några rader. De lydde:

"Var ej ängslig, madame! Er man skall inom kort vara fri! Därför ansvarar eder med sitt hedersord, den, som förr uti större nöd varit eder räddare och tröstare.*'

Vem kunde det vara annat än greven av Montecristo? Valentine hoppades ånyo. Men dagarna förgingo utan att Morrel återkom. Var grevens makt verkligen så stor, att han kunde trotsa själva regeringen ?

13. I PALAIS ROYAL.

IPalais Royal, i ett av de mest fördolda rummen, var ett sällskap församlat, som noga aktade sig att lämna inträde åt någon främling. Cigarröken var kvävande. Gaslågorna förorsakade en kvalmig hetta. På ett bord stod vinbuteljer och glas, på ett annat lågo kort och pengar.

Sällskapet, som här var samlat, tillhörde de förnämsta i Paris. Det var endast ungt folk, eller åtminstone sådana, som ännu ville gälla för unga. Ingen främling fick tillträde här. En var måste presenteras. Här spelades, och spelades högt. Man förutsatte emellertid att var och en som deltog i detta spel, var rik. Industririddare hade ej tillträde. Härigenom utjämnade sig vanligen lyckans växlingar ånyo. Man hade dessutom valt Palais Royal härtill, emedan ingen av sällskapet ville ta på sig ansvaret for att hemma hos sig hava be-drivit så högt spel. Några av dem hade tjänster och värdigheter och nödsakades akta sig för en obehaglig efterräkning. Därför träffades man här på en bestämd dag i veckan, och denna afton begagnades även till utbyte av nyheter. Var och en var förbunden att infinna sig denna afton.

Spelet hade blivit avbrutet. Några av herrarna sutto på sofforna, andra stodo i grupper och avhandlade dagens nyheter.

En av dessa grupper utgjordes av fyra personer. Dessa voro: Lucien Debray, sekreterare hos ministern för utrikes ärenden, greve Chateau-Renaud, som för någon tid sedan inträtt på den diplomatiska banan, journalisten Beauchamp, fruktad och känd för sin skarpa penna, och vicomten Frans d'Epinay - den senare en blek ung man, med uttrycksfullt ansikte och ett drag av melankoli, Valentines förre fästman. Även de andra herrarna hade bestämda och karaktäristiska ansiktsdrag. Beauchamps ämbetsmin och Chateau-Renauds fina ansikte harmonierade mycket väl med varandra. De voro äkta parisare.

- Huru länge var ni då där borta, d'Epinay? frågade Beauchamp.

- Nära ett år, svarade vicomten.

- Ni tyckes vara plågad av en synnerlig reselust! sade Debray. Så länge jag känt d'Epinay, har han varit mera ute i den vida världen, än i Paris.

- Vilken världsdel är er ännu obekant? frågade Beauchamp.

- Amerika, svarade d'Epinay.

- Men härnäst skall han dit! sade Chateau- Re-naud.

- Ingenting är omöjligt svarade vicomten.

- Har ni varit i Afrika? frågade greven.

- Ja, jag kommer hit, därifrån, »varade den unge- 192 -

mannen. Jag ville där uppsöka en av våra bekanta. Men tyvärr har jag ej funnit honom.

- Vem? frågade Debray. Jag trodde icke att någon av våra bekanta gått ut till Afrika!

- Vi leva nu i en besynnerlig värld, svarade vicom-ten. Jag menar Morcerf.

- Åh, för fan, ja, han hade rest till Afrika, som jag hörde! sade Chateau-Renaud. Den stackars mannen! Jag ömkade mig då verkligen över honom. Fadern var död - och hans förmögenhet på ett dåraktigt sätt bortslarvad. Vad hade han väl då annat att göra? Ni har väl icke funnit honom, d'Epinay? Sannolikt är han längesen död eller försvunnen.

- Sannolikt! sade vicomten. Påminner ni er ännu, mina herrar, då vi en morgon voro församlade hos honom, för att göra bekantskap med greven av Montecristo? Det fattades ingen av oss mera än Morcerf och Morrel.

En femte person, likaledes en ung man, stod, då vicomten yttrade detta, vid sidan av gruppen, som det tycktes försjunken i tankar, men sannolikt lyssnande. Då d'Epinay nämnde namnet Montecristo, spratt han till, vände sig hastigt om, gjorde ett slag i rummet och återvände till sin förra plats, troligen för att kunna åhöra slutet av samtalet.

- Ja, Morrel, mycket riktigt! Var är han? Vad har det blivit av honom? Det var en präktig yngling! sade Chateau-Renaud.

- Men, min bäste, om man studerar diplomati, måste man väl känna lite politik även! sade Debray leende.

- Nå? Vad har Morrel och min fråga att göra med politiken? frågade Chateau-Renaud.

- Intet vidare, än att Morrel deltagit i Boulogner-affären och därför är häktad, svarade Debray.

->- Verkligen? Har han varit så dåraktig? frågade diplomaten. Men det ar sant, om jag ej irrar mig, så__ 193__

vurmar han för Napoleon. Har han blivit bekant med prinsen här? Bodde han i Paris?

- Morrel förlorade jag ur sikte, sade Beauchamp. Sista gången jag såg honom var vid begravningen av samma Valentine som han nu är gift med.

- Huru, Valentine? sade d'Epinay förskräckt. Var då Valentine icke död? Vad skall det betyda?

- Man ser och hör att ni ej bor i Paris, sade Debray. Visserligen reste ni då bort. Ja, Valentine lär endast varit skendöd och man sade att greven av Montecristo hade väckt henne ur denna skendöd.

- En märkvärdig man denne greve! sade d'Epinay, skakande huvudet. Vet man var han blev av, mina herrar?

- Nej, man har aldrig hört något vidare av honom, sade Beauchamp. Han har försvunnit, liksom han kom, en meteor, ett fenomen. Det är illa, att jag, då han var en så romantisk personlighet, försummade att be honom skriva mig en följetong i Alexander Dumas stil. Han hade väl ämne nog därtill.

- Ursäkta mig, mina herrar! sade nu den femte unge mannen. Ni önskar veta vad som blev av Montecristo ?

- Kanske ni kan säga oss det herr Loupert? frågade Chateau-Renaud.

- Kanhända, svarade den tilltalade. Jag hörde sägas, att för en tid sedan en man, uppstigit på kapitolium i Rom, där hållit ett tal till folket och sedan uppstigit i en eldflamma till himmelen. Utan tvivel var denne greven av Montecristo.

- Utan tvivel! återtog Beauchamp, deltagande i detta gyckel. Och sannolikt var det en självförbränningsprocess.

- Säkert! svarade herr Loupert ironiskt, då hela greven var sammansatt av idel lysande egenskaper.

- Kände ni då honom, unge Rothschild? frågade Debray, sekreteraren.

V. H. I 13- 194 -

«- Jag såg honom helt flyktigt i Paris, svarade Loupert, fortfarande i samma lätta ton. Och jag förstår icke huru en sådan människa kunde göra intryck på de belevade parisarna.

- Det är sant, sade Chateau-Renaud, vi blevo väl alla duperade.

- Därtill instämmer jag med er, sade Beauchamp. Kom blott ihåg huru han ruinerade Morcerf. Ty jag vågar mitt huvud på, att greven var upphovet till den där scenen vid pärsdomstolen, som hade Morcerfs död till följd. Och Albert, som icke vågade att slåss med honom. Det var en märkvärdig tid. Minnes ni mina herrar, alla de katastrofer som följdes så tätt på varandra: Morcerfs död, Danglars bankrutt, familjen Villeforts ruin! och vid allt detta lär greven mer eller mindre haft sin hand med i spelet.

- I alla händelser, stå likväl vissa förhållanden kvar, sade nu Debray. ' Huset i Champs-Elysées t. ex., som han då bebodde, finnes ännu. Han har skänkt det till Morrel och Morrel bodde där en tid.

- Är Morrel verkligen häktad? frågade d'Epinay. Men han är ej bland de offentliga anklagade?

- Nej, man har icke ställt honom inför pärsdomstolen, svarade Beauchamp. Men på sista tiden skall hans häkte blivit skärpt. Jag har hört att man ej låter hans fru få komma till honom.

- Det kan jag bekräfta, sade Debray: Jag har läst de klagoskrifter som hans fru för detta ändamål ingivit till konungen och ministern.

- Således är Valentine icke död, utan lever och är Morrels hustru? sade d'Epinay tankfullt.

-- Ni intresserar er ännu beständigt för henne? frågade diplomaten. Nå, var tillfreds, d'Epinay. Hon älskade likväl sin kapten. Ni skulle aldrig blivit lycklig med henne.- 195 -

- Det är sant, sade vicomten. Villefort blev vansinnig, som jag hört. Är han död?

Herr Loupert tycktes vänta svaret på denna fråga med mera nyfikenhet, än den djupsinnige vicomten.

- Det kan jag ej säga eder, svarade journalisten. Han är försvunnen, såväl som hans son, den där prinsen Cavalcanti. Man har icke hört vidare av någondera.

- Vad? sade d'Epinay. Denne usle brottsling har kommit undan utan straff? Han var en förrymd ar-restant, han hade mördat en människa, och rättvisan kunde icke straffa honom?

- Nåväl, jag känner icke så noga förloppet, återtog Debray. Men så vitt jag vet har man ej kunnat överbevisa honom om mordet. Greven av Montecristo, det enda vittne emot honom, hade försvunnit.

- Sedan han, efter vad man har alla anledningar att tro, angivit gärningsmannen, upplyste Chateau-Renaud.

- Det är invecklade förhållanden, som det tyckes, sade d'Epinay. Vem var då modern till denna människa?

Ingen svarade. Debray bortvände sig något och Beau-champ lade fingern på munnen, sannolikt för att ge vicomten ett tecken; d'Epinay förstod honom.

- Villeforts namn räckte således till att låta förbrytaren fly? frågade han sedan.

- Det såg så ut, ehuru det svårligen låter med bestämdhet säga sig, svarade Beauchamp. En omständighet är dock

säker, nämligen att den falske prins Cavalcanti, den förre galärslaven Benedetto, gick fri från straff och till och med sluppit alldeles undan.

- Må vara! sade Frans d'Epinay med en suck. Mig intresserar framför allt Morcerfs öde. Familjen synes vara alldeles utdöd, utrotad från jorden. Ett gåtlikt förhållande!- 196 -

Han stod tankfull. Även de andra försjönko i tankar. Endast ett ansikte hade behållit sin isande köld. Det var herr Louperts. Han observerade minerna hos de övriga. Och likväl hade allas blickar bort vara riktade på honörn. Ty han var just denne mördaren, denne prins Cavalcanti, denne Benedetto!

- Vid andra bordet begynte man ånyo spela. De yngre gingo dit och deltogo i spelet. Endast vicomten och journalisten stannade kvar på sin plats och betraktade de andra.

Vem är denne baron Loupert? frågade d'Epinay. Jag har aldrig förr hört någonting om honom.

Lika litet jag, svarade Beauchamp. För vid pass ett år sedan, träffade jag honom i åtskilliga kretsar. Efter vad jag hör, skall han tillhöra lantadeln, och har här förslösat sin förmögenhet, med undantag av en liten återstod, varmed han på börsen försökte sin lycka. Den skall icke hava varit honom ogunstig. Hans omständigheter synas vara goda. För övrigt är han en tämligen tråkig karl, en långtrådig skrävlare.

- Således en industririddare, sade d'Epinay. Han har peruk, ehuru han ännu ser ung ut.

- Ja, i sanning, ni har rätt, jag har ej förr givit akt därpå! sade Beauchamp halvhögt. Detta vackra svarta hår är icke äkta. Det står även i för stark kontrast med hans rödlätta hy. Se blott på den där mexikanaren. Hans hår är med säkerhet äkta. Och vilka lockar, och vilken hy! Detta är sydländskt blod.

- En vacker ung man, i sanning! sade d'Epinay. Vem är det? Han talar flytande, men med en främmande accent.

- Jag sade ju eder, att det är en mexikanare från Kalifornien. Han heter don Lotario de Toledo och reser nu antingen för att göra ände på sina penningar, eller för att utbilda sig. I det hela är detta detsamma. Han kom hit för ungefär tre månader sedan, och erhöll ge-- 197 -

nast inträde i de bästa familjer. Det är en älskvärd, naiv man, på vilkens första samtal man genast hör, att han är för första gången i Paris. Han har en enorm tur hos fruntimmer. Även måste han hava penningar, ty denne Loupert har ställt sig in hos honom.

- Men vad hjälper det, var och en måste lära! sade d*Epinay. Men kom, Beauchamp, här är tråkigt.

- Jag har lovat Chateau-Renaud att följa honom, svarade journalisten. Jag måste hålla ord.

- Då går jag ensam, sade d'Epinay. Jag tycker det i allmänhet är tråkigt i Paris.

- Emedan ni ej är nöjd med något, emedan ni hyser idealer i er fantasi, som aldrig kunna bliva förverkligade! föll Beauchamp in. Gå ni Svärmare! Ung, rik och redan så blaserad. Man skulle anse er för en engelsman. Gå ni till greven av Montecristo, det är en man för er. !

- Om jag visste var han vore, gjorde jag det kanske! svarade vicomten leende. Det är sant att ingenting behagar mig just riktigt. Jag skall begiva mig till Tyskland. Kanske det landet passar för mig.

Redan resa igen? sade journalisten. Nå, Gud bevars! varför går ni inte in som kurir vid ministerium för utrikes ärendena? Då skickades ni åt alla väderstreck. Byt med Chateau-Renaud.

De båda vännerna togo avsked av varandra. d'Epi-nay gick, och Beauchamp trädde fram till spelbordet.

Spelet hade blivit livligt. Det gällde stora summor. Dön Lotario hade tur. Guldet flöt till honom. Loupert förlorade och såg med hemlig avund till den unge spanjoren. Han lånade penningar av honom, vilka Lotario lämnade med största beredvillighet. Även detta förlorade han. Nu bortvek även Lotarios lyckliga stjärna och en kvart senare sutto de båda med tomma fickor framför banken. Chateau-Renaud och Debray hade vunnit,- 198 -

Sällskapet stod i begrepp att lämna Palais Royal. Loupert var misslynt och förstämd, medan don Lotario icke

tycktes bry sig mycket om sin förlust, vilken för övrigt ej varit särdeles betydlig.

- Parbleu, mina herrar, vet ni, att jag äger ej en francs kvar i min kassa? sade Loupert med ett tvunget leende.

- Åh bevars, ni skämtar! En man som ni, vilken dagligen spekulerar på börsen med tusentals! invände Chateau-Renaud skrattande.

- Nej, nej, på fullt allvar, svarade baronen. Låna mig tio tusen francs tills i morgon afton, greve!

Ett lätt, föraktligt leende flög över grevens fina aristokratiska ansikte, och han ryckte på axlarna.

- Ursäkta mig, sade han förbindligt, men med tydlig föreställning, jag lånar aldrig bort penningar som jag vunnit. Varken min far, farfar eller andra av mina förfäder hava gjort det. Det är en tradition. Man skall då förlora dem nästa afton.

- En aktningsvärd tradition! sade Beauchamp skrattande. Ni skall däruti bliva ett föredöme för mina barn och barnbarn.

- Då hjälper ni mig ur förlägenheten, herr sekreterare! sade han vändande sig till Debray.

- Pardon! svarade denne lika förbindligt, som Chateau-Renaud, jag skall en annan gång gärna stå er till tjänst. Men i dag ser jag helst att jag får bära hem min lilla skatt. Jag har i morgon en difference att betala på börsen. Men emellan oss bägge hoppas jag det ej är någon difference. Därtill vore ändå summan för liten.

Det låg ett öppet hån även i denna ursäkt. Loupert syntes förstå meningen och bet sig i läpparna. Därpå kastade han en blick på Lotario, men han trodde sannolikt, att han kunde vara säker på honom och teg.

De unga männen lämnade nu gruppvis rummet. De-- 199 -

bray, Chateau-Renaud och Beauchamp gingo tillsammans. . 'ii ". j '-v J

- Det är sista gången, som denne Loupert varit här, sade greven. Jag tycker icke om honom.

- Det är även min mening! bekräftade Debray. Och denne dön Lotario?

- Det är en hederlig och präktig ung man! sade Beauchamp. Vi måste varna honom för Loupert. Vad rår han för att denne människa vill innästla sig med honom. Han är en främling i Paris, Loupert skall ruinera honom!

- Hade icke Lotario även en rekommendation till abbé Laguidais? frågade Chateau-Renaud.

- Jo, det är hans huvudsakligaste rekommendation, svarade Beauchamp. Därför kan man även ansvara för honom. Jag har ännu aldrig hört att abbé Laguidais protégerat någon misstänkt person.

- Det är sant, sade Debray. Och som jag hör, besöker spanjoren ofta abbéen. Vi skola be abbéen varna honom för Loupert och dylikt folk. Han kan gå till grunden därmed.

Under tiden gingo de båda unga männen varom talades, tysta bredvid varandra längs vänstra Seine-stranden, vid vilken Lotarios boning befann sig. Det var midnatt. Gatorna voro redan tomma och blevo med varje minut tystare. Don Lotario visslade på en melodi och rökade en cigarr. Loupert gick dyster och med sänkt huvud bredvid honom. Hans händer voro ihop-kramade.

- Lotario, avbröt han tystnaden. Ni måste tills i morgon låna mig tio tusen francs.

- Jag tror verkligen att jag icke kan det, svarade spanjoren öppet.

- För tusan, även ni gör undanflykter! utbrast baronen uppbrusande. Ni måste! jag kan ej hjälpa det.

- Men, bäste vän, låt mig först överlägga, om jag- 200 -

kan det! svarade spanjoren något retad. Jag har i dag förlorat de penningar, som skulle räcka till denna månadens slut. Hemma har jag ännu fyra tusen francs. Dessa skola räcka till, för mitt uppehåll i Paris. Jag vill icke ännu en gång gå till min bankir. För övrigt har jag redan depenserat mera penningar i Paris, än jag ville. Jag skulle för er skull gå ifrån min föresats, och ännu en gång taga ut penningar. Och jag tillstår öppet att det bleve mig

motbjudande.

- Gott! Jag vill icke mera be er därom. Vi äro skilda. God natt, don Lotario!

Men den avböjande ton, i vilken Loupert sade detta, förfelade denna gång sin verkan; likasåväl som de par steg, han gjorde, för att avlägsna sig. Don Lotarios stolthet vaknade.

- Herr baron, ropade han, om ni fördenskull vill sluta bekantskapen med mig, så skall det endast bliva mig kärt; och det gläder mig att hava fått lära känna eder från den sidan. Bon soir! -

Loupert syntes vilja svara något. Men då spanjoren genast fortsatte sin väg, så gjorde även han några steg i motsatt riktning. Därpå stannade han.

- Fördömt! mumlade han för sig själv. Jag äger icke ett öre. Jag kunde väl kväsa denne näsvise spanjor, men därtill bliver alltid tillfälle. Men å la bonheur! Jag måste våga det. En gång skall det ändå ske. Och jag behöver nu pengar, mycket pengar. Endast hon kan skaffa mig dem.

Han gick beslutsamt gatan framåt vid högra Seinestranden, och stannade slutligen på Boulevard d*Italien. Han såg upp åt fönstren till ett vackert hus. De voro ännu upplysta. Det måste vara sällskap där.

Loupert gick långsamt fram och åter på Boulevarden, emellanåt blickande uppåt dessa fönster. Han såg några vagnar köra bort och sedan rulla fram över Boulevar-- 201 -

den. I ett rum - det tycktes vara den stora salongen - blev det mörkt.

Nu närmade sig baronen huset, och inträdde i den stora förstugan. Den sista vagnen rullade bort. Loupert försvann i husets dunkel.

14. THÉRESE.

Emellertid gick den unge spanjoren lugnt framåt. Han fann att man misstrodde baronen, och på denna grund beslöt han att vara försiktig.

Natten var skön, ehuru hösten var inne. Don Lotario närmade sig Seinen och beträdde Pont Neuf, denna namnkunniga bro, som tjänar till huvudpassage emellan båda stränderna och som nästan var och en dagligen passerar - så att man brukar säga, att om man vill träffa en bekant, behöver man endast gå till Pont Neuf en viss tid på dagen.

Bron var även nu ej heller tom. Strödda fotgängare skyndade fram över densamma.

Då Lotario kommit till grannskapet av monumentet, som befinner sig mitt på bron, tappade han sin käpp och bockade sig, för att upptaga den. Då märkte han en gestalt, som stod vid gallerverket, vilket på ömse sidor om monumentet, begränsar bron. Det var en dam.

Lotario hade ännu ej haft något äventyr i Paris, som varit av större intresse. Han hade väl sökt äventyr, men aldrig funnit något. Och ändå längtade han efter något ovanligt, liksom varje ung man, vilken för första gången besöker jättestaden. Kvinnogestalten, som orörlig lutade sig mot gallerverket, intresserade honom. Kanske detta var ett tillfälle att få veta något, som ej tillhörde det alldagliga.

Han Överlade icke längre, utan närmade sig tyst gallerverket, och lutade sig däremot; på några stegs av- - 201 -

den. I ett rum - det tycktes vara den stora salongen - blev det mörkt.

Nu närmade sig baronen huset, och inträdde i den stora förstugan. Den sista vagnen rullade bort. Loupert försvann i husets dunkel.

14. THÉRESE.

Emellertid gick den unge spanjoren lugnt framåt. Han fann att man misstrodde baronen, och på denna grund beslöt han att vara försiktig.

Natten var skön, ehuru hösten var inne. Don Lotario närmade sig Seinen och beträdde Pont Neuf, denna

namnkunniga bro, som tjänar till huvudpassage emellan båda stränderna och som nästan var och en dagligen passerar - så att man brukar säga, att om man vill träffa en bekant, behöver man endast gå till Pont Neuf en viss tid på dagen.

Bron var även nu ej heller tom. Strödda fotgängare skyndade fram över densamma.

Då Lotario kommit till grannskapet av monumentet, som befinner sig mitt på bron, tappade han sin käpp och bockade sig, för att upptaga den. Då märkte han en gestalt, som stod vid gallerverket, vilket på ömse sidor om monumentet, begränsar bron. Det var en dam.

Lotario hade ännu ej haft något äventyr i Paris, som varit av större intresse. Han hade väl sökt äventyr, men aldrig funnit något. Och ändå längtade han efter något ovanligt, liksom varje ung man, vilken för första gången besöker jättestaden. Kvinnogestalten, som orörlig lutade sig mot gallerverket, intresserade honom. Kanske detta var ett tillfälle att få veta något, som ej tillhörde det alldagliga.

Han Överlade icke längre, utan närmade sig tyst gallerverket, och lutade sig däremot; på några stegs av-- 202 -

stånd från den obekanta!, för att betrakta vattnet. Men tillika kastade han skarpa och forskande blickar på sin granne, som ej tycktes märka hans närvaro.

- Vad han för övrigt sett lämnade honom för övrigt ännu i ovisshet. Hennes ansikte doldes alldeles av brättet på hennes hatt, som på den tiden var större än nu. Han mönstrade därför toiletten.

Den var enkel, men så mycket erfarenhet hade don Lotario redan förvärvat sig att han såg, att det var efter nyaste modet och om han ej bedrog sig, så dolde den lätta sidenmantiljen en intagande figur. Damen var ej stor. Desto bättre för don Lotario, som uti henne förmodade en av dessa späda och graciösa uppenbarelser, som han tyckte så mycket om, vilkas fädernesland är Spanien, och som man även finner i Mexiko.

Damen hade lagt armarne över galleriet och lutat sig framför så mycket, att hon tydligt kunde se vattnet. Nu gjorde hon en knappast märkbar vändning åt Lotario till, utan att likväl märka honom, och spanjoren kunde nu urskilja en del av ansiktet.

Hans förmodan bekräftades. Såvitt det flammande skenet av de avlägsna gaslågorna medgav, märkte han ett fint, blekt ansikte, vackert slätkammat hår, låg, men vacker panna, en liten välformad näsa och en fin, tillsluten mun. Det hela var mera fängslande och intressant än skönt. Huru skälmskt och inbjudande måste icke denna mun kunna le, som nu var så energiskt, nästan vredgat tillsluten! Huru livligt måste icke dessa ögon kunna blixtra, då de öppnades.

Ju längre dön Lotario betraktade henne, desto tydligare märkte han det dystra, slutna och mörka uttrycket, som nu hade lagt sig över detta ansikte. Spanjorens intresse växte. Han ville gärna bryta tystnaden. Men på vad sätt> Han kände att han befann sig bredvid ett väsende av en ovanlig natur. Det gavs tusende me-- 203 -

del och satt, att tilltala henne. Men om han ej hittade på det rätta, så var hans plan förstörd.

Han måste giva ett tecken, att han var närvarande. Han måste avvakta vad därpå skulle följa. Häri lät sin käpp falla i marken, och upptog den hastigt. Därvid fäste han ögonen på damen.

Hon såg sig flyktigt om, utan att bliva rädd. Hon hade således vetat, att han befann sig nära henne.

- Förlåt, madame, har jag stört er? sade han. Intet svar. Damen intog sin förra ställning, som om

hon icke hört tilltalet eller märkt att det riktades åt henne.

Don Lotario bet sig i lapparne och var ett ögonblick färdig att gå vidare. Men sedan överlade han, att det skulle vara dumt att avstå ifrån ett äventyr som han så länge väntat på.

- Vi äro måhända konstnärskamrater, fortfor han. Kanske studerar ni, liksom jag, ljusreflexen i vattnet. Man har här ett mycket präktigt tillfälle därtill, och är framför allt ostörd.

- Studerar ni ljusreflexen? frågade damen i en ironisk ton.

- Ja visst, svarade Lotario mycket belåten med* denna början. Ser ni huru vackert denna lyktrad avspeglar sig i vattnet och huru skenet därnere förenar sig så matt.

- I det hela, ar det mycket vackert, sade damen med sin välljudande röst. Är eder avsikt att måla Paris från denna ståndpunkt? Det måste bliva en alldeles egen bild.

Don Lotario kunde icke avhålla sig från att le, så mycket mera som hånet tydligen framlyste ur damens ord. Samtalet hade kommit i gång, han hade vunnit sitt ändamål.

- Det gör mig ont, att ni icke är någon konstnärs kamrat, sade han. Jag trodde det, medan jag sålunda- 204 -

fann den lättaste förklaringen, varför en ung dam träffas vid denria tid på detta ställe.

- Eder gissning är rätt djärv, sade damen med fortfarande bitter ironi. Det skulle väl knappast finnas någon annan orsak som hitförde en ung dam. Nej, jag är icke någon målarinna. Jag studerar icke gaslågornas återsken i vattnet. Det gjorde mig endast ett nöje, att betrakta det återsken, som min egen själ kastar på dessa mörka vågor.

- Ursäkta, madame, sade Lotario, som genom raljeri hoppades komma längst, jag märker intet av detta återsken, ehuru jag ej tvivlar på att eder själ är en lysande flamma.

- Ni bedrar er, sade damen lugnt. Min själ är ännu mörkare än vågorna under oss, så mörk att hon till och med fördystrar dessa svarta vågor. Se endast neråt!

Mekaniskt böjde sig Lotario över gallret. Damen gjorde detsamma. Spanjoren såg verkligen de tvenne skuggorna avmåla sig inunder på den mörka rörliga bottnen.

- Madame, sade han, detta är verkliga nattfantasier. Härefter måste jag anse eder för en skaldinna.

- Ni gör mig för stor ära, svarade den obekanta. Ehuru det kanske ofta finnes mera poesi i månget bröst, som aldrig genom ett ord eller en bokstav givit sig tillkänna, än hos mången skald.

- Men damer bruka annars hava varmare tankar, svarade Lotario.

- Varför det? frågade hon livligt och skarpt. Sannolikt, emedan de äro så lyckliga! Tillhör ni även dem som uti männen se alla bekymmer, alla sorger, alla tunga bördor och i damer endast dessa lyckliga bekym-merslösa varelser, som lika fjärilar fladdra sitt liv igenom?

Detta sades så bittert, att Lotario nästan blev rädd.- 205 -

Damen hade helt och hållet vänt sig till honom, och visade nu sina blixtrande ögon och sina beslutsamma och dystra anletsdrag. Ynglingen visste nu att han hade att göra med någon, vars hjärta blivit träffat av något hårt slag, skakat av någon olycka. Eller ville man narra honom? I Paris antager förförelsen de mest olika former.

- Ni har rätt, sade han. Jag bestrider icke kvinnorna sin stora andel av jordens sorger. Mitt yttrande hänsyftade endast på unga föremål. De känna sällan bekymmer.

- Mången människa bliver gammal och dör utan att veta vad bekymmer är, sade damen. Och mången annan träffa de bittraste och hårdaste slag, förrän de någonsin börjat att tänka, att leva. Varför? därom hava vi ej rätt att fråga. Vår skickelse har blivit sådan.

- Ja, det är sant, sade don Lotario och tänkte på Rosalba. Men så är det nu en gång i världen.

- Så säger man vanligen, och därmed skall man trösta sig, svarade damen bittert. Må vara! om man åtminstone vore en karl! Männen kunna arbeta, strida och hämnas. Men vi kvinnor kunna intet. Vi måste emottaga vad världen och männen vilja giva oss. Lyckligaste äro endast de kvinnor, som icke förstå huru vårdslösade de äro av försynen, som taga livet sådant det är, och av de få blommor det öppnar för dem, veta att utsuga en liten honungssmula åt sig själva. Men ve de kvinnor, som reflektera över sitt tillstånd. Jag försäkrar er min herre, att det ej finnes någon olyckligare varelse, än en tänkande kvinna!

Don Lotario hade hittills icke gjort sig många skrupler över kvinnans samhällsställning. Huru hade han väl i sin

kaliforniska haciendas ensamhet och vid sitt inträde bland livets härligheter, haft tillfälle därtill! Nu skakade honom endast den bittra, skarpa ton, med vil-- 206 -

ken damen uttalade dessa ord. Han hade aldrig förut hört en kvinna tala så.

- Och ni har kommit hit för att ostörd få överlämna er åt dessa mörka natt-tankar?

- Kanhända, svarade hon. Men det är en stor brist här på jorden, att man icke en gång ostörd kan få tänka.

- Om detta skall vara en förebråelse mot mig, så tager jag lugnt emot den, sade Lotario. Jag räknar det till och med som en förtjänst, att 'hava slitit en ung och vacker dam ur dessa bedrövliga tankar.

- I sådant fall måste jag tacka er? Nå väl, må så vara, svarade den obekanta. För övrigt voro mina tankar icke så sorgliga. Det var mera filosofiska betraktelser. Jag tänkte mig huru i detta ögonblick kanske en människokropp låg stum och kall därnere och långsamt rullade bort. Jag föreställde mig huru litet man skulle bekymra sig om detta lik, huru man skulle anställa några efterforskningar, och slutligen nedmylla det i jorden, utan att någon sörjde efter det. En månad senare skulle ingen vetat att samma varelse funnits till i världen. När man först en gång väl ligger därnere, då måste man befinna sig väl. Hela Seinen trycker ej så tungt, som ett sjukt oroligt hjärta.

- Tänkte ni verkligen därpå? sade Lotario förvirrad och orolig.

- Ja, varför icke? svarade damen nästan skämtande. Sådana tankar hava väl aldrig förekommit er?

- Blott en gång, men ej i en så gräslig gestalt, sade don Lotario. Det var när min fästmö övergav mig.

- Således har ni en gång blivit övergiven av en fästmö? sade damen, och hennes röst klingade högst egendomligt, nästan triumferande. Det händer då sällan, icke här i Paris, men i allmänhet. Vanligen är det männen som övergiva sina fästmör. Vi stackars kvinnor få vara glada, om vi få behålla en man.- 207 -

Om dön Lotario i detta Ögonblick var mindre sysselsatt med sina egna tankar på det förflutna, skulle kanske dessa ord låtit honom gissa sig till den okändas hemlighet. Men han tänkte endast på donna Rosalba och den bittra kränkning hon låtit honom vederfaras.

- Jag hade orsak nog att hata kvinnorna, sade han, och det smickrade hans ungdoms högmod, att kunna avslöja en sådan hemlighet. Jag är nyfiken att höra om ni skulle kunna rättfärdiga min förra fästmö för hennes handling, sedan ni hört min historia.

- Jag måste i alla händelser först känna omständigheterna, svarade damen, synbart nyfiken.

Bättre begärde inte don Lotario. Lik alla unga män, trodde han, att denna så enkla och naturliga händelse, skulle göra honom intressant i kvinnoögon. Han omtalade därför olyckan som träffat honom, och det sätt varpå donna Rosalba upptog densamma. Endast i förbigående nämnde han om lord Hope, då han icke ville vara för vidlyftig i sin berättelse. Damen avhörde honom lugnt.

- Min herre, sade hon, eder donna Rosalba var ett fruntimmer av det vanligaste slaget, och först nu, då jag vet, huru ung ni var, och huru litet ni kände världen, kan jag förklara, att ni kunde så låta narra er av denna flicka. Donna Rosalba har aldrig älskat er, hon har hycklat för er. Ni kan således ej ännu fälla någon dom över kvinnorna, och ni kan tacka edert öde som bevarade er från ett långvarigt äktenskap med denna kvinna. Endast i ett sådant fall, då ni visste er vara älskad av eder fästmö, men blivit uppoffrad for världsliga åsikter, kunde ni ha skäl att klaga.

- Det finnes ej några sådana åsikter hos den sanna kärleken, sade don Lotario.

- Det tror ni nu kanske, och möjligtvis har ni även rätt, svarade damen. Jag för min del erkänner sådana åsikter, därför att jag blivit uppoffrad för densamma.- 208 -

Men, min herre, tiden är till ända för mig, mina filosofiska betraktelser äro slut, jag tackar eder, för att ni påmint mig om vardagslivet, och finner, att det är tid att vända hem. Farväl, min herre!

- Jag hoppas, ni skall tillåta mig, att ledsaga er, sade don Lotario. .Var bor ni?

- I Marais rue du Grand-Chantier, svarade damen.

- I Marais rue du Grand-Chantier? frågade don Lotario. Där bor en mycket berömd man, med vilken jag blivit bekant, och som jag mycket ofta, ja nästan dagligen besöker.

- När jag betraktar eder närmare, förefaller det även mig, som jag sett eder gå förbi mitt fönster, sade damen. Vem är denna herre? Den mest berömde man på den gatan, är abbé Laguidais.

- Det är honom jag menar, sade dön Lotario. Känner ni kanske honom.

- Något litet, svarade damen. Låtom oss nu gå. Jag hoppas, att jag icke avlägsnar er ifrån er bostad? Annars kan jag mycket väl gå ensam hem.

- Jag bor i närheten av Palais de Luxembourg, svarade Lotario. Det är ännu tidigt för mig och vägen är ej lång. Vågar jag bjuda er min arm?

- Jag tackar er, sade damen och lade med det finaste behag sin arm i hans.

De gingo över bron, längs den högra Seinestranden. Det var nu alldeles tomt på gatan.

- Ni är således ej någon målare, som ni i början sade mig?

- Nej, svarade don Lotario, och jag hoppas ni ej är ond på mig för detta lilla och oskyldiga påhitt.

- Ni kallar det ett påhitt, sade damen. Jag kunde med samma rätt kalla det en osanning. Men karlarna göra sig aldrig samvete över att ljuga f Or damerna.

- Min Gud, ni får ej vara så nogräknad! utbrast- 209 -

ynglingen. Det skulle vid många tillfällen vara oss omöjligt att göra damernas bekantskap, om vi icke hade dylika små påhitt till hands.

- Jag tar ej heller saken så noga, sade damen lugn och likgiltig. Ehuru man kanske kunde säga, att bekantskaper, som börja med en osanning, även sluta med en osanning.

- Vad ni är hård! sade spanjoren. Jag hoppas, det ej så skall bliva fallet med vår bekantskap.

- Ni tror således, att vi skola bliva bekanta? frågade damen.

- Säkert, om det beror på mig och min önskan, sade don Lotario. Det synes mig även mycket lätt, då ni sagt mig, att ni är bekant med abbé Laguidais. Jag skall be abbéen presentera mig för eder. Kanske det även är nödvändigt att jag säger honom edert namn.

- Mitt namn är Thérese. Något annat är ej nödigt för eder, sade damen. Dessutom är det överflödigt att besvära abbéen därmed. Jag är fri härskarinna Över mig själv, bor ensam, kan göra bekantskaper var och med vem jag vill. Det beror på er om ni vill besöka mig eller ej.

Don Lotario var på det högsta överraskad. Skulle han ändå tagit fel? Var det en av dessa "oavhängiga'* kvinnor, som man, om ock icke under natten, dock om dagarna och kvällarna finner så talrikt i Paris? Eller var det en fru eller en änka, som verkligen kunde kalla sig oberoende?

Men hon var bekant med abbéen! Abbéen måste lösa denna gåta.

-- Då skall jag med det allra första, taga mig friheten, sade don Lotario. Vid vilken tid?

- Det kan jag ej så noga bestämma för eder, sade damen lugnt. Jag binder mig icke vid bestämda timmar, såsom förnäma damer. Jag går ut, då jag får lust. V. H. I 14- 210 -

Det beror således på er att träffa på en lycklig timma. Under vilket namn skall man anmäla er hos mig?

- Jag heter Lotario de Toledo, svarade den unge mannen. Och ni skall emottaga mig? Ni ger ju mig edert löfte, icke såsom ett löfte, för att endast för tillfället slippa ifrån mig?

- Fy! huru dåliga måste icke männen vara, som bakom varje ord tro sig se en osanning! svarade damen.

- Och om så vore? Vi bliva så ofta narrade av damerna! sade Lotario.

- Det var sant, jag hade glömt det, sade Thérese. Dock här är min våning. Farväl min herre!

Hon tog sin arm tillbaka från hans, och ringde. Dörren öppnades och hon försvann.

Don Lotario stod . utanför en stund och överlade. Detta äventyr hade dock blivit ett helt annat än han tänkt. Han betraktade huset. Det var stort och ståtligt, ett av de vackraste på gatan. Det syntes vara bebott av förmöget folk. Endast långsamt gick han vidare. Han var nyfiken, att fortsätta denna bekantskap, och få höra något om denna dam. Han måste i morgon fråga abbé Laguidais. Men skulle han verkligen yppa hemligheten för honom? Lotario beslöt, att rådgöra med abbéen som ändå i allmänhet blivit honom rekommenderad såsom rådgivare och faderlig vän.

- Detta var då verkligen ett äventyr! sade han slutligen förnöjd och småskrattande.

Därpå svepte han sin överrock tätare omkring sig och gick hem.

15. MOR OCH SON.

Idet huset på boulevard d*Italienne, som herr Loupert så uppmärksamt hade betraktat, var denna afton samlat ett litet sällskap. Det bestod av de väninnor, som för baronessan Danglars funnos kvar, sedan hennesman, en bland de största bankirer, gjort cession samt följt sin dotters exempel och flytt. Baronessan hade då lämnat Paris på några månader. Men som äkta franska var henne livet annorstädes odrägligt. Hon hade vänt om, och då hon var i besittning av en betydlig förmögenhet, som av mannens bankrutt blivit orubbad, så var det ej svårt för henne att ånyo föra ett stort hus. Några gamla vänner hade ånyo infunnit sig, och baronessans salonger började att bliva mera uppfyllda för varje emottagningsafton. I Paris glömmer man så lätt! Baronessan hade ju varit oskyldig. Vad rådde hon för att mannen bankrutterat och rymt. Var hon skulden till att hennes dotter Eugenie mera älskade konsten, än en ställning som endast gav henne rikedom, att hon föredrog publikens bifall framför den beundran som rikedom medför, och samma afton som hon skulle förlovas med den falske prinsen Cavalcanti, flydde med sin väninna Louise. Baronessan var oskyldig till allt detta, hon hade varken kunnat hindrat mannens bankrutt eller tämja dotterns egensinniga oavhängiga karaktär. Så dömde åtminstone världen ty baronessan var ännu en rik fru, som kommenderade över millioner. Hade hon varit fattig, hade hon blivit glömd, eller hade man påmint sig henne med smälek och förebråelser. Hon hade då varit skyldig.

Endast en av hennes gamla vänner, den intimaste, hade icke ånyo uppsökt henne. Det var Lucien Debray. Ministersekreteraren, den samme som på kvällen varit tillsammans med Chateau-Renaud och Beauchamp. Fordom hade han dagligen besökt Danglars hus.

År och dag hade gått, baronessan hade tröstat sig, såsom ett fruntimmer, vilket ännu äger millioner, har snille och till sitt yttre har förmåga att kunna imponera. Hade hon varit änka, så skulle hon ej saknat tillbedjare. Men hon var ej fri från sin man, ehuru en sådan skilsmässa för henne var önskvärd. Hon hade ej erfarit

något vidare ifrån honörn, än att han strax efter sitt försvinnande varit synlig i Rom. Även från sin dotter hade hon ej erfarit något. Eugenie Danglars skulle under ett annat namn hava uppträtt som sångerska, och i Italien firat stora triumfer.

Om en annan påminnelse - kanske bedrövligare än den om Debray - visste sällskapet, som i dag var församlat hos henne, ingenting. Det bestod av väninnor, till en del jämnåriga med henne, herrar som hon fordom varit bekant med, och några berömda artister av andra rangen. Det var icke detta lysande sällskap, som förr fyllde Danglars salonger. Men det var ändå alltid en ersättning.

Baronessan visade sig som en älskvärd värdinna. Men då hon en längre tid varit sjuk, så kom man överens om, att bryta upp tidigare, klockan var ungefär två på natten då de första avlägsnade sig.

De intimaste vännerna stannade ännu en kvart längre. Man talade om Ludvig Napoleons process.

- Jag tycker icke om dessa uppror, sade en dam med fromt ansikte. Det är alltid obehagligt att se och höra, huru man bemödar sig att misstänka och fälla en anklagad.

-- Det är väl sant, menade en annan mycket blek darn. Men rättegångar har jag något tycke för. Jag betraktar de offentliga domstolscessionerna som en slags teater. Vilka pikanta scener ser man icke stundom där! Jag menar just inte de politiska processerna. De äro vanligen mycket torra. Men tänk blott på den cession då den falske prins Cavalcanti förklarade att han var son till herr de Villefort!

Tyst! viskade en herre. Madam Danglars står tätt bredvid och denne herre skulle ju blivit hennes svärson.

Baronessan måtte hava hört samtalet. Hon avlägsnade sig några steg.- 213 -

- Det är sant, jag tänkte i en hast ej därpå, fortfor nämnda dam. Men madam Danglars hör oss icke nu. Var detta icke mera skakande, än en scen på teatern? Om jag ej irrar mig, var madam Danglars även själv närvarande, och hon föll i vanmakt. Nå det är sant - hon hade ett särskilt intresse för denne karl, som utgivit sig för prins och nästan fått Eugenies hand. Dock detta är gamla historier.

Därvid drog hon något på munnen, och de andra damerna gjorde även betydelsefulla miner. Så litet avseende fastade man vid den dam i vars salong man höll tillgodo att tillbringa aftonen.

- Jag är ändå en smula uttröttad! hörde man nu baronessan yttra. Detta var signalen till avsked. Man trängde sig kring henne. Madam Danglars var i det hela mycket blek. Var och en skyndade att taga avsked.

Salongen blev tom. Baronessan vände tillbaka till sitt rum. Hennes ansikte hade ännu ej förlorat sin blekhet. Hon lät till hälften avkläda sig. Därpå ville hon vara ensam. Kammarjungfrun lämnade henne.

Hon satt stödjande huvudet i handen, och tycktes fundera. Stundom höjde sig hennes bröst högre och tycktes ge plats för en lätt suck. Därpå försökte hon att läsa i en bok, men lade den strax ifrån sig.

Det klappade sakta på dörren. Detta var ett tecken att kammarjungfrun önskade tala med henne. Hon inkallade henne.

- Min Gud, jag har ju sagt, att man skall låta mig få vara ensam! sade madam Danglars. Vad är det?

- Just nu lämnades denna biljett, med begäran att ovillkorligen genast avlämna den till madame.

Baronessan tog biljetten något förundrad och närmade den till ljuset; hastigt spratt hon till. Biljetten hade nästan fallit ur hennes hand. Men ännu kvarhöllo hennes fingrar krampaktigt ett hörn därav._ 214 -

- For in herrn i budoiren, sade hon nästan ljudlöst. Jag vill tala med honom ensam.

Kammarjungfrun avlägsnade sig. Baronessan tycktes söka efter andan. Hon grep sig för bröstet och tog några steg framåt.

Min Gud, vad är detta? suckade hon smärtsamt. Och än en gång såg hon på biljetten. Den innehöll orden:

"Baron von Loupert önskar tala med madam Danglars, i angelägenheter sorn rör den falske prins Caval-canti.

Han tror sig kunna lämna baronessan viktiga upplysningar om honom.1*

- Loupert? Vem är denne baron Loupert? Jag har aldrig hört något om honom, viskade baronessan för sig själv. Mod mitt arma hjärta, lidandets tid är ännu ej förbi!

Hon tog en liten flaska, öppnade den och insöp med häftiga andetag ångan därifrån. Den måtte innehållit ett livande medel, ty baronessans kinder började ånyo att få färg. Med beslutsamma steg gick hon igenom nästgränsande rum och öppnade dörren till budoiren.

Kammarjungfrun hade endast insatt ett ljus, och clet lilla gemaket, utstyrt med den smakfulla lyx, som pariserdamerna förstå att förläna det ställe där de emottaga sina intimaste vänner var endast matt upplyst. Madam Danglars inträdde och tillslöt dörren efter sig.

På den svällande fåtöljen satt en ung man med vårdslös hållning, hatten i handen, benen korslagda och med

käppen tecknande figurer på mattan. Han reste sig och hälsade flyktigt. Baronessan mönstrade honom med en skarp, ängslig forskande blick. Men hon igenkände honom ej mera. Baronen hade på de sista åren åldrats mycket och hans svarta peruk och mörka mustascher gav honom ett alldeles förnämt ut-- 215 -

seende. Hans hållning var tämligen lätt och otvungen, åtminstone ej besvärad.

- Jag ber, sätt er min herre, sade baronessan. Ni kommer i ett ärende som väcker mitt intresse, fastän jag ej vet vilka viktiga upplysningar ni i detta avseende har att lämna mig.

- Varför denna omständighet, fru moder? avbröt henne den unge mannen. Jag kommer själv emedan jag naturligtvis alltid kan lämna de viktigaste upplysningarna. Jag är Andrea Cavalcanti, som en gång var nära den lyckan, att bliva er svärson, men som nu som eder son, står eder ännu närmare.

Redan vid de första orden, som han talade, då hon förnam klangen av hans råa och oangenäma rost, sjönk madam Danglars ned på en stol. Nu tryckte hon näsduken till sina ögon. Hon var till hälften vanmäktig. Detta möte hade hon icke väntat!

- Ni synes vara överraskad, fru mamma? fortfor Loupert. Jag hoppas det ej ar någon obehaglig överraskning. Men om ni vill göra mig till viljes - och som edert barn har jag väl'anspråk därpå - så lämna all onödig sentimentalitet. Ni har ju en gång, vid domstolen, fallit i vanmakt! och öppet talat - det var en dumhet som kunnat komprometterat er. Här i er budoir betyder det mindre. Men det är mig personligen oangenämt.

- O, min Gud! suckade den olyckliga frun, ännu alltjämt kämpande med vanmakten.

- Jag ber er, madam, sade Loupert enträget och nästan tillbedjande, var en smula lugnare och låt oss tala förnuftigt och tystare. Väggarna hava sannolikt öron även hos er, och jag för min del vill icke anförtro min hemlighet åt främmande. Har ni då ingen smula kärlek för edert barn som ensamt ej övergivit eder, under det alla andra lämnat eder?

Dessa sista ord voro uttalade i en så konstlad sen-- 216 -.

timental gråtton, att de skulle avlockat en åhörare ett gapskratt. Denna råa människa, som hon redan förr med vedervilja sett i sitt hus, som sedan blivit avslöjad såsom galerslav, såsom tjuv och såsom mördare - denne var hennes son, barnet av hennes brottsliga förbindelse med herr de Villefort, detta barn, som hon trodde vid dess födelse vara dödat och om vars tillvaro hon vid denna gräsliga domstols cession erhöll den första underrättelsen.

- Men varav vet ni, att jag är eder moder? viskade hon därpå och kastade en blick på mannen som satt mitt emot henne, en av de rädda förtvivlade blickar med vilken en moder skulle betrakta ett oöverstigligt hinder som man i form av ett barn kastade i vägen för hennes lycka - en av dessa blickar, med vilka en människa betraktar de stympade kvarlevorna av ett lik efter ett väsende, som en gång stått henne helt nära - en blick med vilken man skulle betrakta ett rysligt spöke.

- Ni har rätt madam! sade Loupert lugnt. Det beror framför allt på att kunna skaffa bevis. Eder fråga är berättigad, och jag vill besvara den tillfredsställande.

- Ni får förlåta mig, om jag bliver en smula vidlyftig och underhåller eder några minuter, fortfor han. Men då ni är min mor, så bör det väl även intressera er något. Var jag är född, det vet ni lika väl som jag, eller bättre. Men ni vet icke vad som sedan hände med mig. Även jag har först erfarit det i fängelset genom min forne fosterfader, herr Bertuccio, som under tiden blivit intendent hos greven av Montecristo. Denne Bertuccio som ni kanske aldrig sett eller hört omtalas, var corsikan och en fiende till herr de Villefort, min fader. Corsikanerna är hetlevrat folk, som ni troligen vet. Herr de Villefort hade låtit skjuta Bertuccios broder för bonapartistiska planer och denne svor-^ 217 -

att döda honom - som då ännu icke blivit min fader. Han reste därför till Paris och erfor, att Villefort uppehöll sig i Auteuil, en mil från Paris, och ofta besökte ett litet hus, i vilket bodde en ung dam. Denna var ni, fru mamma! Herr de Villefort brukade även ofta gå ner i trädgården och promenera där en halv timme. På denna omständighet

byggde Bertuccio sin hämde-plan. En natt kom herr de Villefort ner i trädgården och bar ett litet skrin under armen. Bertuccio inväntade honom där. Han såg, huru Villefort nedgrävde skrinet, och gav honom sedan ett knivstyng. Herr statsfullmäktigen sjönk som död till marken och Bertuccio, som naturligtvis trodde, att skrinet innehöll skatter, uppgrävde det och avlägsnade sig med detsamma. Denna omständighet har jag att tacka för mitt liv, fru mor!

Sonen gjorde här en liten paus av känslofullhet och förde näsduken till ögonen. Madam Danglars satt stum, orörlig, blek som en staty. Hon hade ej förut kännt denna hemlighet.

- Då Bertuccio öppnade skrinet, fortfor Loupert, fick han se att det ej innehöll någon skatt, utan ett barn. Han blev något förlägen däröver, men undersökte det, och då det syntes honom ännu ha liv, så blåste han luft i det och frotterade det så länge, tills det började att skrika. Sedan bar han det till ett hittebarnshus. Barnet var naturligtvis jag själv. Därpå återvände Bertuccio till Korsika, omtalade händelsen för sin syster och hon gjorde sig i ordning om några månader och reste till Paris, reklamerade mig med de kännetecknen som Bertuccio hade behållit kvar, och förde mig till Korsika, där man gav mig namnet Benedetto.

Jag hade nu kunnat bliva en ordentlig och förnuftig människa, som en gång skulle hava gjort sina föräldrar glädje, örn jag återfunnit dem. Bertuccio och hans syster läto åtminstone ingenting felas för att uppfostra- 218 -

mig därtill. Felet låg endast hos mig själv, eller kanske i det ovanliga sätt varpå jag hade sett världens ljus. Nog av, jag blev en utomordentlig människa, det vill säga, jag såg mig tvungen att rymma, för att slippa komma i för nära beröring med de korsikanska polistjänstemännen, och jag fann snart sällskap som harmonierade bättre med mig och som införde mig i ännu bättre sällskaper, nämligen på galererna. Där lärde jag känna en annan galerslav, en viss Caderousse. Tillsammans med honom flydde jag - och nu, fru mor, begynte denna likaledes högst ovanliga period av mitt liv, som ni till en del, men ock endast till en del känner och om vilken jag ännu inte gjort mig något riktigt klart begrepp - nämligen perioden för min bekantskap med greven av Montecristo.

Loupert gjorde ånyo en paus, han väntade troligen att baronessan skulle yttra några ord. Men detta skedde icke. Madame Danglars satt ännu i sin förra ställning - en staty!

- Det vete hin håle vad avsikter denne Montecristo hade med mig, fortfor Loupert. Nog av, jag blev kallad till honom och han sade mig, att jag skulle sammanträffa med min fader markisen Cavalcanti. Då han beskrev mig denne fader såsom ganska rik, så var jag mycket belåten därmed, men märkte snart, att denne fader ej var min far, och väl visste att jag ej var hans son. Montecristo hade anmodat honom, att spela rollen av min far, såväl som han ålagt mig att föreställa hans son. Jag lät mig behaga sakens gång, ty Montecristo gav mig så mycket pengar jag behövde, och hade för övrigt min hemlighet i sina händer. Montecristo var det även, som uti sitt hus i Auteuil första gången satte mig i beröring med er familj.

- Ni vet ju då han omtalade den historien som förefallit i hans rum. Jag förstod ej då vad han me-- 219 -

nåde därmed. Men greven måste haft reda på hela förhållandet. Troligen hade Bertuccio, som redan" då blivit hans intendent, yppat allt för honom. Nåväl, jag gällde för en prins och herr Danglars fattade en särdeles förkärlek för mig eller även för min förmenta rikedom, och innan jag visste ordet av, var jag eder dotters fästman. Det felade ej mycket i att jag hade gift mig med min syster. Då spelade mig en gemen händelse ett spratt. Caderousse som rymde med mig från galererna hade nämligen igenkänt mig i Paris. Jag måste därför skaffa bort denna människa, som kunde fördärvat alltsammans för mig. Han ville göra inbrott och stjäla hos greven av Montecristo. Jag hade ej vågat att invända däremot, ty jag hoppades att greven skulle fasttaga och kanske döda honom. Men detta skedde icke. Caderousse kom helskinnad ur huset och jag nedstötte honom. För eder, min mor, gör jag ingen hemlighet därav.

Loupert hade vid dessa ord så dämpat sin röst att han knappt hördes. Baronessan skälvde. Hon skulle möjligen hava dånat om ej det förfärliga i denna scen uppehållit henne.

- Jag har ofta förgäves bråkat min hjärna över vem som förrått det senare! fortfor sonen. Utom greven och Bertuccio, kände ingen min hemlighet. Cade-rousses mord, hade, som jag tror, ej ens själva greven sett. Och om

så varit - vilket intresse hade väl han vid att fördärva mig? Han hade ju gjort mig till prins, givit mig penningar, hjälpt mig fram. Likväl har jag många gånger misstänkt, att han vore förrädaren. Nog av, ni vet att polisbetjänterna kommo, då jag stod i begrepp att underteckna kontraktet, som skulle göra mig till fröken Eugenies make. Jag lyckades att fly. Men jag kom ej långt, och sedan jag, märkvärdigt nog sammanträffat på närmaste gästgivaregård med fröken Eu-- 220 -

genie, grepo rättsbetjänterna mig och återförde mig till Paris.

Likväl ansåg jag mig ej förlorad. Greven av Montecristo sände nämligen denne Bertuccio till mig och lät förskaffa mig några bekvämligheter. Jag var därför fast övertygad om att greven sjäk^var min far. Men sedermera förklarade mig Bertuccio hela sammanhanget. Jag erfor att samma statsfullmäktige som skulle åklaga mig, var min fader, och -. öppet talat, fru moder - då han förut haft avsikten att vid min födelse döda mig, ansåg jag mig ej vara skyldig honom något medlidande. Ni vet huru frimodigt jag sade honom i ansiktet att han var min fader och jag ett barn av en olaglig förbindelse.

Därmed hade jag vunnit oändligt mycket. Rättegången måste uppskjutas. Jag hade hopp att kunna rymma, och även hopp att kunna rentvå mig. Greven av Montecristo, det enda vittnet som kunde uppträda mot mig, hade under tiden rest ifrån Paris. Jag förnekade nu bestämt vad jag förut bekant, så länge jag trodde att Montecristo var min far, och i alla händelser skulle rädda mig. Jag nekade att hava dödat Caderousse, och bevis emot mig kunde man ej skaffa. Mitt fängelse blev mildrat. Jag erhöll fyrtio tusen francs, som jag förmodar, från eder, fru moder, och med dessa lyckades det mig lätt att besticka mina väktare och att rymma. Jag var återigen en fri människa.

Jag bedyrar för er, madam, att jag nu föresatt mig att föra ett ordentligt levnadssätt. Jag förändrade min yttre människa, som ni ser, och beslöt även att förändra den inre. Jag tog mina penningar till råds, antog namnet baron Loupert och begynte med börsspekulationer och spel. - Två sysselsättningar som jag ännu i dag idkar och som många ärliga personer leva utav.

Men nu till huvudsaken! Sedan jag fått veta, herr- 221 -

de Villefort var min far, påminde jag mig även scenen som greven av Montecristo spelade med eder i sängkammaren och trädgården av det där huset i Auteuil, som han hade inköpt. Jag minnes eder rörelse, jag hörde sedan, då jag redan var baronen Loupert, att ni vid rättegångs till f alle t fallit i vanmakt - jag skaffade mig i Auteuil underrättelser och fick veta att på den tiden en dam, som nu är baronessa Danglars bodde i huset - och jag fann med säkerhet, att ingen annan än ni kunde vara min moder. Huru djupt rörde och gladde mig icke detta! En så förnäm, så älskvärd och så olycklig dam. En dam, som av man och dotter blivit övergiven! Ack, fru mor, var det icke en vink av försynen, att ni fann mig just i det ögonblick, då ni förlorat er man och er dotter?

Ännu en känslofull paus, åter förde Loupert näsduken till sina ögon - och ännu alltjämt satt madam Danglars kvar i sin förtvivlade stelhet och såg på honom som om det varit ett spöke.

- Ni lär nu fråga, varför jag ej förr lytt mitt hjärtas röst och uppsökt eder? fortfor baronen i gråtande ton. Jag hade gärna gjort det. Men till en början var jag ej viss på min sak, sedan var ni bortrest, så mina efterforskningar i Auteuil icke avslutade, och äntligen ville jag uppträda för edra ögon som en ordentlig och rättskaffens man. Men jag kunde ej längre motstå mitt hjärtas påträngande känslor. Jag måste slutligen uppsöka er, jag måste se eder. Och ni, ni säger mig ju ej ett ord?

Madam Danglars satt kvar på sin stol, bredvid henne stod ett litet bord. Hon tycktes vilja falla. Hon grep med handen efter bordet, höll sig fast och stödde slutligen sitt tunga huvud i den högra handen; den vänstra grep efter hjärtat. Loupert tycktes vilja hjälpa henne. Men hon sträckte den vänstra handen så befallande emot honom, att han, nästan bestört, åter nedsjönk i fåtöljen.- 222 -

En lång paus inträdde. Vilken strid utkämpade icke madam Danglars under dessa minuter, - vem kan förstå eller beskriva den? Bordet, på vilket hon stödde sig, ljuset som stod därpå, darrade.

- Min herre, sade hon slutligen med ljudlös stämma och utan att se på honom, ni har ett dubbelt, ett tredubbelt brott att tacka för eder liv. Försynen ville att ni skulle leva, den har givit er andra föräldrar en annan uppfostran, och ni har blivit en rövare, en mördare, som ni själv medgivit. Begär icke att jag skall erkänna er som min son, det är det största och tyngsta straff, som himlen kunde pålägga mig, och jag vet icke varmed jag har förtjänat detta, ty jag är oskyldig i det som Danglars förut förbrutet. Hela mitt brott består däruti, att jag fastade mitt liv vid denne eländiges öde, som jag föraktar. Begär därför icke av mig vad jag ej kan giva. Mitt hjärta känner ingen kärlek, endast avsky för eder. Men ett vill jag säga eder, ett är jag er skyldig.

Ni har en tid betraktat greven av Montecristo som er välgörare, till och med som er far. Ni anser er ha honom att tacka för er räddning. Det är möjligt! Men ni har icke varit annat än hans lekboll, hans verktyg. Jag vet icke på vad sätt denne förskräcklige, gåtlike man kommit i besittning av alla våra hemligheter. Men han kände och begagnade dem, för att hämna sig på min man, på Danglars, som han svurit evig fiendskap och hämnd, och tillika för att rikta ett slag emot Villefort, mot vilken han även hyste samma hat. Därför valde han en galärslav och gjorde honom till en prins, därför införde han er i vår familj, och förbländade min man, vars belägenhet han kände, vars girighet han genomskådade - för att blottställa oss för hela världen, och for alltid skymfa Danglarska namnet. Det var även han - jag tvivlar ej därpå, jag är viss därom - det var han, som förrådde er, som angav er för polisen, och han- 223 -

valde tiden så väl, att tjänstemännen trängde anda in i vår salong, måste genombryta det församlade sällskapet, for att uppsöka er. Greven är ni ingen tack skyldig, sannerligen icke! Vad han gjorde f Or er, det gjorde han för att tillfredsställa sin hämnd och göra er till verktyg därför. Han visste även att ni dödat denne Cade-rousse, jag betvivlar det icke!

- Förbannelse och död! ropade Loupert, som blev synbart överraskad av dessa underrättelser. Om det vore sant! Jag har icke ännu tänkt därpå! Men vad tusan hade då greven emot er man och mot min far?

- Jag har sedermera fått veta det endast ryktesvis, och måste för mig själv sammanfoga huvudsakerna, svarade madam Danglars med samma ljudlösa röst. Villefort hade en gång, på angivelse av min man, skickat greven i fängelse, där nere i Marseille, då greven endast var en simpel sjöman och Danglars ungefär detsamma, vilket varit bäst att han alltid hade förblivit!

- Det var således hat mot Danglars, hat mot herr de Villefort, min far, som förmådde greven -

- Att först göra en galärslav till prins och sedan en prins till förbrytare, slutade madam Danglars meningen, knappt hörbar. Min mans blindhet och den penningförlägenhet varuti han då redan befann sig och ur vilken han ville rädda sig med en förmögenhet, gynnade grevens plan. Annars hade det kanske ej kommit därhän!

- Men jag tror ändå att jag tämligen väl spelade prins, fru mor! sade Loupert med stor självbelåtenhet.

Något liknande ett smärtsamt, men tillika obeskriv-ligen föraktligt leende krusade baronessans läppar.

- Denne Montecristo - död och förbannelse! - ansåg jag som min gode vän! sade baronen, ånyo upptagande sin förra tankegång. Men om saken förhåller sig så, då har jag ett ord otalt med honom. Det är sant, han har gjort mig till prins - men rackaren målöna honom därför, att han gjort det endast för att sedan ställa mig i trakasserier. Slutet blev ju mycket värre för mig; jag hade aldrig behövt inlåta mig med denna människa. Jag hade då på ett annat sätt kunnat återfinna min fader och er.

- Det är möjligt! viskade fru Danglars, som efterhand överfölls av den förra skälvningen.

Under tiden satt Loupert tyst och på hans ansikte avmålade sig hela den förändring, som denna underrättelse hade verkat på honom. Han tycktes ha svårt att begripa. Han behövde tid att genomskåda intrigen, som Montecristo invecklat honörn uti.

- Anfäkta och regera! skrek han därpå, uppfarande. Om jag träffar greven, då Gud nåde honom!

Madam Danglars kastade en förskräckt blick på honom, sedan vände hon ånyo, darrande, sina ögon ifrån honom.

- Låt greven vara! sade hon därpå sakta. Vem vet var han finnes, och han var kanske berättigad till sin hämnd. Säg mig nu varför ni kommit hit. Jag vet att ingen barnslig kärlek förde er till mig.

- Verkligen? sade Loupert något överraskad. Men ni har rätt, fru mor! Om det icke var kärlek, så var det likväl förtroende som en son bör ha till sin mor. Jag kom för att lätta mitt hjärta. Ser ni, min fru mor, det är en fördömt svår uppgift, att slå sig ärligt igenom livet, isynnerhet då man spekulerar på börsen och spelar ett högt spel - det märker jag nu. Ser ni, i afton kom jag tillfälligtvis tillsammans med några herrar - fina och nobla herrar - och jag förlorade på spel allt vad jag ägde. Chateau Renaud och Debray voro oförskämda nog att neka mig ett ficklån - de ville - tänka därpå!

Vid påminnelsen om namnet Debray for madarn Danglars tillsammans.

- Jag vet RU sannerligen icke, varav jag skall leva- 225 -

i morgon, fortfor Loupert. Dessutom har jag att i morgon betala min andel i ett parti aktier, och min kredit på, börsen är störd, om jag ej kan det. Ingenting var naturligare än att jag i denna yttersta förtvivlan tänkte på er.

- Således har ni hitkommit för att fordra penningar av mig? frågade fru Danglars tonlöst som alltid.

- Ja, ditåt lutar det! svarade sonen. En liten summa skall hjälpa mig - till en början -

Madam Danglars försökte att resa sig. Det lyckades henne ej, ehuru hon stödde sig mot bordet. Men därpå gjorde hon en väldig ansträngning, hennes anletsdrag antogo en kall, nästan övernaturlig beslutsamhet; hon reste sig och lämnade rummet. Efter ett par minuter återvände hon, överlämnade baronen en bunt banknoter, och nedsjönk ånyo på stolen. Hennes krafter voro uttömda.

Loupert tog bunten med tydlig glädje och genomräknade den genast.

- Femtiotusen francs! sade han därpå, tämligen missnöjd. Jag tackar er, fru moder. Man påstår att ni är ett rikt fruntimmer. Vid min tillfälliga förlägenhet skulle den dubbla summan varit mig kärare.

- En annan gång! svarade madame Danglars med en ton, som endast med möda trängde över hennes läppar. Jag har för tillfället ej mera kontanter hemma. Giv mig er adress, så skall jag därefter sända er det som fattas. Men - min herre, missbruka det icke! Aldrig kan det komma i fråga någon släktskapsförbindelse oss emellan. Vad jag nu gör - förstå mig väl - det gör jag endast för att köpa er tystnad. Jag har tyvärr redan förut så stor avsky för världens omdöme, att jag icke vill gälla för moder till en sådan son. Missbruka icke min godhet! ty då herr de Villefort är vansinnig och borta och Montecristo är försvunnen, så lär ni svårligen kunna uppträda mot mig med edert eget vittnesmål, och V. H. I 15- 226 _

i mitt hjärta, det försäkrar jag er, finnes ingen annan känsla än avsky mot galärslaven, mot mördaren. Således giv mig er adress under vilken jag emellanåt kan sända er penningar, och glöm icke, att ni har att göra med en kvinna, som är trött vid livet och längtar efter döden. Påskynda ej, genom er oförskämdhet, denna död!

- Gud bevare mig, varför skulle jag göra det! utbrast Loupert. Men om ni skulle dö - vilket Gud förbjude - så må ni väl ej glömma er son i ert testamente?

- Jag skall ge min förmögenhet till kyrkan, på det man skall kunna läsa mässor för min själs salighet! svarade baronessan. Det skulle vara ett brott att lämna mycket penningar i händerna på er.

Loupert bet sig i läpparna och stoppade, förargad, banknotorna i fickan.

- Nånå, fru mor, sade han, resande sig, ni skall ej få orsak att klaga över mig. Ni skall finna att jag är en god son. Min adress finnes på biljetten, låt mig ej vänta för länge. Min Gud, vad ni är blek, kära mamma! det är av förskräckelse!

Och han utsträckte sin hand, för att smeka barones-sans marmorbleka kinder.

Baronessans kinder förvandlade sig till en hemsk gul färg. Hon vek undan med ett hemskt skri av ångest och avsky, liksom man ryggar sig för en orm, en elektrisk gnista, en äcklig känsla! Bordet föll omkull. Ljuset

släcktes.

-- Anfäkta! utropade Loupert förargad. Det är ej så en mor brukar mottaga en son. Vänta bara kvinna!

- Gå genast ut, i nästa rum är ljus! ropade baronessan nu så högt hon förmådde. Min kammarjungfru skall föra er tillbaka. Kom icke tillbaka till mig, om jag ej skickar bud efter er!

- Kanske skall ni dock låta kalla mig, sade Lou-- 227 -

pert dystert och inbunden. Sedan gick han igenom den mörka budoiren, trevande efter dörren, öppnade den och gick ut.

I rummet bredvid satt kammarjungfrun och sov. Loupert var förvånad däröver, att hon verkligen sov, att hon ej hade försökt att lyssna. Men han visste ej att dörrar och väggar i pariserdamernas budoirer äro inrättade så, att allt lyssnande är omöjligt. Kanske kammarjungfrun nog hade försökt att lyssna, och därunder insomnat.

Nu spratt hon upp och tog ett ljus, för att följa den främmande herrn.

.- Det förundrar er väl att madam Danglars tar emot besök så sent? frågade Loupert henne.

Kammarjungfrun var förvånad över en så ovanlig fråga, och svarade förlägen: Ja.

- Nåväl, ni bör icke förmena er härskarinna att hava bekantskaper? sade Loupert, hälvten fräckt, hälvten hånande. Gå ni nu till henne. Ljuset är slocknat.

Kammarjungfrun skakade huvudet. Under tiden mönstrade Loupert med hastig och övad blick de olika rummen och dörrarna. Slutligen trädde han ut på gatan.

Han gick länge och med hastiga1 steg av och an. Slutligen vände han alla sina tankar åt greven av Montecristo. Han överlade med sig själv, om allt, och kom slutligen till den fulla övertygelsen att baronessan sagt sanning, att han endast varit ett verktyg åt greven. Besynnerligt nog uppfyllde detta honom med oändlig harm. Han besinnade ej att han förut varit en rövare, mördare, en galärslav - han tänkte endast på vad han kunde hava varit, om greven icke förrått honom. Som varje annan brottsling, kastade han all skulden från sig och på greven. Han ville uppsöka greven, demaskera honom och döda honom.

Med denna föresats blev han ånyo lugn. Dessutomhade han femtiotusen francs på fickan; femtiotusen skulle han ytterligare ha med första. Det var nog till en början. Han gick hem.

Kammarjungfrun som förundrad återvänt till sitt rum, väntade att madam Danglars skulle kalla eller ringa på henne. Men hon väntade förgäves. Efter en kvart knackade hon sakta på dörren till budoiren. Ingen svarade. Slutligen vågade hon tyst inträda.

Budoiren var mörk, kammarjungfrun måste hämta ett ljus. Madam Danglars låg på golvet dödsblek, orörlig, utan tecken till liv. Förskräckt använde hon alla medel som voro till hands för att väcka henne ur sin djupa vanmakt.

-- Är han borta? ropade baronessan, då hon uppslog ögonen, och hennes blickar irrade igenom rummet.

-- Menar ni herrn? Ja, han är borta! svarade jungfrun.

-- Baronessan reste sig och stödd på kammarjungfruns arm stapplade hon in i sitt sovrum.

-- Lämna mig allena! sade hon därpå med låg röst. Jag behöver vara ensam. Och säg för ingen, att denna människa varit hos mig. Han -- han -- medförde underrättelser från min man.

Kammarjungfrun gick. Baronessan reglade dörren efter henne. Därpå skyndade hon till ett skåp, öppnade det, grep med ängslig brådska en liten flaska och förde den till munnen.

-- Icke ännu! suckade hon kvalfullt. Kanske -- han dör!

Hennes knä sviktade, hon föll ned. Flaskan föll ur handen och det dödande innehållet rann ut på mattan. En stund jämrade sig baronessan smärtsamt, slutligen blev hon tyst. Först när det följande morgon blev dager, uppsteg hon, blek som ett lik, och lade sig på sängen -- en moder, som återfunnit sin son!

Slut på första delen. 16. BRANDEN.

Samma natt, som var så betydelsefull för madam Danglars och även skulle bliva det för don Lotario -- samma natt genomvandrade Morrel, med armarne i kors, mörk panna och långsamma steg, det trånga rum som de fyra väggarna bildade till fängelse för honom.

Han tänkte livligt på greven av Montecristo, han tänkte på vad greven, då de tillsammans lämnade Paris, berättat om sina egna kval i fängelset Chateau d'If. Nu förstod Morrel det ingen kan förstå, som ej försökt det själv -- han förstod den rysliga förtvivlan hos en människa, som är skild ifrån de sina och icke vet, när eller om han någonsin skall få återse dem.

Men varför gjorde Montecristo intet för att befria honom, eller för att åtminstone skaffa honom den lyckan att få se Valentine och deras barn? Denna fråga hade livligt sysselsatt kaptenen. Men icke ett ögonblick hade det fallit honom in, att göra greven förebråelser. I hans hjärta fanns icke ens någon den hemligaste skrynkla som anklagade greven. Hans vördnad för denne man, den tacksamhet, som han var honom skyldig, var för stor. Han skulle ånyo hava handlat på samma sätt, fastän han kände alla följderna -- ifall greven önskade det. Han ansåg sig som grevens skapelse och det fanns ögonblick, då den lugnt tänkande, klart beräknande mannen kunde tänka sig den gudomliga försynen i grevens person.

Men greven var en människa, fastän en utomordentlig sådan. Han kunde vara död, eller genom andra omständigheter hindrad att tänka på Morrels räddning.Ännu mer -- det kunde ligga i hans avsikt, att låta Morrel undergå denna prövning, detta lidande. Redan en gång förut hade han gjort det. Då, när kaptenen trodde Valentine vara död, då hade greven väntat tills Maximilian verkligen ville döda sig -- innan han förde den älskade till honom. Greven hade velat veta om Morrels smärta över förlusten av Valentine verkligen var otröstlig. Nu kunde ju en dylik tanke leda greven. Kanske han ville veta huru Morrel skulle bestå denna prövning.

Nu väckte emellertid ett buller på dörren kaptenen ur hans fantasier. Det kunde vara ronden, som ville visitera fängelset. Det var ett slags ombyte; Morrel var nöjd därmed.

Nyckeln vreds om i dörren, en person inträdde. Dörren stängdes efter honom.

Morrel såg förvånad på den inträdande. Det var ingen herre i uniform, ingen fångvaktare, ingen soldat. Det var en man i hög kappa, med civil hatt som han nu avtog.

-- God afton, herr kapten! sade han. Hur är det med eder? Jag hoppas, ej för illa?

Morrel såg skarpare på den frågande. Det behövdes, ty den dunkla lyktan spridde endast ett svagt sken.

-- Ack min herre, är det ni? Gud ske tack! utbrast han. Jag har ofta tänkt på er.

Det var samme man, som en gång förut kommit till honom, för att å grevens vägnar anmoda honom att överbringa penningarna till London. Morrel hade verkligen ofta tänkt på denne man, som han inte kände, men ändå tycktes stå i nära förbindelse med greve Montecristo.

-- Jag tror det, sade främlingen, i det han slog upp sin kappa. Eder belägenhet har blivit tråkig.

Morrel lämnade honom den enda stolen som fannsi rummet, och herrn satte sig. Det var en man av mognare ålder. Hans ålder lät sig icke bestämmas vid första påseendet. Hans yttre hade ingenting ovanligt. Han var av lång och smärt figur. Men ansiktet var betydelsefullt. Det mörka håret, obetydligt gråsprängt, räckte långt ner om tinningarna och lämnade den höga, bleka pannan fri. De mörka ögonen voro stora, vackra och uttrycksfulla. En lätt böjd näsa höjde sig över den energiskt tecknade munnen. Hans klädsel var enkel.

-- Tråkig? Ja, emedan man plågar mig på ett pinsamt och orättvist satt! sade Morrel. Ginge det efter lag och rätt, så hade man nu dömt mig till ett bestämt straff och jag hade de fördelar som ett sådant medgiver, ty man skulle åtminstone tillåta mig att emellanåt få se min hustru och mitt barn.

-- Hur kan ni här begära någon rättvisa! sade den främmande herrn. Men därom skola vi tala en annan gång. Nu

är det fråga om edra egna angelägenheter. Säkert vredgas ni på mig och greven, för att vi hittills icke gjort något för eder befrielse. Men vi äro båda oskyldiga. Ni bevakas med sådan stränghet, att det har kostat mig den största möda, att endast erhålla detta samtal med er. Naturligtvis har jag endast mutor att tacka därför.

-- Varje edert ord är en tröst för mig! sade Morrel, i vars hjärta hoppet återvände.

-- Jag tror det nog, svarade främlingen. Men jag kommer nu till eder, herr kapten, för att göra er tre förslag, ni får välja efter eget tycke det som mest behagar er, jag vet vad det är frågan om. Ni skall uppge namnen på londonherrn. Jag giver er tillåtelse därtill. Ni skall sannolikt inom kort vara fri, sedan ni gjort det. Vill ni gå in därpå?

Kaptenens ansikte hade mörknat något. Han gick ett slag i rummet.-- Gör mig först edra andra förslag, sade han därpå. Jag vill höra dem och sedan överlägga.

-- Gott. Det andra rör en hemlig flykt. Den skall med litet besvär snart låta sig göra. Men ni måste då naturligtvis med hustru och barn lämna Frankrike, och leva så länge utrikes, tills man giver en allmän amnesti, eller tills den närvarande regeringen ej längre är vid styret.

Morrels ansikte blev icke mycket lugnare. Han gick oupphörligt igenom det lilla rummet.

-- Och det tredje förslaget? frågade han vidare. Kanske är detta det bästa.

-- Jag tror knappast, svarade främlingen. Ni har icke fått edert avsked. Ni hör ännu till armén, om det därför lyckades mig, att låta ställa er för en domstol, så skulle detta vara en krigsrätt. Ni har blivit tagen med vapen i hand, om jag ej missminner mig. Lagen känner ni själv. Man skulle döma er antingen till döden eller tjugo års fästning.

-- Det är sant! sade Morrel som nu stod stilla och betraktade främlingen frågande och dystert.

Därpå fortsatte han sin vandring. Men han hade blivit mycket orolig och upprörd.

-- Som jag sagt, tillhör det er att välja, fortsatte främlingen. Antingen nämner ni namnen -- och detta är det enklaste och lättaste sättet -- eller lämnar ni Frankrike, eller avvaktar ni domstolens utslag.

Morrel hade nu tvungit sig till att vara lugn. Han satte sig på sängen mitt emot främlingen.

-- Min herre, sade han, jag finner, att jag ej har noga överlagt allt med mig själv. Jag tror att man skulle döma mig till några års fästning om man ställde mig för domstol. Men ni har rätt. En militär domstol kunde lätt döma mig till döden. Men det må dock gå hur det vill -- namnen uppger jag icke. Jag har lovat mig själv, att icke i något fall göra det.-- Men ni skulle kanske vara nöjd om jag meddelade dem? frågade främlingen. Det fanns då intet vidare skäl att kvarhålla er i häktet.

-- Det vore det lättaste medlet, sade Morrel. Men det innehåller ändå alltid en bekännelse, och i intet fall önskade jag att en sådan utginge ifrån mig. Jag önskar blott rättvisa, ej nåd och mildhet.

-- Ni handlar precis som jag skulle handlat, sade främlingen. Men då återstår eder endast ett medel: att lämna Frankrike med er familj. Ty vi våga icke låta saken bero på utslaget av en krigsrätt.

-- Även det är hårt! sade Morrel, sedan han en minut stirrat dystert framför sig. Att lämna Paris och Frankrike för alltid -- skilja mig från Julie och Emanuel! Visserligen återstår oss ön Montecristo och vistandet i hela den övriga världen. Men för fransmän finnes det blott ett fädernesland och en vacker stad: Frankrike och Paris. Jag har funnit detta under mitt korta uppehåll i London.

-- Skulle ni måhända vara missbelåten med att bo hos greven av Montecristo? frågade främlingen.

-- Det vore en annan sak! utbrast Morrel överraskad. Var bor greven nu, var vistas han? Skulle han ta emot mig?

-- Jag kan ej säga er vidare, än att han vistas långt bort, mycket långt borta och att ett stort hav skiljer honom från er, svarade herrn. Detta var dock endast ett förslag av mig. Man måste söka att undangömma er så länge, tills grevens svar hunnit anlända. Jag har för honom påpekat denna omständighet.

-- Huru lycklig är icke ni, som står i förbindelse med greven! sade Morrel suckande. Ja, hos greven ville jag gärna bo, och jag är övertygad att även Valentine skulle vara lycklig vid att få återse Haydée!

Den främmande tycktes vilja svara något, men nyckeln gnisslade i dörrlåset.- 236 -

- Vad är detta? sade främlingen förvånad. Vakt-karlen hade likväl lovat, att låta mig få vara ensam med eder i två timmar.

Dörren öppnades. En herre i lång kappa inträdde. Dörren stängdes väl efter honom, men regeln sköts ej för. Främlingen hade uppstigit förvånad.

- Bon soir messieurs! sade den inträdande. Ursäkta om jag stör eder, och tillåt mig, att bliva den tredje i ert förbund.

- Vem är ni, min herre, sorn vågar inträda här? frågade främlingen ännu förundrad.

- Jag heter Frank-Carré och är hans maj :ts konungens fullmäktig, svarade mannen. Och beträffande inträdet här i fängelset, så står det mig sannolikt öppet likasåväl som för någon annan.

- Här är förräderi med i spelet! sade främlingen. Fångvaktaren har förrått mig.

- Förrått? Det är väl icke rätta ordet I sade Frank-Carré. Karlen har endast gjort sin plikt. Han underrättade mig, att någon ville i hemlighet tala vid kapten Morrel, och jag gav honom befallning att tillåta samtalet, men underrätta mig om timman för detsamma, då det var min önskan att göra er bekantskap.

- Mycket förbunden, sade främlingen, som nu hade återhämtat sitt lugn. Men då det likväl var min åstundan - som ni lätt kan förstå - att få tala med kapten Morrel ensam, och då jag ej kan begära att ni avlägsnar er, herr fullmäktig, så är min befattning här avslutad. Jag har den äran, att rekommendera mig.

- Jag ber om ursäkt! sade statsombudet, då främlingen tog hatten, och ställde sig framför dörren. Jag har ju redan sagt er, att jag hitkommit för att göra er bekantskap, och detta ändamål har jag ej vunnit ännu. Ni skall dessutom icke komma långt, ty jag har naturligtvis givit befallning att arrestera er här utanför. Ni skall därför göra klokast i att kvarstanna. Det är be-- 237 -

kvämast för oss bägge, att tala med varandra här. Ni inser ju detta, eller hur?

- Icke alldeles svarade främlingen. Men då ni underrättar mig, att jag skall bliva arresterad därute, så måste jag väl kvarstanna här. Vilken avsikt har fört er hit herr statsfullmäktig?

Tonen i denna fråga var så befallande, och främlingens min så lugn och fast, att det nästan syntes, som främlingen här vore en tjänsteman och Frank-Carré den skyldige. Fullmäktigen spratt även till, men hämtade sig genast.

- Vilken avsikt, mm värde herre? En besynnerlig fråga! sade han skrattande. Ni vet det ju förut. Jag önskade att lära känna den herrn, som hyste så stort intresse för kapten Morrel.

- Och om ni får veta mitt namn eller till och med lära känna mig själv, vad då? frågade främlingen.

- Det skall jag i statens och herr Morrels intresse be eder ge mig de upplysningar sorn jag hittills förgäves fordrat av herr kaptenen, svarade Frank-Carré. Ni ser att jag är öppen.

- öppen som en vanlig statsfullmäktig! sade främlingen, övergående i en hövlig och ledig konversationston. Nå väl! Jag vet vad ni önskar för upplysningar. Jag har själv bett min vän Morrel, att lämna er dem.

- Verkligen? sade Frank-Carré glad. Nå varför dröjer ni längre, herr kapten?

-- Jag dröjer nu lika så väl som förr, svarade Morrel, som tills nu varit en stum men uppmärksam åhörare. Av mig skall ni icke få veta dessa namn. På intet villkor?

- Vilket egensinne! sade fullmäktigen och vände sig till den främmande. Gör då slut på saken, min herre och säg mig - ty ni måste veta det - vem den där herrn ifrån London var?

- En öppen fråga finner vanligen ett öppet svar- 238 -

sade främlingen. Men det gör mig ont, att jag i detta fallet ej kan ge er det. Jag vågar varken visa något förmyndarevälde över herr Morrel ej heller handla utan hans medgivande. Och då jag icke har den äran att vara bland de anklagade, så har jag sannolikt ej heller skyldighet, att giva er besked över er fråga.

- Vi förirra oss i en lek med tomma fraser! sade Frank-Carré allvarsamt och förtretligt. Ni är visserligen hittills icke anklagad min herre, men ni skall inom kort bliva det.

- Jag? Varför det? sade främlingen. Ni talar mycket oförståndigt.

- övergiv gycklet, sade Frank-Carré ännu allvarsammare. För det första har ni tubbat och bestuckit en fångvaktare, och för det andra häftar misstanken vid eder att vara delaktig i attentatet vid Boulogne.

- Verkligen? En så förskräcklig misstanke! sade främlingen. Och ni vet ej en gång ännu vem jag är.

- Jag vet det icke, men jag skall nog få veta det innan ni lämnar detta huset sade Frank-Carré lugnt, ty han kände sig nu vara uti sin ämbetsförrättning. Vågar jag därför anhålla om ert namn?

- Varför så bråttom? svarade främlingen. Det skulle ju förutsätta en förtrolighet, som jag ännu ej givit själva vännen Morrel. Jag trodde ni ännu kunde uppskjuta det något.

- Min herre, ni glömmer med vem ni talar! sade fullmäktigen stött. Antingen nämner ni mig ert namn här eller följer ni mig till ett annat rum. Men jag säger eder i förväg, att ni ej skall lämna detta hus förrän vederbörande har reda på er person.

- Nå väl, om så skall vara! sade främlingen skrattande. Som god fransman bär jag aktning för lagarna.

Och han närmade sitt ansikte till fullmäktigens öra och viskade ett namn.

Fullmäktigen spratt till, som om han blivit träffad__ 239__

av ett elektriskt slag. Främlingen gick lugn ett steg tillbaka. Frank-Carré mötte honom med en blick av misstroende och skygghet. Det senare uttrycket blev dock övervägande när han märkte den lugna hållningen och det stolta, fina leendet i främlingens ansikte. Fullmäktigen var alltför erfaren och hade haft tillräckliga tillfällen att lära känna personer av olika rang, för att icke veta att främlingen talade sanning. Han gjorde en stum bugning, som denne lika stumt besvarade. Därpå sänkte han blicken och försjönk i funderingar.

Morrel som icke hade hört namnet, fann denna scen gåtlik men även löjlig. Han hade aldrig tvivlat på, att den mannen som var bekant med greven av Montecristo, var en utmärkt och kanske även förnäm personlighet. Han förutsatte att greven endast kunde ha sådana vänner.

Men Frank-Carré, som oaktat Valentines upplysningar, trodde sig, med namnet Montecristo, böra förena begreppet om en äventyrare i större eller mindre grad - Frank-Carré blev verkligen bestört och obehagligt Överraskad. Han hade fått höra ett namn, som var känt i hela Paris, namnet på en man, som genom sin höga börd, sin rikedom och sina kunskaper, var lika ryktbar. En man, som visserligen icke innehade någon politisk anställning eller beklädde något ämbete, men kanske just därför, utövade desto större inflytande. Och denne mannen var en vän till Morrel, sannolikt även en vän till greven av Montecristo, en anhängare till Napoleon - så syntes det åtminstone. Blev denne mannen indragen i processen så erhöll den en ännu större betydelse. Med mycken möda hade det på senare tiden lyckats att avvända publikens deltagande från processen. Men om denne man skulle framträda som en hemlig anhängare till Napoleon, då skulle detta deltagande ånyo och starkare uppvakna. Och icke kunde detta förhållande hållas liemligt. Därtill funnos för många- 240 -

tungor som skvallrade - nog av, Frank-Carré var verkligen i stor förlägenhet. Ä ena sidan kunde regeringen vara honom tacksam för att hava upptäckt denne man; å en annan kunde man klandra honom för denna upptäckt. I alla fall måste den hållas hemlig, mycket hemlig.

Statsfullmäktigen var så skakad av denna upptäckt, att han glömde närvaron av de bägge personerna och

vandrade långsamt och eftertänksamt genom det lilla rummet. Slutligen tycktes han hava fattat ett beslut.

- Min herre, sade han, ni säger att kapten Morrel icke vet ert namn?

- Ja visst, det är sanning, svarade främlingen med bestämdhet.

- Och ni önskar ej heller att herr Morrel nu får veta detta namn? sade Frank-Carré.

- Noga taget, är det av ingen vikt, svarade främlingen. Men jag hade helst önskat att herr Morrel ur min egen mun fick emottaga de underrättelser jag har att meddela honom.

- Gott, jag får då be er om ett samtal utan vittnen, i ett annat rum, sade fullmäktigen. Det skall bliva helt kort. Frukta icke att jag vill göra er något obehag.

- Jag är övertygad därom, svarade främlingen med en världsmans artighet. Men skulle ni inte först tillåta mig att utan vittne fortsätta mitt avbrutna samtal med herr Morrel?

- Det är mig omöjligt, alldeles omöjligt! försäkrade Frank-Carré. Hade jag vetat att jag skulle funnit er här, skulle jag kanske ej stört detta samtal - det tillstår jag. Men nujyågar jag ej tillåta mig ett så stort fel emot min tjänsteplikt. Om det därför skulle behaga er så återvända vi tillsammans.

- Jag är beredd därpå, sade främlingen och vände sig till kaptenen.

- Håll! vad är detta? ropade fullmäktigen över-_ 241 -

raskad. Hörde ni icke rösten? icke skrik? Vad betyder det?

Nästan samtidigt hade även de andra uppsprungit bestörta. Man hörde verkligen ett dovt larm ur vilket emellanåt vissa gälla röster framklingade. Tillika fylldes rummet av ett starkt rödaktigt sken. Statsfullmäktigen skyndade mot dörren. I samma ögonblick blev densamma öppnad, och samma mörkröda sken inträngde skarpare.

Rädda er, herr fullmäktig! skrek fångvaktaren med ängslig röst. Det brinner i den främre flygeln.

Frank-Carré for tillsammans. Men han var en man, vars personliga mod icke blivit brutet av de krypande intriger som tillhörde hans ämbete. Han fattade fångvaktaren och kvarhöll honom.

- Var lugn, min vän, sade han. Elden skall bliva släckt. Jag känner ej alldeles lokaliteterna i detta hus. Vilka utgångar leda till gatan Visa oss dem och glöm icke er plikt, öppna icke fängelserna förr, än den beväpnade bevakningen hinner komma hit i tillräckligt antal.

- Det finnes blott en utgång ur denna flygeln, svarade vakten, darrande i alla lemmar. Den för över trappan fram till flygeln som brinner. Och även trappan brinner redan eller skall snart brinna.

.- Det skall icke bliva så farligt, sade fullmäktigen. Kom ni, följ med. Vi skola väl slippa ut.

Dessa ord riktades åt främlingen. Under tiden tilltog eldskenet med en förfärlig hastighet. Man hörde lågorna spraka. Man hörde fångarnas förtvivlade skrik. Morrel bleknade.

- Och skall jag stanna kvar här för att bliva levande stekt, herr fullmäktig? frågade han hastigt och bittert.

- Min Gud, faran är ej så stor, och jag kan icke göra mera, än att intala förnuft i folket. De förlora vid V. H. I 16-242 -

sådana tillfällen vanligen besinningen. Man skall bliva herre över elden. Korn ni!

Därvid vände sig fullmäktigen ånyo till främlingen utan att vidare bekymra sig om Morrel.

- Åh nej, det var icke meningen! svarade denne hastigt. Tror ni att jag skulle lämna min unge vän?

- Då må ni göra vad, ni vill! sade fullmäktigen. Det är lika farligt för oss alla. Var och en får tänka på sin egen räddning. Väktare, öppna ej dörrarne förrän vakten kommit.

Därvid gick han framåt den smala gången som förde till trappan. Det var verkligen stor fara. Lågornas sprakande hade blivit starkare. Luften var het. Många av de fångna, som befunno sig i flygeln bakom, tycktes blivit

uppväckta ur sömnen och bultade häftigt på dörrarne. Från den främre flygeln hörde man vilda tjut, och däremellan de förtvivlade ropen: öppna dörren! vi kvävas, hjälp, hjälp!

- Kom ni, sade främlingen till Morrel, vi måste söka oss en utgång, annars kan detta nattbesök komma att kosta mig livet. Kom, kanske lyckas det er att få tillfälle att fly.

Morrel skyndade tillbaka i rummet att taga sin hatt. Han hade fått behålla sina civila kläder.

- Ni har hört vad fullmäktigen befallt mig! sade fångvaktaren, trädande emot honom. Ni måste kvarstanna här.

- Galenskaper! sade främlingen i Morrels ställe. Uppehåll oss inte. Man skall hålla er skadeslös.

Därvid trängde han undan väktaren och skyndade, följd av Morrel, gången framåt. Vid slutet av densamma lyste ett flammande sken, vid vilket en ensam svart gestalt klart och tydligt syntes.

- Det är fullmäktigen, sade främlingen. Det var inte något gott tecken. Kan inte han komma ut, huru_ 243 -

skola vi då.försöka att komma ur denna labyrint. Vi måste hålla oss i hans närhet, det bliver bäst!

De framträdde tätt intill honom. Tydligt låg hela farans vidd för dem, trappan, den enda som ledde ifrån denna flygel, efter vad fångvaktaren förut sagt, stod i lågor, och hade icke luftdraget fört röken åt ett annat håll, så skulle redan vistandet i den smala gången varit omöjlig. Den främre flygeln eller åtminstone en del därav brann, och ännu hörde eller såg man icke till någon som försökte att släcka. Man hörde endast det hemska skriket av fångarne som i sina celler pinades av röken och hettan.

- Förfärligt! sade Frank-Carré, skälvande. Om tio minuter skall denna trappa vara nedbränd och elden skall tränga in i cellerna. Den enda räddningen kan vi ha från kanalsidan.

- Från kanalen? Ni menar den kanalen som omger denna flygel? sade främlingen.

- Ja, svarade fullmäktigen. Men innan det lyckas oss, att bryta sönder fönstergallren, innan man skaffar oss stänger eller kastar till oss tåg, kunna vi för länge sedan vara kvävda. Nå väl, ske Guds vilja!

Skall ni inte låta öppna fångarnas celler? frågade främlingen.

- Det är strängeligen befallt, att detta ej får ske förrän tillräcklig bevakning anlänt.

- Men den kan ju icke komma hit över den brinnande trappan, svarade den främmande.

- Visserligen! sade Frank-Carré, ryckande på axlarna. Men kan jag rå för det? På själva gården kan icke soldaterna uppställas, ty vinden driver lågorna dit. Den enda räddningen ha vi från kanalsidan, som jag sagt er, och jag hoppas, att man redan där träffar anstalter, för att lämna oss hjälp. Väktare! kom hit! är någon cell åt kanalsidan ledig?- 244 -

- Nej, herr fullmäktig, svarade mannen» som skälvde i alla lemmar.

- Öppna då en, lika gott vem den innesluter, sade Frank-Carré. Vi måste därifrån ropa om hjälp.

- Och cellerna?

- Bliva stängda, tills befallning gives om deras öppnande.

Väktaren skyndade förut, de tre männen följde efter med en hast som under dessa förhållanden var lätt förklarlig. Väktaren öppnade en cell och lät herrarna inträda.

Frank-Carré skyndade strax till fönstret. Under tiden kastade Morrel en blick på den fångne, som bebodde denne cell. Han hade sprungit upp, överraskad, från sin bädd, då han hörde dörren öppnas, och stirrade nu på de inträdande med glasiga, förslappade ögon.

Han var av kraftig figur. Hår och skägg hängde stri-pigt omkring huvudet. Han bar vanliga fångkläder, som Morrel ännu sluppit att få, emedan han ännu icke var dömd. Han kastade skygga och lystna blickar mot dörren. Sannolikt tänkte han genast på flykt, men i nästa ögonblick fick han förklaring över varför han blivit störd, ty det

klara eldskenet inträngde igenom dörren och han hörde det förtvivlade skriket om hjälp av kamraterna från deras celler. En stråle av vild glädje spred sig över hans ansikte och han blev stående lugn i sin vrå riktande sina lurande ögon från den ene till den andre, och avvaktande det gynnande tillfället, som skulle erbjuda sig för honom.

- Dessa rutor! Jag hade glömt, att de äro matt-slipade! sade fullmäktigen. Man kan inte se!

- Håhå! skrattade fången vilt. Ja, ja! jag har ofta förargat mig däröver.

- Jag måste slå ut dem! det kan icke hjälpas! sade Frank-Carré och stötte till rutorna.- 245 -

- Håhå! skrattade fången ånyo. Vakten skall väl höra det! Vänta bara min gosse lille!

Men han tycktes sedan fått en idé och framträdde hastigt till fullmäktigen.

- Hör på, ni äro väl kamrater och viljen rymma? sade han och lade handen på fullmäktigens axel.

- Låt mig vara! Gå för tusan i våld! sade Frank-Carré häftigt, ser du inte att det brinner?

- För tusan i våld ginge jag gärna! mumlade fången tillbakaträdande. Frank-Carré stack ut huvudet igenom gallret.

- Herr skiltvak t, ropade han nedåt, jag är statsfullmäktigen, ropa hjälp, ropa pompiererna!

- Tillbaka hörde man skiltvaktens stämma skrika. Tillbaka, eller skjuter jag!

- Men jag är statsfullmäktigen, mitt namn är Frank-Carré! svarade ämbetsmannen ännu häftigare.

Ett skott och en kula, som slog in i fönstret tätt över huvudet på fullmäktigen. Glasbitarna nedföllo klingande, fången hånskrattade, och Frank-Carré sprang dödsblek tillbaka mitt i rummet. Men kaptenen däremot sprang till fönstret.

- Innan han har laddat ånyo, vill jag kasta en blick utåt! sade han hastigt. Det är kanalen ungefär sex steg från muren. Där tvärs över står en mängd folk, jag tror det är pompierer.

- De skola komma försent! suckade Frank-Carré, som hade något hämtat sig. Kalla på hjälp, kapten Morrel, skrik till dem, att jag är här, att man skaffar stegar eller kastar till oss tåg. Detta galler!

- Ja, detta galler, sade fången skrattande. Nu vet ni även huru en fånge kan vara till mods. Här uppe: järnstänger, där nere: en kula, och där bakom: elden - eller hur, herr fullmäktig, detta är ej alldeles så säkert och bekvämt, som uti sessionsrummet bakom det gröna bordet?- 246 -

- Tig f skrek Frank-Carré häftigt. Om en kvart kan du vara död eller uppbränd!

- Vem vet! svarade fången och såg lystet åt fönstret. Tillfället synes gynnande.

- Var icke galen kamrat! skrek Morrel nedåt. Jag är kapten Morrel vid Spahis, och statsfullmäktigen är verkligen här. Det brinner i byggnaden! kalla hellre hjälp, än att skjuta.

Men vakten syntes ej tro hans ord. Instruktionerna voro stränga och bestämda. Morrel hann knappast att dra in huvudet, förr än en kula ånyo ven in igenom fönstret.

- Det är ett dumhuvud! sade kaptenen skrattande. Säkert är han från landet. Nå, herr fullmäktig, vår affär står dåligt, och jag tror ni hade gjort klokare, att icke störa mitt samtal med denne herre.

Statsfullmäktigen mumlade några ord för sig själv. Fången hade lyssnat uppmärksam. I fall han var så slug som hans anletsdrag tycktes ge tillkänna, så måste han av Morrels ord hava slutat, att även han varit fånge. Han betraktade kaptenen med stigande nyfikenhet.

Det kunde synas som hela denna scen varit lugn och stilla, och beträffande de fyra personer, som befunno sig inne i cellen, så var detta visserligen fallet. Men utanför! Där tjöt det och väsnades! Man hörde lågorna gnistra, bjälkar nedstörta, ett vilt buller uppfyllde hela byggnaden. Hettan steg, emellanåt trängde rökmoln in i cellen,

flygeln bakom tycktes redan tagit eld. Morrel kände stora svettdroppar på sina kinder neddrypa från pannan.

Nu hörde man nedanför vapenskrammel eller järnredskap, sedan kommandorop.

- Det är pompierer! sade Frank-Carré, hämtande andan. Ännu tio minuter, och vi äro räddade!

-: Räddade! Jag hoppas även för min del, mum-- 247 -

lade fången tyst. Maximilian Morrel skyndade till fönstret.

- Hit, mina vänner! skrek han. Herr statsfullmäktigen är här! Hjälp! Ack, en käck corps! Nu sätta de över kanalen Där hava de sina stegar och tåg! Hit, kamrater

Men med Morrels stämma blandade sig hjälpropen ifrån alla de andra cellernas fönster längs kanalen. Man hörde skriken klinga hemskt i natten.

- Himmelens Gud! skrek Morrel, som ännu stod kvar vid fönstret. Det tyckes brinna i nedra våningen. Det ryker ur fönstren. Öm folket icke skyndar, så äro vi förlorade. Och det skall ta tid, att fila av järnstängerna. Och tre våningar högt - så långt räcka ej några stegar. Gud förbarme sig över oss!

Då han såg sig om, stod fången bakom honom. Hans ögon gnistrade. Hans bleka ansikte som på år och dag ej känt någon annan luft än fängelsets, hade av den flämtande hettan rodnat och antagit ett vilt beslutsamt uttryck. Han fattade med handen i en av järnstängerna.

- Vad denna beträffar, sade han, så är det en småsak. Jag har gjort vad jag kunnat.

Och med ett vilt skratt ruskade han i stången som genast brast ifrån.

- Nu är det plats, genom en sådan öppning kommer man nog ut! sade han och behöll järnstången i handen. Vi äro ju alla smala. Naturligtvis skola herrarna lämna mig företrädet.

Frank-Carré såg dystert på fången men vågade icke motsäga honom. Han visste mycket väl, att lagens och disciplinens band nu var något murket, och att varje människa i en dylik belägenhet skulle vågat allt, för att rädda livet. Även Morrel och främlingen tego.

Kaptenen hade för övrigt haft rätt. Man såg rökmolnen stiga upp utanför, vilka tycktes komma från andra- 248 -

våningen. Dessa rökmoln skymde utsikten. Man såg ej mera av pompiererna man hörde endast deras kommandorop. Nu lade fången sig ut genom fönstret.

- Hit till hjälp! skrek han med tordöns stämma. Här är herr statsfullmäktigen!

- Vi skola kasta upp ett tåg! Pass på! skreks det nedifrån. Nu giv akt!

- Du skall få din frihet, om du fångar tåget! sade Frank-Carré.

- Jag tackar! svarade fången kort och hånfullt. Man hörde ett föremål slå emot muren. Fången grep utåt. Men han fick ej tag i tåget. Sannolikt hade det blivit illa kastat.

Faran ökade sig nu för varje minut. I cellen blev en förfärlig hetta, utanför rök och mörker. Ånyo grep fången utåt. Han tycktes hava fått tag i något.

- Jag har det mina herrar! ropade han triumferande. Nu farväl.

Hastigt fastade han järnkroken som satt på tågets övre ända, tog järnstången emellan tänderna, kröp ut igenom fönstret och försvann.

- Han skall ej komma långt! sade Frank-Carré. De skola taga fast honom nedanför.

De tre männen trängde sig till fönstret, för att se om fången skulle komma lyckligt ner. Men allt var rök och mörker. Tåget var styvt, sedan blev det åter slappt.

- Skynda, skreks det nedifrån! Elden slår ut ur fönstren, tåget förstöres!

- Skynda er herr fullmäktige! sade främlingen. Eder tillhör företrädet, framåt!

Faran gav styrka och vighet åt fullmäktigen som icke längre var i sin ungdoms blomma. Han klev igenom fönstret och fattade i tåget. Därpå försvann han. En minut senare hörde de bägge kvarblivande ett skrik och tåget darrade och slappades.- 249 -

- Han har släppt sitt tag och fallit! sade Morrel. Nu, min herre, fort! Jag vill vara den siste.

- Farväl! sade främlingen. Jag skall under namnet Dupont, i er bostad efterhöra er.

Vid dessa ord fattade han tåget. Morrel följde honom med ängsliga blickar. Men han tycktes hava lyckligt kommit ner. Åtminstone märkte kaptenen ingenting ovanligt.

Nu hoppade han själv i fönsteröppningen och fattade tåget. Av gammalt van vid kroppsövningar, var det honom lätt att klättra utför. Faran började först längre ner. Där slogo lågorna redan ut från fönstren i nedre våningen vilka Morrel måste igenom. Sannolikt hade det varit där, som Frank-Carré släppt tåget och störtat ner.

Även kaptenen blev här dövad av hettan, tåget hade nära glidit ur händerna på honom. Han halade pilsnabbt ner för de sista tjugu foten. Nedkommen föll han.

Då han åter reste sig, såg han statsfullmäktigen liggande på marken. En pompier var sysselsatt med honom. Men Morrel kunde endast se några få steg framför sig. Den trånga platsen emellan fängelsemuren och kanalen var inhöljd i heta rökmoln. Han sökte främlingen och tycktes se honom på något avstånd. Han skyndade efter honom. Men hastigt kände han ett häftigt dövande slag liksom av en järnstång, i nacken, följ omkull och förlorade sansen.

Då han ånyo uppvaknade befann han sig mitt ibland en mängd soldater, som bevakade en skara fångar. Han kände en häftig värk i bakdelen av huvudet, och när han kände däråt med handen blev den blodig. Även märkte han, att han icke hade sina vanliga kläder. Han hade en fångtröja på sig. Förundrad rättade han upp sig och såg sig omkring. På något avstånd såg han ett ljust sken och en mängd folk. Det var det brin-- 250 -

nande fängelset. Han kände efter sin rockficka - men han hade ej mera någon rock - Förvånad skakade han huvudet. Han fann likväl att det skulle vara överflödigt att ställa några frågor till soldaterna. Han ville endast ha sitt sår förbundet.

- Kamrat, sade han till en soldat, finns här ingen fältskär? Jag har en blessyr i nacken.

- Vem tusan är kamrat med er? svarade soldaten stött. Här finnes ingen fältskär. Det kommer sedan.

Kaptenen satte sig ånyo på marken, ty smärtan berövade honom sansen och han fruktade att falla. En halvtimme gick. Då kom en ordonnans.

- Elden är släckt, eller kan åtminstone icke gripa mera omkring sig. För fångarna genom bakporten in på fängelsegården, herr löjtnant! och låt ingen komma undan.

Morrel fick en kolvstöt och reste sig upp. Han råg-lade framåt. En av fångarna tycktes ha medlidande med honom och räckte honom armen. De gingo in genom en port. Nu befann sig kaptenen på fängelsegården. En annan större skara soldater, omgav här fångarna.

Morrel förmådde icke att tänka. Han endast kände sina sår. Emellanåt for den tanken igenom honom, att det ändå misslyckats honom att fly, och han suckade. Nu framträdde fångvaktarna. Numren som funnos på jackorna blevo synade och en i sänder bortförd.

- N:o 36! sade den ene vaktkarlen, kastande en blick på Morrels jacka. Aha, jag vet redan! Det är den slyngeln, som givit den stackars Ballard så mycket att göra. Till slut har han slagit ihjäl honom.

- Käre vän, sade Morrel samlande alla sina krafter, jag är icke N:o 36. Jag vet icke huru jag kommit till denna olycka. Jag är kapten Morrel. Herr statsfullmäktigen kan intyga det.

- Så? Men vi ha ingen kapten Morrel i våra lis-- 251 -

tör, svarade fångvaktaren hånande. Det kommer nog att visa sig. Herr statsfullmäktigen är för övrigt illa skadad och kanske redan död.

- Så kan väktaren intyga, att jag är kapten Morrel, sade Max. Jag bodde i N:r 29.

- Bodde du där? Inte illa, sade vaktkarlen skrattande. Väktaren ja visst. Den stackars Bållar d har funnits död däruppe. Ett av de kreaturen har slagit ihjäl honom. Kanske du själv! Framåt marsch!

- Så sänd åtminstone till mig en fältskär! svarade kaptenen.

- Ja visst, och till och med en med guillotinen! svarade vaktkarlen. Marsch!

Morrel kände sig knuffad och bortsläpad. Ånyo förlorade han sansen.

17. FLYKTINGEN.

Var don Lotario förälskad eller var han det icke? Hade Thérese ingivit honom ett djupare intresse? Ännu visste han det icke. Ännu var hela äventyret allt för nytt för honom, och medan han gick hem, frågade han sig endast vem hon kunde vara, och huru hon skulle emottaga honom, om han besökte henne.

Don Lotarios hjärta var icke så lätt att erövra, som det kanske kunde synas.

Han beväpnade sig även nu med ett misstroende, som ej kunde rättfärdigas av något. Han ville fullfölja sitt äventyr - men han föresatte sig att förbliva kall och lugn. Han glömde att han var ett söderns barn och ännu en yngling. Han styrde således kosan åt Palais Luxembourg.

Men i samma stund han vek om ett hörn till en ganska smal gata, rände en karl emot honom och Lotario hade nära fallit omkull. Han stödde sig lyckligtvis emot muren till ett hus. - 251 -

tör, svarade fångvaktaren hånande. Det kommer nog att visa sig. Herr statsfullmäktigen är för övrigt illa skadad och kanske redan död.

- Så kan väktaren intyga, att jag är kapten Morrel, sade Max. Jag bodde i N:r 29.

- Bodde du där? Inte illa, sade vaktkarlen skrattande. Väktaren ja visst. Den stackars Bållar d har funnits död däruppe. Ett av de kreaturen har slagit ihjäl honom. Kanske du själv! Framåt marsch!

- Så sänd åtminstone till mig en fältskär! svarade kaptenen.

- Ja visst, och till och med en med guillotinen! svarade vaktkarlen. Marsch!

Morrel kände sig knuffad och bortsläpad. Ånyo förlorade han sansen.

17. FLYKTINGEN.

Var don Lotario förälskad eller var han det icke? Hade Thérese ingivit honom ett djupare intresse? Ännu visste han det icke. Ännu var hela äventyret allt för nytt för honom, och medan han gick hem, frågade han sig endast vem hon kunde vara, och huru hon skulle emottaga honom, om han besökte henne.

Don Lotarios hjärta var icke så lätt att erövra, som det kanske kunde synas.

Han beväpnade sig även nu med ett misstroende, som ej kunde rättfärdigas av något. Han ville fullfölja sitt äventyr - men han föresatte sig att förbliva kall och lugn. Han glömde att han var ett söderns barn och ännu en yngling. Han styrde således kosan åt Palais Luxembourg.

Men i samma stund han vek om ett hörn till en ganska smal gata, rände en karl emot honom och Lotario hade nära fallit omkull. Han stödde sig lyckligtvis emot muren till ett hus.- 252 -

- Morbleu! gå en annan gång långsammare då ni viker om ett hörn! sade spanjoren och satte i ordning sin hatt, som vid sammanstötningen förlorat sin vanliga lugna och vackra jämnvikt.

- Med nöje, min herre, så snart jag får tillfälle att se om hörnet, svarade den obekante med en rå, nästan hes stämma. Emellertid ber jag er om förlåtelse. Jag har mycket brått. Säg mig på vilken gata jag är?

- Det vet jag icke, svarade Lotario. Jag är här främling. Men vi befinna oss i närheten av Palais Luxembourg.

- Ni är främling här? frågade mannen. Då min herre har ni kanske ett mera medlidsamt hjärta än parisarna.

- Det kan hända, men kanske också icke, svarade spanjoren skrattande - ty detta tilltal roade honom.

- Och ni skall icke finna så utomordentligt däruti, att låna en främling tak över huvudet för några timmar?

- Hm! svarade Lotario dröjande och mönstrade sin obekante. Det är en annan sak. Jag finner det ej så ovanligt. Det kommer an på de närmaste omständigheterna. Varför riktar ni denna fråga åt mig?

- Emedan jag olyckligtvis befinner mig i en belägenhet, som nödgar mig att begära ett sådant ädelmod, sade främlingen. Hör mig, min herre. Jag hade i går kväll göromål i denna del av staden och glömde mig kvar tills nu. Men min bostad är i närheten av Mont Martre. I morgon bittida kl. 8 måste jag likväl ånyo vara tillbaka i denna trakten. Jag skulle därför komma lagom hem för att genast vända tillbaka igen, och hade väl behövt sova några timmar. Ni skulle därför göra en välgärning om ni tog mig med er. En förstuga, en drängkammare vore nog för mig.

Spanjoren fixerade sin man ännu skarpare. Men det var svårt att känna honom. Ingen lykta brann i grann-- 253 -

skåpet. Don Lotario såg endast att han hade en fin rock och hatt; hans övriga klädsel syntes tarvlig och även det stripiga skägget hade ej något inbjudande.

- Men ni hade ju under tiden kunnat finna en plats i någon källare eller på något värdshus, sade han.

Visserligen, och jag hade gjort det, om jag ägt en sou på fickan, svarade främlingen.

- Ja, då är valet svårt, sade Lotario skrattande. Nåväl, ni skall ej hava missräknat er på mig. Jag har verkligen ett medlidsamt hjärta, jag tror det åtminstone. Gå före mig till Palais Luxembourg.

Främlingen såg sig tillbaka, tycktes orientera sig och gick framåt. Spanjoren betraktade honom uppmärksamt. Han var av stor kraftig figur. Rocken satt något trång över axlarna, så mycket mer, som han hade alldeles knäppt honom. Hans gång var ful, trög och tung, liksom hos en trägen arbetare. Emellertid visste Lotario att han ej hade att göra med någon sprätt, och han var icke den som tog tillbaka ett en gång givet löfte.

Ni kommer från en trakt där ett hus tyckes brinna, sade han nu. Var det en stor brand?

- Det är ett fängelse som brinner! sade främlingen lugnt. Jag har även uppehållit mig där, galet nog.

- Ett fängelse! sade Lotario full av deltagande. Min Gud, det måste vara rysligt. Om man ej hinner att öppna cellerna, så måste ju fångarna kvävas eller bliva in-nebrända? Hörde ni något talas därom?

- Jag tyckte man talade om att ett halvt dussin fångar blivit innebrända, svarade mannen lugnt. Det kan ju ej hjälpas. De flesta av dem, som sitter där, äro ändå mogna för galgen eller guillotinen. Om de dö ett par dagar förr, eller på ett annat sätt, det bliver ändå detsamma. De skreko för övrigt, förfärligt nog.

- Ni tycks ej vara så medlidsam, som jag, sade spanjoren klandrande. Nu äro vi hemma.

Främlingen såg upp och kastade en flyktig blick på- 254 -

huset Det var stort och vackert, och såg ut som ett av de hus, som helt och hållet, eller till en del uthyres åt rika främlingar.

Don Lotario ringde och steg in, följd av sin nattlige ledsagare. De gingo uppför trappan.

----Min uppassare sover, jag vill ej störa honom,

sade han. Följ mig till mitt rum.

Han öppnade dörren. Förmaket var sparsamt upplyst av en lampa, som var nära att slockna. I nästa rum påtände han ett ljus och nu såg han sin följeslagare framför sig vid full belysning.

Det var svårt för don Lotario att dölja sin överraskning vid anblicken av denne främling. Detta vilda hår, detta

stripiga skägg, detta sjukligt utmärglade ansikte, de matta glasaktiga ögonen, denna dystra trotsiga min, dessa grå byxor med svarta revärer, dessa grova skor - allt detta förkunnade honom att han hade framför sig en rövare, en tjuv, kanske mördare. Även tycktes mannens hår och skägg vara något svett, och ansiktet ned-rökat.

- Karl, sade han, gående ett steg tillbaka, och fattad av en hastig tanke, ni kommer från det brinnande fängelset, och har under vägen stulit er rock och hatt!

- Om ni ock vore en rannsakningsdomare, så kunde ni ej uppställa en bättre gissning, sade främlingen med ett hånskratt, och hans röst klingade ännu råare i Lotarios öron, än förut. Men det är likväl möjligt att ni tar fel. Måste man väl vara en rövare och mördare, för att man är illa klädd?

- Jag gör mig kanske skyldig till en förbrytelse om jag behåller denne man hos mig, sade don Lotario, mera för sig själv, än till den främmande. Lämna detta rum och detta hus. Jag vill handla som om jag aldrig sett eder.

- Är detta edert medlidande ? frågade mannen spotskt. Och varför säger ni så? Därför att ni har en- 255 -

gissning,- som minst sagt, är förhastad. Detta äro de byxor och skor jag begagnar i mitt arbete -- ty jag är murare. Denna rock och hatt tager jag på när jag går ut på gatan. Beträffande mitt skägg, så hoppas jag mig kunna bära det, så som jag finner det för gott. Således min herre, tillåter ni mig att få vila ut här till klockan sju på morgonen.

- Och ni skulle inte vara orolig om jag skickade efter polis? frågade spanjoren.

- Alls icke, svarade främlingen skrattande. Ty för det första skall ni ej göra det, och för det andra skall jag hindra er därifrån. Det är alltid obehagligt att ha med polisen att göra.

Därvid vände han sig hastigt om, stängde dörren som ledde till förmaket, och stoppade nyckeln i sin ficka.

- Herre! skrek don Lotario, mera förundrad än förskräckt. Ni tar min välgörenhet i anspråk och vågar uppträda mot mig på det sättet? Vet ni att jag även är förberedd mot dylika angrepp?

Och hastigt sprang han till det närbelägna skrivbordet, drog ut en låda och höll en blank pistol, som i ljusskenet glänste mindre behagligt, framför främlingen.

- Galenskap, sade fången, ty att han var en sådan, kan väl ingen mera tvivla på. - Galenskap! För det första är det frågan om pistolen är laddad, och för det andra tycker jag inte om att i minsta grad besvära er. Lämna mig en soffa eller en säng och jag är nöjd och skall på slaget sju lämna er så tyst, som jag hit-kommit. Tro icke att jag ringa uppskattar er vänskap, emot mig. Ni har visat mig en stor tjänst. Jag vill nu endast hindra er att taga tillbaka edert givna löfte.

Don Lotario fann att främlingen icke hade så orätt. Vad angick det honom, i värsta fall, vem han var.

- Nå gå då in i rummet bredvid, sade han, ni finner där en bekväm soffa. Jag ger er mitt ord på, att- 256 -

jag ej skall låta kalla polisen. Så snart ni vaknar kan ni gå här ifrån.

- Gott, jag förlitar mig på ert ord, sade främlingen lugnt. Tillåter ni mig att tända ett ljus. God natt!

Han gick med ett påtänt ljus in i rummet bredvid, och stängde dörren efter sig.

En annan dörr förde från det stora rummet, där de båda hittills varit, till don Lotarios sängkammare. Fem minuter därefterjvar han insomnad.

En knackning på dörren väckte honom mitt i hans sötaste sömn. Han tänkte på betjänten. Men sedan påminde han sig sin nattgäst och steg upp. Då han öppnade dörren såg han i den svaga dagningen en man stående mitt i det stora rummet, överraskad såg han på honom. Det var samme främling, men huru förändrad! Lotario kunde icke återhålla ett utrop av förvåning.

- Min herre, sade främlingen, jag kommer för att taga avsked av er och tillika be er om ursäkt för den frihet jag tagit mig. Ni ser att jag ur er garderob lånat några toilettföremål, som syntes mig oumbärliga för att komplettera en anständig klädsel.

- Jag ser det! sade Lotario, som vid detta tämligen allvarsamma tilltal med möda kunde hålla sig för skratt. Ni ser då i alla fall bättre ut, än i natt.

- Ja visst! sade främlingen och betraktade sin klädsel med belåtenhet. Den var utvald, nästan sprät-tig, ty fångens fina blick hade förstått att utvälja det bästa i Lotarios garderob, som under natten stått till hans disposition. Ett fint linne med broderat kras, silvergrå pantalonger - en kulört halsduk - allt efter nyaste modet - intet fattades. Skägget hade han rakat bort med undantag av ett par små mustascher och ett engelskt pipskägg. Allt nog, rövaren hade på några timmar blivit förvandlad till en sprätt.

- Stövlarna äro blott litet för trånga och handskarna för små, sade främlingen med ett leende, som skulle- 257 -

vara gyckel. Men detta är ett ont, som snart låter hjälpa sig. Ni tillåter mig väl att kalla dessa föremål för mina?

- Om jag tillåter det? Nå val, jag måste väl, svarade den unge mannen. Jag hoppas att ni nöjt er med detta utval och ej formerat någon allt för intim bekantskap med min kassa, som även finnes i det rummet.

- Verkligen? sade främlingen. Dock nej, därtill hade jag ej tid. Jag ger eder mitt ord på, att ni skall finna allt oförändrat. Jag är försedd med pengar nog. Annars skulle jag bett er om ett frivilligt lån.

- Det fägnar mig att hava undsluppit nödvändigheten, att neka er det, sade Lotario kallt. I varje fall skall ni tillåta mig att kasta en blick i min chiffonier för att övertyga mig.

- Gör ni det! sade främlingen barskt. Men mitt hedersord kan vara nog för er.

Don Lotario gick in i sitt vardagsrum. Men en blick som han kastade i det inre av chiffoniern, övertygade honom att allt var på sin plats.

- Nu, min herre, sade don Lotario kallt och häftigt, lägger jag inga hinder mera i vägen för er vandring igenom Paris.

- Mycket tacksam, sade flyktingen med en hastig bugning, och nu min herre, innan jag tager avsked från er, ber jag ännu om en sak. Nämn för mig edert namn.

- Varför? frågade spanjoren. Jag trodde att det kunde vara er likgiltigt.

- Icke så alldeles, svarade den besynnerlige gästen. Ni har visat mig en stor tjänst. Jag ville därför veta ert namn.

- Nå, om det ligger er så mycket om hjärtat:

- Don Lotario de Toledo.

- Skönt, sade främlingen och framtog med allvarsam min en elegant annotationsbok ur rockfickan samt V. H. I 17- 258 -

upptecknade namnet. Jag skall komma ihåg er. Man kan icke veta, vid vilket tillfälle jag kan vara er till återtjänst. Och på det ni även må veta, vem jag själv är och som ni visat en tjänst - är mitt namn Rablasy, Etienne Rablasy - ett namn som i vissa delar av Frankrike icke är alldeles obekant.

- Det tror jag nog, sade don Lotario, som fann mannens stora oförskämdhet allt mera odräglig. Och nu, min herre, tillåt mig att för några timmar få fortsätta min avbrutna sömn. Dessutom var det en galenskap att ni sade mig ert namn. Jag kan ju angiva ert signalement.

- Det skall ni icke göra, därtill är ni en allt för honnett man, sade flyktingen med en leende grimas. Farväl, don Lotario, ni skall i mig alltid finna en vän och tacksam tjänare I

- Måtte vi aldrig återse varandra! utbrast Lotario förargad.

Flyktingen skrattade, gjorde en bugning, öppnade dörren med nyckeln, som han ännu burit på sig och lämnade dörren och våningen. Lotario gick tillbaka till sängkammaren. Om några minuter insomnade han.

18. DON LOTARIO BESÖKER THÉRESE.

På slaget klockan tio väcktes han av sin betjänt. Några morgontidningar, bland vilka ett litet blad, som utkommer först kl. 9 på förmiddagen och även omtalar vad som passerat under natten, inlämnade betjänten till honom. Don Lotario genomläste det med tämligen likgiltiga ögon och hans uppmärksamhet fängslades först då han vid slutet av bladet fick se följande:

En tämligen häftig eldsvåda har under natten förstört den1 mellersta flygeln av fängelset vid kanal de Bievre. Vi känna icke ännu detaljerna fullkomligt. Dock påstår man, att ingen av fångarna undkommit, och ing- - 258 -

upptecknade namnet. Jag skall komma ihåg er. Man kan icke veta, vid vilket tillfälle jag kan vara er till återtjänst. Och på det ni även må veta, vem jag själv är och som ni visat en tjänst - är mitt namn Rablasy, Etienne Rablasy - ett namn som i vissa delar av Frankrike icke är alldeles obekant.

- Det tror jag nog, sade don Lotario, som fann mannens stora oförskämdhet allt mera odräglig. Och nu, min herre, tillåt mig att för några timmar få fortsätta min avbrutna sömn. Dessutom var det en galenskap att ni sade mig ert namn. Jag kan ju angiva ert signalement.

- Det skall ni icke göra, därtill är ni en allt för honnett man, sade flyktingen med en leende grimas. Farväl, don Lotario, ni skall i mig alltid finna en vän och tacksam tjänare I

- Måtte vi aldrig återse varandra! utbrast Lotario förargad.

Flyktingen skrattade, gjorde en bugning, öppnade dörren med nyckeln, som han ännu burit på sig och lämnade dörren och våningen. Lotario gick tillbaka till sängkammaren. Om några minuter insomnade han.

18. DON LOTARIO BESÖKER THÉRESE.

På slaget klockan tio väcktes han av sin betjänt. Några morgontidningar, bland vilka ett litet blad, som utkommer först kl. 9 på förmiddagen och även omtalar vad som passerat under natten, inlämnade betjänten till honom. Don Lotario genomläste det med tämligen likgiltiga ögon och hans uppmärksamhet fängslades först då han vid slutet av bladet fick se följande:

En tämligen häftig eldsvåda har under natten förstört den1 mellersta flygeln av fängelset vid kanal de Bievre. Vi känna icke ännu detaljerna fullkomligt. Dock påstår man, att ingen av fångarna undkommit, och ing-- 259 -.

en blivit skadad eller innebränd. Däremot är en annan olycka att beklaga. Statsfullmäktigen, herr Frank-Carré, som tillfälligtvis och för att förhöra en av fångarna, befann sig i fängelset, och icke kunde räddas på annat sätt än genom uppkastat tåg, har, då han var nära marken, fallit och svårt skadat sig. Dessutom har väktaren Ballard, sannolikt då han skulle öppna cellerna för fångarna, blivit ihjälslagen. Misstanken vilar på den ryktbare Etienne Rablasy, som lyckligtvis ännu befinner sig i rättvisans händer, då det misslyckats honom att fly."

- Vad betyder detta? sade don Lotario för sig själv. Rablasy, så kallade sig denne karlen, och om han är densamme, så har han säkert undkommit. Varför skulle någon annan tagit denne brottslings namn?

Den unge mannen funderade några minuter över denna omständighet. Men sedan kom betjänten, för att vara honom behjälplig vid toiletten, och Lotario glömde händelserna under natten vid tanken på vad han under dagen skulle uppleva.

En elegant hyrvagn stannade, som vanligt på slaget tolv utanför dörren. Don Lotario levde gott, men han var ingen slösare. Han hade beräknat att de tjugo tusen dollar skulle räcka för vistandet i Europa. Han ville visa lord Hope, att han var värdig en sådan beskyddare.

Vagnen förde honom till Boulevarden. Men den var tämligen tom. Säsongen hade ännu ej begynt. Don Lotario träffade ingen bekant. Han for till Tortoni. Den förste, som han där såg, var Loupert, som läste tidningarna. ;;.;.'.'

Loupert såg upp. Don Lotario var ännu obestämd om han skulle hälsa på honom, eller icke. Men sannolikt hade hans naturliga goda hjärta segrat och han hade förnyat bekantskapen med baronen, om icke Loupert själv låtsat sig icke mera känna spanjoren. Han- 260 -

återtog likgiltigt sin tidning och don Lotario beställde sin frukost, tämligen förargad över sitt möte med denna människa som han nu föraktade.

En annan bekant sällade sig till den unge spanjoren och snart hade don Lotario glömt allt annat. Men hastigt fick han se en man inträda som han redan förut trodde sig hava sett. Hans kostym var utvald och sprät-tig, och de silvergrå byxorna upplyste Spanioren att han ej bedrog sig, ehuru han knappt vågade tro sina ögon. Den inträdande var ej någon annan, än Etienne Rablasy, rymmaren.

Ännu hade Lotario ej blivit bemärkt av Rablasy, och han hade tid att se ned på sin tallrik för att dölja sin överraskning. Denna fräckhet var stor! Lotario betvivlade icke ett ögonblick att denna människa som han hyst över natten, var en tjuv, en rövare. Han hade funnit naturligt att karlen skaffat sig andra kläder. Men att visa sig på detta ställe, samlingsplatsen för den finare världen - det var mera än oförlåtligt och Lotario funderade allvarsamt några minuter, om han icke gjorde bäst i att sända efter polis och låta häkta rymmaren. Men ungt folk är alltid ädelmodigt och medlidsamt, även då det ej är på sin plats. Don Lotario ansåg det därför överflödigt att blanda sig i denna sak. Han blev kvar på sin plats. Likväl var denna människas närvaro obehaglig för honom och han vågade knappt att upplyfta sina ögon. Det gick honom, som de flesta ärliga personer, han skämdes i den andres ställe. Men slutligen bemannade han sig och såg sig omkring.

Rablasy måtte nu för längesedan sett honom och i det ,samma hälsade han på don Lotario, men så artigt, att den unge mannen fann sig nödsakad, att, ehuru svagt besvara denna hälsning. Ännu mindre lust hade spanjoren att inlåta sig i samtal med Rablasy, och det var möjligt att den oförskämde vågade detta. Han reste- 261 -

sig därför hastigt, lämnade kaféet och for till abbé La-guidais bostad.

Abbéen, som annars regelmässigt tog emot besök kl. fyra eller fem, hade undantagsvis måst gå ut i dag. Invänta honom ville don Lotario ej. Skulle han fara till mamsell Thérese, utan att få närmare underrättelse om henne? Han ville våga det.

Huset i vilket damen bodde, var lätt att igenkänna. Det var det största i grannskapet.

- Är fröken Thérese hemma? frågade han portiern, som satt sömnig i sin kammare.

- Jag tror det, min herre. Behagar ni stiga en trappa upp!

Don Lotario gick uppför. Huset var elegant. Var Thérese verkligen en "förlorad**, så måste hon alltid hava förstått att till ett högt pris avyttra kvinnans största skatt. Trappans ledstänger voro av väl utskuret ekträd, trappstegen betäckta med mattor. Don Lotario ringde.

- Är fröken Thérese att träffa? frågade han den vänliga jungfrun.

- Edert namn, min herre?

- Don Lotario de Toledo.

- Stig in, om det behagar er. Madame är i sin bu-doir.

- Kanske fröken har väntat mig mitt vackra barn? frågade han.

- Det vet jag icke, svarade jungfrun. Men hon har nämnt för mig edert namn - i dag på morgonen - och det är tillräckligt.

- Gott, tänkte Lotario, jag har varit väntad! jungfrun kallade henne madame - men så kallar man ju alla damer i Frankrike. Hon är i sin budoir. Mitt öde skall bestämmas.

Han gick vidare. Rummet som han inträdde uti, var utstyrt med den finaste smak. I allmänhet såg våningen ej ut som om den vore hyrd, vilken man bebor- 262 -

endast en kort tid. En skicklig och sinnrik hand tycktes hava ordnat alla enskildheterna. Våningen måste tillhöra damen. Denna övertygelse höjde ynglingens intresse. Han gick igenom en följd av rum, alla i utsökt smak.

Nästa dörr, som till en del var öppnad, tycktes leda till budoiren. Don Lotario hostade för att bereda damen på sitt inträde, ty hon kunde möjligtvis icke hava hört hans långsamma och tysta steg på mattan. Hjärtat klappade något på honom - han var ännu ung - därpå gick han över tröskeln.

Thérese var ensam. Hon satt vid fönstret vid ett litet bord, i en ljus och elegant morgonkostym.

Men don Lotario blev förskräckt. Mitt uti sin bugning, mitt i sin hälsning stannade han. Den unga damens ansikte var likblekt, hennes ögon stela och glasiga, hennes händer konvulsiviskt hopknutna.

- Min Gud! skrek han till. Vad felas er? Är ni sjuk? Jag skall kalla på er jungfru.

Intet svar. Don Lotario betvivlade icke längre, att Thérese var verkligen sjuk och befann sig i en sorts stelkramp. En förställning, till och med en avsiktlig, kunde ej här komma i fråga. Han ringde häftigt på klockan, sedan uppsökte han vatten, även någon livande essence.

- Madame är sjuk! Hon har ett av sina anfall! sade jungfrun som nu rusade in i rummet. Men det skall gå över, jag hoppas det. Jag ber er vara så god och lämna rummet på några minuter, min herre! endast på några minuter.

Spanjoren gick ur rummet. Det var en sällsam, nästan förskräcklig början. Orolig gick han fram och.åter i rummet bredvid, medan en jungfru ytterligare kom. Var hon ofta underkastad sådana anfall? Ägde dessa gemenskap med hennes dystra humör? Han beklagade henne. Hans deltagande växte.- 263 -

Tio minuter förflöto på detta sätt, varunder Lotario spatserade hastigt fram och åter.

- Ni är ännu kvar, herr Lotario? sade den ena tjänsteflickan, som nu inträdde. Det var bra. Madame önskar att tala med eder.

- Verkligen? sade spanjoren. Men har hon även hämtat sig tillräckligt? Jag har endast stannat här, för att få visshet därom. Säg madame att jag ej vill oroa henne. Endast, om hon är fullkomligt frisk.

- Anfallet är förbi, och madame önskar uttryckligen, att få tala med eder! sade flickan.

- Då skall det bliva mig angenämt, sade don Lotario och gick in i budoiren.

Thérese satt på soffan. Hennes ansikte var ännu mycket blekt. Man såg i varje hennes matta drag spåren efter krisen. Men hennes ögon* hade förlorat denna fruktansvärda stelhet som i början förskräckt den unge mannen så mycket. De voro ömmare och mildare om ock icke så friska och glänsande.

- Förlåt, don Lotario, sade hon, och han märkte, att hon med avsikt bemödade sig, att dölja sin svaghet, förlåt att jag icke på bättre sätt tar emot er. Jag rår verkligen icke för det. Jag är ibland offer för dessa anfall, som hava sin grund i mina nerver. Sätt er. Ni har hittat rätt på min våning?

- Varför skulle jag icke det? Jag hade tagit noga märke på huset, svarade Lotario. Men jag ber er, madame, pålägg er ej något tvång, som kunde skada er. Om ni behöver vila, så avlägsnar jag mig genast. Ni tillåter mig kanske att få återkomma en annan gång att inhämta underrättelser om eder.

- Nej, bliv kvar om ni annars skulle vilja det, sade Thérese. Så snart det är förbi är jag lika stark som förut. Tyvärr är jag själv skulden därtill. Vissa påminnelser om det förflutna, som jag ofta med flit frambesvärjer, äro nog, att försätta mig i detta tillstånd. Jag- 264 -

vet det, och jag borde akta mig därför. Men ofta tvingar mig en demonisk trollmakt att grubbla över mina egna minnen så länge, tills denna förfärliga kramp angriper mig, och jag tror mig stå invid dödens portar. Ni har sett mig i mina sämsta ögonblick - tillade hon med ett leende - koketteriet, som vi alla besitta i mer eller mindre grad, tvingar mig därför, att visa mig for er även under mina bättre ögonblick. Eller huru, jag var hemsk i detta ögonblick? Jag var en bild av döden, av sjukdomen?

- Tala icke därom! sade Lotario med uppriktigt deltagande. Det smärtar mig djupt. Huru kan ni skämta däröver? Eder hälsa måste därigenom bliva i sina rötter angripen och skadad.

- Jag tror det själv, svarade Thérese, men jag kan ej förekomma det. Hälsa! vad menar ni med hälsa? Kan en

kropp vara frisk, om själen är sjuk, eller tvärtom? Dock är ni icke hitkommen, för att tala med mig om detta ämne. Ni är ingen läkare, och vore ni det, så skulle ni ändå icke kunna hjälpa mig. Det är ganska vänligt av eder, att ni redan i dag har tänkt på en fortsättning av vår bekantskap. Men jag drar en slutsats därav, söm icke är till er fördel.

- Vilken? frågade don Lotario, som verkligen icke kunde gissa vad hon menade.

- Den slutsatsen, att ni hos pariserdamerna haft ringa lycka och eder tid tagits obetydligt i anspråk av våra skönheter, svarade Thérese skrattande. Annars skulle ni icke redan i dag haft tid att uppsöka mig.

- Det är sant, sade Lotario. Men varför är icke detta till min fördel? Det senare skulle förutsätta en brist på känsla.

- Nå, emedan det låter förutsätta sig, att ni saknar antingen förmåga eller vilja att erövra kvinnohjärtan, så måste man klandra bådadera hos en ung man.

«- Men om ingen av pariserdamerna hittills hade- 265 -

motsvarat mina höga anspråk? frågade Lotario skrattande, f- --M

- Nå, det skulle förvåna mig. svarade Thérese. Ni har berättat mig en del av er historia. Därav har jag slutat till, att ni varken känner världen eller vackra fruntimmer. För en så okonstlad själ, som eder varit, måste Paris vara en förförisk plats. Därför förvånar det mig, att ni blivit så fri, att ni har nog tid till tankar på mig.

Don Lotario blev något förvirrad. Han måste tillstå för sig själv att samtalet tagit en egen vändning. Han observerade henne skarpt. Men han märkte icke hos henne det förföriska i tal och ögon, som damerna annars veta att så väl använda, då de vilja erövra ett hjärta. Hennes ögon voro lugna och klara, hennes min ännu matt och det nästan tycktes, som om Thérese underhöll konversationen endast av artighet.

Don Lotario hade nu tillfälle att komplettera de iakttagelser han gjort under natten. Han fann sin förmodan bekräftad, att Thérese ej var någon glänsande eller imponerande skönhet. Hennes ansikte var regelbundet, fint och graciöst, men blekt och litet. Vackra voro endast hennes bruna ögon, hennes rika, bruna hår och hennes rosenmun, som icke hade något blekt och sjukligt samt gömde tvänne rader de vackraste tänder. Vacker, åtminstone intagande, var även hennes smärta figur som påminde honom om de graciösaste föremål från hans fädernesland. Även syntes Thérese vara obetydligt över tjugu år. Dessutom hade han aldrig sett en nättare hand och fot. Don Lotario tvivlade icke på, att Thérese skulle kunna sätta hans hjärta i brand om hon bara ville. Men nu var hennes min, oaktat det leende som ofta flög över ansiktet, kall och tillbakadragen nästan sträng, eller likgiltig.

- Madame, sade han, det gives kanske ännu en annan orsak till mitt besök i dag. De tankar ni i går- 266 -

afton uttalade för mig, voro så dystra och egna, att jag ansåg det för min plikt, att uppsöka er, för att avhålla er ifrån er mörka åskådning av livet, och återge er ungdomens lycka.

- Tror ni verkligen att det skulle lyckas er? frågade Thérese nästan hånfullt.

- Icke den första timman, men kanske med tiden, sade Lotario.

- Då måste ni finna ett intresse för mig, om ni vill försöka därmed, sade Thérese.

- Säkerligen, svarade Lotario. Det låter ju förklara sig, att vi känna deltagande för någon som genom sin ungdom och sin skönhet synes vara bestämd till att uppfatta livet från den gladaste sidan, och ändå sysselsätter sig med sorgliga tankar, såsom ni? Eder sinnesstämning förefaller mig ännu oförklarlig, jag förstår den icke. Allt vad jag ser synes mig ägnat att göra er glad. Ni är ung, vacker, oberoende, såsom ni sagt mig, och rik -- som jag tror mig kunna sluta av er våning. Er sorgsenhet är således en gåta för mig.

- Nå, och på vad sätt skulle ni börja att kurera mig? frågade Thérese. Jag är nyfiken att höra er läkemetod.

- Jag skulle be er att ej promenera om nätterna, utan i klart solsken, svarade spanjoren. Jag skulle föranlåta er att besöka sällskaper och där lysa med ert snille och er skönhet, och låta beundra ,er. Jag skulle råda er att förvärva

er väninnor, uppriktiga, glada och vackra väninnor. Ni måste lära att njuta av livet. Ni måste resa, hava ombyten, och framfor allt måste ni -

Don Lotario kom av sig, ordet ville icke komma fram över hans läppar. Han rodnade.

- Älska! säg ni ut det lugnt! sade Thérese och hennes röst var kallare, tonen mera bitande, an förut. Jag måste älska, ja, så var det! Ja, jag bleve glad och frisk om jag kunde älska en man!- 267 -

Vilket besynnerligt samtal med en ung dam, som han lärt känna dagen förut! tänkte don Lotario för sig själv. Hon tycktes tala om kärleken, som en blind om färgen, med all den okunnighet som man utvecklar vid resonnemang om ett ämne, som man ej förstår. Hon tycktes anse det som en omöjlighet, att hennes hjärta någonsin kunde av någon man bliva vidrört.

Men var det sanning? En fin kännare av människohjärtat, skulle tvivlat eller åtminstone hyst misstroende. Don Lotario var likväl allt för ung. Honom överraskade hennes uppförande. Han var förvirrad.

- Således skulle ju varje man, som hade den djärvheten att älska er, bliva olycklig? frågade han förlägen.

-- Möjligtvis, svarade Thérese. Men jag tvivlar även på att jag är i stånd att ingiva någon kärlek.

En omständighet inträffade emellertid, som sparade den unge mannen mödan att fortsätta detta samtal, som hade blivit pinsamt för honom, ehuru det ökat hans intresse för Thérese. En tjänarinna frågade om madame var tillgänglig för samtal med greven.

- Ja visst, svarade Thérese, om don Lotario önskar att göra bekantskap med greve Arenberg.

- Arenberg? sade Lotario. Om jag icke misstar mig, har jag hört namnet hos abbé Laguidais.

- Det är möjligt, svarade Thérese. Greve Aren-berg är min faderlige vän och beskyddare.

En gammal herre om minst sextio år - kanske mycket däröver - inträdde. Han var utan hatt och överrock hans klädsel förrådde att han bodde i huset. Hans figur var smärt, medelstor och mager, hans väsende fint och aristokratiskt,, hans ansikte blekt och fint, hans hår långt och snövitt. Aldrig hade don Lotario sett något ansikte med mildare och lugnare uttryck. Grevens blå ögon voro nästan överjordiskt klara och rena.- 268 -

De glänste så livligt, som om greven vore en yngling. Och ändå var hans hållning redan böjd.

- Greve Arenberg, från Tyskland - don Lotario de Toledo från Mexiko, sade Thérese resande sig till hälften och presenterade herrarna för varandra. Hittills har jag aldrig haft lyckan att i mina rum se två herrar från så vitt skilda delar av världen.

Greven bugade sig mycket artigt för don Lotario, vände sig därpå genast och med stort intresse till Thérese.

- Ni har varit sjuk, min vän, sade han Ömt, och hans röst klingade som musik. Ni har haft ett av edra bedrövliga anfall. När skall ni sluta att gräma er? När skall ni bliva lugn?

- Aldrig, aldrig, min värde vän! svarade Thérese med ett svagt leende. Men ni ser ju, det är förbi!

- Jag är tacksam, don Lotario, att ni försatt fröken Thérese i bättre sinnesstämning, hon skrattar åtminstone! sade greven, vändande sig till den unge spanjoren. Nej, nej, Thérese! Ni får icke mera tala med abbéen! Hans åsikter äro för dystra för er. Ni måste bliva gladare. Det är mig verkligen fägnesamt, att en gång finna en ung man hos er, och vilkens ansikte icke förråder detta svårmod och misstroende mot världen, som tyvärr nu synes vara ett arv för vår ungdom!

- I avseende på abbéen må ni ha rätt, herr greve, sade Lotario. Samma tanke fick även jag. Laguidais är en förträfflig man. Men han synes mig mera ägnad, att leda de glada och sorglösa till det allvarsamma livet, än att trösta de olyckliga. Han är ännu icke ense med sig själv och med världsordningen.

- Det är mycket sant, sade greven. Ni känner således abbéen. Ack, jag har hört edert namn där. Mycket rätt. Ni kommer från Mexiko. Ni är rekommen-- 269 -

derad till abbéen av lord Hope. Han har med mycken välvilja talat om er.

- Abbéen har varit mycket god, sade Lotario. I lord Hope och abbéen har jag lärt känna män, som visat mig hela djupet av min okunnighet. Men Gud vare tack, jag är ung ännu, jag kan ännu lära!

- Om ni har dessa tankar, så är ni redan hjälpt! sade greven. Besök endast fröken Thérese rätt ofta. Ni tyckes vara livlig och glad, ert hjärta är säkert ännu icke sönderslitet. Thérese behöver sådana män. Abbéen och jag - vi äro mycket för gamla för henne, och för ungt folk har hon en obegriplig avsmak.

- Då vågar jag ej hoppas mycket av mina bemödande, ifall jag ville försöka dem, sade Lotario skrattande. Och ni är då övertygad, att fröken Thérese vill antaga mig till sin själs läkare?

- Jag tillåter er åtminstone försöka att läka mig, sade Thérese. Mer kan jag icke göra!

- Det vill säga, ni tillåter mig att besöka er oftare? frågade Lotario.

- Jag skall se det gärna om ni kommer ofta och vid vilken tid, som passar er, sade Thérese.

- Gott då! det skall ske! sade den unge mannen, som den gladare tonen behagade mera, än det dystra samtalet. Men tyvärr tvivlar jag själv på framgången av min kur.

- Ni är rekommenderad till abbéen av lord Hope; ni känner honom således? frågade greven.

- Jag känner honom, svarade don Lotario och likväl är detta ändå för mycket sagt. Lorden synes mig vara en man, vars väsende är svårt att utgrunda. I alla avseende är han den utomordentligaste man, jag ännu har lärt känna.

- Berätta för oss om honom, sade Thérese. Ni nämnde hans namn om natten, mycket flyktigt.

Den unge spanjoren var gärna färdig att omtala det- 270 -

lilla han visste om lorden. Hans berättelse väckte oaktat sin korthet, de båda åhörarnas intresse.

-- Säg mig, är greven gift? frågade Thérese, då Lotario slutat sin berättelse.

- Märkvärdigt, att detta nästan alltid är den första frågan, sade spanjoren skrattande. Jag kan tyvärr ej ge er någon upplysning i detta fall, fröken. Han undvek en fråga, som jag gjorde honom i detta avseende. Dock förmodar jag att han delar sin klippvåning med ett kvinnligt väsende, och jag tillstår att jag gärna velat se och lära känna den dam, som en lord riope bevärdigar med sin kärlek. l \

- Jag nästan tvivlar på, att han älskar någon I sade Thérese och hennes blick sänkte sig mörk och tankfull. Om han är en man av så utmärkta egenskaper, som ni förmodar, don Lotario - huru skulle han då finna en kvinna, som stode på lika höjd med honom, som förstode honom och ägde känsla med honom?

- Tillåt att jag svarar eder, kära barn, sade greve Arenberg. Ni utgår från den tanken, att en hustru måste i bildning och erfarenhet vara lika med den man, som skall kunna älska henne. Ni bedrar er. Ett ädelt, rent hjärta, ett obeflackat rykte, känsla och jann kärlek är tillräckligt att höja kvinnan i jämnbredd med vilken man som helst, stode han än så högt. Mannen fordrar av kvinnan icke bildning, endast kärlek.

- Det har ni ofta sagt mig, herr greve, sade Thérese. Men tillåt mig att jag motsäger er. i principen må ni hava rätt, men i verkligheten är det helt annat. Vårt samhällstillstånd medgiver inga så olika förbindelser. Lord Hope i Kaliforniens ödemarker må välja sig en följeslagerska genom livet, vem han vill, endast han tycker om henne. Det kan varje man, som i allmänhet icke behöver bry sig om världen. Men den som lever med i den, den som genom människorna vill framåt,- 271 -

den måste hava åsikter. Jag inser det klart, jag till och med gillar det. .;u-£j

- Ni har till och med ännu ursäkter! sade greven tyst och mera för sig själv. Nåväl, det må vara hur som helst, denne man må väl bäst själv veta vad han gör. Farväl mitt barn. Jag går glad över, att ni åter mår väl. Jag har ett ärende på andra sidan Seinen och måste lämna er. Farväl, don Lotario, må vi snart återse varandra! Och glöm

icke, om ni någon gång icke träffar fröken Thérese hemma, att fråga* efter mig!

Don Lotario bugade sig artigt och gav greven den försäkran att han också skulle göra det. Arenberg gick sedan han kastat ännu en blick av ömt deltagande på den unga flickan.

Knappt var han gången och don Lotario funderade antingen på ämne till ett nytt samtal eller inledning till ett avsked, då en jungfru anmälde baronessan Danglars.

- Hon är välkommen! svarade Thérese. Känner ni baronessan, dön Lotario?

- Nej, svarade den unge mannen. Hör hon till edra väninnor?

- Ja, det är nästan den enda jag äger i Paris, svarade Thérese. Hon är betydligt äldre än jag, och har haft mycket bekymmer. Efter er åsikt måste jag således avbryta umgänget med henne. Hon är ett älskvärt, snillrikt fruntimmer, och just därför, att hon haft bekymmer och kanske har ännu, är hon mig kär. Dock ni skall se henne!

Baronessan inträdde. I sin svarta dräkt - hon bar nästan alltid svart - syntes hon ännu blekare, kanske även äldre än vanligt, och denna morgon var hon så blek, att Thérese aldrig förr sett henne sådan. Själva hennes gång var långsam och trött. Baronessan syntes i dag vara en ålderstigen matrona.- 272 -

- Min Gud, baronessan, hur lidande synes ni icke' i dag! sade Thérese till henne. Vad har hänt eder?

Och hon tycktes vilja stiga upp och skynda emot henne. Men hennes krafter voro ännu för svaga. Hon sjönk tillbaka.

- Var stilla! sade fru Danglars, sättande sig bredvid henne. Jag har haft en förfärlig natt, en ganska förfärlig natt. Det förekommer så ibland och vid min ålder övervinner man det icke så lätt. Men det skall snart vara förbi. Jag trodde ni var ensam eller greven var hos er! Jag hoppas dock att jag icke stör er.

Thérese gjorde don Lotario och baronessan bekanta med varandra. Madame Danglars betraktade den vackre, unge mannen icke utan nyfikenhet. Don Lotario väckte alltid uppmärksamhet hos damerna. Men då han befann sig här i detta rum, måtte det gjort honom vida intressantare för baronessan. Nog kände hon The-reses åsikter och hennes hjärta. Han måtte vara den förste unge man, som hon sett hos hennes unga väninna.

Men i allmänhet var hennes sinne i dag så dystert och mörkt stämt - av skäl, som vi känna - att hon ej länge dröjde vid dessa tankar. Det föreföll don Lotario, som om hon sökt ett förtroligt samtal med Thérese och då för övrigt tiden var inne, då han på skickligt vis borde avlägsna sig, så steg han upp.

De vanliga hövlighetsbetygelserna utbyttes varefter han lämnade rummet.

19. FEMTIOTUSEN FRANCS.

Tre veckor hade förflutit efter don Lotario gjorde sitt första besök hos fröken Thérese. Han hade redan fördröjt sitt vistande i Paris en vecka. Han visste till och med ej om han borde lämna Paris. Hans av- - 272 -

- Min Gud, baronessan, hur lidande synes ni icke' i dag! sade Thérese till henne. Vad har hänt eder?

Och hon tycktes vilja stiga upp och skynda emot henne. Men hennes krafter voro ännu för svaga. Hon sjönk tillbaka.

- Var stilla! sade fru Danglars, sättande sig bredvid henne. Jag har haft en förfärlig natt, en ganska förfärlig natt. Det förekommer så ibland och vid min ålder övervinner man det icke så lätt. Men det skall snart vara förbi. Jag trodde ni var ensam eller greven var hos er! Jag hoppas dock att jag icke stör er.

Thérese gjorde don Lotario och baronessan bekanta med varandra. Madame Danglars betraktade den vackre, unge mannen icke utan nyfikenhet. Don Lotario väckte alltid uppmärksamhet hos damerna. Men då han befann sig här i detta rum, måtte det gjort honom vida intressantare för baronessan. Nog kände hon The-reses åsikter och hennes hjärta. Han måtte vara den förste unge man, som hon sett hos hennes unga väninna.

Men i allmänhet var hennes sinne i dag så dystert och mörkt stämt - av skäl, som vi känna - att hon ej länge

dröjde vid dessa tankar. Det föreföll don Lotario, som om hon sökt ett förtroligt samtal med Thérese och då för övrigt tiden var inne, då han på skickligt vis borde avlägsna sig, så steg han upp.

De vanliga hövlighetsbetygelserna utbyttes varefter han lämnade rummet.

19. FEMTIOTUSEN FRANCS.

Tre veckor hade förflutit efter don Lotario gjorde sitt första besök hos fröken Thérese. Han hade redan fördröjt sitt vistande i Paris en vecka. Han visste till och med ej om han borde lämna Paris. Hans av-__ 773 __

_^__ ti i ^ --

resa berodde endast på en enda omständighet - huru viktig var den icke!

Don Lotario hade begärt ett förtroligt möte med madam Danglars, och baronessan, som samma dag hade varit på sjukbesök hos en väninna, hade bestämt tiden för honom till kl. l O på aftonen.

Då den unge mannen inträdde i baronessans rum, samma rum som för kort tid sedan varit vittne till scenen mellan mor och son - var hans min allvarsammare än vanligt, och Lotario syntes skygg, ehuru han på senare tid blivit en förtrogen vän och nästan daglig gäst hos baronessan.

- Jag vet ej om ni blev överraskad då ni fick mitt brev, min fru! sade han, efter det samtalet kommit i gång. Men jag hoppas att ni ursäktar min djärvhet med samma välvilja, som ni på senare tid städse bevisat mig. För övrigt vet jag ej något fruntimmer i Paris, till vilket jag kunnat vända mig i denna angelägenhet, jag känner för övrigt ej någon annan dam så väl som er.

- Med undantag av mamsell Thérese! sade fru Danglars skrattande.

- Ja, kanhända, sade Lotario rodnande, men just om henne ville jag tala med er!

- Såå! sade fru Danglars, just icke förundrad men snarare återhållsamt.

- Ja, min fru! sade den unge mannen* Och jag vill ej göra något omsvep. Ty om man önskar någons förtroende bör man ej vara mångordig. Jag älskar eder vän, jag älskar Thérese och jag lägger mitt öde i edra händer!

- Ni sätter mig i förvåning! sade fru Danglars med samma återhållsamhet som fruntimmerna vid dylika förtroenden vanligen bruka visa, till och med då de vänta det. Det hade jag aldrig anat.

- Det är möjligt att jag har sökt kväva mina känslor, sade Lotario rörd. Men de hava därför utbrutit V. H. I 18-
274 -

med desto större våldsamhet. Jag älskar Thérese och har sökt eder för att underrätta er därom och utbedja mig edra råd och edert bistånd.

- Mina råd, mitt bistånd, sade fru Danglars, ej oangenämt överraskad av den unge mannens passion och den värme varmed han talade. Man säger alltid att för kärleken kan varken råd eller bistånd vara till någon hjälp. Varför har ni icke föredragit att förklara er för Thérese själv?

- Just detta ville jag tala med er om, sade don Lotario, och hans ansikte antog ett uttryck av allvar, nästan smärta. Ser ni, sedan den dagen vi först träffades hos Thérese, har jag dagligen gått till henne. Jag kunde ej annat. Jag drogs till henne. Jag tror att hon slutligen märkte vad som förde mig till henne, ty hon har lätt för att genomskåda ett karlhjärta. Eder har hon antingen sagt, vad hon tänker om mig, eller hon skall säga det om ni frågar henne på ett passande sätt. Jag har därför först vänt mig till er. Den resande, som vill göra en vandring igenom ett främmande land, vänder sig till en vandrare, som före honom besökt detta land, en sjöman vänder sig till en sjöfarande, som före honom besökt detta hav. Sålunda vänder jag mig till eder. Ni känner det hjärta, i vars hemlighet jag ännu ej inträngt. Ni kan ge mig ett råd, en varning, en uppmuntran. Ni kan lämna mig edert bistånd, avslå icke min bön, min fru!

- Min käre vän, sade fru Danglars uppriktigt och deltagande. Jag vill besvara edert förtroende. Jag skulle ej säga sanningen, om jag ville påstå mig ej hava märkt det intresse ni fästat vid Thérese. Jag upptäckte snart kärleken,

som grodde i edert hjärta, om ock jag icke anade med vilken styrka och häftighet den skulle utveckla sig. Att Thérese älskar er, tror jag säkert, men jag finner det helt naturligt, att hon ej yttrar sig om sin kärlek. Ofta är det ett tillfälle, som gör oss själva- 275 -

tydligt att vi älska. Därför hoppas, hoppas med rätta. Jag vill låna er mitt bistånd, om ni bliver i behov därav. Jag skall försöka att utforska Thereses hjärta. Men om jag skall giva er ett råd - överila er icke? Vänta tills Thérese giver eder otvetydiga tecken, att hon besvarar er kärlek. Åtta, fjorton dagar äro tillräckliga. Denna tid skall för er bliva lång, men den skall ändå gå.

- Ni har rätt! sade Lotario med en lätt suck. Mitt hjärta känner sig redan lättare då jag har en förtrogen. Ack huru lycklig vore jag icke om Thérese älskade mig! Jag skulle välsigna ödet som förde mig till Paris.

Fru Danglars betraktade honom med tydlig välvilja.

- Men glömmer ni icke, att det även gives andra betänkligheter, don Lotario! sade hon därpå. Thérese är ett fosterbarn, av borgerliga föräldrar, fattig. Ni är rik och av gammal kastiliansk adel!

Ack! föreställ mig allt, sade don Lotario livligt, föreställ mig hopplösheten av min kärlek, min ovärdighet, min ungdom kanske, men aldrig om ståndsskillnad. Vad rör det mig vem Thérese är!

- Och om Thérese älskar er, vad ämnar ni då göra? Vad -

Baronessan tystnade.

- Vad menar ni? Vad vill ni säga? Jag förstår er ej! sade Lotario uppriktigt.

- Jag tänkte på något omöjligt! svarade baronessan undvikande. Vågade jag döma efter min känsla, så måste Thérese skatta sig lycklig, att få bliva eder maka. Nåväl, vi vilja hoppas det!

- Ni är således min vän? sade spanjoren och kysste omedvetet hennes hand.

- Säkert av hela mitt hjärta, svarade baronessan. Redan i morgon skall jag begynna mitt fälttåg.

I morgon! det låg endast få timmar emellan i dag och i morgon! Men har någonsin en människa varit- 276 -

säker på att överleva dessa få timmar, att få skåda den nästa dagens gryende ljus?

- Ursäkta frun, om jag stör! sade kammarjungfrun, tittande in genom dörren. Det har lämnats ett kort från någon.

.- Så sent? sade baronessan, och en aning syntes flyga över hennes ansikte. Hon tog kortet och hennes hand darrade. Lyckligtvis observerade don Lotario det icke. Han hade ej ens sett henne blekna.

- Säg mannen att han får återkomma i morgon. Kammarjungfrun gick; baronessan hade hämtat sig

något.

- Man blir så sent störd endast av trängande behov! sade hon suckande med darrande rost. Verkligen, bliver det många gånger rätt svårt, att utöva välgärningar, då man ser, huru oförskämda många människor äro.

- Gud låter sin sol gå upp över de goda såväl som de onda! Handla ni som han! sade spanjoren allvarsamt.

Baronessan sjönk i grubbel. Kammarjungfrun inträdde och störde dem för andra gången.

- Mannen låter icke avvisa sig! sade hon. Han fordrar att få tala vid frun redan i dag.

- Nåväl då! sade baronessan, resande sig upp med en nästan vild energi. Jag skall emottaga honom. För don Lotario i mitt emottagningsrum. Ursäkta mig, don Lotario. Blott fem minuter och jag skall åter vara hos eder. Det är ett tråkigt besök, intet vidare.

- Jag bör ändå gå, tillåter ni mig, att säga eder godnatt!

- Nej, nej! sade fru Danglars, som troligen fruktade att Lotario skulle möta den inkommande. Gå ni in i mottagningsrummet, jag vill sedan tala mera med eder.

Den unge spanjoren följde kammarjungfrun in i näs-- 277 -

ta rum. Emottagningsrummet var, som han visste, skilt från budoiren genom några mellanliggande rum. Kammarjungfrun visste även att don Lotario kände lokalen. Hon nöjde sig därför med att be honom själv gå vidare, emedan mottagningsrummet var upplyst.

Don Lotario fann likväl dörren till nästa rum stängd. Han vågade icke kalla på kammarjungfrun, även ansåg han det icke opassande att lyssna på en fattig mans tiggarbesök; han stannade därför i rummet bredvid. Dörren som förde till budoiren var ej helt och hållet tillsluten.

Han hörde någon komma in. Stegen voro fasta och tunga, trots mattorna. Det måste vara en grov karl?

- God afton fru mor! hörde han en manlig röst säga. Ni ville icke ta emot mig. Det var inte rätt av er.

- Att döma om vad som är rätt eller orätt bliver min egen sak! Vad vill ni mig min herre?

- Huru kall och sträng är ni icke! är detta moderlig kärlek? sade mansrösten. Har icke mitt kort redan sagt er vad jag önskar? Är det rätt av er att lämna mig i nöd?

Don Lotario var mera förskräckt, än överraskad. Han hade nu känt igen rösten på sin förre bekante, baron Loupert. Vem var denne man? Vad fordrade han av baronessan? Var han så fattig att han måste tigga? Men han hade kallat baronessan fru mor! Baronessan hade ingen son, åtminstone hade han aldrig hört talas om någon sådan. Vad var detta för en hemlighet?

- I nöd? sade madam Danglars skarpt och bittert. Kallar ni det nöd, då ni på tre veckor förslösar två gånger femtio tusen francs? Har ni icke skrivit till mig att ni emottagit även de sista femtio tusen! Har ni icke givit mig den försäkran, att ni nu till en början var belåten?

.-. Det är sant, sade Loupert, och det föreföll Lo-- 278 --

tario som om han hade satt sig ned. Allt har sin riktighet, jag förnekar det icke. Men det går många gånger annorlunda, än man förmodat och väntat. Jag skulle tro att man just icke kunde komma särdeles långt med dessa femtio tusen francs! de hava ej heller räckt över en vecka. Vad är det för en struntsumma! Jo, en vacker summa för en hantverkare, en krämare, en summa varmed mången människa, mången familj kunde göras lyckliga. Men vad är väl femtio tusen francs för en baron, för enda sonen till baronessan Danglars! Jag skulle behöva ändå mera, fru mor, om jag hade den äran, att bära ert namn. Två vackra vagnar, ett halvt dussin hästar, en svärm tjänare, ett fint hotell, goda vänner, som spela både högt och även skickligt - det kostar pengar, helst då man vill leva på det sättet, ej endast fyra veckor, utan hela livet igenom. Jag har därför skrivit till er och förnyat min begäran om ett understöd. Men ni har ej svarat mig. Jag måste därför tro att ni förlorat min adress. Därför kom jag själv. Jag vill uppfriska ert minne, fru mor.

- Ni fordrar således penningar? frågade madam Danglars, och Lotario Jhtörde hennes röst darra, ehuru den var fast och klar.

- Ja, i sanning, är detta förhållandet! svarade Loupert. Jag behöver penningar, minst femtio tusen francs. Jag skall bliva klokare, jag skall spara på dem. Men för ögonblicket måste jag ha dem. Jag är i största förlägenhet. Ni vill väl icke att ert stackars barn skall lida nöd.

- Förfall inte i en ton, som klingar löjligt i er mun, sade baronessan. Den första gången ni var hos mig, var jag för djupt rörd av den olycka som försynen sände mig, genom att skicka mig en sådan son som ni, att jag kunde som sig borde besvara er. I dag är jag icke mindre olycklig, men jag har mera fattning. Min herre, det är möjligt att jag burit er under mitt hjärta»- 279 -

ehuru ni saknar bestämda bevis därför. Men om ni ock vore min rätta, min legitime son, så skulle jag aldrig erkänna er som sådan. En så nedrig mördare och tjuv, som ni, skulle hava förlorat all rätt till min kärlek, så mycket mer, som ni, enligt er egen bekännelse, blivit uppfostrad till en hederlig människa. Jag kan icke anse er annat, än som en tiggare, vilken jag lämnar en allmosa. Ni sade mig, att ni ville bliva en redlig människa. För en

sådan hade hundra tusen francs räckt till för alltid eller för flera långa år. Men jag finner, att ni vill begagna er av den gräsliga hemlighet som fastkedjar mig vid er, för att utplundra mig, för att göra mig fattig, men det skall ej lyckas. Är ni icke nöjd med vad jag givit er, så gå till domstolen. Gör edra påståenden gällande och låt döma er som tjuv och mördare. Gud skall veta att jag ville uppoffra hela min förmögenhet för att friköpa mig från ett sådant brott! Men jag skall icke låta fråntvinga mig en enda sou av en människa, som så förslösar pengar, som ni! Ni skall aldrig erhålla av mig mera, än jag frivilligt ger er. Det skall räcka, att skydda er från brist och nöd. Ni skall därmed kunna föra en anständig existens! Är ni ej nöjd därmed, så fordra mera var ni vill, men icke av mig. Detta är mitt sista ord i denna angelägenhet. Låt mig veta er adress, men ock intet vidare, ej en rad. Ni skall då få emottaga den summa, som jag kan ge er. Gå nu er väg. I dag får ni intet. Jag har inga penningar hemma.

- Men min fru mor, vilket språk! sade Loupert i en ton, som klingade hälften hotande, hälften bedjande. Vad är femtio tusen francs för er, en millionär? Skall er son anklagas för skulder, skall det förflutna upptäckas, skall hans och eder hemlighet avslöjas? Det kan ni icke vilja!

- Skall detta vara en hotelse, så tar jag emot den lugnt, svarade madam Danglars bestämt. Jag är beredd på allt. Jag önskar till och med upptäckten av denna- 280 -

hemlighet. Den tynger mycket på mitt bröst. Och om hela världen erfore den, så skulle jag anse min skam som en bot, som en försoning för mitt brott. Gör ni vad ni behagar. Jag kan ej låta mig utplundras av er, och allra minst avhör jag edra hotelser. Ni kan endast göra anspråk på min nåd!

- Död och förbannelse! Det är ett språk som jag icke väntat! skrek Loupert; kort och gott, då ni en gång talar på det sättet, så vill även jag tala annorlunda. Jag behöver femtio tusen francs. Giv mig dem, eller jag tager dem!

- Jag väntade detta, sade baronessan med isande köld, ser ni detta vapen. Det skall skydda mig för er, ifall ni skulle sätta kronan på edra brott genom att tvinga en moder freda sig från att bliva rånad av sitt eget förlorade barn. Gå, herre!

Det uppstod en paus. Dön Lotario hörde sitt eget hjärta klappa. Så djup var tystnaden, så djupt var han uppskakad.

- Moder, giv mig penningarna! fortfor Loupert i gråtande ton. Det är ju en småsak!

- Kanske i morgon, men icke i dag! Jag vill icke låta avtvinga mig något av er. Gå!

Ovillkorligen drogs Lotario närmare, Han kunde genom dörren, som stod på glänt, se in i budoiren. Den var klart upplyst, medan endast en lampa brann i rummet där han befann sig.

Mor och son stodo emot varandra, baronessan likblek, men stolt och rak, med en pistol i handen, vars pipa blänkte klart i ljusskenet; Loupert stod framför henne med nedsänkt huvud och blick.

- Jag vill då återkomma i morgon! sade han. Men ni ger mig ju penningarna?

- Icke återkomma! sade baronessan. Jag skall i morgon skicka er så mycket jag finner för gott. Ännu en gång, om jag ägde millioner, skulle jag hellre kasta- 281 -

dem i Seinen, än lämna dem i händerna på en sådan människa! Jag skall icke vara hemma för eder. Jag har i dag emottagit er, endast för att säg er detta. Gör larm, gör vad ni vill. Mig skall det vara likgiltigt. Varje uppseende som ni gör, skall endast föra er närmare bilan. Även därför skall jag icke bäva tillbaka. Jag har funnit att ni är en oförbätterlig skurk, en eländig brottsling; ni kan icke leva i någon annan luft än brottets. Och en sådan människa är icke mitt barn! Jag skulle med lugn åse huru schavotten befriade världen från en sådan skamfläck. Gå! ni känner min mening!

Loupert stod alltjämt med sänkt huvud och sammanknäppta händer. Han tycktes uppgöra en plan.

- Och ni skulle icke ge mig några penningar, även om jag därför måste begå ett ännu större brott, än dem jag hittills begått? frågade han tyst och hemskt. Ni skulle verkligen icke göra det, fru mor?

- Nej, sade baronessan med höjd röst, jag skulle icke göra det. Vilka skyldigheter har världen, att ge er penningar, utan att ni gör något för dem. Arbeta, förtjäna ert bröd, sälj er vagn, edra hästar, briljantringarna, varmed edra blodiga fingrar äro utstyrda; lämna Paris, gå till en ort, varest man icke känner er, och för ett arbetsamt och stilla liv. Då skall kanske även i mitt hjärta vakna en gnista av denna moderliga kärlek, som jag hittills ännu icke känt, och jag skall kanske understödja ert ärliga strävande. Sådan, som ni nu är, vill jag ej ha något med er att göra.

- Femtio tusen francs, moder, endast femtio tusen francs! sade han tungt och dovt.

- Icke en sou! svarade madam Danglars, lika bestämt som förut. Gå er väg!

Med en rask, nästan tigervild vändning, hade Loupert fattat handen som baronessan höll pistolen uti. Hon utstötte ett svagt skrik. Vapnet föll på golvet»- 282 -

- Femtio tusen francs, sade jag er! skrek Loupert med vild och hes röst. Jag måste ha dem, madame!

- Nej, döda mig, eländige. Men jag ger dig dem icke. Jag vill ej ha någon del i dina brott!

- Nåväl, förbannelse över dig! skrek Loupert skärande tänderna.

Hans högra hand rörde sig. Baronessan föll med ett svagt skrik. Loupert betraktade henne ett ögonblick. Därpå gick han till byrån som befann sig i budoiren.

Det skulle synas besynnerligt, att Lotario icke skyndade den olyckliga frun till hjälp. Men han stod stel och förlamad. Hela detta uppträde, denna häftiga träta, avslöjandet av en fruktansvärd hemlighet, hade fullkomligt dövat honom. Den unge mannen hade ej haft någon aning om, att i en sådan dams budoir, kunde äga rum ett sådant uppträde. Han anade ej heller att Loupert skulle driva sin brottslighet ända därhän att begå ett mord, och till och med då madame Danglars hade fallit, ville han ej tro att det var sant, eller ens anade det. Han var fullkomligt bedövad. Han såg utan att veta, och övertänka, vad han såg.

Emellertid hade Loupert öppnat byrån och genomsökte den med en hast som för varje ögonblick blev ängsligare. Han tycktes icke finna vad han sökte. Men sedan gav han ett svagt men dock belåtet utrop.

- Här är pengar! sade han, framdragande en bunt banknotor. Vid pass tjugo tusen francs. Satan! om hon icke hade mera! Det andra är statspapper, -- skall jag ta dem? I morgon kunde jag kanske sälja dem, om jag ej är upptäckt. I övermorgon måste jag fly. Jag måste bort från Paris. Förbannat, det var inte bra! Jag tror, att jag begått en dumhet. Men att gräma mig så! Här finns inte mera pengar. I morgon - jag tror knappast att jag är säker i morgon. Kammarjungfrun känner visst mitt namn. Fördömt----att för tjugo tusen francs, behöva lämna Paris! Jag var en narr!_ 283 -

Han hade nu vänt ansiktet åt rummet där don Lotario stod. Spanjoren såg honom helt tydligt. Hans min var förargad, annars sig lik. Han tog sin hatt, satte den på sig - och utan att kasta en blick på liket, lämnade han rummet och låste dörren efter sig.

Ännu var don Lotario icke herre över sina sinnen. Han trodde sig drömma, trodde sig hava haft en gräslig vision. Men sedan, då han ånyo kastade en blick på madam Danglars, såg han något glänsa på hennes bröst och på mattan, något fuktigt mörkt. Det måste vara blod. Nu först spratt han till.

Han ringde på närmaste klocksträng, och skyndade in i budoiren. Där låg madam Danglars blek och stel. Blodet flöt ur ett sår i grannskapet av hjärtat långsamt över hennes sidenklänning. Hennes ansikte uttryckte ännu den forna energien. Det visade fasthet och stolthet. Händerna voro knutna.

- Kalla allt tjänstfolket! skicka efter en läkare och polis. Madam Danglars har blivit mördad av den boven! Skynda! Ännu är räddning kanske möjligt, fort!

Detta ropade han till kammarjungfrun, som med ett skrik fallit i vanmakt. Don Lotario drog i klocksträng-en utan avbrott, tills hela den förskräckta tjänstepersonalen församlat sig i rummet. En minut senare var hela huset i rörelse. En främmande, obekant, - således Loupert - hade kort förut lämnat huset.

Nu uppstod hela den förvirring, som en så gräslig händelse brukar medföra. Där kommo läkare och polisbetjänter. Don Lotario var fortfarande i en viss yrsel, fast han gav befallningar och gjorde anordningar. Först när polistjänstemännen, som hade mera vana vid dylika uppträden, upptecknade alla omständigheterna och även avfordrade spanjoren sitt vittnesmål, kom han sig före och gav så gott han kunde sina upplysningar. Man frågade honom efter hans namn och förbindelser. - Det kunde ju vara möjligt, att han själv vore mörda-- 284 -

ren - och först sedan kammarjungfrun avlagt sin berättelse, lät man honom gå.

Don Lotario raglade ur huset. Ensam kunde han nu icke vara. Hans blod var i uppror. Han måste tala och meddela sig med någon, överallt tyckte han sig se baronessans kalla, stela ansikte. Henne, med vilken han en kvart förut talat, som suttit bredvid honom och uppmuntrat honom, och lovat att i morgon begynna sina bemödanden hos Thérese, hon var nu ett lik, aldrig skulle han höra ett ord mera från hennes mun, aldrig återse henne mera. Förfärligt!

Med osäkra steg gick han boulevarden framåt. Där bullrade och väsnades det glada pariserfolket. Lyktorna flämtade, vagnarna rullade förbi. Och där inne i den vänliga budoiren låg ett lik, en mor, mördad av sin egen son! - Var detta det liv, som Lotario skulle lära känna, världskännedomen, som han skulle förvärva sig? O, den var fruktansvärd, den sammansnörde hjärtat i hans bröst! Huru lycklig hade han icke varit på sin hacienda!

Dön Lotario hade nästan utan att han visste det gått till abbé Laguidais boning. Men enligt betjäntens uppgift hade abbéen för en stund sedan begivit sig till ett sällskap där han var inbjuden. Lotario måste gå vidare. Han kom förbi huset där Thérese bodde. Han tyckte sig se det upplyst. Men skulle han vara den förste, som lämnade henne underrättelsen, att hennes enda vän blivit mördad? Omöjligt! Av den unga flickans retlighet och nervsvaghet, måste han frukta, att då bliva upphovet och vittne till en scen av samma beskaffenhet, som den, vid hans första besök hos henne. Och det kunde han ej.

Just som han långsamt gick förbi porten till huset, utkommo två karlar, vilka till följd av den kyliga luften insvept sig väl i sina kappor. De gingo tämligen långsamt och gåvo ej akt på att don Lotario - för övrigt- 285 -

avsiktslöst - följde dem. På gången och klädseln syntes de vara män av stånd!

- Ingen fiaker i närheten? sade den ene. Skada! Vi äro då tvungna att färdas till fots!

- För min del har jag ej något däremot, sade den andre, med en något rå stämma som saknade parisarnas finare accent! Jag behöver gå mig något varm. Nå vad säger ni om denne greve Arenberg?

- Antingen är han själv bedragen, eller ock är han en bedragare, svarade den förste, som tillika var den mindre och vars uttal tillkännagav parisaren, eller åtminstone den bildade mannen. Man känner till dessa historier. _

- Åh jag ber, sade den större. Greven är en rik man, eller hur? Eller är han det inte?

- Han är det, efter allt vad jag hört, svarade den förste. Jag vill icke just säga, att han bedrar av vinningslystnad. Han är tysk, och tyskarna hava alltid hjärnspöken. Han är en förfuskad teolog.

- Jag för min del anser honom för en respektabel herre, sade den andre.

- Även jag har intet att anmärka mot hans heder, men -

\ - Nåh! vad för men?

- Han är en religiös Svärmare, och dylika personer bedraga sig själva och andra.

- Men likväl endast i religiösa saker?

- Visserligen, svarade den mindre. Jag lägger ej heller mycket vikt vid saken, och hade ni ej övertalat mig, så hade jag ej gått med. Jag är en fri tänkare, mina vänner äro Rosseau och Voltair, och de skola alltid förbliva det.

- Gott! sade den större med den grova rösten. Men Rosseau och Voltair äro, så vitt jag vet, döda!

-. Utan tvivel, och deras aska står i Pantheon, tills man en gång kastar ut den.- 286 -

- Jag ville endast därmed säga, att de ej kunna gagna er mycket, då de äro döda.

- Riktigt, om ni tar saken från den synpunkten, sade den mindre. Ni tänker således härvidlag helt världsligt?

- Utan tvivel, svarade den store skrattande. Jag bekymrar mig annars mycket litet om religion, och allra minst om tyskarnas religion. Dessutom tror jag, att greven är en kättare, en lutheran.

- Ja visst. Nog av, ni ser saken från den praktiska sidan. Det bliver helt annat. I alla fall bryr jag mig ej mycket därom. Jag vill hellre göra komplimanger i en ministers salong, där jag ser vackra damer och inflytelserika män, än bedja och filosofera med sådana Svärmare. Var och en har sin smak. Salongerna intressera mig mera än bönkapellet.

- Jag vill icke bestrida er; emellertid kan man draga fördel av bägge! menade den större. Jag har ej kommit och skall ej heller komma långt i salongerna. Greve Arenberg är rik, det är huvudsaken.

- Emellertid skall han snart lämna Paris, efter vad han sade er. Vad nytta kan ni då ha utav honom?

- Alltid tillräckligt, ty det är ej heller min avsikt att kvarstanna i Paris. Jag skall även begiva mig till Tyskland.

- Bah! Men som det passar er. En var måste gå sin egen väg, och emellertid är jag er mycket tacksam för att ni gjort mig bekant med greven. Han känner abbé Laguidais, och som jag genom honom kan göra abbéens bekantskap, så skulle det vara mig rätt kärt. Abbéen har ett betydande namn och inflytande i Paris.

Samtalet hade redan från början intresserat don Lotario. Han förblev även nu i närheten av de båda männen, vilka talade så högt, att han tydligt kunde fatta deras yttranden.

- Nå håll er då till abbéen, det är mig kärt. Jag- 287 -

skall hålla mig till greven, sade nu den större. Och vad tror ni om den unga, bleka flickan, som varit hos honom en tid? Efter vad man sagt mig, skall hon stundom infinna sig vid de religiösa sammankomsterna och vara mycket förtrolig med greven.

- Hon är täck, men har ej gjort stort intryck på mig, sade den mindre. Om jag icke visste att greven vore en rik man, så skulle jag anse henne för en lockfågel. Jag tror att hennes smäktande ögon göra intryck på överspända karaktärer. Möjligtvis är hon en mätress, ty även de heliga hava sina svagheter.

- Hörde ni inte att det var frågan om en messias? sade den större skrattande. Kanske skall hon vara modern till den nye messias!

- Mycket mö j ligt I svarade den andra gycklande. Och skulle ni icke ha lust att bliva fadren?

Don Lotario ångrade nästan, att han följt de bägge, så skarpt och bitande trängde deras skratt in uti hans sårade hjärta! Vilka ord om henne, som han så innerligt älskade! Och huru kunde greven, huru kunde Thérese umgås med sådant folk, som stodo i alla avseenden så långt under dem? Hade då greven så liten världserfarenhet, att han uppoffrade sig åt personer, vilka ville begagna sig av hans religiösa svärmeri för sin världsliga vinningslystnad?

Han ville se dem båda, för att igenkänna dem, om han någon gång tillfälligtvis sammanträffade med dem hos greven. Han gick därför fort, och då han såg att de båda ämnade vika av på en tvärgata, vid vars hörn var en lykta, så korsade han gatan och kunde tydligt se dem båda i ansiktet.

Den lille kände han icke. Det var en man med ett fint, klokt ansikte. Men den större igenkände han ögonblickligen, trots den högt uppdragna kappkragen. Det var Rablasy, rymmaren.

Don Lotario blev på det högsta Överraskad. Hur ha-- 288 -

de det varit möjligt för dessa människor att göra bekantskap med greve Arenberg! Visserligen var han en skojare, en infam skälm! Men det låg ju i själva hans ansiktsdrag, uttrycket av en förtappad varelse. Don Lotario visste ej ännu, huru lätt det är att bedraga folk, om man går in på deras åsikter, och att det icke finnes lättrognare människor i världen, än de som hängiva sig åt religiöst svärmeri och mysticism.

Han beslöt att varna greven. Han påminde sig att det var den afton då den unga spelklubben samlades. Han gick dit.

20. HOPP OCH TVIVEL.

Sedan trenne veckor, efter den aftonen, då han träffade Thérese, hade han ej besökt klubben, och i allmänhet sällan sett någon av sina bekanta. Men nu kände han ett behov att höra människoröster. Han borde ej bliva ensam med sina tankar. Han inträdde i Palais Royal. Tjänarna kände honom och lät honom inträda i det rum som tillhörde sällskapet.

Den förste som don Lotario märkte, var Loupert, som satt vid spelbordet. Häpen trädde Lotario ett ögonblick tillbaka. Han kände blodet i sina ådror stelna. Här satt den man, som för en halvtimma sedan stött kniven i sin moders hjärta, obekymrad om sitt brott, obekymrad om straffet, som varje ögonblick kunde nå honom, och hans råa stämma överröstade alla de andra spelarnas, hans kvickheter voro de högljuddaste.

Don Lotario var färdig att rusa på honom, slå ned honom och sedan överlämna honom i rättvisans händer. Men han hejdade sig. Nej - först ville han se huru långt fräckheten hos denne oerhörde skurk kunde gå. Man hade utsänt honom för att lära känna världen, - gott, han ville se huru en mördare reder sig för sitt

de det varit möjligt för dessa människor att göra bekantskap med greve Arenberg! Visserligen var han en skojare, en infam skälm! Men det låg ju i själva hans ansiktsdrag, uttrycket av en förtappad varelse. Don Lotario visste ej ännu, huru lätt det är att bedraga folk, om man går in på deras åsikter, och att det icke finnes lättrognare människor i världen, än de som hängiva sig åt religiöst svärmeri och mysticism.

Han beslöt att varna greven. Han påminde sig att det var den afton då den unga spelklubben samlades. Han gick dit.

20. HOPP OCH TVIVEL.

Sedan trenne veckor, efter den aftonen, då han träffade Thérese, hade han ej besökt klubben, och i allmänhet sällan sett någon av sina bekanta. Men nu kände han ett behov att höra människoröster. Han borde ej bliva ensam med sina tankar. Han inträdde i Palais Royal. Tjänarna kände honom och lät honom inträda i det rum som tillhörde sällskapet.

Den förste som don Lotario märkte, var Loupert, som satt vid spelbordet. Häpen trädde Lotario ett ögonblick tillbaka. Han kände blodet i sina ådror stelna. Här satt den man, som för en halvtimma sedan stött kniven i sin moders hjärta, obekymrad om sitt brott, obekymrad om straffet, som varje ögonblick kunde nå honom, och hans råa stämma överröstade alla de andra spelarnas, hans kvickheter voro de högljuddaste.

Don Lotario var färdig att rusa på honom, slå ned honom och sedan överlämna honom i rättvisans händer. Men han hejdade sig. Nej - först ville han se huru långt fräckheten hos denne oerhörde skurk kunde gå. Man hade utsänt honom för att lära känna världen, - gott, han ville se huru en mördare reder sig för sitt

eget samvete, han ville kasta en blick i den djupaste och hemligaste avgrund.

- God afton, mina herrar! sade han, fattande sig och med glad min. Vad gör fortuna?

- Blida ögon, som vanligt, för den vackraste karlen! svarade Chateau Renaud, som gällde för litet fåfäng. Jag har förlorat tiotusen francs. Loupert har tur. Tag er i akt, baron, ni skall falla. Lycka på börsen, lycka i spel - det kan ej räcka länge. Tänk på framtiden.

Man kan lätt förstå, att Loupert tillskrev den hastiga förändringen i sina förmögenhetsförhållanden, vinsten på börsspekulationer. Baronen hade på senaste tiden blivit ett av de första lejonen. Han depenserade betydliga summor. Därför hade han denna afton ånyo vunnit tillträde till Palais Royal. I Paris, liksom annorstädes, stå alla dörrar öppna för de rika. Loupert var ej mera föraktad, sedan han gällde för rik.

- Trösta er, herr greve, svarade Loupert, jag vill endast vinna mina respenningar, sedan slutar jag.

- Vill ni resa? Varthän? frågade Beauchamp. Håller ni icke längre ert börsspel fast?

- Nej, jag måste för en spekulation till London, kanske redan i morgon, svarade baronen.

- Ni är ju så blek och ovanligt allvarsam, don Lotario, sade nu Frans d'Epinay. Man ser er sällan nu mera. Ni måste utan tvivel vara förälskad. Vem är den lyckliga? Eller är det en allvarsam angelägenhet? Då ber jag om ursäkt.

- Åh, vicomte, vet ni då icke, att dön Lotario är rasande förälskad i en ung dam som bor hos greve Aren-berg? sade Lucien Debray. Han skall med snarast övergå till den sekt som greven har stiftat, och gifta sig med hans pupill.

- För Guds skull, bara inte giftermål! sade Beauchamp. Ni är för ung. Begå inga dårskaper!

- Jag skall akta mig därför, sade don Lotario all-Y. H. I " 19- 290 -

varsamt. Och nu skall ni icke skämta mer, jag kommer från ett dödens hem. Jag kommer från baronessan Danglars hem. Hon har nyss blivit funnen mördad i sin budoir.

Alla bleknade. Lucien Debray, den forne älskaren till fru Danglars, var djupt gripen. Lotario lät sina blickar sväva över församlingen. Loubert hade blivit lugnast, han hade ej en gång förändrat färgen.

- Mördad? Det var rysligt! Och av vem? Vet ni de närmare omständigheterna?

- Av en människa, som redan en gång förut var där på kvällen, och även nu begärt att få tala vid henne. Han har till en början kommit undan. På kortet, som han sänt till baronessan, stod namnet: Loupert.

Loupert! De unga männen riktade sina förskräckta blickar på baronen. Denne syntes förvånad och överraskad.

- För tusan! utbrast han. Vad säger ni? Baron de Loupert är ju mitt namn! Skulle en skurk hava missbrukat det? Helt nyligen hade jag statsbetjäningen på halsen för en dylik människa. Pardon, då skall man i morgon sannolikt anklaga mig! Det bliver en präktig historia! Det skall förhindra min avresa. En verklig lycka - tillade han med ett kort skratt - att jag kan bevisa vem jag är, annars skulle dessa narrar vara i stånd att häkta mig. Men har ni även hört rätt, don Lotario? Bedrar ni er icke?

- Jag tror det icke, svarade spanjoren. Loupert var namnet och personen blev mig tydligt beskriven.

- Men, min Gud, varför? sade Frans d'Epinay. Var det ett rån? var det någon hämnd? vad vet man därom?

- Det är en stöld förenad därmed, svarade Lotario. Det felas tjugo tusen francs och statspapper. Mordet bliver ännu rysligare därigenom, att denne Loupert synes vara en nära anförvant till baronessan.- 291 -

- En anförvant frågade Lucien Debray skakad. Jag har aldrig hört talas om någon sådan anförvant till baronessan.

- Men ni påminner er denne Benedetto, den falske prinsen Cavalcanti? frågade don Lotario.

- Ja, helt visst! ljöd det allmänt, och förvåningen tilltog. Vad har han att göra därmed? Var är han?

- Han är denne baron de Loupert och son till baronessan. En olycklig tillfällighet gjorde mig till vittne av mordet. Om något skulle skaka min själ, så är det mindre själva mordet, än mördarens fräckhet. Ja, herr de Loupert, Benedetto -

Den unge mannens röst darrade. Hela hans kropp var i skakning. Han såg efter mördaren.

- Var är han? Var är Loupert, sade han överraskad. Han är mördaren. En allmän förvirring uppstod. Loupert hade verkligen lämnat rummet. Han hade begagnat tillfället då alla blickar voro fastade på don Lotario, att avlägsna sig. Man skyndade efter honom. Han hade lämnat Palais Royal.

Med spelet var det slut för denna afton. Don Lotario gick med sina bekanta längs efter Rue Honoré, berättande för dem detaljerna av mordet. LoupÄts våning var på denna gatan. De gingo förbi densamma. Redan såg man polistjänstemän framför dörren och inuti huset. Loupert tycktes ännu ej vara gripen.

En del av natten hade nu passerat. Lotario hade blivit något lugnare, och trött uppsökte han sin våning.

Andra morgonen blev han kallad till poliskammaren, varest han ånyo fick meddela sitt vittnesmål. Han frågade om det hade lyckats att gripa Loupert. Svaret var nekande. Hela pariserpolisen var i rörelse för att fånga brottslingen. Man förmodade att han ännu var kvar i Paris._ 292__

Dön Lotario hade ej heller nu mod att besöka Thérese. Han visste att hon måste hava fått del av nyheten. Han kunde tänka sig huru djupt hon var skakad. Han gick därför först till abbé Laguidais.

Abbéen var denna gången hemma. Då Lotario inträdde i hans studiekammare, satt abbéen vid ett bord och skrev. Hans ansikte var dystrare än vanligt. Det långa håret hängde oredigt kring huvudet. Han fortsatte skrivningen sedan Lotario inträtt, och den unge mannen betraktade honom. Abbéen var redan gammal. Hans ansikte visade spår av eftertanke, djupsinne, passioner, som själva åldern icke lämnat i rö. Hans magra hand for flyktigt över papperet - en sinnebild av hans kvicka, aldrig vilande själ. Men ändå låg något upphöjt och fängslande i hans utseende. Hans min förkunnade den djupe tänkaren.

Mera framträdde detta, då han reste sig och gick emot don Lotario.

- Min käre Lotario, sade han med bedrövlig och dyster min. Ni vet att madame Danglars är död. Ni är till och med uppgiven såsom ett vittne till detta gräsliga mord. Har ni redan talat vid Thérese?

- Nej, svarade den unge mannen. Hennes enda väninna är död.

- Det är förfärligt! sade abbéen. Sätt er min son. Berätta mig vad ni vet därom.

Don Lotario tillfredsställde abbéens önskan, ehuru det var pinsamt för honom att ånyo uppväcka så bedrövliga minnen. Abbéen avhörde honom med uppmärksamhet, utan att en enda gång avbryta honom.

- Det tyckes råda ett dystert öde över många familjer, sade han därpå. Denne Danglars, först en simpel sjöman, sedermera, genom ett brott och ett liv fullt av bedrägerier, en av de rikaste i Paris - därpå bankruttör och tiggare, hans dotter bortrymd och nu även fru Dang-- 293 -

lärs, oskyldig till allt, och trots sina fel ett gott fruntimmer, offer för ett sådant brott! Det skall giva eder ämne till eftertanke, don Lotario, det skall säga eder, att de sanna och verkliga brotten redan här i livet bära fröet till straff i sig själva. Men det skall även saga er, att olyckan ofta träffar dem som icke felat. Det är en egen värld! Var är försynen och den himmelska rättvisan! Var är slumpen?

Han stödde huvudet mot handen och hans djupt fårade ansikte visade uttrycket av dyster eftertanke.

- Den stackars Thérese! fortfor han sedan. Detta slag skall hava träffat henne hårt. Även hon synes ut-korad att lida. Emellertid, ifall jag vågar fråga er, vad förde er denna gång till madam Danglars?

Don Lotario var ännu villrådig, om han skulle helt och hållet anförtro sig åt abbéen. I sanning - om han icke ville själv vända sig direkt till Thérese, så återstod honom, efter baronessans död, väl ingen annan förtrogen, än abbéen. Och vad betydde det väl till slut? Abbéen förstod säkert bättre att bevara en hemlighet, än madam Danglars.

Den unge spanjoren besinnade sig därför icke längre. Han berättade abbéen hela sitt samtal med baronessan. Han talade djärvare, mera passionerat än föregående afton, ty nu talade han till en man, som påstods hava känt passionerna. Han försäkrade att han älskade Thérese över allting, att hon måste bliva hans.

Även nu avhörde honom abbéen lugnt, och på hans bleka ansikte syntes intet spår av överraskning eller deltagande. Han teg ännu en stund, sedan Lotario slutat att tala, och med lätt förklarlig otålighet väntade på ett svar. Därpå riktade han sin genomträngande blick på Lotario.

- Min älskade vän, sade han, har ni ej prövat edert hjärta? Är ni fast övertygad att denna kärlek är sann och tillfredsställande?- 294 ~~

- Ja, jag är säker därpå, och mitt liv är förlorat om jag ej får dela det med Thérese.

- Nåväl, om er kärlek är så fast, så måste ni även vara i stånd att uthärda, sade abbéen. Lotario, jag kan ge er föga hopp ännu. Jag känner ej fullkomligt Thereses hjärta, men jag tror likväl att det ännu ej känner för er de känslor ni hyser för henne. Jag måste säga er ungefär detsamma som madam Danglars sagt er. Uthärda med manligt tålamod och hoppas, att eder trogna kärlek skall i Thereses hjärta uppväcka genkärlek.

- Ni tror således verkligen, att Thérese ännu ej hyser någon känsla för mig? sade Lotario.

- Icke någon? Åhnej - jag tror: deltagande och vänskap. Men kärlek? - därpå tvivlar jag. Jag talar som en man till en man. Varför skulle jag inge er förhoppningar, som jag icke anser för grundade? Men å en annan sida - varför skulle jag uttala tvivel, som kanske äro mindre grundade. Att Thérese är värd att älskas av er, och att ni å er sida förtjänar, en sådan flickas kärlek, det är säkert. Det skulle glädja mig, att se er förenade. Men hjärtan låta ej tvinga sig, och allraminst kvinnohjärtan. Emellertid är ni en man, och om er kärlek är fast, så skall ni veta att möta prövningar och hinder!

- Men varför prövningar och hinder? sade Lotario. Varför kan jag icke få bliva lycklig genast?

- Jag tänkte endast på möjligheten, jag uttalade intet bestämt, sade abbéen. Jag vill likväl tala med greve Arenberg därom, åtminstone genom antydningar; känner någon Thereses hjärta, så är det han. Han skall säga mig om hon gjort anspelningar, som äro gynnade för er kärlek. Men ännu en gång måste jag göra er uppmärksam på, att Thereses hjärta ej är likt andra fruntimmers. Mot henne vågar man icke förhasta sig; tiden måste avgöra.- 295 -

I det hela var detta endast en svag tröst för don Lotario. Men han insåg, att han gjort rätt uti, att ej direkt hava vänt sig till Thérese själv. Han hade redan förut anat, att hon ännu icke besvarade hans kärlek i den grad som han önskade. Med den instinkt, som är egen för kärleken och ungdomen, visste han, att man ofta förlorar en flickas kärlek, genom att för tidigt begära den.

Abbéen märkte det bedrövliga intryck hans ord gjort på don Lotario.

- Förlora icke modet och icke hoppet! sade han med mera värme. Jag skall tala med greven. Kom till mig i morgon, kom i övermorgon - dock ni kommer ju varje dag! då skall jag kanske kunna giva er en bättre tröst. Och nu än ett ord! Ni vet varför ni lämnat ert fädernesland och kommit till Europa. Er lärotid har knappt begynt. Skulle icke edra egna förhoppningar, såväl som lordens, bliva bedragna, om ni ville begynna ett lugnt och overksamt liv, som utan tvivel måste bliva fallet, om Thérese bleve er maka? Nej min vän, ni är ännu alltför ung. Med tjugotvå år vågar man icke avsluta livet. Och, tro mig, Thérese är ingen flicka som bliver nöjd med en blott och bar böjelse. Män med förtjänst och erfarenhet hava bemödat sig att vinna hennes tycke, men de hava blivit tillbakavisade. Jag vill därmed icke såra er, men det är en fingervisning för er, att sträva för att göra er värdig en sådan flickas kärlek. Eder bana ligger ännu öppen för er. Vilken slags känsla Thérese än må hysa för er - så tror jag icke att ni har att frukta någon rival hos henne. Och skulle detta vara fallet - nåväl min vän, då skall ni dela de flesta människors öde, ty vem har icke någon gång i sitt liv älskat olyckligt? Nästan alla framåtsträvande själar måste genomgå detta eldprov av livet!

Abbéen suckade och även över don Lotarios läppar trängde ett tungt eko av denna suck.

- För det första råder jag eder, att liksom hittills- 296 -

fortsätta med edra besök hos Thérese, fortfor abbéen. Tröstad och försjunken i betraktelser över den förflutna tiden, tog han avsked från sin store lärare.

Följande morgon vågade han för första gången ånyo, gå till Thérese. Hjärtat klappade hårdare än vanligt, då han steg uppför trappan. Hans hemlighet tillhörde icke längre honom ensam. Abbéen eller greven kunde hava antytt den, om just icke förrått den. Men han beslöt att vara lugn, eller åtminstone visa sig så.

- Är fröken Thérese hemma? frågade han portiern.

- Nej, min herre, hon är bortrest och även greve Arenberg.

- Bortrest? Omöjligt! Varthän? frågade don Lotario bestört.

- Till Tyskland, så vitt jag vet - blev svaret. Don Lotario stod som förstenad. Tankarna flydde

från honom, hans hjärta upphörde att slå. Thérese bortrest? Borta från Paris? Han skulle ej återse henne, åtminstone icke på lång tid - omöjligt!

Fem minuter senare var han hos abbéen, som emottog honom lugn och allvarsamt som vanligt.

- Vad felar er? frågade han den unge, bleke, häpne mannen. Har någon olycka hänt er?

- Ja, den största! Thérese har rest till Tyskland! Är det sant, eller vill man bedraga mig?

- Bedraga? Vem skulle tänka därpå? Jag var även på det högsta överraskad, då greven och Thérese i dag på morgonen foro här förbi för att taga avsked. Thérese hade under natten fattat det beslutet, att lämna Paris, som nu var odrägligt för henne. Hon är sjuk. Greven hoppas på förbättring för henne i Tyskland, hennes hemort. Thérese och greven har lämnat mig många hälsningar till er och hoppas med säkerhet att få återse er i Berlin.

Don Lotario hade nedsjunkit på en stol. Han ville knappast tro på underrättelsen. Skild från Thérese- 297 -

utan hopp att med snaraste få återse henne -- det var förfärligt! Huru glad hade han icke gått till hennes boning, huru hade icke hans hjärta klappat vid tanken, att han inom få minuter skulle få skåda i hennes vackra ögon - och nu fann han endast en tröstlös ensamhet, en vidsträckt, tom ödemark!

- Jag kan väl tänka mig, att ni är bedrövad, don Lotario! sade abbéen. Men jag hoppas, att ni skall finna mera kraft i er själ än ni förmodar. Edert hjärta är starkare än ni tror. Och denna hastiga avresa skall kanske medföra det bästa resultat för er. Fortfar, att älska Thérese. Att ni är långt skild från henne kan endast vara fördelaktigt för edra studier, edra strävanden. Hoppet att återse henne återstår er alltid. Ni skall finna Thérese och greven i Berlin. Det är ej något tomt hopp, det är visshet. Därför, mod min son!

Don Lotario var nu icke stämd för att avhöra tröstegrunder.

- Och greven - har ni talat med greven > frågade han med sammanpressad röst.

- Ja, svarade Laguidais. Han sade mig helt öppet, att han hittills icke märkt något hos Thérese, som kunde tillkännagiva en gryende kärlek för er. Hennes tal om er, var deltagandets och vänskapens. Men greven är av samma åsikt som jag att ni måste tilltvinga er There-ses kärlek, såvida ni uppfyller de förhoppningar vi hysa av er. Är icke detta tröst nog?

En god tröst för en förtvivlad! Lik alla älskande, såg don Lotario i denna bortresa ej annat, än ett av Thérese väl överlagt sätt att undandraga sig honom. Abbéen hade talat med greven och denne med Thérese. - Hon kunde ej besvara hans kärlek - därför hade hon rest, eller åtminstone undandragit sig hans efterforskningar. Så tänkte han, och i hans hjärta brusade det som i en vulkan.

- Jag måste tyvärr påminna er om något annat!- 298 -

sade abbéen nu. Tiden för edert vistande i Paris är nu förbi, till och med överskriden. Det gör mig ont att nödgas skiljas från eder. Men -

- Min tid är förbi, ja, jag vet det! sade don Lotario. Jag är ett barn, som man kan leka med!

- Det vore orätt, om ni med ett barns ögon be* traktar lordens goda avsikter, sade abbéen allvarsamt. Besinna vad han gjort för er, och betänk att ni endast på den väg han föreskrivit er, kan vinna Thereses hjärta. Lorden vill göra er till en man. Bliv det!

- Min lugna hacienda! suckade don Lotario och tryckte handen mot hjärtat. Gott, jag reser. Paris är mig dessutom förhatlig. Tre månader i London, och sedan till Berlin - eller aldrig, aldrig!

Han lämnade abbéen utan att taga avsked. För första gången uppstod i hans hjärta begäret att motsäga, uppresningen emot det våld som kastat honom ut i den vida världen. Han kände att han varit en lekboll. Men i dessa tankar låg även fröet till eget kraft och självständighet.

Följande dagen reste don Lotario till London.

21. KONDOREN.

Var kan han då gömma sig? På ön måste han likväl vara! Vi måste ha reda på hans smyghål!

- Ja det måste vi! Jag kan ej alls tåla honom mera, sedan han blivit så där eremitaktig. Det ser nästan ut som han alls icke ville bry sig om oss mera! Men vänta bara, min gosse, vi hava nog fatt i dig snart!

- En förbannad väg, vid Moses och profeterna! Knappt en fläck, där man säkert kan nedsätta foten. Mina gamla ben tåla ej mera vid sådana vägar. Giv mig din arm bror Hillow! Så där!

Båda klättrade vidare. Det var mormonerna Wipky och Hillow, den kolossale kentuckiern. - 298 -

sade abbéen nu. Tiden för edert vistande i Paris är nu förbi, till och med överskriden. Det gör mig ont att nödgas skiljas från eder. Men -

- Min tid är förbi, ja, jag vet det! sade don Lotario. Jag är ett barn, som man kan leka med!

- Det vore orätt, om ni med ett barns ögon be* traktar lordens goda avsikter, sade abbéen allvarsamt. Besinna vad han gjort för er, och betänk att ni endast på den väg han föreskrivit er, kan vinna Thereses hjärta. Lorden vill göra er till en man. Bliv det!

- Min lugna hacienda! suckade don Lotario och tryckte handen mot hjärtat. Gott, jag reser. Paris är mig dessutom förhatlig. Tre månader i London, och sedan till Berlin - eller aldrig, aldrig!

Han lämnade abbéen utan att taga avsked. För första gången uppstod i hans hjärta begäret att motsäga, uppresningen emot det våld som kastat honom ut i den vida världen. Han kände att han varit en lekboll. Men i dessa tankar låg även fröet till eget kraft och självständighet.

Följande dagen reste don Lotario till London.

21. KONDOREN.

Var kan han då gömma sig? På ön måste han likväl vara! Vi måste ha reda på hans smyghål!

- Ja det måste vi! Jag kan ej alls tåla honom mera, sedan han blivit så där eremitaktig. Det ser nästan ut som han alls icke ville bry sig om oss mera! Men vänta bara, min gosse, vi hava nog fatt i dig snart!

- En förbannad väg, vid Moses och profeterna! Knappt en fläck, där man säkert kan nedsätta foten. Mina gamla ben tåla ej mera vid sådana vägar. Giv mig din arm bror Hillow! Så där!

Båda klättrade vidare. Det var mormonerna Wipky och Hillow, den kolossale kentuckiern.- 299 -

- Ack, sade Wipky, som pustade och stönade. Här är ett ställe, var man kan vila sig. Härifrån har man i sanning en mycket vacker utsikt. Gossen är inte så dum. Men han kunde uträtta något nyttigare än att uppsöka vackra utsikter.

Doktorn släppte Hillows arm, stödde sig på sin käpp och lät sina små oroliga ögon sväva över trakten som låg för deras blickar. Som vi sagt, befunno de sig på en ö, och nedanför deras fötter sågo de båten som Hillow rott dem över med. Deras blickar svävade likväl icke över en omätlig ocean, utan endast över en stor sjö, som likväl liknade ett litet hav, ty mot norr syntes ej dess stränder och även åt öster och väster voro de flera mil avlägsna. Men vid det ställe där ön låg, var sjön smal och man kunde tydligt se den närmaste stranden, den sydliga. Den östliga var till och med blott ett par tusen steg avlägsen, och på denna såg man tydligt de första spåren till en stad, vita murar, trähus, även röda tegeltak här och där. Åt norr till, låg i sjön några ännu större Öar. De voro bergiga liksom den på vilken de båda mormonerna befunno sig. På den ena höjde sig klipporna ända till ett par tusen fot mot skyarna och på den Wipky och Hillow nu beträtt, tycktes de vara betydligt lägre. Runtomkring var sjön - Stora saltsjön - omgiven av en slätt som längre bort på alla sidor omgavs av höga berg. Mot söder utvidgade sig dalen mest. Den kallades Deseret eller Honungsbiet. Marken var betäckt med det skönaste gräs. Träd såg man däremot ingenstädes; på sin höjd någon låg bomullsbuske här och där. Även på de andra öarnas

klippor växte sparsamt en buske eller en dvärgek. Genom den sydliga dalen, genom Deseret, slingrade sig en liten flod. Mormonerna hade kallat den Jordan, liksom deras nya stad kallades Nya Jerusalem.

I allmänhet var utsikten utomordentlig, vacker, livlig eller inbjudande. Den erbjöd varken Italiens skön-- 300 -

het eller det storartade hos de Schweiziska landskapen. Men det blå vattnet som stod i stark kontrast med klipporna, den luftiga violetta horisonten, den gröna dalbottnen, erbjöd en omväxlande färgskiftning, så att Wipky ej hade orätt med sitt utrop, så mycket mer, som de befunno sig mer än tusende fot över vattenspegeln, och det vidsträckta landskapet således låg för deras fötter som ett stort panorama.

- Sannolikt har han slagit bo, liksom en örn på öns högsta topp! sade Wipky. Du kunde ju ensam åtaga dig, att uppsöka honom, Hillow. Mina gamla ben bära mig knappast längre.

- Som du vill, sade kentuckern. Men menar du inte att vi böra Överraska honom?

- Jo, jag är verkligen nyfiken att veta vad pojken här tagit sig till! Dagen i ända sitter han här på detta klippnäste och bekymrar sig icke mera om oss, än om vi vore indianer. Varifrån tar han sitt livs uppehälle? Fågelägg är det enda som finnes här, och köttet av fiskmåsen skall vara mycket segt. Men det frågar han ej efter.

- Tjänare, mina herrar, sade nu en röst bakom dem. Således gören ni mig verkligen en gång den äran?

- Åh bevars, där är han ju själv! sade Wipky. God dag, Wolfram, huru är det med dig, min gosse?

- Bra! svarade denne kort, och räckte handen åt de båda mormonerna. Hur står det till i Deseret? Är allt i ordning ännu?

- Du gjorde bättre i att själv övertyga dig därom. Det är orätt att rota här bland klipporna!

- Bah! det är ännu en gång en idé av mig, svarade Wolfram och lutade sig mot klippan.

Ett skarpt och uppmärksamt öga, skulle hava märkt, att Wolfram under de sista månaderna undergått en förändring. Ej endast i hans klädsel - ty den var hälvten trasig och skulle nästan blivit försmådd av en- 301 -

tiggare - utan även i hans min. Ansiktsdragen voro visserligen desamma vilda, djärva, dystra och beslutsamma. Men det felade något i dessa fina och energiska drag, som förr mest väckte lord Hopes uppmärksamhet - denna sorglöshet, detta stolta förakt för hela världen, som voro utpräglade i alla ansiktsdragen och isynnerhet i munvinklarna. Hans min hade antagit ett företrädesvis dystert uttryck. Och om det nu ryckte i hans läppar, så var det en ryckning av bittert trots och spotskt hån. Det syntes på honom att hjärtat var sjukt.

Men ändå var han en vacker ung man. Hans ögon voro klara, stora och eldiga, hans panna bred och uttrycksfull, varje hinna i hans solbrända ansikte liksom mejslad av marmor, fast och hård. Det mörka håret nedhängde i långa yviga lockar mot nacken, och i hans breda axlar och muskulösa armar låg kraft och vighet.

Nu stod han i sin reflekterande, och återhållsamma ställning, riktande sina blickar på Wipky och Hillow.

- Nå, säg oss, vad du tar dig till här på Ön? Tycker du det är roligt att spela Robinson? frågade doktorn.

- Kanhända, svarade Wolfram, det behagar mig att vara ensam, det är hela saken.

- Hm, det är mycket egoistiskt tänkt! mente Wipky. Du undandrager bröderna din tjänst, eller huru, Hillow?

- Jag vet ej, vad egoistisk är svarade kolossen. Men nog kunde du vara oss till nytta därhemma.

- Vartill? frågade Wolfram likgiltigt. Jag förstår ej mera än en smula byggnadskonst. Men till edra mullvadsbon behövs ingen konst. Bävern förstår det bättre än jag. Man behöver därtill endast händerna, icke huvudet.

- Det är icke endast i byggnadsväg! sade Wipky. Vi behöva raskt folk i alla avseenden. Vi behöva uppsyningsrnan, förvaltare, folk som förstå att anordna och befalla. Alla bröderna tala om din tillbakadragenhet.- 302 -

- Märkvärdigt! sade Wolfram spotskt. Men jag bekymrar mig ej det minsta, om vad folket säger.

- Folket! vilket uttryck! sade Wipky. Äro vi icke dina bröder? Är du icke skyldig oss tacksamhet?

- Tacksamhet? Det vet jag icke! sade Wolfram kort. Nåväl, jag skall komma ihåg det. Men jag hoppas att jag ännu är herre över min vilja och kan vara var det behagar mig. Säg genast, har ni ordres att föra mig tillbaka?

- Ordres? Nej, svarade doktorn. Vi komma av egen drift, emedan vi äro dina bästa vänner. Du riskerar att bliva utesluten. Och vad tusan, gör du då egentligen här?

- Jag roar mig på egen hand, gör utkast och ritningar till ett blivande palats.

- Intet spektakel! sade Wipky. Kan du då hålla ut så länge utan fruntimmerssällskap?

- Fruntimmer? Gyckel! sade Wolfram och pustade hårt. Präktiga fruntimmer där borta i Deseret!

- Nå, de äro väl inte precis att förakta, åtminstone var du förr av den tanken, svarade Wipky, som ville försöka att på ett lugnt sätt fånga ynglingen, och därför med tålamod emottog hans hån. Vad skall det bliva av din brud?

En skugga drog sig över ynglingens ansikte och gjorde det ännu dystrare.

- Vad som skall bliva av henne? Min hustru, varken mer eller mindre, svarade han.

- Hon måste se sig om efter någon bättre, om hon på så lång tid ej får se dig, sade Wipky. Hon har dessutom på senare tiden ej visat dig så mycket ömhet, som förut, och om en annan kommer, som är mera uppmärksam.

- Åt fanders med allt gyckel! sade Wolfram rasande. Har du kommit hit för att förarga mig? Vid- 303 -

Gud, om detta är fallet, så kan du få göra ett hopp ned i saltvattnet.

- Ensamheten tyckes vara en dålig sedelärare, sade Wipky kallt. Men om du ock hatar mig, så talar jag ändå vidare därom. Jag säger dig fulla sanningen. Vi ha intet överflöd på fruntimmer och det har varit frågan om, att lämna mormonbruden till någon annan, ifall du icke gör anspråk på henne.

- Det felades blott detta! sade Wolfram bittert. Tyvärr tar jag alltid Amelie i anspråk och jag vill ej råda någon att göra mig henne stridig. För övrigt skall det ej heller lyckas någon, ej en gång dig, lärde doktor!

- Den vise fördrager gärna gyckel! fortsatte Wipky kallblodigt. Men om jag skall tala sanningen, så tyckes du hos mormonbruden icke hava större utsikter än någon annan. Hon kan icke tåla dig mera.

- Verkligen? sade Wolfram och bet ihop tänderna. Låt oss ej tala mera därom. Jag skall vända om till eder igen, då min böjelse för ensamheten blivit tillfredsställd. Grundmurarne till fästningen äro väl färdiga?

- Ja, och vi vänta endast på dig för att kunna fortsätta med byggnaden, svarade Wipky. Ditt uteblivande fördröjer verket.

- Nåväl, jag skall vara hos er i övermorgon, sade Wolfram. Tills dess får ni tåla er. Hur är det med Fortery?

- Han är frisk igen, svarade Wipky, och hans små ögon slöto sig tätare tillsammans. Luften tyckes göra honom gott.

- Jag trodde verkligen att han skulle dö under resan, sade Hillow. Men jag räknar ut, att det är saltvattnet som gjort honom frisk.

- Möjligt, och det är bra som det är! sade Wipky. Vem skulle annars blivit vår anförare?

- Vem annat än den sluge och erfarne doktor Wipky? sade Wolfram med fint ironi på läpparna._ 304 -

- Ja, jag räknar ut, att du skulle blivit en mycket god anförare! sade även kentuckern, men på fullt allvar.

- Nej, därtill passar jag icke, sade doktorn skakande på huvudet. Mina svaga skuldror räcka ej till därför. Vi behöva ungt, kraftigt och förståndigt folk. Wolfram till exempel, om han vore ett par år äldre, skulle bliva en präktig anförare.

- Jag tackar för hedern, men jag är icke ärelysten nog, svarade Wolfram. Jag blir helst vad jag är.

- Det är ej heller frågan därom till en början, sade Wipky. Men att en yngling som du, redan kan älska ensamheten, det är mig en gåta. Vad har du här på dessa klippor? Du har ej en gång vad Tiberius hade, då han drog sig undan till Capri's klippor, vin och vackra flickor.

- Gamle narr, du tänker då icke på något annat! sade Wolfram. Likväl har jag en käresta här.

- Verkligen! sade Wipky, för vilken detta förhållande ej lät så osannolikt. Jag trodde det nästan.

- En käresta med tänder som kunna knäcka den hårdaste nöt, med ögon som kunna se tio mil långt bort, med fingrar, som kunna fasthålla ända till ihjälkram-ning, och med hud fin och mjuk som fjäder! sade Wolfram.

- Vid Moses och profeterna, din beskrivning passar bättre in på en björn än på en jordisk kvinna! sade Wipky.

- Vilja ni se min käresta, så kom! sade Wolfram. Men ta er tillvara. Hon är mig inte trogen, till och med då jag själv ser det. Hon drager gärna andra även till sitt mjuka bröst. Kom!

Och utan att avvakta svar från de båda andra, som voro förundrade, gick den unge mannen förut.

Vägen var obekväm och ledde till en ännu högre del av ön. Men denna gången glömde doktorn, av pur-

nyfikenhet, sin rädsla och följde med så fort det stod i hans makt. För övrigt gick Wolfram ej långt.

Framfor en naturlig grotta, bildad av klipporna och vilkens ingång till en del undanskymdes av buskar, stannade han. På marken låg en mängd fjädrar, kvarlevor av dödade fåglar, och en hög av äggskal.

- Denna grotta är min boning, sade Wolfram. Är den icke ett passande residens för min käresta?

- För min del skulle jag föredraga det sämsta blockhus i Deseret, sade Wipky. Nåväl, visa oss din kärestal

- Grip! Grip! Kom! ropade ynglingen och lät ett eget visslande ljud med tungan, åtfölja varje utrop.

Det ruskade inne i grottan och ett ögonblick därpå kom en väldig fågel, hälvten hoppande, hälvten flygande, över buskarna fram emot Wolfram med ett hest kraxande. Men då han märkte de bägge främlingarna, studsade han, utbredde sina vingar, kraxade ännu hemskare och flög åstad mot Wipky, som förskräckt sprang tillbaka, " ';
^j^lJil

- Ack du harfot! sade Wolfram med ett gapskratt. Ser du då inte, att han är fastkedjad!

Det oaktat, höll doktorn för rådligast att sätta sin magra person i säkerhet. Han drog sig tillbaka hastigt och så långt att han var nära att störta utför klippan ner i sjön. Först där stannade han, för att betrakta den förfärliga, som satt så stor skräck i honom.

Det var en ung kondor, ännu ej alldeles fullvuxen, men redan i fulla utvecklingen av sin styrka. Han tycktes redan vara tio fot emellan vingspetsarna. Han var icke vacker, liksom alla dessa djur, men imponerande i sin oerhörda kraft och storlek. Om den ena foten var fästad en stark kedja som med en ring satt fast i berget. Oaktat denna kedja, hoppade och flög han som om han endast haft en liten bomullstråd att lyfta på, och

skramlet av kedjan emot berget förhöjde det hemska i hela företeelsen.

- Stilla, Grip, skrek Wolfram, då fågeln ville göra ett anfall även på Hillow. De äro vänner!

Därvid gick han fram till honom och kliade det nakna ormlika huvudet och den vida fjäderkransen som omgav halsen. Kondoren sänkte vingarna och lät med tydlig belåtenhet smeka sig av sin herres hand.

- Varifrån har du fått denna fågel? frågade Hillow, som även hade sett nyfiket på. Är detta den lille gynnaren som du köpte av spanjoren vi mötte i Roch-Mounttains?

- Det är densamme, svarade Wolfram och fortfor att med ett visst behag smeka och klia djuret. Då var han knappast större än en gås. Men här på ön har han skjutit upp som en svamp. Det är ett härligt djur, säger jag er, mig känner det redan liksom en hund eller häst igenkänner sin husbonde. Jag hade aldrig trott att en så vild fågel kunde bliva så tam. Visst har det kostat mig möda. Många gånger har jag måst strida med honom, som med en fiende, och först sedan jag skurit klorna på honom, undgick jag faran att bliva sönderklöst. Men han har nu

funnit, att jag är den starkare, och att han utan mig skulle svälta ihjäl. Vi hava därför blivit goda vänner. Eller huru, Grip? Du håller av mig, gamle pojke?

Han omfamnade den grova, muskulösa halsen på fågeln som lät det lugnt passera och kraxade på ett eget sätt, som sannolikt skulle uttrycka hans belåtenhet.

- Men fågeln skall svälta ihjäl, när du kommer tillbaka till oss i Deseret, sade Wipky, som nu så småningom hade vågat sig närmare. Han äter mer än tio människor.

- Du betraktar saken från nationalekonomisk synpunkt, svarade Wolfram, jag endast såsom liebhaber. Grip skall icke svälta ihjäl, och jag skall alltid få tid,- 307 -

att tänka på honom, och dessutom är han nöjd med fisk* måsar och andra fåglar, även med små djur.

- Men det bliver ändå en orättvisa att du ägnar fågeln mer tid, än dina bröder, sade Wipky.

- Orätt eller icke, svarade Wolfram likgiltigt. Grip förargar mig åtminstone inte, och om han gör det, så kan jag låta honom känna min vrede. Det vore inte första gången som jag jämmerligen ruskat honom.

- Men jag räknar ut, att varje lek måste ha en ända, sade Hillow. Jag trodde nog att du här sysselsatte dig med lappri saker. Kom tillbaka till Deseret. Där är bättre arbete för dig.

- Skulle du vara nöjd, om jag här skrivit en ny mormonbok? frågade Wolfram.

- Åh! svarade Wipky, istället för den förbluffade Hillow. Ingen drift. Vi skola säga bröderna vad du tager dig till, och jag håller hundrade mot ett, att de inte skola därför ta emot dig vänligare, när du kommer tillbaka.

-. Dumheter! Det gör mig detsamma! mumlade Wolfram för sig själv och lekte med fågeln.

- Och nu, då vi veta vad han tar sig till här, så räknar jag ut, att vi kunde vända om, sade Hillow.

- Ja, det kunna vi, bekräftade doktorn. Adjö, Wolfram! Du kommer väl i morgon? Eller vill du följa med oss?

- Nej, men jag kommer en av de närmaste dagarna, om det skall fortsättas med fästningsbyggnaden. Hälsa Fortery.

Doktorn gick nu så långt fram till Wolfram, som han vågade för kondoren.

- Oss emellan sagt, viskade han, din käresta skall vända sig till någon annan om du inte kommer snart och bliver förnuftig. Vi behöva fruntimmer och franskorna äro vackra.

- Låt mig vara i fred! Grip, hugg den gamle skäl-- 308 -

men! skrek Wolfram, först hotande, sedan med ett hånskratt.

Fågeln, för vilken Wolfram pekade åt Wipky, gjorde verkligen min av att slå ned på honom. Doktorn sprang undan med en förbannelse, som icke klingade väl i en teologs mun, och nedsteg med Hillow utför berget. Även kentuckern syntes icke vara särdeles belåten med besöket. Han gick trumpen bredvid Wipky och yttrade sitt missnöje däröver, att en så ung och kraftig man bortslarvade sin tid med en leksak, under det man så väl behövde alla armar i Nya Jerusalem och dalen Deseret.

Under tiden hade Wolfram kastat till fågeln några döda fiskmåsar, som bleva förtärda med största hast, varefter han uppsteg på en framstående klippa för att se efter de båda kamraterna.

- Till nytta! utbrast han. Liksom om jag kunde vara till nytta för dem! sade han slutligen föraktligt. Vad kallar ni nytta, vad kallar ni livets ändamål, edra galningar. Dig Hillow gjorde det alldeles detsamma, om du fällde skog vid Ohio eller Missouri, eller här i nya Jerusalem bygger på staden. Du Wipky är en hycklande skurk och du vore inte bland oss om vi voro så fromma, heliga och rättskaffens, som vi efter dina ord borde vara!

-- Livets ändamål! Är det icke lika förnuftigt att leka här med djuren, som att där köra sten, smida, så och skörda? Går tiden fortare för er, än för mig? Har ni raera njutning av livet? Ni säger att ni gjort er skyldighet? Men mot vem har jag plikter och skyldigheter, annat än mot mig själv? En tid trodde jag att edert liv kunde behaga mig,

om det var fritt och utan band. Även denna inbillning är förbi. Ni äro slavar åt edra passioner, liksom edra bröder i Europa åt skickligheten och penningen. Vill ni visa bort mig ifrån eder? det_ 309 -

är mig likgiltigt, till och med kärt. Jag har nog av edert gyckel. Bedrag er själva och andra men icke mig! Hans läppar slöto sig hånfullt sedan han upphört att tala. Först efter några minuter återtog han sin allvarsamma och stränga uppsyn.

- Var det sanning eller lögn, som han sade om Amelie? suckade han. Det må bliva därvid! med henne måste jag komma på det klara. Genom min skuld är hon här. Om jag ännu skulle ha en smula medlidande för någon människa, så vore det väl för henne. Hon skall trösta sig om jag övergiver henne. Men jag skall åtminstone fråga henne om jag kan hjälpa henne!

Han såg efter solen. Den stod ännu tämligen högt över bergen. Det var sent på eftermiddagen.

Fågeln hade slagit sig ned och betraktade med sina stora skarpa ögon rörelserna hos sin herre, som nu gick fram till honom. Då Wolfram gick in i hålan och återvände med ett remtyg av egen form, reste fågeln sina fjädrar, blåste upp sig, kröp tillsammans och visade alla tecken till fruktan och oro.

- Åh, gör dig bara inte till, Grip! sade Wolfram med ett muntert och triumferande skratt och skakade remtyget i handen. Ja, jag tror dig nog. Din stolta nacke är inte van därvid. Men det skadar inte! Du måste ändå däran! Kom hit, darra inte som en tjuv, vilken skall ha spö!

Om någon hade bevittnat denna scen, skulle han säkert undrat, vad denna Wolframs början skulle leda till för resultat. Med vänstra handen fattade han tag i fågelns hals med sådan kraft att djuret bävade tillsammans och knappt kunde röra sig. Därpå intryckte han en skarp järnhake i det ena näbbhålet och sedan en dylik i det andra. Kondoren strävade nu så våldsamt emot, att Wolfram måste använda hela sin styrka för att hålla honom kvar. Bägge hakarne voro förenade med en kort stålkedja som sammanhöll dem under få-- 310 -

gelns näbb. Dessutom fanns vid varje hake en lång stark läderrem. Det hela var utan tvivel ett slags betsel.

Wolfram hade verkligen haft den äventyrliga och storartade tanken, att betjäna sig av denna kondor som häst, för att på densamma sväva igenom luften, ila fram över land och hav?

Det såg så ut. Djuret hade blivit något lugnare sedan betslandet var förbi. Nu hämtade Wolfram en bred och stark lädergördel, som han spände om fågelns bröst och i vilken befann sig ett handtag. Därpå lossade han järnringen med vilken kedjan var fästad i berget, och ökade kedjan med ett långt starkt tåg som han band i ringen. Sannolikt skedde detta för att fågeln skulle ha större frihet i sina rörelser. Och nu hoppade han upp grensle på fågelns nacke, så att hans fötter vilade på bröstet, fattade med vänstra handen i handtaget på lädergördeln, tog tyglarne i den högra och lutade sig fram över fågelns hals.

I början tycktes det som denne ville krossas under den svåra tyngden. Men sedan utsträckte han sin muskulösa hals skakade förargad vingarna och tycktes vilja befria sig från sin börda.

- Håhå! Alltid samma gamla kapriser! sade Wolfram skrattande. Och du vet ändå, att det inte hjälper! nu framåt, GHp. Du skall i dag för första gången få en smula större svängrum. Framåt!

Fågeln försökte några gånger, att höja sig. Men var det av självsvåld, eller kraftlöshet, han sjönk alltid ner igen. Slutligen tog han en djärv sats, bredde ut sina mäktiga vingar och höjde sig några fot i luften. Wolframs ansikte glänste av belåtenhet och vild glädje. Hans långa hår fladdrade i vinden, alla hans muskler voro styvare och mera spända.

- Nu till vänster, sade han och drog på vänstra tygeln. Fågeln vände sig i själva verket åt vänster, eme-- 311 -

dän dragningen av vänstra tygeln intryckte haken djupare i vänstra näbbhålet.

- Till höger nu! ropade Wolfram triumferande - och kondoren vände sig åt höger, men fortfor att sväva endast några fot över marken, samt gjorde obetydligt bruk av sina vingar.

- Högre! högre skrek Wolfram. Om jag bara visste ett medel att få honom i höjden. Högre! Denna gång tycktes djuret villfara hans önskan av egen drift. Det svävade högre. Tillika tycktes det förstå, att det i dag hade ett större spelrum. Wolfram hade i dag för första gången ökat kedjan med tåget - och hastigt bär det med ett par väldiga vingslag upp i luften.

En häftig ryckning, ett brakande, en avslitning - tåget hade gått sönder. Wolfram utstötte ett skrik, som gav tillkänna förskräckelsen, såväl som överraskning. Han hade vid ryckningen förlorat jämn vikten. Fågeln tycktes själv ännu överraskad, då inget hinder mera var i vägen, för hans fria rörelser. Han gjorde inget nytt slag, utan höll sig med utbredda vingar kvar uppe i luften, vid pass trettio fot över marken.

Wolfram insåg ögonblickets hela fara. Men det var för sent att hugga sig fast, han hade släppt handtaget. Han gled ned från fågelns rygg, och fattade med en själsnärvaro, som endast vid sådana tillfällen står i människans förmåga, istället tag i järnkedjan.

Häftigheten av detta fall, den svåra tyngd, som nu vilade på fågelns ena fot, tvang kondoren att sänka sig. Långsamt svävade han nedför.

Men strax, liksom han påminde sig att det var frågan om hans frihet, att detta var det enda tillfället för honom att rädda sig från sitt slaveri, gjorde han ett nytt försök, att svänga sig upp igen. Huru oerhört stor måste icke denna fågels styrka vara, då han förmådde att hålla sig uppe i luften, bärande en tung människokropp utom järnkedjan, som svängde vid den ena foten! Vil-- 312 -

ken styrka i vingarna, då han detta oaktat försökte att arbeta sig högre upp! Han utstötte ett hest, nästan triumferande skrik, och Wolfram kände att han avlägsnade sig från marken.

- Guds död! sade han. Jag vill se vem av oss, som är herre!

Hans ögon sköto blixtar, hans läppar pressade sig så hårt tillsammans, att de blevo bleka. Ådrorna i hans panna svällde, och hans händer omknepo järnkedjan hårdare, än om de varit järnkrampor. Sålunda stirrade han upp till fågeln som hastigt rörde sina mäktiga vingar, utan att därför komma längre. De fotsbreda vingfjädrarna slogo Wolfram i ansiktet, men han frågade ej därefter. Så småningom klättrade han högre uppför kedjan, tills han var helt nära kondorens klor. Där väntade han en sekund, tills fågeln ånyo sänkte sina vingar, samt fattade då med högra handen den ena vingen. Detta bröt kraften hos fågeln. Flaxande sjönk han nedför.

Men nu, då Wolfram utstötte ett triumferande skrik, väcktes hela den vilda instinkten hos fågeln. Han ville icke ännu avstå ifrån kampen om sin frihet. Wolfram såg, att han högg efter honom med den starka näbben, och utan att besinna sig ett ögonblick omkramade han fågelns hals med sina bägge händer.

Nu började en strid, som, ifall den haft en åskådare, skulle uppfyllt dennes själ med en hemsk beundran. Det var en strid emellan en jättestark man och ett djurs övermänskliga kraft. Fjäderkragen på kondorens hals hindrade Wolfram att hålla sig riktigt fast och händerna ville glida undan. Fågeln stretade emot med förfärlig våldsamhet och med styrkan av djurisk förtvivlan. Wolfram måste kasta sig på honom och nedtrycka hans hals. En gång släppte han, till och med taget med händerna, ty ett slag av fågelns högra vinge hade nästan dövat honom. Kondoren ville flaxa upp, han hade blivit fri. Men ännu en gång fick Wolfram tag i kedjan- 313 -

och ryckningen härvid var så våldsam, att kondoren for tillsammans och syntes dövad. Detta ögonblick begagnade den unge mannen och en minut senare satt kedjan fastringad i berget. Fågeln var tvingad tillbaka i sitt slaveri.

Djuret var utmattat. Även Wolfram kastade sig, uttröttad till marken. Han hade aldrig bestått en vildare strid. Aldrig hade hans muskelkraft blivit ställd på hårdare prov.

- Ett tåg förslår således icke! sade han för sig själv. Jag måste ha en längre kedja. Hör du Grip!

Fågeln hörde varken på namnet eller visslingen, som följde därpå. Han hukade sig ned på klippan och Käns ögon blickade hämndlystet på segraren. Det tycktes, som ett djupt förakt låg i dessa ögon.

- Aha! han tar humör! skrattade Wolfram. Nå, vi skola väl bliva vänner igen. Grip, är du hungrig?

Därvid förändrade han visslingen. Fågeln sträckte ut sitt nakna fula huvud något och utstötte en hes ton. Därpå sträckte han på vingarna. Wolfram fortfor att vissla. Fågeln reste sig.

- Han bliver redan snäll igen! sade ynglingen nöjd och gick efter en fiskmås! Ser du, Grip, ser du!

Kondoren kom fram till Wolfram, men denne gick tillbaka och höll måsen framför honom lockande. Grip blev otålig och ryckte hårt på kedjan. Slutligen kastade Wolfram måsen till honom. Inom en minut hade han slukat honom.

- Nå låt DSS ånyo bliva goda vänner! sade Wolfram, trädde fram till fågeln och kliade hans hals och huvud. Småningom tröstade sig kondoren. Hans förut resfea fjädrar sjönko småningom tillsammans och han strök sig mot sin herres hand.

- Så där! Och en annan gång, så bry dig inte om att vilja rymma! sade Wolfram. Nu marsch in i grottan!- 314 -

Han tog av honom tyglarna och lädergördeln samt drog honom vid kedjan in i hålan. Därpå såg han efter solen. Den hade nyss nedsjunkit bakom de västliga bergen. Sjön var mot norr inhöljd i en blå dimma.

- Det är tid! sade Wolfram. Jag vill över till De-seret. Kanske för sista gången!

Han ordnade sin klädsel så gott han kunde och nedsteg för berget så sakta. Nedanför i en liten vik låg en båt med en åra. Den unge mannen lade henne i en urhålkning på akterspegeln och, liksom matroserna bruka göra då de ligga i hamn, vrickade han båten fram mot sjöns ostliga strand. Hastigt sköt båten över vågorna, och en matros skulle hava avundats honom.

Vägen var snart tillryggalagd. Men då Wolfram landade låg redan en blågrön skugga över hela naturen. Han uppdrog båten till hälften på stranden, och tog vägen fram emot den uppstående mormonkolonien, vars vita hus blickade emot honom såsom vägvisare. Han hade knappt behövt detta kännemärke, ty sång och röster framträngde tydligt till honom, och förkunnade den riktning han borde taga. Tio minuter senare var han redan i kolonien.

22. AMELIE.

Det skulle inte vara lätt ifall inan ville undvika vidlyftighet - att beskriva aftonlivet i den uppblomstrande staden nya Jerusalem. I få städer såväl i Amerika, som den övriga delen av världen, skulle man kunna tillbringa en så angenäm och glad afton, som här.

Märkvärdigt! Fienderna till mormonerna och deras lära, beskylla dem för vantro, svärmeri, vilda och tygellösa passioner samt bedrägeri, och beträffande passionerna, så voro de hos denna unga stat, visserligen lika otyglade som hos någon revolutionär folkmassa. Den som hörde talas om dem, förgruvade sig och an- - 314 -

Han tog av honom tyglarna och lädergördeln samt drog honom vid kedjan in i hålan. Därpå såg han efter solen. Den hade nyss nedsjunkit bakom de västliga bergen. Sjön var mot norr inhöljd i en blå dimma.

- Det är tid! sade Wolfram. Jag vill över till De-seret. Kanske för sista gången!

Han ordnade sin klädsel så gott han kunde och nedsteg för berget så sakta. Nedanför i en liten vik låg en båt med en åra. Den unge mannen lade henne i en urhålkning på akterspegeln och, liksom matroserna bruka göra då de ligga i hamn, vrickade han båten fram mot sjöns ostliga strand. Hastigt sköt båten över vågorna, och en matros skulle hava avundats honom.

Vägen var snart tillryggalagd. Men då Wolfram landade låg redan en blågrön skugga över hela naturen. Han uppdrog båten till hälften på stranden, och tog vägen fram emot den uppstående mormonkolonien, vars vita hus blickade emot honom såsom vägvisare. Han hade knappt behövt detta kännemärke, ty sång och röster framträngde tydligt till honom, och förkunnade den riktning han borde taga. Tio minuter senare var han redan i kolonien.

22. AMELIE.

Det skulle inte vara lätt ifall inan ville undvika vidlyftighet - att beskriva aftonlivet i den uppblomstrande staden nya Jerusalem. I få städer såväl i Amerika, som den övriga delen av världen, skulle man kunna tillbringa en så angenäm och glad afton, som här.

Märkvärdigt! Fienderna till mormonerna och deras lära, beskylla dem för vantro, svärmeri, vilda och tygellösa passioner samt bedrägeri, och beträffande passionerna, så voro de hos denna unga stat, visserligen lika otyglade som hos någon revolutionär folkmassa. Den som hörde talas om dem, förgruvade sig och an-- 315 -

såg mormonerna, som fullt utbildade skurkar, mördare och rövare. Men helt annat var det vid närmare påseende. Aldrig hade människor arbetat och strävat mera oförtrutet, än mormonerna. Inga kvinnor hade mera ivrigt uppfyllt sina plikter, än mormonkvinnorna. Vad hade de icke uträttat på några få veckor efter deras ankomst? Där som varit klippor och småskog, upphävde sig nu murar av sten och kalk, blockhus, lador och stall. Stora åkerfält voro inhägnade, vägar anlagda, kullar utgrävda, dalar fyllda. Nya Jerusalem syntes ej mera likna ett kaos utan en, sig utbildande, stad. Det är sant, att man hörde svordomar av arbetarna, men även andliga sånger. Man såg ibland dem vilda, of örvägna ansikten, men även andra som strålade av öppenhet och ödmjukhet. Det var ett sammanrafsat amerikanskt folk. Den nya religionen bildade det yttre bandet, som sammanhöll dem; visserligen ännu helt löst, ty detta folk tålde ännu inget tvång; men vad som egentligen höll dem tillhopa var begäret efter sysselsättning, efter arbete och välbefinnande. Den vidsträckta Östra delen av Nordamerika, var redan för trång för dem, den milda lagen, redan för sträng. De ville på egen hand grunda sin lycka. Därför hade de slagit sig tillsammans och den glädje, som strålade på deras ansikten var endast en återspegling av deras inre belåtenhet. De kunde verka och arbeta efter behag, de njöto vinsten av sitt arbete, utan bekymmer, och om det också fanns folk, som spekulerade på att använda mängden, till sin egen nytta, så hade de ej ännu låtit förstå något därom och mormonerna voro ännu ej så misstrogna, att de hade någon aning därom. Deras anförare hade ännu ej funnit något tillfälle, att narra och utplundra den lättrogna massan. Nya Jerusalem var mormonernas paradis!

Det är ett faktum, att endast de människor, som arbeta, samt hava kroppsarbete, äro till det yttre glada- 316 -

och lyckliga, och den, som ej förut reflekterat däröver måste erkänna detta förhållande, då han kommer till mormonerna. Alla dessa karlar och fruntimmer, som dagen igenom arbetat i sitt anletes svett, befann sig nu efter fulländat arbete utanför sina boningar med ett lättare arbete eller utan sådant, pratande, skrattande, sjungande eller dansande. Hela nya Jerusalem var som en barnkammare. Från alla kanter skållade sång och lekar. Det skulle vederkvickt även de levnadströttaste, då de kommit första gången till denna stad och vid denna tid. Kanske slumrade även under denna högljudda glädje, smutsiga passioner och dåliga förvillelser. Men vem kunde ana dem?

Emellertid kände Wolfram till dem. Därför gjorde denna glädje ej något intryck på honom. Han gick långsamt igenom kolonien, undvikande de ställen där han kunde bliva observerad. Han kastade icke en enda blick på de upplysta fönstren och de grupper, som stodo eller sutto utanför husen. Endast en gång stannade han. Han fick höra en melodi, som var honom bekant från hans hemort, och ehuru den vid varje annat tillfälle skulle avlockat honom ett leende, så stämde den honom nu svårmodig, och en tung suck flög över hans läppar.

Det var icke orden som rörde Wolframs hårda hjärta. Det var melodien, som, så besynnerligt det låter, ej var någon annan, än den till den gamla bekanta sången: "Du, du, äger mitt hjärta." Länge stod han orörlig under det melodien klingade alltjämt i Wol-, frams öron. Den kom honom att glömma det närvarande. Den trollade tillbaka hans tidigaste ungdom.

- Jag tror jag bliver sentimental, sade han förargad, och kände en varm tår i ögat. Galenskap!

Raskt fortsatte han sin vandring, och stannade slutligen femtio steg från ett stort blockhus. Det tjänade som boning för de fruntimmer, som voro antingen- 317 -

gamla, sjuka eller ock för fula att duga till hustrur åt någon av mormonerna. Här bodde Amelie, ehuru hon i intet avseende tillhörde dessa kvinnor.

Hon satt i ett rum, som var så enkelt, att ej en gång hennes fina smak kunde förläna det något mera än ett helt obetydligt behag. Hon satt vid skenet av ett simpelt talgljus och hade huvudet stött i handen.

Hon var väl ej helt och hållet övergiven, hon hade en vän, om ock långt borta: greven, lörd Hope. Han hade hållit sitt löfte. Redan på andra dagen hade en man, som icke förut tillhört mormonerna lämnat henne ett brev från greven. Det var kort, men tillräckligt att trösta henne något.

"Tro ej, fröken", skrev greven, "att jag med avsikt vill bereda er smärta och bekymmer. Jag inser fullkomligt edra känslor och er belägenhet. Men jag förnyar mitt en gång givna råd till er. Edert vistande bland mormonerna skulle bidraga till uppfyllandet av ett ändamål, som jag hoppas även skall komma er till godo. Mot varje fara skyddar er mitt löfte, och den man som överlämnar er detta brev. Ni behöver alls icke anförtro er åt honom. Han känner mina befallningar och skall vaka över er, utan att ni behöver visa honom någon särskild uppmärksamhet. Visa er mot Wolfram alldeles som ert hjärta bjuder er. Jag hoppas att tiden för eder befrielse från mormonerna ej skall vara mycket avlägsen. Detta folk är särdeles passande till att grunda nya kolonier och möjligtvis även en ny religion, men icke som sällskap åt någon ung flicka."

Amelie hade sedan ofta återsett den mannen som avlämnat brevet. Men han hade aldrig närmat sig henne eller talat ett ord med henne. Han var en trettioårs karl, hantverkare som det syntes, och hans öppna, kloka ansikte, hans vänliga ögon, ingav förtroende. Man visste i kolonien att han kommit från lord Hope. Som det hette, hade lorden tillåtit honom att ge sig till- 318 -

mormonerna. Han var mycket flitig, omtänksam och skicklig, samt hade snart förvärvat sig aktning i hela kolonien. Hans namn var Bertois, och det sades att han var infödd fransman. Redan detta ingav Amelie ett visst förtroende till honom.

Emellertid skulle flickan gärna hava fördragit alla svårigheter, om hon endast varit fullt säker på att Wolfram ännu älskade henne. Hon kände att hon ännu en gång kunde förlåta honom och anförtro sig till honom, om han förbättrad vaknade ur denna kris. Men skulle han helt och hållet överlämna henne till dessa främmande människor?

Detta tänkte hon då hon satt ensam i sin kammare. Hon anade icke att Wolfram stod några få steg ifrån henne.

Denne stod under tiden utanför huset och såg dyster och tankfull uppåt. Han visste att hans älskade bebodde det rum, vars fönster ännu var upplyst. Han ville se om hon ännu var vaken. Bredvid honom på kullen var en lång stång, på vilken man upphissade mormonerna flagga vid fästliga tillfällen. Med sin vanliga vighet klättrade han nu upp behändigt och kunde tydligt se in uti den lilla kammaren.

Fasthållande sig med armen om stången, satt han länge och tankfull seende in i rummet. Huru blek var hon icke, blekare vid ljusskenet, än vanligt. Huru långa och vackra nedföllo icke hennes blonda lockar, desamma lockar, som förr en gång fångat honom i sina ljuva snaror! Det var hon, som förtroendefullt följt honom över havet, som uti honom såg hela sitt stöd. Väl hade han förut sökt avskaka sig all sentimentalitet - men hjärtat var likväl mjukare än vanligt och i dess inre framsköt en känsla, som han ej kunde göra sig riktigt reda för, men som var smärtsam och bitter. Amelie stod upp och strök bort sina lockar; därpå gick hon- 319 -

bort ifrån bordet. Hennes rörelser voro matta och långsamma.

- Jag måste skynda mig, innan hon går till sängs! sade Wolfram för sig själv, och gled hastigt ned för stången.

Oaktat den frihet, som i umgänget med fruntimren var mormonerna medgiven, tillät'deras lagar icke att en man utan sällskap av en hustru beträdde detta hus. Men Wolfram ville tala allena med Amelie. Han bultade på och bad en gammal fru, vilken gjorde tjänst som piga, kalla ut Amelie.

Om några minuter syntes en smärt gestalt uti en ljus mantel på dörrtröskeln.

- Amelie, det är jag, sade Wolfram med ett lugn, som vid detta tillfälle var konstlat. Jag tog mig friheten att störa er. Vågar jag be er om ett samtal? Giv mig er arm.

Förr hade han kallat henne du. Amelie dröjde ett ögonblick. Sedan lade hon sin arm i hans.

Wolfram förde henne tigande igenom nybygget, varest det glada bullret småningom dog bort. En bit ifrån kolonien befann sig en liten skog av buskar och låga träd. Mormonerna hade med stolthet döpt den till: Nya Jerusalems park, och satt dit några bänkar. Dit gick Wolfram med Amelie. Den tilltagande månen framsköt över bergen i sydost och dess matta sken bredde sig darrande över den stilla, lugna jorden. Ingen vindfläkt kändes. Hela naturen tycktes befinna sig i ett drömmande tillstånd.

Den unge mannen satte sig på en av bänkarna. Dröjande satte sig Amelie bredvid honom. Kanske skälvde hon av köld eller rörelse, ty hon svepte manteln tätare omkring sig.

- Amelie, sade Wolfram slutligen, vi måste tillstå för varandra, att vi å ömse sidor blivit narrade.

- Narrade? sade franskan med sin vackra och_ 320 -

klangfulla röst, men som nu darrade. Narrade? Om någon av oss blivit narrad, så är det väl jag ensam.

- Icke alldeles, sade Wolfram, som bemödade sig att tala lugnt och eftergivet. Även jag har bedragit mig på er, Amelie. Då jag lärde känna er i Paris, trodde jag er vara skapad att föra ett äventyrligt levnadssätt, att finna er i alla lägen, och därför föreslog jag er att dela ert öde med mig. Jag trodde då att ni skulle taga livet sådant det är - och jag bedrog mig.

- Ack, jag förstår er, sade Amelie bittert. Jag vet, vad ni menar. Ni säger, att ni trodde det jag lika lättsinnigt skulle överge er, som jag hade slutit mig till er. Ni ljuger Wolfram. I Paris älskade ni mig uppriktigt. Då tänkte ni icke på någon skilsmässa, och om ni ansett det möjligt, att jag skulle kunna överge eller lämna er, skulle ni icke uppmanat mig att följa er. Låt oss tala öppet Wolfram, om detta är er önskan. Men säg inte osanning med avsikt. Mitt minne är troget. Det är också det enda som blivit mig troget.

- Nåväl, sade Wolfram dock med mindre säker röst, men detta ändrar icke huvudsaken. Vi hade kommit hit. Vilka förhoppningar ni hade gjort er om Amerika, det vet jag icke. Men jag väntade till en början mera av detta land. Dock får man taga förhållandena sådana de äro. Jag har icke blivit mina löften otrogen. Jag har föreslagit er att bliva min hustru - visserligen endast efter mormonernas ritual. Men då man är ibland vargarna måste man tjuta som de. Jag kan icke fordra, mormonerna för min skull ville göra ett undantag.

- Detta finner jag nog, sade Amelie lugnt. Men det stod mig fritt att vägra mitt bifall. Och det har jag gjort, och skall även för framtiden göra det. Jag vill icke bliva meträss, jag vill bliva maka åt en man - icke er maka, Wolfram, därpå har jag ej på lång tid tänkt. Dessutom har jag icke kunnat inse den absoluta nödvändigheten för edert handlingssätt. En man av- 321 -

verksamhetsförmåga och energi erbjuder Amerika till* räckligt fält. Han behövde icke sälja sig med liv och själ till mormonerna. Ända till senare tid stod det er fritt att skilja er vid dem. Men ni ville ej. Wolfram svarade icke strax.

- Ni har gissat min avsikt. Det kan hända att jag lämnar mormonerna. Men det är endast en möjlighet, ingen säkerhet. Och vad skall ni göra? sedan jag lämnat dalen Deseret, Amelie?

- Vad jag skall göra? frågade den unga franskan, och sökte att dölja darrningen i sin röst. Har ni frågat efter, vad jag gjort på hela den senaste tiden? Jag får väl även hädanefter handla på egen hand.

- Ja visst, det är alldeles i sin ordning, sade Wolfram. Men er belägenhet skall förändras. Ni känner sederna hos mormonerna. De hava inget överflöd på kvinnor, och man skall tvinga er att taga er en man.

- Tvinga? sade Amelie. Jag vill se den, som ville tvinga mig därtill. Jag fruktar ingen. Vad jag kommer att göra, skall jag göra av fri vilja, efter eget behag. Bekymra er ej däröver.

- Jag bekymrar mig ej, sade Wolfram dyster och något retad. Men skulle ni av fri vilja' gifta er med en mormon ?

- Ni förutsätter ett nekande svar, emedan jag avslagit det åt er! sade Amelie nästan hånande. Men ändå kan det

vara en möjlighet. Till er, Wolfram, stod jag i annat förhållande. Er hade jag anförtrott min framtid, mitt liv, min ära, och ni hade lovat mig detsamma. Av dessa mormoner kan jag ej påräkna det. Därefter skall jag fatta mitt beslut.

Åter inträdde en paus.

- Jag kommer för att fråga er, om ni med mig vill lämna mormonerna, sade Wolfram. Jag vet sannerligen ej ännu om jag kommer att göra det. Det skall bliva svårt att utföra denna flykt. Ty mormonerna V. H. I 21- 322 -

tro, att jag är skyldig dem tacksamhet, och skola försöka att hålla mig kvar. Även torde det ej vara så lätt, att härifrån uppnå andra bebodda orter. Detta är emellertid bisaker. Skulle ni följa med?

- Jag vet det ej ännu, svarade Amelie. Det är ett förslag, som måste moget överläggas.

- Men jag måste hava svar redan i dag! sade Wolfram med sin gamla otyglade häftighet.

- Gott, ni önskar att jag skall följa er, sade Amelie lugnt. Om jag gör det, vilket öde förestår mig då? Jag följer er genom vildmarken, jag fördrager alla försakelser med er - vi anlända till befolkade trakter - ni finner nytt umgänge, nya förströelser, ni lämnar mig ånyo, och jag står åter ensam bland människor, som äro ändå sämre än mormonerna. Ty här råder åtminstone vissa lagar och seder. Detta äro de utsikter, ni erbjuder mig. Stannar jag här, så är jag åtminstone bland folk som flyktigt känner mig. Jag har funnit att, ibland dem finnes enskilda aktningsvärda män. Möjligen antager sig någon av dem mig. Jag tror Wolfram, att om ni endast har detta att fordra av mig, så måste jag avslå det.

Ånyo angrep denna hjärtklappning Wolfram. Vilket språk, vilket lugn, vilken likgiltighet! Detta hade han icke väntat.

- När ni kan tala på det sättet, sade han slutligen dystert, inser jag att ni kanske icke älskar mig mer!

- Älskar? Jag skulle älska er? sade Amelie häftigt och bittert. Hur har ni kunnat tro att detta skulle vara fallet? Egenkäre, stackars karl, ni behandlar mig som en avskedad piga och inbillar er att jag ännu älskar er? Anser ni mig för en mask, en hund? Tilltror ni mig icke ha någon mänsklig känsla? Gott, jag skall följa er. Men endast på ett villkor: nämligen att ni, så snart ni uppnått någon befolkad ort, sätter mig i- 323 -

tillfälle att återvända till Frankrike. Det är er plikt. Och jag begär, vid Gud, icke för mycket.

- Och ni vill resa till Frankrike utan mig? frågade Wolfram dystert.

- Jag skulle icke hindra er att följa mig, sade Amelie kallt. i

- Nå, då lär det vara bäst att ni kvarstannar här! sade Wolfram bittert. Jag inser, att det är det klokaste ni kunde göra. Mitt samtal är slut. Jag kom hit för att göra detta förslag, och ni tillbakavisar det.

- Ja, jag tillbakavisar det, om ni icke går in på detta villkor, svarade Amelie.

Wolfram dröjde en minut, därpå steg han hastigt upp.

- Låtom oss återvända, Amelie, sade han. Och om det är sista gången vi sett varandra, så lev väl!

- Lev väl, Wolfram, sade Amelie, och hon måste uppbjuda all sin förmåga för att visa sig lugn. Måtte ni på ett annat håll finna det lugn, som ni ej kunde ernå tillsammans med mig, och måtte edert samvete, genom de välgärningar ni kanske ännu visar mot andra, trösta er för vad ni felat mot mig.

De gingo tigande bredvid varandra tills de voro vid dörren till det hus där Amelie bodde.

- Ännu en gång farväl, och lev väl för alltid! sade Wolfram. Farväl Amelie! Gud -

Det låg något vilt, demoniskt i hans natur, som nu hindrade honom att uttala välsignelsen, vilken svävade på hans läppar. Han fruktade att synas svag. Han ville ej låta göra sig mjuk.

- Gud välsigne er och förlåte er allt vad ni gjort! sade Amelie med fast stämma, liksom hon ville fullända den mening Wolfram icke uttalat. Måtte ni finna rö, och snart!

Ännu ett ögonblick dröjde han. Slutligen besegrade honom samma våld som drivit honom bort från sin födelsebyggd, bort ur Europa, samma våld, som lät ho-- 324 -

nom kämpa med en örn, trotsets och egoismens våld. Hastigt vände han sig om och skyndade därifrån ned till stranden, sprang i båten och rodde den ett stycke ut i sjön.

Men då förlorade han sin kraft, lade åran bredvid sig. Hon älskar mig icke mera! det är förbi! mumlade han för sig själv. Hon föraktar mig även, och hon gör rätt!

Nu framställde sig för honom, hela hans förflutna liv. Det hade varit olyckligt nog, men icke så, att vägen till det goda, till verksamhet var stängd för honom. Hans förhållanden hade från ungdomen varit motiga. Det tycktes vila en förbannelse över hans liv. Ständigt hade hans oroliga trotsiga hjärta kvalt honom och han sökte dövningsmedel i nöjen. Påminnelsen om det förflutna, om händelser, som han icke kunde göra ogjorda, till vilka han icke var skuld, men som ändå grämde honom, hade drivit honom ur Tyskland, från sin hemort. Han hade kommit till Paris. Talangfull, begåvad som en människa kunde vara, hade det varit lätt för honom att, som konstnär, som arkitekt leva väl. Men det felades honom lugn och uthållighet. Hans blod var'for hett. Han hade bort utgjuta en del därav på slagfältet, kanske skulle det då blivit lugnare. Han förutsåg redan att hans liv i Paris skulle få en bedrövlig ända, då han lärde känna Amelie. Denna rena oskyldiga flickas kärlek, tröstade honom en tid. Men det var för sent. Han måste lämna Paris.

Och nu hade han stött ifrån sig även denna kärlek. Han, som var belastad med egna och andras felsteg, borde tackat himlen, att en kärlek kommit honom till del, som kunnat göra den bäste man lycklig, han hade förlorat, för evigt förlorat denna sin tröst, denna kärlek av en ädel kvinna. Förgäves sökte han, att i sitt hjärta anklaga Amelie. Han fann ingen ursäkt för sin hårdhet. Han hade gjort henne till lekboll för sitt- 325 -

lynne, sina kapriser, han hade tillintetgjort hennes rykte, och stod nu färdig, att överlämna henne åt en svärm människor, som visserligen äga trohet, mod och rättvisa, men aldrig erkänna den aktning, som kvinnan tillkommer.

Jag är förtappad sedan min barndom! sade han med genomträngande stämma, och därpå nedsjönk han i ett dystert grubbel, varur han först vaknade då båten stötte emot ön, till vilken östan drivit honom.

23. EN SÖNDAG HOS MORMONERNA.

Tre. dagar senare satt Wolfram på en sten utanför sin grotta, där han hade en fri utsikt över sjön. Kondoren satt bakom så härå, som kedjan tillät honom att komma, skakade orolig vingarna och tillkännagav emellanåt genom ett kraxande, att han var hungrig. Men Wolfram gav ej akt på honom och fågeln fick nöja sig med ett lystet åskådande av de döda måsarna, som lågo på marken framför honom, men ej så nära att han räckte dem.

Var och en skulle märkt den förändring, som under de tre sista dagarna inträffat i Wolframs utseende. Hans ögon voro mera insjunkna, hans kinder magrare. Ansiktsdragen hade ej förlorat sitt uttryck av stolthet och världsförakt. Men de voro betydligt dystrare än förut. Ett drag av sjuklig retlighet låg i varje hans min. Det var ett levande bevis på den sanningen, att själslidanden förorsaka större förödelser än kroppsliga.

Dagen efter de båda mormonernas besök på ön och samtalet med Amelie, hade ett bud kommit över från Jerusalem och på officiell väg uppfordrat den unge mannen å anförarens vägnar, att övergiva sin liknöjdhet och återvända till bröderna. Wolfram hade knappt svarat, utan sagt att han gjorde och lät vad han behagade. Budet återvände sårat och förargat. - 325 -

lynne, sina kapriser, han hade tillintetgjort hennes rykte, och stod nu färdig, att överlämna henne åt en svärm människor, som visserligen äga trohet, mod och rättvisa, men aldrig erkänna den aktning, som kvinnan tillkommer.

Jag är förtappad sedan min barndom! sade han med genomträngande stämma, och därpå nedsjönk han i ett dystert grubbel, varur han först vaknade då båten stötte emot ön, till vilken östan drivit honom.

23. EN SÖNDAG HOS MORMONERNA.

Tre. dagar senare satt Wolfram på en sten utanför sin grotta, där han hade en fri utsikt över sjön. Kondoren satt bakom så härå, som kedjan tillät honom att komma, skakade orolig vingarna och tillkännagav emellanåt genom ett kraxande, att han var hungrig. Men Wolfram gav ej akt på honom och fågeln fick nöja sig med ett lystet åskådande av de döda måsarna, som lågo på marken framför honom, men ej så nära att han räckte dem.

Var och en skulle märkt den förändring, som under de tre sista dagarna inträffat i Wolframs utseende. Hans ögon voro mera insjunkna, hans kinder magrare. Ansiktsdragen hade ej förlorat sitt uttryck av stolthet och världsförakt. Men de voro betydligt dystrare än förut. Ett drag av sjuklig retlighet låg i varje hans min. Det var ett levande bevis på den sanningen, att själslidanden förorsaka större förödelser än kroppsliga.

Dagen efter de båda mormonernas besök på ön och samtalet med Amelie, hade ett bud kommit över från Jerusalem och på officiell väg uppfordrat den unge mannen å anförarens vägnar, att övergiva sin liknöjdhet och återvända till bröderna. Wolfram hade knappt svarat, utan sagt att han gjorde och lät vad han behagade. Budet återvände sårat och förargat.- 326 -

Wolfram överskådade nu från sin upphöjda plats hela sjön i riktningen mot nya Jerusalem. Han märkte snart en liten båt, som ställde sin kosa mot ön. Då den närmade sig, igenkände Wolframs skarpa ögon, att två personer befunno sig i densamma. Han trodde det återigen vara Wipky och Hillow. Men då båten kom närmare igenkände han endast Wipky. Den andre tycktes vara en roddare, som doktorn medtagit.

Den unge mannen var mindre böjd att avhöra en man, som han ansåg för en skälm eller åtminstone en listig beräknande egoist. Han betänkte likväl, att doktorn kunde bringa honom underrättelser, som kunde vara av intresse och beslutade därför, att invänta honom. Wipkys båt lade till vid ön.

Det dröjde rätt länge innan Wipky hann uppför berget. Han kom emellertid ensam. Wolfram varken uppsteg eller bevärdigade honom med en blick; han låtsade som om han ej märkte honom.

- Nå, min vän, sade Wipky, som gjorde en lång omväg for att ej komma kondoren för nära, nå min vän, varför sitter du där som en gräshoppa? Har du blivit en eremit, har du ingen blick för din vän?

- Är det du Wipky! sade Wolfram liknöjt. Nå, vad medför du, olycksfågel, för en jobspost? Ut därmed!

- Jobspost? det vet jag icke! sade doktorn, som satte sig bredvid honom. Jag medför goda råd till dig.

- Dem kunde du lämnat kvar därhemma i nya Jerusalem! sade Wolfram spotskt. Du hade ej behövt betunga båten med dem. Men goda råd väga obetydligt, som man säger. Vad vill du?

- Din kondor kunde icke vara mera bitande än du! sade Wipky i en förebrående ton och observerade därvid noga den unge mannen. Vi sände dig i förrgår ett bud. Du har talat med detsamma?- 327 -

- Ja, sade Wolfram vresigt. Och om du kommer med samma underrättelser, får du samma svar.

- Det kallar jag att tala kort och tydligt, sade Wipky. Du vill således evigt stanna på ön?

- Åtminstone så länge det behagar mig, svarade Wolfram.

- Men du vet vem ön tillhör?

- ön? vem då?

- Mormonerna, skulle jag tro, sade Wipky.

- Nå väl, och vad vill det betyda?

- Att ön tillhör mormonerna, och därför -

- Och därför - reta mig icke!

- Därför måste du lämna den, om du fortfar att förarga bröderna med din overksamhet! svarade doktorn allvarsamt.

Wolfram utstötte ett kort och föraktligt skratt, samt såg hånfullt på doktorn.

- Har du kommit för att förkunna mig min förvisning? frågade han därpå.

- Nej, på min heder, sade Wipky. Men det ligger i sakens natur, att det en dag skall inträffa. Du känner ju sederna hos vår sekt. Jag ville blott påminna dig därom. De tåla ingen lathund på deras område och en dag skall man säga dig att du skall lämna De-seret.

- Förträffligt, jag skall då avhöra det och göra vad som faller mig in, svarade Wolfram efterlåtet.

- Tala ej så likgiltigt därom, uppmanade Wipky. Det finnes bland oss personer, som ej låta gyckla med sig. Det skall göra alla ont, att behöva göra så emot dig. Men sinnena äro retade mot dig. Man hade kanske hoppats för mycket av dig, och är nu förargad över, att man missräknat sig på dig. Du saknas på alla håll, ty våra andra byggmästare äro ej mycket värda. Men just därför skall man bliva sträng mot dig.- 328 -

- Och detta var allt? frågade Wolfram. Det har jag längesen sagt mig själv.

- Icke allt, menade Wipky. I morgon är det söndag.

- Verkligen? det hade jag glömt.

- Och i morgon är gudstjänst.

- Som vanligt på söndagen ja, det vet jag, och vidare?

- Efter gudstjänsten i morgon, bliver sammanträde.

- Vidare?

- Och några ärenden skola föredragas.

- Som är mig alldeles likgiltiga!

- Inte så alldeles! sade Wipky. Jag har hört, att franskan skall förlovas med någon av bröderna.

Oaktat Wipkys antydningar hade Wolfram icke trott på möjligheten härav. Slaget träffade honom oväntat, och ehuru han hade lärt sig att dölja sina känslor, så spratt han ändå till och bleknade.

Denna rörelse undgick icke doktorn. Hans ögon betraktade otåligt ynglingen.

- Franskan? sade Wolfram. Med vem skall hon då förlovas?

-- Det känner jag icke, svarade Wipky. Till en början hava vi naturligtvis alla trott, att hon skulle bliva din hustru. Men sedan du på detta sätt övergivit oss och henne, hava naturligtvis andra friare uppträtt.

- Andra friare? sade Wolfram och tvingade sin vrede tillbaka. Vilka äro de?

- Åh, vad bekymrar jag mig därom? sade Wipky. I går blev det kungjort att franskan skall bortgiftas, friare skola därför infinna sig. Skall du felas i morgon?

- Såsom friare till franskan? Sannolikt, svarade Wolfram kort och bestämt.

- Dårskap! sade Wipky. Det är en vacker flicka. Nu ser hon blek och förgråten ut. Men när hon först~_ 329 -

blivit fru och belåten, skall hon bliva det vackraste fruntimmer i nya Jerusalem. Du avstår henne således?

- Jag avstår henne! svarade Wolfram. Du vet det ju för länge sedan.

- Och det skulle vara dig likgiltigt om en annan friar till henne?

- Alldeles likgiltigt. Men säg mig för rö skull vilka i nya Jerusalem som gå på friarefötter?

- Nåväl, jag till en början! sade Wipky.

- Du? sade Wolfram uppfarande.

- Nå än sen, du vet väl att jag är ungkarl.

- Och vem vill du fria till? om jag vågar fråga.

- Till franskan naturligtvis.

- Du?

Vid denna fråga antog Wolframs ansikte ett egendomligt uttryck, för vilket själva Wipky blev förskräckt. Och ändå låg intet hotande, intet förskräckligt däruti. Det var endast kallt, stelt och obeskrivligt föraktligt. Wipky fann sig sårad och upprörd, på en gång.

- Du tyckes förvånas, sade han bittert. Men jag har ingen hustru, man har så ofta givit mig förebråelser därför, och hellre än jag gifter mig med någon gammal ful, varför skulle jag icke snarare se mig om efter den unga vackra franskan? Jag försäkrar dig, att det skulle ej falla mig in, ifall du ännu hade några avsikter med henne. Men då du träder tillbaka, så inser jag icke varför -

Han avbröt sig och teg. Wolfram hade vänt sig ifrån honom och stirrade ut åt sjön.

-- Du har rätt, fullkomligt rätt. Jag förstår! sade han kallt.

Doktorn visste utan tvivel icke vad han skulle tänka om Wolfram. Hans yttre tycktes tillkännage en djup rörelse. Men hans ord voro kalla, lugna, tydliga och ej tvetydiga.- 330 -

-- Ceremonien skall äga rum i morgon. Skall du vara närvarande?

- Jag vet det ej ännu, svarade Wolfram. Jag skall besinna mig.

- Men du bliver även förelagd, för din egen angelägenhets skull, erinrade Wipky.

- Jag vet det, och mitt svar bliver detsamma, svarade Wolfram. Men ännu ett! Tror du, att franskan skall antaga ditt frieri? Hon avslog min hand endast därför, att hon ej ville gifta sig efter mormonsed.

- Antaga? Vad har hon för annat val, hon måste det! sade Wipky.

- Hon måste? Nå, det kan jag icke inse. Det kan ju uppträda pven andra friare, än du.

- Det är visst möjligt, svarade Wipky. Men jag tror mig hava gjort tillräckligt för bröderna, att förtjäna ett företräde.

- Det är sant, du har gjort dig mycket förtjänt av de sista dagarnas heliga, sade Wolfram hånfullt, redan därför, att du omvänt mig. Du är således huvud-friaren. Jag önskar dig av hjärtat lycka.

-- Jag tackar dig. Emellertid Wolfram, öppet sagt, är ditt uppförande gåtlikt. Man avstår ej så lätt ifrån en så vacker flicka. Ett giftermål hos oss, är ej detsamma, som hos annat folk. Det står dig ju alltid fritt, att sedan taga dig en hustru till. Jag kan därför ej förstå din återhållsamhet. Och du var ändå nyligen hos henne.

- Möjligt, sade Wolfram, jag ville endast säga henne, att hon ej hade något vidare att vänta av mig.

- Således - handen på hjärtat - Wolfram, du skall icke sätta dig emot mitt frieri? sade Wipky.

- Sannolikt icke, men jag kan ej lova bestämt. Min Gud, vi människor äro så beroende av hastiga böjelser och beslut. Men efter som saken nu står, så tror jag icke du har något att frukta av mig.- 331 -

- Gott, vi förbliva således vänner! sade Wipky. Det är mig kärt.

- Hm! menade Wolfram. Jag skulle således annars ej varit din vän?

- Du vrider också på ord, sade Wipky missnöjd. Det ville jag just ej säga. Ehuru jag gjort mig så förtrolig med tanken, att franskan skall bliva min hustru - så har jag dock svårt att avstå därifrån.

- Gott! sade Wolfram. Saken är avgjord. Och vad skulle jag för resten att göra i nya Jerusalem i morgon >

- Förklara, om du vill stanna och arbeta hos oss, eller icke! svarade Wipky. Kom ändå! Det är ju ett spektakel. Du har en sådan lust till ensamheten. Nåväl! behöver du därför göra dig till fiende med bröderna? Förklara att du är

sjuk, förklara att du vill arbeta om fjorton dagar, och saken är avgjord. Vi förlora dig alltför ogärna, för att bliva för stränga. Och vad vill du taga dig till, oss förutan? På ett avstånd av två till tre hundra mil bo endast indianer. Du kan ej lämna oss, även om du ville. Kom även ihåg, att vi dagligen få förstärkning. Det finnes ofta präktiga karlar och hyggliga fruntimmer däribland. Vi roa oss därborta i nya Jerusalem rätt bra; jag ger dig mitt ord därpå! och ändå är du så lite ärelysten, att du aldrig tänkt på att vilja bekläda något högre ämbete?

- Jag har tänkt därpå, men nu tänker jag ej mera ditåt, sade Wolfram, seende djupsinnigt framför sig.

- Då förstår jag dig ej! Jag för min del tillstår att jag i dig såg vår blivande anförare och guvernör.

- Jag tackar dig för ditt deltagande, svarade Wolfram kallt. Men min ärelystnad flyger ej så högt. Och varför vill du riva mig något, som skulle passa vida bättre åt dig själv?

- Aldrig mera; jag har varken skickligheten, eller ungdomen för mig! sade Wipky. Dock, som du vill.- 332 ~

Sannolikt har du andra planer, och jag skall varken i ont eller gott truga mig på dig. Farväl.

- Farväl! sade Wolfram, utan att uppstiga. Kanske vi träffas i morgon, kanske även icke!

Wipky gick, icke utan att sammanprässa läpparna och mellan tänderna mumla en förbannelse över den högmodige pojklymmeln.

- Ännu ett! skrek han ett stycke ifrån, vändande sig tillbaka. Har franskan anhöriga i Frankrike?

- Nej! svarade Wolfram. Doktorn syntes nöjd och nedsteg långsamt utför berget.

När han försvunnit ur den unge mannens åsyn sprang denne upp. Harm, avsky, ilska målade sig i hans anletsdrag och med knutna händer gick han hastigt av och an på den lilla bergsplatån.

- Hans hustru! Amelie hustru till denna människa! sade han med ett hemskt skratt. Det skulle således bliva hennes öde! Och talade hon inte om andra män? Kanske hon förut tänkt på honom! O, kvinnor! Ni ormar!

Utan sysselsättning, utan något mödosamt ansträngande arbete, blev ön för trång för honom, för trång for hans fulla, översjudande hjärta. En så vild natur som Wolframs, kunde endast genom kroppsliga ansträngningar avleda själssmärtan. Han såg upp till kondoren, han började att reta honom. Det var honom ett vilt nöje, att se huru fågeln reste sina fjädrar, huru hans ögon gnistrade, huru han högg med näbben efter honom, slog efter honom med de starka vingarna. Sedan han retat honom, hämtade han betslet och lädergördeln. Nu i fågelns uppretade tillstånd, var det nästan alldeles omöjligt att pålägga honom tyglarna. Men Wolfram beslöt att göra det. Han uppbjöd hela sin styrka, och det lyckades även till slut, ehuru djuret gjorde sitt till för att skaka av dem. Ej nöjd därmed satte han sig upp på halsen och sökte tvinga kondoren- 333 -

att flyga upp och låta styra sig. Fågeln var envis, han hade säkert klöst sin herre, om icke denne med en orms vighet undvikit honom och vid många farliga tillfällen genom sin styrka slagit honom ifrån sig. Det var en ännu vildare strid, än den gången då Wolfram försökte få honom flyga ned. Men Wolfram segrade ånyo. Fågeln gjorde sina flygövningar, liksom en häst låter dressera sig i en manege. Visserligen måste Wolfram bruka en större styrka än som behövs vid någon hästdressyr och efter ett par timmar nedsjönk han på marken sönderskakad och ledbruten.

Då de första solstrålarna följande morgon föll på klippspetsarna, beredde sig Wolfram att lämna ön. Men morgonen var klar, ren och vacker, som den frommaste fantasi kunde önska sig en söndags morgon. Sjöns spegel var lika så lugn, som den blå molnfria himmelen över honom. Inget luftdrag krusade vattnet och då Wolfram sakta rodde sin båt bort åt nya Jerusalem, kunde han se den darrande fåran hela vägen tillbaka mot ön.

Då han kom till den lilla floden som mormonerna kallade Jordan och över vilken en stark och snygg brygga förde, stannade han och speglade sin figur vattnet. För första gången såg han huru frånstötande och söndersliten hans klädsel var. I Paris hade han varit en av de finaste sprättar, en man, som bedömde sin nästa, mest efter klädseln. Han blev nästan rädd för sig själv. Även visste han, att mormonerna gingo klädda enkelt men väl, ehuru de voro långt ifrån att bry sig om moderna.

- Jag vågar ej visa mig sådan I sade han. Det skulle stämma alla emot mig.

Han visste var Hillow bodde med sin familj; det var i slutet av staden och Wolfram kunde komma dit, utan att bliva märkt av för många.- 334 -

Han styrde därför kosan dit, och om några minuter inträdde han i Hillows boning.

Hillow tillhörde de bättre, kanske den bäste av sällskapet. Religionssaker bekymrade han sig ej mycket om. Han trodde på en Gud och en försyn. För övrigt eftersträvade han i världen ej mer, än fri luft samt fritt arbete och sysselsättning for sin starka arm. Van att i sina angelägenheter ej låta inverka på sig av nå-gon annan, bekymrade han sig ej heller om andra, och oaktat månggiftet hos mormonerna, levde han nöjd med sin kentuckiska hustru.

I mormonens boning var allt snyggt och renligt. Wolframs trasiga figur gjorde en oangenäm kontrast mot det nätta och trevliga rummet. Barnen tycktes förstå det, ty de drogo sig undan då Wolfram inträdde. Hillow däremot framträdde vänligt till honom.

- Åh! se bror Wolfram! sade han och räckte honom handen. Verkligen kom du till oss en gång ändå, och på söndagen till?

- Ja, svarade den unge mannen. Och vet du varför jag kommer?

- Jag räknar ut, att du vill bevista gudstjänsten och bliva en förnuftig människa igen, sade Hillow.

- Nära nog har du räknat ut riktigt, sade Wolfram. Men, för det första, har jag en begäran till dig.

- Sjung ut! det skulle vara mig kärt, om jag kan uppfylla den. Jag räknar ut, att jag skall tala ett gott ord för dig hos anföraren och de äldste. De hava icke något gott öga till dig.

- Nej, jag vet det. Men för det första ville jag be dig låna mig en omgång kläder.

- Hå, var det allt? sade Hillow med ett hjärtligt skratt. Det är sant, men tag ej illa upp det, du ser förfärligt trasig ut, och om du vill ge mig din rock, så skall jag hänga upp honom på en stång i min trädgård- 335 -

till fågelskrämma. Men jag räknar ut, att detta var början till förbättringen?

- Kanhända, sade Wolfram skrattande. När begynner gudstjänsten?

- Om en halv timma. Gå in i rummet bredvid, där står ett klädskåp, och sök dig ut vad du behagar.

Wolfram gick in i nästa rum, och återkom tjugo minuter senare mycket förändrad. Visst var Hillow något mera bredaxlad, men Wolfram var i stället litet längre och kentuckerns bruna jacka passade honom tämligen väl. Dessutom hade Wolfram rakat sig på ett par nätta mustascher när.

- Blixt och dunder! du ser ut som en äkta gentleman! sade Hillow förundrad och förnöjd. Hade icke trott att min jacka tog sig så bra ut. Nå, kom nu till kyrkan!

- Jag tackar dig, svarade Wolfram. Jag går ensam. Och om du vill göra mig till viljes, så säg icke i förväg till bröderna, att du sett mig. Jag skulle ej tycka om det.

- Varför det? Du har nycker, som en kollrig häst! sade Hillow.

- Jag ville gärna höra först, vad de säga om mig! mente Wolfram. Därför, gör mig till viljes. Vi träffas ju sedan igen, och även bröderna skola få träffa mig.

- Som du vill! sade kentuckern. Gör blott icke några dumheter igen.

Med detta tröstande råd lämnade han den unge mannen, som nu gick sin väg och vandrade en stund längs stranden av Jordan.

Strax därefter hörde han en glad musik från medelpunkten av staden. En främling skulle blivit överraskad av denna musik, som alldeles icke var dålig. Men Wolfram visste att det hörde till bruket bland mormonerna att emottaga de troende som gick till kyrkan med musik. Den var i stället för orgel i våra kyrkor.- 336 -

Medan musiken ännu skållade, gick Wolfram till forsamlingsstället. Kyrkan, eller rättare templet var ännu ej färdigt. Det skulle en gång byggas i stor skala och med stor prakt. För närvarande höjde sig på platsen där det tillkommande templet skulle stå, endast en stor lada varifrån svajade Nordamerikanska flaggan och några andra flaggor som voro ditsatta. Denna lada tjänade emellertid endast till att skydda församlingen vid regnväder. På en så vacker dag som denna, brukade den taga plats under bar himmel på långa bänkar som voro ordnade i halvcirklar och i vars mitt var placerad en predikstol och ett altare för prästerna och profeterna.

Forsamlingen bestod för övrigt numera, ej endast av de tre hundra personer som slogo läger vid Önskningarnas berg. Redan före dem hade tåg uppbrutit från Nauwoo till Utahområdet, andra tåg hade kommit efter så att hela församlingen bestod av cirka tolv hundra personer, som således bildade den uppväxande kolonien. Män och kvinnor sutto, som man nog kunde förstå, om varandra, och i allmänhet liknade denna församling de religiösa conventiclar som förekommo i unionens östliga stater. Männen, för det mesta kraftiga figurer med solbrända ansikten, voro, såväl som fruntimren i sina helgdagsdräkter. Bland kvinnorna voro blott få vackra, och ändå färre unga.

Wolfram, som obemärkt hade närmat sig, lät sitt öga sväva över församlingen. Han tyckte sig igenkänna Amelie bland några gamla fruntimmer, varför han satte sig bland några gamla gubbar, som sutto på den sista bänken och ej igenkände honom. Han hukade sig ner, stödde huvudet i bägge händerna och avvaktade sålunda gudstjänstens gång.

Profeten, som tillika företrädde en av de första ämbetsmännens ställe, uppsteg och uttalade välsignelsen över församlingen och dess begynnelse. Det var icke- 337 -

Fortery, anföraren för de tre hundra. Här hade en annan och äldre intagit platsen. Fortery räknades i nya Jerusalem endast till de äldste, men hade ändå en betydlig makt.

Därpå framtog församlingen sina psalmböcker och sjöng en psalm på en i Nordamerika bekant melodi. Intrycket av denna melodi var icke oangenämt. Man hörde på stämmorna att den var övad genom mycket sjungande. I allmänhet är sången lika utbredd i Nordamerika som i Tyskland.

Härpå uppsteg en präst och läste en bön, varuti ej felades mormonlärans argumenter, men som i allmänhet liknade anglicanska kyrkans böner. Sedan sjöngs ånyo en sång på livligare och vackrare melodi. Hittills hade församlingen för övrigt varit lugn, ärbar och from. Den skiljde sig alls icke från den tyska gudstjänsten.

Nu uppsteg en annan präst och höll en lång predikan. Den var i allmänhet rätt vacker, och beräknad för en större allmoges fattningsförmåga. Predikanten gav allmänna moraliska förmaningar, uppfordrade bröderna och systrarna att vara arbetsamma och läraktiga, uppmanade dem till tålamod och ihärdighet, och avhöll sig helt och hållet från den fromma fanatismen och angreppen på annorlunda tänkande, som äro så vanliga bland andra kyrkors predikanter. Gudstjänsten var även tillfället för sammanträden.

Predikan avhördes med största andakt och gudsfruktan av församlingen. Men nu närmade sig det ögonblick, då var och ens tunga kom i gång. En av huvudprinciperna i mormonläran beror därpå, att den rättroende kan bliva begåvad med Guds nåd, och att den gudomliga nåden hos en var verkar och kan meddela sig till andra. Mormonernas kultur ej allenast tillåter, utan fordrar till och med att enskilda troende yttra sig och meddela systrarna och bröderna de uppenbarelser, V. H. I 22- 338 -

som Guds ande ingivit dem. Dessa meddelanden bilda en del av mormonernas gudstjänst, och fick därför ej heller i dag uteslutas.

Således uppsteg en person mitt ibland församlingen och började i ord och språkvändningar, som voro alldeles obegripliga för en främling, att bedja och profetera. Efter honom uppstege andra, även fruntimmer, och skrävlade de värsta galenskaper som kunde sättas i förbindelse med den upphöjde Jesu Kristi namn. Många av dessa manliga och kvinnliga talare voro i en formlig förtjusning och gestikulerade som om de voro besatta. Men församlingen hörde andäktigt på, tills sedan hastigt en annan steg upp från sin plats och överröstade den förre genom att skrika värre.

Säkert var ingen utav anförarne eller profeterna av den tanken, att den sanna tron skulle förbättras genom dessa utgjutelser. Liksom var och en annan förnuftig människa, ansågo de troligen dessa tal för vansinniga. Men fullföljde ett visst ändamål därmed. De ville att varje enskild skulle tro sig vara en del av det allmänna prästerskapet och att uppenbarelsen kunde yttra sig genom honom såväl som någon annan. De tillfredsställde därmed fåfängan hos den enskilde. De öppnade därigenom ventiler för det religiösa högmodet, varigenom det utan fara kunde bortdunsta.

Dock även dessa yttringar av en vilseledd fantasi skedde i dag tidigare, och ankomsten av den första profeten och guvernören i nya Jerusalem återförde de fantiserande och upprörda sinnena till lugn besinning. - Jag har i dag allvarsamma ord att tala till de sanna troendes församling, sade profeten - och då ej flera kungörelser äro att meddela, så vill jag genast skrida till nämnda ämne. Det är av allmänt intresse.

Trogne bröder och systrar! Vi hava kallat detta land, Deseret, som betyder '*Honungsbiet*'. Vi hava valt en bistock till symbol av vår tro, den sanna tron.- 339 -

Varför? Svaret är tydligt. Vi hava därmed velat antyda, att vi äro ett verksamt folk, att arbete, flit och energi, endast är värdigt för de sannt troende. Dessas kyrka, det tillkommandes kyrka, måste genom flitiga bemödande upprättas. De sysslolösa äro kyrkans fiender. Skam över dem! De måste dödas som drönarne hos de flitiga bien. I nya Jerusalem får icke finnas några drönare, och om de visa sig, så måste de utstötas och dödas. Ty sysslolöshetens gift är smittosamt, och nya Jerusalem skall icke förgiftas!

Trogne bröder och systrar! Så länge jag, genom Guds nåd och de äldstes val, beklätt mitt innehavande ämbete, har jag ej ännu haft tillfälle, att genom något förevarande bestämt fall i edert minne, återkalla denna grundsats, och jag tackar Gud därför. Men i dag måste jag göra det angående tvenne personer, som jag ej kan benämna rättroende, då de ej förtjäna detta namn. Den första av dem är Wolfram.

- Det gör mig ont, att det gått så långt, fortfor profeten. Jag är säkert den förste som erkänner Wolframs talang. Men å andra sidan är det min plikt, min stränga plikt, att vaka över att den mig aAför-trodda församlingen bliver obesmittad och att inget skabbigt får blandar sig in bland den. Därför måste jag i detta enda fall - måtte det för alltid bliva det enda! - tillämpa våra lagars hela stränghet. Wolfram, var är du?

Profeten uttalade dessa sista ord med hög röst. Allt var tyst. Wolfram rörde sig ej. Endast Hillow steg upp och såg sig oroligt omkring.

- Han är icke här! sade profeten. Då förklarar jag, på grund av våra lagar och enligt våra äldstes beslut, bemälte Wolfram utstött från de troendes församling. Hans fot må icke vidare beträda denna stad, han är förlustig alla rättigheter och nådemedel i den sanna kyrkan. Han är utstött från de rättroendes om-- 340 -

rade och förklarad i akt. Ingen får tala vid honom, visa honom någon tjänst, eller giva honom mat eller dryck, vid straff av bannlysning och förklaring i akt. Han är fågelfri, och så länge han befinner sig på vårt område har en var rätt att driva honom bort, och ifall han sätter sig till motvärn, döda honom. Sådant är vårt beslut De rättroende skola följa det och handla därefter!

- Håll, håll! avbröt här Hillows stämma profeten. Jag vet ej vad det betyder och varför ej Wolfram är här. Men för en stund sen och innan gudstjänsten begyntes, var han hos mig och lät mig ge sig kläder. Jag är säker på att han ville komma hit och rättfärdiga sig. Han måste fått något förhinder.

- Förhinder? sade guvernören. Om Wolfram för en timma sedan var i nya Jerusalem, så är det desto oförlåtligare att/han icke kommit till gudstjänsten, som han i flera veckor försummat. Det stannar vid beslutet!

Hillow satte sig ånyo, missnöjd och synbart ledsen, på sin plats och den djupaste tystnad inträdde. Wolfram var icke tåld av den större delen ibland mormonerna. Han hade försmått att smickra var och en för att skaffa sig vänner. Han hade nästan endast haft umgänge med de liderligaste och lättsinnigaste som till större delen hade givit sig ifrån sekten för länge sen, efter att hava begagnat mormonerna för sina ändamål. Det höjde sig därför ingen annan röst för honom. Wipky satt tyst i närheten av predikstolen.

- Beträffande den andra personen, varom jag talade, fortfor profeten, så är det Wolframs sällskap, Amelie. Bekant för eder under namnet mormonbru-den. Hon har redan från början antagit en ställning till mormonerna, som snarare är fientlig, än vänlig. Hon har förklarat sig icke vilja gifta sig med Wolfram efter vår kyrkas sed, hon har dragit sig tillbaka från oss.- 341 -

Men det gäller hos oss verksamhetens och flitens bud icke allenast för män, utan även för kvinnfolk. Liksom mannen arbetar med yxan, hackan eller spadan, så måste även kvinnan husligt arbeta och söka till att bliva en nyttig medlem i vårt samhälle. Men detta ändamål kan endast ernås om hon gifter sig och bliver anförtrodd åt någon sant troende. Franskan är ung, hon har sedan lång tid tillbaka njutit vårt skydd och ätit vårt bröd. Hon måste slutligen upphöra att gå fåfäng. Hon måste uppfylla kvinnornas ändamål.

Men det första och enda ändamål för kvinnan är att bliva en hustru och matmoder. Därför uppfordrar jag de unga och ogifta män som här äro församlade, att förklara sig, om någon av dem är sinnad att taga franskan Amelie de Morcerf till hustru och låta förlova sig med henne.

Allas blickar hade efter hand vänt sig åt Amelie. Franskan tycktes likväl icke giva akt därpå och satt lugn och beslutsam. Även visade sig på allas ansikten en viss nyfikenhet, att se vem som skulle uppträda med begäran om Amelies hand.

Förvåningen blev därför allmän och livlig, då Wipky reste sig. Det förmodades att han, som var en ansedd och inflytelserik person, ville yttra sig.

- Du har gjort en uppmaning, sade han vändande sig till profeten, och du finner i mig en trogen, som hört densamma. Det var min mening att förbliva ogift Men jag har på senare tiden känt, att min medtagna hälsa förbättrat sig och mina krafter tilltagit, i stället för att minska sig. Jag tror mig ännu kunna länge leva lycklig med en hustru. Mitt val hade redan förut fallit på Amelie de Morcerf, och nu sedan Wolfram ej längre står henne bi, är det först ett behov för henne, att ha någon till sitt stöd, och sedan en plikt för mig att beskydda min forne väns ledsagarinna. Jag förklarar mig- 342 -

därför beredd, att åtaga mig franskan Amelie de Mor-cerf som min maka.

- Har du något att invända däremot, syster Amelie? frågade profeten.

Franskan uppsteg. Hennes ansikte hade aldrig varit så blekt, hennes ögon aldrig så tårfyllda, som nu, då hon efter en flyktig blick över församlingen vände sig mot profeten.

- Jag har några ord att säga, sade hon med sin vackra röst och sin franska accent. Jag vet att det står de troende Systrarne fritt, att välja emellan flera friare, och då jag, ehuru mot min vilja räknas till de trogne, så gör jag bruk av denna rättighet. Det kommer an på om någon annan av de trogne uppträder, och begär min hand. Fråga!

- Franskan har rätt, sade profeten, medan Wipkys ösron svävade runt omkring församlingen, som om han ville utforska var och en enskilds avsikt. Trogne bröder, finnas ännu flera ibland er som skulle anse sig önska franskans hand?

Få bland församlingen väntade väl, att någon skulle anmäla sig. Ty antalet av de osrifta männen var alltför ringa och Wipkys inflytande alltför stort, att någon så lätt skulle våga rivalisera emot honom.

Likväl reste sig en man. Han hade suttit tätt bakom Amelie och obemärkt av de andra, nyss förut tillviskat henne några ord.

Han var ännu ung och i dag helgdagsklädd, han såg ganska bra ut. Hans bruna ansikte, öppna min och kloka Öeron voro till hans fördel.

- Åh, det är Bertois, fransmannen! viskades det på bänkarne.

Vid dessa ord såg även Wolfram upp för första gången. Hittills tycktes han utan deltagande endast hört på, ty han hade förut vetat hur allt skulle gå. Den-- 343 ~

na vändning av saken var ny. Det uppträdde någon emot Wipky. Detta hade han icke väntat.

Han riktade sina ögon mot fransmannen och med svartsjuk axelryckning måste han tillstå för sig själv, att denne friare förtjänte företrädet framför alla de andra. Han hade ej givit akt på honom, eller knappt hört talas om honom efter hans ankomst bland mormonerna, visste ej ens att han varit sänd av lord Hope - ty då skulle han hava hatat honom.

- Det var honom som Amelie menade, den förrä-derskan! suckade avundens röst inom Wolfram. Det var honom hon talade om. Hon hade avgjort det med honom. Jag föraktar henne.

- Broder, sade fransmannen till profeten, då du riktat en fråga till oss, så förklarar jag dig härmed, att det alltid varit en kär önskan hos mig, att göra min landsmaninna Amelie de Morcerf till min maka, och om hon vill antaga mitt anbud så skulle jag skatta mig lycklig att kunna bereda henne ett säkert hem.

Wipkys ögon hade blivit så små, att man knappast kunde se mera utav dem. Men de riktades mot Ber-tois och ej särdeles vänskapsfullt. Missräkning och fruktan målade sig i hans drag. Han borde, såväl som Wolfram, finna att Bertois var en farlig rival. Kanske var han även förvånad över att en främling vågade uppträda så emot honom. Amelie teg och hennes ansikte var lugnt.

- Broder Bertois har hittills icke givit oss någon anledning till tadel, men väl till beröm och erkänsla, sade profeten. Det finnes ej något att invända emot hans begäran. Finnes ännu några flera av bröderna som göra anspråk på syster Amelies hand?

Den djupaste tystnad härskade. Ingen reste sig. Wipky och Bertois voro de enda friarne.

- Det anmäler sig ej någon mera! sade profeten. Nå! franskan har att välja mellan dessa bägge. Broder- 344 -

Wipky är en aktningsvärd och om de trognes kyrka välförtjänt man. Han har ofta bistått oss med sina rådslag. Men även broder Bertois förtjänar erkänsla. Vi hava därför ej något att invända varken mot den ene eller den andre. Avgörandet beror på dig, syster Amelie.

- Ännu ett ord! sade Wipky nu. Jag högaktar brodern Bertois och är den förste som erkänner hans flit och skicklighet. Men åren, som jag tillbragt i de trognas kyrkas tjänst, giva mig ett företräde. Jag vill ej säga, att jag ej skulle finna någon annan passande fru, än syster Amelie. Men att det alltid varit vår strävan att förena lika med lika, och då jag erhållit en bildad uppfostran och även Amelie är väl uppfostrad, så tror jag, att hon passade mer för mig än någon annan syster skulle göra. Broder Bertois skall ändå finna fruntimmer tillräckligt att förlova sig med.

Det mummel detta yttrande föranledde var icke till doktorns fördel. I alla händelser hade han sårat fruntimren, därigenom att han föredrog en främmande, en - bildad - franska, framför dem. Fåfängan hade även funnit vägen till blockhusen i nya Jerusalem.

- Jag kan även anföra något dylikt till min fördel, sade Bertois. Jag är fransman och syster Amelie min landsmaninna. Därför önskar jag henne till min fru.

- Det vore beklagligt om en strid skulle uppstå härigenom! sade profeten med hög röst. Jag upphäver därför varje debatt i ämnet. Franskan må avgöra. Det är lagen.

- Då förklarar jag mig antaga broder Bertois tillbud! sade Amelie med hög och fast röst.

- Den ormen! Hon har bedragit mig! mumlade Wolfram för sig själv.

- Nåväl, då vilja vi förlova syster Amelie med broder Bertois! «ade profeten. Jag ber eder bägge framträda och taga plats vid altaret.- 345 -

- Håll! skrek Wipkv, som med möda kunde kväva sin vrede och sin missräkning. Håll! jag har ännu en invändning att göra. Ceremonien måste uppskjutas. Jag tror mig våsra påräkna att man avhör mig.

- Nå tala då, sade profeten. Ingen kan förhindra dig det. Vilka skäl har du>

- Jag kan endast i hemlighet meddela dem för de äldste, och anhåller därför att förlovningen uppskjutes till i dag åtta dagar, sade Wipky.

Det svntes att detta endast var en tom undanflykt, och de flesta tyckte även så. Men doktor Wipky var en ansedd och även fruktad man bland mormonerna. Hans röst måste vinna gehör. Profeten rådslog med de äldste.

- Förlovningen utsättes till nästa söndag, sade han därpå. Vi skola till dess pröva alla grunder. Jasr upplöser församlingen med min välsisrnelse. Gud skänke eder sin välsignelse, nu och i evighet. Amen!

Församlingen ville stiga upp och åtskildas. Men Wolframs plötsliga framträdande kvarhöll den. Den unge mannen hade hastigt unostigit och grenom gången som bildade sV mellan bänkarna skvndat fram emot predikstolen. Där stannade han, och hans ställning var så stolt, så utmanande, så full av förakt, att allas blickar fästes med förundran på honom. Han riktade först sina öcron på Amelie, som besvnnerhVt nos: varken var blek eller upprörd, utan häftade sin blick lugnt och stadigt på honom.

- Först nåsra ord till denna kvinna! sade han med höer rost och hånfull blick. Hon har kommit med mig från sitt fädernesland, hon har svurit mig trohet, och nu då jag är färdig, att lämna detta elakhetens näste, visar hon mig tillbaka, emedan hon blivit kär i en annan och finner mier överflödig. Välan, Amelie, jag tackar er, ni har rivit mig en srod lektion över kvinn o troheten! Var ni lycklig och fröjda er med er blivande man, tills- 346 -

det faller honom in att taga sig en annan hustru och göra er till numro två. För honom kunde ni göra vad ni avslog mig. O, jag inser allt nu tydligt, och jag föraktar er!

Ett bittert hånskratt bröt över hans förvridna läppar och han slungade en föraktlig blick mot franskan. Amelie bleknade. Hon tycktes förlora fattningen. Men sedan reste hon sig något och sade med svag, men fast och tydlig röst, så att en var kunde höra det:

- Ni gör mig orätt, Wolfram, och ni skall en dag inse det.

- Men er, I mormoner! sade Wolfram ytterligare, med hög röst. Er säger jag, att jag icke bekymrar mig mer om er bannlvsning, om er hotelse, än om en fiskmås skulle utfärdat den Över mig. Jag har med min själ, mitt eget jag, aldrig tillhört er. Jag kom hit, emedan jag icke hade något bättre, emedan allt var mig likgiltigt. Jag skall bo, jag skall stanna, jag skall göra, vad och hur jag vill, och ve den, som vågar att hindra mig! Jag är ännu gamle Wolfram, och den Faust, som förmår att flvga av med tre centner, skall nog veta att kugga er, edert mormonbvke! Vem har berättigat er till att döma över mig? Tillhör detta landet er> Luften, sjön, klippan är min såväl som eder. Hota mig kan ni. men jag vill se den som vill sätta hotelserna i verkställighet. Jag säger er, att jag stannar på ön, och den som vill krossa min skalle, han kan komma dit och driva bort mig. Guds utvalda folk, jag skrattar dig mitt i synen och föraktar dig, ty jag känner dina anförares bedrägerier och dina heligas barnsliga likgiltighet. Sinnlighet, beräkning och egennytta, sammanhålla eder. Säg till dem som äro dumma, att ni äro ärliga människor, men icke till mig. Och nu har jag sagt vad som ligger mig om hjärtat. Gör vad ni behagar, jag gör vad som faller mig in. Farväl! Emel-- 347 -

lan oss må bliva strid, om ni vill ha den. Vi skola se vilken som är den starkaste!

Dessa ord utsädes med sådan vildhet, och voro så hotande, att hela församlingen greps av förskräckelse/ inga läppar rörde sig, för att motsäga honom, ingen hand höjde sig för att slå ned honom. Han stod som den fallne ängeln, och hans ögon slungade blixtar, åskan tycktes rulla från hans läppar. Mången darrade inom sig, mången frågade sig med bävan om det var en människa eller en demon.

Stolt med tillbakakastat huvud, och handen utsträckt liksom till en krossande förbannelse, kvarstod han ännu några ögonblick. Därpå lämnade han sin plats, icke hastigt och överilat, utan långsamt och majestätiskt, som en hjälte framskrider mellan ett hundrade folks leder. Ja, det låg något majestätiskt hos denne ynsrling, den prometheiska gnistan sprakade hos honom. Men skulle den uppflamma till segerrik låga eller till fördärvlig brand.

Ingen höll honom tillbaka. Stumma och förtvivlade följde honom allas blickar, tills han försvunnit bakom husen

och nalkats sjön. Men vad än anföraren och mormonerna måtte känna - var det ett intet mot den förtvivlan som Wolfram själv bar i hjärtat.

Oaktat sina kval, uppehölls han likväl av sin stolthet, åtminstone så läns^e han kunde se mormonerna. Först vid stranden, då han fick se sin båt, utstötte han ett skrik, ett långt gällt skrik, tryckte handen mot hjärtat, som ville sprängas i honom.

- Anfäkta! karl, är ni galen eller vad går åt er? sade en röst bredvid honom.

Wolfram såg upp. Han såg en ryttare som han dittills icke sett, och som, efter vad han trodde, icke tillhörde mormonerna. Långt lingult hår nedhängde efter hans axlar, och hela hans figur gömde sig i en vid regnkappa och ett par höga kragstövlar. Bakom sig hade- 348 -

han en stor kappsäck, framför sig ett par pistoler och på ryggen en lång bössa. En bredskyggad hatt beskuggade det långa håret och ansjktet, vars mörka ögon tämligen kontrasterade med det blonda håret. Hans länsrd tycktes vara över medelmåttan.

Wolfram påminde sig genast kväkarne som han sett i den östra delen av unionen, och trodde sig hava framför sig en resande som bodde i Oregon eller i närheten. Han såg på honom, men just icke vänligt. Hans ögon tycktes länge hava antagit ett uttryck av hat och förakt.

- Nå, karl, sade ryttaren, det angår ej mig, ni skriker som ett vilt djur. Den saken rör er endast själv. Men vad är detta för ett nybygge, som jag ser här framför mig?

- Ett förbannelsens näste, ett ormbo! framsade Wolfram med möda. Om ni är en hederlig man, så håll er långt ifrån detta ställe. Är ni en skojare, gå då dit.

- För tusan! Det var en sällsam beskrivning! sade kväkaren med ett hjärtligt skratt. Ett ormbo? Jag trodde det var saltlake city! (Saltsjöstaden).

- Det är det även. Nva Jerusalem, kalla de skurkarne den! mumlade Wolfram. Nya Sodom och Go-morrha borde den heta! Eller kanske ni själv är en troende?

- Nej! svarade ryttaren, som tycktes vara en äkta yankee och pladdrade sin engelska så gott som trots någon på denna sidan om oceanen. Jag kommer från Oregon och ville besöka en vän, som bor i området Nebraska. Därvid ville jag en erång se dessa människors nybygge. De skola vara flitiga som bävern, och fromma som profeterna -

- Och falska som Judas! mumlade Wolfram. Har ni ära, penningar och liv i behåll, så tag er till vara, att ni icke mister dem.

- Bevars min vän! sade kväkaren och rättade upp- 349 -

sig i sadeln liksom väntande att få höra vidare. Så har jag ännu aldrig hört någon människa tala om mormonerna. Huru kommer det sig?

Wolfram var just i den sinnesstämningen, att ge luft åt sina känslor, och denne kväkare var tör ögonblicket på tjugo mils avstånd, den ende man, som kunde och vågade lugnt avhöra honom. Han tycktes även vara en uppmärksam åhörare och avbröt den vredgade ynglingen endast emellanåt genom frågor, som trots deras enkelhet voro ställda så klart, att de avlockade den unge mannen även en del av vad han ej velat förråda, nämligen sin kärlek till Amelie. Nog av, efter en fjärdedels timme hade främlingen erfarit allt som denna söndagsmorgon tilldragit sig i nya Jerusalem, och han hade kunnat göra en djupare blick i den unge mannens hjärta, än någon av mormonerna, eller till och med någon annan människa.

- Vad ni nu berättat mig, är visserligen icke särdeles uppbyggligt! sade han. Men jag vill ändå dit in och se med mina egna ögon. Stannar ni kvar här trots bannlysningen?

- Ja, helt säkert! sade Wolfram stolt och föraktligt. Jag vill se den, som höjer sm hand emot mig. Och de skola icke våga det, de huggormarne.

- Farväl då! sade kväkaren. Ni är en stolt herre. Men akta er. Här finner ni ingen annan hjälp än edra egna armar.

- Och dessa äro tillräckliga! svarade Wolfram och gick till sin båt.

Kväkaren red in till kolonien, och medan Wolfram med sitt sårade och kokande hjärta rodde över till sin klippö, gjorde kväkaren sig underrättad om en viss Bertois boning.

Detta var den enda mormonen som han tycktes känna, och med denne gick han på eftermiddagen genom hela kolonien, lät även presentera sig för profeten och- 350 -

hade med honom ett längre samtal. Redan på kvällen lämnade han nya Jerusalem och då han skilj des vid Bertois avtog denne ödmjukt hatten och sade:

- Jag skall till punkt och prick uppfylla edra befallningar mylord!

24. STRIDEN.

De efterföljande dagarna som Wolfram tillbringade på ön, voro för honom detsamma, som de stora världs- och folkrevolutionerna varit för jordklotet och dess innevånare. De skakade honom från grunden. De luttrade allt det goda och onda i hans hjärta, de bringade hela hans väsende i jäsning - likväl utan att man fÖrut kunde bestämma, om denna revolution skulle leda till ett gott eller ont slut.

Vad skulle han börja med? Vart skulle han begiva sig? Oaktat hans ungdom föreföll honom hela världen förrådd och tillsluten. Ingenstädes i sin hjärna kunde han finna en tanke, från vilken uppspirade en vänlig framtidsförhoppning. Världen hade ej mera någon re-telse för honom. Vad brydde han sig om, att kroppsligen försjunka till ett intet, sedan anden var död? Ofta tänkte han på att taga livet av sig. Men, mot sin vetskap, ägde han för mycket mod, för att dö denna, de fegas död. Han önskade att en stråle från himmelen, eller en kula ville döda honom. Men själv ville han icke göra slut på sina lidanden. Med bitter självbelåtenhet, överlämnade han sig åt sitt hjärtas tortyr.

Även ville han avvakta vad mormonerna skulle göra honom. I sitt trots och hat, önskade han en sammanstötning med sina forna vänner. Kanske hoppades han att bliva dödad av dem, eller att kunna döda Wipky \ och Bertois.

Vilken märkvärdighet, samma hjärta som så länge varit likgiltigt och kallt emot Amelie och hennes lidan- - 350 -

hade med honom ett längre samtal. Redan på kvällen lämnade han nya Jerusalem och då han skilj des vid Bertois avtog denne ödmjukt hatten och sade:

- Jag skall till punkt och prick uppfylla edra befallningar mylord!

24. STRIDEN.

De efterföljande dagarna som Wolfram tillbringade på ön, voro för honom detsamma, som de stora världs- och folkrevolutionerna varit för jordklotet och dess innevånare. De skakade honom från grunden. De luttrade allt det goda och onda i hans hjärta, de bringade hela hans väsende i jäsning - likväl utan att man fÖrut kunde bestämma, om denna revolution skulle leda till ett gott eller ont slut.

Vad skulle han börja med? Vart skulle han begiva sig? Oaktat hans ungdom föreföll honom hela världen förrådd och tillsluten. Ingenstädes i sin hjärna kunde han finna en tanke, från vilken uppspirade en vänlig framtidsförhoppning. Världen hade ej mera någon re-telse för honom. Vad brydde han sig om, att kroppsligen försjunka till ett intet, sedan anden var död? Ofta tänkte han på att taga livet av sig. Men, mot sin vetskap, ägde han för mycket mod, för att dö denna, de fegas död. Han önskade att en stråle från himmelen, eller en kula ville döda honom. Men själv ville han icke göra slut på sina lidanden. Med bitter självbelåtenhet, överlämnade han sig åt sitt hjärtas tortyr.

Även ville han avvakta vad mormonerna skulle göra honom. I sitt trots och hat, önskade han en sammanstötning med sina forna vänner. Kanske hoppades han att bliva dödad av dem, eller att kunna döda Wipky \ och Bertois.

Vilken märkvärdighet, samma hjärta som så länge varit likgiltigt och kallt emot Amelie och hennes lidan-

den, marterades nu vid tanken på, att hon kunde tillhöra en annan. Men så händer det alltid. Oftast bliver en skatt, en vän, ett hjärta dyrbart för oss, först då vi stå i begrepp att förlora den. Amelie, hustru åt en annan! - Detta kunde ha gjort Woltram vansinnig. Han återkallade i sitt minne dessa ljuva tider av sin första kärlek, dagan>e de hade upplevat i Paris, på resan till Havre, och till och med ännu på överresan till Amerika - dessa timmar av muntert joller och oskyldig kärlek, i vilka Amelie hade öppnat för honom sitt hjärtas rika skatter. Och henne skulle en annan omfamna, hennes läppar vila mot en annan mans bröst - omöjligt! Det gnisslade kallt igenom Wolframs ådror, och det föreföll honom som han behövde uppbjuda all sin förmåga, för att icke döda den som nu vilie göra Amelie lycklig.

Och ändå återkom han alltid till den övertygelsen, att Amelie handlat rätt.

Under dylika tankar levde Wolfram på sin ensamma ö. Hans enda förhoppning var, att mormonerna skulle angripa honom och försöka att köra honom bort. Då skulle han strida med dem, och i striden duka under. Detta bleve åtminstone en manlig död!

Wolfram levde även nu som förr, endast av fågelägg och vissa ätbara vattenfåglar, som han sköt och stekte i grottan. Han skulle hava försmått, att skaffa sig någon annan föda, som han ej behövt strida för och därigenom uppehålla sina krafter.

Till sin stora förvåning och med hemlig ovilja, såg han mot slutet av yeckan, en båt närma sig ön, och i den som skickligt rodde densamma, igenkände han sin rival, fransmannen Bertois.

Båten lade verkligen till vid ön, och några minuter senare såg Wolfram sin rival klättra uppför berget. Han var beväpnad med bössa och hirschsvängare. Det kunde likväl ej förundra den unge mannen, ty mormonerna

avlägsnade sig aldrig långt från kolonien utan att vara beväpnade. De hade alltid att riskera ett anfall av indianerna, eller kunde även räkna på att finna något bättre villebråd.

Med en min, i vilken dyster stolthet och föraktligt övermod blandade sig, kastade Wolfram sina blickar på fransmannen. Det retade honom att denne närmade sig med en säker och tillförlitlig hållning. Han hade hoppats att få se honom förlägen och brydd. Istället blev han hälsad av honom med lugn och forskande, klar uppsyn.

- Herr Wolfram, sade han, ursäkta, att jag stör er.

- Jag måste ursäkta, men vad önskar ni av mig? sade Wolfram dystert.

-- Jag kommer med anledning av en kvinna, som en gång stod edert hjärta helt nära I sade Bertois, under det han satte sin bössa mot en klippvägg. Jag vet inte, om ni ännu har lust att skänka henne någon uppmärksamhet. Men jag hoppas det.

- Ni hoppas det? frågade Wolfram föraktligt. I sanning, detta var en stor egennytta. Ni är densamme som Amelie har utvalt åt sig, ni är hennes man, eller skall åtminstone snart bliva det, och ni vill likväl tillåta en annan att inblanda sig i er makas angelägenheter?

- Ni tyckes vara uppretad, herr Wolfram, sade Bertois lugnt. Emellertid fordrar det jag har att meddela er, den klaraste överblick och det lugnaste betraktande. Låt mig därför först få förklara en omständighet som är av vikt. Amelie skall aldrig bliva min hustru, varken med er, eller med min egen vilja.

- Vad är detta för spetsfundigheter! sade Wolfram bittert och hånfullt.

- Inga spetsfundigheter alls, utan enkla sanningen! sade fransmannen så fast och allvarligt, att Wolfram nästan skämdes. Jag uppskattar fröken Amelie allt för högt, och har en allt för klen åsikt om mina egna för-

tjänster, för att våga kasta mina ögon ända upp till en sådan dam. Min landsmaninnas öde hade för längesedan väckt mitt intresse, och då jag trodde mig inse att hon fann Wipkys frieri oangenämt, och då jag vidare trodde att ett närgränsande emellan er bägge icke låg utom omöjligheternas gränser, så uppträdde jag som friare till Amelie, endast för att giva henne tid. Detta var det enkla sättet till mitt frieri. Ni finner i mig varken någon rival eller fiende!

- Verkligen, sade Wolfram med spotsk ton. Men han syntes ej hava någon orsak, att mot denne man visa sig högmodig och förfördelad, utan tillade mera uppriktigt.

- Om så förhåller sig, då tackar jag er. Men ni måtte väl förut hava talat med Amelie därom!

- Blott några ögonblick förut, svarade Bertois. Jag föll på den idéen först, då Wipky uppträdde med sitt förslag, och jag viskade min avsikt till henne.

- Gott, sade Wolfram, vad har ni vidare att förkunna mig?

- Icke något angenämt, svarade fransmannen. Eder foljeslagarinnas öde har tagit en bedrövlig vändning. Saken är följande, fortfor fransmannen. Jag var ifrån början övertygad om, att detta förslag av Wipky icke var ett resultat av ögonblickets ingivelse eller endast av ädelmod, utan av mogen överläggning. Doktorn måste hava känt, att ni avsagt er alla anspråk på er ledsager-ska, och då han, såvida jag ej tar fel, är ärelysten och eftersträvar ett högre inflytande, så kunde en förening med den kloka och bildade Amelie endast vara honom till fördel, sedan han övervunnit mormonfruntimrens första avundsjuka. Om Amelies skönhet vill jag ej tala vidare. Nog av, jag förberedde mig på att Wipky skulle lägga mig hinder i vägen. Och verkligen kom han andra dagen till mig och föreställde mig, med all den listighet, varav han är i besittning, att för mig, den V. H. I 23_354~-

simple hantverkaren, en sådan hustru som Amelie ej vore passande, att han ville skaffa mig en annan rik flicka och att jag borde avstå från mina anspråk. Jag svarade honom, att det var mig omöjligt, då jag älskade Amelie. Då blev han ond, förklarade att jag helt kort varit bland mormonerna och att det skulle väcka ett allmänt uppseende om en så ny medlem ville sätta sig upp mot ett av församlingens äldre och aktningsvärda överhuvud. Jag förklarade honom ändå att jag stod fast vid mitt frieri, och han lämnade mig ganska missnöjd.

Jag förutsåg att Wipky skulle intrigera mot mig, och fastän jag låtsade som jag lugnt återgick till mina sysslor, så gav jag likväl noga akt på hans beteenden. Han hade långa samtal med profeten och med de inflytelserikaste bland de äldste. I går morse kom även profeten till mig, och sade efter långa omsvep och ursäkter, att de äldstes råd beslutat, att be mig avstå till Wipky mina anspråk på franskans hand, och att han hoppades jag skulle uppfylla denna begäran. Jag blev likväl orubblig, då jag ville se, huru långt man ämnade gå, och gav samma svar till profeten, som doktorn fått. Då förklarade profeten i kraft av sitt ämbete såsom guvernör, att det visserligen gjorde honom ont, att nödgas handla strängt emot mig, men att de äldstes beslut stode fast och att Amelie måste bliva Wipkys hustru. Det stod mig visserligen fritt att lämna mormonförsamling-en, men han hoppades att jag skulle nöja mig med en rik och vacker flicka, som han ville skaffa mig till hustru.

Naturligtvis reste jag mig för att protestera häremot. Men innan jag fick ordet, antydde mig profeten att en motsägelse straffades med ofördröjlig utdrivning från församlingen och att sedan varje vidare frieri upphörde av sig själv. Som ni inser, måste jag foga mig därefter.

Jag var nu ängslig att få erfara, huru Amelie skulle- 355 -

upptaga detta tyranni. Jag såg att en deputation begav sig till huset, där Amelie bodde. Sannolikt skulle man meddela henne nämnda beslut. Vad hon svarat därpå, har jag ej kunnat få erfara. Jag vet endast att förlovningen skall fullbordas nästa söndag och att Wipky beter sig som han redan vore Amelies man. I dag är fredag. Tiden att överlägga är således kort, jag tvivlar inget ögonblick på, att man skall tvinga Amelie att antaga denna mannens hand, och Wipkys skurkaktighet är nog så stor, att han sannolikt skall genom våld och bedrägeri försöka uppnå sitt ändamål. Tyvärr är jag hindrad av min plikt, att offentligen uppträda mot mormonerna. Jag tillstår för er i förtroende, att endast vissa ändamål och befallning av en person, som jag tjänar och som jag högaktar, kvarhåller mig bland dem. Därför har jag kommit till er. Om ni ännu hyser en gnista av medlidande eller intresse för denna dam, så tror jag att nu är tiden inne att handla. Inom kort är det för sent!

Wolfram satt med korslagda armar och dyster panna. Kanske tvivlade han ännu.

- Ni tror således, att Wipky kunde vilja använda våld eller förräderi? frågade han därpå.

- Jag anser denne skurk färdig att begå vilken skändlighet som helst, svarade Bertois.

- Och varför kallar ni honom en skurk? frågade Wolfram.

- Jag har mina skäl därtill, svarade fransmannen. För mig står det fast att han väntade på Forterys död, för att bliva mormontågets anförare.

- Det är möjligt, jag har själv tänkt därpå, sade Wolfram. Men skulle han kunna vara så simpel emot en kvinna, mot ett värnlöst fruntimmer?

- Jag förmodar det, svarade Bertois. Men nu kommer det att gå till på följande sätt. Man bevakar Amelie så att hon icke kan undfly. Om söndag skall hon_ 356 -

tvingas att komma till kyrkan och viga sig med doktorn. Nekar hon att komma till kyrkan så sker vigseln hemma där hon bor. Man skall sedan tillåta Wipky att göra gällande sina rättigheter som man, och jag tvivlar ej på, att den listige skurken skall tvinga Amelie att erkänna honom som man.

- Och vad skall jag göra därvid? frågade Wolfram, liksom vaknande ur djupa tankar.

- Det kan jag icke säga er, min herre. Då jag kände deltagande för Amelie, kanske även för er, så ansåg jag det för min plikt, att underrätta er om, vad som förefallit. Det övriga måste jag överlämna åt er själv. Mitt ärende är uträttat.

Han väntade kanske att Wolfram skulle tala, men han förblev tyst.

- Farväl, sade fransmannen då. Jag hoppas, att icke det värsta må inträffa.

- Lev väl, sade Wolfram och reste sig från klipp -bänken. Jag tackar er. Jag vet icke ännu, vad jag bör göra. Men i alla fall är jag er tacksam.

Han räckte handen mot fransmannen, dock icke utan någon motsträvighet.

- Och ni sade mig, att bestämda ändamål kvarhåller er bland mormonerna? tillade han sedan.

- Ja, svarade Bertois. Men jag vågar icke vidare förklara mig däröver. Anse detta allt som en hemlighet, som jag meddelat er i förtroende. Farväl!

Han gick. Wolfram följde honom ett stycke med långsamma steg, och som det tycktes, försjunken i djupa tankar. Det var ett mekaniskt artighetsbevis.

- Än en sak! sade han därpå hastigt. Ni har en präktig bössa och en hirschsvängare. Jag har väl en bössa, men den är dålig. Vill ni sälja mig geväret? Jag kanske behöver det bättre, än ni. Vill ni göra mig denna tjänst?

- Gärna, svarade fransmannen. Men jag kan icke- 357 -

sälja den till er. Denna bössa är en skänk. Jag kan endast bortskänka den igen. Vill ni ta den som ett minne av mig, så skall det vara mig kärt. Sälja den kan jag icke.

- Välan, jag tar den, sade Wolfram efter kort besinnande. Tag i stället denna ring. Jag har hittills burit den som ett minne. Men jag skall ändå aldrig glömma den som kvarlämnade honom åt mig. Lämna mig även hirschsvängaren. Mig förestår en vandring igenom Öknen och jag behöver vapen. Till och med behöver jag be er om det krut och hagel ni har hos er. Ni kan alltid få det ersatt där borta i Deseret, under det att tillträdet till detta ställe är mig förbjudet.

- Med största nöje! sade fransmannen artigt och förekommande, och efter några minuter befunno sig hans bössa, hirschsvängaren och ammunitionen i Wolframs händer.

- Och om tillfället skulle förunna mig att få tala några ord med Amelie, sade Bertois - vad skall jag då säga henne från er?

- Intet, intet, min herre! svarade Wolfram kort och vände sig om. Fransmannen nedsteg hastigt utför berget. Däruppe gick Wolfram i häftig rörelse fram och åter. För första gången efter den förskräckliga söndagen, hade en bestämd tanke, en slags plan återväckts i hans själ. Amelie var i fara. Skulle han åtaga sig henne? Vågade han

rädda henne? Kunde han tänka därpå?

Obeslutsam, ständigt uppgörande nya planer, än hoppfull, än tvivlande, än gående hastigt av och an, än sittande, än stående, tillbragte Wolfram den övriga delen av dagen, till natten inbröt. Intet störde honom, annat än kondorens kraxande, som tycktes vara pinad av hunger och häftigt skakade på sin kedja.

- Välan, så måste det ske! sade han slutligen. Och denna natt skall avgöra saken!- 358 -

Det hade blivit alldeles mörkt. Från Deseret syntes ej heller ett enda ljussken. Wolfram gick till grottan tog pistolerna, som han där hade gömt, undersökte dem, spände hirschsvängaren om sig och gick därpå ned till sin båt.

Det var strax före midnatten då han landade vid nya Jerusalem. Hela kolonien låg i djup sömn framför honom. Undantagandes de få vakter som voro utställda åt landsidan, mot indianerna, måste alla mormonerna sova. Wolfram hade uppgjort sin plan. Han gick raka vägen mot huset där Amelie hittills hade bott.

Det syntes ej mera något ljus i detta hus. Wolfram hade väntat det. Men han visste var det fönstret befann sig, som tillhörde Amelies rum, och om än huset bevakades, så hoppades Wolfram ändå att med en stång lyckas räcka fönstret och kunna väcka Amelie.

I begrepp att uppsöka en sådan stång, gick han till en närbelägen timmerplats.

-- Herr Wolfram! viskade en röst bredvid honom. Ja, det är ni!

Ynglingen spratt till och grep efter sina pistoler. En människa reste sig upp bredvid honom i mörkret. Han igenkände fransmannen.

- Jag visste att ni skulle komma, viskade denne, och jag har en ledsam nyhet att meddela er. Amelie är icke mera här i huset. Man ansåg henne icke säker här längre. Hon har i afton blivit förd till guvernörens boning. Uppgiv emellertid ej allt hopp! viskade fransmannen. Känner ni lägenheterna i guvernörens hus?

- Åh ja, tillräckligt, svarade Wolfram. Jag har ofta varit hos honom. Men utan tvivel är Amelie i fruntimrens rum? Och för att komma till detta, måste man passera det rum varuti guvernören sover.

- Alldeles riktigt, sade Bertois. Guvernören har två hustrur. Endast den enas rum stöter till guvernörens. Amelie befinner sig i den andra fruns rum. Till- 359 -

detta kan man komma från förstugan, men kanske bättre ifrån gården, då man kan antaga att förstudörren ar låst. Det är endast frågan om att komma in i huset som vanligen är stängt. Och därtill skall jag hjälpa er. Jag skall väcka guvernören och låta säga honom, att jag nödvändigt vill tala vid honom. Man skall öppna huset, och ni kan begagna tillfället att smyga er in. Vad jag talar med guvernören om, det bliver min ensak. Jag skall i varje fall så länge uppehålla honom, att ni hinner utföra ert företag.

- Välan, så kom! sade Wolfram. Jag har beslutat mig, måtte hända vad som helst. Tror ni att huset för övrigt kan vara bevakat?

- Jag tror det icke, svarade Bertois. Man anser Amelie säker hos guvernörens fru.

Båda följdes åt i mörkret, icke ett enda ljus syntes brinna i hela nya Jerusalem. Gatväktare funnos ej. Varje mormon fick skydda sitt hus och sin familj så gott han kunde. Även guvernörens hus, som de uppnådde om fem minuter, låg i djupaste tystnad och mörker.

- Gå nu avsides och begagna sen det gynnande ögonblicket viskade Bertois. Därpå framträdde han till huset och bultade på fönsterposten.

Det dröjde länge, innan det blev liv invändigt och innan man efterfrågade den nattlige gästens begäran. Därpå öppnades dörren och Bertois gick in.

Wolfram närmade sig nu dörren och fann, att den lyckligtvis icke blev åter igenstängd. Han inträdde därför helt trankilt i huset, gick igenom förstugan, upplåste dörren som ledde till gården och befann sig nu på en kringbyggd

plats.

Han visste att en fruntimmerskammare låg utåt gården. Fönstren voro tillslutna med grova träluckor. Glasrutor funnos icke i fönstren. En sådan lyx kände på den tiden ej en gång guvernören i nya Jerusalem.- 360 -

Emellan fönsterramarna var endast utspänt tunnt flor, som tjänade till att avhålla insekter.

Fönsterluckorna slöto ej tätare till, än Wolfram kunde se ett svagt ljussken i rummet, sannolikt av en nattlampa. Wolfram öppnade luckorna som endast voro tillförda, och kastade en blick in i kammaren.

En kvinna låg i en säng och sov. Det var guvernörens fru. En annan satt - om hon sov eller vakade, kunde ej urskiljas - vid ett bord med huvudet lutat mot handen. På hennes långa blonda hår igenkände Wolfram Amelie. Utom dessa, båda, fanns ingen i rummet.

Han kunde ej önska sig ett bättre tillfälle. Han upptog sin kniv ur fickan, bortskar floret och öppnade sedan inifrån den ena fönsterbågen och gick in i rummet. Det berodde nu endast på att kunna underrätta Amelie, som satt bortvänd från fönstret, utan att frun därvid vaknade.

Wolfram smög sig på tårna fram till Amelie, släckte lampan, lade sin hand på Amelies axel och viskade hastigt: det är jag Wolfram.

Amelie spratt till, Wolfram återhöll hastigt hennes ord.

- Inget ljud, jag ber, jag besvär er! viskade han. Väck icke frun och följ mig genom fönstret. Vi måste båda fly!

- Är det ni Wolfram, är det verkligen ni? viskade Amelie darrande.

- Det är jag. Känn på mitt hår. Bär någon annan härstädes sådant hår?

Han förde hennes hand till sitt huvud, han kände hur den darrade.

- Följ med! båd han än en gång och enträgnare. Han höll hennes hand i sin. Amelie hade uppstigit.

Han drog henne hastigt med sig till fönstret, klev först ut själv, och lyfte sedan henne Över till sig.- 361 -

- Men Wolfram, vart vill ni föra mig? frågade Amelie bävande.

- Inga frågor nu! svarade den unge mannen kort och tyst. Håll er nära intill mig!

Han beträdde förstugan, och efter få hastiga steg befunno sig båda utanför huset. Det värsta tycktes vara överståndet. Wolfram tog Amelies arm och skyndade med henne i mörkret mot sjön. Det borde förmodas att de icke skulle möta någon.

Likväl for Wolfram tillbaka, då han, vid ett hus som de ilade förbi, fick se dörren öppnas och sn man med en Ivkta kom ut. Det var Wipky, doktorn.

Mormonens skarpa ögon hade ögonblickligen igenkänt Wolfram och Amelie.

- Hälla, vad är det? Är det du Wolfram? skrek han med hög röst.

Ynglingen släppte Amelies arm och vände sig till Wipky.

- Jasr förutser, att du skall göra larm, sade han kallt. Där, tasr emot detta som avkylningsmedel. Det skall räcka till för några timmar.

Och med säker hand gav han doktorn ett slasr för pannan, vilket denne ej kunde oarera och som sträckte honom avdånad på tröskeln till huset.

Därpå fattade han ånyo Amelies arm utan att vttra ett ord och ilade med henne så fort han kunde till sjöstranden och det ställe där båten låg.

Först här tycktes Amelie komma till besinning. Hon dröjde.

- Vart vill ni föra misr, Wolfram? fråsrade hon.

- För det första vill jag föra er till ön, svarade Wolfram efter en paus och med dämpad dov röst. Jag kan icke lova någonting. Jag vill och jas: måste lämna denna ort. Följ mis:, det skall bliva er lycka.

- Min lycka? Knappast,'om ni är samma människa, som förut.- 362 -

- Jag har blivit en annan, Amelie, en annan! sade Wolfram dovt och tungt. Ännu en gång, förtro er åt mig i l veka som olycka? Ja eller nej!

- Och ni vill vara min ledsagare, min beskyddare, min räddare, ej något vidare?

- Intet vidare - om ni så önskar! sade Wolfram.

- Må det då ske, och jag anropar Gud till vittne att ni talar sanning.

Wolfram steg i båten. Han räckte Amelie sm hand och om en minut befann sig även hon i den lilla, farkosten. Wolfram stötte ut.

överfarten dröjde ej länge. Ynglingen överlade om han genast borde fortsätta flykten. I alla händelser måste han hämta sina vapen från ön. Även kände han ej sjön nog, för att våga i mörkret böria vågstycket att genomskära den i hela dess bredd. Han hoppades även att mormonerna icke strax skulle förfölja dem. Det var även möjligt att de icke tänkte alls på nåston förföljelse. Dessutom ville han först tala med Amelie.

Under överfarten hade de ej växlat ett ord med varandra. Även nu ledde Wolfram sin forna älskade tigande uppför klippan. Komna till grottan, påtände häri en liten lampa, som han lör detta ändamål själv hade förfärdigat sig, och bad Amelie lägga sig på en mossbädd som han beredde åt henne.

Kondoren Som blivit störd i sin sömn och vädrade en främmande person, reste sina fjädrar och kraxade. Amelie betraktade det kolossala djuret med darrning och förskräckelse. Wolfram lugnade likväl fågeln, som om några minuter åter insomnade.

Därpå gick han ut ur grottan och såg framåt nya Jerusalem. Ännu kunde han ej märka ljus någonstädes; man syntes således ej ännu hava tänkt på att förfölja dem. Till en början berodde det på att kunna komma över sjön och landa vid en avlägsen punkt. Sedan hade han tvenne utvägar. Antingen taga rikt-- 363 -

ningen åt Kalifornien, eller vända sig norrut åt Oregon området, eller slutligen åt öster för att uppnå Nebraska och Missouri. Var och en av dessa vägar var lång och farlig, samt förde genom ödemarker och över bergshöjder, som endast beboddes av indianer. Det närmaste området var Kalifornien, och Wolfram bestämde sig för detsamma. Han kunde då hoppas, att på ungefär tre veckor hinna till en hamn, där han kunde inskeppa sig till Europa eller östra delen av Nord-Amerika. Visserligen felades honom penningar därtill. Men han fick arbeta i hamnen tills han hade förtjänt dem.

Han gick tillbaka till grottan. Amelie satt på mossbädden och ovillkorligen sänkte sig hennes blickar då de mötte ynglingens.

-- Jag har beslutat mig att taga vägen åt Kalifornien, sade han. Det är en lång och farlig väg. Skulle ni med mig vilja dela densammas mödor och besvär?

T- Huru kan ni fråga, Wolfram? sade Amelie lugnt och ömt. Jag har beslutat, att våga ?illt, för att komma ifrån dessa människor, detta land.

-- Gott då, sade Wolfram. Det bliver frågan om att hinna till en hamn och inskeppa oss till Europa eller någon annan plats. Dock felar mig penningar därtill. Har ni några?

- Nej, svarade Amelie, ånyo slog hon ned ögonen. Redan i New-York -

Hon fulländade ej meningen. Men över Wolframs ansikte drog sig en mörk rodnad. Han påminde sig, att Amelie där hade givit honom sina sista penningar.

--Jag skall arbeta! sade han beslutsamt. På sex veckor skall jag kunna förtjäna så mycket, att jag kan betala överresan för oss båda.

- Arbeta, Wolfram? sade Amelie med ett milt leende, som trängde djupt in i den unge mannens själ. Det skall bliva eder svårt efter så lång vila.- 364 -

Wolfram bortvände sig hastigt, och medan han sökte efter sina vapen, ordnade och iståndsatte dem, lutade sig Amelie tillbaka och tycktes försöka att vilja sova. Så förgingo två timmar. Dagen kunde icke vara långt borta. Före dagbräckningen ville han lämna ön. Han hopsamlade därför vissa föremål som nu kunde vara honom till nytta, en hacka, en hammare, en jaktväska, och nedstesr utför klippan, för att läsrsra dem i båten. Det gjorde honom ont att nödgas kvarlämna kondoren. Men medtaera honom kunde han icke. Och friheten var säkert kärast för fågeln.

Nedanför klippan fanns ej båten där han förtöjt honom. Han trodde att han i mörkret irrat sig, och sökte vidare. Ingenstädes fanns båten. Vågorna, som voro helt obetydliga, kunde aldrisr hava ryckt bort honom. Kunde mormonerna ha följt honom och borttagit båten?

Detta var ett oväntat och hårt slag. Nu var han överlämnad till mormonerna på nåd och onåd. Att simma tUl land och där ta en annan båt, var icke allenast farlisrt, utan kunde även lämna honom i mormonernas händer. Obeslutsam och förtvivlad stod Wolfram på klippan. Dagningen inbröt. Han tyckte sig märka lånert bort på sjön två mörka punkter. Det måste vara båtar. Var faran så nära?

Wolfram skyndade upp till Amelie. Hon sov ej, hon kom emot honom.

- Ett hårt slag har träffat oss, Amelie! sade han dvstert. Min båt är borta. Vi äro i mormonernas våld och jas: för min del är förlorad, såvida icke ett underverk bringar räddning.

- Store Gud! skrek Amelie bleknande. Ännu en ^ånj? bedragen? Och nu då jag besrvnte att hoppas! Förskäckligt! Är ni säker på er sak, Wolfram?

- Helt visst! Mormonerna hava under natten stu-_ 365 -

lit båten ifrån mig, för att beröva mig tillfället att fly. Ön är nu ett rängeise tör oss båda.

- Och finnes då ingen annan utväg? ingen räddning! suckade franskan.

- Nej! det vill säga att ni återvänder till mormonerna och jag beslutar mig att ensam lämna Deserets område. Och det är en nåd av mormonerna, om de tillåta mig det. Jag tvivlar därpå.

- Jag återvända! Nej, icke numera! sade Amelie. Finnes ej något annat medel, icke ett enda?

Wolfram stod i djupa funderingar. Hastigt flög en glädjestråle över hans ansikte. Det var en hemsk glädje.

- Jo, det finnes ännu ett annat medel, ett förtvivlat! sade han. Det bringar död eller räddning!

- Och vilket är det?

- Jag skall sedan säga er det, nu är det för tidigt. Ni skulle bäva tillbaka därför!

Han tog sin egen bössa, sedan geväret som Bertois skänkt honom, och pistolerna samt gick ut ur grottan för att ifrån sin klippbrant kasta en blick ut åt sjön. Han hade ej sett fel. Två stora båtar, bemannade med beväpnade mormoner, närmade sig ön långsamt och tycktes söka en gynnande landningsplats.

- Vad vilja dessa människor? frågade Amelie, som tyst hade följt efter honom. Återfordra mig?

- Sannolikt, och även straffa mig, svarade Wolfram med ett hånskratt. Nåväl, våld emot våld! Jag känner mig inte ängslig.

- Ni vill således strida mot denna övermakt? frågade Amelie?

- Ja säkert! svarade Wolfram. Jag ber att ni går in i grottan då det gäller.

- Men det skulle bringa er döden och beröva oss den sista resten av hopp.

- Nej! sade Wolfram beslutsamt. Och om än så- 366 ~

vore - jag måste en gång avkyla min hämndetörst mot dessa mormoner. Gå ni tillbaka, Amelie, jag måste tala vid dessa människor innan de komma för nära ön. Och sedan skola snart kulor tala i stället för ord. Gå ni tillbaka, jag ber er l

- O, Wolfram, sade Amelie och tryckte händerna för sitt bleka ansikte, uppoffra er icke för min skull! Reta icke dessa människor. Jag vill återvända, om det skulle påfordras.

- Icke för er skull, nej! svarade han. Jag kämpar för mig själv. Gå ni.

Båtarna voro nu på ett bösskotts avstånd från ön.

- Hälla! skrek Wolfram med stark stämma emot dem. Vad vill ni?

- Vem angår det? Vi vilja till ön! blev svaret.

- Det är min ö, och jag förbjuder var och en att närma sig och lägga till.

- Er ö ? Den tillhör de troendes församling. Den tillhör nya Jerusalems område. Ingen hedning, ingen bannlyst vågar bo på den!

- Gott! Tillbaka, säger jag er, eller ni har en kula ibland er! sade Wolfram.

Mormonerna rodde på. Wolfram fattade lugnt Bertois bössa.

- Jag vill se om den är så god, som den ser ut, sade han, mönstrande geväret med välbehag. Den första kulan skall endast träffa båtens stäv rätt över vattengången!

Han lade an och siktade knappast en sekund. Skottet genljöd från klipporna och det lätta slag som följde strax efter, gav tillkänna att kulan träffat trä.

Wolfram gick bakom en klippa för att vara betäckt. I båten uppstod genast förvirring. Flertalet av mormonerna drogo sig tillbaka åt aktern på det att fören av båten skulle höja sig. Två man undersökte hålet.- 367 -

Kulan hade endast gjort ett litet hål, som lätt var tillstoppat.

- Var förnuftig, Wolfram! skrek nu en stämma, som Wolfram genast igenkände såsom Hillows. Utlämna franskan och lämna ön. Då skall allt bliva glömt och guvernören vill låta nåd gå för. rätt.

- Hillow, det gör mig ont, att jag måste avslå en begäran av dig! svarade Wolfram. Men nåd kan aldrig komma ifråga. Giv mig tillbaka båten, som ni stulit ifrån mig. Och låt mig med franskan välja min egen väg - efter behag.

- Det låter sig icke göra, Wipky påstår att vi måste ha franskan med oss, sade Hillow.

- Nå, så kom då! sade Wolfram. Men det gör mig ont, att några av er måste bita gräset.

- Gör icke så många omständigheter! sade en annan av mormonerna. Framåt.

Roddarna satte ånyo årorna i gång. Wolfram hade laddat bössan ånyo. Han siktade lugnt, sköt av, och samma mormon som kommenderat: "Framåt", nedsjönk bland sina kamrater, som det tycktes dödligt sårad.

- Hämnd! hämnd! Ned med skurken skållade det från båten.

Roddarna fördubblade sina ansträngningar. Även den andra båten närmade sig ön. Inom få minuter kunde de lägga i land.

- Det beror på, var de lägga till, mumlade Wolfram för sig själv, tio minuter har jag alltid på mig, ty Hillow skall inte så lätt finna den bekväma vägen, tio minuter - således, ungefär tio mormoner. Men det är tjugufem - en strök - återstår likväl fjorton. Och slutligen den sista utvägen. Gud vare mig nådig!

En rysning genomgick honom. Men redan hade han bössan vid Örat, stirrade, och åter föll en mormon. Kulorna veno kring Wolfram, men han stod betäckt- 360 -

bakom en sten och ändrade för övrigt sin ståndpunkt för varje gång. Ännu två mormoner föllo innan båten lade

till. Olyckligtvis för Wolfram lade de till på samma ställe där hans båt förr hade legat, och härifrån förde en tämligen bekväm väg till bergets spets.

Det vore en galenskap att försumma ännu mer tid, sade Wolfram för sig själv. Om fem minuter kunna de vara uppe och då bleve det för sent. Till verket I

Han skyndade till Amelie som stod darrande och blek vid grottans ingång.

- Komma mormonerna hit upp, skola de döda mig! sade han med en hemsk beslutsamhet. Men det finnes ännu ett sätt att komma undan. Vill ni anförtro er åt mig, så befall er själ i Guds händer! Vi hava mera utsikt att bliva dödade, än att kunna lyckligt undfly dessa människor. Eller har ni lust att ensam kvarstanna?

- Ensam? nej, på intet villkor! Men vilket är detta medel, sade Amelie.

- Denne kondor! sade Wolfram med ett hemskt leende. Han skall bära oss igenom luften!

Amelie utstötte ett skrik av förtvivlan. Men Wolfram gav henne ingen vidare förklaring. Hastigt lade han tyglarna på djuret, fastade lädergördeln kring kondorens hals och band sedan ytterligare ett tåg om dess liv. Därpå hängde han på sig båda gevären, tog pistolerna i fickan och lösgjorde kondoren från kedjan.

- Det lyckas kanske, sade han med samma hemska leende till Amelie. I värsta fall kunna vi endast dö. Hoppa genast upp på fågelns rygg.

- Men är icke detta vänsinne Wolfram! döda mig hellre genast, då äro ju kvalen förbi.

- Det bliver alltid tids nog att dö! sade Wolfram. Är ni besluten?

Amelie närmade sig fågeln. Hon darrade och bävade. Man hörde mormonernas röster som tilltalade- 369 -

varandra och närmade sig hålan. Wolfram upplyfte Amelie på kondorens rygg.

- Håll er fast med den ena handen i detta streck, säkert fast, fatta sedan med den andra min vänstra arm, min rock eller min krage, sade Wolfram. Blunda sen och bed till Gud. Kanske han gör ett under för att rädda oss.

Därpå svängde han sig upp på djurets nacke fattade med vänstra handen handtaget på gördeln och tyglarna med den högra. Mormonerna syntes nu uppe på klippan.

- Framåt, Grip! skrek Wolfram och blåste i djurets ögon. ,.|;..,,;

Det blev oroligt och hoppade ut ur grottan. Genast tycktes det känna att kedjan ej mera hindrade dess fria rörelse. Det utsträckte sina mäktiga vingar och var i nästa ögonblick på klippans spets.

- Håll fast för Guds skull! Jag besvär er! sade Wolfram.

Själv hade han blivit likblek. Det var nu ej mera någon lek, något försök, det var ett vågstycke på liv och död. Det var nästan vansinnigt att hoppas att ett sådant företag skulle lyckas. Men nu var det för sent att ändra sig.

Medan mormonerna med vapen i hand och med förfärade blickar stodo därnere, och katolikerna ibland dem ovillkorligen korsade sig - utbredde kondoren sina vingar majestätiskt och höjde sig några fot upp i luften. Till en början tycktes tyngden av de tvenne personerna överväldiga honom. Men strax gjorde han en kraftansträngning och svävade uppåt allt högre och högre.

Om Wolfram i denna förtvivlade ställning tänkte på något, om han hade medvetande av sin förtvivlade belägenhet, det låter sig svårligen bestämma. Och för honom själv syntes det hela sedermera endast som en V. H. I 24- 370 -

dröm, som en vision. Hans vänstra hand höll krampaktigt fast om handtaget i lädergördeln, och likaså järnfast kände han Amelies hand fatta om hans armbåge. Han vågade icke se ned till henne.

- Tillslut ögonen! viskade han ännu en gång. Och nu, Gud hjälpe oss!

Strax därpå kände han att luften blev kallare, och då han vågade kasta sina blickar framåt, igenkände han ön, sjön

och dalen Deseret. Fågeln, vars vingar i början rört sig oregelbundet, började nu antaga en jämnare flykt, men strävade ännu alltid uppåt. Till en början tillslöt Wolfram ögonen, men sedan ansåg han det vara manligare att se faran mitt i ansiktet, än att med tillslutna ögon rusa emot henne, och han tvingade sig, att hålla ögonen öppna. Ön under honom blev allt mindre, och han såg tydligt sjöstranden inunder sig. Färgerna förlorade småningom sin skärande kontrast. Sjön blev blåare, bergen på landet antog en vitaktig grå färgton. Luften blev ständigt kallare.

Nu tycktes kondoren vila på sina utbredda vingar och observera. Hastigt utstötte han ett kraxande, sådant Wolfram aldrig hört av honom förr. Det lät nästan glatt och triumferande. Sannolikt hade djurets skarpa ögon igenkänt de högre bergskedjorna söderut, och instinkten sade honom att detta var hans hemort. Ty redan i nästa ögonblick strävade han ej mera mot höjden, utan började att i rak linje flyga vidare, mot söder efter vad Wolfram kunde märka.

Och nu begynte vår unge man en resa, sådan som troligen ingen dödlig före honom gjort, och varom man endast haft en aning i de arabiska sagorna ur Tusen och en Natt. Pilsnabbt kände han sig förd genom en kall bitande luft. Då han vände ögat åt sidan - ty bakom sig vågade han ej mera se - så märkte han en grå död massa. Utah områdets berg, vars enstaka toppar hastigt förändrade sig. Längre bort till höger- 371 -

såg han emellanåt en blå strimma som var något ljusare än himmelen. Det var havet, Stilla Oceanen.

Annars var flykten helt och hållet regelmässig, rörelsen angenäm. Men slutligen blev kölden odräglig. Wolfram kände en svår tryckning i ögonen, i tinningarna, i öronen, till och med i naglarna. Andedräkten blev tung. Han kände fingrarna styvna. Han måste vända huvudet tillbaka, emedan vinden tog ifrån honom andedräkten, och för första gången föll hans blick åter på Amelie.

Hon hade ögonen tillslutna. Ansiktet var blekt, nästan blåaktigt. Med vänstra handen höll hon om tåget, och den högra grep ännu om hans arm. Men han kände huru tryckningen av hennes fingrar blev alltjämt svagare. Även hennes fingrar tycktes stelna i kölden. Hennes huvud sänkte sig allt djupare och djupare.

Vid anblicken av den fara vari hon svävade, förlorade ynglingen sin styrka och kände sig skakad och angripen av svindel. Det var nära, att han hade släppt sitt fäste i gördeln. Men ännu en gång hämtade han sig. Han tillslöt ögonen. Hån visste ej mer, var han befann sig.

Han hade ej heller mera begrepp om vad tiden led. Han visste icke om minuter eller timmar förgingo. Han hade endast en enda känsla: känslan av isande köld och tilltagande styvhet. Han kände även huru Ame-lies huvud gled längre ned.

Huru länge skulle detta ännu räcka? Wolfram kände att hans hand förlamades, att den måste släppa sitt tag. Och detta måste förr hända Amelie. Vid tanken på henne öppnade han åter ögonen och såg ned till henne. Redan höll hon endast svagt fast i tåget med vänstra handen. Hennes fingrar voro blå och stela. Huvudet, som hon vilade mot Wolframs bröst var nästan hennes enda fäste. Sjönk detta undan måste- 372 -

hon falla. En kall rysning gick genom Wolframs lemmar.

Men då bemannade han sig ånyo, till fullt medvetande av sin själskraft. Han övertänkte redigt sin belägenhet. Fågelns krafter höllo i alla händelser längre ut, än Wolframs och Amelies. Man kunde förutse, att kondoren ej skulle stanna förr, än han hunnit Kordil-lernas bergspetsar, hans hembygd. Huru länge detta skulle dröja, visste Wolfram väl icke. Han kände blott att han ej kunde uthärda så länge i denna belägenhet. Han måste därför finna på något medel, att tvinga fågeln nedsänka sig. Skulle han driva honom genom slag i huvudet? Han ville försöka.

Han släppte tyglarna, som han ännu alltjämt hållit med högra handen, och gav fågeln ett hårt slag på näbben. Denne hukade sig tillsammans, men fortsatte likväl sin jämna flykt. Då Wolfram förnyade slagen, blev han orolig och skakade sig. Wolfram utstötte ovillkorligen ett skrik. Han hade nära fallit av.

Detta försök måste han således uppge, såvida han ej ville befara det värsta. Han försökte med lockelser. Han kallade fågeln vid namn, han visslade med tungan. Förgäves! Kondoren tycktes nu endast känna hemlängtansinstinkten. Han strävade mot söder, till Kor-dillerna.

Vad var att göra? Wolfram funderade på en sista en förtvivlad utväg. Om han söndersköt fågelns ena vinge, så måste han sänka sig mot jorden. Men det var lika möjligt, att han gjorde en våldsam rörelse och avskakade dem båda. Nej, det gavs blott ett enda förtvivlat medel.

Med sammanbitna läppar och den hemskaste dödstanke framdrog Wolfram långsamt den ena pistolen och spände honom. Ännu vacklade han, ännu överlade han, krafterna lämnade honom. Handen darrade, pistolen föll ifrån honom. Den föll, dit Wolfram kanske- 373 -

snart skulle följa efter. Hans hjärta klappade knappast mera, då han lyssnade. Men han hörde likväl ej skottet, som måste följa då pistolen föll mot marken. Han hörde intet.

Han tog den andra pistolen och spände honom. Därpå vände han sig till Amelie.

- Amelie, viskade han, förstår ni mig ännu? Håll er fast, endast säkert fast!

Hon svarade ej.

- Gud i himmelen stå mig bi! sade Wolfram. Jag gör det ej för mig, utan endast för henne.

Han höll pistolen tätt intill fågelns strupe. Han tryckte av. En svag knall darrade genom luften. En häftig ryckning. Wolfram klämde sig hårt fast vid gördeln. Med högra handen grep han efter Amelie. Han visste ej om han sjönk, eller steg. Men det föreföll honom som han kände luften bliva varmare. En dödsångest angrep honom. Hade han ännu icke nått jorden? Vad hade hänt? Fågelns vingar förblevo till hälften utbredda. Han såg nu ej mera. Hans ögon tillslöto sig.---------------------

Då medvetandet återvände, var det första han såg, en ryttare, som bemödade sisr att få sin oroliga och stegrande häst att stanna. Vid åsynen av denne ryttare, överkom honom en obestämd påminnelse.

Då han fann att han ännu levde, återkom även ungdomens och självmedvetandets kraft. Han sprang hastigt upp.

Men med detsamma föll han åter. Hans lemmar voro liksom brutna. En svindel ansrrep honom, det svartnade för hans ögon. Dock gick detta anfall över. Wolfram kunde höja sig på knä och se efter Amelie.

Hon låg till hälften på jorden och till hälften på kondoren. Hennes ena hand fattade ännu om tåget Hennes ansikte var likblekt och intet hos henne förrådde ett spår till liv.- 374 -

- Amelie, vakna, jag ber dig! ropade Wolfram gripen av en dödlig ångest. Min Gud! Om hon vore död! Ack min herre, kom oss till hjälp!

Dessa ord riktades till ryttaren, och följdes av en bedjande åtbörd.

Under tiden hade det lyckats ryttaren att styra sin häst. Han steg av, band den skygga hästen vid stammen av ett litet träd, tog fram ur sadelväskan en liten flaska och närmade sig den egna gruppen, som bildades av den livlösa kondoren, den knäfallande Wolfram och den livlösa Amelie.

- För tusan! sade han. Något sådant har jag aldrig i mitt liv sett förr. Skulle ha utskrattat den, som velat inbilla mig det. Varifrån kommer ni?

- Fråga mig inte, åtminstone inte nu! sade Wolfram ängsligt. Hjälp denna dam om ni kan. Min Gud, vad skulle alltsammans gagna till, om hon vore död?

- Död? Det tror jag inte! sade ryttaren. Detta bör hjälpa till en början. Vänta ännu i fem minuter, och ni skall se att hon slår upp ögonen.

Han öppnade med vänstra handen Amelies blånade läppar och indröp några droppar av den lilla flaskans innehåll. Sedan^ framtog han en vinbutelj.

- Se här, detta är för er! sade han och räckte honom buteljen. Det skall göra er gott. Och passa nu på om fem minuter är flickan frisk och munter som en fisk.

- Gud löne er därför! sade Wolfram, som häftigt drack ur flaskan, men jag måste hava sett er förut. Ursäkta mig!

mitt huvud är nu så svagt och angripet.

- Sett mig? Det tror jag nog, sade ryttaren. Vi talade med varandra åtminstone i söndags, i mormon-kolonien vid Saltsjön.

- Ja, där var det, alldeles riktigt. Det var ni! sade Wolfram. Nå min herre, säg mig först en sak. Huru långt äro vi från Deseret, och huru dags är det?

- Klockan är halv åtta på morgonen, och vi äro- 375 -

ungefär tvåhundra engelska mil från mormonerna, svarade främlingen.

- Två hundra mil? sade Wolfram och orden dog på hans läppar. Min herre, då hava vi på två timmar blivit förda två hundra mil av denne fågel?

- Detta må den onde tro, men inte jag! sade främlingen. Det är en 'fabel.

- En fabel? nej, vid Gud, det är rena sanningen! sade Wolfram. Eller kanske det är en fabel, att vi kommit från luften på denna fågel?

- Nej, det är sanning! sade amerikanaren. Jag har ju sett det med egna ögon, skulle visst inte tro det annars. Ser ni! jag kom på min häst vägen fram och såg helt förnöjd upp i luften - då upptäckte jag en punkt högt uppe. Ack, tänkte jag, det måste vara en stor fågel. Huru kommer den häråt? Då jag sett en stund därpå, var den slutligen mitt över mig. Jag tog fram min kikare, och upptäckte att det var en kondor. Men på samma gång fick jag se något liknande ett moln -

- Det var mitt skott! avbröt Wolfram, som avhörde honom nästan änslig.

- Sannolikt, fortfor främlingen. Nog av, jag såg molnet, och strax därpå föreföll det mig som kondoren kom mig närmare, jag trodde mig se fel, men nej, han kom verkligen. Slutligen såg jag honom helt tydligt med blotta ögonen. Min häst såg honom även och blev skygg. Och hastigt nedföll hela massan med ett fruktansvärt slag här mitt framför mig. Hade jag varit tre steg längre fram, hade han slagit ihjäl mig! Men säg mig, huru hade ni kommit på denna galna idé?

Wolfram var icke särdeles böjd att berätta sitt äventyr. Han framstammade med avbrutna ord någonting, varav främlingen kom att gissa det ungefärliga sammanhanget av detta äventyr. Han avhörde uppmärksamt.

- Sannerligen, jag skulle knappast kommit på den-- 376 -

na tanke, sade han för sig själv. Det måste vara en stark karaktär och en beslutsam vilja, som vågade detta! Wolfram hade avhört dessa ord och riktade sina ögon på Amelie. För första gången rörde hon på handen, och Wolfram utstötte ett glädjeskrik. Sedan öppnade hon lapparne och försökte att andas. Även hennes tillslutna ögonlock öppnades något litet.

- Gud ske lov! hon skall leva! sade Wolfram glad. Jag tackar er, herre!

Han tog Amelie i sina armar och försökte att uppresa henne. Men hon tycktes ännu vara för svag. Hon sjönk allt jämt tillbaka igen.

- Hör på, ni måste nu låta flickan vara i rö! sade främlingen. Om det är sant vad ni förtäljer mig, så har hon hållit ut tillräckligt. Hon måste så småningom hämta sig. Kom, vi skola sätta henne där i solen, så att hon småningom må kvickna till. Det skall verka bättre, än en plötslig överraskning och våldsamma medel. Kom!

Lugnt, men med styrka fattade han Amelie under den ena armen, och Wolfram hade nu hämtat sig tillräckligt, för att kunna stödja henne under den andra. Sålunda förde de henne, som tåligt lät behandla sig, bort till en sten, lutade henne med ryggen mot densamma och bringade henne i n sittande ställning. Därpå gned främlingen hennes ansikte och händer med vin. Wolfram betraktade henne medlidsamt.

- Den arma, stackars flickan! suckade han djupt. Och allt detta för min skull.

- För er skull? frågade främlingen. I vilket förhållande står ni då till henne?

- Hon är allt, vad jag nu äger på jorden! sade Wolfram nästan stolt. Och så sant mig Gud hjälpe, skall jag bevisa, att hon är mitt allt! Ja, det vill jag!

Främlingen betraktade honom uppmärksamt, utan att han märkte det och gick därpå till kondoren, som- 377 -

låg med till hälvten utbredda vingar och sönderskjuten hals på marken.

- Ett ståtligt djur! sade han. Vilken kraft! vilka vingar!

- Ja! suckade Wolfram, som hade följt honom. Det gör mig mycket ont om djuret. Jag skulle hellre expedierat tio mormoner än denna fågel. Och därtill var han räddare av hennes och mitt liv.

- Människa! sade amerikanaren, tänk icke nu på så mordiska saker. Har ni ännu tackat Gud! Böj knä och bed till honom. Han har räddat er genom ett underverk.

Vid varje annat tillfälle skulle Wolfram hava tillbakavisat en dylik uppmaning. Men de sista timmarna hade uppmjukat hans sinne, och utan att svara, nedsjönk han på knä och hans darrande läppar viskade fram en varm och innerlig tacksamhetsbön.

- Se, det tycker jag om, sade främlingen och berörde lätt men förtroligt Wolframs axel. Och säg mig nu, vart vill ni hän och varmed ämnar ni begynna?

- Det vet jag sannerligen ej! svarade Wolfram tankfull. Jag är obeväpnad - han hade ånyo lagt ifrån sig geväret innan han besteg kondoren - utan penningar, utan livsmedel. Och var befinner jag mig ungefär?

- Jo, nära gränsen till Kalifornien, sade främlingen. Större platser finnes ej i närheten, knappast enstaka nybyggen. Till havet har ni ännu vid pass tre hundra engelska mil, kanske något däröver, och med flickan skulle ni behöva mer än åtta dagar att hinna dit, kanske tio å tolv. Men om ni vill vända er kosa mot söder, så hinner ni på ungefär åtta dagar till ett nybygge, som tillhör lord Hope.

- Lord Hope? sade Wolfram och tycktes besinna sig. Är det icke på önskningarnas berg?

- Jo, jag tror, att man kallar klippan så. Lorden- 378 -

skall vara en människovän, och då han är en smula enstöring, så skall er historia intressera honom och han skall taga sig an er. Det är det närmaste ställe varest ni kan finna någon hjälp.

- Nej, icke till lorden, sade Wolfram, jag vill ej ha något med honom att göra.

- Varför icke? Känner ni honom och är han er fiende? frågade amerikanaren.

- Han har dödligt förolämpat mig! svarade Wolfram. Dock nog därom.

Amerikanaren nöjde sig likväl icke därmed, utan avlockade ynglingen hela historien om hans olyckliga sammanträffande med lorden.

- Hm! sade han därpå. Om ni icke illa upptager det, så hade ni orätt och lorden rätt. Med kallt blod skulle ni hava insett detta.

- Ja, kanhända, svarade Wolfram missnöjd. Men jag har svurit lorden hämnd och i alla händelser vill jag icke begära någon tjänst av honom. Men låtom oss avbryta detta ämne.

- Som* ni vill, sade amerikanaren. Men ni skall dock inse, att ni inte med flickan kan begiva er igenom vildmarken utan plan eller ändamål?

- Jag inser det, sade Wolfram dystert. Men vad skall jag göra? Jag är rådlös.

- Nå så hor vad jag har att säga! sade främlingen. Som jag i mormonstaden nämnde för er, är jag stadd på en resa till Nebraska. Mitt mål är snart uppnått. Pistolerna äro nog till vapen för mig, och då jag lärt känna er som ?e*h modig och oförvägen sälle, så vill jag göra er en tjänst och skänka er min bössa, naturligtvis även ammunition

och vin så mycket jag kan umbära. Och då ni sannolikt även behöver kontanta penningar, så vill jag bifoga även dessa, och ni kan framdeles sända mig dem tillbaka. Nå?

- Jag är eder av hjärtat tacksam! sade Wolfram,- 379 -

verkligen rörd. Ej endast för min skull, ty jag skulle väl komma fram i världen sådan jag är, men för flickans skull. Och varthän skall jag återskicka penningarna? Var bor ni?

- Lämna dem i New-Orleans till Nathan Brothers & Comp., svarade främlingen. Då skall jag säkert få dem. Och sedan det bästa som jag kan ge er: ett gott råd. Ni är arkitekt, som jag hörde hos mormonerna. Jag betvivlar icke att ni kan åstadkomma något dugligt, om ni vill. Jag har hos mormonerna sett de nya anläggningarna, som äro påbörjade efter edert utkast, jag tyckte om dem. Gå därför till New-Orleans och vänd er till Nathan Brothers & Comp. Jag skall underrätta dem, och då ni anmäler er, så skola de draga försorg om er. Då kan ni inom kort komma till något förnuftigt resultat.

- Inte hade jag trott, att jag skulle finna så god tröst i vildmarken! sade Wolfram och skakade den resandes hand, som denne endast motsträvigt lämnade honom. Jag antager edert anbud och hoppas snart kunna åter gottgöra vad ni nu lämnar mig. Jag skall således gå till New-Orleans, tycker ni?

- Begiv er i väg till Louisana. Ni skall kanske långsamt, men säkert hinna dit. Och om ni förut är vid Red-River, så är det icke långt till New-Orleans.

Därpå hämtade han sin bössa och ammunitionen, delade sina matvaruförråder med Wolfram och gav slutligen denne senare en banknot.

- Tusen dollar? sade Wolfram. Det är för mycket, det behöver jag icke.

- Desto bättre sade främlingen. Begagna därav så mycket ni behöver. Och återbetala beloppet till Nathan Brothers & Comp. För övrigt har jag ej mindre sedlar. Och nu, som jag ser, är flickan åter frisk och jag måste fortsätta min väg. Res lycklig åstad och bliv en bra karl!- 380 -

- Amelie skall tacka er! sade Wolfram, då han såg främlingen gå till sin häst.

- Icke någon tack! svarade denne avvärjande. Och utan dröjsmål satte han sig upp på sin häst, gjorde en avskedshälsning med handen, gav hästen sporrarne och sprängde av därifrån.

25. FRESTELSEN.

Med läsarens tillåtelse återvända vi nu till Albert Herrera, som om han vid det tillfälle då han störtade ned, haft en gnista av själsnärvaro, eller medvetande av sin belägenhet, skulle med ett glädjerop hälsat den oförmodade händelsen, som drog honom undan följderna av det förtvivlade ovädret, och icke med en dödssuck.

Detta fall var det enda, som kunde rädda honom och hans vackra väninna, och när han ånyo kommit till besinning, och öppnat sina matta, brännande ögon, anade han att så var förhållandet. Han befann sig i en håla som var vid pass tio fot djup och vars regelmässiga väggar lät förmoda, att den var bildad av människohänder och ej av naturen. Han igenkände att det var en förfallen cistern, sådana man ofta finner i öknen och vilka tjäna till att uppfånga det obetydliga regn som faller.

Men ehuru Albert gjorde denna anmärkning, och ehuru en känsla av glädje genomfor honom, så var han likväl för svag, för utmattad, att för ögonblicket reflektera däröver. Han tillslöt ögonen och försjönk i ett tillstånd av dvala och liknöjdhet.

Ovädret tycktes ännu icke hava givit efter, ty i sina ,drömmar tyckte sig Albert ännu höra samums tjutande. Men då han för andra gången uppvaknade, såg han den blå himmelen över cisternens öppning. Denna anblick livade hans krafter. Han reste sig upp. - 380 -

- Amelie skall tacka er! sade Wolfram, då han såg främlingen gå till sin häst.

- Icke någon tack! svarade denne avvärjande. Och utan dröjsmål satte han sig upp på sin häst, gjorde en

avskedshälsning med handen, gav hästen sporrarne och sprängde av därifrån.

25. FRESTELSEN.

Med läsarens tillåtelse återvända vi nu till Albert Herrera, som om han vid det tillfälle då han störtade ned, haft en gnista av själsnärvaro, eller medvetande av sin belägenhet, skulle med ett glädjerop hälsat den oförmodade händelsen, som drog honom undan följderna av det förtvivlade ovädret, och icke med en dödssuck.

Detta fall var det enda, som kunde rädda honom och hans vackra väninna, och när han ånyo kommit till besinning, och öppnat sina matta, brännande ögon, anade han att så var förhållandet. Han befann sig i en håla som var vid pass tio fot djup och vars regelmässiga väggar lät förmoda, att den var bildad av människohänder och ej av naturen. Han igenkände att det var en förfallen cistern, sådana man ofta finner i öknen och vilka tjäna till att uppfånga det obetydliga regn som faller.

Men ehuru Albert gjorde denna anmärkning, och ehuru en känsla av glädje genomfor honom, så var han likväl för svag, för utmattad, att för ögonblicket reflektera däröver. Han tillslöt ögonen och försjönk i ett tillstånd av dvala och liknöjdhet.

Ovädret tycktes ännu icke hava givit efter, ty i sina ,drömmar tyckte sig Albert ännu höra samums tjutande. Men då han för andra gången uppvaknade, såg han den blå himmelen över cisternens öppning. Denna anblick livade hans krafter. Han reste sig upp.- 381 -

Bredvid honom, ännu till hälvten omsluten av hans vänstra arm, och helt och hållet insvept i sina vida kläder och sin slöja, låg Judith orörlig. Under honom låg hästen, som tycktes vara död. Nu först påminde sig den unge mannen, de enskildheter som föregått fallet, men ännu helt dunkelt.

Levde Judith ännu, det var hans första tanke. Nu skulle han för första gången se henne. Under natten som föregått samum hade han sett henne endast beslöjad. Och nu var hon kanske död!

Försiktigt drog Albert undan slöjan och hans förvånade blickar föllo på ett dödsblekt ansikte av underbar skönhet, som alls icke bar stämpel av judisk, knappt av orientalisk härkomst. Hennes rika, vackra, lockiga hår av kastanjebrun färg, väckte först hans uppmärksamhet, sedan hennes skarpt markerade, men på samma gång så fint tecknade ögonbryn. Den fina näsan var endast svagt böjd och den lilla munnen så underbart vacker, även nu då den var tillsluten, att Albert icke kunde påminna sig någonsin hava sett någon vackrare böjning av dessa linjer, över ögonens färg kunde han icke döma, ty dessa voro allt jämt tillslutna.

Albert försjönk några minuter i beskådande av denna skönhet. Han beundrade dessa former, som nästan tycktes vara av marmor, han beundrade halsen, den klassiskt sköna böjningen av barmen, som den undanskjutna klädningen endast till hälvten betäckte. Men då kom denna hemska känsla över honom, vilken man erfar då man ej vet, om det är livet eller döden man ser framför sig. Judith tycktes i verkligheten vara en bild av marmor, ty hon var fullkomligt orörlig.

- Min vän, min dyra vän, vakna! sade den unge mannen och lade handen på hennes panna. Den var kall.

Huru skulle Albert få visshet om hon levde eller ej? Med ängslig hast sökte han uti sitt minne efter något- 382 -

medel, att om möjligt återkalla sin vackra reskamrat till medvetandet och livet. En nål, varmed hennes klädning varit hopfästad över bröstet och som nu hängde lös, fäste hans uppmärksamhet. Han tog den och stack därmed i axeln på Judith, som därvid spratt till.

- Gud vare prisad! hon lever! sade Albert glad. Och uppstigande sökte han att även resa upp Judith. Kanske rörelsen återkallade fullkomligt den uppvaknande livsgnistan.

Det lyckades honom. Med en smärtsam suck försökte Judith att öppna ögonen, och matt, ännu utan medvetande, sjönk hon till den unge mannens bröst; han bemödade sig att stödja henne. Men nu tillslöt hon ånyo ögonen.

- Judith, min älskade vän! sade fransmannen. Vakna! Vi äro räddade!

Vid tonen av denna klangfulla manliga stämma, bävade hon iill och öppnade med en våldsam ansträngning ögonen. De voro sköna, vida skönare än Albert hade förmodat - av denna klara, bruna färg, i vilken ömhet och svärmeri förenade sig med kraft.

- Det är ni! min Gud, var är jag? sade hon, och i första känslan av jungfrulig kyskhet for hon tillbaka förskräckt och sökte lösgöra sig ur hans armar. Men hon var ännu för svag. Hennes armar nedsjönko och även huvudet.

- Det är jag, fransmannen, som ni så ädelmodigt ville rädda och som det har lyckats, att fly med er! sade Albert. Drag er till minnes! Jag är ej mera någon främling för et!

- Jag vet, jag vet! viskade hon matt på de inf öddes i Algier språk, som Albert tillräckligt väl kände till. Jag påminner mig! ni är den unge mannen! Jag tackar er! Men släpp mig - jag vill sätta mig. Jag är för svag att stå.

På denna rörelse hon därvid gjorde, fann Albert att- 383 -

hon ville draga sig ur hans armar, och han bar aktning för detta drag av kvinnlig blygsamhet. Han lät henne långsamt och försiktigt nedsjunka så att hon kom att sitta på hästens sadel.

- En tillfällighet har räddat oss, sade han därpå. Vi hava störtat ned i denna cistern, och ovädret har dragit förbi oss över våra huvuden. Möjligen äro vi de enda som blivit räddade. Kanske, men därpå skola vi tänka på sedan.

- Varpå? frågade Judith, som satt på sin plats med sänkt huvud och dödsmatt hållning.

- På framtiden, svarade Albert. På ovissheten att träffa människor.

Judith suckade, men svarade ej vidare. Även Albert försjönk i eftersinnande.

- Jag vill lämna cisternen, för att efterse, vad som blivit av tåget, sade han därpå. De levande skola ej mera skada mig, det lärer ej finnas många av dem kvar, och av de döda har jag intet att frukta.

- Ni vill lämna mig? sade Judith ängslig, då hon såg att han gick till cisternens vägg.

- Ja, men blott för att snart komma tillbaka, svarade Albert. Kanske finner jag något som kan vara oss av nytta på vår resa.

- Men om kabylerna får se er! Då skola de döda er! sade Judith.

- Jag skall vara försiktig! sade Albert. Jag skall icke tänka på mig själv, utan på er.

Det var ej så lätt att kliva uppför väggen i cisternen. Men till all lycka hade fogarna i stenarna, som bildade väggarna öppnat sig, så att Albert med något besvär kunde klättra upp. Han såg först försiktigt över kanten av cisternen, men ingen levande varelse kunde han upptäcka, hela den vidsträckta öknen framåt.

Han sprang således upp och skakade dammet av sina kläder. Han var visserligen van vid denna tröstlösa- 384 -

anblick av hemsk tomhet, som erbjöd sig för honom, men då han betänkte, att strax förut, ett tåg av kraftfulla människor dragit över slätten och att av alla dessa, ingen nu var vid liv, utan lågo strödda på öknens giftiga sand - vid denna tanke ryste han. Han skulle gärna velat träffa åtminstone en människovarelse, och han skulle gärna räckt de fientliga kabylerna handen. Men det fanns ingen, som han kunde ropa till. Ingen gestalt reste sig på hela den oändliga slätten.

Det var därför ej så lätt för Albert, att utröna från vilket håll han hade kommit, då de överföllos av sa-mum. Han beskrev en vid omkrets kring cisternen och träffade slutligen på liket av Judiths häst. Detta visade honom riktningen, och snart fann han även flera lik av hästar och kabyler. De voro likväl sparsammare än han hade förmodat, icke därför, att några av araberna hade undgått den fruktansvärda samum - i vilket fall Albert vid horisonten skulle ha sett alla dem som ännu levde - men de flesta lågo så djupt begravna i sanden, att han varken kunde se dem eller ens känna dem under sina fötter.

Men vore väl då alla hästarna döda? Albert betvivlade detta. Djur kunna mera än människor. Visserligen visste han ej huru länge samum rasat efter hans fall i cisternen. Han undersökte därför noga alla hästarna som han fann,

och det lyckades honom verkligen att finna först en och sedan ännu en häst, som gåvo tecken till liv. Han befriade dem från sanden, som låg över dem, rengjorde ögonen, munnen och näsborrarne från stoftet och fann till sin stora glädje att de småningom begynte att hämta sig. Därpå sökte han efter vapen. Detta var en lättare uppgift. Varje kabyl hade haft sin bössa och sin yagatan, några av dem även pistoler. Albert utsökte två av de bästa bössorna, ävensom ett par pistoler. Tog tillräckligt ammunition och försökte sedan att få reda på liken av de kabyler som- 385 -

haft provianten om händer. Men det var honörn omöjligt att finna någon av dessa. Detta nedstämde hans förhoppningar. Huru skulle han kunna tillryggalägga den vidsträckta vägen igenom öknen, utan livsmedel?

Slutligen tänkte han även på Judith och sökte efter liken av hennes tjänarinnor. Detta lyckades bättre. Han fann den ena, och då han undersökte hästens packning, påträffade han ett skrin, som tycktes innehålla de nödvändigaste föremålen till toiletten för en arabisk dam, och som sannolikt voro bestämda för Judiths räkning.

Därpå återvände han till de båda hästarna, som nu hade hämtat sig så pass, att de redan rest sig på frambenen, och nu upptäckte han till sin stora glädje, även en säck med dadlar, som sannolikt någon av kabyler-na vid sin förtvivlade flykt kastat ifrån sig. För Albert var detta fynd av större vä^de än själva vapnen, och nu, någorlunda tillfredsställd, återvände han med sina skatter till cisternen.

Judith satt ännu med sänkt huvud på ryggen av den döda hästen.

- Fröken! utropade Albert nedåt. Vi äro ej så övergivna, som ni kanske tror. Två hästar leva ännu, vi kunna begagna dem, jag har vapen och dadlar, ävensom något för er! Ser ni! Tillhör icke detta skrin er? Jag har funnit det hos en av de döda tjänarinnorna.

- Ja, Ja£ igenkänner det. Det innehåller något av min garderob. Vi kunna således fortsätta vår resa? Men varthän skola vi begiva oss? Lever ingen av ka-bylerna mera?

- Ingen, såvitt jag kan se, svarade Albert. Varthän skola vi resa? Jo, åt norr eller öster eller väster. Åt söder våga vi icke begiva oss, det är den stora Saharaöknen. Men har ni krafter nog att lämna cisternen? Jag skall räcka er remmen till denna bössa. Försök att med tillhjälp därav komma så högt att jag kan racka er handen. Tror ni, att ni har tillräcklig styrka? V. H. I 25- 386 -

- Jag tror det, sade Judith, resande sig. I alla fall vågar jag icke stanna kvar här.

Det var ett mödosamt arbete, men judinnan utvecklade mera kraft, än Albert hade väntat. Fattande remmen med båda händerna och insättande fotspetsarna i stenfogarna, lyckades det henne att uppkomma så högt, att Albert kunde fatta hennes händer, varefter han uppdrog henne helt och hållet till sig.

Detta var honom ej möjligt, utan att vidröra flickans vackra axlar, vilket ånyo avlockade henne en rodnad.

- Jag tackar er, min herre, sade hon, då hon uppkommit. Ni har gjort för mig mera än någon annan i hela världen. Hädanefter måste jag bliva er slavinna!

- Slavinna? sade Albert. Aldrig! Kan någon framvisa ett större ädelmod, än det ni bevisade mig förra natten? Jag måste vara er tacksam, ty ni ville uppoffra er för mig! Men himmelen har ställt det annorlunda och bättre. Vi äro båda räddade, och intet annat hinder ligger numera i vägen för oss, än öknen.

- Tror ni att min fader - ursäkta att jag nämner hans namn - är död, eller lever ännu? frågade Judith ängsligt.

- Sannerligen jag kan ge svar därpå, svarade Albert. Det är ej otroligt, att han är död, ifall han var med i den där grottan. Ty jag tror icke att flera, än vi fem kommo levande därifrån. Var han icke med i grottan, då tror jag han lever

- Ämnar ni nu taga raka vägen till Algier? frågade Judith suckande.

- Frågan är lätt, men svaret svårt, svarade den unge officeren. Till och med om jag noga kände vägen, vore företaget vågat, ty vi skulle snart stöta på kabylstammar, som jag då måste åtfölja om jag för andra gången bleve

upptäckt. Och att vända sig åt väster, åt Marocko, har även sina svårigheter. Marockanerna göra varje främling till slav, och det skulle obe-- 387 -

tydligt hjälpa mig, att där ge mig ut för annat än äkta arab. Det bästa vore att hinna till Tunis och Tripolis, ty där kunna vi vända oss till franske konsuln. Men detta är möjligen den längsta vägen. Vad tycker ni?

- Vad jag tycker? upprepade Judith, och hennes ansikte antog uttrycket av den djupaste tillgivenhet och underdånighet. Ack, herre, jag kan ej tycka, eller bestämma någonting. Jag lämnar såväl mitt liv, som allt vad jag äger i edert väld. Fråga efter intet, bestäm allt, såsom ni vill. Jag skall följa eder blint. Ni är min herre, min härskare!

- Säg icke så! sade Albert allvarsamt. Men låtom oss lämna detta ämne. Vi hava för det första att tänka på vår resa. Under alla omständigheter skola vi i början hålla oss nordligt, ty däråt finna vi den närmaste kosan och de närmaste människorna. Nu skall jag efterse hästarna. Se, de äro redan på benen! Dessa hästar äro präktiga djur. Inom en timma skola de vara i stånd att bära oss. Jag skall ge dem några dadlar.

Därefter började han att sela på dem - för Judith hade han, lyckligtvis nog funnit en fruntimmerssadel - och packat på allt som han ansåg behövas för resan. De stackars djuren slukade dadlarne - vilka annars visst icke är deras älsklingsföda - med verklig aptit och gnäggade bedrövligt efter sina forna herrar.

Snart visade sig även andra betänkliga tecken, att man borde lämna stället. Asgamar svävade redan Över detta dödens fält och en varg eller en schakal syntes här och där smygande på något avstånd. Dessa djur. bruka, alltid följa efter karavanerna. De draga sig även efter samum, emedan de veta, att den alltid bringar dem rika byten. Vargarna angripa sällan levande människor. Men det syntes likväl betänkligt, att stanna i deras omedelbara grannskap.

Albert framförde de båda hästarna, som för varjeminut blivit raskare, till Judith, som under tiden flyktigt ordnat och till en del förnyat sin toilett.

Natten är ej heller långt borta, sade Albert. Men vi böra rida natten igenom. Sedan hoppas jag att vi i dagbräckningen skola vara i närheten av en oas. Det vore för övrigt tråkigt att nödgas ensamma vila över natten i denna öken. Visserligen har jag kommit över tvenne tält. Men vilan under palmerna är angenämare. Var vid gott mod fröken! Jag hoppas att vi båda skola få återse vårt fädernesland!

Skrattande - ty han insåg, att han måste uppmuntra Judith - räckte han henne, med äkta fransk galanteri, och med en fulländad kavaljers behag handen, för att hjälpa henne stiga upp. Judith rodnade ånyo då hans hand rörde vid hennes. Albert låtsade icke märka det. Likväl förekom honom en erinring om den känsla han för första gången förnummit, då han med den sköna vanmäktiga vid sitt bröst sprängde igenom samum, och även över hans ansikte spred sig en rodnad, som han sökte att dölja, genom att hastigt hoppa upp i sadeln. Han sökte nu pröva styrkan hos sin häst.

- Dessa kabylhästar äro av en ypperlig ras! sade han tillfredsställd. För en timma sen låg detta djur och drogs med döden, och nu betvivlar jag ej, att det skall tillryggalägga hela vägen utan ansträngning. Hurudan är er häst, fröken? Något svag, som det tyckes. Men desto bättre, annars skulle han inte bära damsadeln så tåligt.

Båda redo bredyid varandra, dock så att Albert icke kunde se Judiths ansikte. Han kände ej något behov för ögonblicket att tala. Hans själ var helt och hållet uppfylld av tankar på hans nya, så plötsligt förändrade belägenhet. Vilka ödets växlingar hade han icke upplevat på den senaste tiden! Först en hemlig agent för fransmännen, vänligt emottagen av kabylerna såsom en god vän till Achmet-Bey. Därpå misstänkt, sedan ge-- 389 -

nom ett underverk räddad ur grottan, därpå bortsänd på en lång äventyrlig resa, slutligen fullständigt upptäckt, nära sin undergång, men ändå räddad, och nu ensam i öknen med en flicka, vars make i skönhet han aldrig sett, en flicka, som av tacksamhet och nödvändighet var fastkedjad vid honom! Han trodde sig verkligen drömma många gånger och den vidsträckta öknen, som sträckte sig runt omkring honom såsom ett oändligt tomrum,

tycktes bekräfta hans tro, att han befann sig i en livlös värld, ett drömmarnes rike. Emellanåt, då han händelsevis tänkte på Paris, på sitt forna liv, måste han ovillkorligen skaka på huvudet. Var han verkligen densamme, som han var då? Voro dessa ögon, som nu vilade på sanden i öknen, desamma som förr betraktade det lysande Paris? Var det samma hjärta, som då ej mera kunde röras av någonting och nu ovillkorligen slog häftigare då han tänkte» på sin följeslagerskas skönhet och sitt förhållande till henne? Han överlämnade sig några timmar åt dessa dröm-merier, som blevo avbrutna av tankar på den närmast föreliggande framtiden. Vad isom under tiden rörde sig i Judiths hjärta, det kunde han ej ana. Hon vände icke ansiktet till honom, övre delen därav var betäckt med en slöja. Hon förde hästens tyglar med stor skicklighet och med en kraft varav endast de fruntimmer äro mäktiga som äro vana att färdas på detta sätt.

- Nå fröken, avbröt slutligen Albert tystnaden, när det redan var mörkt -- nå, har ni krafter nog, för att förbliva i sadeln natten över?

- Jag tror det, svarade Judith. Ni måste väl veta, att detta sätt att färdas icke är något nytt för mig och natten är ej lång.

- Men den blir lång, om jag är lika tystlåten som jag hittills varit, sade Albert.

- Ack, svarade hon, med sin milda välljudande röst, jag vill icke vara ohövlig och visa tillbaka ertanbud att underhålla mig. Men jag är van att tillbringa dagarna i ända med eftersinnande och utan att tala ett ord. På de sista fjorton dagarna har jag endast då och då växlat några ord med mina tjänarinnor.

- Men var icke denna återhållsamhet svår för er i jämförelse med det nöje, Oran erbjöd er? frågade Albert Kontrasten måste varit bra stor!

- Nej, tvärtom, sade Judith. I Oran levde jag så indraget, som möjligt. Jag såg ingen utom min fader och mina tjänarinnor, och med dessa talade jag endast obetydligt. Mitt nöje i Oran bestod i att få vara ensam.

-- Besynnerligt! sade Albert. Och likväl var ni en av de mest firade skönheterna i staden?

- Vad föranleder er till ett så sanningslöst smicker?

- Sanningslöst? sade Albert. Nej, ty då jag var i Oran, hörde jag över allt Eli Baruch Manasse dotter prisas for sin skönhet, och jag får även tillägga dygd. Jag hade då ej själv sett henne och jag får bekänna, att jag blev överraskad, då jag i dag för första gången såg er. Jag trodde mig finna ett av dessa orientaliska ansikten, om vilka österländska skalder berättat oss så mycket, och jag blev något förvånad över att finna färgen på edert hår och edra 'ögon ljusare än jag förmodat.

- Ja, sade Judith efter något dröjsmål, jag tror, att detta förundrat mången. Men, min herre, jag kan förklara det för er, ni har rätt att fordra förtroende av mig, och jag å min sida känner mig skyldig, att visa er det. Kanske jag i hela världen ej har någon mera som jag står i ett så nära förhållande till som er. Jag vill därför meddela er en hemlighet, vilken, som jag tror, hittills ännu ingen fått erfara. Ni känner min far. Jag vågar icke klandra honom, men jag känner hans karaktär, och jag tror att han från början endast haft sinne för vinning och välkvnad. Han var redan i sinungdom rik. Även min mor var arvinge till en betydlig 'förmögenhet och det blev av föräldrarne bestämt, att de båda unga skulle gifta sig med varandra. Det skedde, och äktenskapet, i vars första år jag blev född, tycktes vara lyckligt, det kanske även var det. Men vid sin död - jag var då tolv år och redan ett förståndigt barn - meddelade mig min moder, att hon då hade älskat en engelsman och endast genom föräldrarnes tvång blivit make till sin dåvarande man. Hon sade mig även, att hon efter sitt äktenskap icke hade uppgivit förbindelsen med denne engelsman, och gav mig den bestämda försäkran, att jag var en dotter till hennes älskare, och ej till Eli Baruch Manasse.

Min fader visste ej detta, han ej ens anade det. Han älskade mig redan under min moders livstid nästan vansinnigt, och denna kärlek tillväxte ytterligare efter min moders död. Han kände ej annat av världen än guld och silver samt mig. Han övervann sin girighet till den grad, att han gav mig allt och vida mera än jag önskade - ty mina pretentioner voro alltid anspråkslösa. Han höll språklärare åt mig, han gav mig en uppfostran, jag vill ej

säga över mitt stånd, men vida över seden hos vårt folk. Han betraktade mig som sin största skatt, vilken han ville framhålla, som en diamant, vilken måste infattas på det kostbaraste sätt. Huru mycket han älskade mig, det kan ni finna därav, att han för min skull blev förrädare mot er, att han satte edert liv på spel, för att rädda sin dotter åt sig! Förlåter ni honom detta?

Jag har redan sagt, att mina böjelser voro ringa. Jag gjorde därför icke något slösande bruk av min faders kärlek till mig. Ju äldre jag blev, desto mera bestämde jag min smak för det enkla och rent andliga. Jag ville icke umgås med familjerna av vår nation, emedan de voro mig motbjudande, och i era landsmäns salonger, hade jag lika lite lust att gå, för att där bliva be-_ 392 -

gapad som en kuriositet. Jag förde därför ett indraget och slutet liv med mina böcker, mitt piano och min målareattiralj. Jag visste knappt att jag vuxit upp till jungfru, och min faders antydningar, att jag borde tänka på att gifta mig, stötte jag ej allenast med köld ifrån mig, utan uppfyllde mig tillika med en obestämd fruktan. Jag hade lärt av mina böcker att i alla mindre nationers samhällsliv man måste älska en man för att evigt tillhöra honom. Och ännu kände jag icke något av kärlek, jag visste ej vad kärlek var.

Med vem skulle jag för resten gifta mig? Bland alla unga män av vårt folk, som min fader föreställde mig, fanns ingen som jag icke betraktade med motvilja. Judarne innehava i Algier en bedrövlig ställning, och till större delen genom deras egen skuld. De tänka endast på penningar och vinst. De bedraga fransmännen såväl som de infödde, och bliva föraktade av bådadera. En man av detta folk, kunde jag så mycket mindre älska, som kristet blod flöt i mina ådror. Men om jag nu ock hade älskat en av edra landsmän, en av de herrar, som dagligen sågo upp till mitt Fönster? Då skulle jag bliva olycklig och handlat dåraktigt. En sådan man kunde aldrig gifta si<j med mig. Och om han gjorde det, så var det endast för att jag var rik och emedan min rikedom i hans landsmäns ögon till en del utplånade denna skam för honom. Jag insåg att en kristen, som gifte sig med mig, måste förakta sig själv, och en sådan man kunde jag icke älska. Jag stod sålunda alldeles ensam i världen och väntade med ängslan på den stund då min far skulle kraftigare påyrka mitt giftermål. Kabylernas anfall gjorde slut på mitt bekymmer. Skall jag säga till min lycka eller olycka?

Dessa upplysningar Albert härigenom fick, voro honom nya och överraskande. Han fann hos denna flicka mera, vida mera än han hade väntat. Tillfället hade fört honom tillsammans med ett av dessa sällsamma- 393 -

väsenden som han hittills trott finnas endast i skaldens fantasi.

Ovillkorligen begynte han en del frågor, för att djupare intränga i sin följeslagerskas själ, och med varje svar växte hans förvåning. Han fann ett förstånd, som icke allenast var hans eget vuxet, utan kanske även vida överträffade det, om ock icke i styrka och energi, så likväl i vetenskaplig bildning och mogen omdömesförmåga. Judith kände den franska, italienska och genom översättningar även den tyska och engelska litteraturen nästan bättre an Albert, som i sin ungdom försummat sina studier och först vid lediga stunder som soldat funnit tillfälle att inhämta något av de större skaldernas skapelser. Hon kände Victor Hugo och La-martirie lika väl som Rucine och Corneville, och själva Lamennais var henne lika så bekant, som Bossuet. Dessa författare hade hon icke allenast läst och inpräglat deras ord i sitt minne, utan hon hade införlivat dem med sig och bildat sig en egen åskådning av världen och livet, som vida överträffade vad Albert någonsin i Paris hört av rörliga fruntimmersläppar. Det var re f lektioner av en djupsinnig, känslofull, poetisk själ, utan något studerat, eller överspänt. Vad hon sade, gav den unpre mannen mycket att tänka på, att överlägga.

Slutligen tystnade samtalet och de båda resande satte sina hästar i galonp, då marken blev fastare. Alberts tankar om sin följeslagerska hade betydligt förändrat sig till följd av detta samtal. Den vackra judeflickan hade för honom blivit en betydande personlighet. Hon var ej allenast det vackra, varmblodiga barnet av sin stam, ett väsende som behagade hans ögon. Hon hade dessutom avtvungit honom aktning och avlockat honom intresse.

För detta nya rön glömde Albert framtiden, eller om han tänkte på något, så var det endast den vila, som väntade honom med sin vackra följeslagerska i nästa- S94 -

oas, och därför sporrade han sin häst till hastigare fart. Samtalet avstannade dem emellan. De gåvo varandra

endast då och då korta frågor och svar. Slutligen grydde morgonen. Men ännu såg Albert ingen buske, intet träd, ingen bergshöjd vid horisonten.

En stund därefter fick han se ett tåg av vid pass tjugo personer, som kom emot honom. Albert tänkte, att han av dessa kunde erhålla några livsmedel och underrättelser om vägen. Han båd Judith stanna och vänta honom, och red därpå fram till tåget.

Det var en karavan av köpmän, som drog till det inre av Afrika. Albert, som naturligtvis fortfarande bibehöll sitt inkognito som kabyl, meddelade dem den bedrövliga händelsen som inträffat med hans tåg, och bad dem om lite majsbröd eller andra matvaror. Dessutom glömde han icke att säga dem, att de skulle göra rika byten bland de döda, om cte följde hans spår och uppsökte detta förödelsens ställe. Hos de vinningslyst-na köpmännen verkade detta icke litet. Albert fick allt vad han önskade, till och med två buteljer rom i smyg. Beträffande vägen, sade man honom, att han inom två timmar skulle hinna till en oas och hålla sig väster om denna för att komma till Loghuat. Nöjd härmed red Albert tillbaka till Judith, och aldrisr hade en melon smakat honom bättre än den, som Judith nu sönderskar och räckte honom med sina små vackra händer.

Två timmar blott till oasen - en kort väg! Hästarne, som Albert givit lite majsbröd fuktat i rom, förnyade sin raska galopp och en stund därefter sågo de vid horisonten en blå fläck som tillkännagav oasen.

Österlänningarne prisa oaserna såsom paradisiskt sköna ställen. Men så är sällan förhållandet i verkligheten. De äro endast vackra i jämförelse med den eviga öknen. Sålunda var denna oas ej heller annat än en liten palmlund med en konstgjord cistern i mitten, som var omgiven av en svag gräsväxt Men dadel-- 395 -

palmerna stodo här och där så tätt, att de gåvo skugga, och en skugga! - som var ett himmelrike för den, som veckor igenom ej känt annat än Afrikas glödande sol!

Snart stodo hästarna gnäggande vid cisternen och Judith var sysselsatt med att tillaga en enkel måltid av de skatter som Albert erhållit. Det var första gången, som de sutto förtroligt och pratade tillsammans. Albert gycklade och Judith instämde med honom. Hennes klara glänsande ögon lyste över till honörn och slogos ned ibland, då hans fördjupade sig för länge i dem. Hennes friska läppar glänste med livlig rodnad, även kinderna fingo färg, och Albert tyckte sig aldrig hava hört något vackrare eller älskvärdare än hennes hjärtliga skratt, då den unge fransmannen, otålig över bristen på tallrikar och gafflar, uppfann alla möjliga konstgrepp för att avhjälpa denna brist, och transportera maten till munnen på så gentilt sätt som möjligt

Efter denna måltid, vartill Albert bifogade en länge försakad soldatdryck, en klunk rom, övergick samtalet helt oförmärkt till allvarsammare ämnen och Albert blev ånyo överraskad av det be^hag varmed hans reskamrat förstod att pryda sina ord. Judith gav honom bevis på, att man även utom Paris kunde träffa på snille och kvickhet, ty den var djupsinnig.

Vanligtvis finna vi stora själsanlag, djupt förstånd, kvickhet, artistisk talang hos fruntimmer med bleka ansikten, glänsande ögon, förstämda anletsdrag och svaga sjukliga figurer. Vanligen förtar den inre elden den yttre kroppen, och naturen nekar kroppen vad hon slösat på själen. Men om dessa egenskaper, kvickhet, talang, djup och snillrik känsla äro förenade med friska kinder, blixtrande ögon, 'förföriskt leende och former, som genom sin skönhet ensamt kunde reta var och en «.- då måste det vara svårt för den man, som befinner sig ensam framför en så begåvad kvinna, att styra sina- 396 -

begär, allra helst då omständigheterna givit honörn en viss rättighet; att ej behöva det!

Albert hade ej varit annorlunda än sina kamrater i Paris Chateau-Renaud, Beauchamp och Debray. Vad kärlek var, hade han aldrig erfarit, men då någon finare dansös ej skänkte honom sin ynnest, förstod sonen till den rike general de Morcerf, att köpa den. Albert hade varit på god väg att bliva en ytlig, haltlös enerverad människa. Hans goda hjärta skulle ej hava räddat honom från följderna av de utsvävningar, som livet i Paris nödgade honom till.

Olyckan hade blivit hans läromästarinna även i denna punkt. Den simple soldaten i afrikanska armén, den

sparsamt avlönade officeren, som dessutom avsatte hälvten av sin sold för modrens räkning - löjtnant Albert Herr era hade här ej mera några sådana tillfällen som i Paris. Och vad retelser kunde väl finnas för den som i Paris blivit övermätt på allt? Vad värde hade väl fruntimmer för honom? Om han icke föraktade dem, så voro de dock likgiltiga för honom. Aldrig hade någon kvinna för honom öppnat hela sitt älskande hjärta, aldrig hade han lärt känna ett kvinnohjärtas djupa hemligheter. Det fanns endast ett fruntimmer som Kan ärade, och detta var hans moder. Han trodde icke, att någon annan kvinna i världen kunde jämföras med henne.

Därför hade Albert, så besynnerligt det än må synas, under hela sitt vistande i Algier, aldrig kastat sina blickar åt någon kvinna, aldrig känt någon ytlig eller djupare böjelse för någon kvinna. Hela hans traktan hade gått ut på, att förskaffa sig utmärkelse och erkännande som soldat, att fullända sina vetenskapliga studier och sin världskännedom. År hade gått, under vilka han ej hade vidrört handen på någon kvinna.

Desto farligare var detta ögonblick för honom. Han hade glömt sin forna missaktning för fruntimmer, ochJudith var särdeles lämplig att bibringa honörn ett intresse som han förut aldrig ägt. Därjämte vaknade hos honom med förnyad kraft, en så länge tillbakaträngd sinnlighet. Här var allt, som kunde vara begärligt för mannen: kroppslig skönhet, själ i språket, djuphet i känslan. Och den som i sig förenade alla dessa egenskaper, satt endast två steg ifrån honom, under palmernas skugga, ensam i den vida öknen, mera avstängd från världen, från varje spejande öga, än det på något annat ställe varit möjligt. Albert var upprörd. Den ljuva darrning som han erfarit, då Judith första gången vilade vid hans bröst, överföll honom även nu, och innan han visste, vad han gjort, satt han bredvid henne och hennes hand vilade i hans.

Hon vek ej undan, hon drog ej handen tillbaka. Hon nedslog ögonen för ett ögonblick och hennes blod tycktes hämma sig. Men det var övergående.

- Judith, viskade Albert med låg, men djupt upprörd stämma, ni sade, att ni aldrig hade älskat någon man. Skulle ni icke kunna älska någon?

- Älska? Jag vet det icke! stammade Judith och hennes röst klingade egendomligt tvungen och darrande.

- Judith, skulle ni ej kunna älska mig? Ödet har fört oss tillsammans, vi äro ensamma i denna öken. Vi hava tillsammans undgått döden, varför skulle icke vi kunna leva tillsammans? H(uru blå är icke himmelen, huru ljuv denna skugga, huru varm, huru svällande är icke er barm? Judith, låtom oss vara lyckliga!

Han hade dragit henne tätare intill sig. Hon gjorde ej motstånd. Hennes skuldra vilade mot hans, han såg huru hon rodnade allt mer och mer, huru bröstet höjde sig. Hans läppar vidrörde hennes panna, hans armar omslöt henne hårdare.

Men efter denna glöd på Judiths kinder följde en dödsblekhet. Hennes panna blev kal!, iskall under" 398 -

hans kyssar. Hennes ögon tillslöto sig, hennes läppar darrade.

- Judith, sade Albert förskräckt, ni bävar ni dai-rar - ni älskar mig icke!

- Jag är blott er slavinna, ni är min herre, min räddare. Jag har lagt allt i edra händer, mitt liv, min heder. Jag kan ju ej vilja annorlunda än ni!

- Hennes röst klingade bruten och ihålig; med möda förstod Albert henne. En stark och hemsk ryckning uppstod i hennes bröst och hon tryckte händerna för ansiktet.

Alberts armar sjönko från hennes skuldror. Ett Ögonblick stirrade han förskräckt på henne. Därpå sprang han upp.

Vad hade han velat göra? En flicka, vackrare, bättre, renare, än någon annan; en flicka vars hela heder var anförtrodd åt hans skydd, hans samvete; en flicka, som kanske icke älskade honom och som av överdriven erkänsla och svärmisk tacksamhet, icke vågade neka honom något; en flicka som han kanske lika litet älskade - en sådan flicka hade han velat göra till lekboll för en övergående uppbrusning? Var detta den ära som han på senare tiden så oavlåtligt eftersträvade? Var detta den ridderlighet, vid vilken han bergfast hållit sig och som han

ville bevara åt sitt namn, ehuru hans fader fått en skymflig ändalykt. Albert de Morcerf i Paris skulle icke ett ögonblick betänka sig, att begå ett sådant dåd. Men Albert Herrera måste redan darra vid blotta tanken därpå.

Blodet steg upp i hans kinder och zned en känsla av skam, som han aldrig förr erfarit, skyndade han till den avlägsnaste delen av oasen. Vågade han sig mera för ögonen på denna flicka som han så skymfligt be>-handlat. Han tänkte på att kasta sig på sin häst och fly. Men kunde han lämna henne ensam? Och likväl_ 399 -

-. tanken på, att åter blicka henne i ögonen, var honom odräglig.

Han kastade sig ned på den sandiga marken. Vilken dårskap! Huru hade han kunnat så djupt förnedra sig, huru hade han kunnat föreställa sig en sådan kvinna på ett sådant sätt! Aldrig hade Albert varit så ond på sig själv. Det föreföll honom som denna gärning med ens utplånade alla hans bemödanden det sista året

. Då lades en hand på hans axel. Han darrade, han vågade ej se sig om.

- Min vän, förlåt mig, jag har sårat er! sade Judiths älskvärda röst. Det var - ack, förlåt mig - det var flickans natur, som upphävde sig mot själens vilja. Vredgas icke på mig! Huru kunde jag visa ifrån mig min räddare.

Albert darrade ännu häftigare. Hon, Judith, kom för att be honom om förlåtelse. Besynnerliga kvinnohjärta, som i sin svärmiska tacksamhet ville bringa ett offer, för vilket själva mannen bävar tillbaka!

- Judith, sade han tyst och med sammanprässad röst, ni förstår mig ej rätt. Jag är en eländig människa! Huru kunde jag våga det! Tala icke mera därom. Judith, jag måste be er om förlåtelse. Jag svär eder, att så länge ödet förenar oss, skall jag bemöda mig, att låta er glömma denna enda minut! Jag svär det!

Och han kastade sig på knä för henne. Tårarna stodo honom i ögonen. Judith som kommit med blekt ansikte och klappande hjärta, andades åter. Hennes blick blev förklarad och vilade med obeskrivlig innerlighet på den unge mannens smärtsamma ansikte. Hennes kinder rodnade.

- Förstår jag er rätt? sade hon med stigande rörelse. Ni bär aktning för mig, ni aktar det enda som jag ännu i världen äger, min ära och min hjälplöshet?- 400 -

O, jag tackar er, jag tackar er ur djupet av min själ Ni lär mig, att jag är mera värd än jag trott. Ack, min herre, hittills högaktade jag och älskade er som min räddare. Men ni har gjort mera, än någon annan man. jag ärar er, jag beundrar er. Ni är en gud, ni är ett ideal!

Själv föll hon därpå till den knäfallandes fötter. Albert sprang upp för att upplyfta henne. Men hon prässade med varm beundran sina läppar mot hans hand länge och innerligt. Han kände varma tårar flyta över handen. Slutligen slet han sig lös, förvirrad, rörd, gripen, och skyndade sig till hästarna.

Sex dagar voro förrunna. Albert tycktes ej ha funnit den riktiga vägen. Planlöst, utan att veta, vilken väg han borde taga, irrade han med sin följeslagerska genom öknen. Deras livsmedel voro slut, ehuru de på de senaste dagarna endast ätit så mycket, att de kunde uppehålla livet. Hästarna voro trötta, Albert själv kände sig försvagad. Endast Judith tycktes vara sig lik; kvinnor kunna uthärda mera, än män.

Som Albert lovat, hade han bemödat sig, att låta Judith glömma, det han en gång felat, Hans uppförande mot henne var som en vasalls mot sin drottning, i högsta grad underdånigt, artigt, och fullt av högaktning. Och alltmer fann han att Judith förtjänade en sådan hyllning. Han hade ej trott att en sådan kvinna kunde existera. Hon förenade de själsegenskaper som han beundrade och ärade hos sin moder, djup känsla, ett odlat vett och behag, med en skönhet världen ännu aldrig visat honom. Albert visste ej ännu själv, att han älskade henne, men han älskade henne redan uppriktigt och sant. Och Judith var å sin sida så brydd, så retande förvirrad över hans hyllning. Hon emottog den emedan hon fruktade, att stöta honom tillbaka, att misshaga honom. Men han borde kunnat märka, att hon vida mer bemödade sig- 401 -

att hylla honom, än han henne. Oerfaren av världen och fruntimmerskonster, utövade hon intet av detta koketteri, som visar mannen köld, då han synes älska, endast för att desto starkare fängsla honom. Hon lät honom tydligt förstå, huru lycklig hans artigheter gjorde henne, och hade ej detta ögonblick i oasen varit, hade Albert icke

strävat efter, att undvika allt, som kunde påminna om denna händelse, så skulle han redan långt förut hava tillstått för henne sin kärlek - en annan kärlek, än den passionerade uppskakningen vid detta ögonblick!

Men vart skulle det nu leda? Vad utsikt hade Albert, att få njuta samvaron med sin ledsagerska i lyckligt lugn, under säkert skydd? Huru kunde han hoppas att, utan kompass, utan vägvisare, komma ut ur denna öken, i vilken han med varje dag kanske mera fördjupade sig? Om ännu några dagar sålunda gingo, måste de båda bliva offer för en förfärlig hungersnöd. Mödosamt släpade sig hästarna fram genom sanden eller över den heta klippmarken. Dystra skräckbilder, mörka tankar uppstego i Alberts själ, och han tänkte därvid mera på Judith, än på sig själv. Nu hade han slutligen funnit en varelse som han älskade, som öppnade för honom ett nytt, ett skönare liv! Och denna lycka skulle han nu endast hava ernått, för att lyckligt dö ifrån den? Han skulle endast hava funnit den, för att förlora den för evigt, för att gå under med den? Denna tanke var kvalfullare, än alla föregående. Hans modlöshet bland kabylerna, hans misströstan om räddning och återkomst, hade varit gyllene tröst emot de bilder, som nu uppstego för hans fantasi. Judith själv kunde ej ens gyckla bort dem nu mera. Han märkte att hon hoppades, endast för att trösta honom.

Om aftonen på den sjunde dagen, då alla hans krafter tycktes övergiva honom, fick han vid horisonten se något blåaktigt. Det var en oas, och då han när-V. H. I 26_ 402 -

made sig den, igenkände han med förskräckelse och förvåning, att det var densamma som han och Judith törst funnit. De hade således irrat omkring i en cirkel. Men oasen var icke tom. Den var uppfylld av en stor karavans larmande verksamhet. Albert erfor att karavanen var på väg till det inre av Afrika. Ville han inte ånyo irra omkring i öknen, så måste han ansluta sig till denna karavan, tills hans upphann en ort, från vilken säkra vägar förde till havsstranden, eller bebodda orter. Efter ett kort rådslag med Judith, beslöt han därefter att deltaga i karavanens tåg och draga åstad till det inre av Afrika.

26. ALI BEN MOHAMED.

Efter en lång och tröttsam resa - lång, ty den räckte i flera veckor, och tröttsam, ty de resande hade att kämpa mot afrikansk solhetta - ändrade öknen småningom karaktär. Oaserna blevo talrikare, blåa strimmor vid horisonten, tillkännagåvo närvaron av berg och skogar, och den brännheta luften blev något mildare. Karavanen närmade sig denna region av det inre Afrika, som nästan aldrig ännu var besökt av någon europé.

Mer än någon annan världsdel har det inre Afrika under närvarande tid, varit föremål för forskningar, redan därför att fyra årtusenden ej förmått, att ge även den allra minsta upplysning om dessa fabelaktiga trakter över vilka ekvatorns sol nedkastar sina lodräta strålar. Djärva resande hava förnyat försöken att intränga i detta underbara land, men nästan alla hava med livet fått plikta för deras berömvärda nit. Sedan Mungo Park, efter att ha utstått de otroligaste lidanden, vid målet -för sin resa, fann sin död i närheten av det fabelaktiga Timbuktu, har vetgirighet, ärelystnad och trosiver lockat många, att taga samma väg, i hopp ätt _ 402 -

made sig den, igenkände han med förskräckelse och förvåning, att det var densamma som han och Judith törst funnit. De hade således irrat omkring i en cirkel. Men oasen var icke tom. Den var uppfylld av en stor karavans larmande verksamhet. Albert erfor att karavanen var på väg till det inre av Afrika. Ville han inte ånyo irra omkring i öknen, så måste han ansluta sig till denna karavan, tills hans upphann en ort, från vilken säkra vägar förde till havsstranden, eller bebodda orter. Efter ett kort rådslag med Judith, beslöt han därefter att deltaga i karavanens tåg och draga åstad till det inre av Afrika.

26. ALI BEN MOHAMED.

Efter en lång och tröttsam resa - lång, ty den räckte i flera veckor, och tröttsam, ty de resande hade att kämpa mot afrikansk solhetta - ändrade öknen småningom karaktär. Oaserna blevo talrikare, blåa strimmor vid horisonten, tillkännagåvo närvaron av berg och skogar, och den brännheta luften blev något mildare. Karavanen närmade sig denna region av det inre Afrika, som nästan aldrig ännu var besökt av någon europé.

Mer än någon annan världsdel har det inre Afrika under närvarande tid, varit föremål för forskningar, redan därför att fyra årtusenden ej förmått, att ge även den allra minsta upplysning om dessa fabelaktiga trakter över

vilka ekvatorns sol nedkastar sina lodräta strålar. Djärva resande hava förnyat försöken att intränga i detta underbara land, men nästan alla hava med livet fått plikta för deras berömvärda nit. Sedan Mungo Park, efter att ha utstått de otroligaste lidanden, vid målet -för sin resa, fann sin död i närheten av det fabelaktiga Timbuktu, har vetgirighet, ärelystnad och trosiver lockat många, att taga samma väg, i hopp ätt- 403 -

uppnå ett lyckligare resultat. Men förgäves. Mången nådde visserligen sitt ändamål, men återvände aldrig, för att omtala vad han sett där. Febersjukdomar, hunger och döden genom rovgiriga infödingars händer* undanröjde dem. För en fransman René Callié, lyckades det väl, att uppehålla sig en kort tid i Timbuktu, men endast under förklädnad till en muselmansk pil-* grim, utan penningar, utan instrumenter, utan tillfälle att kunna anteckna något. Sjuk, som tiggare, eländig återvände han till sin hemort, och medan det först helt nyligen upptäckta Amerika redan blivit genomforskat i alla riktningar och till en del känt, förblev det inre av Afrika, som ligger oss så mycket närmare, ända intill nyaste tider ett land för under och fabler. Det blev förbehållet en tysk vid namn Bartts, att ej allenast uppnå Timbuktu, utan även genomresa andra, till namnet ännu obekanta oerhörda länder, och därom meddela underrättelse åt de vetgiriga européerna. Fem år trotsade han alla mödor, klimatet, en sultans vrede, rövares anfall, krigets härjningar, försakelser. Ensam, sedan hans kamrater voro döda, genomtågade han dessa länder, som nästan aldrig varit trampade av någon europés fot. Han förstod att avtvinga de misstrogna, förtroende, fienderna fruktan, den mäktigaste sultan, aktning och vänskap - han den tyske lärde, hade erövrat världen ett nytt rike, åt vetenskapen en ny provins!

Beträffande Albert, så kände han de trakter, till vilka han drog åstad, icke en gång till namnet. Han endast förmodade sig komma till länder, vilka lågo så avskilj da från alla kultiverade trakter, att återresan därifrån, nästan vore omöjlig. Men det fanns honom intet annat val. Att lämna karavanen och på egen hand söka sig igenom öknen, det vågade han ej riskera. Han måste anförtro sig åt sin lyckliga stjärna.

I hans förhållande till Judith, hade på donna resa- 404 -

ingenting ändrat sig, utom att hans högaktning, för denna rikt begåvade och känslofulla natur, stigit för varje dag. Han blev sina löften trogen, varken genom blickar eller ord, försökte han att förråda att han för henne kände något annat än vänskap och deltagande. Han talade mycket med henne, mera för att bilda sin själ och låta väcka slumrande tankar, än att underhålla sig. Men ordet kärlek kom aldrig över hans läppar.

Det ligger i museimännens sätt, att iakttaga den största återhållsamhet emot andra och även lämna dem deras fullkomliga frihet. Då Albert ännu jämt måste gälla for en rättrogen, så kommo honom väl till pass, de rön han gjort i Algier och det lyckades honom att även här gälla för en äkta arab. Såsom sådan var han tystlåten, återhållsam mot deltagarna i karavanen, och ingen förargade sig däröver. Han utgav Judith för en släkting, och araberna, som ej bekymra sig om andras kvinnor, och i allmänhet ej mycket om kvinnor, höllo detta utan vidare omständigheter för sanning. Tyvärr kunde Albert endast tala franska med Judith - ett språk som hon fullkomligt kände - då ingen hörde dem. Annars måste de tala arabiska. Med karavanens medlemmar kommo de för övrigt aldrig i beröring oftare, än då de köpte livsmedel av dem. Om kvällen uppslog han sitt tält ensamt och bredvid Judiths lilla tält. Karavanen bestod endast av köpmän som kommo dels från Marocko och dels från det västliga Afrika, för att utbyta sina produkter och fabrika-ter mot Sudans (medelafrikas) och mot slavar.

Endast en man fanns i detta tåg, som Alberts övade ögon upptäckte icke vara någon köpman. Hans färg var olivgul, hans klädsel olika med de övriga arabernas. Han talade ej heller flytande deras språk. Men man visade honom likväl stor vördnad, och efter hand erfor Albert, att han blivit sänd från en av Sudans härskare- 405 -

till västliga Afrika, för att rådgöra med därvarande sultan om möjligheten att underkuva en vidsträckt, endast av negrer bebodd landsträcka, till vars erövring nämnde sultan ensam kände sig för svag. Han återvände nu med denna karavan till sitt fädernesland.

Albert betraktade honom med mer än vanlig uppmärksamhet, först för hans politiska sändnings skull och sedan för hans rang. För första gången såg den unge fransmannen en av de mäktiga i dessa länder. Han var, genom enskilda samtal med sina reskamrater, redan tillräckligt underrättad om tillståndet i det inre Afrika, för att veta,

att de afrikanska negrerna, vilka vi anträffa i Turkiet såsom fredliga tjänare i husen, i Europa stundom som kuriositeter och i Amerika såsom en svårt betryckt ras, uti sitt eget fädernesland förekomma endast i helt få trakter såsom härskande folk. Även där äro de slavar, underkuvade av araberna, som efter hand framträngt från Egypten och Abysinien till det inre av Afrika, och där bildat stora riken samt ytterligare tränga vidare fram. De verkliga nederlän-derna äro för araberna endast jakt-distrikter, i vilka de infalla efter behag, och från vilka de bortföra så många slavar som möjligt. De olika sultanerna bestämma i förväg gränserna för var sitt distrikt som de vilja jaga uti, och den ene respekterar sedan den andres jaktmark. Stundom slå de sig även tillsammans, för att gemensamt överfalla ett sådant negerland och bortföra rika byten, och för en sådan förenings skull hade denna ambassadör blivit sänd till väst-afrikas sultaner.

Hans yttre hade därför alls icke något negerlikt. Hans hudfärg var mörkt olivgul, hans anletsdrag voro regelmässiga och vackra, hans hår, varav litet syntes under turbanen, svart och glänsande. I sina rörelser var han lugn, jämn och fredsam, som alla araber och turkar. Han talade litet, men hans skarpa ögon och- 406 -

uttrycket i ansiktet tillkännagav den reflekterande tänkaren.

Albert var i början villrådig, om han borde sluta sig till denne man eller ej. Slutligen bestämde en tillfällighet honom för det senaree. Han hade märkt, att afrikanaren kastade en skarp och hastig blick på Judith, då vinden händelsevis lyftade på hennes slöja, och Albert trodde sig även observera, att ifrån den tiden sökte sändebudet dylika tillfällen så ofta som möjligt. Något, som var liknande svartsjuka, uppstod i den unge mannens hjärta och bestämde honom, att hålla sig långt bort ifrån Ali ben Mohamed - så hette afrikanaren.

Nu började landskapet att visa liv och vegetation. Det förlorade karaktären av den stela öknen. I stället för den oändliga sandslätten, trädde först kullar, sedan klippor, slutligen rikt skogbeväxta trakter med kullar och dalar. Floder, som efter hand blevo djupare och bredare, genomströmmade dalarna. Höga palmer av de mest olika arter höjde sig över busksnåren, som bildade täta skogar, och omväxlade med tamarinder och goudaträd. I skogarna svärmade en otalig mängd apor och fåglar, långbenta hägrar stoltserade i gräset, jätteormar solade sig i sanden vid flodernas stränder och sluttningarna av bergen. Lejon såg Albert ej, men han närmade sig hemlandet för elefanter, noshörningar och krokodiler, som likväl höllo sig långt avlägset från den mera besökta karavanvägen. I allmänhet var landet vackert, oändligt fruktbart, och luften angenämare, än Albert hade väntat. Efter en resa genom Sahara, syntes det vara ett paradis.

Nu begynte karavanen att upplösa sig. Köpmännen spridde sig åt de trakter där de skulle göra sina inköp. Vem skulle nu Albert sluta sig till, vart skulle han vända sig? Namnen på länderna och städerna som de olika köpmännen begåvo sig till, voro honom- 407 -

alldeles obekanta. Han hörde namnen Timbuktu, So-köto, Kano, Yacoba, Kuka, utan att noga kunna erfara, var dessa städer lågo, och vilken som låg närmast kusten. Han erfor väl att det fanns en karavanförbindelse raed Tripolis, men för tillfället gick ingen av köpmännen till Kuka, ändpunkten för den Nordafrikanska karavanlinjen. Skulle han ensam med Judith bege sig dit? Vägen var lång, förde genom folk-, slag som endast till hälften voro civiliserade och som bekrigade varandra. Det var svårt att fatta ett beslut. Dock förtvivlade Albert icke. Han hade ännu penningar tillräckligt, även hans kroppskrafter voro styrkta av livet i dessa vackra trakter. Han beslöt att hålla sig till de köpmän, som gingo längst åt öster, ända till Kano. Därifrån ville han försöka att uppnå Kuka.

Det afrikanska sändebudet stannade också bland dessa köpmän, men gick, efter vad Albert fått höra, ändå längre, nämligen Yacoba, huvudorten i en av de sydliga provinserna av det stora Fellata riket. Albert insåg vad fördel han skulle få av, att bliva vän med Ali ben Mohamed och av honom inhämta goda råd och bistånd. Men han kunde ej undertrycka ett visst misstroende och beslöt därför att stanna hos köpmännen i Kano och om det ej visade sig någon utsikt att komma till Kuka, återvända med karavanen geriom öknen till de västra staterna, till Fez och Marocco.

Återstoden av köpmännen och med dem Albert och Judith anlände till Kano. Staden liksom alla andra större städer som Albert sett i Sudan, var en oregelbunden sammangyttring av hyddor, bland vilka endast här och där en

större byggnad reste sig. Dock var den vidsträckt och omgiven av en mur. Den kunde hava högst tio tusen innevånare, men var minst en halv mil bred och lång. Särskilda upphöjningar och parker, gav den ett vackert utseende. Dock var den smutsig, som alla muhamedanska städer, och därför även ohäl-- 408 -

sosam. Albert fick ett stort hus till boning dorn han delade med Judith.

Ali ben Mohamed blev i Kano, efter vad Albert kunde märka, emottagen av en stor ryttareskara, som sannolikt skulle ledsaga honom till Yacoba. Huru angenämt skulle det icke varit den unge mannen, att kunna fortsätta resan under ett sådant beskydd. Han rådgjorde allvarsamt med sig själv, om det icke vore bättre att övervinna sitt misstroende och vända sig till afrikanaren, så mycket mer som dennes avresa snart förestod. Tyvärr kunde han ej fråga Judith om råd. Han hade då måst säga henne, varför han misstrodde Ali ben Mohamed.

Afrikanaren förekom honom helt oförmodat. Albert satt utanför sitt hus och rökte sin pipa, Ali ben Mohamed gick förbi. Då han såg Albert stannade han och kom till honom.

- Vän, sade han på en arabiska som Albert med svårighet förstod, vän, vart skall du resa?

- Till Kuka, svarade den unge fransmannen. Jag hoppas att därifrån fortast hinna till mitt fädernesland. Hava vi samma väg?

- Icke, om du älskar raka vägen, svarade Ali ben Mohamed. Jag vill åt Yacoba. Men därifrån är det lättare att komma till Kuka än härifrån.

- Du skulle således råda mig, att följa med dig till Yacoba? frågade Albert.

- Ja, svarade afrikanaren.

- Vad skäl råder du mig därtill? frågade Albert. Ali såg nästan förvånad på den unge mannen.

- Emedan det är säkrare, under beskydd av hundra ryttare, än att resa ensam, svarade han därpå.

- Skulle du också vilja lämna mig dessa hundra ryttare från Yacoba till Kuka?

- Kanhända, svarade afrikanaren. Vill du följa med oss? vi resa i eftermiddag.- 409 -

- Jag skall överväga ditt förslag, svarade Albert. Om du i eftermiddag finner mig och min syster färdiga, så följa vi med. Annars icke.

Vid ordet syster, såg Ali ben Mohamed upp och kastade en misstrogen blick på fransmannen. Albert förblev lugn och allvarsam.

- Vi skola i alla fall rida här förbi, sade han nu. Betänk dig tills dess.

Därpå bugade han sig och gick.

Albert hade ej väntat detta förslag. Han kunde knappt avslå det. Besinnade han allt, så fann han knappt något skäl, varför han icke skulle antaga det. Den uppmärksamhet, som Ali ben Mohamed bevisat judinnan, kunde ju endast vara en tillfällighet. Hade han andra och allvarsammare skäl, så kunde Albert alltid finna en undanflykt. Han beslöt, att vara försiktig och först rådgöra med Judith.

Då han inträdde i hennes kammare, som ej innehöll mera än en matta och en slags bänk, satt Judith som vanligt, med korslagda armar och sänkt huvud i djupa funderingar. Hon såg upp, och ögonen glänste då hon såg sin vän och beskyddare.

- Min lilla väninna, sade Albert, sättande sig bredvid henne, vi äro tvungna att fatta ett avgörande beslut.

- Vi? frågade Judith skrattande. Ni menar väl endast er? ty jag överlämnar åt er att besluta för mig vid alla tillfällen.

- Men det faller sig svårt för mig, och jag ville fråga er om råd, sade Albert. Härifrån går ingen karavan till Nord-Afrika. Vi måste söka att uppnå Kuka, som ligger en god väg härifrån. Vägen dit skall vara besvärlig och osäker. Men denne Ali ben Mohamed, vilken jag en gång fästat er uppmärksamhet på, har föreslagit mig att taga oss med

i hans sällskap till- 410 -

Yacoba, varifrån vi sannolikt lättare komma till Kuka. Skall jag antaga förslaget?

- Varför icke? Varför är ni då villrådig? frågade Judith.

- Nå, jag tillstår öppet, att denne afrikanare icke behagar mig, svarade Albert.

- Fruktar ni något, låtom oss då resa ensamma, sade Judith.

- Jag fruktar intet för mig, svarade fransmannen, jag fruktar endast för er.

- För mig?

- Ja, ty Ali ben Mohamed tyckes betrakta er med en uppmärksamhet, som är farlig i dessa orter, varest man är avskuren från all hjälp.

- Ack, jag förstår er, sade Judith lugnt. Då har ni intet att frukta. Jag känner mig fullt trygg under ert beskydd. Jag anförtror mig åt Gud och er såsom hittills.

- Jag tackar er Judith, sade Albert. Jag kan och vågar ej föreskriva er några lagar. Det vore möjligt att den förnäme afrikanarens uppmärksamhet ej är er likgiltig.

- Albert! avbröt honom Judith med en förrädisk rodnad. Albert!

Den unge mannen tystnade något förvirrad. Hjärtat slog av häftig glädje. Gott, sade han sedan. I alla fall är det nödvändigt att ni bekräftar mina uppgifter. Jag skall säga honom att ni är min syster, och en av mina vänners trolovade brud. Kanske jag är för mycket försiktig, kanske jag för mycket misstror denne afrikanare. Men försiktighet är här nödvändig.

- Säg ni som ni föreslagit! sade Judith med milt leende. Jag är ju i det hela er syster.

Albert bortvände sitt ansikte något. Intet var för honom mera angenämt och retande, än detta milda, hjärtliga leende av sin sköna reskamrat.- 411 -

-- Jag antager således förslaget! sade han därpå. Och vågar jag som bestämt antaga, att jag gör er till viljes om jag tillbakavisar ett inträffande frieri från denne mans sida?

- Albert! sade Judith med samma ton och samma rodnad.

- Nå, min fråga är ju helt naturlig, sade ynglingen, tvingande sig att vara lugn. Det ligger i er hand att bestämma över edert öde. Och då afrikanaren syntes vara en förnäm man i sitt fädernesland, så kunde jag knappast klandra om -

Judith vände bort ansiktet, uppsteg hastigt och gick till det lilla fönstret.

- Ämnet synes vara er oangenämt! sade han bävande av inre glädje. Jag vill avbryta det. Vi »kola i eftermiddag vara resfärdiga.

Judith svarade ej. Hon såg alltjämt ut genom fönstret.

- Judith, sade Albert rörd och trädande fram till henne - Judith, ni överlåter till mig att sörja och handla för eder. Men en ny serie av mödor och faror ligger oss före. Judith, det skulle vara lättare för mig att handla och besluta, om jag hade rätt till ert förtroende. Det smärtar mig att beröva er eder fria självbestämmelse, då jag icke vet, om jag vågar antaga detta offer av er underkastelse.

- Jag förstår er icke, sade Judith tyst och darrande. Jag har sagt er, att jag ej har någon annan på jorden än ni, och att det är min största lycka att foga mig efter er vilja.

- Er största lycka? Det är ett allvarsamt ord! sade Albert. Jag kan tyda det på många sätt. Men denna underkastelse, Judith, kan jag icke antaga, om den endast är ett offer, en plikt av tacksamhet. Min religion och även er känner en annan underkastelse, som ej är något offer och är Ömsesidig. Det är kär-- 412 -

lekens hängivenhet. Judith vågar jag hoppas att det ar denna?

Hon svarade ej. Sakta lade han sin arm på hennes skuldra - ej med den otämjda passion, såsom i oasen, utan dröjande och något villrådig.

- Är det denna, Judith? frågade han tyst. Vågar jag hoppas? Säg ett enda ord!

Hon sade ej heller nu något, men då han sakta drog henne till sig, gjorde hon intet motstånd. Han såg huru hennes kinder överdrogos med purpur, och med hastig och rask rörelse dolde hon sitt ansikte vid hans bröst. Han hörde henne sakta och tyst gråta.

-- Dessa tårar, sade Albert darrande av rörelse, visa de mig tillbaka, eller vad förkunna de mig?

- Att jag aldrig skall älska någon annan än er, aldrig - och icke blott av tacksamhet! viskade Judith.

- Välan, sade Albert, tryckande henne intill sitt bröst, nu skall jag ej sakna kraft och mod att handla för er och beskydda er. Låtom oss bliva förenade för alltid, Judith, såväl i de faror som nu förestå oss, som i den lycka himlen kanske senare beskär oss. Jag lovar er evig trohet, och jag lovar er den ur djupet av min själ, ty aldrig skall någon annan få inträde i mitt hjärta. Men Judith om vi skola komma till andra länder, om ni får se andra män, skall ni då icke ångra, att ni givit edert löfte åt den man, som händelsen gjorde till er räddare? Skall jag icke förebrå mig, att hava begagnat mig av er belägenhet, för att fjättra er vid mig? Betänk detta Judith. Jag vill icke tvinga er!

.- Tala ej så, viskade Judith. Det krossar mitt hjärta. Min största lycka skall det vara, om blott icke ni ångrar att ni har älskat mig. Jag är så svag, så ovärdig.

.-- Ni svag! ni ovärdig! sade Albert inspirerad. Ni41 3

_~_ -y | j

känner er icke själv. Och varför tala därom? Jag är lycklig, jag är salig. Hända nu, vad hända vill!

Han höll henne länge sluten i sina armar, tryckte därpå en innerlig kyss på hennes rena vita panna, och lämnade henne, för att göra förberedelser till resan.

Hans ansikte var högtidligt och allvarsamt, hans gång stolt och säker. Han kände inom sig att denna kärlek förädlade honom, att den skulle förläna honom kraft, att trotsa allt. Han kände att han funnit den som han kunde anförtro sig till och evigt tillhöra lika lyckligt. Hans liv var ej mera ensamt. Till hans rena barnsliga kärlek för sin moder, slöt sig den manliga stolta kärleken till Judith. Hans tillvaro hade ett nytt ändamål, det största, det ädlaste. Den var upptagen med omsorgen för denna härliga kvinna.

Några timmar därefter stannade Ali ben Mohameds ryttarskara utanför huset. Albert hade begagnat mellantiden, att utrusta Judiths och sin egen häst för en längre resa. Han kallade nu på reskamraten. Ännu en gång såg han hennes lyckligt strålande ansikte, hennes glänsande ögon, hennes ljuva, till hjärtat gående leende. Därpå beslöjade hon sig hastigt och besteg sin häst.

Denna resa förde genom nejder, som voro ännu vackrare och fruktbarare än dem Albert förut sett. Spridda klippartier gåvo dem en vida romantiskare, men även vildare karaktär. Albert förvånades över, att dessa länder hittills trotsat alla forskningsförsök, all civilisation. Innevånarne tycktes vara fredliga och gladlynta. Visserligen fick han höra omtalas krig och blodiga strider som fördes i grannskapet. Han fick även höra, med vad misstroende man talade om enskilda främmande personers försök att intränga i landets inre. Araberna hade ingen idé om europeiska förhållanden. Men de hade i allmänhet hört, att engelsmännen var ett folk, som ville erövra hela jorden, och betraktade därför varje främling som en_ 414 -

engelsk »pion. I sin föregivna egenskap som arab och museiman hade Albert visserligen ej att frukta någon antastelse från detta håll. Men han var ändå främling och icke köpman. Man betraktade honom också med stort misstroende.

Ali ben Mohamed hade de första dagarna icke talat med Albert. Han hade knappast växlat ett ord med någon av sina följeslagare. Albert hörde att man ännu hade fyra dagsresor till Yacoba.

En förmiddag, styrde likväl afrikanaren sin vackra häst till sidan av Alberts och gav denne ett tecken att följa honom ett stycke av vägen. Albert följde honom full av nyfikenhet, men lugn till det yttre.

- Har du i din hemort anförvanter, far och bröder? frågade Ali ben Mohamed.

- Nej, svarade Albert, jag står ensam och är själv huvudman för mitt hus.

- Har du hustru och barn? frågade afrikanaren vidare.

- Nej, svarade fransmannen. Min far dog hastigt och innan jag kunnat ordna, allt för att tillträda mitt arv, har jag ej vågat tänka på äktenskapets välsignelse.

- Var ditt arv stort, är du i ditt fädernesland en rik man?

- Nej, icke rik, svarade Albert. Men det finnes många, som äro vida fattigare än jag.

- Och älskar du ditt fädernesland, skulle du inte vilja överge det? frågade Ali ben Mohamed.

- Jag älskar det och endast om jag skulle finna något mycket bättre vill jag bliva det otrogen.

- Och denna flicka som åtföljer dig, är hon din syster?

- Ja, jag skall ledsaga henne till en vän, vars brud hon är och vars maka hon skall bliva. Min vän tror säkert, att vi båda äro döda._ 415 -

- Och han skall trösta sig, eller huru? frågade afrikanaren.

- Kanske, men med svårighet! svarade Albert. Han älskar min syster mycket, ty han känner henne från barndomen och hon är även från den tiden bortlovad åt honom.

- Jag vill föreslå dig något annat. Giv mig din syster till hustru, och stanna hos mig!

- Huru? sade Albert med så mycket ovilja som var passande för en lugn arab. Du begär av mig att jag skall bryta mitt ord till min vän, taga tillbaka min fars löfte?

- Din vän tror att ni bägge äro döda* Kanske han redan har en annan hustru.

- Det är möjligt! sade Albert. Men jag måste övertyga mig därom.

- Säg icke så, sade afrikanaren tankfull. Jag erbjuder dig och din syster lycka, stor lycka. Du skall bliva en av söderns största män.

- Står du själv så högt, att du kan lova mig detta? sade Albert.

- Jag står högt och skall inom kort stå högre, svarade Ali ben Mohamed. Du synes mig vara en förståndig man. Jag vill tala öppet till dig. Sultan av Bautschi, landet vars huvudstad är Yacoba, är gammal och skall snart dö. Jag skall bliva hans efterträdare. Sultanen är icke landets herre. Bautschi är endast en del av det stora Fellatah-riket som regeras av alla rättrognas behärskare. Du har kanske hört att jag varit på en resa västerut, och för att med en sultan där rådgöra om ett krig mot de svarta hedningarna, Behärskaren av alla rättrogna sände mig därför dit. Men jag har talat för min egen räkning och ej för hans. Jag vill ej vara någon tjänare utan herre själv. Jag har överenskommit med sultanen att han skall sända mig hjälp, då jag gör uppror mot de rättrognas- 416'T-~

behärskare. Han skall sända sina trupper mot Tim* buktu och jag skall skicka mina till Kano och Soketo. Vi skola dela Fellatah-riket, och det är stort nog för att bilda två riken som bliva mäktigare än alla andra.

- Det är en djärv och förvägen plan! sade Albert, som redan hade tillräcklig kännedom om landet, för att förstå den.

Det stora Fellatah-riket består nämligen av en mängd provinser, vilka var för sig bilda ett stort och ståtligt rike som regeras av en sultan, vilken är en skattskyldig vasall till alla rättrognas behärskare Emiren el Muemmin.

Bautschi med huvudstaden Yacoba, är en av de största, vackraste och fruktbaraste av dessa provinser och för övrigt den viktigaste för hela riket, emedan den uppställer kärnan av arméen; en talrik och tapper här av skickliga skyttar. Planen att stycka det stora riket, syntes icke omöjlig. Upproret i en så viktig provins, understött av ett angrepp utifrån, kunde lätt lyckas, då riket ägt bestånd endast några år, och Emiren el Muemmins anseende ej ännu var riktigt betryggat. Ali ben Mohamed tycktes hava både klokhet och energi nog för utförandet av en sådan plan.

- Visserligen är den djärv, svarade afrikanaren. Men jag känner den styrka som står mig till buds. Landet Bautschi är mig tillgivet. Skyttarne lyda mig, även om jag skulle kommendera dem emot Emiren el Muemmin, som dessutom ej väntar ett uppror från min sida, då han har ett obegränsat förtroende till mig. Om tjugo månader tror jag mig vara Emir el Muemmin och då skall du få en provins på din del. Men beträffande din syster - vilken lyckligare lott kan väl vänta henne, än att bliva hustru till en av de mäktigaste härskare i Sudan?

- Det är gott, men vem går i borgen för att din plan lyckas? sade Albert.

- Tror du väl att jag skulle sticka mitt huvud i en- 417 -

snara, om jag icke vore säker, att kunna draga det tillbaka? frågade Ali ben Mohamed.

- Jag tror ingenting, svarade Albert. Men om du är så öppen mot alla, som mot mig, så torde Emiren el Muemmin snart få reda på din plan.

- Ja visst, om jag vore så dåraktig, sade araben. Ingen känner ännu min avsikt, med undantag av nämnde sultan i väster, som icke kan förråda mig. Men mot dig kan jag vara uppriktig. Du är en främling, min lycka skall även bliva din. Och även om du skvallrade - vad skulle det skada mig? Jag skulle kalla dig en lögnare, och man skulle ännu innan kvällen lägga ditt huvud för dina fötter.

Albert insåg att afrikanaren hade fullkomligt rätt.

-- Du fordrar således av mig, att jag skall överge mitt fädernesland, stanna i ett främmande land, bryta min faders och mitt eget löfte? sade Albert. Vad säkerhet har jag väl för att du bryr dig om mig, sedan du kommit till makt och ära?

- Mitt ord! svarade Ali ben Mohamed. Varför skulle jag icke gynna min hustrus broder, min närmaste anförvant - ty jag har inga andra. Men din syster skall bliva min gemål så snart vi ankommit till Yacoba.

- Och har du andra hustrur? Hon skall kanhända bliva den tredje eller fjärde?

- Nej, jag har endast slavinnor. Hon skall vara och förbliva min första hustru.

- Vad bestämmer dig för ett sådant val? frågade Albert med en låtsad förundran; du har ju, så vitt jag vet, ännu aldrig sett min syster.

- Endast ett ögonblick, svarade Ali ben Mohamed. Men detta ögonblick var tillräckligt att göra henne begärligare för mig, än en oas för pilgrimen i öknen. Hon är skön, hennes ögon äro kloka och förståndiga. Hon skall bliva en präktig sultaninna.

- Du bjuder mig mycken ära, sade Albert med ett V. H. I 27- 418 -

tecken till underkastelse. Men om jag nu skulle neka att bryta mitt löfte?

- Så skulle även detta icke hjälpa dig, ty du är i mitt våld! sade afrikanaren med största lugn. Jag skulle döda dig och behålla din syster.

- Jag skall tänka på saken och fråga min syster, sade Albert och styrde sin häst tillbaka till Judith, som ensam lät sin muntra travare dansa över betesmarken.

- Han berättade henne helt kort sitt samtal med Ali ben Mohamed och båd henne, icke förtvivla utan synas helt lugn. Sedan, då han märkte att Ali från sin avlägsna plats observerade honom, antog han minen av en person som djupt och moget överlägger, men icke kan komma till något beslut. Men när middagsrasten var slutad, och tåget

åter hade satt sig i rörelse, red han fram till araben, vinkade honom åt sidan och sade honom med en resignerande min:

- Jag har beslutat mig, du skall få din vilja. Jag finner att jag icke kan hindra dig, att göra vad du vill. Så må då min syster bliva din hustru och jag anförtror hennes och mitt öde i dina händer. Men var icke för enträgen mot henne. Hon älskar min vän, och det skall bliva henne svårt att skilja sig från sina barndomsminnen och tankarne på sin hembygd. Hav tålamod med henne. Hon skall vänja sig vid andra tankar.

Ali ben Mohamed böjde sitt huvud, till tecken, att han var ense med honom härom, och om Albert även icke märkte något annat tecken till glädje och belåtenhet hos honom, så tyckte han sig dock att finna, att afrikanarens ögon vilade vänligare på honom. För närvarande talade han ej vidare med honom, utan vände om till Judith.

Nu överlade han hastigt huru han skulle kunna undkomma araben. Framför allt syntes det honom nödvändigt, att lämna tåget förrän de hunno till Yacoba. Ty att fly från en stad var i alla händelser svårare än,- 419 -

om det skedde på fria fältet. I det hela syntes honom flykten ej särdeles svår. Man hade ej misstroget bevakat honom, han hade alltid uppslagit sitt och Judiths tält något avsides. Han kunde således lätt fly. Det berodde endast på att taga en väg på vilken Ali icke kunde förfölja honom. Men hur var det tänkbart? Om Ali lät sina hundra ryttare sprida sig åt alla håll, så måste de upphinna flyktingarne.

Likväl var Albert bestämd för att fly redan samma natt. Utan att det kunde väcka uppseende, observerade han trakten noga och sökte så väl som möjligt att orientera sig. I söder och öster såg han icke obetydliga bergskedjor och framför dessa, dalar och floder. Bergen kunde lämna honom det bästa skydd, bildade kanske även en gräns. I varje fall borde han fly i en riktning som icke avlägsnade honom långt ifrån Kuka, målet för deras resa. Han måste således taga vägen åt de östliga bergen.

Om kvällen blev lägret icke uppslaget på fria fältet, utan i en liten by, vars innevånare visade Ali ben Mo-hamed mycken undergivenhet. Albert fick för sig och Judith anvisad en liten hydda till boning. I allmänhet syntes denna omständighet gynnande, då det lät sig antaga, att man ej i byn skulle utställa vakter, såsom man alltid hade gjort på fria fältet, till skydd mot vilda djur. Visserligen var det något svårare att komma obemärkt ur byn. Men om man även märkte dem, så kunde innevånarne icke veta för vad ändamål de avlägsnade sig.

Så snart Albert var ensam med Judith, sade han henne, att han beslutat fly, då han nu kände Ali ben Mo-hamed tillräckligt, för att veta, det ingen räddning mera var möjlig så fort man uppnått Yacoba. Judith var av samma tanke. Hennes ansikte förlorade ej ett ögonblick uttrycket av glädje och lugn lycksalighet. Albert- 420 -

gjorde hästarnes packning i ordning, och smög sig därpå utom porten för att kasta en blick över byn.

Natten var lugn och mörk. Albert kunde icke märka att några vakter voro utställda, eller om hans hydda var observerad från något håll. Han gick ett stycke in i byn och fann icke en människa. Ända till huset där Ali ben Mohamed hade sin bostad vågade han sig fram, men även där tycktes allt ligga i djupaste sömn. Han återvände därpå till Judith, sade henne att allt var säkert, och att han ville företaga flykten.

Därpå bad han henne hålla sig tätt intill hans sida, tog båda hästarna vid tygeln och förde dem ut ur gården. Lyckligtvis hördes knappt hovslagen i den sandiga marken, och Albert uppnådde det sista huset i byn utan att något misstänkt tecken hade förskräckt honom. Försiktigt ledde han hästarne vidare till en liten småskog. Där upplyfte han Judith i sadeln, svängde sig själv upp på sin häst och lät båda trava framåt i en riktning som han själv hade noga uppgjort för sig.

Nattens mörker förorsakade honom en del svårigheter. Det var omöjligt att på femtio steg igenkänna mera än de ungefärliga konturerna av större trädgrupper. Det blåste likväl en svag nattvind. Albert visste att den kom ifrån öster, och då han ville styra sin kosa åt detta håll, så behövde han endast rida emot vinden för att vara någorlunda säker på vägen.

Först redo de över en vidsträckt grässlätt. Då hämmade hastigt en flod deras vidare framträngande. Albert var likväl mera glad än ledsen över denna omständighet. Hjan visste att alla floder vid denna årstid voro grunda, och

då han önskade att lämna så litet spår som möjligt efter sig, så red han först ensam i floden en sträcka framåt, och bad sedan Judith följa efter. Floden kom från öster och de båda flyktingarne redo i det grunda vattnet längs efter den. På detta sätt försvårade han förföljelsen för Ali ben Mohameds folk,- 421 -

då de alltid måste undersöka flodstranden noga, för att veta var de båda flyktingarne hade lämnat flodbädden. Visserligen kunde hästarna gå endast steg för steg i vattnet.

Morgonen randades nu och Albert kunde kasta en omfattande blick över trakten. Den bildade ännu en vidsträckt slätt, som gjorde det lätt för hans följeslagare, att se honom på långt avstånd. Visserligen syntes framför honom höga berg, men de måste vara ännu en dagsresa avlägsna. Till vänster om floden visade sig likväl på något avstånd, småskog, som längre fram slöt sig till en skog av palmer. På ett ställe räckte skogen ner till floden, och detta valde Albert för att lämna den.

Solen uppsteg i sin tropiska glöd och klarhet, då hästarna beträdde stranden. Albert kastade en blick på sin följeslagerska. Hon hade slöjan till hälvten slagen tillbaka, och hälsade honom med ett vänligt och ljuvt leende. Detta återgav den fulla kraften och hela modet åt hans hjärta.

- Framåt! sade han, sporrande hästen. Framåt, min älskadeT

De sprängde genom buskaget och om en halv timma hade de uppnått palmskogen. Nu tog Albert bössan i handen, ty i denna skog var ej brist på vilda djur. Lejonen voro talrika, även ett slags vargar; de farligaste fienderna voro emellertid i grannskapet av floderna, nämligen: rhinoceros och krokodiler. Här och där slingrade sig även en orm över gräsmattan under palmerna och avlockade Judith ett rop av skrämsel. Men något farligare angrepp hade Albert ej att frukta. Ormarna nöjde sig med att förundrade sätta upp huvudet, och de lejon, som Albert sågo, höllo sig på behörigt avstånd. De funno i skogarna vilt tillräckligt, för att låta människorna vara i fred.

Då Albert ansåg det vara säkrast, att så långt som- 422 -

möjligt komma undan från Ali ben Mohamed så unnade han hästarne ej någon rast, varav de ändå voro i behov. Hans flykt måste nu vara märkt i byn, och han ansåg troligt att han skulle eftersättas och hämtas tillbaka, om han ej hunnit nå ett område, varest Fellatahs voro utan inflytande. Visserligen kände han ej huru långt Bautschi-landet sträckte sig mot öster, visste ej heller om det var den Östligaste staten av Fellatah. Men han trodde sig hava hört något dylikt, och då sultanen av Bornu, vars land han då uppnådde, icke stod i bästa förhållande till Fellatahs, så hoppades han där finna skydd mot Ali ben Mohameds vidare förföljelse.

Hästarna blevo emellertid tröttare, och Albert såg sig nödsakad att mot middagen hålla rast. Han valde en plats i ett busksnår, sökte efter frukter, utvalde av sina egna förråder, vad som ännu var användbart, och höll nu åter igen med Judith en dylik måltid som i oasen den gången. Båda kunde ej undgå, att påminna sig denna morgon, ty Judith rodnade och Albert nedslog Ögonen, men endast för att strax därpå fästa dem desto innerligare och kärleksfullare på sin sköna följeslager-skas anletsdrag. Nu bad han Judith sova något litet. Han själv gick med bössan i handen för att uppsöka ett ställe varifrån han kunde ha någon utsikt över trakten.

Han fann även ett palmträd som stod på en liten kulle och i höjd överträffade alla de andra. Med en övad skicklighet, varav han var mäktig, hade han snart uppnått toppen och kunde därifrån se över småskogen och slätten. Visserligen var avståndet stort, men hans skarpa ögon hade likväl kunnat upptäcka en ryttartrupp om den sprängt över slätten. Men då han ej kunde se någon levande varelse, så slutade han därav, att man ej ännu förföljde honom i denna riktning och sedan han kastat ännu en blick mot öster och övertygat sig, att- 423 -

han kunde uppnå bergen före nattens inbrott, vände han tillbaka till Judith.

Till sin icke ringa förskräckelse märkte han, då han inträdde i busksnåret, att någon förekommit honom, visserligen ej någon människa, men likväl någon som här kunde bliva honom ännu farligare, nämligen ett stort ståtligt lejon, som stod helt lugnt och betraktade den sovande Judith med uppmärksamhet. De uttröttade hästarna hade även insomnat och därför ej vädrat lejonets närvaro. Det hade nu sina blickar riktade på den vackra sovande,

och då det tycktes vara mycket gammalt - ty manen var på några ställen alldeles vit - så måtte det ej hava hört bullret av Alberts steg. Ty lejonen förlora vid framskriden ålder hörsel och syn.

Albert blev verkligen förskräckt, ty lejonet stod knappt tio steg från Judith. Visst syntes det honom tvivelaktigt om det hyste fientliga avsikter. Likväl lade Albert an med sin bössa, bestämd att, vid lejonets minsta rörelse framåt, skjuta. Det hörde då han spände hanen.

Det såg sig om, och dess blick mötte Alberts utan fruktan och överraskning. Det tycktes mönstra den unge mannen. Albert var å sin sida så uppskakad, att hans ögon vilade, stela, orörliga och hotande på det väldiga djuret, så att han ovetande använde just det medel, vilket man påstår skall tämja och kuva lejonet. I verkligheten tycktes djuret icke kunna fördraga den unge mannens blick. Det blinkade med ögonen, blev oroligt och slog sig på höfterna med svansen. En gång gjorde det en rörelse, som om det ville nedhuka sig till språng. Men därpå drog det sig långsamt tillbaka med huvudet fortfarande vänt mot Albert, tills det kommit en femtio steg undan. Då vände det hastigt och travade bort därifrån.

Albert slog till ett gapskratt, så komiskt var denna reträtt och så stort var hans behov att giva luft åt sitt- 424 -

beklämda bröst. Därpå utsträckte han sin hand liksom välsignande mot Judith, framviskade några tacksamhets-ord till himlen och nedsatte sig även själv, för att överlämna sig åt en kort vila. Mot sin vilja inslumrade han, och då han uppvaknade hade allt några timmar passerat, ty solen stod redan högt på himmelen.

Han väckte Judith, uppmuntrade hästarna, och efter några minuter sprängde de båda flyktingarna vidare mot öster. Albert ville försöka att uppnå berget före nattens inbrott, för att få ett bättre gömställe än den öppna palmlunden. Snart blev även marken ojämnare. Grupper av kullar, bland vilka här och var framstack klippor, avbröto slätten. Andra träd, tamarinder och lövträd ersatte palmerna, utsikten var friare. Albert såg några byar ligga på sluttningen av berget. Men han aktade sig noga, att närma sig dem, ty överallt skulle man hava examinerat honom och möjligen hållit honom kvar.

Äntligen hade han hunnit mitt ibland granitklipporna. Men nu hindrade den inbrytande natten, resans fortsättande. På ett skyddat och från alla håll obemärkt ställe bragte Albert sin reskamrat och hästarna i säkerhet, hämtade vatten från en närbelägen källa och överlämnade sig slutligen även själv åt sömnens behag.

Han vaknade före morgonens inbrott, och innan han väckte Judith, gick han upp på en höjd, från vilken han kunde kasta en vidsträckt blick över landskapet och övertygade sig, att ingen förföljare var i närheten. Han begynte på fullt allvar tro, att Ali Ben Mohamed antingen icke tänkt på att förfölja honom, eller tagit en oriktig väg. Uppmuntrad av denna tanke, återvände han till Judith och snart voro hästarna i väg med sina ryttare uppför berget.

Det var en svår och farlig mark, här var ej att tänka på några banade vägar, lika litet på skugga, ty de bevuxna delarne av berget voro otillgängliga. Mot mid-- 425 -

dagen kunde Albert övertyga sig om, att berget ej var brett och att han kunde hinna utföre tills aftonen.

Då han uppnått bergets kam, låg framför honom ett härligt landskap med vackra skogar, präktiga betesmarker och glänsande floder. Han såg helt få byar, mot öster blåa berg, mot nordost tycktes landet vara mycket flackt, och ehuru Albert ej såg vatten, så trodde han ändå att längre bort borde finnas en stor sjö eller en stor öken. Han önskade och hoppade att detta berg bildade gränsen mellan Fellatahs och sultanens av Bornu riken och att Ali ben Mohamed ej skulle förfölja honom över denna gräns. Småningom började han ånyo att hoppas. Landskapet framför honom var för vackert, att han kunde tro att det skulle bringa honom fara och fördärv.

Som man vet är det besvärligare att stiga ned för ett berg, än att gå uppför det. Hästarna voro nästan förbi av trötthet, och Albert måste slutligen stiga av och föra sin i tygeln. Aftonen var nära. En längre bergsrygg var ännu att passera. På dess andra sida ville Albert vila över natten, då det syntes honom att där fanns träd och kanske även vatten.

Anländ till ryggen av denna bergås, stannade Albert bland en grupp av låga träd, för att från höjden utse sig en

passande plats för nattkvarteret.

- Ser ni, där äro de första människorna, som jag sett, sade Judith nu.

Bestört vände Albert sig om. Bakom sig på bergen som han lämnat, såg han en liten ryttareskara, som han på dräkten genast igenkände vara Ali ben Mohameds folk. Om afrikanaren själv var ibland dem, förmådde han icke urskilja.

- Det är våra förföljare, sade han till Judith, jag tror vi äro förlorade! Ännu hava de icke sett oss, dessa träd skymma oss för dem, de söka än åt höger, än åt- 426 -

vänster. O Gud, om du vill vara oss nådig, så visa oss nu en utväg!

Hans ögon sökte efter ett gömställe, ett kryphål. Men om även spridda klyftor och dälder funnos i berget, så läto dessa från höjden lätt upptäcka sig och två hästar kunde ej gömmas i dem. Afrikanarne redo tämligen långsamt, liksom, folk, vilka undersöka alla möjliga gömställen. Åt ett annat håll blev Albert varse en annan trupp. Den hade på sidan framträngt nästan ner till dalen.

- Här hjälper endast en hastigt flykt under skydd av mörkret, sade Albert, Framåt under nästa kvart, så länge de äro i dalen kunna de ej se oss.

Han drev på sin häst. Men hästarna hade haft en besvärlig marsch i solhettan över bergen, de ville ej gärna mera fram. Alberts läppar voro hårt tillslutna, han syntes fundera på något medel, han tycktes viija frambringa någon utväg till räddning. Hans ögon sprutade hemska blixtar.

Nu voro de nästan i dalen. Bergsluttningen var här tätt bevuxen med skog, men längre fram var slätten fri. Antingen måste de gömma sig i skogen, som lätt lät genomsöka sig, eller ock måste de rida vidare, riskerande att bliva upptäckta oaktat mörkret. Valet var svårt. Vid bägge lupo de fara.

Hastigt föll Alberts öga förundrat på ett av dessa jätteträd, som man finner endast i Medelafrika och äro bekanta under namn av Apbrödsträdet (Adansonia digitata). Den plumpa kolossen, knappt tjugo fot hög och nästan lika i diameter, stod där, såsom ett fragment av en väldig pelare, ty, utom några förtorkade grenar bar det inga andra tecken till träd, varken blad eller blommor.

Albert höll med hästen och beså̊g trädet.

- Det måste vara gammalt, mycket gammalt, viskade Albert med denna hastiga beräkning, som är egen- 427 -

endast för en ögonblicklig fara. Det har ej några blad och då. dessa träd äro gamla måste de vara ihåliga. Afrikanarna gagna dem ibland till boningar. Låtom oss se efter.

Han hoppade av hästen, bad Judith gömma sig med hästarne i buskarne och undersökte trädet. Ett ihåligt ljud klingade emot honom då han bultade på stammen. Han skyndade runt omkring trädstammen, som hade vid pass sextio fot i omkrets.

-- Här är räddning, skrek han med glädje. Här är en öppning, genom vilken en häst i nödfall kan komma in. Kom Judith, jag skall gå förut!

Han inträdde genom en öppning som var ungefär 2 meter hög, och liknade en port. Bredvid honom sprang något ut med högt tjutande. Det var ett panterdjur, som under sin förskräckelse till all lycka icke tänkte på något angrepp. Även några fåglar flögo upp och flaxade omkring Albert. För övrigt syntes icke finnas något farligt i trädet.

Judith stod redan med hästarna framför stammen. Djuren läto i sitt uttröttade tillstånd göra med sig vad Albert ville, och trängde sig in genom den smala öppningen. Judith följde efter.

- Här äro vi åtminstone i säkerhet för det första! viskade Albert. Om jag trodde att jag kunde ha ännu några minuter på mig, så skulle jag tilltäppa öppningen med ris. Men det kunde förråda oss, därför får den vara som den är. Här kan jag åtminstone med säkerhet strida, och det skall ej bliva lätt för afrikanarne, att intränga.

Han förde Judith med hästarne till den delen av stammen som var längst bort ifrån öppningen. Skymningen var redan så stark att Albert nu knappt kunde igenkänna Judith. Han undersökte sina vapen och närmade sig öppningen, för att lyssna.

Strax därpå hörde han hovslag. Afrikanarne tyck-- 428 -

tes rida långsamt utför berget. Albert hörde huru de talade med varandra. Men han förstod intet, ty avståndet var för långt och han kände ej heller riktigt språket. Till all olycka tycktes de göra halt i närheten. Han hörde nu ej mera hovslagen, däremot förnam han tydligt röster från samma ställe och däribland, som han trodde, även Ali ben Mohameds. Om afrikanarne hade tänkt att ta sitt nattkvarter i detta träd! Det gick en het och sedan kall rysning igenom hans ådror.

Efter hand kunde han även förstå spridda meningar av vad som talades.

- Vi tyckes hava förlorat spåren efter dem, sade en. Vem vet ändå, om de hava gått över berget och vilken väg de tagit till dalen.

- Deras hästar kunna ej hålla ut mera än våra, sade en annan. De kunna ej vara långt före oss, och under natten kunna de ej rida, om de tagit vägen över bergen.

- Vad gagnar prat! sade Ali ben Mohamed - vars röst Albert kände tydligt - jag vill ha visshet. Fråga den andra skaran, om den icke sett eller hört något. De borde visserligen hava givit oss underrättelse därom! Undersök till en början detta träd!

Nu kom det farliga ögonblicket. Som Albert förut beräknat, bestod ryttaretruppen av endast 20 personer. Mot dessa kunde Albert i nödfall stå sig, helst som endast två av dem voro beväpnade - med bössor, nämligen Ali ben Mohamed och en till. De andra buro spjut, båge och pilar.

Albert hörde nu hovslag ömsom nära, ömsom avlägsnare. Det blev alltjämt mörkare. Emellanåt kommo afrikanarne så nära trädet, att Albert ovillkorligen darrade och fattade bättre tag i sin bössa. Han hade för övrigt två gevär, som vi påminna oss.

- Har ni redan undersökt trädet? ljöd nu Ali ben Mohameds röst.- 429 -

- Judith, för himlens skull intet ljud! viskade Albert, trädande tillbaka från ingången. Bara hästarne måtte vara stilla. Gud ske lov de giva ej ett ljud ifrån sig! nu måste det avgöras.

Han hörde någon hoppa från hästen och närma sig trädet. Han såg sedan något mörkt vid ingången och afrikanaren tycktes lyssna och betänka sig, innan han gick in. Hästarna voro alldeles stilla. Albert höll fingret på trycket till bössan.

Ändå tycktes det som afrikanaren ville intränga. En tanke genomfor då Albert. Han hade ofta hört python-ormen väsa i skogen och trodde sig kunna efterapa densamma. Han gjorde ett försök och hans förskräckelse gav hans röst och hans väsning en så egen klang, att afrikanaren for tillbaka.

- Allah il allah! ropade han till sina kamrater, därinne finnes endast en stor orm.

- Så driv ut honom! vi kunna stanna i trädet över natten! sade en annan till honom.

Albert andadas i början, men nu darrade han ånyo. Var faran ej ännu förbi?

- Jag vill ej hava med ormar att göra, och allra minst om natten! svarade den förste afrikanaren. Sannolikt hava de sitt ide där inne och det vore ett farligt arbete!

- Nå låt vara då! sade Ali ben Mohamed. Vi vilja ej bliva här över natten. Vi skola rida en bit längre in i landet och efterhöra i någon by om man ej sett till främlingarna. Jag tror knappt att de äro komna över berget. Om detta vore fallet, så äro de förlorade för oss, ty vi våga ej fördjupa oss långt in i Bagirmi. Vi ha icke folk no,g. Kom!

Albert hämtade andan. Denna fara syntes vara lyckligt överstånden! Och han hade från Ali ben Moha-meds egen mun hört den glada underrättelsen att de ej mera voro i Fellatahlandet. Det syntes till och- 430 -

med att Bagirmi - så hade afrikanarne kallat det - icke stod i gott förhållande till Fellatah. Albert trodde sig därför kunna hoppas att hava undgått förföljelsen.

Huru glättigt svallade icke blodet i hans ådror, då han hörde hovslagen och rösterna ånyo avlägsna sig I Han gick bort till Judith och hästarna. Ovillkorligen fattade han Judiths mjuka hand. Hon drog den ej nu tillbaka. Han tryckte den fast till sitt hjärta. - O, Judith, viskade han, dessa faror äro stora! men huru gärna vill jag icke fördraga ännu större, då jag hoppas, att er kärlek skall bliva min lön!

- Lön? säg ej så! viskade flickan. Tyvärr kan jag icke förekomma dessa faror! och jag vet att jag är orsaken till dem! Albert, huru skall jag kunna återgälda detta?

Fransmannen suckade, men det var en suck av lycka. Länge kvarhöll han Judiths hand i sin. Visst uppstod hos honom ett begär, att draga den vackra flickan till sig och vid hennes hjärta glömma alla sorger, alla faror. Men han hade gjort ett löfte, att ej njuta kärlekens högsta glädje förr, än han hade räddat Judith, förr än han hade med henne funnit en säker hamn. Han släppte därför hennes hand, sedan han ännu en gång tryckt den och funnit sin handtryckning besvarad. Nu bad han Judith lägga sig ned, och satte sig själv vid ingången till trädet, tör att vara beredd på varje fara.

Längre fram på natten överväldigade sömnen honom, och när han vaknade dagades det redan. Med möda hopsamlade han de sista matbitarna, hämtade vatten och höll en njugg frukost tillsammans med sin käresta, men som kryddades av vänliga blickar och hjärtliga ord.

Därpå trängde han sig ånyo ut och gick försiktigt upp på en höjd i närheten som tillät honom en utsikt ifrån dalen.

Så skarpt hans öga än var och så mycket han än be-- 431 -

mödade sig upptäcka något, så kunde han ej få syn på någon levande varelse. Långt, långt bort tycktes ligga några byar.

Albert överlade med sig själv. Vända tillbaka kunde han ej. Ej heller vänta. Han måste ned i dalen även med risk att möta Ali ben Mohamed. Men möjligtvis hade de tagit en annan väg, och hade redan vänt om igen. Huvudsaken var att ej möta honom på återvägen. Slätten var likväl här och där bevuxen med trädgrupper, som gjorde det möjligt att gömma sig. Albert tänkte på att kvarlämna hästarna och fortsätta vägen till fots. Men ehuru detta var säkrare, då man ej så lätt kunde upptäcka honom, så var han rädd för att för mycket uttrötta Judith och avstod därför från denna idé. Han beslöt att ännu en gång anförtro sig åt sin lyckliga stjärna och välja den lakaste vägen. Faran var lika stor över allt.

Han återvände därför till Judith och snart travade de bägge sällsamma resande, över den gröna gräsmattan. Han kunde ej finna platsen, varest Ali ben Mo-hameds folk uppslagit sitt nattläger. Ej heller såg han någon annan ryttare ehuru slätten medgav honom att se en hel himmel långt ut. Albert började således tro, att afrikanarne hade avstått från sin förföljelse.

Endast en gång, när han såg tillbaka åt bergen, trodde han sig på en av höjderna se en ryttarskara. I närheten fanns emellertid en småskog, varför han styrde hästarna ditin och observerade noga den riktning ryttar-ne togo. De tycktes nedstiga från berget men ganska långsamt och sedan göra halt.

Albert ansåg det säkrast att vänta i buskarna till ryt-tarne hade överskridit bergsryggen och ej mer kunde se honom. Men där emellan måste några timmar passera, och sedan tänkte han även, att de ej kunde upptäcka honom, om han valde sin väg så, att småskogenlåge emellan honom och berget. Denna sista orsak bestämde honom att fortsätta resan.

I verkligheten var det omöjligt att se honom ifrån berget. Lika litet märkte han något av ryttarne, men han hade ej tänkt på, att dessa hade uppstigit högre och därför kunde se över småskogen.

Och då han om en stund ånyo vände sig tillbaka, såg han till sin förskräckelse, att ryttarne hastigt kommo nedför

berget. De måste hava märkt dem. Skulle han se sig om efter ett gömställe eller skulle han förlita sig på hästarnes snabbhet?

Han valde det senare. Han hade några timmars försprång och hästarna syntes honom friskare och kraftigare än någonsin. Han trodde sig därför säkert kunna hoppas att ej bliva upphunnen av afrikanarne, åtminstone ej förr än han hunnit till ett ställe, vars innevånare lämnade honom skydd emot Fellatahs. Han sporrade därför icke sin häst, utan lät den endast kraftigt springa ut. För övrigt höll han endast raka vägen.

Några timmar förflöto innan Albert bakom sig märkte en skymt av afrikanarne. Naturligtvis blevo hästarna småningom tröttare, men samma förhållande borde även äga rum med deras förföljares. Åt alla håll skymde småskogen hans utsikt, endast framför sig såg han en stor by eller kanske stad.

Men nu, efter det Albert hade ridit igenom en rad av träd, ställde sig ett hinder emot honom, varpå han icke hade tänkt - en bred och efter utseendet tämligen djup flod. Förargad bet han ihop tänderna, då han märkte den, och kastade en hastig blick på strömmen. Hästarna voro varma. Han vågade knappast föra dem i vattnet, och likväl var varje minut dyrbar. Albert besinnade sig därför ej länge. Han styrde först sin häst i floden och bad Judith följa sig på något avstånd. Floden blev likväl hastigt så djup, att Alberts häst hade

möda att hålla sig emot den starka strömmen. Han måste vända om.

Sporrande hästen, och darrande av otålighet flög han stranden uppefter, för att uppsöka ett annat ställe där floden var mindre djup. Nu märkte han, ej långt bakom sig, afrikanarne. Han antog att floden skulle vara grundast där den var bredast och strömmen minst och snart fann han ett sådant ställe.

Strömmen syntes här vara stark, endast på ett ställe i mitten. Ett sådant hinder var övervinneligt. Denna gången bad han likväl Judith, icke hålla sig efter honom, utan rida vid hans högra sida, på det han varje ögonblick skulle vara henne nära.

Det var som Albert förmodat. I början var floden grund, men mitt uti var den djupare och vattnet forsade från sidorna dit. Hästarna kämpade med möda i strömmen, och Albert lät dem en smula driva nedåt, hållande med högra handen Judiths vid tygeln och därjämte tillseende att ej ammunitionen blev våt. Två gånger svävade hästarna i fara att bortdrivas av vågorna. Slutligen nådde de likväl bottnen och voro inom kort vid andra stranden.

Albert såg sig tillbaka. Afrikanarne voro snart nära den motliggande stranden och då han hade visat platsen, varest floden lät passera sig, så var det att antaga, att de skulle begagna sig av hans exempel. Han gav därför sin häst sporrarne, Judith drev även på sin, och de flögo nu över slätten så hastigt som de båda arabernas krafter medgåvo.

Likväl hade detta uppehåll varit dem till största skada, ty afrikanarne voro allaredan över, sporrande sina hästar och måste inom en halv timma hinna upp dem. Albert försökte att räkna dem. Han räknade vid pass tjugo. Men man kunde nästan med säkerhet antaga, att den andra avdelningen skulle följa efter. I alla fall var striden mycket ojämn.

Då såg han framför sig en ryttarskara dyka upp ur en tät småskog. Han studsade, ty han trodde det*var Ali ben Mohameds andra avdelning. Men i nästa ögonblick märkte han likväl sitt misstag. Ryttarne framför honom hade bättre hästar och voro annorlunda klädda. Det måtte vara innevånarne i landet där han nu befann sig och som Ali ben Mohamed benämt Bagirim.

Naturligtvis stannade även dessa ryttare, så snart de sågo de båda flyktingarna och bakom dem de förföljande Fellatahs. De voro även vid pass tjugo ryttare, några med skjutvapen.

Albert hann i detta ögonblick icke, att beräkna, om de skulle emottaga honom som vän eller fiende, och vad han å sin sida borde göra. Men han ropade och gav tecken att han var förföljd och begärde skydd. Därpå såg han sig tillbaka. Fellatahs redo långsammare och ordnade sina vapen.

Om fem minuter var Albert hos de främmande ryt-tarne, som vi, i brist på andra underrättelser örn detta lands invånare, vilja kalla Bagirmiter. De hade uti sin olivgula färg och sin klädsel mycket likhet med Fellatahs. Det var likväl en man ibland dem, som till sin härkomst, utan tvivel var en neger, men icke desto mindre hade sådana tecken i sin klädsel som tillkännagav en högre rang än hans arabiska följeslagare.

Albert, som hastigt hade sprungit av sin häst, kastade sig på knä för denne och bad honom med ord och åthävor att bistå honom mot Fellatahs.

Dessa hade under tiden gjort halt, och tycktes rådslå. Detsamma gjorde negern med Bagirmiterna. De pladdrade en rotvälska, av vilken Albert endast förstod obetydligt, ehuru det liknade Fellatahs språk. Han tycktes likväl fatta, att Bagirmiterna voro förbittrade över Fellatahs intrång på deras område. De sträckte hotande sina lansar mot Ali ben Mohameds skara, och- 435 -

syntes beredda att genast angripa dem. Endast negern besinnade sig ännu.

Strax därpå - sedan Albert uppstigit på sin häst - kom en Fellatah, sannolikt som pariamen tär. Albert sökte med ansträngd uppmärksamhet, att uttyda deras samtal. Han förstod även verkligen något av innehållet. Fellatahs återfordrade de båda flyktingarna, som voro stammens egendom, och lovade Bagirmiterna därför riklig belöning i boskap och får, såväl som en summa penningar. I motsatt fall hotade han med krig.

- Vem är eder anförare? frågade negern, och Albert förstod tydligen denna fråga.

- Ali ben Mohamed, sultanens av Yacoba blivande efterträdare.

- Säg då honom, att han skall vända om! sade negern förargad och utsträckande armen hotande. Jag vill ej ha ett ord att byta med honom, och skall hellre sticka dolken i hans hjärta än göra honom någon tjänst. Jag skall behålla flyktingarna hos mig. Må han hämta dem om han vill ha dem I

Dessa ord, vars mening Albert först sedermera erfor, voro åtföljda av en så tydligt fientlig gest, att par-lamentären genast vände tillbaka.

Under tiden hade Ali ben Mohameds skara ökats med tio man som följt det första tåget och nu hunnit fram. Fellatahs voro således Bagirmiterna överlägsna, och sannolikt närmade de sig av denna orsak. De som voro beväpnade med gevär, lade an. De andra togo till båge och pilar.

Albert gjorde negern hastigt tydligt, att det var bättre vänta Fellatahs i småskogen vid vars kant de voro. Denne tycktes inse riktigheten av detta goda råd. Bagirmiterna drogo sig hastigt dessa få steg tillbaka och grepo även till vapen. Albert å sin sida var alldeles belåten, att kunna visa Fellatahs, att han ej fruktade för- 436 -

en strid. Han sökte efter Ali ben Mohamed, vilken han även märkte, men som höll sig bakom de andra.

Fellatahs voro snart så nära, att en bösskula lätt kunde nå dem. För ett skott med pil och båge var avståndet för stort. Fransmannen ansåg det vara bäst att han begynte striden och siktade på den närmaste Fellatahn. Skottet small, Fellatahn störtade. Bagirmiterna upp-gåvo ett jubelskrik.

Det var ju klart att en sådan bundsförvant icke var att förakta; de avsköto nu även sina bössor och pilar. De träffade dock icke, och Fellatahs kommo närmare. Albert vinkade till sig en Bagirmit och lät honom förstå, att han borde ladda det ena geväret medan Albert avsköt det andra. Den sluge afrikanen förstod tydligt meningen och nickade bifall. Nu tog Albert korn på en annan Fellatah och denne föll. Sedan grep han till pistolerna, som möjligt nådde hundra steg. Han försökte med ett skott och lyckades åtminstone att såra en tredje.

Förlusten av tre krigare innan de hunnit angripa, gjorde Fellatahs villrådiga. De drogo långsammare fram och Albert märkte, att Ali ben Mohamed måste begagna all sin förmåga och vrede, för att uppelda dem. Bagirmiten hade nu laddat den ena bössan, själv hade han gjort den andra klar till avfyring och, siktande lugnt och säkert, sträckte han ånyo två Fellatahs till marken.

Ett vilt jubelskrik av Bagirmiterna följde på varje fallen Fellatah. Dessa trängde sig tillsammans som en fårskock. Envar trodde att nästa skott skulle träffa honom, och alla tycktes hava god lust att rymma fältet.

Nu avsköt även Ali ben Mohamed sin bössa mot Albert. Han hade siktat bra nog, ty kulan slog in i en trädstam tätt intill Albert. Likväl blev han hånad av Bagirmiterna skrik, och sannolikt steg han ej i gunst hos sitt eget folk genom detta felskott.- 437 -

Nu drog Ali ben Mohamed sin sabel och sprängde fram i spetsen för sin skara för att elda de tillbaka-vikande. Albert betänkte sig icke det minsta; han bestämde nästa kula för den stolte Fellatah. Men denne måtte hava anat sin fiendes avsikt och drog sig igenom en öppning i ledet, åter bakom sina ryttare. Albert ansåg nu tiden lagom för att avancera angripande. Han gav negern en vink, som denne genast förstod. Dock trodde han sedan att Albert först borde skjuta en gång. Den unge mannen avfyrade därför även de bägge bösorna och sina dubbelpistoler. Endast ett skott gick bom. Fem Fellatahs voro således ånyo döda eller sårade. Bådas styrka voro nu ungefär lika, endast med den skillnaden, att Fellatahs veko modfäll-da tillbaka och Bagirmiterna jublade.

På negerns första vink störtade nu även dessa senare med ett vilt skrik löst på fienden. Striden begynte med lansar, bågar, svärd och sköld. Albert höll sig tillbaka. Han nöjde sig med att ladda sina gevär och kasta en leende blick till Judith, som skänkte honom tillbaka ett uttryck av den största beundran och kärlek.

Striden var snart avgjord, och det var lätt att förutse, vem som skulle segra. Bagirmiterna voro fulla av jubel och tillförsikt, deras hästar friska och muntra, dessutom starkare än Fellatahs. - De senare därerhot uttröttade och genom sina matta hästar hindrade i sina rörelser. De förlorade den ena mannen efter den andre och veko småningom tillbaka till floden. Där försökte de ett sista men fruktlöst motstånd. De flesta av återstoden drunknade. Få nådde andra stranden, bland dem Ali ben Mohamed, som Bagirmiterna förföljde en stund men ej upphunno.

- Nu, sade Albert skrattande till Judith, under det Bagirmiterna glättigt återvände, äro vi befriade från det bekymmer, kanske endast, för att behöva tänka på ett annat. Men jag tror likväl, att dessa människor sko-- 438 -

la ha litet deltagande för oss, då de se, huru vackert jag tagit emot Fellatahs. Jag skall be dem ledsaga oss till Kuka, eller åtminstone säkert visa oss vägen dit.

Bagirmiterna hade ånyo församlat sig, och negern, som utan tvivel var skarans anförare, kom fram till Albert.

- Tapper! tapper! sade han med en belåten nick på huvudet. Vem är ni?

Albert berättade på en blandning av arabiska och Fellatahspråket sina äventyr, tämligen överensstämmande med sanningen och tillade att han ej önskade något hellre, än att få återse sitt fädernesland, och att han skulle vara Bagirmiterna mycket tacksam, om de visade honom kortaste vägen dit. Negern avhörde honom uppmärksamt och nickade ofta mycket belåten. Därpå frågade han vart Albert egentligen ville. Denne svarade: till Kuka.

Vid detta ord blevo Bagirmiterna vilda, skakade sina vapen och syntes färdiga att genast rusa på fransmannen. Med möda lyckades det Albert att ånyo göra sig förstådd och upplysa Bagirmiterna att han alls icke kände Kuka, ej visste var det låg, och ej förstod, varför man blev så uppretad emot honom. Han erfor då, med mycken möda, att Bagirmiterna lågo i krig med sultanen av Bornu, vars huvudstad Kuka var. Det tycktes således som var och en av dessa afrikanska folkslag bekrigade varandra.

En förhoppning var honom visserligen nu till en början något förmörkad - det att snart komma till Kuka, ändpunkten för karavanen. Då emellertid Bagirmi, efter vad han fick höra, sträckte sig långt åt öster, så hoppades han även, att från detta landet kunna komma till ett ställe, sorn stod i förbindelse med den civiliserade världen, och då Bagirmiterna voro tämligen vän-- 439 -

ligt sinnade emot honom, så drog han ej4 i betänkande, att sluta sig till dem. De antogo även för givet, att han så borde göra, och vid deras uppbrott red han i mitten, bredvid negern, som redan var en man till åren.

27. MULEY.

Snart anlände de till byn Masena, huvudstaden i Bagirmi. Ett förfärligt oväsen hördes.

Taratata! Bom! Bom!

"En million kur di, bjuder sultanen alla rättrognas behärskare den, som återskaffar honom sin förlorade son, vilken de fördömde Bidduma*s bortrövat! En million kurdi! Hör ni det Bagirmiter!"

Taratat! bom! bom! Taratata! bom! bom!

"Ännu mera, lovar sultanen alla rättrognas härskare, åt dem som återskaffar honom hans son. Fjärdedelen av riket skall bliva hans, jämte sultanen skall han sitta på tronen, och om sultanens son dör, skall han bliva herre över Bagirmir Hör ni folk!*'

Taratata! bom! bom! Taratata! bom! bom!

Albert och Judith blevo högeligen förundrade då de anlände till det stora torget i Masena, huvudstaden i riket Bagirmi. Men Albert skrattade ej åt larmet. Me-delafrika har ännu aldrig varit något land för oskrymtad glädje och alltför stor munterhet!

- Vad beyder detta larm? frågade Albert negern, bredvid vilken han även nu red.

- Jag vet det ej ännu, svarade denne. Något måste hava förefallit under min frånvaro, och om jag har hört rätt, så har sultanens son blivit bortrövad. Dock rid med mig till palatset, där skola vi snart få veta allt.

Albert följde sin ledsagare, från vars sida han på fem dagar ej varit skild. Masena, huvudstaden i Bagirmi, tycktes honom vara vänligare och snyggare än alla medelafrikas städer som han förut sett. Även in-

ligt sinnade emot honom, så drog han ej4 i betänkande, att sluta sig till dem. De antogo även för givet, att han så borde göra, och vid deras uppbrott red han i mitten, bredvid negern, som redan var en man till åren.

27. MULEY.

Snart anlände de till byn Masena, huvudstaden i Bagirmi. Ett förfärligt oväsen hördes.

Taratata! Bom! Bom!

"En million kur di, bjuder sultanen alla rättrognas behärskare den, som återskaffar honom sin förlorade son, vilken de fördömde Bidduma*s bortrövat! En million kurdi! Hör ni det Bagirmiter!"

Taratat! bom! bom! Taratata! bom! bom!

"Ännu mera, lovar sultanen alla rättrognas härskare, åt dem som återskaffar honom hans son. Fjärdedelen av riket skall bliva hans, jämte sultanen skall han sitta på tronen, och om sultanens son dör, skall han bliva herre över Bagirmir Hör ni folk!*'

Taratata! bom! bom! Taratata! bom! bom!

Albert och Judith blevo högeligen förundrade då de anlände till det stora torget i Masena, huvudstaden i riket Bagirmi. Men Albert skrattade ej åt larmet. Me-delafrika har ännu aldrig varit något land för oskrymtad glädje och alltför stor munterhet!

- Vad beyder detta larm? frågade Albert negern, bredvid vilken han även nu red.

- Jag vet det ej ännu, svarade denne. Något måste hava förefallit under min frånvaro, och om jag har hört rätt, så har sultanens son blivit bortrövad. Dock rid med mig till palatset, där skola vi snart få veta allt.

Albert följde sin ledsagare, från vars sida han på fem dagar ej varit skild. Masena, huvudstaden i Bagirmi, tycktes honom vara vänligare och snyggare än alla medelafrikas städer som han förut sett. Även in-

nevånarna, ehuru befryndade med Fellatahstammen, förefollo honom friskare, snyggare och kraftigare. Den rådande befolkningen bestod även här av gulbruna, olivfärgade arabiska avkomlingar. De ursprungliga innevånarna i landet, negrerna, voro slavar.

Desto mera förundrade det Albert, att hans ledsagare, som även var en neger, tycktes hava ett så högt anseende. Bagirmiterna hälsade honom ödmjukt och underdånigt. Negerslavarna voro ännu ödmjukare. För honom öppnades palatsets portar. Palatset bildade en stor och rymlig, men annars oansenlig fyrkant.

Palatsets betjäning emottog honom rned en blandning av glädje och klagan, överallt syntes den största bestörtning råda. Alla gingo om varandra. Och på avstånd från torget hördes fortfarande proklamationen och trumpetens taratata! samt pukans bom! bom!

Innan negern inträdde i det inre av palatset, anvisade han Albert en boning i ett inom palatsets murar befintligt hus. Den var ljus, rymlig och därför även inbjudande. Visserligen innehöll den endast en matta, vid väggen en bänk och några krukor, sannolikt ämnade till vatten.

Likväl var Albert mycket belåten med bostaden. Han var alldeles utmattad av den långa ritten. Huru trött måste då icke Judith vara, ehuru ingen min hos henne tillkännagav någon trötthet. Han ordnade först sin ledsagarinnas rum, genom att smycka det med alla lämningar, som han räddat undan samums förstörelse, såsom tältduken till gardiner och ett hästschabrak till mattor. Därför belönade honom även Judith med en leende försäkran, att hon aldrig ägt någon vackrare budoir. En viss stolt glädje bemäktigade sig ånyo Alberts hjärta. Ännu en gång log lyckans sol emot honom.

Men knappt voro dessa förberedelser slutade, och Albert lämnat Judith sarnt utsträckt sig på mattan i- 441 -

sitt rum, förrän negern inträdde, vars namn Albert fått veta vara Muley. Han kom tämligen häftigt och var uppskakad.

- Främling, du skall genast följa mig till sultanen! sade han till Albert.

- Redan? frågade denne misslynt att bliva störd i vilans första ljuva ögonblick. Vad står på? Vad skall jag hos sultanen att göra?

- Skaffa honom tillbaka hans son, ty han fordrar det, svarade Muley.

- Jag! Skall jag återskaffa honom hans son? sade Albert förundrad. Varför jag?

- Allah il Allah! Hör på mig, främling, saken är följande, svarade negern, i det han nedsatte sig på arabiskt vis bredvid Albert. Sultanens unge son gjorde under min frånvaro en liten resa uppför Scharifloden till stränderna av Tsadsjön. Du vet ju att vi hava krig med sultanen av Bornu, och denne har bett Bidduma's bistå sig emot oss.

- Vilka äro Bidduma's? frågade Albert med stort missnöje.

- Bidduma's äro hedningar, gudsförgätna hedningar! svarade Muley. De bebo öarna i Tsadsjön och hava ofta blodiga strider med sultanen av Bornu. Men nu, som jag säger, hava de försonat sig med varandra, för att strida mot oss. Bidduma's måtte fått veta att sultanens son skulle göra en resa, de ö ver föll o tåget och bortförde honom. I går afton kom underrättelsen hit. Sultanen är förtvivlad av vrede och smärta. Det är hans ende son.

- Nåväl, jag förstår sultanens sorg, sade Albert. Men varför sammankallar han icke sina krigare, angriper Bidduma's och hämtar tillbaka sin son.

- Du talar efter ditt förstånd! sade Muley, som i allmänhet hade visat sig mycket vänlig och lugn emot Albert. Bidduma's bo på öar och vi ha inga fartyg.- 442 -

Även skulle sultanen av Bornu hindra oss att hinna till Tsadsjöns stränder. Sultanens son kan därför endast återfås med list och klokhet.

- Gott! Men vad rör det mig? frågade Albert otålig.

- Hör blott på! Då jag kom till sultanen var han mycket glad över att få återse mig. Men då jag sade honom, att tvenne främlingar, en karl och ett fruntimmer voro i mitt sällskap, blev han utom sig av glädje. Ty just som jag inträdde var han sysselsatt med att fråga landets präster om råd, och vad som i denna nöd var att göra. En av dem hade sagt honom, att det är en gammal spådom, att sonen av en sultan skulle bliva bortrövad utav mäktiga fiender, men skulle bliva befriad genom en vis och djärv främling. Han anser därför dit hitkomst som en skickelse av Allah och anser dig vara den främling som skall återföra hans son.

- Jag förstår! sade Albert och sprang upp full av förargelse och otålighet. Knappast har jag undgått öknens

förskräckliga äventyr och Ali ben Mohameds förföljelser förr än jag här bliver emottagen av nya faror. Hur i all världen skall jag bära mig åt för att rädda hans son?

- Det vet jag icke, sade Muley. Men det kan jag säga dig, att sultanen skall döda dig utan krus om du nekar att uppfylla spådomen!

- Må rackaren ta alla profeter, sanna såväl som falska! mumlade Albert för sig själv och stampade förargad i marken med foten. Jag kan icke rädda pojken!

Han var verkligen mera förargad än någonsin över sitt missöde. Han förutsåg i vilka förfärliga faror detta nya äventyr skulle störta honom. Försynen tycktes hava utsett honom att undergå varje nöd, varje fara.

- Nu vill sultanen för det första se dig! sade Muley,- 443 -

som under tiden uppmärksamt hade betraktat Albert. Följ mig, så skall du själv få erfara det övriga.

Några minuter gick Albert med häftiga steg igenom rummet. Men vad hjälpte det honom att överlägga? Han måste foga sig i sitt öde. Han insåg att sultanen aldrig skulle ursäkta honom, om han nekade att uppfylla profetian, för vilkens äkthet han för övrigt ej hade riktigt förtroende och som Muley kanske själv hittat på.

- Jag är beredd, sade han, låt oss gå. Är sultanen en sträng herre?

- Mycket sträng, svarade negern. Så sträng att få älska honom, men många hata honom.

- Och att uppoffra sig för en sådan människa! mumlade Albert. Nåväl, som Gud vill!

Han underrättade Judith som hastigast, att han skulle gå till sultanen och följde därpå negern. Han märkte att vid ingången till huset befunno sig en vakt av fem Bagirmiter. Palatsets tjänare betraktade honom med stor nyfikenhet, ty ryktet om profetian hade redan utbrett sig. För övrigt härskade i detta hus en lyx sådan som Albert aldrig förr sett i Medelafrika. Krigarria buro glänsande svärd och sköldar, tjänarna gyllene sirater. På trapporna i den egentliga palatsbyggnaden lågo mattor; och rikt beprydda vapen, utan tvivel av arabiskt och turkiskt ursprung, hängde i förstugan, i vilken en talrik svärm av arabiska och svarta tjänare rörde sig om varandra. En skara av unga, vackra, svarta negrinnor väckte isynnerhet hans uppmärksamhet. Han hade förut under sitt uppehåll bland karavanen hört, att i östliga Sudan (Mellanafrika) funnos de vackraste negrinnorna och han fann nu bekräftelse på denna underrättelse. Många av dem kunde till och med efter europeiska begrepp gälla för skönheter. Deras hud var den renaste, mest glänsande svart, liksom ebenholz, ögonen glänsande och eldiga. Näsan rakt formad, tänderna vita som elfenben, formerna yppiga,- 444 -

svällande, retande. Ej underligt att fruntimren från Bagirmi voro de mest eftersökta på de turkiska slavmarknaderna.

Albert skred stolt och liknöjd genom raderna av negrinnor, som nyfikna och förvånade stirrade på den vite mannen, tills tjänarna öppnade för honom en stor dörr och han inträdde i en rymlig säl.

Omgiven av sitt rikes stordigniteter och präster, satt sultan av Basrirmi festligt smyckad på sin tron, som en orientalisk härskare.

Albert ansåg bäst, att icke visa alltför stor undergivenhet. Han lade armarna i kors och bugade sig. Därpå stannade han mitt i salen.

Men sultanen reste sig, kom till honom och omfamnade honom. Det var en ståtlig, till och med vacker karl. Men Muley måtte hava haft rätt. Hans anletsdrag förrådde grymhet.

- Var välkommen, främling! sade han. Allah sänrfer dier till oss. Var välkommen!

Därpå förde han den unge fransmannen till en stol bredvid tronen och nu begynte en lång och omständig förhandling, varav Albert snart fann, att Muley i alla avseenden sagt honom sanning. En präst uppläste profetian, vari tydligt stod, att en mäktig sultan av Bagirmi, genom förräderi skulle bliva berövad sin ende son, men att en djärv främling skulle ge honörn sonen tillbaka. Det var tydligt att ingen annan än Albert kunde vara denne

främling, och sultanen fordrade med en bestämdhet, som ej tålde någon motsägelse, att Al-bsert genast skulle bereda sig på att gå till Bidduma*s för att befria och återföra hans son.

Albert hade under denna förhandling tillfälle nog att övertvga sig om, att ingen motsägelse gagnade till något. Han insåg tydligt, att hans färd till Bidduma's skulle bliva vida farligare och lånsft mindre ärofull än själva hans resa till kabylerna. Men om ej något un-___.. AACL ....

- ~~«/ .

der befriade Honom trån denna nödvändignet, om icke sultanens son först återvände, så var det lika nödvändigt att våga denna resa, som den förra. Framtiden var för Albert höljd i ett mörker, som var förfärligare och hemskare än då. Hans glädje över sammanträffandet med Bagirmiterna hade varit av kort varaktighet. En olycklig stjärna syntes vila över hans öde.

- Vi överlämna allt åt din egen klokhet, främling, men du skall bliva understödd av vår trogne tjänare Muleys råd - så slutade sultanen sitt tal - att utfinna medlen, för återskaffandet av vår högt älskade son. Men vi hoppas att det måtte ske snart. Även skall du bliva frikostigare belönad, än utroparen förkunnade folket. Vi öka millionen kurdi med ytterligare en million och tillförsäkra dig att du skall sitta bredvid oss på tronen och regera med oss de rättrogne. Dina efterkommande försäkra vi om den vackraste provinsen i riket. Så gå då i hopp om en så stor belöning och uppfyll profetian. Måtte Allah vara dig nådig!

Albert bugade sig och vände om, åtföljd av Muley till sin boning. Negern lovade att inom kort vara tillbaka hos honom. Därigenom fick Albert tid att förbereda Judith på den fara som förestod honom, och även henne.

Judith blev på det högsta bestört, då hon erfor vad företag hennes älskade blivit utsedd till, och Albert hade få tröstegrunder för henne. Han kände ej något om Bidduma's, han visste ej om det var möjligt att komma till dem, uppehålla sig ibland dem, erfara huru sultanens son befann sig och sedan befria honom. Aldrig hade man tvingat honom till ett planlösare och, som det tycktes, fåfängare företag. Av Muley hoppades han visserligen få några underrättelser, rnen detta ändrade intet i det hela.

Han bad Judith med en värme och innerlighet som ögonblickets vemod ingav honom, att, ifall han ej- 446 -

skulle återvända, tänka på sin egen räddning. Han hoppades att Muley skulle antaga sig henne och skulle skaffa henne lägenhet att komma till ett civiliserat land. Lyckades det henne, så skulle hon gå till överste Pelis-sier och meddela honom hans löjtnants ändalykt, och sedan till hans moder Mercedes, för att trösta henne med berättelsen om hans sista händelser. Hon skulle säga henne att han dött älskad och älskande.

Judith ville ej höra talas därom. Hennes tårar flöto oupphörligt och förgäves sökte hon att hämma deras ström. Med sanningens och den passionerade kärlekens glöd försäkrade hon honom, att hon ej skulle överleva hans död. Att världen ej hade något mera att erbjuda henne, om hennes älskade blev henne berövad. Han sökte att taga henne från dessa tankar. Men Judith bad honom tiga.

Muleys ankomst avbröt detta känslofulla samtal och Albert begav sig med honom till sitt rum. Under sitt samtal med Judith hade han visat henne ett litet porträtt av sin moder, vilket han bar uti en guldmedaljong om halsen, och beständigt gömt under sin burnus. Han hade nu glömt att gömma undan den.

- Ack, en så vacker glänsande tingest du har där! sade negern, som märkt medaljongen. Är detta en sådan, som främlingarna bära och som visar tiden?

- Nej, sade Albert, som i verkligheten fruktade, att negern skulle uttala sin önskan att få medaljongen. Det är min moders bild, som jag älskar mycket högt!

- Visa mig bilden! sade negern, och Albert öppnade medaljongen.

Negern betraktade porträttet länge, mycket länge. Albert var förvånad över, att märka hos den gamle mannen en viss rörelse. Därpå gav Muley det tillbaka.

-- Monsieur de Morcerf, sade han på ledig franska och med tårar i ögonen. Allah har fört oss tillsam-- 447 -

mans på ett ställe, varest jag aldrig trodde mig få återse er!

En hastig blixt, uppenbarelsen av ett underverk, hade ej så kunnat överraska och förskräcka den unge mannen, som detta tilltal på hans modersmål, detta nämnande av hans namn. Han blev i ordets fulla bemärkelse förstenad. Han stirrade på negern och trodde sig drömma. Han hade säkert drömt. Det var omöjligt annat!

- Monsieur Albert, sade negern med vemodig stämma. Känner ni ej mera gamle Achmet?

Ovillkorligen föll han på knä, grep Alberts hand, som han betäckte med kyssar och tårar.

- Achmet! Achmet! Min Gud, vad är det åt mig, vad hör jag, sade Albert, vår gamle tjänare? Min faders tjänare!

- Ja, unge herre, det är jag, jag är Achmet, herr generalens tjänare!

Den unge fransmannen var på det djupaste skakad. En rysning, som man kunde kalla from och högtidlig, ilade genom hans lemmar. Har i Sudan, här i ett land, där allt varit honom främmande och fientligt, här påträffade han ett hjärta, som älskade honom, en vän. Tårarna kommo honom i ögonen. Han upplyfte negern, tryckte honom till sitt hjärta och kysste honom.

- Achmet! Det är du? Du har kännt min moder. Gud, jag tackar dig!

- Eder mor! Ack, hon var en ängel! snyftade han. Allah måtte välsigna henne! Lever hon ännu?

- Jag hoppas det, jag tror det! sade Albert. Och nu är mitt hjärta friare! Achmet, jag har mycket att berätta dig! I vilken belägenhet, i vilken fara befinna vi oss icke ånyo?

I själva verket kunde intet vara besynnerligare än detta sammanträffande! På den tiden då general de- 448 -

Morcerf, Alberts fader, uppehöll sig i Turkiet, som han, genom sitt förräderi, hulpit att störta paschan av Jämna - ett förräderi, som man ej kände till i Frankrike och genom vars upptäckande greven av Montecristo tvang generalen till självmord - då hade han, såsom belöning för sina förräderitjänster, av turkiska regeringen erhållit bland annat några negerslavar. Han behöll endast en, Achmet, och tog honom med sig till Paris, varest han gjorde tjänst som kammartjänare. Generalen hade ej mycket bekymrat sig om honom, men Mercedes var mycket god emot honom och Albert hade som gosse företrädesvis lekt rned honom. Senare uppvaknade hos negern, vars tjänster för övrigt lätt kunde undvaras, hemlängtan. Utan svårighet erhöll han tillstånd att få lämna Paris, och snart hade man glömt honom.

- Lyckligt uppnådde jag mitt fädernesland, berättade negern, då de båda sutto förtroligt tillsammans, och detta var Bagirmi; här återtog jag mitt gamla namn Muley. Sultanen, som då nyss kommit till regeringen - han hade mördat sin broder - lät kalla mig till sig, ty han hade hört att jag var förvånande klok. Nåväl, min herre det är lätt att här i landet gälla for klok, när man sett Paris. Han talade med mig, och måtte funnit sig övertygad, att jag kunde göra honom stora tjänster, därför övervann han det hat som alla araber hysa mot oss negrer, och tog mig i sitt palats. Småningom steg jag till en värdighet, som är den högsta i landet näst sultanens. Jag är hans högra hand. Men jag hatar och avskyr honom. Ty han är gryrn, och hans förtryck mot negrerna är förfärligt. Hans timma är snart slagen! Dock nog därom! Redan första dagen då vi träffade er, och räddade er undan Fellatahs förföljelse, trodde jag att med edert uppträdande och er klädsel såsom rättrogen, endast var en förevändning, ty jag hörde att ni talade några ord på franska med- 449 -

er följeslagerska. Naturligtvis påminde jag mig språket, och jag fattade därför en viss förkärlek för er. Hade jag anat vem ni var, - ty ni har förändrat er betydligt -- skulle jag visserligen fört er till gränsen av Bornu, och givit er medel och underrättelser för att uppnå ert fädernesland. Vem kunde väl veta att ni här skulle bliva utsedd till att utföra ett sådant äventyr? Emellertid - är det kanske en skickelse av Allah. Vi få se. Berätta mig nu, vilken ande som fört er till Sudan.

Negerns nyfikenhet var icke så lätt att tillfredsställa, men det lyckades Albert, att i största korthet meddela honom de sista månadernas händelser. Muley skakade huvudet av förvåning.

- Det förstås av sig själv, sade Albert, att du nu hjälper mig att fly, samt befriar mig från den hemska

kommissionen att återskaffa sultanens son?

--Min. käre, unge herre, sade Muley vemodigt, det är omöjligt. Så stor är icke min makt. Sultanen har vågat sitt liv därpå. Han älskar sin son, han kan ej fördraga den tanken, att folket i Bagirmi skulle bliva behärskade av någon annan, än en avkomling utav honom. Den olyckliga spådomen gör det fullkomligen omöjligt, att bringa honom ur dessa tankar. Men uppgiften är icke heller så svår.

- Icke svår? sade Albert misstroget. Vid Gud! Att våga sig in ibland en vild, hednisk folkhop, som kanske till och med äta människor? Detta skulle icke vara svårt? ,* \

- Icke så svårt som det synes, sade negern. Kunde ni väl tro, att jag ville bringa den lille Albert, min älskling, som jag så många gånger burit på mina armar, och nu här så oförmodat återfinner - att jag ville bringa honom i fördärv? Nej, hellre ville jag själv dö!

V. H. T 29- 450 ~~

- Jag tror dig, sade Albert, tryckande hans hand* Men säg, vad skall jag göra?

- Bidduma's äro icke så farliga, som ni kanske tro, sade Muley. Att de rövat sonen till vår sultan, betyder icke så mycket. Sultanen av Bornu har upphetsat dem därtill såväl som att hata vår herre, emedan han är så grym mot negrerna och hedningarna, till vilka de även höra. Annars äro de i allmänhet fredligt folk, som sällan lämna sina öar i Tsadsjön, men naturligtvis ej heller tål att någon ditkommer i fientlig avsikt. Framför allt äro de mycket nyfikna och vad som endast är någorlunda främmande, det beundra och begapa de. Om ni ställer till riktigt så skall ni bliva ganska vänligt emottagen hos dem! Naturligtvis vågar ni icke säga att ni kommer från Masena. Dock detta har ingen fara. Ni skall för övrigt icke förstå Bidduma's språk.

- Men de kunna få veta det ändå, och då är det förbi med mig! sade Albert.

- De skola icke få veta det, låt endast mig få sörja för saken! svarade Muley. Värre än Bidduma*s, äro noshörningarna och krokodilerna, varav Tsadsjön vimlar.

- En tröstande utsikt! suckade Albert. Dock kan jag åtminstone vara lugn för en sak. Om jag dör, då skall du dra försorg om min ledsagarinna, Achmet. Jag älskar henne mera än mitt liv, mer än själva min moder. Du skall skydda henne, om jag dör, du skall laga att hon kommer åter till sitt fädernesland. Lovar du mig detta?

- Ack, jag lovar det! sade Muley. Men varför vill du nödvändigt dö, unge herre? Allah har räddat er ur så många faror. Han skall även skydda er nu!

Detta fromma åberopande av den högstes skydd, förfelade icke sin verkan.

- Ja, ännu en gång vill jag hoppas! sade Albert. Och måtte det sedan vara slut! Jag kan fördraga myc-_ 451 -

ket - jag vill det även nu. Men ännu mera? Det tror jag ej!

- Var bara lugn, förmanade Muley. I morgon bittida bryta vi upp mot Tsadsjön. Det är sedan bestämt, att jag skall åtfölja er. Sedan låter ni mig sörja för det Övriga. Om ni skall rädda sultanens son, det vet jag icke. Men det ligger ej heller mycken vikt därvid. Ni får uppehålla er högst en vecka på öarna. Sedan vänder ni om, antingen med eller utan prinsen.

- Och vad bliver mitt öde, om jag icke räddar prinsen ?

- Icke sämre, än om ni har honom med er, svarade Muley. Då, unge herre, sedan ni kommit tillbaka från BiddumaVöarna, då begynner mitt verk. Då begynner den andra avdelningen av spådomen, vilken man varit klok nog att icke låta er få veta.

- Och vilken är denna andra avdelning! Rör den även mig? frågade Albert.

- Vi skola ej nu tala därom! sade Muley skrattande. Vi få alltid nog tid därtill framdeles. Vila nu ut i natt. I morgon bittida måste vi bryta upp. Jag skall sända er allt vad ni behöver.

->- Kan min ledsagarinna följa med mig? frågade Albert.

-- Ända till sjön, ja visst, men ej längre. Det vore för riskabelt. Var likväl utan bekymmer därför. Jag skall akta henne, som min ögonsten. Intet ont skall ske henne, och jag skall medtaga mina egna fruntimmer till hennes tjänst. Det är bäst ni ger er ut för en främmande sultan, och det är ni ju även, ty er far var rikare än härskaren över Bagirmi. Jag själv skall visa er den ära som tillkommer en främmande furste. Giv akt på detta råd. Det skall gagna er framtid!

Albert tryckte handen på negern, som nu gick. Han hade nu blivit lugnare och lättare om hjärtat. Han kunde rådgöra med en man, med en infööding, som nogakände förhållandena. Denna fördel var omätlig och i ett ögonblick av glad överraskning skyndade han till Judith för att meddela sin förvånade fästmö den nya och viktiga upptäckten.

En stund därefter kommo en mängd slavar med de utsöktaste läckerheter som överhovkocken förmådde att åstadkomma. De voro alls icke att förakta, och många skulle till och med kunnat tillfredsställa en bortskämd europeisk gom. Albert överlämnade sig nu helt och hållet åt lyckan att få vara ensam med Judith, och båda sutto de i lyckligt samtal med varandra, tills långt in på natten. Ingen störde dem, ingen hörde deras lätta viskningar, ingen såg deras blixtrande ögon, ingen lyssnade på deras kyssar -- och ingen kunde väl lyssna på dem då de varken blevo givna eller emottagna. Albert blev sitt löfte trogen. För honom hade Judith blivit ett ideal, en gudinna, som han tillbad, och det djärvaste han vågade, var en lätt kyss, som han tryckte på hennes darrande hand.

Slut på andra delen. 28. REVOLUTIONEN I MASENA.

Resan gick utför Schari, en vacker flod som faller ut i Tsadsjön. Judith, Albert och Muley befunno sig i samma båt, och kunde ostörda meddela sig åt varandra, och tala om framtiden. Muley bemödade sig, att för den unge främlingen framställa hela företaget såsom lätt, och ansåg att det betydde ingenting om han ej medförde sultanens son, endast han gick till Bidduma's och där uppehöll sig några dagar, således visande sin goda vilja. I avseende på den andra delen av spådomen, varom han antytt, var han tyst och återhållsam, och sökte bortleda Alberts frågor genom skämt.

För övrigt hade han följande plan: Albert skulle fara till Bidduma's i en förklädnad så underbar och märkvärdig som möjligt. Av vapen skulle han endast medtaga en bössa, och nödig ammunition annars intet av värde, då det lät sig förutse, att Bidduma's skulle tigga av honom alltsammans som var eget och för dem ovanligt. Båten, som skulle ditföra honom, borde dessutom förses med segel, något som var alldeles nytt för folket i Tsadsjön, då sjön, ehuru en av världens största insjöar, likväl var så grund, att infödingarna kunde med stänger, som stöttes i sjöns botten, driva fram sina båtar. Ifall det lyckades honom att göra sig förstådd hos Bidduma's, så skulle han icke uppgiva sig komma från Bagirmi och Masena, utan snarare låta påskina, att han blivit skickad av sultanen av Bornu, vars residens Kuka ligger vid västra stranden av sjön. Ej heller skulle han fråga efter sultanens son,. - 456 -

ty det kunde antagas att Bidduma's själva skulle underrätta honom om deras sista hjältebragd.

Muley vågade icke följa sin vän ända till sjön, då sultanens av Bornu välde begynte just vid sjöstranden. De stannade därför vid pass tio tyska mil ovanför Scharis mynning och Muley begynte nu att på ett högst eget sätt kostymera sin reskamrat. Han förändrade turbanen och burnusen och skapade utav Albert en så fantastisk figur, att Judith, oaktat sin bedrövade sinnesstämning, ej kunde avhålla sig från att skratta, då hon fick se honom. Båten som Albert skulle begagna, försågs med segel. Albert utvalde den bästa av sina båda bössor, medtog tillräcklig ammunition, och var mot aftonen fullt rustad för resan. Han skulle, för att vara obemärkt av stadboerna, under natten passera den nedra delen av floden, så att han på morgonen befunne sig i Tsadsjön. Vad han hade i penningar, sitt ur och sin medaljong lämnade han till Judith, som under tiden skulle kvarstanna under beskydd av Muley och hans fruntimmer, för att invänta Albert på samma ställe där han lämnat dem.

Albert ville ej göra avskedsstunden svår för henne. Han hycklade en visshet om seger, ett hopp, som han i

verkligheten icke ägde. Skrattande, skakade han Ju-diths hand, tog avsked utav Muley och av sultanen, vilken ävenledes i en annan båt hade följt tåget, steg därpå vid solnedgången i sin båt, överlämnade sig åt den starka strömmen i Schari, gav åter en avskedshälsning, och var snart försvunnen ur deras åsyn.

Under den månklara natten kunde han ej se annat än flodens stränder som för det mesta voro skogbevuxna. Här och där trodde han sig se en by. Slutligen märkte han att luften blev kyligare, vilket antydde närheten av en större vattenmassa. Han hade ej på lång tid farit i någon båt, och denna resa som företogs under så besynnerliga förhållanden, ingav honom- 457 -

en egen hemskt angenäm känsla. Han tyckte sig vara dömd till ett sådant äventyrsliv, nämligen att oupphörligt drivas omkring i världen under ständiga faror, varom han läst i romaner. Han begynte nu inse, att den mest glödande fantasi hos romanförfattaren oftast icke kan tävla med verkligheten. Han skulle säkert utskrattat en framställning av sina egna äventyr, om han sett dem omtalade i en roman.

När han några timmar efter midnatten reste sig upp i båten, trodde han sig se norrut en vit klar massa. Sannolikt var det Tsadsjön. Han hade ej tagit fel. En timma senare var Schari bredare, strömmen svagare, flodens lopp regelmässigare, och snart märkte den unge äventyraren i daggryningen, en oändlig vattenyta som för hans blickar utvidgade sig till en ocean. Det var Tsadsjön.

Den unge mannen, som på länge ej sett annat än det inre Afrikas sandöknar och fruktbara länder, överlämnade sig nu med en viss fruktan åt anblicken av denna vattenmassa, som påminde honom om havet. Han såg ingen strand mer än den han lämnat bakom sig. Solen uppgick, och den djupaste och högtidligaste tystnad härskade. Efter hand upptäckte han till höger och till vänster några blåaktiga massor. Detta måste vara Bid-duma's-öarna. Muley hade sagt honom att han borde hålla sig till höger, då sjöns östra öar huvudsakligast voro bebodda av Bidduma's. Han gjorde det även, och då det blåste en svag vind, och han hade minst fem till sex timmars väg till den närmaste ön, så uppsatte han sitt segel, lade sig i skuggan av detsamma och insomnade.

Han väcktes av en stöt i båten, och sprang upp. Framför sig på nåsrot avstånd såg han en ö, men det tycktes honom likväl omöjligt, att hans flata båt hade stött på grund. Till hans förundran begynte detta grund även att röra sig, och båten hade nära kantrat.- 458 -

Strax därpå såg han framför sig en kolossal massa uppstiga, ett blågrått vidunder, som han trodde sig hava sett i Jardin des Plantés i Paris under namn av Rhinocaros. Mera förvånad än förskräckt, fattade han sin bössa och gjorde sig färdig att skjuta.

Men denna gången tycktes det snarare vara djuret som blev skrämt, än den unge mannen. Odjuret, minst femton fot högt och en av de största i sitt slag, såg stinnt på fransmannen en halv minut, med sina tröga ögon, därpå vände det tvärt om och lunkade grymtande till stranden av nästa ö. Hans flykt var en signal För en hop krokodiller att uppsticka sina huvuden ur vattnet och långsamt riva fjällen mot varandra, ty de lågo tillsammans som stockarna i en timmerflotta.

Emellertid tycktes ingen av djuren ha lust att angripa främlingen. Albert var ej heller det minsta rädd, han visste ej varför. Han betraktade tilldragelsen nv-fiket, och fruktade endast att något av djuren kunde välta båten för honom, ifall han ånvo skulle råka in ibland dem. Han rodde därför tillbaka ett stycke ut T^3et fria vattnet, och betraktade därifrån de närmsta Öarna.

Efter en timmas seglins: upptäckte han en ö som var betvdligt större än de andra och varpå funnos en mängd hyddor. Vid stranden lågo en mängd smala och långa båtar: han hade knappast märkt öarna förrän där syntes bliva liv och rörelse. Båtarna, talrikt bemannade, utstötte från stranden och kommo mot Albert. På Mulevs beskrivning: voro Folket i båtarna ej nåe:ra andra än Bidduma's. Albert skulle således nu för första gången göra deras bekantskap.

De voro mycket fredliga. Muley hade haft fullkomligt rätt. I stället f Or att mottaga honom med misstroende, syntes Bidduma's vara särdeles angenämt överraskade. Endast några få voro beväpnade med pilar och båge. Några eldgevär syntes ej till. Män,- 459 -

kvinnor och barn - ty på båtarna funnos några av varje - klappade förvånade händerna och visade en barnslig förtjusning, då de sågo den sällsamma figur, som Albert visade, då han reste sig upp i båten, efter att hava nedtagit seglet. De kommo helt nära intill honom och fjäskade och pladdrade, som om det varit en flock starar. Men med undantag av några få ord,

förstod Albert dem ej. __^

Muleys uppgifter slogo i alla avseenden in, Albert blev emottagen av Bidduma*s med otvetydig välvilja och betraktad med ohycklad förvåning. De första dagarna upptogos med besök på den ena ön efter den andra, varest han visades som en stor märkvärdighet. Albert kunde ej göra sig förstådd av Biddurna's. Men det var knappt nödvändigt. De förmådde honom att äta och dricka så mycket han ville, och begärde av honom endast att få beundra och berömma honom. Det tycktes vara ett enfaldigt folk, som säkert länge varit underkuvat av angränsande sultaner. Om dessa endast förstått att skaffa sig större båtar.

Naturligtvis glömde Albert ej ett ögonblick huvudändamålet, och när han på tredje dagen ej hört det minsta av sultanens son, började han frukta, att han förfelat ändamålet och kommit till en stam av Biddu-ma*s som ej kände till rovet. Men på fjärde dasren kom han likväl på en stor ö, sorn kallades Guria, efter som han tyckte sig höra - och sedan han här genomgått alla emottagningshögtidligheter i största skala, förde man honom med största pomp till en enstaka byggnad, drogo reglarna för dörrarna och införde honom uti det inre av byggnaden.

Här satt på en halmmatta en ung arab, vid pass sexton år, klent byggd, med matta ögon, mycket nedslagen och bedrövad. Av de triumferande blickar, med vilka Bidduma's betraktade honom, av deras hånande anmärkningar och av benämningen Bagirmi och Mase-- 460 -

na, fann Albert genast att han såg sultanens son framför sig. Till följd av Bidduma's enfald, som icke det ringaste syntes tänka på, att Albert kunde vara ett sändebud från sultanen av Bagirmi, var det honom eti lätt sak att få tilltala den unge prinsen. Han giorde det med avsikt på ett språk, som denne ej kunde förstå, men sedan visade han honom, med en uttrycksfull min, som bjöd tystnad och försiktighet, en amulett som sultanen endast för detta ändamål medsänt och som borde för den unge mannen vara bekant.

Denne, som alla araber, van att behärska sina käris-lor, förrådde ej den minsta överraskning och endast en flyktig blick visade Albert, att han var förstådd. Sedan avlägsnade sig hela sällskapet ur fängelset.

Följande dagen gick tåsret till andra öar. Men Albert fruktade, att han kunde avlägsna sig för långt ifrån Guria, så nämnde han ofta detta namn, och antydde i allmänhet att han ville dit tillbaka. Bidduma's förstodo honom, och på sjätte dagen befann sig Albert åter på Guria.

Han kunde här lätt övertyga sig att det var en småsak att befria prinsen och fly med honom. Fängelset var ej det ringaste bevakat, vilket ej heller var nödvändigt, då ön erbjöd tillräcklig säkerhet. Albert beslöt därför att redan samma natt fly med prinsen. På aftonen övertygade han sig om, att hans båt låg kvar på sin plats, orienterade sig så väl som möjligt, blev uppe till sent på natten, för att åse Bidduma's danser och festligheter, som gåvos till främlingens ära, och begav sig sedan till hyddan, som man anvisat honom.

En timma senare låg hela den stora byn i djupaste sömn. Månen var ännu icke uppstigen, och det var således ännu mörkt tillräckligt. Albert trodde sig ej ha mycket att frukta, ifall han blev upptäckt, då han genom tecken och ord kunde föregiva en annan avsikt. Han gick därför till fängelset, f rånskil j de regeln, väckte-^ 461 -

prinsen, som sov lugnt, visade honom ånyo amuletten och lät honom förstå, att han skulle följa honom. Prinsen sprang genast upp. Om tio minuter hade båda redan lämnat byn och sutto i Alberts båt,

Muley hade således icke överdrivit företagets lätthet. För en arab eller neger, skulle det visserligen varit omöjligt, att utföra det. Ty en sådan hade alls icke, eller åtminstone endast med största svårighet vågat beträda öarna. Men med fullt skäl hade Muley hoppats, att Bidduma's skulle glömma all försiktighet vid en så sällsam och utomordentlig främlings uppträdande. Vad som vore en omöjlighet för den olivbrune eller svarte mannen, det var en småsak för den vite européen. Företaget hade lyckats.

Skyndsamhet var likväl av nöden. Albert måste försöka att redan under nattens lopp vara utom ö-om-rådet, och då ingen vind blåste, så att han kunde begagna sig av seglet, var detta ej så lätt. Han begagnade sig därför av Bidduma's metod, att framstöta båten med en lång stång. Prinsen måste hjälpa till därmed. Men Albert märkte snart att han var ganska svag. Han tycktes till och med vara sjuk och darrade emellanåt, gav även genom tecken till känna att han mådde mycket illa. : ,;,- ., M ^j}3£*naä&

Det största hindret vid farten var återigen rhinoceros och krokodillerna, mot vars ryggar båten stötte nästan varje minut. Men i sin sömniga lättja gåvo de lugnt plats, och efter några timmar hade Albert uppnått fritt farvatten, varest blåste en svag vind. Nu var konsten att återfinna Scharifloden's mynning, ty till stranden tordes ej flyktingarna våga sig. Albert märkte den likväl snart på en öppning i skogsbrynet, som visade sig över allt på den södra stranden, styrde båten ditåt och påskyndade farten så mycket som möjligt med stången. Prinsen tycktes för övrigt bliva sämre med varje stund.- 462 -

Han låg sammanknipen på bottnen av båten och jämrade sig.

Muley hade med ± skäl gjort sin unge vän uppmärksam pä, att den svåraste delen av företaget sannolikt blev, att komma upprör nedre delen av 5chan-floden, och att undgå strandmnevånarnes fientligheter. Han hade väl lovat honom att vid stranden placera hemliga skiltvakter, som i nödfall kunde komma honom till hjälp. Men denna utsikt var svag nog, och Albert ansåg bäst att invänta natten, och då i mörkret segla uppför Schari, vartill även han gynnades av vinden. Men då han vände sig tillbaka och märkte den skara av båtar, som kommo efter honom och sannolikt voro bemannade med Bidduma's måste han Överge denna tanke och till en början söka undfly denna förföljelse. Lyckligtvis hade han övertygat sig om, att det var dem omöjligt att med sina svaga båtar och klena stänger våga sig in i Schari. Men de kunde förfölja honom på stranden. Han begagnade därför varje fördel av vinden, som efter hand blev allt starkare, begagnade därjämte stången och såg till sin glädje att Bidduma's båtar blevo långt efter honom. Äntligen, vid middagen löpte han in i Scharis mynning.

Nu ansåg han det bäst att använda en krigslist. Han lade sig ned så djupt i båten, att ingen från stranden kunde se honom, men att han ändå bekvämt kunde sköta styret. Seglet lämnade han upphissat. På detta sätt måste strandboarna, som för övrigt icke kände bruket av segel, tro, att båten gick fram av sig själv, och han påräknade att de skulle vara vidskepliga nog, för att dröja länge, innan de närmade sig ett så hemlighetsfullt fartyg. Endast emellanåt tittade han upp över relingen, för att se hur han styrde.

I verkligheten såg han ej heller något som antydde ett angrepp. Vinden var mycket gynnande, så att Albert lätt kunde besegra den starka strömmen. Båten- 463 -

seglade så fort som en människa kunde springa, och under natten hann han till trakter, vilka han från b ortresan igenkände såsom belägna ej långt från gränsen till Bagirmi. Men här blev båten hastigt emottagen av ett pilregn, och då Albert försiktigt tittade ut, märkte han. att han kommit för nära stranden, varest befunno sig en mängd krigare. Han undgick dem, utan att bliva sårad, men såg att de på stranden förföljde honom. Emellertid måste gränsen till Bagirmi vara helt nära.

Emellanåt sysselsatte den unge prinsens tillstånd honom även. Han ansåg det möjligt att han kunde taga fel, men så vitt han förstod, låg prinsen i dödskampen. Hans ögon voro glansiga och brustna, hans andedräkt tung och rosslande.

Det hade nu blivit natt, och Albert hörde alltjämt sina förföljares rop från stranden. Snart hörde han starkare härskri. Förföljarna måste hava kommit i strid med Bagirmiterna.

- Albert! Albert! Min son! Min son!

Dessa bägge sammanstötande rop av Judith och sultanen, visade honom nu till sin glädje, att han åter var ibland sina vänner. Han styrde båten mot stranden och sprang i land.

Uttröttad, bländad av fackelskenet, som upplyste natten, glättigt stämd över sin lyckliga återkomst och endast sysselsättande sig med Judith, märkte han ej det som tilldrog sig omkring honom, och gav knappast akt på de

tusende, som hade församlat sig för att hälsa den djärve äventyrarens återkomst. Han såg endast helt flyktigt Muley.

- Käre vän, vad som än må ske - så var lugn och fördrag allt!

Dessa ord viskade honom den trogne Muley i Örat, och ehuru Albert spratt till, så tänkte han just icke mycket därpå. Han hörde Judiths kärleksfulla röst, han- 464 -

såg hennes leende och var nöjd. Angenämt insomnade han under ett tält, dit man hade fört honom.

Vid sitt uppvaknande följande morgon, var scenen betydligt förändrad. En dyster olycksbådande tystnad rådde i lägret. Framför hans tält stodo beväpnade bagirmiter av sultanens livvakt, som förbjödo honom att lämna tältet. De andra bagirmiterna kröpo på marken och gnolade på entoniga klagosånger. Albert gissade snart orsaken. Han förstod att sultanens son var död. Men varför bevakade man honom så strängt? Varför ville man låta honom umgälla en olycka, som han ej var skuld till? Missnöjd och tänkande på Judith, avbidade han vad vidare skulle hända, och funderade på de gåtlika ord som Muley viskade till honom.

Slutligen blev han kallad till sultanen. Denne satt i sitt tält jämte liket av sin son. Hans blick var vild, sträng, grym och hotande.

- Främling, du har hämtat mig ett lik, och icke min son! skrek sultanen emot honom.

- Allah är mäktigare än jag! sade Albert vemodig. Jag har gjort vad som stod i min förmåga. Jag har befriat din son. Mot Allahs vilja kan jag icke kämpa.

- Du har förgiftat honom, skurk och förrädare! dundrade konungen.

Föraktligt ryckte Albert på axlarna. Mot en falsk beskyllning hade han intet att svara. Det hatfulla i denna anklagelse låg tydligt för handen.

- Förlusten av din son, som jag djupt beklagar, förvirrar ditt klara förstånd, härskare över de rättrogne! sade han lugn. Om några dagar skall du tänka bättre om mig!

- Lämna mig, och avbida ditt straff, förrädare,. sade konungen.

Stolt och förargad vände sig Albert om. Man förde honom till hans tält. Sedan blev lägret uppbrutet, och- 465 -

den unge fransmannen fördes i mitten av truppen, omgiven av en talrik bevakning utav livvakten. Han såg icke till Judith. Muley märkte han emellanåt i sultanens grannskap. Själv måste han gå till fots. Tåget, ett sorgetåg, rörde sig långsamt. Om tre dagar voro de åter i Masena.

Här återfick han samma hus till boning, även kom Judith åter till honom. Men talrika vakter omgåvo huset, och han erhöll dålig kost. Han insåg att han blev behandlad som fånge, och en dyster grämelse grep hans hjärta.

Skulle aldrig vedervärdigheterna taga en ända? Skulle han lyckligt utstått den ena faran, endast för att genast störta i en ny och ännu större? Det behövdes Judiths tröstande närvaro, hennes böner, hennes förhoppningsfulla försäkringar, för att stilla den unge mannens harm, för att skydda honom från förtvivlan.

Och var blev Muley av, hans gode vän? Varför kom inte han, för att lugna honom, för att säga honom att han i varje fall skulle rädda honom? En natt och en dag förgingo, utan att någon förändring inträffade i Alberts belägenhet, och Muley kom icke.

På morgonen följande dag, såg Albert en liten upphöjning, upprest av bräder, mitt på palatsets stora borggård, och därpå ett enkelt säte. Han visste ej vad denna ställning hade för betydelse. Men småningom fyllde sig gården med folk, araber och negrer, beväpnade och obeväpnade; livvakten uppställde sig runt omkring ställningen. Allt med högtidlig ängslig tystnad.

Albert trodde i början att det var frågan om ett försoningsoffer för den döde prinsen. Men då en avdelning av livvakten kom och antydde honom, att följa med, begynte han ana, att denna tillrustning angick honom. Likväl ville han ej visa någon fruktan, utan kastade en öm blick på Judith och följde drabanterna. V. H. I 80- 466 -

Sultanen satt redan på sin tron. Albert måste bliva stående mitt för honom och sultanens mörka, hotande blickar tycktes snarare förkunna ont än gott. Men likväl såg han sultanen lugnt och stolt i ansiktet.

- Främling, begynte denne, med en stämma som darrade av raseri, främling, vi hade befallt dig, att fullgöra spådomen och rädda vår son. Hycklande och smilande har du gjort som om du ville utföra vår befallning. Du har befriat vår älskade son, men av skurkaktiga skäl har du ej bringat honom hit levande. Du har förgiftat honom. Du skall dö för ditt brott. Repet skall läggas omkring din hals och du skall strypas!

- Av vad skäl skulle jag kunna göra det, härskare Över de troende? frågade Albert och bemödade sig att synas lugn, ehuru det kokte inom honom.

- Emedan du trodde, din galning, att spådomens andra avdelning även skulle gå i fullbordan, och du bliva detta rikes härskare! sade sultanen hånfullt och triumferande. Men vi skola visa dig, att vår makt är större, än alla spådomskonster. Du skall dö, dö genast! Tag honom bödlar!

- Dö? dö nu, utan avsked från Judith? Nu, då världens största lycksalighet förespeglade sig för honom! Nej, åtminstone icke på det sättet, icke genom bödelns hand!

- Kommen hit, ni fega tjänare hos en skurk till sultan! ropade han utsträckande händerna hotande emot bödlarna. Jag är oskyldig! Jag har gjort, vad som stod i min makt, för att rädda denna människas son. Att han dog, är ej min skuld. Allah har redan velat det. Kom hit, om ni våga!

Drabanterna dröjde. Sultanen reste sig rasande. Vreden berövade honom målet. Albert kastade en blick på Muley. Den gamle negern var lugn. Han pekade svagt mot höjden, som om han ville påminna Albert om Gud, och gjorde därvid ett eget tecken, som Albert- 467 -

ej riktigt förstod, men som säkert skulle tyda på förhoppning.

Detta ögonblick var tillräckligt att avgöra den unge mannens öde. Medan han sänkte huvudet och tyst viskade för sig själv: skulle även Muley vara en förrädare? blev han gripen av arabernas muskullÖsa armar och släpad till ställningen. Här var varje motstånd fåfängt.

- Albert! Albert! skållade nu en förtvivlad stämma, Albert, vad göra de med dig?

- En eländig lögnares befallning dödar mig! sade Albert, vridande sig under drabanternas händer. Guds vilja må ske! Judith, tänk på vad jag sagt dig. Bliv lycklig och påminn dig mig!

Det tycktes som Judith ville arbeta sig fram till honom, men man höll henne tillbaka och denna gången var det Muley som gav befallning därtill. Albert blev av åtta starka armar nedtryckt på ställningen. Svetten utbröt på hans panna. Var hans slut verkligen så nära ? Skulle han dö så skamligt, så oförberedd? Ännu en gång gjorde han en förtvivlad ansträngning att lösgöra sig, ånyo nedtryckte man honom på bänken.

Då dundrade ett slag på samma puka, som vid hans ankomst till Masena avlockat honom ett gapskratt och ett mummel, som i nästa sekund växte till ett vilt larm, dånade igenom borggården. Ett förfärligt oljud, ett vilt skrik, som om världen skulle förgås, hördes bland hela massan, och Albert trodde icke annat, än att palatset skulle instörta. Hans bödlar syntes ännu mera förskräckta, än han själv, ty de läto i ögonblicket händerna sjunka och syntes vilja taga till flykten. Albert sprang upp. Hans första tanke var Judith.

Men i samma ögonblick blev det honom tydligt, att här störtade något annat än ett palats, att det här handlade om ett rike. En otalig mängd beväpnade, flertalet negrer, trängde våldsamt från alla sidor av gården,- 468 -

till mitten mot sultanen, svängande sina vapen, larmande och tjutande samt nedgörande allt, som ställde sig i deras väg. Där stod nu samme sultan, som hade uttalat befallningen om Alberts tillintetgörelse, med ena handen stödjande sig vid tronen, med den andra gripande fatt i sabeln. Kring honom trängde sig en skara rädda drabanter, som man genast fann underlägsna ett dylikt angrepp. Redan flögo pilar och spjut mot sultanen och hans skara. Drabantmuren, som skulle skydda honom mot folkets raseri, blev allt tunnare, hans ansikte allt blekare, hans arm mera darrande, hans belägenhet mera förtvivlad.

Då uppstod av oförmodad händelse en tystnad.

- Folk av Bagirmi, rättrogne! skrek sultanen med darrande röst, begagnande sig av detta tillfälle. Jag har alltid varit er en god herre, jag har aldrig förtryckt eder.

- Mördare! tyrann! blodhund! bröt det löst, och hån och hämndeskrik förenade sig till en förfärlig musik, som var sönderslitande även för Alberts öronhin-nor, ehuru den kanske förkunnade honom liv och frihet.

Snart var den sista resten av drabanter, som hittills hade skyddat sultanen, skingrad och nedhuggen. Sultanen tycktes vilja göra ett svagt försök att försvara sig. Han såg efter Muley. Men denne stod med korslagda armar och kastade åt honom en sista blick av hat och tillintetgörelse. Nu nedsjönk sultanen, genomborrad av spjut, pilar och sablar. En minut senare såg Albert hans blodiga huvud på en stång, och ett förfärligt jubelskrik dånade genom massan.

Mitt ibland tumultet stod Albert på ställningen och visste icke, om han var vaken eller drömde. Denna övergång från hopplöshet och förtvivlan till frihet, hade varit nästan för hastig. Han stod nästan utan medvetande, han kände på sin brännande panna. Men vad han såg var själva verkligheten. Sultanens huvud nedblickade grinande från stången, mängden jublade. Ett- 469 -

oändligt vimmel av negrer och araber fyllde borggården.

Men varför välte sig hastigt hela denna massa mot honom? Var han ej säker ännu? Skulle denna revolution även för honom bliva fördärvlig?

Rörelsen antog småningom en form. Den förvirrade skaran ordnade sig. Araberna ställde sig i spetsen och Muley trädde fram för dem alla.

- Hell, hell den nye härskaren av Bagirmi! Hell de rättrognes herre!

Så utropade negern med hög, triumferande stämma och tusende upprepade utropet, vilket skållade som en åska genom palatset. Nu trodde Albert sig verkligen drömma. Han trodde sig leva under intrycket av en vision. Han kände på sin puls om han hade feber? Skulle han vara sultan av Bagirmi?

Nu knäföll Muley hyllande framför honom, och då Albert såg sig om, fann han alla de tusende ligga på knä på den stora borggården. Därpå reste sig Muley ensam, och innan Albert kunde hindra det, var hans enkla arabiska huvudbonad bortbytt mot den glänsande turbanen och spiran satt uti hans hand.

- Här folk av Bagirmi, se eder nye och rätte sultan! sade nu Muley.

-- Hell, hell dig sultan! dundrade mängden, resande sig hastigt.

Albert var ur stånd att säga eller tänka något Hans själ var i ett tillstånd av frånvaro. Han kände att han blev satt på en tron, att han blev upplyftad, att han svävade över axlarna på åtta starka karlar, att han såg tusentals huvuden omkring sig. Sålunda blev han bortburen. Samma musik, samma rop: Hell sultanen av Bagirmi förföljde honom utan ända. Man bar honom ut ur palatset ut på torget, överallt stodo täta skaror av araber och negrer, överallt- 470 -

emottog honom samma utrop. Det svindlade för honom.

Sålunda blev han buren alltvidare, liksom framförd av havsvågorna, tills han ånyo såg palatsets gård, tills man införde honom i själva palatset. Här nedsatte man äntligen tronen och Albert beträdde golvet med darrande steg. Muley syntes vid hans sida. Med djupaste vördnad öppnade han dörren till ett angränsande rum, införde Albert och gick sedan själv ut. En minut var Albert ensam, och helt och hållet bedövad ville han nedsjunka. Då öppnades en dörr mittemot och Judith inträdde, Judith med gråtande ögon och leende läppar.

- Albert! Albert! du är räddad! o Gud ske tack och lovT

Hon kastade sig till hans bröst. Han höll henne i sin famn. Ack, det var ej mera någon dröm, det var verklighet. Judith var honom återgiven!

- Älskade, drömmer jag? frågade han tyst. Vad är det? Vad har hänt? Vad betyder allt detta? Är detta folk vansinnigt, eller är jag själv rubbad till sinnes?

- Du lever, du är frisk! utropade hon lycklig. Vidare vet jag icke. Du är min, du är räddad! Det är tillräckligt. Jag tror, de hava utkorat dig till sultan. Vad? Förtjänade du det icke? Kan väl detta land få en ädlare härskare, än du?

Albert skakade på huvudet. Även Judith sade honom det! Och ändå, huru kunde det vara möjligt? Han, härskare över ett land, ett sådant land.

- Herre, ditt folk önskar att betyga dig sin hyllning! sade nu en röst bakom honom, och då han vände sig om, såg han Muley, vars ögon strålade av glädje.

- Jag ber dig, Achmet, Muley, säg mig blott ett ord. Vad betyder detta? sade Albert. Vad vill detta folk av mig? Jag kan ju omöjligen bliva deras härskare!_ 471 -

- Varför kan du icke? frågade Muley leende. För ögonblicket måste du! Kom bara! Rikets store vilja hylla dig.

Och han grep den unge mannens hand, och på europeiskt manér artigt bugande sig för Judith, drog han Albert med sig.

Då denne inträdde i den stora salen, såg han en mängd högtidsklädda män uppställda runt omkring. De bugade sig djupt ned till golvet, vid hans inträde, och Muley förde honom till den stora tronen.

Nu gingo de radvis bugande förbi honom, såsom Albert förut sett det tillgå på teatrarna i Paris. Först befälet för arméen, sedan prästerna, därpå tjänstemännen i palatset, därefter andra corpser, vilka han ej visste vad de skulle föreställa. Till slut en rad av negrer, vars glänsande svarta ansikten lyste av glädje.

Allt detta utövade ett dövande och förvirrande intryck på Albert, vars själ redan förut var uppskakad av de händelser som föregingo denna omstörtning, och då föreställningen med ett högt jubelrop var slutad, föll han tillsammans och Muley förde sedan den svindlande och bedövade lugnt och nästan med faderlig ömhet i ett tyst och avskiljt sidorum, varest Judith emottog honom.

Då Albert hämtat sig från kraftnedsättningen, befann han sig i ett rum, inrett på europeiskt, eller åtminstone orientaliskt vis. För fönstren voro gardiner och Albert låg på en divan. Genom gardinerna föll endast en svag dager in i rummet.

- Jag har drömt, sade Albert resande sig upp, och han trodde verkligen, att han ännu var i Oran och att allt, hans tåg till kabylerna, hans resa genom Sahara med Judith, hans faror, hans kärlek, endast hade varit en dröm.

- Jag hoppas att drömmen varit angenäm! sade en röst på franska bredvid honom.- 472 -

Den unge mannen såg sig om och blev varse Muleys svarta ärliga ansikte.

- Du? sade han nästan förvånad över att återfinna en händelse ur sin dröm. Det är du, Muley? Då har jag inte drömt!

Negern skrattade, grep sin unge herres hand och kysste den.

- Nej, Muley, icke så! sade Albert. Jag påminner mig väl endast dunkelt allt vad som passerat. Men ett vet jag, jag var nära döden och du, du var den som räddade mig, ty endast från dig har denna revolution utgått. Dig måste jag därför tacka, min räddare! Men huru skall jag kunna gottgöra dig det, gode Muley?

- Därigenom att antaga din slavs tjänst, svarade negern.

- Behöver jag då alltid höra dessa slaviska uttryck! sade Albert nästan med motvilja. Nå väl, jag skall vara dig så tacksam jag kan. Men säg mig då, huru var denna revolution möjlig? Och varför hava ni drivit ett sådant karnevalskämt med mig?

- Det var icke något skämt, det är allvar! sade Muley. Du är herre Över Bagirmi, åtminstone så länge till rikets delning kommer i fråga, och du erhåller den bästa delen av landet.

- Vi skola sedan tala vidare därom, sade Albert skrattande. Men nu, giv mig endast förklaring.

- Jag har kommit därför, svarade Muley. Jag kunde tro att allt detta skulle förefalla dig gåtlikt. Hör nu! Jag sade dig redan genast, att sultanen, den som nu är död, var grym och tyrannisk. Många fruktade och få älskade honom. Han förtryckte isynnerhet de svarta, mina bröder, med oerhörd grymhet. Detta skulle gärna araberna, hans trosförvanter hava förlåtit honom. Men även emot dessa var han stolt, högmodig och grym. Han hade inga andra vänner i hela riket, än sina få drabanter, som genom fördelar voro fängsla*- 473 -

de vid honom och vars slut måste framkalla hans fall. Jag tänkte därför länge på, att sätta en mildare härskare på tronen, ty mitt inflytande hade blivit stort. Jag hade även för länge sedan rådgjort med de klokaste bland araberna och negrerna över möjligheten av ett uppror. Sultanen hade även för länge sedan varit offer för sin grymhet, om vi endast vetat vem vi skulle sätta på den lediga tronen. Själv kan jag icke bliva sultan. Araberna skulle aldrig lyda en svart, om de även insågo, att han vore klokare än de, och hyste än så mycken aktning för honom. Men ibland araberna, stå de flesta på samma punkt, så att valet skulle bliva svårt och endast uppväcka avund hos de andra. Sålunda vacklade vi hit och dit. Oviljan växte med varje dag, allt var färdigt för att bryta löst då ögonblicket blev gynnande. Det felades oss endast en man att sätta på tronen.

Då kom du, unge herre, och Allah fogade så, att du kom just i rattan tid för att bidraga till prinsens befrielse. Visserligen tänkte jag i början ej på, att du vore den man som passade för oss, ty jag kände dig ej ännu tillräckligt. Men tillfället med spådomen upphävde hos mig alla betänkligheter. Du vet den första delen därav. Den andra vill jag nu meddela dig. Det stod skrivet, att fienderna skulle bortröva sultanens son, och en djärv vit främling rädda honom. Denna främling, som Allah sant, skall sedan regera över landet och göra det lyckligt. Blixtsnabbt utbredde sig denna andra del av spådomen över hela landet, och alla ansåg dig redan som den blivande härskaren. Jag underlät naturligtvis icke att ställa dina förtjänster i den klaraste dager. Berättelsen om ditt hjältemod mot Fellatahs gick från mun till mun. Sultanen darrade naturligtvis. Han hade fast beslutat att döda dig så snart du återskaffat honom sonen.

Du kan nog själv förklara dig sakens vidare förlopp._ 474 -

Sultanen såg i sin sons död en ny möjlighet, att spådomens andra del kunde gå i fullbordan, och hans anklagelse, att du skulle förgiftat prinsen, var naturligtvis endast ett påhitt. Han ville strax döda dig; men jag föreställde honom, att bagirmiterna skulle bliva uppretade, och bad honom dröja. Under tiden förberedde jag allt, för att i det avgörande ögonblicket vara säker på segern. Det var min avsikt, att det skulle komma ända till det yttersta, för att upphetsa modet på bagirmiterna, som redan förut älskat dig. Jag påräknade därvid din ståndaktighet. Du har sett, att jag hållit ord. Jag har befriat dig ur all fara.

- Jag tackar dig! sade Albert. Men bäste vän, jag kan dock icke bliva härskare över detta land? Jag känner språket obetydligt, jag förstår överhuvud intet av regering, och jag måste öppet tillstå för dig, att jag hellre vill vara löjtnant i mitt regemente, än sultan här.

- Vad det första beträffar, så känner jag allt ganska noga, och kan bistå dig med råd och dåd, sade Muley - och rörande det andra - tillade han nästan vemodigt - anser du det för intet, att bliva en mild fader för de stackars svarta, och upplysa detta land, som är så långt, så ytterst långt efter en fransman?

Detta var en uppmaning, som Albert knappt hade väntat och som djupt grep honom. Länge satt han tankfull och överlade. Det låg en djup mening i negerns ord. Fader för denna stackars betryckta människoklass - en civilisationens införare i Sudans riken - det var en tanke, som kunde komma även ett icke äregirigt lynne att slå högre! Ett vidsträckt oöverskådligt fält för verksamhet, en avlägsen, segerrik, lyckobringande framtid öppnade sig för honom. Denna idé, som hittills syntes honom nästan löjlig, antog en allvarsam, högtidlig och upphöjd karaktär. Albert kände för första gången hela denna heliga plikt, som lägges i en härskares, en god härskares värdighet.- 475 -

- Men, Muley, sade han då, mitt rike kan här endast bliva av kort varaktighet. Om även de svarta älska mig, skulle araberna utstöta mig.

- Tro icke det, sade Muley. Jag känner dem. De böja sig hellre under en främmande härskare, än en man av deras stam. Och nu vill jag säga dig ännu ett. Du skall icke stanna här i Masena. För att uppnå mitt ändamål, att störta sultanen, måste jag förena mig med en närgränsande furste, som för syn skull slöt ett förbund med vår sultan och hitsände sina trupper, för att, som det hette, skydda sultanen, men i det hela att hjälpa mig. Åt honom vilja vi lämna Masena och den mindre delen av riket som gränsar intill hans. Men själva vilja vi draga oss mera åt östra delen av landet, där det är fruktbarast och vackrast. Då stanna nästan alla araberna under den nye härskaren, och vi bilda ett avskiljt negerrike, till vilket alla negerländer, ända från Dafur och till Nilen skola ansluta sig. Där har du icke något att frukta. Det står dig fritt att hitkalla enskilda av dina landsmän och införa franska seder. Det är till och med även min önskan.

- Ditt förslag behöver noga övervägas! sade Albert. Och likväl, när jag betänker noga - är det omöjligt! Jag äger ej styrka därtill. Jag kan ej antaga det.

- Men betänk, att detta rike nu är lyckligt, att du skall störta det i elände och inbördes krig, om du vägrade att behålla spiran.

- Och min moder! vad skulle hon säga^ viskade Albert för sig själv.

- Ack herre, hon skulle vara lycklig över att veta sin son på en tron, beklädd med en makt och en glans, som hon anser er vara värd!

- Och minnet av min fader! En Morcerf kommer i Afrika, befordrare av civilisation, en god herre över dessa stackars svarta! där är en oändlig tanke! Muley, min vän, lämna mig nu, jag måste vara ensam. I mor-- 476 -

gon bittida skall du hava ett avgörande svar! Tack, min vän, du har menat väl.

Och han tryckte handen på negern, som ödmjukt avlägsnade sig.

Albert tillbringade natten sömnlös och orolig i häftiga, oredliga tankar. Först mot morgonen blev han lugnare. Hans beslut var fattat. Han gick till Judith och var Överraskad att finna hennes boning mycket smakfullt inredd, en artighet som hon sade sig hava den utomordentlige Muley att tacka för.

- Judith, sade den unge mannen, Judith, du vet vad som hänt. Detta folk har utnämnt mig till konung. Men jag skall bliva en konung i öknen, och av alla hjärtan som här klappa, skall endast ditt tillhöra mig helt och hållet. Judith, skulle det vara dig en uppoffring, att leva vid min sida även här? Tala, ännu beror allt på dig. Säg ett ord, och vi lämna detta land och återvända till Europa.

- Albert, sade Judith med en ton av den renaste kärlek och tillgivenhet, Albert, fråga mig icke så. Där du är, där är min lycka, mitt hem, mitt allt.

- Må det då ske! sade Albert. Är du nöjd med det?

- Nöjd? Ack, man betraktar, man behandlar mig icke allenast som en drottning, utan som en gudinna. Dessa arabiskor och negrinnor, äro lyckliga om jag ser på dem; de kyssa marken som jag berört med mina fötter. Kunde jag önska mer, än att den man, som härskar i mitt hjärta, även må härska på tronen? Var lycklig Albert, och jag skall även vara lycklig.

- Gud välsigne dig! sade han och återvände strålande av glädje till sina rum.

Där väntade honom Muley, som med den uppriktigaste glädje inhämtade hans beslut, att förbliva på tronen. Därpå gjorde Albert sig underrättad om det vore möjligt, att få ett brev säkert till Tunis eller till Tri-- 477 -

polis. Muley, som noga kände kommunikationsvägarna emellan det inre- och Nord-Afrika, försäkrade honom att detta var ganska lätt.

Albert lät därför skaffa sig en penna - vilket ej var så lätt - och skrev på blad ur sin annotationsbok ett brev till franske konsuln i Tunis, varuti han bad honom befordra de inneliggande bladen till överste Pelis-sier och till madame Mercedes de Morcerf i Marseille.

Brevet till översten hade följande lydelse:

"Herr överste!

Härmed anhåller jag, att ni först godhetsfullt utfärdar mitt avsked, och tillställer mig det genom konsuln i Tunis. Omständigheter, vilka jag i nästa brev närmare skall angiva, föranleda mig till detta steg. Var försäkrad att jag aldrig skall glömma under vilken utmärkt officer jag tjänat, och att det alltid skall bliva min högsta stolthet att hava varit soldat vid franska armén i Algier.

Av dessa rader ser ni att jag ännu lever. Jag hoppas de skola vara er tillhanda, inom de sex månader, som jag bestämde innan mitt verkliga namn skulle få omnämnas. Jag ber er även nu att icke uppgiva mitt namn. Jag litar i detta avseende på edert ord som ni givit mig. Detta brev skriver jag i Masena i Sudan, söder om Tsadsjön. Huru jag kommit hit, herr överste, skall ni antingen i mitt nästa brev, eller från Paris, få veta. Nu felar mig såväl tid som nödigt papper att meddela er något vidare.

Tillåt mig be er, till regementet framföra min hälsning och önskan, att det alltid måtte göra sig värdigt att äga en sådan överste, etc. etc.

Albert Herrera".- 478 -

Brevet till hans moder var av följande innehåll: "Dyra älskade Moder!

Du tror mig kanske död. Du tror mig kanske olycklig, men jag är rikare välsignad med lyckans fördelar än de flesta andra dödliga, ty jag är konung över ett mäktigt rike i Afrika. Du tror mig kanske fattig på kärlek och vänner. Men jag har vid min sida en kvinna, som gjort mig till den lyckligaste bland människor, en kvinna, som jag dyrkar, endast såsom dig min mor!

Jag skriver i gåtor. Men lösningen kan jag först senare giva dig. Vågar jag uttala den önskan att få se dig här? Vågar jag hoppas att du skall komma? Ja, jag hoppas att du skall se din sons lycka. Du skall se huru han ärorikt återställt sin faders namn.

Älskade moder! Ett utförligare brev skall snart följa. Nu vill jag endast underrätta dig att jag lever, ty rykten om min död, hava kanske kommit till dina öron l Att säga dig var jag är, skulle gagna dig föga, ty du känner icke den orten. Men mitt nästa brev skall säga dig allt!

Lev väl, min mor och bered dig på en lång, lång resa, vid vars mål du är väntad av din lycklige son

Albert."

Dessa brev blevo kuverterade och förseglade, Muley ansvarade för att de säkert skulle bliva avlämnade. Han sade sig ofta hava skrivit till Tunis och Tripolis efter verktyg och bekommit allt riktigt.

Därpå steg den nye sultanen upp på en ståtlig häst, och begynte den första ritten igenom sitt rike. Muley red vid hans sida. Överallt samma emottagande, samma jubel av araberna, samma lyckliga ansikten bland de svarta. Albert kände verkligen sitt hjärta vidga sig. En älskad härskare över ett lyckligt folk - detta var en stor, kanske den största tanke!_ 479 -

- Gud give mig kraft, att värdigt härska över mitt land! sade han, under det hans blick stolt och glatt svävade över den härliga trakten.

29. MORREL ELLER RABLASY.

Jag uppmanar er, anklagade, att säga oss fulla sanningen, och gör er uppmärksam på, att ert nekande endast kan öka straffet!

Med dessa ord begynte presidenten över den lilla domstolen, för vilken Maximilian Morrel befann sig, sitt förhör. Sedan tillade han:

- Edert namn, anklagade P

- Maximilian Morrel! svarade kaptenen, vars ansikte var mycket blekt och bedrövligt, och som ännu bar en bindel om huvudet.

- Ni uthärdar således i er osanning. Desto sämre för er.

- Vilket namn skulle jag då uppgiva för er? sade Morrel förtvivlad. Jag har inget annat, jag känner ej till något annat. Jag har vid föregående rannsakning noga angivit allt. Huru jag kom till att få jackan med n:o 36, det känner jag icke. Någon brottsling måste ha dövat mig med ett slag och påklätt mig denna jacka, för att avvända misstankarna från sig själv. Jag hoppas att domstolen har tillfredsställt min önskan och utbett sig nödig förklaring av statsfullmäktigen Frank-Carré?

- Detta har naturligtvis skett, svarade presidenten. Herr Frank-Carré är ännu ganska sjuk och har endast i allmänhet kunnat upplysa, att han mycket oredigt påminner sig nattens händelser. Men om ni verkligen vore kapten Morrel, så är det ju en småsak för er att bevisa er identitet, genom att uppgiva namnet på den person varom statsfullmäktigen så ofta frågat er. Vill ni göra detta? Det skulle ju vara av stor vikt för er! _ 479 -

- Gud give mig kraft, att värdigt härska över mitt land! sade han, under det hans blick stolt och glatt svävade över den härliga trakten.

29. MORREL ELLER RABLASY.

Jag uppmanar er, anklagade, att säga oss fulla sanningen, och gör er uppmärksam på, att ert nekande endast kan öka straffet!

Med dessa ord begynte presidenten över den lilla domstolen, för vilken Maximilian Morrel befann sig, sitt förhör. Sedan tillade han:

- Edert namn, anklagade P

- Maximilian Morrel! svarade kaptenen, vars ansikte var mycket blekt och bedrövligt, och som ännu bar en bindel om huvudet.

- Ni uthärdar således i er osanning. Desto sämre för er.

- Vilket namn skulle jag då uppgiva för er? sade Morrel förtvivlad. Jag har inget annat, jag känner ej till något annat. Jag har vid föregående rannsakning noga angivit allt. Huru jag kom till att få jackan med n:o 36, det känner jag icke. Någon brottsling måste ha dövat mig med ett slag och påklätt mig denna jacka, för att avvända misstankarna från sig själv. Jag hoppas att domstolen har tillfredsställt min önskan och utbett sig nödig förklaring av statsfullmäktigen Frank-Carré?

- Detta har naturligtvis skett, svarade presidenten. Herr Frank-Carré är ännu ganska sjuk och har endast i allmänhet kunnat upplysa, att han mycket oredigt påminner sig nattens händelser. Men om ni verkligen vore kapten Morrel, så är det ju en småsak för er att bevisa er identitet, genom att uppgiva namnet på den person varom statsfullmäktigen så ofta frågat er. Vill ni göra detta? Det skulle ju vara av stor vikt för er!- 480 -

- Herr Frank-Carré har således, oaktat sin sjukdom, ej glömt denna angelägenhet! sade kaptenen bittert. Och om jag ej uppger namnet?

- Så vore det ett nytt bevis på att ni vore Etienne Rablasy och icke kapten Morrel.

- Och om jag vore Rablasy, vad skulle då hända mig?

- Ni skulle lida straffet för era brott och detta vore ej mindre än döden.

Max böjde huvudet och hans bleka ansikte förrådde genom sina kvalfulla drag, vilken svår och bitter strid som utkämpades i hans inre. En gång såg han upp med en min som om han ville bekänna. Men sedan sänkte han åter huvudet.

- Jag skall icke nämna namnet I sade han slutligen med fast röst. Rättvisan må ha sin gång och må Gud förlåta de franska domare, om de ej kunna skilja den oskyldige från den skyldige. Varför har man ej uppfyllt min önskan ?

Varför har man icke fört min Hustru till mig? Hon skulle genast kännt igen mig! Jag frågar, herr president, varför man icke gjort detta?

- Helt enkelt därför, att det ej kunde ligga i vår avsikt, att ge en så förhärdad brottsling tillfälle att samtala med någon person, svarade presidenten. Dessutom hnnes även ett annat skäl. Vi hava låtit efterhöra hos madam Morrel, om hon visste var hennes man befunne sig, och då hon nekade att giva något besked därom, så hava vi för en vecka sedan låtit anställa en hus-visitation hos henne.

- Ganska ädelmodigt! mot en kvinna utan allt skydd! mumlade Max för sig själv.

- Vid denna visitation har en biljett blivit funnen, av följande innehåll; fortfor presidenten. Jag skall läsa upp den för er, anklagade!- 481 -

"Min älskade hustru I

Var lugn över mitt öde! Det har lyckats mig att fly. Bered dig att följa mig. Jag skall från London eller någon annan plats ge dig vidare besked.

Max Morrel/'

Kaptenen stirrade på presidenten och tycktes ej veta om han hört rätt.

- Undertecknat med mitt namn? sade han därpå och slog sig för pannan. Jag har aldrig skrivit någon så beskaffad biljett, aldrig! Låt mig se handskriften!

Rättsbetjänterna lämnade biljetten till den anklaga-de.

- Handskriften har likhet med min, men den är icke min! utropade han med osäker röst. Min namnteckning är annorlunda. Denna handskrift är efterapad! Min Gud, vem har förövat ett sådant bedrägeri och för vad ändamål?

Han lät biljetten falla och försjönk i dystra drömmar. Under tiden föreläste tjänstemannen några handlingar, och allmänne åklagaren växlade några ord med den anklagades offentlige försvarare.

- Anklagade! sade presidenten därpå. Domstolen har vunnit övertygelse om er brottslighet! Ni är överbevisad, att under en tid av tre år, under olika namn och förklädnader i Provence och Dauphinée, begått en mängd mordgärningar, röverier och stölder, dels ensam och dels i sällskap med andra spetsbovar. Ni är vidare överbevisad, att vid edert tillfångatagande hava satt er emot rättsbetjänterna och dödat trenne gendarmer. Även vilar på er misstanken att vara fångvaktaren Ballards mördare. Varje av dessa brott för sig förtjänte döden. Domstolen har nu endast att avgöra vilket dödsstraff som skall tillämpas på er. Ångra därför ert brott och försvara en del därav genom en öppen V. H. I 31- 482 -

bekännelse. Vi skola sända er en kyrkans tjänare, för att uppmjuka edert hjärta. Och måtte Gud vara er själ nådig!

Vid dessa ord, som uttalades med högre röst, hade Morrel ånyo blickat upp. Han emottog den som en drömmande och skakade på huvudet förvirrat.

- Mina herrar, sade han sedan; Gud skall vara mig nådig! men må även ni anropa hans nåd, om ni dömer en oskyldig. Ännu en gång förklarar jag högtidligt och anropar Gud till vittne, att mitt namn är Morrel och icke Rablasy och att jag, till de förbrytelser ni påbör-dar mig, ej har den ringaste skuld. Det övriga lämnar jag åt den barmhärtige Guden!

Innan man förde honom tillbaka till cellen, pålades honom kedjor. Kaptenen lät det ske med största lugn. Han var i ett tillstånd av dvala, som ej mer tillät honom att tydligt inse sin belägenhet. Utmattad av sårfeber, försvagad genom fängelsets luft och kost, var han sjuk till både kropp och själ. Han tänkte väl ännu icke på döden, men hoppet om rö och lättnad, sorn skulle åtfölja densamma, var ändå något tröstande för honom.

Emellanåt överfölls han av en frosskakning och en vansinnig vrede grep honom. Detta skedde då han tänkte på Valentine och sitt barn. Då skakade han sina kedjor och såg med vanmäktig vrede uppåt gallren i fönstret. Kanske Valentine icke ens kände hans belägenhet. Om samma brottsling, som spelat honom detta streck, sedan

skrivit till henne i Morrels namn och försäkrat henne, att han lyckligen flytt - så måste hon tro, sin man vara i säkerhet och väntade sannolikt dagligen, vidare underrättelser från honom. I visst avseende var detta en tröst för honom. Valentine kände åtminstone icke hela den förfärliga sanningen. Men om dessa underrättelser aldrig kommo! Om han blev dödad? Om hon för alltid skulle vänta förgäves?

Hans harm var nästan lika stor, då han betänkte,- 483 -

att han skulle do i stället för en simpel brottsling, en mördare och rövare. Kunde det väl givas en gräsligare lott för en man, vars största skatt dittills varit en obe-fläckad ära. Förut, då han såsom politisk fånge emotsåg sitt straff, hade det ännu legat något tröstande i den tanken, att han led för sin beskyddare, Montecristo, och för en prins, vars familj nästan avgudades i Morrelska släkten. Men att nu lägga huvudet under guillotinen, till följd av en förväxling med en gemen brottsling, däröver kunde en man av ära bliva vansinnig.

Till hans lycka voro hans kropps- och själskrafter utmattade. Vid fullkomlig och klar eftertanke skulle kanhända vansinnet blivit hans lott. Nu befann han sig uti ett tillstånd av bedövning och nedstämning. Han mottog prästen, som man sänt honom, med största lugn, avhörde honom tåligt, men gav honom alltid den försäkran, att han aldrig gjort sig skyldig till dessa brott, och således icke kunde känna någon ånger över dem, så att kyrkans tjänare, som sannolikt hade hoppats, att avlocka honom en fullständig bekännelse, slutligen upphörde med sina besök och förklarade, att han aldrig varit ute för någon mera förhärdad syndare - ett vittne, som icke just talade till fordel för Morrel.

Det fanns likväl någon, som bemödade sig att rädda den olycklige, om ock endast av juridiska skäl. En av domarna - ehuru alltid i opposition mot sina kamrater - var fast övertygad om den anklagades oskuld och sökte att skaffa bevis därför. Han gjorde det med största skarpsinne. För det första bevisade han, att fyra personer flytt under natten vid branden: Frank-Carré, en obekant som statsfullmäktigen föregav sig icke känna och som han överraskat vid ett samtal med Morrel, slutligen Morrel själv och förbrytaren Rablasy. Här är frågan vem som verkligen flytt, Rablasy eller Morrel.- 484 -

Juristen åberopade, att en så oförvägen förbrytare som Rablasy, säkert icke skulle lämnat ett så ypperligt tillfälle att fly, obegagnat. Efter Frank-Carrés intyg hade han varit den förste som kommit ned. Men då han över allt i sin fångdräkt snart skulle bliva fasttagen, så hade han måst se sig om efter ett tillfälle att skaffa sig en annan dräkt. När därför Morrel, som sist fattat i tåget, hunnit ned, har han dövat honom med ett slag av en järnstång, sannolikt av ett galler, avklätt den sanslöse hans rock och i stället påklätt honom sin egen fångtröja. Sedan hade det varit lätt för honom, då han sannolikt i kaptenens rock, påträffat hans plånbok, att efterapa hans stil och skriva till madame Morrel. Därigenom hade han uppnått ändamålet, att förekomma en konfrontation mellan Morrel och hans fru, inbilla den senare att hennes man undkommit, och på detta sätt hindra forskningar efter honom själv (Rablasy).

Bevisen överensstämde, som läsaren vet, med sanna förhållandet, och det var besynnerligt, att de icke genast gjorde intryck på domarne. Men dessa voro övertygade att Rablasy ännu var i deras våld, och ville till intet pris förlora tillfället att döma en så ryktbar brottsling. De avvisade därför dessa bevis såsom endast varande blotta antaganden.

Juristen, förbittrad över sina kollegers envishet, stannade likväl ej därvid. Först försökte han få tala med madam Morrel. Men hon, sannolikt övertygad om sin mans flykt, och rädd, att juristerna ville veta något om hans öde, lämnade honom ej företräde. Emanuel, hennes svåger, hade avrått henne, från att ha med juristerna att göra.

Morrels frivillige försvarare måste därför inskränka sig till andra åtgärder. Tyvärr var fångvaktaren Bal-lärd död; han ensam kände fångarne noga. Juristen fastade även uppmärksamheten på att Morrels benklä-- 485 -

der icke hörde till en fångdräkt, sådan som Rablasy säkert hade burit. Vidare var hans linne finare än vad Rablasy haft. Även var den anklagades dialekt icke provencalska och Rablasy härstammade från Provence. Han genomdrev slutligen, att han blev utsedd till den anklagades offentlige försvarare. Angripen till sin heder, och däröver retad att förfäkta sin åsikt, fastän kanske ej fullt övertygad om sin förmodans riktighet, blev han på detta

sätt Morrels räddare.

Av sådana småsaker beror ofta en människas liv! Han hade även några samtal med Morrel och under ett av dem bad han kaptenen, nämna honom namnet på den man, som Frank-Carré träffat hos honom i cellen, alldenstund denne kunde gälla som ett huvud vitt* ne. Tyvärr måste Morrel tillstå för honom att han ej kände hans namn och att han under namnet Dupont skulle skaffa sig underrättelser om honom. Juristen fann sig således även i detta avseende sviken i sina försök.

För läsaren synes det kanske underligt, att varken Montecristo eller hans vän i Paris anställde närmare efterspaningar i detta avseende. Men för det första blev processen förd ganska raskt och för det andra var denne uppgivne Dupont övertygad om att Morrel undkommit vid eldsvådan. Han hade genom sina kun-skapare erfarit, att madame Morrel erhållit förutnämnde biljett och var nu fullt säker på sin sak. Strax därpå lämnade även han Paris.

Likväl hade det lyckats juristens bemödanden, att rubba sina kollegers övertygelse och utverka ett uppskov med dödsdomen. Flertalet vidhöll ändå, att den anklagade verkligen var Rablasy och endast använde alla medel till föreställning, för att rädda sig. Möjligheten av ett misstag var för handen, och den föregivne Rablasy blev benådad med livstids tukthus.

Vid denna tid var Morrels själ så skakad, att han

led av en djup melankoli, som efter hand hotade att övergå till verklig sinnessvaghet. Han lät därför lugnt göra med sig vad som helst, och då fängelserna i Paris voro överfyllda, så tillhörde han dem, som blevo transporterade till ett tukthus på landet.

Under denna transport gjorde fångtåget halt uti ett värdshus i en liten by. En agent från det republikanska partiet förstod därvid, att sticka i händerna på fångarna några politiska flygskrifter, som voro riktade mot Ludvig Philips regering, och vilka redan då avsåg att störta denne konungs tron. Det är lätt förklarligt att republikanerna vände sig till fångarna, ty de uppsökte alla som ville höra och läsa deras skrifter.

Även till kaptenen stack man ett blad, och sedan han, under det gendarmerna pratade, länge hållit det i handen, utan att fästa sig därvid, kastade han slutligen ögonen därpå och med all den förvåning, varav hans försvagade tankeförmåga då var mäktig, igenkände han sitt namn. Han läste nu följande:

"Vi kunna nu meddela Frankrikes medborgare, ett nytt och nedrigt exempel på, huru lagskipningen hand-haves i vårt fädernesland. Lagen bjuder offentlighet vid domstols förhandlingar. Men följande fakta, för vars sannfärdighet vi ansvara, må upplysa allmänheten, huru denna lasr efterföljes av de domare som har regeringen i sina händer.

Bland de i Boulogner-attentatet delaktige, befann sig även en kapten Morrel, förr officer i armén. Av vissa orsaker, och sannolikt emedan man fruktade hans meddelanden, ställde man honom icke inför Pariserdom-stolen, utan höll honom undangömd, och förde rannsakning med honom i hemlighet. Kapten Morrel försvann, och utan att en märkvärdig omständighet hade inträffat, skulle världen aldrig erfarit hans öde.

För någon tid sedan erhöll madam Morrel ett brev, i vilket hennes man tillskrev henne, att han blivit lyck-

ligen räddad, och snart skulle giva henne vidare underrättelser. Några veckor senare följde ett annat brev, i vilket madam Morrel uppfordrades, av sin man - åtminstone efter vad hon då trodde - att begiva sig till Strassburg, varest hon skulle få vidare underrättelser. Den unga frun, olycklig över sin mans försvinnande och med längtan emotseende ögonblicket för deras återförening, begav sig ensam med sitt barn, och endast åtföljd av en gammal tjänare till Strassburg. Hennes svåger kunde ej medfölja henne, då han varje ögonblick väntade sin hustrus nedkomst. Från Strassburg skrev madam Morrel, att hon där blev mottagen av en herre, som hade åtagit sig att föra henne till sin gemål, vars vistelseort hon ej ännu kände. Tre veckor senare erhöll herr Emanuel Herbault likväl följande brev, daterat Berlin, vilket vi själva hava sett, och som vi ordagrannt meddela läsaren och bäst talar för sig själv:

"Min älskade svåger; min älskade Julie. Nu, sedan två dagar finner jag äntligen ord, att för er uttrycka min smärta, att beskriva min belägenhet. Den är förtvivlad. Jag vet ej mera om jag lever. Jag är nära förtvivlan, nära att bliva vansinnig. Likväl vill jag försöka, att skildra för er vad som hänt misr. Gråten med mig, och om ni kunnen, så skynden till mig!

Den herre, som emottog mig vid Strassburg, var mycket artig emot mig, men även mycket tystlåten, och som det tycktes mycket ledsen. Han sade mig, att han ej kunde uppge något närmare, om min mans öde, att han likväl var en gammal vän till honom och erhållit i uppdrag att föra mig till Berlin.

Jag var rädd för att resa till ett avlägset land med en person, som jag icke kände. Men längtan att få återse Max, segrade över alla andra tankar. Min ledsagare visade sig för övrigt mycket uppmärksam emot mig. . ., K ! ;- 488 -

Då jag kom hit var redan en privat våning i ordning för mig, varest jag tog in. Jag väntade att genast få se Max. Men jag bedrog mig. Jag förblev ännu en dag alldeles ensam i min våning. I förrgår korn likväl en herre, som hälsade mig med allvarsam och högtidlig min. Vad han sade mig skall jag försöka i korthet meddela, så gott jag förmår. Gud give mig styrka därtill!

Madame - sade han - jag kommer till eder för att fullgöra en allvarsam och sorglig plikt. Ni har på lång tid icke sett er gemål. Förbered er på att ännu länge sakna honom - kanske aldrig återse honom!

Blodet stelnade i mina ådror, men jag hade nog styrka att höra honom till slut.

Jag var en kamrat till er man, fortfor han. Vi voro i samma fängelse för samma sak - ni vet vilken. Våra celler lågo bredvid varandra, och vi lyckades att korrespondera med varandra. I början rådgjorde vi om ett försök till flykt, men insågo därvid ett sådant nästan vara omöjligt, och slöto nu ett vänskapsförbund, som blev så fast och innerligt, som var möjligt under sådana förhållanden. Jag lärde högakta och älska er man, och han hyste, tror jag, även kärlek till mig. Ni skall finna detta av efterföljande. Vad han meddelade mig, kunde han endast delgiva en god vän.

En dag, sedan han, efter vad jag märkte, en längre tid varit borta från sin cell, bultade han i väggen och sade genom öppningen, som vi gjort, följande: min käre Charles, man har i dag förkunnat mig, att jag i morgon skall dö, om jag ej lämnar regeringen de underrättelser, vilka jag varken kan eller vill meddela. Jag skall således dö, jag är beredd därpå. Jag tänker endast på min hustru och mitt barn. Men då även i bästa fall livstids fängelse vore min lott, så är nu döden lika välkommen för mig. Jag hoppas att det skall lyckas dig att erhålla friheten. Glöm ej då, att uppfylla min- 489 -

sista bön. Säg min hustru, att jag har älskat henne intill sista ögonblicket, och att jag hoppas hon skall uppfostra vårt barn till åminnelse av dess fader. Säg henne, att jag vid min död beklagade endast henne och vårt barn. Men lova mig ännu en sak. Underrätta henne icke hastigt om min död, det skulle även döda henne, och då bleve min arrne gosse ett fosterbarn. Underrätta henne skonsamt och försiktigt, och även så sent som möjligt. Låt henne hoppas, att hon skall återse mig, och vänj henne endast så småningom vid den tanken, att jag kunde vara död. Lova mig det! Var även en fader för mitt barn, ifall omständigheterna skulle tillåta dig att stanna i hennes grannskap. Det skulle vara mig kärast om det icke bleve uppfostrat i Frankrike, även om Valentine lämnade detta land, som jag nu hatar. Lova mig detta! Han sade mig ännu mera. Jag lovade honom allt, ehuru jaer icke ännu trodde på hans död. Föliande morgon förde man mig likväl i ett rum av det fängelse där guillotinen stod. Jämte mig voro även tvenne andra karlar närvarande, om vilka jag visste att de varit deltagare i Bou-lognerattentatet. Strax därpå syntes Morrel. Han var lugn och bestämd. Mig hälsade han med vänliga blickar, förklarade därpå för tjänstemännen, att han led och dog oskyldigt, och med ropet: "leve Napoleon! hälsa Valentine!" lade han sitt huvud under bilan och dog! -

Mig lyckades det att fly, madame, och resten vet ni. Jag flydde till Tyskland, och min enda tanke var, att uppfylla min döde väns önskan. Jag har gjort det så långt min förmåga räckte -

Vi hava ej något att tillägga detta uppskakande brev. Regeringen må försöka att rättfärdiga sig. Det skall ej lyckas den. Men franska folket vet nu, huru dess lagar handhavas o. s. v.

Kaptenens ögon irrade över dessa rader och hans_ 490 -

försvagade förstånd sökte förgäves att finna en utgångspunkt från det kaos av förvirrade tankai, som genomkorsade hans hjärna. Han skulle vara död? Valentine i Berlin! Vem var främlingen som åtog sig henne? Var detta en förväxling eller ett bedrägeri?

Kaptenen kunde ej gissa det. Hlan lät bladet falla, och då gendarmerna manade till uppbrott och hans kamrater talade med honom, gav han endast förvirrade svar som det råa folket upptog med åtlöje. Naturligtvis ansåg man detta vansinne som förställning och kaptenen överlämnades i det tukthus som var bestämt för honom. Först där ådagalades det genom läkarens undersökning, att han verkligen var vansinnig eller åtminstone sinnessvag, och han blev sänd till ett dårhus på landet.

Beträffande nämnda artikel, så syntes strax därefter en vederläggning i en regeringstidning, i vilken man förrådde att kapten Morrel rymt den ifrågavarande natten vid branden. Varje enskild stod det naturligtvis fritt, att tro vad han ville, och anse republikanernas anklagelse, -eller regeringens försvar för det rätta.

Men denna artikel hade åtminstone det goda med sig, att den gjorde Morrels hemliga vänner, som troligen icke fästat uppmärksamhet vid republikanernas artikel, uppmärksamma på kaptenens öde. De begynte ånyo sina efterforskningar, om vars resultat vi längre fram skola meddela.

30. SJÄLVMÖRDAREKLUBBEN.

Don Lotarios umgänge i Paris hade varit gott, i vissa fall utvalt. I London var förhållandet annorlunda. Det var flere trappsteg underordnat. Han måste till och med hålla hemligt, vad sällskaper han besökte, emedan han annars ej fått tillträde i några andra. Och skälet, varför en av naturen så rikt begåvad _ 490 -

försvagade förstånd sökte förgäves att finna en utgångspunkt från det kaos av förvirrade tankai, som genomkorsade hans hjärna. Han skulle vara död? Valentine i Berlin! Vem var främlingen som åtog sig henne? Var detta en förväxling eller ett bedrägeri?

Kaptenen kunde ej gissa det. Hlan lät bladet falla, och då gendarmerna manade till uppbrott och hans kamrater talade med honom, gav han endast förvirrade svar som det råa folket upptog med åtlöje. Naturligtvis ansåg man detta vansinne som förställning och kaptenen överlämnades i det tukthus som var bestämt för honom. Först där ådagalades det genom läkarens undersökning, att han verkligen var vansinnig eller åtminstone sinnessvag, och han blev sänd till ett dårhus på landet.

Beträffande nämnda artikel, så syntes strax därefter en vederläggning i en regeringstidning, i vilken man förrådde att kapten Morrel rymt den ifrågavarande natten vid branden. Varje enskild stod det naturligtvis fritt, att tro vad han ville, och anse republikanernas anklagelse, -eller regeringens försvar för det rätta.

Men denna artikel hade åtminstone det goda med sig, att den gjorde Morrels hemliga vänner, som troligen icke fästat uppmärksamhet vid republikanernas artikel, uppmärksamma på kaptenens öde. De begynte ånyo sina efterforskningar, om vars resultat vi längre fram skola meddela.

30. SJÄLVMÖRDAREKLUBBEN.

Don Lotarios umgänge i Paris hade varit gott, i vissa fall utvalt. I London var förhållandet annorlunda. Det var flere trappsteg underordnat. Han måste till och med hålla hemligt, vad sällskaper han besökte, emedan han annars ej fått tillträde i några andra. Och skälet, varför en av naturen så rikt begåvad- 491 -

man kunde sjunka så djupt? Kärleken, den olyckliga kärleken, densamma, som skapar, av den ene en hjälte, av en annan en skald, av en tredje en skurk, av den fjärde en självmördare!

Från Paris hade don Lotario avrest i den sinnesstämning, att världen var honom alldeles likgiltig. Han hade ingen annan känsla i sitt hiärta, än att såväl Thérese, greven som abbéen bedragit honom, och att ha*n var outsägligt olycklig. På själva lord Hope var han förargad. Ty var icke denne upphovet till hans olycka?

Den unge spanjoren fann varken i sysselsättningens tvång, eller i omsorgen för andra, eller i lättsinnet någon avledare för sina kval. Han var rik, självständig, på egen hand och begåvad av naturen rned ett känslofullt hjärta. Han kunde således låta olyckans feber ha fritt spelrum i sitt hjärta. Inga andra bekymmer bortträngde dem. Han var ensam med helvetet i sitt bröst.

Världen och allt varav människan beror, var honom ej allenast likgiltig utan till och med vidrig. Vad retel-se kunde väl livet ha för honom, då Thérese icke för-Ijuvade det?' Att veta sig av henne ansedd med likgiltighet, kanske förbigången av en annan - det var detta som tärde på hans hjärta, som gjorde hans läppar darrande och ögonen stirrande, så att hans reskamrater veko skyggt bort ifrån honom. Han kände till och med behov, att hämnas - men på vem? På världen? - det var ett vidsträckt begrepp. På Thérese - det skulle varit småaktigt. Nog av, han var så olycklig som någonsin en ung man om vid pass tjugo år, vilken älskar olyckligt. Hans smärta var verklig och stor, men utbrotten av den, dåraktiga och barnsliga. Bekymmer skola mogna mannen, ej förnedra honom.

Anländ till London gick han till sin bankir, lät utbetala sig en betydlig summa och beslöt att störta sig i den stora världsstadens brusande vimmel, icke för att- 492 -

glömma sin olycka - ty det kunde han icke, utan endast för att som en förtvivlad lära känna alla faror - lik en som vore odödlig och kastar sig i alla livsfaror samt genomgår alla dödskval med den övertygelse, att han - ändå icke kan dö.

Han besökte ej de personer han var rekommenderad till. Han ville ej mera höra talas om det, som stått i sammanhang med hans forna liv. På egen hand, lämnad endast åt sig själv, ville han förnöta sin onyttiga tid. Abbé Laguidais påminnelse, att han borde bliva en bra karl, om han ville eftersträva Thereses kärlek, brydde han sig ej mera om; lordens förmaningar och de försäkringar han givit honom, voro glömda. Lotario kände endast sin smärta.

Sålunda befann han sig en kväll i ett spelhus, dit en påträffad bekant, som han för resten ej vidare kände, fört honom. Han spelte högt och med sådan likgiltighet, så järnfast lugn att själva engelsmännen fäste uppmärksamhet därvid. Lyckan gynnade honom. Hela hans vinst, tio tusen pund, satte han ut mot banken - och förlorade. Lugn, såsom ingenting hänt - visst icke med den förtvivlades dödslugn, icke med det skälvande leende, som yttrar sig hos den som vill dölja sin förtvivlan - utan med gentlemannens fullkomligaste likgiltighet, då han förlorat tio tusen pund, gick Lotario från spelbordet, satte sig vid ett bord och beställde en ståtlig supé samt åt sig mätt med ett lugn, som om ingenting passerat.

- Är ni en engelsman? frågade någon, som hade satt sig bredvid honom.

- Nej, min herre, sade Lotario, knappast bevärdi-gande honom med en blick.

- Men ni förtjänar vara det! sade hans granne, Den unge spanjoren kunde icke undertrycka ett skratt

över denna invändning.

- Varför det? frågade han. Måste andra män-- 493 -

niskor äga så övervägande förtjänster, för att stå på samma punkt som en engelsman? För min del finner jag ej något så särdeles utmärkt hos edra landsmän!

- Som ni behagar l sade engelsmannen. Jag menade endast att eder kallblodighet ej kunde överträffas av någon engelsman, och det vill ej säga så litet!

- Bah! sade don Lotario föraktligt. Kallblodighet för en summa på tio tusen pund? Jag hade icke ansett engelsmännen nog småaktiga att lägga vikt därpå. För mm del, skulle en förlust på tjugo tusen pund varit mig likgiltigt, ja, till och med själva livet!

- b j älva livet? upprepade engelsmannen uppmärksamt. Ar det eder så likgiltigt?

- Fullkomligt likgiltigt! sade don Lotario. Om någon skulle ha mod och lust, att ta det ifrån mig, och om han

endast satte upp en småsak däremot, så skulle jag gärna uppoffra det.

- Goddam! sade engelsmannen. Ni förtjänar att bliva en bland de våra.

Don Lotario måste ånyo skratta, likväl betraktade han sin granne närmare. Det var en lång blond man, nästan endast skinn och ben. Man såg ådrorna genom huden. Han var fint och modernt klädd och hans utseende och faconer, förrådde en fullkomlig gentleman. För övrigt var detta don Lotario likgiltigt.

- En av de våra? sade han. Huru skall jag förstå detta? Menar ni nu igen att vara en engelsman?

- Nej, denna gången mera! svarade grannen med dämpad röst. Jag menar en engelsman par exellense, en medlem av vårt sällskap, det bästa i hela England.

-' Hm! och vilket är det, om jag vågar fråga? sade don Lotario.

- Det kan jag icke säga eder här, viskade engelsmannen. Men vill ni följa med mig? Ni skall då finna ett sällskap av personer, som var och en för sig icke värdera livet mera än ett äggskal. Och ni för-- 494 -

tjänar att bliva en av de våra, det har jag i kväll haft tillfälle att se - förutsatt att ni icke händelsevis är enormt rik.

- Rik? Nej! Efter engelska begrepp är jag knappast förmögen.

- Gott, så mycket bättre! Kom då med, sade engelsmannen. Här är mitt kort och jag begär edert ord som gentleman, att ni icke skvallrar, ifall vårt sällskaps regler icke skulle behaga er.

Don Lotario emottog kortet och kastade en flyktig blick på detsamma. Han läste namnet lord Bilser - ett namn, som han redan ofta hört omtalas tillhöra en ytterst exentrisk, men icke desto mindre ganska aktningsvärd person. Han gav sitt hedersord och följde lorden, vars ekipage höll utanför porten.

Vagnen rullade åt Vestend, det förnäma kvarteret, där även Lotario bodde. Ekipaget höll snart utanför ett av de vackraste husen, men körde, sedan porten blivit öppnad, in på gården, utan att lorden steg ur. Först där öppnades vagnsdörren av en enkelt men nästan elegant klädd tjänare, och lorden förde in sin nye vän uti en byggnad, som i prakt och rikedom kunde tävla med ett palats.

Då de inträdde i den stora salen, där don Lotario hörde människoröster, blev han överraskad av den enorma rikedom, som utvecklade sig även här, men som alldeles icke tillkännagav den vanliga soliditeten och stela glansen i de engelska palatserna, utan snarare orientens karaktär. Vilket frosseri, vilken sinnlighet, vilken njutning andades icke dessa mattor, dessa statyer, dessa blommor, dessa svällande divaner, denna fina doft som uppfyllde luften, denna rikt försedda taffel! Don Lotario förvånades, men blott ett ögonblick. Han märkte att hans ledsagares blick vilade på honom, och utan att behöva lägga något särdeles tvång på sig, antog han ånyo samma min av liknöjdhet för_ 495 -

allt, vilken på senaste tiden hade blivit honom egen. Men bestod verkligen detta sällskap, som han har såg, av folk, som icke värderade livet mera än ett äggskal? Don Lotario räknade tolv personer av de mest olika utseende. Flertalet voro ännu unga, med det bekanta bleka utseendet hos levnadströtta engelsmän. Tvenne andra väckte uppseende genom sin enorma tjocklek. Men alla hade den fulländade gentlemannens hela väsende.

- Mina herrar, jag har den äran att presentera för er en ny kandidat, sade lord Bilser, förande don Lotario mitt fram i salen. Edert namn, min herre?

Don Lotario påminde sig att han ej förut nämnt det för honom, och gav honom sitt kort.

- Ett angenämt namn! sade denne. Således don Lotario de Toledo - lord Wiseborne, lörd Castlefort, lord Beringuer, greve Beaumont. . .

Och han fortfor att för den unge spanjoren presentera var och en särskilt. Det fanns ingen ibland dem, som icke var lord, greve eller viscount. Han slutade med en mager herre, med långt rakt hår, som presenterades såsom en fransman, greve d'Ernonville, vilken beklädde kassaförvaltareämbetet.

- Jag påminner mig hava sett er hos Tortoni i Paris, sade greve d'Ernonville med en obehaglig näsröst. Edert yttre

fäste min uppmärksamhet och jag tänkte genast att händelsen någon gång skulle föra oss tillsammans. Jag anade likväl icke att det skulle ske i så gott sällskap.

Don Lotario bugade sig. Greve d'Ernonville var honom mycket motbjudande. Därpå satte han sig. Lörd Bilser berättade nu, på vad sätt han hade gjort don Lotarios bekantskap. Den unge mannens uppförande vann allmänt bifall.

- Och nu vill jag meddela er, i vilket sällskap ni befinner er, sade lorden. Vi utgöra självmördarnes- 496 -

sällskap. Var och en av de herrar som ni här ser, har genom sitt inträde i vår förening», förbundit sig att själv beröva sig livet, vilket för var och en är en börda. Det står var och en fritt, att utträda, om han vill. Men den som inträder måste till sällskapet överlämna hela sin förmögenhet och erhåller vid utträdet endast hälvten tillbaka. Detta sker för att låta de fattigare medlemmarna av sällskapet få deltaga i den lyx, som är den bästa och nästan enda källan till levnadströtthet. Tro likväl icke, att vår förening endast består av folk, som icke veta vad de skola taga sig till här i livet. Tvärtom, var och en vet bättre att njuta av livet än de, som med barnslig fruktan fasthänga vid denna deras tillvaro. Först då, don Lotario när man är färdig, att, vid varje tillfälle som man finner livet odrägligt, bortkasta det, då först lär man att njuta livet och begagna varje ögonblick därav. Vår förening existerar sedan åttio år. Våra förfäder stiftade den, det vill säga: ej våra föräldrar, ty ingen av oss får vara gift, utan förfäderna i våra plägseder, och en av stiftarna till vårt sällskap har blivit sjuttio år gammal. Ni finner således att det icke är någon nödvändighet, att döda sig inom en bestämd tid. Ni kan vänta i all rö, till edert äckel, eder motvilja för denna djuriska tillvaro blivit så stor, att döden förefaller er som den skönaste, den saligaste befrielsen. Vi lämna eder åtta dagars tid. Under dessa åtta dagar bliver ni vår dagliga gäst och avgör sedan om ni vill inträda hos oss, eller icke. I varje fall måste ni förplikta er att iakttaga tystnad om denna förening. Lagen förbjuder den ej. Men vi hava en artikel i våra stadgar, som möjligen kunde lagligen angripas, nämligen den, att inga försök att återkalla någon till livet får anställas. Vi hava med avsikt upptagit denna artikel, emedan försöken att återväcka någon, som skulle taga sig av daga, skulle stå i strid mot principen för vår förening, och emedan vi varit nödsakade att an-_ 497 -

vända dem mot var och en, ty det är varje medlems plikt att döda sig inom denna byggnad. Jag skall sedan göra er bekant med de olika sätten att döda sig. För i dag tager ni plats vid vårt bord som gäst. Ni skall ha nöjet att bevittna valet av en ny president, då vårålderspresident för en vecka sedan tog livet av sig.

Hela talet hölls varken i allvarsam eller frivol ton. Lord Bilser hade förstått att begagna ett språk, som stundom avlockade den unge mannen ett leende, men sedan åter tvang honom till allvar.

Därpå begyntes ett allmänt samtal, som rörde sig omkring livets vanliga förhållanden. Man talade om teater, om politik, om kapplöpning, om vackra flickor. Det var samma sysselsättning, som don Lotario funnit i varje annat sällskap av rika engelsmän, endast med den skillnad, att domslut och samtal voro mycket lugnare, mycket passionslösare, än de annars brukade vara hos britterna. Ingen av dessa människor tycktes hava någon blodsdroppe kvar i sina ådror.

- Kom, sade lord Bilser sedan till Lotario, jag vill visa eder denna byggnads härligheter. Ni skall inse, att vi förstå oss på att dö angenämare än andra människor leva. Denna dörr leder in till kolkammaren. Den är bestämd för dem, som vilja taga livet av sig genom kvävning. Är det icke ett vackert rum?

Don Lotario måste giva honom rätt. Han fann icke ett mörkt, otrevligt kyffe, utan en stor vacker salong med tapeter, soffor, speglar och målningar. I ett hörn stodo några pannor med glödande kol, vars ånga drog ut genom en öppning. Då denna öppning tillslöts med ett spjäll så måste kolångorna tränga ut i rummet. Inrättningen kunde ej vara enklare och bekvämare.

- Här är det andra rummet, sade lord Bilser, öppnande en annan dörr och visade den unge mannen en annan salong, som lik den första och alla de övriga var V. H. I 32- 498 -

mycket elegant upplyst Detta rum är för dem som vilja förgifta sig. Detta skåp innehåller alla kända gifter och på varje finnes en etikett, som visar på vad tid giftet verkar. Hittills har likväl ingen begagnat sig av detta dödssätt,

och det är ganska naturligt. Att förgifta sig själv är icke manligt, ej heller estetiskt, varar även för länge och giver tid till ånger. Kom vidare.

Don Lotario följde sin ledsagare, som nu öppnade dörren till ett tredje rum.

- Detta rum är för dem, som vilja skjuta sig. Ni kan se det på de olika vapen som äro uppställda - pistoler, bössor, väderbössor. Vi hava även måst skaffa oss en liten kanon, då lord Wiseborne försäkrat att han endast skall döda sig genom en kanonkula. Han anser att hans skalle är för hård för en bösskula, och att endast en kanonkula kan genomtränga hans späck.

Lotario påminde sig att lord Wiseborne var en ganska stor och tjock herre.

- Se här rummet för dem, som velat sticka ihjäl sig, sade lorden. Vi hava allahanda dolkar, svärd och nålar. Men i allmänhet nyttjas detta rum sällan. Men kom vidare, vi hava mycket mera att se!

Under lordens anförande fortsatte dön Lotario sin sällsamma vandring. Nästa rum var ett av de intressantaste. Det var för dem som ville hänga sig. Här representerades alla möjliga verktyg för att döda sig på detta sätt, från galgar av femton fots höjd ända till några snaror, i vilka man endast behövde insticka huvudet.

Ännu intressantare var nästa rum, vilket tillfredsställde deras önskningar, som genom vattnet ville förskaffa sig till det land, från vilket ingen återvänder. Det var en stor sal, vars dörrar och fönster voro luft-och vattentäta, och varuti fanns en stor reservoir vilken_ 499 -

tjänade för dem som ej kunde simma. För simmare var träffat den anordningen, att hela salen kunde fyllas med vatten ända upp till taket, så att vattnet småningom steg och beredde den döende njutningen att genomgå alla grader av den annalkande dödens behag.

Det sista rummet var en badsal med en marmordamm. Den begagnades a v dem, som ville följa Senecas exempel och uti badet öppna sina pulsådror.

Slutligen förde lord Bilser den unge mannen till ett brett fönster.

- Detta, sade han, tjänar till att tillfredsställa dem som vilja ge sig döden genom att störta sig ut igenom fönstret. Ett dödssätt, varför jag ej har mycket sympati. Man har sörjt för att så många hörn och kanter påstötas, att den som begagnar sig därav är död innan han kommit ned. Detta dödssätt begagnas för övrigt sällan.

Don Lotario kunde icke avhålla sig från en lätt rysning, helst lorden talade med leende min, som stod i stark kontrast med föremålen för beskrivningen.

- Och vilken död skulle ni välja? frågade den unge mannen.

- Jag har ännu ej bestämt mig, svarade lorden. Jag vacklar mellan de tre mest omtyckta dödssätten. Antingen avskär jag pulsådrorna - dock är detta dödssätt för mycket kvinnligt, för ljuvt; eller ock skjuter jag mig - vilket säkert är det manligaste - eller hänger jag mig, som det anstår en god patriot, och jag tror nog, att jag bestämmer mig för det senare, som lärer vara det angenämaste. Lång tid efter sällskapets grundande var det brukligt att medlemmarna voro närvarande vid någon enskilds död. Detta bruk har nu blivit upphävt, emedan lagen förbjuder att låta en självmördare få fullfölja sin avsikt.

- Och sade ni mig icke, att var och en skulle döda sig i denna byggnad? frågade don Lotario.- 500 -

- Jo visst, sade lorden. Det har aldrig förekommit 'något undantag.

- Men det förundrar mig ändå att inte lagen blandar sig med i spelet, sade Lotario. Man kunde ju antaga, att de döda här blivit mördade mot sin vilja.

- Däremot gäller i nödfall vårt vittnesmål, svarade lord Bilser. Det har hittills varit de anseddaste och hedervärdaste män i staten, som hört till vår förening.

Don Lotario teg. För honom, uti sin dystra, människofientliga sinnesstämning, hade allt detta ett visst intresse. Om även han skulle dö här?

- Ni sade att förgiftningsdöden aldrig förekommit? frågade han därpå.

- Nej, och om det roar er, så skall jag statistiskt uppgiva er de olika dödsfallen, jag har omtalat. Jag har dem i huvudet. Sedan föreningens bildande har 91 O personer tillhört den, inberäknat dess närvarande, ledamöter. Av dessa dödade sig de flesta, 305 genom hängning, 228 genom skjutning, 147 genom kolos, 87 stucko sig eller skuro av sig halsen, 59 i badet genom avskärning av pulsådrorna, 57 genom dränkning och

I 4 genom att kasta sig ut genom fönstret. Räkningen stämmer in på en när; denne valde ett dödssätt, som är lika så sällsynt som eget i sitt slag.

- Och vilket var detta? frågade don Lotario nyfiket.

- Han följde Comas exempel, varom Valerius Maximus förtäljer, att han gav sig döden utan något annat medel än genom sin vilja, sålunda att han med armarna i kors över bröstet höll andan tills han inom några minuter dog. Detta exempel har ej vidare blivit följt. Jag vill försöka det, men jag tror knappt att det skall lyckas mig. Mina lungor äro för goda. Jag torde väl komma att använda hängningen.

Nu gingo de tillbaka till salen. Lotario betraktade sällskapet nu med andra blickar. Det bestod till stor- 501 -

del av unga, rika män ur landets bästa familjer - många rika utan förtjänster. Och dessa voro här förenade, för att beröva sig livet, vilket var dem likgiltigt och ej värderades mer än ett gammalt plagg, som man efter behag lägger bort.

Samtalet rörde sig kring teatern. Man talade om italienska operan.

- Har ni sett donna Eugenia Larsgand ännu?

- Jag har ej ännu fått tillfälle därtill, svarade don Lotario. Det var mig omöjligt, att få någon plats, så mycket jag än försökte. Är hon verkligen så utmärkt?

- Briljant, över all beskrivning präktig, men i tragiska och dystra roller har hon ingen talang. Detta kan visserligen förklaras av hennes levnadshistoria. Vet ni icke vem hon är?

- Nej, sade don Lotario, jag har aldrig hört det namnet.

- Namnet är endast ett anagram av hennes verkliga namn, sade lord Wiseborne. Hennes fader var en bekant bankir i Paris, hennes moder har därstädes nyligen blivit mördad av en äventyrare. Hon heter Eugenie Danglars.

- Danglars! utropade don Lotario förskräckt, ty den dar aftonen framställde sig i all sin gräslighet för hans ögon. Ack, då känner jag namnet. Jag har sett modern dö. Det var ett av de förfärligaste Ögonblick i min levnad.

Man var nyfiken att få veta något därom, ty baro-nessans öde hade väckt uppseende även i London, redan därför, att donna Eugenia Larsgand inställde sitt uppträdande på åtta dagar. Don Lotario berättade scenen för dem.

- Och mördaren har ej blivit gripen? frågade greve d'Ernonville.

- Icke, så vitt jag vet, sade lord Bilser. Men hans samvete skall straffa honom tillräckligt.- 502 -

- Det tror ni? sade greven. Och ändå sätter ni så litet värde på livet?

- På mitt eget - ja, svarade lorden. Det tillhör mig, jag kan göra därmed vad jag vill. Jag är ingen Svärmare, som påstår, att livet tillhör världen. Men en annans liv är heligt för mig, det är hans egendom, och jag skulle lika litet vilja taga det ifrån honom, som stjäla hans rock eller hans penningar.

- Ni har rätt, fullkomligt rätt! sade greve d'Ernon-ville med sin släpande näston, vilken var don Lotario lika oangenäm, som hela människan - han visste icke varför.

- Donna Eugenia är dessutom rätt vacker! sade den magre lord Castleford. Jag har redan gjort det förslaget, att en av oss skulle förälska sig i henne, för att bliva ledsen vid livet.

- Varför just för detta ändamål? frågade don Lotario, som började fatta intresse for sångerskan, då hon var dotter

till en fru som han sett dö. Medför då varje kärlek olycka?

- Inte alldeles, svarade lord Castleford. Men om donna Lars gån d påstår man, att hennes hjärta skall vara kallt som järn och marmor, och att det icke ännu lyckats någon att erövra det.

- Det tror man ofta, sade dön Lotario. Men om det är med skäl - det är frågan!

- Att donna Eugenia har en avgjord motvilja för giftermål, är bestämt, sade lord Castleford. Ty hon flydde samma dag som hennes äktenskapskontrakt skulle undertecknas. Hon flydde med en väninna, endast av motvilja för sin fästman, och sedan denna tid har hon levat endast för konsten. Emellertid då jag gjorde detta förslag, var det endast ett gyckel. Jag anser det mycket barnsligt att döda sig för en olycklig kärlek.

- Det kan jag icke säga! sade den tjocke lord- 503 -

Wiseborne. Och om den är barnslig, så är den ändå kvalfull. Det finnes ingenting dummare, än olycklig kärlek. Jag var en gång nära däran, att gå i koloskammaren för en olycklig kärleks skull.

Alla skrattade, ty lord Wiseborne såg icke ut som han skulle kunna dö av kärlek.

- Jo, verkligen! sade lorden. Men jag besinnade att det skulle vara oförnuftigt att döda sig för en sådan händelse. Jag beslöt att vänta tills jag kunde bliva fullkomligt lugn och överlägga kallblodigt.

- Det var ändå det bästa, menade lord Bilser. Därför besitta vi ännu det oskattbara nöjet av edert sällskap. Däremot bör ni veta, mina herrar, att jag misstänker, det endast är en olycklig kärlek, som tillfört oss vår unge vän don Lotairo.

- Alla sågo på den unge mannen, och så kall han än bjöd till att visa sig, kunde han ej förhindra en rodnad.

- Det må vara! sade han. Men det är nu glömt. Jag inser att jag var dåraktig.

- Berätta! berätta! utropade greve d'Ernonville med sin näsröst.

Om någon annan begärt detta, skulle han sannolikt efterkommit det, ty ungdomen slösar gärna med beskrivningar om olyckliga kärlekshistorier. Men mot greven hade don Lotario en oförklarlig motvilja.

- Det var en småsak! sade han avböjande. Det lönar icke mödan att omtala den.

- Saken är likväl för oss av vikt! sade lord Bilser skrattande. Wiseborne hade rätt, då han sade, att det var oförnuftigt att döda sig för en dylik omständighet. Därför vore det även oklokt att för samma orsak inträda i vårt sällskap. Vi skulle ha många medlemmar, om vi ville upptaga var och en, som genom olycklig kärlek blivit trött vid livet. De flesta av dessa, eller alla, skulle likväl gå ifrån. Skulle vi hos er befara det-- 504 -

samma? Jag vill ej önska det. Ni måste fullständigt bliva botad, innan ni bliver en av de våra.

- Nåväl, sade don Lotario, tvingande sig till ett skratt, jag inser sanningen av edra ord Men om en smula kärlek verkligen funnes kvar i mitt hjärta, huru vilja ni då taga bort den? Giv mig ett råd, jag skall efterkomma det.

- Nåväl! denna olyckliga kärlek var eder första, som jag förmodar?

- Åtminstone den häftigaste, svarade don Lotario.

- Det finnes endast ett medel däremot, - en ny olycklig kärlek, sade lord Bilser. Om man även för andra gången älskar olyckligt, så inser man likväl - det man förut ej velat tro - att det nämligen är omöjligt att glömma en sådan kärlek; och detta är en stor och värdefull vinst. Man kommer då förbi även den andra kärleken och bliver till slutet avkyld. Därför vill jag i vårt eget intresse föreslå er, att göra donna Eugenia Larsgands sällskap. Ni skall då glömma er förra sköna I

- Välan! sade don Lotario, vars hjärta bävade, ehuru hans ansikte var lugnt. Giv mig ett tillfälle, att lära känna den damen; jag vill försöka, att förälska mig i henne.

- Gott! Men nu till huvudsaken! sade lord Bilser. Jag ber om er uppmärksamhet, mina herrar! Vi skola välja en president och avhöra berättelsen över vår kassas tillstånd. Det sista må ske först. Vill ni vara så god, greve

d*'Ernonville.

Greven steg upp, med ett papper i handen, och meddelade en kort berättelse över de kapitaler som funnos influtna, räntor och utgifter. Don Lotario var på det största överraskad, att sällskapets förmögenhet, som låg uti papper och hypoteker, belöpte sig till icke mindre än en och en halv million pund sterling, således ungefär tjugosju millioner kronor. Och ändå bekym-- 505 -

rade sig ingen om förvaltningen. Lorderna voro glada, att någon ville ha besvär med det tunga arbetet. Vilken frihet hade icke räkenskapsföraren!

För en var av läsaren är den känslan bekant, som man erfar, då man händelsevis ser ett landskap, ett ansikte, eller hör en röst. Vi hava då en obestämd aning, att vi någon gång förut sett eller hört detsamma. Men oaktat alla ansträngningar, kunna vi icke påminna oss när och var; och till slut tro vi vanligen att vi drömt om denna sak.

På samma sätt föreföll det don Lotario med greve d'Ernonvilles röst och ansikte. Men så mycket han än bemödade sig att återkalla en erinran, så var det honom omöjligt. Att han ej förr känt rösten, det var säkert, ty den skulle under alla omständigheter inpräglat sig i hans minne. Men särskilda ljud därav klingade bekant för honom. Samma förhållande var med ansiktet. Lotario hade visst icke förr sett det, och ändå kunde han ej lösgöra sig från den tanken, att något dylikt mött honom någonstädes. Grevens ansikte var för övrigt ganska intetsägande och uttryckslöst. Av alla de församlade männen, syntes han vara den, som haft minst erfarenhet av livet. Även kunde han ej skilja sig från tanken, att denne var minst passande till att sköta kassan. Greven d'Ernonville hade icke utseende och väsendet av en man, som är van att handhava sådana summor.

- Nu till presidentvalet! sade lord Bilser, då räkenskapsberättelsen var slut, och alla gäspade. Jag har nyligen ådagalagt vår avlidne presidents förtjänster. Han har alltid representerat oss värdigt. Måtte hans efterträdare vara lik honom däruti. Beträffande denna efterträdare, så tillhör det mig, såsom den äldste medlemmen - ty jag har åtminstone längst varit med - att uppge en kandidat. Jag föreslår greve Beaumont. Han har vid många tillfällen visat, huru litet han var-- 506 -

derar livet och givit prov på ett hjältemod, som, ifall jag ville tala som 3e dåraktiga människorna, förtjänade att erkännas av ett bättre sällskap. Emellertid är det endast ett förslag. Sällskapet må votera. Vita kulor äro för, svarta emot greve Beaumont. Don Lotario torde ha bestyret med insamlingen, så gör han ändå någon nytta.

Den unge mannen erhöll en tillsluten låda, vars öppning var stor nog för en kula.

- Här har ni nyckeln till lådan! sade lord Bilser. öppna den och räkna kulorna. Ni är opartisk. Vi kunna därför tro er.

Detta sades i en gycklande ton. Don Lotario öppnade och räknade.

- Tolv vita kulor! sade han.

- Sålunda är greve Beaumont enhälligt vald till sällskapets president! sade lord Bilser. Jag får betyga min tacksamhet för att mitt förslag rönt ett sådant bifall!

Nu uppsteg greve Beaumont, och Lotario fixerade honom skarpare. Det var en man mellan trettio och fyrtio år, av oklanderlig antik skönhet. Varje drag i hans ansikte var idealiskt. De stora blå ögonen voro rena och klara som en vårhimmel, men något matta och förslappade; hans hud var vit som marmor. Man kunde ej se något vackrare, än hans milda tänkande min, och hans fingrar och händer hade kunnat tjäna bildhuggaren till modell. I hela hans väsende låg ett eget uttryck av lugn och efterlåtenhet. Han hade knappast talat två ord på hela kvällen.

- Mina herrar, sade han med tydlig och klar röst. Jag tackar er hjärtligt för detta bevis på vänskap och högaktning. Jag skall anse det för min högsta förtjänst, att hava varit president for detta utmärkta sällskap, och sedan jag en gång är död, så skall man ej erkänna någon annan förtjänst i mitt liv. Ännu en... J v/ / -

gång, mina herrar, tackar jag er, och jag skall visa mig värd den ära ni bevisat mig.

Därpå satte han sig och alla var för sig framträdde och skakade hans hand. Han tackade var och en med en

verklig förtrollande älskvärdhet, och don Lotario tyckte sig i honom finna idealet för en vacker och ridderlig engelsman.

- Då jag nu tillträder min syssla, som president, sade han, tackar jag först lord Bilser, som föreslagit mig till kandidat. Han hade varit presidentämbetet värdigare, och jag tror att församlingen endast av artighet mot honom valt mig. För det andra tackar jag honom även för införandet av don Lotario de Toledo. Jag har emellertid några ord angående denne nye kandidat.

- Han är ganska ung; yngre till och med än själva lord Bilser, som vid tjugofem års ålder inträdde i sällskapet. Han har därför icke ännu lärt känna livet och det kan nästan antagas, att endast en tillfällig missräkning, en olycklig kärleks kränkning fört honom till oss. Men det är ej vår avsikt att vinna medlemmar, som strax lämna oss. Den som tillhör oss, skall tillhöra oss principmässigt och för alltid, därför föreslår jag eder - lämnande åsido stadgarna i denna punkt - att prövningstiden för don Lotario utsträckes till obestämd tid, och att han först måtte uttryckligen förklara, att han vill tillhöra oss. Ären ni ense med mig därom, mina herrar?

- Fullkomligt! skållade det från alla sidor, presidenten har rätt!

- Vidare är jag av den åsikten, att ni på alla sätt måste för don Lotario underlätta, att lära känna retel-serna av livet, så att han inser hela vikten av sitt steg. Därför upphöjer jag, det som förut var en privataffär, till en föreningens angelägenhet. Don Lotario skall göras bekant med donna Eugenia Larsgand och vi- 508 -

skola giva akt på verkan av denna bekantskap. Förklarar han sig då fortfara uti sin avsikt, att tillhöra oss, förklarar att livet är honom likgiltigt, då vilja vi underkasta honom de vanliga proven och hans upptagande skall följa.

- Så må det ske! sade alla, och greve Beaumont satte sig.

Sällskapet skiljde sig nu i åtskilliga grupper och don Lotario, vars nyfikenhet blivit retad genom vad som förefallit, skaffade sig genom lord Bilser närmare underrättelser om donna Eugenia. I Paris hade han hört högst obetydligt om henne, madam Danglars talade ej gärna om henne och hade ibland kallat henne kall och egoistisk. Don Lotario trodde sig icke annat än böra vara av samma tanke, ty efter hans åsikt, hade det varit en dotters plikt, att återvända till en olycklig mor för att trösta henne och bliva hennes väninna.

Lord Bilser visste för övrigt icke mycket pm donna Eugenias öden. Hon hade rest till Italien, och där uppträtt med stort bifall på skådebanan; hon hade även avlägsnat sig från Rom, emedan hon där träffade sin fader, som ville avprässa henne penningar. Under namnet Eugenia Larsgand, hade hon då rest till Spanien och därifrån kommit till England, där hon firade triumfer i Italienska operan, så som knappt någon sångerska förut.

Att hon måste vara vacker, mycket vacker, förmodade man allmänt, och lord Bilser bekräftade det. Men därjämte försäkrade man bestämt, att hon aldrig hade älskat någon karl, och av ungkarlarne kallades hon nästan allmänt för Marmorbilden. Vissa lorder hade förslösat vansinniga summor blott för att vinna tillträde hos henne - förgäves! Hbn emottog nästan aldrig herrar, och dem hon emottog voro endast äldre och sådana som icke kunde göra anspråk på någon- 509 --

kärlek. Nog av, hon var föremålet för den allmänna uppmärksamheten.

Don Lotario erfor detta i största korthet. Sällskapet uppsteg till en del. Man ville bryta upp.

- Var är greve Beaumont? frågade lord Bilser. Vi vilja fara hem med honom. Jag ser honom ingenstädes. Skulle han vara borta, utan att hava tagit farväl av mig?

I detta ögonblick inträdde en tjänare i salen.

31. GREVE BEAUMONT.

Mylords! sade han med lugn röst. Just nu har greve Beaumont blivit funnen död i rummet N:o 3.

Ehuru alla som voro här församlade, emotsåg döden med största lugn, emottogs likväl denna underrättelse av alla

såsom ett elektriskt slag. Don Lotario blev djupt uppskakad. För några minuter sedan hade han sett greven, beundrat hans skönhet - och nu var han ett lik.

En djup tystnad inträdde. Alla stodo allvarsamma och eftertänkande.

- N:o 3! sade lord Wiseborne. Då har han skjutit sig!

- Mina herrar! sade lord Bilser, som nu hämtat sig från sin första bestörtning, och var lika lugn som någonsin. Må vi, likmätigt stadgarna, begiva oss till dödsstället, för att se huru* vår president dött!

Han gick förut och hela församlingen med honom. Don Lotario följde efter. Den senare märkte till sin belåtenhet att denna tilldragelse icke upptogs så lätt och frivolt, som det kunde hava skett. Allas miner voro allvarsamma och högtidliga.

Dörren till salongen öppnades. På soffan satt greve Beaumont nästan som om han levat. En pistol låg - 509 --

kärlek. Nog av, hon var föremålet för den allmänna uppmärksamheten.

Don Lotario erfor detta i största korthet. Sällskapet uppsteg till en del. Man ville bryta upp.

- Var är greve Beaumont? frågade lord Bilser. Vi vilja fara hem med honom. Jag ser honom ingenstädes. Skulle han vara borta, utan att hava tagit farväl av mig?

I detta ögonblick inträdde en tjänare i salen.

31. GREVE BEAUMONT.

Mylords! sade han med lugn röst. Just nu har greve Beaumont blivit funnen död i rummet N:o 3.

Ehuru alla som voro här församlade, emotsåg döden med största lugn, emottogs likväl denna underrättelse av alla såsom ett elektriskt slag. Don Lotario blev djupt uppskakad. För några minuter sedan hade han sett greven, beundrat hans skönhet - och nu var han ett lik.

En djup tystnad inträdde. Alla stodo allvarsamma och eftertänkande.

- N:o 3! sade lord Wiseborne. Då har han skjutit sig!

- Mina herrar! sade lord Bilser, som nu hämtat sig från sin första bestörtning, och var lika lugn som någonsin. Må vi, likmätigt stadgarna, begiva oss till dödsstället, för att se huru* vår president dött!

Han gick förut och hela församlingen med honom. Don Lotario följde efter. Den senare märkte till sin belåtenhet att denna tilldragelse icke upptogs så lätt och frivolt, som det kunde hava skett. Allas miner voro allvarsamma och högtidliga.

Dörren till salongen öppnades. På soffan satt greve Beaumont nästan som om han levat. En pistol låg- 510 -

framför honom på golvet, och utom blodet som flöt nedför hans väst, syntes intet tecken till någon våldsam död. Medan sällskapet grupperade sig omkring den döde, betraktade don Lotario liket med dystert intresse. Den avlidnes ögon voro ej alldeles tillslutna, hans mun var något öppnad. Men han var knappast blekare än vanligt, och på hans ansikte låg samma melankoliska lugn som vanligt.

Lord Bilser framträdde för att tillsluta de brustna ögonen.

- Skottet har gått genom hjärtat! sade han. Frid vare med honom! Jag ser papper och pennor på bordet. Sannolikt har han kvarlämnat några rader till oss.

Han gick till bordet och öppnade brevet, som låg där. Don Lotario såg över hans axel. Stilen var tydlig och nästan för vacker för en man.

Lord Bilser läste följande:

"Ett sista ord till mina vänner!

Jag har givit mig döden emedan livet icke har ringaste värde för mig. Det enda mål jag eftersträvade var, att bliva

sällskapets president. Denna ära har kommit mig till del, och för att bliva den värdig, har jag slutligen tagit ett steg, till vars fullgörande jag länge längtade. Jag kvarlämnar till sällskapet min uppriktigaste hälsning och ber' det disponera över min förmögenhet - såsom det även enligt stadgarna är föreskrivet. Endast vid de lega-ter, som jag redan vid mitt inträde i sällskapet uppgjorde, torde fästas avseende.

Dessutom önskar jag, att mitt namn må i boken införas utan någon annan anmärkning, än följande: Han var sällskapets president och dog om aftonen av sitt val. Han var den äran ej ovärdig!- 511 -

Lörd Bilser skall hava den godheten att till adressen, som är honom bekant, avlämna denna medaljong, och de rader, som ligga på bordet.

Greve Beaumont"

Dessa ord avhördes med den djupaste tystnad, och tre av medlemmarna, som därtill voro utsedda, över-togo bestyret att avkläda den döde, och bekantgöra hans död. De övriga avlägsnade sig efterhand ur rummet. Även lord Biiser med don Lotario återvände till den stora salen.

- Vi vilja gå! sade lorden därpå till den unge spanjoren. Ni har i afton sett tillräckligt hos oss. Vill ni begagna min vagn? Jag behövde även säga er något.

Don Lotario antog tillbudet. Hans bostad låg, som han hörde, i närheten av lordens. De sutto snart bredvid varandra i vagnen.

- Ni hörde vad greve Beaumont skrev i avseende på medaljongen, sade lorden. Jag kan ge er närmare förklaring däröver. Jag var en vän till greven, ehuru han var något äldre, och han anförtrodde mig alla sina hemligheter. Jag var hans enda vän, och han visste att jag aldrig skulle resonera om hans affärer. Jag kände sålunda hela hans hjärta. - Han var en mycket vacker karl, kanske den vackraste i hela London. Men oberäknat några små utsvävningar i hans tidigaste ungdom, hade han ända till sitt tjugufemte år, aldrig haft någon allvarsammare förbindelse. Ändå har han förmågan att kunna älska djupt och sant, som ni skall få se. Han lärde känna en ung flicka, vars rang och förmögenhet visserligen ej stod i samma punkt som hans, men som ändå var ägnad att emottaga, en allvarsammare hyllning av honom. Jag kände nämnda dam, och jag må säga, att jag förespådde min väns öde. Hon var vacker, men jag ansåg henne oförmö-- 512 -

gen att kunna älska varmt. Hon var kokett, van vid kurtis och en svärm tillbedjare omkring sig. Jag visste att hon i början antog grevens frieri, endast därför, att han var en bildskön och rik man. Efter hand, som hon lärde känna hans ädla karaktär, borde hon väl känt aktning och kärlek för honom. Men hon kunde icke älska honom med den hängivenhet och uppoffring som greve Beaumont förtjänte. Hon förstod honom icke. Och då hon själv ej var mäktig en djup och sann känsla, så kunde hon ej fatta den passion, med vilken Beaumont älskade henne. Hon koketterade med andra, hon förargade greven till den grad, att hans själ ständigt var i uppror. Han tålde länge och mycket, då han alltjämt trodde att hans kärlek skulle segra. Slutligen då han begynte se, att hon aldrig skulle kunna göra honom lycklig, drog han sig tillbaka. Men hans hjärta var brustet.

Det är likväl möjligt, att han skulle hämta sig efter denna smärta. Men denna dam kunde inte föredraga förlusten av en sådan tillbedjare. Kanske hon hade mera känsla för honom, än för alla de andra. Hon förstod att ställa så till, att han återsåg henne, och hon räknade på häftigheten av den passion han alltid hyst för henne. Hon bedrog sig icke. Greven längtade att återse henne, ty ingen annan böjelse var i stånd att utsläcka hans kärlek till henne. Han sade mig ofta, att han ville för ett pris av sitt liv köpa tillbaka de ljuva stunder han tillbragt hos henne. Han gick därför i fällan, som hon lagt ut för honom - ty det var endast en fälla; hon hade ej andra avsikter än vanliga koketter, nämligen: att ej vilja förlora ett hjärta, som de en gång fängslat. Det gamla förhållandet blev förnyat kanske å båda sidor innerligare endast med den skillnad, att greve Beaumont dolde sin passion för världens ögon, för att icke synas för svag och dåraktig.- 513 -

Strax därpå hörde jag, att damen stod i ett intimt förhållande till en herre, som hon ej kunde tillhöra, utan förlust av sin heder, ty han var en anförvant till det kungliga huset och kunde icke gifta sig med henne. Jag ville ej vara den förste som meddelade greven denna underrättelse, och teg därför. Strax därpå meddelade mig Beaumont,

med största glädje, att hans älskade gått in på att gifta sig med honom. Nu ansåg jag det för min plikt att tala, ty jag hade under tiden erhållit visshet, att hennes förhållande till prinsen var sådant, att min väns ära ej kunde tillåta honom en förbindelse med henne. Jag meddelade honom därför öppet allt vad jag visste.

Jag påminner mig ännu med förskräckelse alla de kval som dessa underrättelser förorsakade honom, och jag ångrade nästan, att jag störde hans lycka, ty han var åtminstone lycklig i sin okunnighet. Om jag hade kunnat förutse, att han ej skulle bliva tröstlös, så hade jag verkligen tegat.

Vi bemödade oss nu båda, att bevaka hennes steg. Slutligen då han, under en förevändning begav sig till samma trakt, varest prinsen för en tid hade uppehållit sig, lyckades det mig, att övertyga greve Beaumont om sin älskades otrohet. Han emottog underrättelsen med skenbart lugn, men jag vet att såret i hans hjärta aldrig kunde läkas. Greve Beaumont upplöste ögonblickligen förhållandet dem emellan och reste till kontinenten.

Han återvände därifrån, sådan ni i dag sett honom, tyst, melankolisk, men på intet vis förrådande att hans hjärta var förkrossat. Han inträdde i vår förening - och nu, detta var historien över hans levnad, ty hans levnad bestod i hans kärlek. Han har sedan aldrig blickat åt någon flicka.

- Och vad blev det av kvinnan? frågade don Lotario dyster och upprörd. V. H. I 33- 514 -

- Hon blev strax därpå övergiven av prinsen, som ej gjorde sig samvete över att blottställa hennes rykte. Därefter gifte hon sig med en utlänning, men var ej heller denne make trogen. Nu är hon änka och ganska from och gudfruktig, som alla dylika kvinnor. Så är världens lopp! Medaljongen och brevet äro naturligtvis bestämda för henne. Då brevet icke var förseglat, så har jag som hastigast genomläst det. Det är mycket kort, och jag vill flyktigt meddela er innehållet:

"Myladyl

Om några minuter är jag död. Jag dör med tanken på er och med det minnet, att jag vid er sida upplevat de lyckligaste stunderna i mitt liv. Vad ni annars gjort, må Gud förlåta er! Jag har för längesen förlåtit, och önskar er, ännu vid min död lycka och välsignelse!'*

Finnes det något ädlare och mera gripande avsked? Älskade denne man icke verkligen sant?

Don Lotario svarade ej. Vagnen höll utanför hans dörr.

- Vi träffas i morgon! Jag skall hämta er! sade lord Bilser. Ni skall lära känna donna Eugenia! - och oss emellan sagt - det synes mig verkligen för tidigt, att ni låter intaga er i vårt sällskap. Dröj ännu en tid!

Den unge mannen tryckte mekaniskt handen som lorden räckte honom, och gick upp i sina rum. Hans hjärta var fullt, överfullt. Vad hade han sett och hört! Var icke greve Beamonts historia en förstorad bild av hans egen. Han kände en djup och tung smärta i hjärtat, en kvalfull påträngning av blodet mot hans ögon och panna. Bröstet hävde sig tungt under hans korta andedräkt._ 515 -

- Skall jag sluta liksom greve Beaumont? viskade han för sig själv, och med ett dovt skrik, som trängde från hans bröst, tryckte han händerna mot sin heta panna.

32. EUGENIA DANGLARS.

Fjorton dagar har förflutit. Don Lotario besökte dagligen nämnda förening. Han hade även lärt känna donna Eugenia.

Hade han undergått någon förändring? Nej, åtminstone inte till sin fördel. Hans själ blev med varje dag sjukare, hans humör dystrare. Samma kvalfulla smärta frätte häftigare på hans hjärta, och allt häftigare omtöcknades hans annars så klara, ungdomliga sinne, och genom det molri som småningom höljde hela hans tillvaro lyste nu ej något annat klart än Thereses glänsande ögon.

Läsare, eller läsarinnor - säg mig, varuti den oförklarliga retelsen, den sällsamma förtrollningen består, vilken många fruntimmer utöva på männen, kanske ej heller så dygdiga eller rika på behag som många andra av deras

kön, vilka vi liknöjda förbigå? De gamla grekerna beskrevo denna hemlighet, som utövade en sådan makt över männen, att Venus lånat henne sin gördel - täckhetens, behagets och den outsägliga retelsens gördel.

Dön Lotario hade sett Eugenie - den höga, stolta, vackra Eugenie, med de mörka ögonen och ögonbrynen som nästan föllo tillsamman och krönte ögonen med dystert majestät, liksom de mörka tallarna böja sig över den klara skogssjön. Han hade sett henne i hela utvecklingen av sin jungfruliga prakt -- och ej allenast henne, utan även de vackraste fruntimmer, dessa beryktade skönheter med de blå ögonen, de gyllene leende lockarna, och pärltänderna - alla hade _ 515 -

- Skall jag sluta liksom greve Beaumont? viskade han för sig själv, och med ett dovt skrik, som trängde från hans bröst, tryckte han händerna mot sin heta panna.

32. EUGENIA DANGLARS.

Fjorton dagar har förflutit. Don Lotario besökte dagligen nämnda förening. Han hade även lärt känna donna Eugenia.

Hade han undergått någon förändring? Nej, åtminstone inte till sin fördel. Hans själ blev med varje dag sjukare, hans humör dystrare. Samma kvalfulla smärta frätte häftigare på hans hjärta, och allt häftigare omtöcknades hans annars så klara, ungdomliga sinne, och genom det molri som småningom höljde hela hans tillvaro lyste nu ej något annat klart än Thereses glänsande ögon.

Läsare, eller läsarinnor - säg mig, varuti den oförklarliga retelsen, den sällsamma förtrollningen består, vilken många fruntimmer utöva på männen, kanske ej heller så dygdiga eller rika på behag som många andra av deras kön, vilka vi liknöjda förbigå? De gamla grekerna beskrevo denna hemlighet, som utövade en sådan makt över männen, att Venus lånat henne sin gördel - täckhetens, behagets och den outsägliga retelsens gördel.

Dön Lotario hade sett Eugenie - den höga, stolta, vackra Eugenie, med de mörka ögonen och ögonbrynen som nästan föllo tillsamman och krönte ögonen med dystert majestät, liksom de mörka tallarna böja sig över den klara skogssjön. Han hade sett henne i hela utvecklingen av sin jungfruliga prakt -- och ej allenast henne, utan även de vackraste fruntimmer, dessa beryktade skönheter med de blå ögonen, de gyllene leende lockarna, och pärltänderna - alla hade,_ 516 -

han sett och hundra gånger hade han sagt sig själv, att Thérese ej kunde uthålla någon jämförelse med dem, att man knappast skulle observera henne i kretsen av sådana gudinnor. Och likväl lämnade han med köld alla dessa majestätiska gestalter, han kände nästan en rysning, då han tänkte på, att han skulle vidröra dessa händer eller läppar - medan den flyktiga tanken, att han kunde få fatta Thereses hand eller kyssa den eller att hon kunde rikta sina smäktande ögon fulla av kärlek på honom, satte hans blod i jäsning och framkallade en smärta av vansinnig längtan som stundom avlockade honom ett dovt skrik, en undertryckt suck, även bland större sällskaper - drev honom mitt i natten, hem för att packa sin koffert och följa efter henne kring hela världen - tills han slutligen, efter förtvivlad strid nedsjönk och hans manliga stolthet segrade över hans blödande hjärta - en seger som gjorde honom outsägligt eländig.

Själva hans hållning hade blivit böjd och i hans rörelser låg något sjukligt och oroligt. Men, man må tro vad man vill, i alla dessa tydliga uttryck av lidande låg något, som desto mer fängslade kvinnorna, och i alla salonger, som don Lotario, visserligen sällan, besökte, gällde han för något utomordentligt och för en ovanligt vacker karl. Intet retar fruntimren högre, än ett uttryck av verklig smärta och djup sorgsenhet - därför bliver denna känsla så ofta hycklad, av dem som vilja göra sig intressanta hos fruntimmer. Det är, som örn varje kvinna bemödade sig att göra denna smärta, detta bekymmer glömt. Eller fängslar en ung mans olyckliga kärlek kvinnorna därför, att de ana djupet av hjärtats olycka och i hemlighet hoppas, att bliva lika så innerligt älskade som denne man en gång förr älskat?

Don Lotario befann sig i ett sällskap hos donna Eugenia Larsgand, eller, som vi hädanefter vilja kalla- 517 -

henne Eugenie Danglars. Sällskapet var litet, ty det bestod endast av fem peröoner; en ganska gammal och

tystlåten herre, som åtföljde sångerskan dels av kärlek till konsten och dels av reselust samt skänkte henne sitt beskydd, vidare av hennes väninna Louise d'Armilly, av don Lotario, lord Bilser och Eugenie själv.

Eugenie hade samma afton sjungit med stormande bifall i donna Annas roll uti Mosarts "Don Juan'* - och vackrare än någonsin. Hon talade livligt om den engelska publiken och det tycktes roa henne att vara i England. Hennes mörka egendomliga ögon, som lyste förtärande, likväl utan att meddela värme, som folket trodde - strålade i en livlig glans och voro ofta fastade på don Lotario, vilken såsom vanligt, lugnt och uppmärksamt hörde på. Flere gånger sänkte hon även ögonen och just då det tycktes som hans själ var fullkomligt frånvarande. Detta var vid de tillfällen då Eugenie stannade i sin berättelse och genom sin oro förrådde, att hon var angelägen om uppmärksamhet endast av don Lotario. De sutto vid ett litet tebord.

Ja, vi måste säga rent ut, vad vi här hava antytt - don Lotarios bekantskap med den vackra sångerskan hade haft en hel annan följd, än vad man förmodat. Den unge spanjoren hade blivit densamme. Alla dessa retelser, desto behagligare då de framkallades för honom, dessa mörka, djupa ögon, denna melodiska röst, som klingade vida lenare, da den talade till honom - hade ej gjort något intryck på honom. Han såg Eugenie, han hörde henne sjunga och tala. Men det var icke Thérese, det var icke hennes röst - och ändå hade Thérese talat franska med en främmande hård accent.

Men Eugenie hade icke själv blivit likgiltig. Bland alla män som hon sett, och av vilka hon emottagit hyllningar och smicker, hade ingen gjort ett så djupt intryck på henne som den unge Spanioren, med de sorgs-- 518 -

na ögonen, det allvarsamma tänkande ansiktet, över vilket ofta for en djup smärtas ryckningar. Och varför? För det första var det ett misstag, att Eugenie var kall. Hon var det icke. Huru hade hon annars kunnat vara den stora sångerskan! Hon var endast en av dessa stränga naturer, som av varje smicker, varje avsiktlig hyllning känna sig förnärmade och skyggt vika tillbaka. Hon hade flytt från sina föräldrar i Paris därför, att hon icke kunde fördraga oket av ett äktenskap, emedan den falske prinsen Cavalcanti var henne motbjudande - lika motbjudande som var och en annan man skulle hava varit. Eugenie bar inom sig denna anda av självständighet och oberoende, som ser uti mannen endast härskaren, tyrannen och icke vill böja sig för honom. Hon var mycket kall till sitt yttre. Men i hennes hjärta fanns dock plats för de häftigaste passioner. Hon liknade Diana, vilken desto häftigare älskade den sköne Endymion, ju kallare hon syntes för andra.

Så var även förhållandet med henne. Hon älskade don Lotario och hon älskade honom med förtärande passion, med en häftighet som hon knappast längre kunde behärska och som kanske endast mindre föll i ögonen därför, att man är van, hos konstnärer och sångerskor höra ett känslofullare språk från ögon och mun. Louise d'Armilly och själva lord Bilser anade redan vad som föregick i hennes hjärta. Men ännu förstod Eugenie att behärska sig, ännu väntade hon med feberaktig oro på något tecken att hennes kärlek var besvarad från don Lotarios sida.

Detta tecken hade uteblivit och uteblev, och så häftigt brände passionens flamma i Eugenies hjärta, att hon få dagar till och med var förändrad till sitt yttre, ty hon hade blivit blekare, oroligare, nervösare. Don Lotario märkte det icke. Huru hade han väl kunnat märka det, han som endast tänkte på Thérese?- 519 -

Redan stod Eugenie på punkten att förråda sig, att på ett uppseendeväckande vis blottställa sig, ty i avseende på kärlek var hon ett fullkomligt naturbarn. Hon hade aldrig haft ens den avlägsnaste kännedom om vad en böjelse var, och nu, då hon kände inom sig passionens förtärande eld, som var henne främmande och kom henne att rysa men tillika var ljuv och intagande - nu föreföll det henne omöjligt, att den man som hon älskade, icke skulle besvara hennes kärlek. Hon visste ju ej, varför don Lotario var så olycklig. Hon hade väl fått antydningar därom, men hon trodde hans älskade vara död eller hava förrått honom. Hon hade även hört, att ädla naturer, då de älskade en berömd och firad person, stundom höll sig tillbaka från att tillstå sin kärlek och behärska sig, för att ej bliva ansedda lika en mängd fadda tillbedjare. Kunde icke en del av hans bekymmer gälla även henne?

Samtalet tog en allmän riktning, som likväl stannade inom konstens område, och don Lotario, som proportionsvis sett mindre av skådebanan och icke intresserade sig så ivrigt därför, blev allt mera förstämd och försjönk slutligen i ett fullkomligt drömmeri. Stött och förargad avbröt Eugenie sig mitt i samtalet.

- Mylord, sade hon till lord Bilser, det gör mig ont att nödgas avskeda er. Men jag ville tala några ord med dön Lotario - ifall han tillåter mig denna förtrolighet - några ord angående min moder!

Don Lotario for upp och sade, att han gärna var beredd att uppfylla sångerskans begäran. Lord Bilser blev något förvirrad och reste sig.

- Vi återse varandra, don Lotario! sade han. Ni vet ju var!

Lotario gav honom handen. Han förstod att lorden mente klubben.

- Förlåter ni mig min begäran, don Lotario, sade Eugenie, då lorden var gången. Men ni känner säkert_ 520 -

med mig mitt behov, att från er mun få höra ännu mera om min mor. Ni var ju ett ögonvittne till denna gräsliga gärning! Jag vågade icke förr be er därom - men nu, då vi känna varandra närmare - Louise, vill du icke efterhöra, om man Kar lämnat nothäftena? Louise förstod vinken, även den gamle herrn, och båda avlägsnade sig.

- Denna tilldragelse berör så bedrövliga sidor av mina familjeminne, sade Eugenie, då de båda voro ensamma, att det bör rättfärdiga min önskan att icke göra någon annan till åhörare av vårt samtal. Är det icke förskräckligt, att samma människa, som en gång skulle bliva min make, nu blev min moders mördare?

- Ni vet icke ännu allt, sade don Lotario, och nu berättade han för sångerskan, med den skonsamhet som var nödvändig, i vilket förhållande Benedetto Loupert stod till baronessan. Eugenie skälvde. Huru lätt kunde hon icke hava blivit maka åt en människa, som var son till hennes moder!

Berättelsen tog en ansenlig tid i anspråk, likaså berättelsen om baronessans sista ögonblick. Det hade blivit sent. Ljusen voro nedbrända. En tjänarinna hade anmält att Louise d'Armilly gått till sängs.

Allt eftersom berättelsen antog karaktären av enskildheter, blev Eugenie oroligare, och var och en annan skulle märkt, att hon önskade avbryta dessa och övergå till ett annat. Hennes kinder hade rodnat, hennes vackra ögon hade blivit mera glänsande och livliga. Emellanåt inträdde en hastig blekhet i stället för rodnaden och hennes hand darrade då hon tillfälligtvis höjde den för att göra någon rörelse. Rollerna voro här ombytta. Eugenie var den oroliga, uppskakade älskande, som stod färdig att göra sin kärleksförklaring - dön Lotario den oförberedde, intet anande, som ej kunde veta vad som föregick i sångerskans hjärta.

- Nå, don Lotario, sade hon slutligen, låtom oss- 521 -

avbryta detta sorgliga ämne; vid vilket tillfälle har ni lärt känna min mor?

- Hos en ung dam, svarade don Lotario och blodet gick ur hans ansikte. Madame Danglars var den enda vännen till nämnda dam, som tillföljd av er mors död reste från Paris. Hon var icke franska.

- Man har sagt mig att ni icke länge varit i Paris, fortfor Eugenie. Ni är mexikanare. Vad har föranlett er att lämna edert fädernesland?

- En olycka, fröken! svarade den unge mannen med ett bedrövligt leende. Min egendom brann upp, jas; ansågs ruinerad och min fästmö förklarade mig därför, att hennes vänskap och kärlek till mig var slut. Jag gick till Europa för att glömma Mexiko.

- Ah den skändliga! sade Eugenie, som nu trodde sig ana orsaken till hennes väns melankoli. Fy så avskyvärt! Liksom ni don Lotario icke vore värd att älskas även utan rikedom! Vilken flicka kunde göra detta?

- Hon gjorde som de flesta av sitt kön! sade dön Lotario ryckande på axlarna.

- Som de flesta, fa! sade Eugenie. Det kan hända. Jag förstår intet i den vägen. Tag förstår inte, huru man kan älska penningarna, då det endast är oersonen som kan göra oss lyckliga, även under de enklaste förhållanden. Och ni, don Lotario - förlåt min påflu-genhet - men jag förstår ej, huru förlusten av en sådan flicka har kunnat smarta er så djupt och ännu smärtar er. Upntäckten av otroheten bör väl i första ögonblicket medföra en skakning i hjärtat. Men sedan måste man väl inse, att man undflytt en olycklig kärlek.

- Ni har visserligen rätt, sade don Lotario, men det smärtar likväl alltjämt!

Han fann nu, att Eugenie tillskrev kärleken till donna Rosalba orsaken till hans bedrövade sinnesstämning.- 522 -

Han ville lämna henne i denna tro, då det omöjligt kunde ligga i hans avsikt att meddela sångerskan hans förhållande till Thérese.

- Ja, det smärtar! sade Eugenie. Men den goda naturen har givit ett medel mot denna smärta, då den lade emottagligheten för kärlek i ungdomens hjärta. Jag skulle tro, don Lotario, att ni, för denna villfarelses skull, icke avslutat er räkning med livet och kärleken. Förr kunde jag tro, att man i hela sitt liv kunde sörja en avliden, eller en älskad, som på annat sätt blivit bortsliten, ty i denna förhållandenas grymhet ligger något som ständigt ånyo uppriver våra sår. Men en flicka som ni förlorat på detta sätt - nej don Lotario, jag kan ej tro, att denna smärta är så ihållande. Jag skulle annars tvivla på den manliga kraften i eder själ. Jag skulle anse er för svag.

-- Åh, sade don Lotario skrattande, huru väl förstår ni icke att filosofera över kärleken! Det skulle ingen kunna tro, ty man säger allmänt att ni i denna punkten är mycket kall och oerfaren. Jag är nu nästan färdig att tro motsatsen.

- Oerfaren? ja det är jag. Men kall - nej visst icke! och hon riktade en brännande blick på den unge mannen. Jag är säker på, att jag skulle lyckliggöra den man jag älskade - lycklig såvitt glödande kärlek kan göra lycklig!

- Ack! sade don Lotario med en suck - han tänkte ovillkorligen på, huru outsäglig lycklig Thereses kärlek kunde göra honom ,- ja det måste vara en oändlig lycka att bliva sant och glödande älskad. Lycklig den man som ni skänker denna salighet! men ni talar endast om möjligheter, om teorier, fröken. Huru kan ni veta på vad sätt ni skulle älska, om ni icke älskat?

- Och vem påstår, att jag icke älskat? sade Eugenie med blixtrande ögon.- 523 -

-- Ack, sade don Lotario, som besynnerligt nog ej förstod något av denna blick, det var helt annat, och då måste jag nästan be er om förlåtelse. Men vad ni väl förstår att dölja er kärlek! Ingen vet något därom.

- Och ingen kan veta något därom, ty den är hemlig och hittills förborgad i mitt hjärta, svarade Eugenie. Till och med Louise känner den icke.

- Då delar ni således samma öde, som alla de unga män, vilka eftersträva er gunst, sade Lotario. De älska i tysthet och våga ej tillstå det.

- Våga! sade Eugenie. Bör då en kvinna säga att hon älskar? Tillhör det icke mannen att uttala det första ordet? Kan flickan göra mera än visa att hon älskar?

- Och har han, den ni älskar, ingen aning om er kärlek? frågade Lotario.

Då den unge mannen talat om hemlig kärlek, hade sångerskans kinder överdragit sig med mörk purpur. Nu blevo de bleka, och denna hastiga blekhet, denna skälvning måste fästa själva don Lotarios uppmärksamhet, så litet han än tänkte på denna lösning av gåtan.

Eugenie märkte själv, att detta svaga ögonblick icke undgått den unge mannen, och glömmande allt, tryckte hon båda sina händer för ansiktet och vände sig bort.

- Fröken! sade don Lotario, som ännu trodde att han irrade sig. Förlåt mig. Jag har gått för långt. Huru kunde jag då göra en sådan fråga! Kanske ni älskar olyckligt?

-- Olyckligt? sade Eugenie långsamt och nästan ljudlöst. Olyckligt? Det är möjligt!

- Förlåt! förlåt! sade don Lotario med uppriktigaste smärta. Jag har glömt mig! Men samtalet kom så oförmodat på detta ämne -

- Ja, ja, nu vet jag, att jag älskar olyckligt! sade- 524 -

Eugenie, och hennes huvud nedsjönk på bordet. Gud vad har jag gjort! Vad skall världen tänka om mig! Den

unge mannen stod i den pinsammaste oro bredvid sångerskan. Vissheten, att det var honom som Eugenie älskade, kom så småningom över honom. Eller skulle han ännu tvivla därpå? Och vad var nu att göra? Skulle han gå? Skulle han kvarstanna?

- Fröken, sade han, vad skulle jag säga er? Älskar ni någon som j*ag känner? Vågar jag bliva er vän, er förtrogne! Kanske jag kan tala med denne man, kanske irrar ni er, kanske besvarade han er böjelse!

- Nej", nej'! sade Eugenie och reste sig med en sista ansträngning av sina krafter. Lämna mig, don Lotario, gå, det är sent, redan för sent.

Hon gick några steg mot nästa dörr. Men då förlorade hon sina krafter; hon vacklade, tycktes falla - don Lotario mottog henne i sina armar.

- O min Gud, bistå mig! giv mig kraft att fördraga! suckade Eugenie. Men det är hårt. Försmådd för minnet av en donna Rosalba!

Don Lotario bävade. Ordet var uttalat, fast omedvetet, ty Eugenie visste kanske ej en gång att hon talade högt. Det var honom, som sångerskan älskade!

- Fröken! utropade don Lotario med hög och kraftigare stämma. Fröken, är ni villig, att även avhöra mig en minut?

- Tala, tala, viskade Eugenie, och en stråle av hopp tycktes flyga över hennes ansikte. Jag är stark nog. Min Gud vad skall jag få höra?

- Fröken, sade don Lotario, som hade låtit sångerskan nedsjunka på en stol, jag är för stolt och för uppriktig för att bedra er och missbruka ert förtroende. Men tro icke, att det är påminnelsen om en donna Rosalba, som gör mig kall emot Förtjänsterna hos en dam så utmärkt som ni. Även jag vill vara uppriktig.- 525 -

Jag älskar en annan, jag älskar denna Thérese, vännen till eder mor.

- En annan! utropade Eugenie, och en ny eld, svartsjukans och hämndens eld, flammade ur hennes ögon. Och hon lever, var är hon? Säg?

- Hjon lever, ja, men var hon är, vet jag ej! svarade don Lotario. Jag skall kanske aldrig återse henne; jag tror även icke att hon älskar mig. Men jag älskar henne!

- Han älskar henne! suckade Eugenie och hennes läppar sammandrogos. Ack det är gott, det är nog! Gå, don Lotario, jag vill aldrig återse er!

- Farväl, fröken! sade den unge spanjoren uppriktigt rörd och ledsen. Jag kunde icke handla annorlunda. Jag kunde icke bedraga er. Lev väl och tro mig, då jag säger er, att jag ej är värd en sådan dams kärlek. Ni står vida över Thérese. Huru skulle ni kunna älska en man som hon försmådde?

- Ja, ja, ni har rätt! sade Eugenie. Gå, gå. Men ännu ett ord! Om ni är en man av heder, så svär jag er, att icke förråda mig! Min heder, mitt rykte står på spel - förråd mig icke, don Lotario, jag är eländig nog ändå.

- Fröken, ni hade ej behövt, att rikta denna uppfordran till mig, sade han. Jag ger er mitt hedersord, att icke en bokstav därom skall komma över mina läppar. Jag skall aldrig tala därom och för övrigt tror jag, att dessa läppar snart bliva för evigt sammanslutna. Farväl, fröken!

- Store Gud! suckade sångerskan. Don Lotario - dock nej, gå!

Spanjoren tog vördnadsfullt avsked och gick. Nedanför väntade kusken, varför han lät köra sig till klubben.

Aldrig hade hans sinnesstämning varit dystrare och människofientligare än nu. Ej nog att han själv var- 526 -

J

olycklig, han hade även gjort ett annat hjärta olyckligt. Visserligen mot sin vilja. Och varför voro både han och hon olyckliga? Varför älskade Eugenie icke en annan, en värdigare, varför älskade han Thérese. Varför föredrog

han icke denna vackra, rikt begåvade sångerska, som bjöd honom hela sitt fulla rena hjärta av kärlek? Dunkla förvirrade ödets skickelse! Don Lotario fann ej mera ledtråden ur denna labyrint. Hans tro på en ledande och uppehållande försyn hade han för längesedan övergivit. Om tillvaron på jorden var ett fortfarande kval, ett kaos av förvirringar - varför då fortsätta den? Var det icke då bättre att sluta den så snart som möjligt?

33. RECEPTIONEN.

Ungefär sådana voro don Lotarios tankar, då han inträdde i självmördarklubben, varest lord Bilser väntade honom. Den unge mannens min var så dyster och mörk, att alla stirrade på honom förundrande. Lord Bilser tycktes vilja fråga honom, men avhöll sig likväl. Tigande tog don Lotario plats bland sällskapet, som nyss varit så larmande och, som vid hans åsyn blivit förstummat som om dödens skugga farit över det.

- Jag ber nu, herr president, om mitt inträde i klubben! sade han därpå. Jag har efter moget övervägande kommit till detta beslut.

- Gott, sade lord Bilser, som under tiden blivit vald till president, gott, jag för min del har intet att invända däremot. Jag upprepar inför klubben don Lotario de Toledos begäran. I morgon skall saken avgöras. Först måste jag tala några ord enskilt med er, don Lotario.

Lord Bilser steg upp och lämnade rummet tillsammans med spanjoren. De gingo genom en mängd gångar och det tycktes don Lotario som de gingo förbi - 526 -

J

olycklig, han hade även gjort ett annat hjärta olyckligt. Visserligen mot sin vilja. Och varför voro både han och hon olyckliga? Varför älskade Eugenie icke en annan, en värdigare, varför älskade han Thérese. Varför föredrog han icke denna vackra, rikt begåvade sångerska, som bjöd honom hela sitt fulla rena hjärta av kärlek? Dunkla förvirrade ödets skickelse! Don Lotario fann ej mera ledtråden ur denna labyrint. Hans tro på en ledande och uppehållande försyn hade han för längesedan övergivit. Om tillvaron på jorden var ett fortfarande kval, ett kaos av förvirringar - varför då fortsätta den? Var det icke då bättre att sluta den så snart som möjligt?

33. RECEPTIONEN.

Ungefär sådana voro don Lotarios tankar, då han inträdde i självmördarklubben, varest lord Bilser väntade honom. Den unge mannens min var så dyster och mörk, att alla stirrade på honom förundrande. Lord Bilser tycktes vilja fråga honom, men avhöll sig likväl. Tigande tog don Lotario plats bland sällskapet, som nyss varit så larmande och, som vid hans åsyn blivit förstummat som om dödens skugga farit över det.

- Jag ber nu, herr president, om mitt inträde i klubben! sade han därpå. Jag har efter moget övervägande kommit till detta beslut.

- Gott, sade lord Bilser, som under tiden blivit vald till president, gott, jag för min del har intet att invända däremot. Jag upprepar inför klubben don Lotario de Toledos begäran. I morgon skall saken avgöras. Först måste jag tala några ord enskilt med er, don Lotario.

Lord Bilser steg upp och lämnade rummet tillsammans med spanjoren. De gingo genom en mängd gångar och det tycktes don Lotario som de gingo förbi- 527 -

de särskilda rummen för självmorden. Den annars så klara belysningen blev likväl så småningom svagare och don Lotario visste icke mera, var han befann sig. Därpå gingo båda in i ett stort rum som nästan var mörkt.

- Sitt ned, don Lotario! sade lorden. Jag skall gå efter en annan vän, som skall bevittna vårt samtal. Vänta på mig högst tio minuter. Undra ej på mörkret. Men bruket är sådant.

Rummet var verkligen så mörkt, att don Lotario icke kunde se väggarna i detsamma. Hela belysningen kom ifrån en ampel, som hängde vid taket och var täckt med en skärm så, att dess sken endast föll på en del av golvet.

Don Lotario bekymrade sig ej därom. Han var ej det minsta nyfiken, efter vad lord Bilser skulle säga honom och

vad som skulle ske med honom. Han satte sig lugnt på den ena soffan som stod i mörkret, och begynte fundera.

Men snart märkte han en viss tyngd i luften. Han måste djupt dra efter andan och ändå var han icke tillfredsställd. En besynnerlig oro överföll honom. Han reste sig och gick några steg igenom rummet. Men han märkte, att han vacklade, han var till mods som en drunknande.

Det förundrade honom, men han hade ingen aning om sammanhanget. Han gned sig i ögonen och bemödade sig att tänka tydligt och fritt. Men tryckningen och kvalmet blev allt starkare. Blodet rusade häftigt pulsande igenom hans ådror. Tinningarna tycktes vilja sprängas, tungan blev torr, ögonen brände. Han kunde nu knappt se ljuset från ampeln. Det tycktes bliva mörkare.

Då genomlopp honom en plötslig tanke. En fin lukt genomträngde rummet, en lukt av glödande kol. Han var i rummet för ihjälosningen. Sannolikt ville man- 528 -

ställa honom på prov. Ville man kanske veta huru han skulle fördraga döden?

Denna tanke gav honom hans lugn tillbaka, så vitt det var möjligt under det kroppsliga obehag, varuti han befann sig. Han skrattade. Om detta var en prövning, varför skulle han icke gå igenom den? Man ville väl icke döda honom I

Men kroppen satte sig upp emot detta resonemang av själen. Dön Lotario gjorde den anmärkningen, att det ej var så lätt och angenämt att dÖ av kolos. Det föreföll honom som om alla hans leder ville sprängas sönder. Andedräkten blev honom förfärligt tung, och sammanklämde bröstet på honom.

Han höll ut med hela ståndaktigheten hos en man, som jämväl vet, att det var frågan om hans död. Han förmodade, att han var observerad, och detta avhöll honom från att visa sig svag. Han ville fördraga allt.

Men andra tankar uppstodo under tiden hos honom. Tänk om man förbisåg en småsak. Om man lämnade honom för länge kvar i rummet. Han kunde dö: ett lungslag kunde döda honom. Hans blod blev ännu hetare, ännu hastigare jagades hans tankar.

Ja! Vad gjorde det för resten, om han dog? Hade han icke begärt, att bliva upptagen i ett sällskap, som hade självmord till sin princip. Hade han icke kommit med det fasta beslutet, att han skulle dö här? Om just icke i dag, så likväl snart? Om han nu dog, genom en händelse, vad betydde det? Han var då några dagar förut befriad från sina kval.

Dessa tankar - som likväl redan voro förvirrade -* tvungo honom även till lugn. Men han kände huru mäktiga hans ungdomliga liv uppreste sig mot dessa grundsatser. Det kostade honom möda att kvarsitta på soffan, och varje gång han skulle hämta andan, kände han begäret att skynda mot dörren och där insupa frisk luft. Redan var han knappt herre över sitt för-- 529 -

nuft. Hans tankar korsade varandra som blixten i ett åskväder. Visioner updöko för hans Ögon. Han såg Thérese, lorden, donna Rosalba, abbéen, Eugenie, - alla tycktes honom sammansmälta i en enda stor bild. I synnerhet var det Thérese som ånyo framställde sig för honom varje ögonblick. Hon betraktade honom med sina djupa ögon, så längtansfullt, så lockande. Han ville springa upp - rummet dansade omkring för honom, han sjönk tillbaka. Nu var Thereses bild försvunnen, allt var mörkaste natten.

- Jag vill dö, ja, jag vill dö! mumlade han för sig själv. Då är ju allt förbi!

Nu lyste det för hans ögon i alla färger och blixtar sköto genom hans hjärna. Än tycktes hela rummet stå i brand, än var det höljt i mörkaste natt.

Men sedan efterträddes upphetsningen av en djup och angenäm nedstämning, en oändligt behaglig känsla. Det var honom, som om han simmade i ett ljuvligt hav, i eter. Skaror av änglar kringsvävade honom, och alla buro samma dräkt, alla sågo på honom med samma ögon, med Thereses. Han hörde en skön musik, men denna musik var hennes röst. Han kände en lätt, ljuv vind blåsa över sitt ansikte, men denna vind var hennes andedräkt. Han blev lyftad högre, ständigt högre i ett hav av ljus.

- Bravo! bravo! utropade då en manlig röst. Provet har ni bestått väl, don Lotario!

Den unge mannen slog upp ögonen. Han var i en starkt upplyst säl. Han satt på sin gamla plats; men två av herrarne stödde honom på ömse sidor och höllo från och till flaskor med livande essencer, under hans näsa. Ännu kunde don Lotario ej påminna sig något. Det var som om han blivit väckt ur en angenäm dröm.

- Bravo! sade lord Bilser åter. Ni var så gott som död. Själv hade ni ej mera kunnat rädda er, och vi vågade ej lämna er längre kvar. Ni har bestått pro-V. H. I 34- 530 -

vet alldeles utmärkt. Jag tror nu verkligen, att ni icke frågar efter livet. Berätta oss nu huru ni var till mods.

Småningom hämtade sig den unge mannen och återkallade sina tankar. Den övervägande känslan hos ho* nom var i detta ögonblick ett djupt obehag. Han ban-nade lorden, som väckt honom ur en så ljuv dröm. Han skulle varit färdig att ånyo gå till kolrummet, för att ånyo få drömma. Slutligen var likväl hela tilldragelsen tydlig för honom, och nu påminde han sig, att det endast varit ett prov, att det ju icke kunde hava varit annat. Han beskrev nu för sina nyfikna vänner så noga han kunde, det intryck koloset gjort på honom, och tillade, att han aldrig skulle välja någon annan död. En och annan motsade honom likväl. Lord Castleford försäkrade, att han hade försökt bägge delarna, nämligen kolos och hängning, samt föredrog det senare. Det var endast ganska farligt, att göra ett prov därmed, ty en halskota kunde lätt avbrytas. Andra Överensstämde med honom. Det såg således ut som varje dödssätt vore angenämt, så snart man övervunnit de första obehagligheterna av kroppens strid mot döden.

Det blev nu beslutat att för nästa afton ett högtidligt sammanträde skulle äga rum, då don Lotario skulle högtidligt intagas i sällskapet.

Sammanträdet ägde rum. Stadgarna förelästes den unge mannen och han förband sig att icke dö frivilligt på något annat ställe, än inom föreningens lokal, och i händelse han ville utträda, avstå från sin förmögenhet. Dessutom måste han lova, att endast allvarsamma och viktiga skäl, t. ex. ett giftermål av kärlek, eller mottagandet av något viktigt ämbete, fick nödga honom att avgå.

Därpå sade honom lord Bilser, att han följande morgon skulle med greve d'Ernonville besöka honom, för att låta underrätta sig om hans förmögenhetsförhållanden. Tillika sade han honom, att han kunde dispo-_ 531 -

nera fritt över föreningens tillgångar och att i varje fall, en inkomst av femtio tusen kronor årligen tillförsäkrades honom, vilket ungefär motsvarade hans verkliga förmögenhetsförhållande. Om särskilda händelser skulle tvinga honom till extra utgifter, så stod föreningens kassa honom till tjänst. Snart blevo även anmälda tvenne andra engelsmän till inträde, vilkas privata förmögenhet belöpte sig till över en million vardera.

Fullkomligt tillfredsställd - det vill säga i det hela mycket litet bekymrad om alla dessa angelägenheter - lämnade don Lotario mot kl. 5 på morgonen föreningslokalen - såsom en yngling vilken ej hade mera att skaffa med livet, för vilken världen ej mera hade någon retelse.

34. VÄXELN.

Följande dag vid middagstiden höll lordens vagn utanför don Lotarios dörr, och lord Bilser åtföljd av greve d'Ernonville, såsom sällskapets kassör, steg upp till den unge spanjoren.

Då det var fråga om affärer, så var besöket nästan så att säga, formellt. Don Lotario var vid en nedtryckt sinnesstämning. Han led även kroppsligt, till följd av provet, som man pålagt honom.

- Nu är det frågan om beräknandet av edra förmögenhetsförhållanden, sade lorden. Sannolikt befinna sig likväl edra kapitaler i Kalifornien, och det skall icke bliva lätt att realisera dem här, kanske vi kunna träffa en annan överenskommelse.

- Förhållanden är helt annorlunda, sade don Lotario, och nu berättade han de båda herrarna förhållandet med sin förmögenhet och den överenskommelse han träffat med lord Hope.

- Det är en sällsam historia! sade med sin näsröst greve d'Ernonville, som uppmärksamt hade hört på. _ 531 -

nera fritt över föreningens tillgångar och att i varje fall, en inkomst av femtio tusen kronor årligen tillförsäkrades honom, vilket ungefär motsvarade hans verkliga förmögenhetsförhållande. Om särskilda händelser skulle tvinga honom till extra utgifter, så stod föreningens kassa honom till tjänst. Snart blevo även anmälda tvenne andra engelsmän till inträde, vilkas privata förmögenhet belöpte sig till över en million vardera.

Fullkomligt tillfredsställd - det vill säga i det hela mycket litet bekymrad om alla dessa angelägenheter - lämnade don Lotario mot kl. 5 på morgonen föreningslokalen - såsom en yngling vilken ej hade mera att skaffa med livet, för vilken världen ej mera hade någon retelse.

34. VÄXELN.

Följande dag vid middagstiden höll lordens vagn utanför don Lotarios dörr, och lord Bilser åtföljd av greve d'Ernonville, såsom sällskapets kassör, steg upp till den unge spanjoren.

Då det var fråga om affärer, så var besöket nästan så att säga, formellt. Don Lotario var vid en nedtryckt sinnesstämning. Han led även kroppsligt, till följd av provet, som man pålagt honom.

- Nu är det frågan om beräknandet av edra förmögenhetsförhållanden, sade lorden. Sannolikt befinna sig likväl edra kapitaler i Kalifornien, och det skall icke bliva lätt att realisera dem här, kanske vi kunna träffa en annan överenskommelse.

- Förhållanden är helt annorlunda, sade don Lotario, och nu berättade han de båda herrarna förhållandet med sin förmögenhet och den överenskommelse han träffat med lord Hope.

- Det är en sällsam historia! sade med sin näsröst greve d'Ernonville, som uppmärksamt hade hört på.- 532 -

- Visserligen, sade lord Bilser. Eder förmögenhet utgör således, noga taget, en växel av enormt belopp och konsten ar att omsätta den i kontanta penningar. Vi skola se till om detta är möjligt. Märkvärdigt nog, känner jag alls icke någon lord Hope, och då ni skildrat honom som enormt rik, då förundrar detta mig.

- Jag är likaledes högst förvånad däröver, sade nu greve d'Ernonville. Hjär ni kanske redan realiserat någon del av denna växel? Vilka banker hava gjort utbetalningar därpå?

- Alla, till vilka jag vänt mig, svarade don Lotario. Jag för min del är även övertygad, att den äger sin fulla riktighet. Vi skola göra början hos Rotschild.

- Då kan det uppgöras sålunda, att ni avstår växeln till oss eller rättare till sällskapets kassa, sade lord Bil-ser. Bliver den protesterad, så är det ändå till sist av mindre vikt, ty vi kunna ju icke fordra av er mera förmögenhet, än ni äger. Ni vet, att det hos oss är likgiltigt, om någon har penningar eller icke. Vi se helst på personen.

- Jag tackar er, men växeln är säker, såsom jag tror, sade dön Lotario.

I detta ögonblick bad betjänten om tillstånd att få lämna ett brev, som kommit ifrån Paris med påskriften: angeläget!

Don Lotario båd sina gäster om ursäkt och bröt brevet. Det var från abbé Laguidais, som tillskrev honom följande:

"Min unge vän!

Jag hoppas, ni bemödar er, att manligt bära den olycka, som träffade er i Paris, åtminstone önskar jag det. Greve Arenberg och Thérese hava inträffat i Berlin, och bedja mig hälsa eder. Dessutom sänder mig lord Hope ett brev för er, som jag skulle skyndsammast sända er. Han trodde er vara kvar- 533 -

i Paris. Behåll mig i edert minne och tänk på vårt sista samtal!" -

Med dyster min - ty dessa rader återkallade hela hans olycka i hans minne - bröt don Lotario lordens brev. Medan han läste detsamma, blev han endast en gång något blek, därpå fattade han sig och hans min blev lugn och kall.

-- Ett sällsamt sammanträffande! sade han skrattande. Hör på mina herrar. Växeln är nu av noll och intet värde.

Min värde lord Hope förklarar sig bankrutt. Lorden skriver följande:

"Min bäste don Lotario!

Jag har en bedrövlig underrättelse att meddela er. Ett etablissement i New-York, vid vilket jag placerat större delen av min förmögenhet, har fallerat. Dessutom hava mina verk och inrättningar härstädes medtagit större summor, än jag trodde, och jag bliver kanske nödsakad att försälja några av mina egendomar. Ni får därför ursäkta mig, om jag försöker att göra om intet det köp, som jag förut uppgjort, endast, jag tillstår det öppet, därför, att eder belägenhet väckte mitt medlidande. Jag har tillskrivit vederbörande bankir, att icke göra några vidare utbetalningar på växeln, då jag icke kan betäcka dem. Det skulle göra mig ganska ont, om ni härigenom råkade uti någon obehaglig belägenhet. Men er ställning är ännu inte alldeles förtvivlad. Jag har på huset Rotschild i London anvisat, att ytterligare utbetala er tio tusen dollar. Skulle ni vilja antaga dessa och de redan betalta tjugo tusen dollar, som i varje fall äro säkra, såsom köpeskilling för er hacien-da utan vidare ersättning. Förlåt mig, att det kommit så därhän, jag rår ej för det. Och om ni skulle vilja antaga ett råd av mig, så är det att ni icke- 534 -

skall fälla modet Ni kan med återstoden av er förmögenhet, som ni ännu får över, på ett anständigt sätt fullända edra studier i London och synnerligen i Berlin och sedan erbjuder sig eder i ert fädernesland, tillräckliga hjälpkällor. Jag var icke så rik då jag var så ung, och ödet skall icke sända er så hårda slag som det sände mig. Följ därför mitt råd och begiv er till Berlin. Allt annat, som jag skulle hava sagt er, bliver vid det gamla, och om jag kan rädda något vidare från detta fallisement i New-York, så skall även ni få er andel därav. Förlora endast ej modet!

Eder lord Hope.'f

- Detta var en besynnerlig händelse! sade greve d'Ernonville och skakade huvudet. Tror ni därpå?

- Varför icke? Det är icke så omöjligt! sade lord Bilser. Varje människa kan träffas av olyckan och lordens anbud är i det hela gott nog ännu. Sannolikt har han överskattat sin förmåga och hans hjälpkällor äro uttorkade.

- Så måste vara förhållandet, sade don Lotario. Jag för min del anser lorden för uppriktigheten själv. Men det synes mig nästan som en människa icke skulle kunna utveckla en sådan rikedom, utan att ruinera sig. I alla händelser är det en utomordentlig man.

- Det måste han vara, om han övertog eder hacien-da för ett sådant pris, sade lord Bilser. Vad har annars fästat eder uppmärksamhet hos honom? Kanhända att han ändå är en engelsman, och kommer till London. Man kunde förmå honom, att inträda i vår förening.

Don Lotario undertryckte ett leende som ville framtvinga sig över hans läppar. Sedan berättade han detaljerna av sin bekantskap med lorden och beskrev- 535 -

hans rikedom. Greve d'Ernonville avhörde det med stigande uppmärksamhet.

- Åh! sade han slutligen, det uppgår ett ljus för mig, och just nu då ni talar om ångbåten. Tillåt mig några frågor. Har icke lorden svart hår och en figur som är något över medelmåttan? Har han inte en stum neger till tjänare? Rider han icke utmärkta hästar? Är icke hans ansikte ständigt kallt? Och skrattar han icke sällan?

- Allt förhåller sig så som ni säger, svarade den unge spanjoren.

- Och vid vilken tid tror ni att lorden kom till Kalifornien?

Don Lotario funderade, och angav sedan den rätta tiden.

- Även det stämmer in! sade greve d'Ernonville och hans röst förlorade för ett ögonblick sin näston. Nåväl, jag tror mig känna denne lord. Det är den störste äventyrare jag någonsin sett. Han var även i Paris och levde där under namn av greve av Montecristo. Det är en skojare, en bedragare!

- Montecristo? frågade lord Bilser. Om honom har jag säkert hört talas.

- Han gjorde mycket uppseende, sade d'Ernon-ville, och att han hade mycket penningar, led intet tvivel, ehuru ingen visste var han tog dem. Jag ansåg honom redan från början för en bedragare. Men man ville ej tro mig, utan kom fram med fabler av alla slag, på vilka jag icke trodde ett ord. Har han icke en dam hos sig?

- Jag har icke märkt någon, men jag förmodar det, svarade don Lotario. Om han har familj, vet jag icke. Men det väckte min förundran att han hade hos sig en gammal man, som ar vansinnig, och om vilken han, då jag frågade om det kanske var hans far, gav det svaret: kanske min faders mördare!- 536 -

- Sacre dieul sade d'Ernonville, och hans ansikte bleknade.

Till all lycka såg don Lotario nu icke på honom, utan han hade vänt sig åt lord Bilser och då han sedan såg åt greven, var denne åter lugn och sansad.

- I vilken trakt av Kalifornien är det egentligen? frågade han likgiltigt.

Don Lotario beskrev honom ställets belägenhet och greve d'Ernonville, som icke tycktes hava betydliga geografiska kunskaper, avhörde honom med uppmärksamhet.

- Nåväl, som jag sade, det förändrar icke saken! sade lord Bilser. Ni är en av de våra, och stall förbliva det. Att inbetala återstoden av er förmögenhet, vore en dumhet, då summan är för obetydlig. Ni får årligen ur vår kassa femtio tusen kronor. Som jag i går nämnde för er, vänta vi med snaraste en betydlig förökning i vår förmögenhet genom tvenne herrars inträde. Var således ej bekymrad däröver!

- Tror ni att någon som föraktar livet, kan älska penningar? frågade don Lotario.

- Icke just det, men som jag sagt, det ligger i våra principer, att skaffa våra medlemmar en fullkomligt sorgfri existens. Stiftarne av sällskapet utgingo från den riktiga synpunkten, att intet fängslar mera vid livet an bekymmer och arbete.

Därpå rekommenderade sig de båda herrarna, greve d'Ernonville icke utan en viss köld och don Lotario stannade kvar i en högst egendomlig sinnesstämning.

Vad hade det nu blivit utav honom, sedan han blivit avlägsnad från sitt fädernesland genom en man, som man betecknat för honom såsom äventyrare och bedragare? Hade lordens hycklande eller uppriktiga förhoppningar blivit uppfyllda? Han var olycklig, han var fattig. Han hade ingen förmåga att skaffa sig någon egen existens och han var i ett främmande land- 537 -

- aldrig hade han varit närmare tanken, att uppfylla föreningens grundsatser, att sluta sitt liv, som nu för honom var en vidsträckt öken.

Men han hade ännu tid på sig. Han sände först till Rotschild för att realisera det resterande av sin växel, och om två timmar var han i besittning av femton tusen dollar. Det var nu hans hela förmögenhet. Huru många människor skulle icke blivit lyckliggjorda med denna summa? För honom hade de ej mera värde än femton tusen öre.

Och sedan, då denna summa var förbrukad? Skulle han leva utav föreningens kassa? Omöjligt! Så djupt kunde han icke förnedra sig. Hellre ville han arbeta. Men vilket arbete kunde han då uträtta? Och varför plåga sig? Ja, det var just det! Var arbetet en plåga? Hade icke lord Bilser sagt, att de som hava att kämpa mot omsorger och mödor, kvarhänga längst vid livet?

Något dylikt rörde sig nu i den unge mannens hjärna. Skulle allt vad han hittills upplevat, alla hans motgångar så djupt hava gripit honom, om han kunnat dämpa sina sorgliga tankars ström genom en viss verksamhet? Kände han världen, hade han rättighet att förakta den? Kände han livet? Hade han försökt att kämpa mot sitt öde?

Nej, han hade icke försökt det! Han hade låtit driva sig av strömmen! Tre timmar gick han sålunda i sitt rum av och an samt överlade. Alldeles nya tankar överkommo honom. Lord Bilsers ord hade fallit i en fruktbar jordmån.

Han sände sina avskedskort till lorden och Eugenie Danglars, lät inpacka sina effekter, visera sitt pass och reste

på aftonen samma dag till Berlin.

Fjorton dagar senare lämnade en annan medlem av självmördarnes förening London, men vida hastigare och hemlighetsfullare. Det var greve d'Ernonville, och- 538 -

sannolikt för att ha föreningen bättre i minne, hade han tagit med sig allt vad som i värdepapper fanns i kassan - en betydlig summa. Londonpolisen var ganska ledsen över denna resa. Man hade nämligen erhållit tämligen säkra bevis på, att greve d*Ernonville ej var någon annan, än - Benedetto-Loupert.

35. ÅTERSEENDET.

I vinterträdgården i Berlin sutto lyssnande till musikens toner, professor Wedell, hans fru och don Lotario. Sådana ställen voro då en nyhet i Berlin, och man fann där de finaste sällskaper, ehuru de på långt när icke erbjödo den lyx som nu för tiden utvecklas i dylika lokaler, till och med för den arbetande klassen. Musiken var tämligen god. Man kunde höra den utan att känna sitt öra förnärmat.

Don Lotario hade kommit till Berlin i en sinnesstämning, som man varken kunde kalla lugn eller orolig. Han kände att ett nytt liv uppvaknade hos honom och överlämnade sig åt denna känsla, med samma lugn som en god simmare, vilken väl har en lång sträcka framför sig, men ändå hoppas, att krafterna ej skola svika honom. Han ipsåg att han i London för tidigt uppgjort sin räkning med livet, och att han endast stod vid början därav. Tillika uppstod hos honom ett obestämt begär och behov efter verksamhet. Men tyvärr var han för litet bekant med världen och med förhållandena i en stad, varest han nu levde, för att finna denna verksamhet.

Han hade varken uppsökt Thérese eller greve Aren-berg. Han ville dröja en viss tid, innan han återsåg Thérese. Han var ej säker på, om hon skulle göra samma intryck på honom ännu, och ansåg därför bäst, att vänta med återseendet åtminstone tills han erhållit - 538 -

sannolikt för att ha föreningen bättre i minne, hade han tagit med sig allt vad som i värdepapper fanns i kassan - en betydlig summa. Londonpolisen var ganska ledsen över denna resa. Man hade nämligen erhållit tämligen säkra bevis på, att greve d*Ernonville ej var någon annan, än - Benedetto-Loupert.

35. ÅTERSEENDET.

I vinterträdgården i Berlin sutto lyssnande till musikens toner, professor Wedell, hans fru och don Lotario. Sådana ställen voro då en nyhet i Berlin, och man fann där de finaste sällskaper, ehuru de på långt när icke erbjödo den lyx som nu för tiden utvecklas i dylika lokaler, till och med för den arbetande klassen. Musiken var tämligen god. Man kunde höra den utan att känna sitt öra förnärmat.

Don Lotario hade kommit till Berlin i en sinnesstämning, som man varken kunde kalla lugn eller orolig. Han kände att ett nytt liv uppvaknade hos honom och överlämnade sig åt denna känsla, med samma lugn som en god simmare, vilken väl har en lång sträcka framför sig, men ändå hoppas, att krafterna ej skola svika honom. Han ipsåg att han i London för tidigt uppgjort sin räkning med livet, och att han endast stod vid början därav. Tillika uppstod hos honom ett obestämt begär och behov efter verksamhet. Men tyvärr var han för litet bekant med världen och med förhållandena i en stad, varest han nu levde, för att finna denna verksamhet.

Han hade varken uppsökt Thérese eller greve Aren-berg. Han ville dröja en viss tid, innan han återsåg Thérese. Han var ej säker på, om hon skulle göra samma intryck på honom ännu, och ansåg därför bäst, att vänta med återseendet åtminstone tills han erhållit- 539 -

så mycket lugn, att han klart kunde reflektera över detta intryck.

Däremot hade han genast vid sin ankomst uppsökt professor Wedell, densamme, till vilken lord Hope rekommenderat honom. Han var mycket belåten med denna rekommendation. Han fann uti professorn en trettio års man, grundligt lärd, bekant med livet, av sällsynt humanitet och fina seder, kännande alla kretsar i residensstaden, samt allmänt älskad och aktad.

Professorn påminde sig med största glädje lorden, som han lärt känna i Kalkutta och som där en gång befriat

honom från en stor förlägenhet, då hans penningar uteblivit. Han skildrade honom som en ytterst intressant man och var förundrad över, att han drog sig tillbaka i Kaliforniens ensamhet, i stället för att gagna världen med sina kunskaper och sin världskännedom. Det var en man, som i första ögonblicket ingav förtroende, och don Lotario berättade honom därför hela sin föregående levnad, utan att likväl omnämna greve Arenbergs och Thereses namn. Detta förtroende hade sina goda följder. För det första lugnade professorn den unge mannen därmed, att lorden i intet fall var en äventyrare och att han säkerligen tillskrivit honom fullkomliga sanningen. Men för det andra gav han honom medel och utvägar, till att föra ett förnuftigare levnadssätt och göra rika studier. Han föreställde honom, att han icke borde tänka på, att stanna i Tyskland, ty för en främling erbjöd sig där ringa utsikt till någon lönande och angenäm ställning. Han bad honom i synnerhet studera historia och nationalekonomi och sedan efter slutade studier återvända till sitt fädernesland, för att lämna prisvärda tjänster åt detta olyckliga och sönderslitna land, vilket endast felades män av bildning. Med tusen dollar kunde han länge existera på anständigt vis i Berfin och sedan, med åter-

stöden av sin förmögenhet, grunda sig en framtid i Mexiko. < '

Don Lotario insåg, att professorn hade i alla avseenden rätt, och begynte sina studier under hans ledning* vilka snart intresserade honom till den grad, att de Öppnade för honom alldeles nya njutningar, om vilka han förut aldrig haft någon aning. I den unge mannens hjärta låg en djup vetgirighet förborgad och hans sinne hade ett tålamod, som man knappast kunde hava förmodat av hans eldiga och passionerade temperament, och då han märkte, att studierna verkligen lättade något av den tyngd, som vilade på hans hjärta, överlämnade han sig åt dem med desto större iver. Han studerade dag och natt.

Professorns familj var till och med hans enda umgänge. Professorn och hans fru, talade franska flytande. Den förre även spanska - och fru professorskan var ett utmärkt vackert och älskvärt fruntimmer, som dessutom hade medfört en förmögenhet, tillräcklig att befria hennes man från de bekymmer, för vilka veten -skapsidkare så ofta äro utsatta och vilken förmögenhet han för det mesta använde till vetenskapens gagn. Tyvärr felades något i familjen, barnen, och själva professorn suckade ibland, då han såg ett vackert älskvärt barn. Men husligheten var därför kanske så mycket förtroligare och gladare, ehuru det nog kunde antagas, att i denna familj, barn ej skulle inverkat störande.

Dessutom var professorn i motsatt till många lärde, en ganska vacker karl, av en nästan imponerande figur och ett ansikte, som väckte allas uppmärksamhet. Man kunde knappast finna en bättre modell för ädel manlig skönhet. Det var icke krigarens trotsande eller prålande skönhet, ej heller den veka smäktande skönheten hos konstnären, utan en allvarsam, lugn, aktningsbju-dande skönhet, till vars intryck den höga, rena pannan,

de djupa tänkande ögonen, den vackra, men uttrycksfulla munnen bidrogo gemensamt. Då han talade, och då man skådade honom i ögonen, kunde man icke vända blicken ifrån honom. Det låg något förtrollande fängslande uti hans klangfulla klara organ, i uttrycket från hans självfulla ögon, i hans mimik, som ständigt omväxlade utan att därför vara allt för livligt. Damerna svärmade för honom och männen älskade honom. Därjämte hade han alls intet uti sitt väsende, som förkunnade den lärde, den pedantiske vetenskapsmannen. Han var livlig, glad och otvungen, han glömde ingen av formaliteterna i livet, men han lade ingen särdeles vikt därvid. Han tycktes vara av naturen helgjuten, utan att övning eller konst hulpit därtill. I hans sätt låg intet framstående, men likväl märkte man honom överallt, och den som en gång märkt honom, hans blickar följde honom säkert.

Det var intressant att se don Lotario bredvid denne man, i vars ansikte ej syntes mera av de strider, som kanske i ungdomen hade skakat hans hjärta. Även don Lotario hade blivit lugn. Men huru oroligt var icke detta lugn jämfört med professorns allvar! Don Lotarios ögon voro mera glänsande, men även flyktigare, uttrycket i hans ansikte, som nu hade blivit blekare, var mera omväxlande och lättrördare. Huru ofta ryckte det icke kring hans stränga och sträva mun! Huru ofta genombröts icke det gryende allvaret hos mannen, av ungdomens känsla! Ja, dön Lotario stod nu först på den punkten, att erfarenheten är livets skola.

Sålunda sutto dessa tre ömsom konverserande ömsom lyssnande till musiken. Under tiden kommo och gingo nya gäster. Många av dem hälsade på professorn och växlade några flyktiga ord med honom. Don Lotario tycktes

väcka damernas uppmärksamhet, ty deras lorgnetter riktades företrädesvis på honom. Sannolikt hade ryktet, såsom vanligt, redan utbrett att han- 542 -

var en utlänning, och detta höjde intresset för honom. Tyvärr återgäldade don Lotario sällan denna uppmärksamhet med en återblick. Han gav knappast akt på sällskapet.

Hastigt kom likväl professorn att händelsevis se åt en sida som han hittills icke hade observerat, åt en av de få loger, i vilka förnämare personer befunno sig och vilka till en del voro beklädda med draperier. Han förskräcktes och denna förskräckelse hos en så ung man måste väcka uppseende. Han hade till och med blivit blekare och en liten stund visste icke hans blickar åt vilka håll de skulle vända sig, tills de slutligen stannade på hans fru, som hade märkt hans förskräckelse.

- Vad var det, Paul? frågade hon orolig och på tyska språket, av vilket don Lotario hittills förstod endast högst obetydligt. Du måtte hava sett något särdeles?

Professorn gjorde en våldsam ansträngning över sig själv och lyckades att skratta.

-- Kära Marie, sade han, jag borde nästan inte säga dig det, men du skulle kanske bliva ond på mig, om jag ej vore uppriktig. Jag har sett någon som du ofta önskat att se och som du fruktar men som jag ej själv sett på lång tid.

- Jag anar, det är Thérese! sade professorskan bävande. Ja, det är hon!

- Du har gissat rätt, och ånyo kom leendet, ehuru något eget, kring hans läppar. Väck emellertid ej uppseende. Se inte ditåt. Hon sitter i den andra logen med greve Arenberg och en annan herre. Professorskans ansikte förrådde tydligt, att detta avbrott sysselsatte henne allvarsamt. Under sitt samtal med don Lotario var hon tankspridd och emellanåt riktade hon sina blickar åt den sidan och den logen.

Ja, där satt Thérese, till hälften undangömd bakom- 543 -

draperiet, och hennes ansikte, ehuru blekt och lidande, var riktat på publiken med ett obestämt och slutet uttryck. Man kunde hava sagt att man av hennes ansikte endast såg ögonen, ty hennes ansikte var litet och nästan helt och hållet inneslutet i det mörka håret. Dessa ögon sågo med ett allvarsamt och tankfullt uttryck. Hon tycktes höra på musiken, men ingen muskel, inget drag i ansiktet rörde sig.

Professorskan hade således tid att observera henne, och om en stund riktade även professorn sina blickar dit, då don Lotario nu talade med en granne, som hade sagt några ord till honom. Hans ansiktsuttryck därvid var högst sällsamt, icke upprört, men ovanligt forskande. Hans ögon tycktes vilja intränga i det djupaste djupet av dessa lugna och slutna drag, och emellanåt, utan att han ville det, rörde sig hans läppar helt sakta och hans andedräkt var djupare.

Professorskan vände sig nu till sin man, som såg åt bordet. Hon observerade ett ögonblick noga hans ansikte.

- Paul, sade hon, du skall kanske bliva ond på mig -

- Nej, visst icke, tala blott, svarade professorn skrattande. Jag gissar, vad du vill säga. Du hade trott hennes ansikte vara uttrycksfullare och skönare, eller huru?

- Nå ja, jag ville just säga detta, svarade professorskan. Men jag vet att du skall inte förlåta mig det. Männen äro alltid fåfänga över sin första kärlek.

- Icke jag, Marie! Sedan jag på så långa år icke sett Thérese, har jag bekräftat din anmärkning. Däremot måste jag bekänna, att hennes ansiktsuttryck blivit allvarsammare och djupare, vad du nu än må invända däremot. Du skulle hava sett henne då, så kvick, rörlig, livlig, då skulle du knappast känt igen henne.- 544 -

- Månne hon har glömt dig? frågade professorskan, skygg och orolig.

- Jag hoppas det, svarade Wedell klart och bestämt. Och låt oss nu tala med don Lotario. Han skall bliva mindre belåten med vår tankspriddhet.

Samtalet ville ändå inte komma riktigt i gång. Fru professorskan såg stundom åt logen och själva professorn skulle ofta ha följt hennes exempel, men han behärskade sig och såg dit endast en gång, då hans fru talade med en framträdande vän. Under tiden reste sig sällskapet i logen och avlägsnade sig.

Även professorn, hans fru och don Lotario följde sedan deras exempel. Spanjoren som på kvällen ville avsluta ett påbegynt arbete, avböjde professorskans inbjudning på en kopp the hos henne och gick hem till sin bostad.

Wedell hade under tiden fullkomligt hämtat sig, och hemkommen började han ett samtal med sin fru som om ingenting förefallit. Professorskan visste även att behärska sig, och detta egna återseende tycktes lyckligt ha gått förbi utan att familjens stilla lugn blivit stört. Professorn arbetade vanligen efter kvällsmåltiden halvannan timme i sin kammare, och som vanligt gick han dit in även denna kväll. Men han arbetade icke. Han öppnade sin skrivpulpet, men endast för att taga en medaljong ur densamma. Medaljongen innehöll ett litet porträtt och förvarades i en lönnlåda.

Professorn öppnade medaljongen, och hans blickar vilade länge på porträttet, som föreställde en ung flicka om högst tjugo år, i borgerlig högtidsdräkt. Ju längre han såg därpå, desto allvarsammare blev hans ansikte. Slutligen stödde han huvudet mot handen och fortfarande riktande blickarna på porträttet, satt han länge försjunken i åskådande och djupa tankar.

- Huru förändrad nu! suckade han tyst för sig- 545 -

själv. Och likväl ännu alltid densamma. Besynnerliga människohjärta! Du gömmer sår, som aldrig läkas!

Över en timma satt han sålunda. Han hade icke märkt att bakom honom dörren öppnats och hans hustru ställt sig bredvid honom, att hon såg ner, med blek och ängslig uppsyn, på samma porträtt, på samma något bleka, fina, obetydligt markerade anletsdrag, som förrådde mycken lättfärdighet och livlighet, men ringa karaktär.

Äntligen tillslöt professorn medaljongen och en tyst suck stal sig fram ur hans bröst.

- Marie! ropade han till förskräckt, ty han märkte nu hennes ansikte över sig.

- Paul! Paul! sade professorskan med ett så ängsligt utrop att man knappt kunnat vänta det från en så vacker mun. Paul, du älskar henne då fortfarande!

Och hon stirrade på honom, hennes ögon voro vitt uppspärrade, läpparna darrade, hennes högra hand vilade krampaktigt och tungt på hans axel.

- Nej, Marie, tro mig, du misstager dig! sade professorn varmt och uppriktigt. Det var en galenskap av mig att väcka dessa gamla minnen, jag tillstår det. Men vi äro dumma ibland. Och kanske det har varit bra. Jag har funnit att denna tid är förbi, att jag med lugn och förnuft kan tänka tillbaka därpå.

- Paul, du är icke uppriktig! sade professorskan ined smärtsam uppskakning. Du suckade då du bortlade detta porträtt.

- Ja» jag suckade, svarade Wedell. Jag suckade, emedan jag tänkte på, vilken skön tid av mitt liv, som genom denna förbindelse blev mig berövad. Jag suckade, emedan jag tänkte på huru många galenskaper man skulle undvika om man inte vore ung?

Om professorskan blev tillfredsställd? Om professorn talade sanning? Vem kunde veta det? Vem skulle icke förlåtit honom en liten osanning i denna belä-V. H. I 35- 546 -

genhet, då det var frågan om hans lilla lycka, om äktenskapets lugn! Nog av, professorn slöt sin motsträviga maka i sina armar och hans lugna ord, böner och kyssar, lyckades äntligen stilla hennes häftiga hjärtklappning och framkalla mildare tårar från hennes ögon. Då de tillsammans gingo till sovrummet/ voro de försonade och intet tycktes hava förefallit. Marie sov gott och lugnt, men hennes man icke så lugnt. I varje mans hjärta finnes ett törne, som även då det längesen synes avnött, sticker smärtsamt ännu.

36. EN UNGDOMSHISTORIA.

På förmiddagen följande dag besökte don Lotario professorn, för att förevisa honom ett arbete. Då uppstod dem emellan ett samtal om religionen. Professorn hade hört, att don Lotario varit bekant med abbé Laguidais i Paris, och frågade nu den unge mannen efter abbéens religiösa åsikter. Don Lotario svarade, att han därom visste blott obetydligt mera än abbéen delgivit honom uti sina skrifter. Professorn sade att han hört sägas, att abbéen på senare tider avhållit sig från religiösa strider och all offentlig verksamhet på denna bana. Don Lotario svarade härtill, att abbéen ännu stod i förbindelse med greve Arenberg, som är känd som en ganska religiös man, till och med såsom en Svärmare.

- Har ni händelsevis under ert vistande i Paris fått tillfälle att lära känna greve Arenberg? frågade professorn uppmärksamt.

- Ja, svarade spanjoren, som icke riktigt ville ut därmed.

- Då känner ni väl även den unga damen, som befinner sig i hans sällskap?

- Fröken Thérese? Ja, jag har sett henne några gånger, svarade don Lotario. - 546 -

genhet, då det var frågan om hans lilla lycka, om äktenskapets lugn! Nog av, professorn slöt sin motsträviga maka i sina armar och hans lugna ord, böner och kyssar, lyckades äntligen stilla hennes häftiga hjärtklappning och framkalla mildare tårar från hennes ögon. Då de tillsammans gingo till sovrummet/ voro de försonade och intet tycktes hava förefallit. Marie sov gott och lugnt, men hennes man icke så lugnt. I varje mans hjärta finnes ett törne, som även då det längesen synes avnött, sticker smärtsamt ännu.

36. EN UNGDOMSHISTORIA.

På förmiddagen följande dag besökte don Lotario professorn, för att förevisa honom ett arbete. Då uppstod dem emellan ett samtal om religionen. Professorn hade hört, att don Lotario varit bekant med abbé Laguidais i Paris, och frågade nu den unge mannen efter abbéens religiösa åsikter. Don Lotario svarade, att han därom visste blott obetydligt mera än abbéen delgivit honom uti sina skrifter. Professorn sade att han hört sägas, att abbéen på senare tider avhållit sig från religiösa strider och all offentlig verksamhet på denna bana. Don Lotario svarade härtill, att abbéen ännu stod i förbindelse med greve Arenberg, som är känd som en ganska religiös man, till och med såsom en Svärmare.

- Har ni händelsevis under ert vistande i Paris fått tillfälle att lära känna greve Arenberg? frågade professorn uppmärksamt.

- Ja, svarade spanjoren, som icke riktigt ville ut därmed.

- Då känner ni väl även den unga damen, som befinner sig i hans sällskap?

- Fröken Thérese? Ja, jag har sett henne några gånger, svarade don Lotario.- 547 -

- Ämnar ni icke ånyo uppsöka greven i Berlin? frågade Wedell.

- Jag vet det icke ännu, sade spanjoren; men det är väl min skyldighet.

- Vad tycker ni om den unga fröken Thérese?

- Hm, hon är sjuklig, retlig, har slutligen även älskat olyckligt, svarade don Lotario dröjande och undvikande. Jag har aldrig bemödat mig om att närmare lära känna henne.

- Ni skulle göra mig en tjänst, don Lotario, sade professorn, läggande handen förtroligt på hans axel, om ni fortsatte edra besök hos den familjen. Jag vill gärna veta, i vilken sinnesstämning Thérese nu befinner sig, hur hon mår, vad hon tar sig till. Jag har en gång intresserat mig mycket för henne - jag har älskat henne. Min önskan bör således synas er helt naturlig.

- Verkligen? sade don Lotario, icke utan en viss oro. Det är kanske ni, som så intagit Thereses hjärta, att hon icke vill älska någon annan.

- Ingen annan? Det vore bedrövligt! sade professorn och sänkte allvarsamt huvudet. Jag hoppas att så ej är

förhållandet. Ni skall dock finna tillfälle, att närmare lära känna henne. Man påstår, att hon betydligt förändrat sig sedan fordom, jag menar till själen. Och för att sätta er i tillfälle, att pröva Thereses hjärta, vill jag berätta er den bedrövliga historien om min bekantskap med Thérese. Det är min ungdoms historia - en historia, sådan som kanske ofta passerar och obemärkt går förbi, men som på mig gjort ett djupt och avgörande intryck.

Dön Lotarios hjärta klappade. Här, där han minst hade väntat det, här skulle han få upplysning om något, som för honom var av största vikt. Här skulle Thereses kärlek avslöjas för honom. Orolig och nyfiken satte han sig vid sidan av professorn.

- Jag skildrar denna del av mitt liv, icke allenast- 548 -

för att tillfredsställa er nyfikenhet, utan till en del därför, att jag vill varna er för dylika förbindelser. Min historia skall tala för sig själv.

Jag stod, som man säger i blomman av min ålder. Jag hade slutat mina studier och följande min törst efter oavhängighet, hade jag beslutat, att icke genast inträda i statens tjänst, utan leva en tid fritt och självständigt. Jag »saknade väl medel, men icke kraft, och kraften skaffade mig medel. Jag hade goda bekantskaper och mina kunskaper satte mig i beröring med lärda tidskrifter; jag skrev även historia, konst- och litteratur och fann uti denna sysselsättning, som tog obetydligt av min tid, ej allenast en tillräcklig, utan även en angenäm källa till existens. Mina behov voro ej stora och jag kunde lätt tillfredsställa dem. Nog av, jag var en lycklig människa. Jag hade tillträde till stadens bästa kretsar. Männen buro aktning för mig, och hos damerna stod jag, som det sades, i gunst. Och jag kan utan att överdriva, säga - att få damer skulle avslagit ett frieri av mig.

Men det föll mig icke in att vilja binda mig vid någon. De äktenskap, som jag ansåg för de lyckligaste, voro ingångna av män vid mognare ålder och deras exempel ville jag följa. Varför också binda mig, då ungkarlslivet erbjöd mig allt det behag och all den retelse jag åstundade. Jag hade ännu aldrig älskat allvarsamt. Alla mina bekantskaper, som hade kunnat leda till ett allvarsammare förhållande, hade gått sönder. Detta ostadiga, flyktiga levnadssätt, behagade mig.

Vid den tiden, det var om våren, vandrade jag omkring med några vänner en kväll i trakten av Branden-burger-porten. Det var en härlig kväll och hundratals familjer passerade förbi oss. Jag var melankoliskt stämd och för första gången kom den tanken över mig, att livet utan kärlek var ett intet och att det skulle- 549 -

vara en härlig njutning att vandra genom den vackra naturen med sin älskade under armen.

En elak skickelse, eller ödet, tyckes hava lyssnat på mina tankar. Samma kväll lärde jag känna Thérese. De närmare omständigheterna härmed vill jag ej trötta er med. Nog av, jag trodde mig hava funnit vad jag sökte.

Thérese var dotter till en fru, vars man för länge sedan rest utomlands och som därför betraktade sig som änka. Hennes äldste son bodde ej hos henne, jag såg honom aldrig. Han lär hava varit en vild fördärvad sälle. Hon hade, för att försörja sig, öppnat ett litet konditori, och fann därvid sin torftiga utkomst. Hon var en äkta berlinska, icke precis obildad, men ej heller fin, mycket begiven på nöjen och en viss yttre elegans, men beräknande och till och med klok.

Hos Thérese funnos moderns egenskaper, endast förädlade, som det syntes mig. Hon var då blott sjutton år, ej vacker, men lockande och behaglig. Det låg något av den rörlighet och livlighet hos henne, som man tillskriver pariserdamerna. Hon syntes mig särdeles ägnad för ett flyktigt förhållande, sådant jag då önskade. Det kunde aldrig falla mig in, att vilja göra henne till lekboll för mina begär. Jag ville roa mig själv och henne, och var fullkomligt övertygad, att hon icke skulle gräma sig särdeles mycket ifall jag övergav henne.

Att hon fortfarande skulle kunna fängsla mig, tänkte väl knappast någon av mina vänner, som såg henne. Till och med vid hennes yttre var mycket att anmärka och hennes själsbildning var fullkomligt försummad. Likväl hade jag aldrig en minut tråkigt i hennes sällskap. Hon hade ett eget sätt, att alltid framkalla gyckel och munterhet. Jag var nöjd, då hon skrattade och pladdrade.

Snart insåg jag, att jag fullkomligt hade vunnit hen-- 550 -

nes hjärta, och det var i dubbelt avseende en triumf för mig. Ty då det stod en var fritt att besöka moderns konditori, och då Thérese var vacker tillräckligt, för att locka unga herrar dit - varpå modern väl även hade räknat - så hade jag icke få rivaler. Dessutom ville jag bliva älskad för min egen personlighets skull. I alla andra sällskaper som jag besökte, var det mera mitt rykte som en utmärkt bildad man, mina kunskaper, som förskaffade mig damernas gunst. Hos Thérese kom detta ej i fråga. Hon brydde sig föga om mitt snille, mina kunskaper. Jag själv, mitt väsende behagade henne, och det var detta, som gav mina bemödanden efter hennes gunst en egen retelse.

Även i andra avseenden hade jag bedragit mig. Thérese var för ung, för att beräkna, och för litet sentimental för att tänka på en evig lycka. Vi talade aldrig om kärlek, aldrig om giftermål; men vi träffades dagligen och roade oss. Våra nöjen voro de oskyldigaste i världen. Just i det förtroende hon visade mig, låg för mig den starkaste uppmaning, att icke missbruka det. Vi gingo tillsammans på baler, vi spelade och sjöngo tillsammans, vi gjorde lustresor antingen i sällskap med modren eller andra familjer. Ack, don Lotario, det var en skön och lycklig tid. Jag ångrar icke att hava njutit den, till och med för alla de lidanden och smärtors skull, vilka sedan följde därefter.

Sålunda förflöt ett år. Som jag sade er, ordet kärlek eller giftermål hade aldrig blivit uttalat av oss. Även den kloka beräknande modern hade tigit. Sedan gjorde jag en liten resa, till en del för att pröva huru Thérese och jag skulle kunna fördraga en skilsmässa. Men vi skrevo till varandra och vid min återkomst voro mina första steg till Thérese. Jag visste ej vad jag annars kunnat ta mig till. Det fanns knappast något annat hus jag besökte, än Thereses moders.

Likväl hade förhållandena ändrat sig något. En rik_ 551 -

ung man bemödade sig om att vinna Thereses gunst, och hennes hand. Jag trodde icke riktigt därpå; men friaren menade allvarsamt. Nu begynte min första strid. Först ämnade jag att komma mera sällan, sedan att utebliva. Men detta var mig omöjligt. Thérese blev bekymrad, jag märkte att modern trugade henne att göra ett val. Hon gynnade Thereses sammanträffande med den unge mannen. Jag kom ofta, utan att träffa Thérese, och hörde, att hon var i sällskap, där också friaren befann sig.

Nu inställde sig svartsjukans alla kval, och först då märkte jag, att jag älskade Thérese. Tanken att hon skulle tillhöra en annan man, var mig odräglig. Jag hade aldrig tänkt på giftermål; aldrig hållit det för möjligt ! Jag kämpade en fruktansvärd strid med min rättskänsla, min framtid, min tillvaro - men Thérese segrade! --

Jag blev den förklarade fästmannen. Thérese var lycklig, jag icke mindre. Tror ni, att icke en tagg kvarstannade i mitt hjärta? Med heligaste allvar försatte jag mig, att göra Thérese lycklig, och jag betraktade henne numera med en aktningsvärd återhållsamhet. Hon skulle ju en gång bliva min hustru!

Men sådan hon var, kunde hon ej förbliva, det insåg jag lika väl som andra. Även diamanten rnåste slipas för att bliva användbar. Och huru ung syntes mig icke Thérese, huru lättlärd! Hon hade väl sina små egensinniga fel, men huru lätt hoppas icke kärleken att övervinna allt! Jag talade öppet med henne. Jag föreställde henne, att hon en gång skulle komma att umgås i sällskaper, som voro främmande för henne, jag målade en framtid för henne. Hon var ense med mig och jag var belåten.

Likväl ville det ej gå, som jag hade hoppats. Var det Thereses skull, eller var det modrens? Jag trodde det senare. Hon hade önskat sig en svärson hurudan- 552 -

som helst, och nu insåg hon, att hon hade för sig en karaktär, som var van att handla efter egna principer och icke efter föreskrifter. Ty, jag tillstår det öppet, att det ligger i mitt sätt att behärska de kretsar jag umgås uti, helst så enkla som denna. Efter de första åtta dagarna insåg modern, att hon skulle förlora allt inflytande över dottern, att jag skulle bliva herre i huset, och detta behagade henne icke. Hon ångrade det bifall hon givit mig, helst hon, såsom en praktiskt beräknande fru, lade särdeles vikt på, att jag var utan någon bestämd tjänstebefattning.

Nu tillstötte även andra småsaker, och aldrig äro småsaker mera avgörande, än uti kärleksaffärer. Först och främst blev Thérese många gånger ledsen vid mina förmaningar, hon lät det elaka ordet falla, att hon kanske ej

var god nog för mig! Då hon visste huru mycket jag älskade henne, så kunde ingen annan än modern hava tillviskat henne dylika tankar, och det förargade mig, att hon rättade sig efter sådana tillviskningar. Till och med vid de små lektioner, som jag gav henne och på vilka jag tänker tillbaka med vemodig förtjusning - ty vad kan väl vara vackrare, än att den älskande meddelar sin själ till den älskade, och sålunda även i andligt avseende, drager henne till sig - till och med vid dessa visade hon otålighet och lät förstå, att någon annan skulle icke hava fordrat detta. Även i detta avseende talade modern, att jag ville vänja Thérese vid den största enkelhet i allt. Ty modern älskade grannlåt, yttre glans, konserter, spektakel och sällskaper.

Även i andra avseenden stridde jag mot mitt öde. Lyckan, hittills så huld emot mig, tycktes överge mig. Kanske jag ej nu levde med i världen tillräckligt för att bliva observerad av densamma. Och likväl måste jag nu på allvar tänka på medel att skaffa mig en sådan existens. Mina .bemödanden strandade. Men var Thérese den kvinna, vilken lätt kunde fördraga de- 553 -

försakelser, som hustrun till en lärd ofta måste underkasta sig?

Vid dessa bemödanden måste jag stundom besöka andra sällskaper, återknyta gamla bekantskaper. Jag måste försöka att draga nytta av mina forna bekantskaper. Jag kom många dagar och aftnar icke till Thérese. Detta syntes henne vara orätt. Hon hade varit van att se mig dagligen. Hon frågade, om det framdeles, då vi bleve man och hustru, skulle bliva på samma sätt? Ånyo talade modern ur henne, det visste jag, och Thérese erkände det. Hon bad mig till och med att icke underrätta modren om mina besök i andra sällskaper. Detta sårade min stolthet, mitt sinne för oberoende. Jag skulle behöva dölja något, bemantla något! och detta för en sådan kvinna? Huru skulle det sluta? Varthän skulle det leda? Min första sömnlösa natt inträffade nu.

Vid samma tid kom en berömd lärd till Berlin, och bodde i en av mina bästa vänners hus. Jag väntade mig mycket av umgänget med denne lärde, och ville icke försumma tillfället att förvärva hans vänskap. Jag var således dagligen i detta hus, jag var i sällskap med de snillrikaste män, de älskvärdaste fruntimmer, och jag kan påstå, att jag oaktat min ungdom, icke var den sämste i dessa sällskaper. Men tro icke, don Lotario, att jag befann mig väl där. Mitt i denna glans längtade jag efter Thérese, och jag betraktade min närvaro där endast såsom en skyldighet. Ännu sent på kvällen skyndade jag till henne för att uppfånga ett ord, eller en blick från henne. Men dessa ord voro icke ljuva, dessa blickar icke vänliga. Thérese fann sig förnärmad av mina allt sällsyntare besök. Modren tycktes verka i hemlighet, och Thérese, tyvärr, lyssnade till henne. Hon tycktes vilja dressera mig, att forma mig efter modrens önskan, som ville göra av mig en häst, vilken lugnt går i selen för att skaffa bröd åt hen-
- 554 -

nes dotter. Jag anade det och mitt hjärta mörknade.

Vad skall jag vidare säga om alla andra svårigheter, don Lotario ? om den köld, varmed mina anhöriga och vänner emottogo underrättelsen om mitt val - ty de tycktes hava trott att jag minst skulle gift mig med en prinsessa, om den förargelse jag kände mot mig själv - ty jag kunde icke arbeta mer; jag försäkrar er, att jag på hela månader icke skrev en rad! Vidare de dystra tankar, som bestormade mitt hjärta. Ty jag älskade Thérese lika passionerat som förut.

Jag tvingade mig till en lugn överläggning. Mina vänner trodde, att jag skulle göra mig olycklig genom en sådan förbindelse men de misstogo sig. Jag skulle alltid varit lycklig med en hustru, som jag älskade och som förstod mig. Men dagligen såg jag alltså tydligare, att jag skulle göra Thérese olycklig. Mitt framtida öde måste föra mig i sällskaper, varest Thérese skulle känna sig generad, om hon förblev sådan hon nu var. Skulle jag stanna hemma och anses som död för världen? Skulle jag gå bort ensam och låta henne stanna hemma som en hushållerska? Därtill var hon mig för kär, för detta ändamål skulle hon icke offra sig åt mig. Jag betänkte att det var frågan om två människors lycka, jag betänkte, att Thérese kanske en gång skulle tacka mig för att jag icke infört henne i ett liv, som icke kunde erbjuda henne någon retelse, att hon en gång skulle bliva lyckligare med en man på samma höjd av bildning som hon själv, i stället för mig, som endast hade ledsnad, oro och försakelser att erbjuda.

Ack, don Lotario, mina ord äro nu lugna, mina tankar rediga. Men huru blev jag icke då och huru har jag icke

sedan lidit! Ty glöm icke att min kärlek till Thérese var densamma. För den trötte kurtisören eller den råe tölpen skulle det varit lätt att bryta en sådan förbindelse. Men,mig tvingade endast nödvändigheten, endast den klara insikten att Thérese aldrig- 555 -

kunde bliva lycklig med mig. Olyckliga kvinnostolthet och egensinne! Den retar och fängslar oss först, för att sedan göra oss så mycket olyckligare. Ty en verklig manlig natur erkänner ingen annan dygd hos kvinnorna, än kärleken och tillgivenheten.

En småsak vållade emellertid en brytning och gjorde tydligt för mig, att jag ej tagit fel. Jag kom en kväll sent. Jag hörde munterhet. Thérese hade besök av en väninna. Då hon gick tackade henne modren, som sade att det var länge sedan hennes dotter upplevat någon glad afton! Blodet kokte i mina ådror. Mitt beslut var fattat. Ett så lättsinnigt ytligt nöje kunde jag ej erbjuda min maka i längden. Jag återgav henne därför mitt löfte.

Mitt samvete var lugnt, icke mitt hjärta. Don Lotario, jag visste, att Thérese älskade mig, älskade mig så högt, som för detta lilla okonstlade hjärta var möjligt. Åter var världen öppen och fri för mig - men fri som en öken. Jag försökte att förnya gamla bekantskaper. Det lyckades mig icke. Jag gick i familjekretsar, men jag hade tråkigt, över allt saknade jag hennes leende. Det är smärtsamt att genom världens tvång, genom slumpen bliva skild från sin älskade. Men den olyckligaste kärlek är den som man finner icke kan leda till lycka, ehuru den är besvarad!

Alltför väl insåg jag att jag måste lämna Berlin. Det erbjöds mig ett tillfälle. Regeringen önskade sända en lärd i vetenskapliga ämnen till Ostindien. Jag ägde visserligen icke kapacitet tillräckligt för en sådan förrättning, men genom inflytande kos missionen fick jag den. Jag avreste till Ostindien, tusentals mil bort. Vem vet huru snart jag icke annars kommit igen för att störta mig i samma eld, som hotade att förtära mig! -

Professorn tystnade. Hans min var lugn, endast hans röst förrådde hjärtats rörelse. Även don Lotario stirrade tigande mot golvet.- 556 -

- Sedan dess har jag först i går afton återsett Thérese, fortfor professorn därpå. Då jag återkom från min resa var hennes moder död, och jag hörde att greve Arenberg åtagit sig den föräldralösa. Greven var då på sina egendomar i landsorten och därför kom det sig, att jag ej mera återsåg Thérese. Strax därpå lärde jag känna min nuvarande hustru. Nåväl, ni känner henne. På det min tillvaro icke skulle bliva så ensam och tröstlös, så måste jag fästa mitt hjärta vid någon, och jag har aldrig ångrat mig. Marie är en kvinna som kunde göra vilken dödlig som helst lycklig. Jag är nöjd och belåten. Endast ett felar mig ännu och därtill kunde ni kanske hjälpa mig. Jag behöver veta om Thérese även är lugn, om hon har glömt mig. Jag hoppas, jag önskar det, och jag tror att så är! Nå, låtom oss nu tala om andra ämnen! - tillade han sedan. Ni ser det är en enkel historia. Men ett stycke av mitt hjärta har därvid gått förlorat.

Han ledde därefter samtalet åt andra håll, men don Lotario var en tankspridd åhörare. Han tackade professorn för det förtroende han visat honom, lovade honom att utforska Thérese och rekommenderade sig för att gå hem.

För honom var det en vida viktigare fråga, en fråga på liv och död, att veta om Thérese ännu älskade professorn. Han trodde det. Han själv älskade och ärade denne man. Huru skulle. Thérese kunnat glömma honom?

37. THERESES BERÄTTELSE.

Hela dagen var don Lotario mycket drömmande och tankfull. Vad professorn berättat honom gav honom mycket att överväga. En egen känsla griper varje man, då han hör, att föremålet för hans kärlek redan förut älskat en annan och varit älskad tillbaka. Det - 556 -

- Sedan dess har jag först i går afton återsett Thérese, fortfor professorn därpå. Då jag återkom från min resa var hennes moder död, och jag hörde att greve Arenberg åtagit sig den föräldralösa. Greven var då på sina egendomar i landsorten och därför kom det sig, att jag ej mera återsåg Thérese. Strax därpå lärde jag känna min nuvarande hustru. Nåväl, ni känner henne. På det min tillvaro icke skulle bliva så ensam och tröstlös, så måste jag fästa mitt hjärta vid någon, och jag har aldrig ångrat mig. Marie är en kvinna som kunde göra vilken dödlig

som helst lycklig. Jag är nöjd och belåten. Endast ett felar mig ännu och därtill kunde ni kanske hjälpa mig. Jag behöver veta om Thérese även är lugn, om hon har glömt mig. Jag hoppas, jag önskar det, och jag tror att så är! Nå, låtom oss nu tala om andra ämnen! - tillade han sedan. Ni ser det är en enkel historia. Men ett stycke av mitt hjärta har därvid gått förlorat.

Han ledde därefter samtalet åt andra håll, men don Lotario var en tankspridd åhörare. Han tackade professorn för det förtroende han visat honom, lovade honom att utforska Thérese och rekommenderade sig för att gå hem.

För honom var det en vida viktigare fråga, en fråga på liv och död, att veta om Thérese ännu älskade professorn. Han trodde det. Han själv älskade och ärade denne man. Huru skulle. Thérese kunnat glömma honom?

37. THERESES BERÄTTELSE.

Hela dagen var don Lotario mycket drömmande och tankfull. Vad professorn berättat honom gav honom mycket att överväga. En egen känsla griper varje man, då han hör, att föremålet för hans kärlek redan förut älskat en annan och varit älskad tillbaka. Det

gives till och med många, som endast vilja skänka sin kärlek åt ett alldeles jungfruligt hjärta, där ett sådant övervägande äger rum, kan kärleken icke vara stark, ty passionen Överväger icke. Don Lotario visste ju även att Thérese älskat förut, och nu sedan han erfarit vem föremålet för hans kärlek varit, kunde han omöjligt förarga sig däröver. Huvudfrågan blev alltid: älskar Thérese professorn ännu? Kan hon ännu älska sin ungdoms vän, som under sådana egna förhållanden skilt sig från henne? Kan hon i det hela hava så förändrat sig, utan att hennes hjärta blivit förändrat?

För honom var det av vikt, att bliva klar med denna angelägenhet. Hans hjärta sade honom, att han ännu älskade Thérese med samma kärleksglöd; och samma brännande smärta som förr bemäktigade sig honom, genomfor nu hans hjärta, då han tänkte på att Thérese hade rest ifrån Paris medan hon erfarit och ville undvika hans kärlek. Dock hade han hittills icke trott, att ännu någon annan kunde ha plats i hennes hjärta. Han hade ansett hennes likgiltighet för köld. Erfor han nu att Thérese ännu älskade profesorn, så var varje förhoppning förbi för honom, och då hade han att se sig om efter någon plats på jorden, där han kunde glömma sin kärlek. Men kunde Thérese fortfarande älska en man, som övergivit henne och varit i flera år gift? Huru mycket hade hon icke förändrat sig! Hon var nu ej på långt när samma flicka som professorn beskrivit för honom. Skulle hon då i alla avseenden blivit en annan utan att på flere år kunna glömma denne Paul Wedell?

Nu, då don Lotario kände Thereses historia fann han sig lugn nog att återse henne. Han ville icke gå till henne såsom en passionerad älskare, utan som en lugn, uppmärksam betraktare.

Eftersom han ej hade reda på var Arenbergs bostad var belägen, så gick han till en vän, som noga hade

reda på preussiska aristokratien och dess förhållanden, samt bad honom om underrättelser. Greve Arenberg tillhörde en gammal familj, vars enda ättling han var. Man hade i hans ungdom uppfostrat honom ganska strängt och bestämt honom för militärståndet, vartill greven likväl, med sitt milda lynne, ej hade någon böjelse. Han hade därför råkat i mycket trakasseri med sin fader, som hotade att göra honom arvlös och höll honom en tid arresterad för att tvinga honom till lydnad. Från denna tid förskrev sig sannolikt den böjelse för fromhet, som karaktäriserade grevens senare levnad. Vid tjugufem år blev han ägare till en betydlig förmögenhet, ty fadern dog. Men sedan den tiden hade man hört obetydligt om honom. Han tillbragte sitt liv dels på resor i Italien, Ryssland, Frankrike och England, dels på sina gods i Sachsen eller I sin ensamma våning i Berlin. Man påstod att han var stiftare eller åtminstone apostel för en religiös sekt, som bekände sig till egna trossatser, och vilka icke ville finna riktig genklang. Han gav aldrig någon bjudning och man såg honom sällan i sällskaper. Däremot gjorde han mycket gott mot de fattiga, och det sades, att han offrade halva sin förmögenhet till välgörenhet.

Att Thérese befann sig hos greven, tycktes denne herre icke veta, men däremot kunde han uppgiva grevens husnummer, och detta fick don Lotario besked om.

I skymningen - det var vinter och mörknade tidigt - begav sig don Lotario dit. Grevens hus låg vid

Wilhelmsgatan. Don Lotario ringde och dörren sprang genast upp. Han inträdde på en stor gård som var planterad med höga gamla träd. Hade det varit löv på träden, skulle han kunna trott sig kommit in i en trädgård. Men emellan de avlövade träden märkte han, på ett par hundra stegs avstånd, en tvåvåningars byggnad i förra århundradets enkla anspråkslösa stil. Han förmodade att detta var grevens våning.- 559 -

Långsamt passerade han över gården, som var betäckt av ett'lätt snötäcke. Huvudingången som förde till slottet, var rensopad. Allt var här så tyst och hemlighetsfullt. Don Lotario såg icke till någon människa. Även sidobyggnaderna, som sannolikt utgjorde boningar för tjänstefolket samt stall etc., voro stängda och fönstren förhängda, och ingen människa syntes i något fönster. Han betraktade huset. Det var i gott skick, men förrådde intet som kunde tyda på att ägaren älskade yttre prakt.

Don Lotario ringde och en tjänare, som han redan förut sett i Paris visade sig.

- Tar greven emot? frågade don Lotario. Här är mitt kort.

- Don Lotario de Toledo om jag icke bedrar mig, sade den gamle tjänaren med en bugning. Greven hade befallt mig att i dag underrätta mig om er bostad.

- Och fröken Thérese? Är hon att träffa? frågade spanjoren.

- Jag tror hon är hos herr greven, svarade tjänaren. Stig på, don Lotario. Jag skall föra er till herrar-nes rum.

Husets inre var lika enkelt, men dock saknades ej en viss gammaldags elegans, som syntes datera sig från förra århundradet.

Tjänaren anmälde den unge mannen, och en minut senare inträdde han i ett rymligt, ljust och varmt rum. Greven och Thérese sutto vid kaminen. De tycktes hava läst, ty det låg böcker och tidningar på ett bord bredvid dem.

- Välkommen till Berlin! sade greven, framträdande till don Lotario och skakande hans hand. Vi erforo först i dag, att ni var här. Varför har ni icke kommit förr?

Don Lotario hade vid första anblicken av Thérese,- 560 -

som jämte greven upprest sig, blivit blek. Grevens tilltal återgav honom likväl sin fattning.

- Jag ville först själv komma litet i ordning, innan jag tillät mig att oroa andra, sade don Lotario. Det gläder mig att finna er så oförändrad, herr greve. Och även ni fröken, hoppas jag.

- Ja, don Lotario, Gud ske lov, här i min hembygd har jag blivit bättre! sade Thérese avbrytande honom och vänligt räckande honom handen, som don Lotario fattade, icke utan rörelse. Låt mitt första ord bliva en bön om förlåtelse! Vi avreste så hastigt från Paris, att det ej ens blev oss förunnat säga er farväl. Ack, jag vill icke tala därom! Men madame Danglars, min enda väns död, skakade mig så djupt, att själva luften av Paris verkade smärtsamt på mig, jag trodde Paris skulle störta tillsammans över mig. Greve Aren-berg trodde det vara bäst att återvända hem, och jag instämde med honom. Jag har verkligen här återfunnit mitt lugn. Ty denna stad är nu mitt hem, mitt enda och käraste hem.

Don Lotario, som under tiden satt sig vid kaminen bredvid dem båda, observerade med oroligt deltagande Thereses ansikte. Det var helt och hållet detsamma som i Paris. Endast hennes kinder syntes något friskare och hennes ögon klarare. Men detta var möjligen en verkan av elden i kaminen. För övrigt var den unga flickans ansikte fullkomligt lugnt, hennes röst mild, angenäm och välljudande som alltid. Förgäves syntes don Lotario i henne finna den flicka som professorn skildrat. Hon hade blivit en helt annan, så annorlunda, att det föll sig svårt för don Lotario att tro, att hon någonsin levat annat än i denna våning och på detta sätt.

- Ett brev från abbén underrättade mig, att ni hade rest till London, sade greven. Ni hade sagt, att ni skulle stanna där ett fjärdedels år, och därför vän-- 561 -

tade vi er först senare till Berlin. Det tycktes därför som London icke behagat er?

- Nej, mina minnen från London äro dystra, svarade don Lotario. Jag är glad över att hava denna stad bakom mig.

Min avresa hade likväl en annan grund. Livet där skulle ha blivit mig för dyrt. Lord Hope, på vilken mina förmögenhetsförhållanden beror, har nästan till hälften förklarat sig bankrutt.

Greven önskade att få närmare besked därom, och don Lotario meddelade honom sakförhållandena, utan att nämna sina affärer med självmördaresällskapet. Greve Arenberg skakade på huvudet och tycktes icke vilja tro därpå.

- Vad ni berättar sätter mig i förvåning, sade han. Abbén skildrade för mig lord Hope såsom en man, vilken var så rik och hade sin förmögenhet så väl grundad, att han omöjligen kunde bliva fattig. Emellertid, om han tillskrivit er detta, så måste det vara sant. Han är en hedersman.

- Jag tror det, sade spanjoren. Nog av, då jag icke kunde studera nog lugnt och leva nog billigt i London, har jag kommit till Berlin, och jag tillstår att jag är mycket belåten. Intet drager mig bort från mina studier, och min kassa bliver ej för mycket anlitad.

- Ni studerar sannolikt så flitigt, att man knappast vågar hoppas, att få se er oftare? sade greven.

- Tvärtom, ifall det icke misshagar er så kommer jag rätt ofta, svarade den unge mannen. Jag har föreställt mig, att edert hus och professor Wedells skola bliva de enda som jag ämnar besöka - naturligtvis endast om det behagar er.

Don Lotario väntade en fråga efter professorn och hade riktat sin blick på Thérese, då han nämnde hans namn. Men Thereses min blev oförändrad, och någon fråga efter professorn följde icke. Greven tycktes ej hava givit akt på namnet. V. H. I 36- 562 -.

-Jag hoppas ni superar med oss i afton? frågade greven därpå. Men ni får ursäkta mig om jag lämnar er en halv timma ensam med Thérese. Abbén väntar ett skyndsamt svar från mig och jag vill i dag skriva till honom.

- Ifall ej fröken Thérese försmår mitt sällskap! sade don Lotario, som ingenting hellre önskade. Annars sysselsätter jag mig så länge med dessa böcker och tidningar.

- Tvärtom, jag vill fråga er om något, sade Thérese. Jag stannar hos er.

Greven gick. Don Lotario befann sig ensam med Thérese. Ögonblicket, som han både fruktat och efterlängtat, det ögonblick, då han för första gången efter skilsmässan från Paris skulle bliva ensam med Thérese

- var för handen.

- Ni ville fråga mig om något? begynte den unge mannen.

- Ja, och då jag, som ni vet, icke älskar omsvep, och från första ögonblicket av vår äventyrliga bekantskap talar tämligen öppet till er, så vill jag även göra det nu. Endast ett vill jag be er om, öppenhet!

- Jag skall vara öppen. Jag har aldrig lärt mig förställning! sade don Lotario stolt.

- Jag vet och jag tror det, sade Thérese. Nåväl

- jag har redan i går afton sett er.

- I går afton? sade don Lotario. Och jag såg icke er? Var var det?

- Ni tycktes vara för mycket sysselsatt med er vackra granne, sade Thérese gycklande och med största otvungenhet. Jag menar med fru professorskan!

- Ni var således i vinterträdgården ? sade den unge mannen förvånad. Jag märkte er icke där.

- Vi voro i en loge, sade Thérese. Jag såg er tillsammans med professor Wedell. Säg mig uppriktigt, har han talat med er om mig?_ 563 -

--Ja, svarade den unge mannen, som ej hade väntat, att samtalet skulle taga en så egen och för honom viktig vändning - ja, och just i dag.

- Han har väl sagt e^ i vilket förhållande han en gång stått till mig?

- Han har det, svarade don Lotario. Han har sagt mig allt.

- Allt? sade Thérese. I vilka uttryck talade han om mig? men säg sanning!

- I uttryck av den största högaktning, det största deltagande. Han tycktes vara mycket rörd, påminnelsen syntes gripa honom djupt.

- Men ni är övertygad om, att han är lycklig och lever ett lyckligt äktenskap? frågade Thérese.

- Ja, därom är jag övertygad, svarade dön Lotario. Efter allt vad jag, under mitt uppehåll i Berlin, sett - och jag har dagligen varit i professorns hus - måste jag anse hans äktenskap för ett av de lyckligaste som finnes.

- Det gläder mig uppriktigt, sade Thérese.

Don Lotario hade ej vänt blicken ifrån Thérese. Han hade icke kunnat det, icke för något pris. Och oberäknat en lindrig rodnad, som man nog kan förstå, då det är frågan om en uppskakande påminnelse, var hennes ansikte lika lugnt och oförändrat som vanligt.

- Ni sade att professorn sagt er allt, fortfor Thérese sedan. Därigenom har ni även blivit anförtrodd mina hemligheter. Har ni sagt professorn att ni känner mig, att ni skulle återse mig?

- Ja, jag har sagt honom att jag känner er från Paris.

- Väntade han, att ni skulle tala med mig om detta förhållande? frågade hon vidare.

- Ej precis det, men om han väntade det, vet jag ej. Men då ni önskar uppriktighet av mig vill jag även vara det, därför måste jag tillägga ännu en sak.- 564 -

Han bad mig utforska i vad sinnesstämning ni befinner er, om edert hjärta är lugnt.

- Jag trodde det, sade Thérese. Jag känner Paul, jag visste att han skulle vara angelägen att få veta därom. Och därför vill jag även vara uppriktig mot er, och tillåta er, att meddela honom, men ock endast honom, vad jag säger er. Det är därför nödvändigt, att jag även återgår till det förflutna och visar er detta från en annan sida. Vill ni avhöra mig nu, eller skall jag en annan gång -

- Nej, nej, tala! sade don Lotario, nästan glömmande sig.

- För det första vill jag försöka att påminna mig hurudan jag då var, sade Thérese. Det är visserligen svårt, ty jag har blivit helt annorlunda. Jag var då en ung flicka, som fått en helt och hållet ytlig uppfostran, spelade något piano, hade läst mycket litet, älskade grannlåt och var lycklig om herrarne visade mig uppmärksamhet, vilket förövrigt ständigt hände mig, enär alla flickor jag umgicks med voro vida obetydligare än jag, så var jag alltid sällskapets drottning.

Endast i ett avseende var jag före mina kamrater. Min moders yrke satte mig i mycken beröring med herrar; jag var till och med tvungen, att underhålla dem då de besökte oss, och avhöra deras tal. Min moder hade tidigt uppmanat mig till försiktighet, och då jag var begåvad med en god portion självklokhet, så förstod jag alltid att hålla herrarne på avstånd. Ännu hade ingen gjort något intryck på mig, jag kände ännu icke något behov efter kärlek. Jag roade mig så gott jag kunde, sprang till fönstret då militär-musi-ken passerade förbi, skrattade då löjtnanterna eller någon annan ungkarl hälsade på mig, tänkte natt och dag på min toilett, var mycket olycklig när det en dag regnade, då vi ämnade oss ut på promenad.

Ungefär sådan var jag när jag lärde känna Paul.- 565 -

Ni skall finna att med den karaktär jag då hade, kunde han i början icke göra särdeles intryck på mig. Han var allt för olik alla andra unga män som dittills behagat mig. Han var allvarsammare, kallare. Men han saknade icke kännedomen om de sällskapstermer, genom vilka man lättast närmar sig till unga flickor av mitt stånd, och så småningom begynte han att intressera mig. Jag fann att hans uppförande var friare, lättare, finare, förnämare än de andra ynglingarnas, jag såg att alla veko undan då han talade med mig, att de frivilligt rymde fältet för honom.

Och uti hans sällskap låg för mig en egen retelse. Vi talade aldrig med varandra om annat än förhållanden ur det vanliga livet, och ständigt i raljerande ton. Han förstod att avlocka de enklaste ämnen en intressant sida och under det jag skrattade måste jag tänka efter. Hans omdömen överraskade mig genom deras sanning. Han tycktes känna mitt hjärta bättre än jag själv. Och därtill var han en vacker karl. Jag visste att alla mina kamrater avundades mig. Jag visste även, att han kom från de förnämsta sällskaper för att pladdra med mig. Allt detta förenade sig för att snart botttränga varje annan man ur mina tankar. Jag brydde rnig endast om Paul.

I dag, då jag blickar tillbaka på denna tid, kan jag ej själv förstå, vad Paul fann i mig. Men jag såg alltför tydligt, att han icke hade sinne och håg för något annat än mig. Jag såg att han älskade mig uppriktigt, ehuru vi aldrig talade om kärlek. Vi voro dagligen tillsammans. Jag hade ett obegränsat förtroende till honom; jag gjorde vad han sade, jag trodde varje hans ord. Och han var även uppriktig.

Sålunda gick nära ett år. Min moder gjorde mig uppmärksam på, att det ej längre kunde fortfara sålunda; Pauls närvaro bortjagade alla andra friare från oss, och ändå hade han aldrig uttalat någon bestämd

mening. Ja, hans egna anmärkningar över den framtid, som förestod honom, hade även fullkomligt övertygat mig, att det ej var att tänka på någon dylik förbindelse. Jag ansåg det för alldeles omöjligt att Paul någonsin kunde bliva min make. Jag levde endast i njutningen av hans ögonblickliga närvaro.

En dag gjorde han en liten resa. En ung man som jag nog kunde fördraga, ehuru jag kanske icke kunde älska honom, anhöll om min hand. Det föll mig ej in att Paul kunde begära den. Utan att tänka på vad jag gjorde, gav jag honom till hälften mitt löfte och kom sedan ständigt i hans sällskap.

Men då jag såg, huru förfärligt Paul led, tänkte jag för första gången på att han hade mig för kär, för att se mig i en annans armar. Vi kvinnor äro besynnerliga människor, och sådan jag då var, voro de flesta unga flickor. Så länge jag trodde att Paul vilket ögonblick som helst kunde gå ifrån mig, bemödade jag mig att kvarhålla honom. Men då jag såg, att han var oemotståndlig fästad vid mig, visade jag mera köld. Jag sade honom, att våra förhållande måste taga slut. Min framtid berodde därpå. En gång måste jag bestämma mig för någon annan och då kunde det så gärna ske nu.

Av denna anledning anhöll Paul om min hand, och jag blev hans fästmö. Jag var lycklig, så lycklig som någonsin en sjuttonårig fästmö kan vara, då hon är avundad av ett tjog andra flickor. Paul talade då många vackra saker till mig. Han gjorde mig uppmärksam på min tillkommande ställning, bad mig kärleksfullt, nu endast rätta mig efter honom, eftersom han bäst borde förstå, vad jag behövde för framtiden. Jag lovade allt, ty jag promenerade med honom, jag kände hans ljuva röst, jag såg hans lysande ögon, han böjde sig emellanåt över till mig och rövade från mig en kyss - jag lovade allt!

Men till min förskräckelse märkte jag snart, ätt" förhållandena ändå förändrade sig. Min moder talade icke gott om Paul, själv hade jag hellre sett, att han endast roat mig, i stället att försöka bilda mig. Jag gör ingen hemlighet av, att jag var en oförståndig flicka. Paul hade väl sagt mig, att jag kunde vara stolt över att få äga honom. Men jag trodde icke att han talade sanning. Jag älskade i honom endast den yttre människan och den ädla karaktären, icke det höga snillet som emotsåg en glänsande framtid. Jag vill ej heller förneka att jag skänkte min moders ingivelser mera gehör än som varit rätt. Jag retade honom med småsaker. Jag glömde, att jag icke nu mera hade bara en älskare att fängsla, utan ett troget hjärta att bevara. Jag erkänner att det var min egen skuld att han övergav mig. Han kunde ej annat än tvivla på mig.

Ehuru jag då icke insåg detta, så överraskade mig likväl tungt och djupt hans skilsmässa, upplösningen av vårt band. Då betraktade jag kanske denna skilsmässa allt för ytligt. Jag var mycket böjd att tro, det Paul tröttnat vid mig, och jag skämdes för folk. Men jag är fullkomligt säker på, och tillstår det lugnt, att jag snart skulle tröstat mig, ty det felades mig icke nya friare - jag skulle hela mitt liv ansett Paul som en flyktig människa, om icke förhållanden inträtt, som gåvo mitt liv en helt annan riktning.

Min moder dog tämligen hastigt, av grämelse, min äldre broders vistelseort kände jag icke. Jag stod ensam i världen. Jag var i stor fara att gå förlorad, ty brytningen med Paul hade gjort mig förtrolig med den tanken, att

männen äro lättsinniga och falska. Då - om till min lycka eller olycka, vågar jag ännu ej avgöra - lärde greve Arenberg känna mig och tog mig om hand.

Min moder hade varit en av hans vänners ungdoms-- 568 -

kärlek, och därför överflyttade han all sin godhet på mig. Han tog mig till sig och då han märkte, att jag hade vissa talanger, så lät han utbilda dem. Jag fick undervisning av de bästa lärare. Dock detta hör ej hit. Jag vill endast tala om mitt hjärta.

Jag hade då Paul övergav mig, i honom endast sett en trolös älskare, och skulle snart hava tröstat mig med en annan, endast för att visa, det jag ännu kunde älska. Men nu begynte jag efter hand att inse, vem denne Paul varit, som jag hade kunnat äga. Jag hörde honom omtalas. Jag fann huru djupt under honom alla de män, jag lärt känna, stodo, till och med utan avseende på hans älskvärda personlighet. Jag hörde huru man hedrade honom, och i vilka sällskaper han gärna var sedd, och småningom fick jag ett begrepp om vidden av min förlust. Jag fann, att det lysande ^las, som retat mig dåraktiga barn, var en diamant. Och jag hade vårdslöst bortkastat den!

Då, don Lotario, då begynte mina kval! Med upptäckten av hela hans kärlek och hans fulla värde följde även upptäckten av mitt eget oförstånd och mina fel. Jag insåg huru djupt han hade nedsänkt sig till mig, för att åtaga sig det mödosamma arbetet, att höja mig. Jag insåg vilket offer han hade velat bringa mig. Endast ett förstod jag icke, huru han då kunnat älska mig.

Och det förstår jag till och med icke ännu - jag säger det, ty min bekännelse skall, den dag som i dag är, vara uppriktig! Då ansåg jag kärleken som något rent ytligt, för ett ömsesidigt personligt tycke, och jag fann det naturligt, att Paul älskade mig. Men nu då mina tankar om kärleken äro helt andra, då jag fordrar mera av mannen, än en framstående personlighet - nu är det en gåta för mig, att Paul, som redan då stod så högt, kunde skänka sitt hjärta till mig, den_ 569 -

barnsliga flickan. Han hade bort veta, att jag ej förstod att uppskatta det.

Ni skall själv, don Lotario, kunna föreställa er vad jag då led. Från denna tid härstammar min sjukdom. Jag överlämnade mig med vild glädje åt minnets alla kval och smärtor. Paul stod framför mig i hela sin fullkomlighet, jag sade mig själv dagligen, huru omätligt stor min lycka kunde varit, om jag då hade förstått den, såsom jag nu förstår den. Jag famlade efter skuggor, jag inbillade mig det omöjliga. Själva greven, min trogne beskyddare, var jag obetydligt tacksam. Hade jag icke lärt känna honom och hade icke hans bemödanden fört mig på en punkt, där jag lärt känna Pauls hela värde, så hade min smärta icke varit så förfärlig. Den enkla borgarflickan hade snart glömt sin förlorade älskare; men den fulländade kvinnan kunde ej fördraga förlusten av en så präktig man!

Min smärtas häftighet lindrade sig med tiden. Men det föreföll mig som om mitt hjärta var krossat. Den minsta påminnelse, den ringaste tillfällighet som återkallade Pauls person i mitt minne, försatte mig i ett tillstånd av passionerad sjuklig upphetsning, i detta krampaktiga sjukdomsfall, som ni en gång var vittne till i Paris. Det var mig omöjligt att tänka på en annan karl eller endast att jämföra någon med honom. Jag trodde mig hava bortslarvat hela mitt livs lycka och detta endast genom mitt eget förvållande. Det var detta som gjorde mig så sjuk!

Huru mycken möda gjorde ej greve Arenberg sig, för att bringa mig på andra tankar. Han förde de vackraste, snillrikaste unga karlar till mig. Han visade mig främmande och vackra länder. Men till slut insåg han, att detta endast upprörde mig, och att det var bäst, att lämna mig helt ensam med min smärta och avvakta verkan av den läkande tiden. Jag själv hoppades ej längre någon lycka av livet. Jag trodde be-- 570 -

stämt, att jag för alltid förlorat förmågan att älska. Och vad retelse hade livet för mig med sådana utsikter. Vad ändamål har en kvinnas tillvaro i världen, om hon icke kan älska?

Men jag gick för långt i min smärta och med min återvändande hälsa begynte jag även att hoppas, att tyngden av detta minne småningom skulle vika från mitt hjärta. Med detta hopp blev jag gladare och mera deltagande. Icke,

för att någon man fängslade mig, eller avlockade mig deltagande. Men jag betraktade männen likväl ej mera med motvilja, vilket jag hade gjort så länge jag tänkte på Paul. Nog av, don Lotario, jag tror mig hava fullkomligt övervunnit denna lidelse. Jag såg professorn i går, och jag var lugn. Även han har förändrat sig mycket. Kanske skulle jag kunnat älska honom ånyo, om vi i början hade sammanträffat med varandra. Men nu låter en sådan böjelse icke tänka sig, och då åratal sedan dess för-flutit, samt mina pretentioner blivit helt annorlunda, så skulle kanske en förnyad bekantskap med honom ej på mig utöva den ringaste verkan.

Säg honom därför att jag är lugn, mycket lugn, att jag efter många strider äntligen kommit därhän, att jag med klar blick skådar in i världen, och att jag vunnit hoppet, att åter kunna älska. Säg honom, att jag förlåter honom att han övergav mig, och att jag inser, att det ej kunnat bliva annorlunda. Måtte även han förlåta mig! ty jag vet, att han älskar sin hustru lika häftigt, som mig den tiden. Men jag, för min del, tror, att jag skulle kunna älska en man häftigare och djupare än jag då älskade Paul, ty nu först har begreppet om kärlek och människohjärtat utvecklat sig hos mig. Säg Paul att jag mera beklagar honom än mig själv, ty han gav mig då hela sitt hjärta och jag endast en del, en obetydlig del, som jag trodde det- 571 -

vara det hela. Ännu kan jag således skänka en man mitt hjärta i sin helhet.

Låt nu vårt samtal över detta ämne vara avslutat. Av det lugn med vilket jag talar, ser ni bäst, att jag sagt er sanningen. Pauls kärlek bildade hittills den mest glänsande och bedrövligaste period av mitt liv. Men snart skall den ej vara för mig annat än en fallande stjärna.

Hon tystnade. Don Lotario, som med en feberaktig uppmärksamhet och återhållen andedräkt, avhört henne, satt tigande med sänkt huvud. Han hade tydligt förstått allt, vad Thérese sagt honom, han förstod fullkomligt vad som försiggått i hennes hjärta. Men var det väl möjligt, att Thérese nu kunde älska en annan? Eller narrade hon sig själv i detta avseende? Eller vem kunde den man vara, som undanträngde en Paul Wedell ur hennes hjärta? Var det han - don Lotario? Eller - var det någon annan?

38. RATOUR.

Nu inträdde greven. Hans klara ögon mönstrade flyktigt de båda unga, som ännu sutto tankfulla och stirrade i kaminelden.

- Jag har varit länge borta, sade han. Men mitt brev är slutat, och abbén skall bliva glad, att don Lotario återfunnit oss. Apropo, kära Thérese, vi få i kväll flera främmande. Monsieur de Ratour har låtit säga mig, att han kommer till oss på té, och att ma-dame Morrel kanske skall åtfölja honom,

- Det första är mig angenämt, det senare ännu angenämare, sade Thérese. Detta skulle häntyda på, att madame Morrel befunno sig bättre.

- Ratour har spått, att hennes lidande snart skall inträda i det stadium, som man kallar sorg» sade greven - 571 -

vara det hela. Ännu kan jag således skänka en man mitt hjärta i sin helhet.

Låt nu vårt samtal över detta ämne vara avslutat. Av det lugn med vilket jag talar, ser ni bäst, att jag sagt er sanningen. Pauls kärlek bildade hittills den mest glänsande och bedrövligaste period av mitt liv. Men snart skall den ej vara för mig annat än en fallande stjärna.

Hon tystnade. Don Lotario, som med en feberaktig uppmärksamhet och återhållen andedräkt, avhört henne, satt tigande med sänkt huvud. Han hade tydligt förstått allt, vad Thérese sagt honom, han förstod fullkomligt vad som försiggått i hennes hjärta. Men var det väl möjligt, att Thérese nu kunde älska en annan? Eller narrade hon sig själv i detta avseende? Eller vem kunde den man vara, som undanträngde en Paul Wedell ur hennes hjärta? Var det han - don Lotario? Eller - var det någon annan?

38. RATOUR.

Nu inträdde greven. Hans klara ögon mönstrade flyktigt de båda unga, som ännu sutto tankfulla och stirrade i kaminelden.

- Jag har varit länge borta, sade han. Men mitt brev är slutat, och abbén skall bliva glad, att don Lotario återfunnit oss. Apropo, kära Thérese, vi få i kväll flera främmande. Monsieur de Ratour har låtit säga mig, att han kommer till oss på té, och att ma-dame Morrel kanske skall åtfölja honom,

- Det första är mig angenämt, det senare ännu angenämare, sade Thérese. Detta skulle häntyda på, att madame Morrel befunno sig bättre.

- Ratour har spått, att hennes lidande snart skall inträda i det stadium, som man kallar sorg» sade greven- 572 -

och jag önskar den goda frun detta av hela mitt hjärta. Känner ni händelsevis herr de Ratour från Paris, don Lotario?

- Nej, svarade den unge mannen. Jag har aldrig sammanträffat med någon av detta namn.

- Visserligen, de Ratour var då en fånge, sade greven. Nåväl, ni skall lära kanna en intressant personlighet. Herr de Ratour är läkare, men därjämte en religiös man, och dessutom, vilket vill säga mycket, en världsman. Han hade olyckan, att bliva invecklad i den bonapartistiska processen vid Boulogner-attentatet. Men det lyckades honom att fly, och en egen mission förde honom till Berlin, sedan han en tid uppehållit sig förborgad i Paris.

Därpå berättade greven för don Lotario, Morrels historia och hans makas, sådan vi redan hava sett den av Valentines brev. Don Lotario avhörde berättelsen med uppmärksamhet. Den olyckliga fruns öde intresserade honom.

- Vi vänta dagligen madame Morrels svåger, herr Herbault, sade greven. En farlig sjukdom hos hans fru, följden av en svår barnsäng, kvarhåller honom i Paris. Med undantag av några enstaka fall - greven blickade härvid flyktigt på Thérese - har jag aldrig sett någon sannare eller djupare sorg än hos denna fru för sin make. Herr de Ratour förstår säkert, i sin dubbla egenskap av läkare och tänkare, att bota ett själslidande. Men alla hans bemödanden hava dock varit fruktlösa.

- Det är den älskvärdaste fru, jag någonsin lärt känna, sade Thérese till don Lotario. Och hennes sorg för sin man, kan man lättast förstå, då man vet på vad sätt hon blivit förenad med honom. Detta är en äventyrlig och nästan otrolig historia.

Hon berättade nu i korthet, vad hon erfarit av madame Morrel om hennes kärlek till Max och förening- 573 -

med honom genom greven av Montecristo. Don Lotario skakade på huvudet.

- Det låter visst otroligt! sade han. Men vad som mest intresserar mig av denna sak, är en upptäckt, som även rör mig. Några av mina vänner i London trodde, att greven av Montecristo och lord Hope är samma person.

- Det är inte omöjligt, alldeles inte, sade greve Arenberg. Montecristo försvann hastigt och kan väl hava begigvit sig till Kalifornien. Nu, kanske ni får tillfälle att tala med madame Morrel om honom, och veta om deras utseende överensstämmer. Det vore även intressant för mig, att veta det.

En tjänare anmälde nu herr de Ratour och madame Morrels ankomst, och strax efter inträdde båda. Madam Morrel var på det djupaste sorgklädd.

Don Lotario spratt till. Vid första ögonblicket och oaktat den förändring som hans gamla bekantskap från den där natten, undergått, igenkände han samme Rablasy, rymmaren, densamme för vilken han hade velat varna greve Arenberg och som, under de sista, för honom så innehållsrika veckorna, helt och hållet fallit ur hans minne.

Om igenkännandet var ömsesidigt, om herr de Ratour eller Rablasy kände don Lotario, det förmådde han icke urskilja. Ingen blick, ingen min förrådde det. Då han blev presenterad för don Lotario, bugade han sig med största lugn och med en världsmans fullkomligaste artighet.

I sitt väsende var herr de Ratour allmänt förändrad. Det var icke mer den fräcke, oförskämde nattgästen, som genom sin djärvhet sökt imponera på don Lotario - han hade blivit en fin, fulländad världsman. Hans klädsel var fin, utan att vara prålig, hans min uppmärksam hans uppförande artigt. Han hade stort svart skägg och ett friskt

utseende. Don Lotario fann att- 574 -

han var en man obetydligt över trettio år, och i hans stora, livliga, oroliga ögon låg något som väckte intresse, om ock hans anletsdrag voro vardagliga.

For den unge mannen var Valentines ansikte mera fängslande. Han hade aldrig sett något ansikte med sådant uttryck av smärta. Hennes hy ha blivit vit som marmor, hennes ögon voro röda. Men det låg något ovanligt tilldragande och älskvärt i detta uttryck av smärta. Det skulle vara ett stenhjärta, som ej blev rört av dessa anletsdrag.

Teet serverades i rummet bredvid. Samtalet rörde sig kring allmänna ämnen, men underhölls endast av greven, Thérese och de Ratour. Don Lotario tänkte på Thereses berättelse och Valentine Morrel satt tigande med nedslagna ögon. Thérese förstod likväl att även indraga henne i samtalet. Men den unga fruns svar voro enstaviga och tysta.

- Madame Morrel, sade slutligen greven, don Lotario är bekant med greven av Montecristo.

Detta namn tycktes väcka den unga frun ur hennes dvala.

- Ack! sade hon deltagande, känner ni denne utomordentlige man?

- Jag tror mig känna honom, svarade don Lotario, och anförde de skäl, som berättigade honom till denna förmodan.

Madame Morrel var genast övertygad om, att lord Hope och Montecristo var densamme. Hon frågade efter Haydée. Lotario hade tyvärr aldrig sett henne.

Endast en sak kan jag icke förstå, sade madame Morrel skakande på huvudet. Greven anmodade min man att sluta sig till Ludv. Napoleons sak, och med sitt allt beräknande förutseende måste han anse möjligt, att Max kunde bliva fången. Jag kan ej förstå, att han ej gjort något för min man, utan i stället låtit honom dö.- 575 -

- Kanske befann sig greven själv i förlägenhet, sade don Lotario, och berättade den unga frun vad lorden skrivit till honom om växeln.

- Det vore möjligt! sade Valentine under det hon bemödade sig att tillbakahålla sina tårar. Men allt vad Max berättade mig om honom, bevisade en så stor rikedom, att det låter som en saga, då man talar om en bankrutt av honom.

- Likväl måste det vara sålunda, sade greve Aren-berg, och som don Lotario ganska riktigt har anmärkt, har lord Hopes egna bekymmersamma omständigheter förhindrat honom att vaka över er olycklige mans öde. Men jag skall bemöda mig om att få närmare reda därpå.

- Känner ni grevens adress? frågade Valentine. Jag måste skriva till honom.

- Jag känner den icke noga, men abbé Laguidais känner den, svarade han. Abbén kan fortskaffa edert brev. Visserligen - kommer det, tyvärr, för sent!

En plågsam tystnad inträdde. Don Lotario ville avbryta den.

- Ni är läkare, herr de Ratour, sade han till fransmannen. Vilka sjukdomar har ni företrädesvis sysselsatt er med? Eller är ni kanske inte praktikus?

- Jag är en av de läkare, som hava minsta tillfälle att använda sin praktik, svarade de Ratour med ett artigt leende. Jag har företrädesvis sysselsatt mig med själssjukdomar.

-. Således med vansinne och melankoli? frågade don Lotario.

- Mindre med vansinne, svarade de Ratour, mera med den senare. Mitt huvudstudium ifrån början var att utforska, om icke hjärtats och själens sjukdomar kunde botas eller åtminstone lindras genom användandet av medicinska medel.

- I allmänhet hava läkarna hittills varit av andra--576 -

åsikter, sade don Lotario. De tro, att man bör uppmuntra själen för att läka kroppen.

- Då detta låter sig göra, så är det visserligen den enklaste utvägen, svarade herr de Ratour. Men ofta bliver det alldeles omöjligt.

- Nå, kanske jag en gång kommer att göra anspråk på er konst! sade don Lotario med ett sarkastiskt leende. Har ni redan lyckats i någon kur?

- Jag skulle tro, utan att skryta, att fröken Thérese genom min åtgärd blivit en smula bättre, sade de Ratour med en sidoblick på Thérese, vilken förblev alldeles likgiltig. Mindre lycklig har jag varit hos madame Morrel. Hon till och med försmår medikamenterna som jag vill giva henne.

- Ni gör er onödigt besvär, sade madame Morrel bestämt. Intet kan lindra mitt bekymmer.

- Även homöopaterna tro sig kunna lindra sorg, smärta och glädje med läkemedel, sade greve Aren-berg, i avsikt att leda samtalet åt ett annat håll. Och beträffande Thérese, har hon också blivit muntrare, sedan vi fingo nöjet att bliva bekanta med herr de Ratour.

Don Lotario erfor vid dessa ord en oangenäm och stickande smärta i sitt hjärta.

- Jag vet verkligen icke, om herr de Ratours medi-kamenter hulpit mig, sade Thérese skrattande. Kanske andra orsaker som lågo i min själ, hava bidragit att göra mig gladare.

Ånyo kastade de Ratour samma sidoblick på Thérese. Don Lotario märkte den ej. Han stirrade på bordet. Thereses ord hade verkat ännu smärtsammare på honom.

De Ratour utbredde sig nu i en vidlyftig skildring av de olika yttringar, som bekymret medförde hos folk av olika temperament - en skildring, som endast intresserade don Lotario i så fall, att den tycktes visa- 577 -

verkliga egenskaper i psykiatrien hos de Ratour. Var hade en tjuv, en rövare - och detta hade denne Rablasy varit - erhållit dessa kunskaper?

Thérese sysselsatte sig företrädesvis med madame Morrel, och under det greven fortsatte samtalet med herr de Ratour, lutade don Lotario sig över ett större vackert gravyrverk samt överlämnade sig åt sina tankar. Skulle han meddela greven vem denne de Ratour var? Vänskapen fordrade detta. Åtminstone borde greve Arenberg varnas. Men vad hade de Ratours ord betytt? Var det hans medikamenter som botat Thérese? Eller *- var de Ratour den man, till vilken Thereses hjärta åter givit en del av sin forna munterhet?

Denna sista tanke var den unge mannen outhärdlig. Han betraktade de Ratour icke med en svartsjuk älskares ögon, utan alldeles opartiskt. Skulle det vara denne man, som gjorde intryck på ett hjärta som professorn en gång älskat? Honom, professorn, hade don Lotario ansett värdig att vara hans rival. För honom skulle Lotario - om ock med tungt hjärta - givit vika. Men en de Ratour, en människa som knappast höjde sig över det alldagliga? Omöjligt!

Han blev störd i sina tankar, ty madame Morrel reste sig för att taga avsked och de Ratour åtföljde henne. Don Lotario måste även rekommendera sig, men lovade att återkomma ofta, om möjligt dagligen.

- Jag hoppas vi skola träffas ej allenast här! sade de Ratour artigt, då han tog avsked av Lotario. Vill ni inte hedra mig med edert besök - här är mitt kort.

Don Lotario måste besvara artigheten och gav fransmannen även sitt kort, på vilket även hans adress stod utsatt. Därpå skilj des de.

Spanjoren gick långsamt hem och ämnade endast omkläda sig, för att sedan promenera genom gatorna.

Men knappast hunnen hem, anmälde betjänten en herre, som önskade tala vid honom och avlämnat sitt V. H. I 37- 578 -

kort. Don Lotario läste namnet de Ratour. Fransmannen kom således redan nu för att få tala med honom. Strax därefter inträdde herr de Ratour helt ogenerat - ty han hade ej ens avvaktat don Lotarios svar och tillåtelse - men dock ganska hövligt

- Ursäkta mig, don Lotario, sade han, att jag stör er, men jag var angelägen om ett kort samtal med er. Vill ni skänka mig det?

- Mycket gärna, sade den unge mannen kallt. Men vad är föremålet för detta samtal?

- Vår förra bekanskap, svarade de Ratour frimodigt.

- Ursäkta, sade don Lotario, som ville pröva sin man något - jag kan icke påminna mig att hava sett er på något annat ställe, än i dag hos greve Arenberg.

- Jag vet icke, om jag skall tacka er för denna diskretion, eller om jag skall känna mig förolämpad av denna glömska, sade de Ratour skrattande. Men eder rörelse vid vårt återseende var för tydlig. Jag såg strax att ni kände mig.

- Jag hade således icke misstagit mig? sade don Lotario dystert. Och ändå, det är möjligt! Denne människa som jag trodde mig igenkänna i er, var en tjuv, kanske en mördare.

- Som ni behagar! sade de Ratour. Men jag är i själva verket denne Etienne Rablasy.

- Vad? sade don Lotario med låtsad förvåning. Och ni är - djärv nog, att våga er i sällskap med en så aktningsvärd man som greven?

- Som ni ser! svarade Rablasy kallblodigt. Dock ser ni, huru jag har skyndat mig, att giva er förklaring över det som ni verkligen kan finna sällsamt. Är ni nöjd att avhöra mig en minut?

- Till och med tio minuter, sade don Lotario med köld. Ty jag är nyfiken att höra huru en så onaturlig sak låter förklara sig på naturligt vis.- Jag vill tillfredsställa er nyfikenhet, sade de Ratour. Att jag är öppen och oförskämd, vet ni redan från den där morgonen, då jag nämnde for er mitt namn. Men jag hade då endast antagit en mask, jag hade föreställt mig, emedan det var mig oundgängligen nödvändigt. Jag vill därför meddela er en kort berättelse om min levnad.

Mina föräldrar voro välmående folk i Provence. Min uppfostran var god och min fader bestämde mig för läkareyrket. Jag begav mig till Paris och begynte där mina studier. Härigenom har ni även förklaring över mina kunskaper i detta fall. Jag var likväl en lättsinnig galgfågel, och som Paris blev en dyr vistelseort, så att efter mina föräldrars död, min förmögenhet var förstörd på ett år, visste jag ej vad jag skulle leva utav. Jag förskräcktes för att behöva dra mig fram på den enkla och tarvliga väg, som praktiserande läkare. Vild, djärv och fantasirik, som jag var, ämnade jag begiva mig till Italien, och ansluta mig till rövarna i Abruzerne. Men då föll det mig in, att jag kanske även kunde finna en angenäm sysselsättning i Spanien i don Carlos armé, och jag begav mig till Spanien. En tid deltog jag i striden, men livet var icke så angenämt, som jag hade föreställt mig. Det utgjordes av en lång kedja av försakelser och strapatser. Även anade jag att don Carlos* lyckliga stjärna var i nedgående och då jag skulle straffas för en liten affär i ett nunnekloster, rymde jag jämte de kamrater, som hade deltagit i klosteraffären, samt begav mig till min födelsebygd Provence, för att där, på egen hand föra ett oberoende liv.

Anse mig därför icke som en vanlig tjuv och rövare, don Lotario. Jag behöver icke skildra er detaljerna av min levnad. Att jag är en förbrytare efter lagens allmänna mening, är avgjort. Man hade utan tvivel dömt mig till döden. Men jag tror mig icke ha några simpla förbrytelser på mitt samvete, och vore Frank-- 580 -

rike ett sådant land som Italien, så skulle mitt namn hos folket vara lika populärt som en Fra Diavolos eller en Rinaldos. Jag kan därför icke betrakta mig som ett avskum, vilken behöver avsky umgänget med världen. Naturligtvis måste jag kasta en slöja över det förflutna. Men framtiden skall och får icke vara död för mig. Därför begagnade jag mig av ett gynnande tillfälle, att fly om natten under eldsvådan, och då gjorde jag er bekantskap.

- Förutsatt, att jag vill tro denna romantiska episod av er levnad, sade don Lotario, - huru stämmer den in med det förhållandet varuti ni står till madame Morrel och vill synas hava stått till hennes man?

- Saken förhåller sig så, som jag sagt er, svarade de Ratour. Endast med den skillnad, att jag icke var anklagad för deltagande i Napoleons planer, utan för mina egna felsteg. Jag kommunicerade mig med Morrel, som befann sig i nästa cell. Jag såg honom icke dö. Men före hans död, erhöll jag hans sista uppdrag, ty han ansåg mig som en bonapartist. Jag skulle tro att däruti ej var något ont.

- Icke som det synes, sade don Lotario. Men varför slöt ni er till greven?

- Detta var en tillfällighet, som hade allvarsammare följder än jag tänkte, svarade de Ratour. Jag levde då naturligtvis i största hemlighet i Paris, för att finna ett gynnande tillfälle att komma utrikes. Att ni en gång sett mig hos Tortoni, bevisar ingenting däremot, ty i Paris lever man hemlighetsfullast, då man besöker de största offentliga ställen. Jag antog namnet de Ratour och gjorde bekantskap med en herre, som kände greve Arenberg och införde mig till honom. I början lovade jag mig ganska litet av denna bekantskap. Men senare, då jag hörde att greven ville resa till Berlin, trodde jag mig här kunna få en god praktik, och jag slöt mig närmare till honom. Emellertid kom jag väl icke för^- 581 -

att berätta er detta. Det funnes ingen anledning för er att tiga med mitt föregående liv och vårt sammanträffande. Orsakerna ligga djupare. Värderar ni greve Arenberg? Värderar ni Thérese?

- Ja, svarade don Lotario utan omsvep, jag anser båda för förträffliga människor.

- Då delar ni min åsikt, sade de Ratour. Nå väl! Då jag närmare lärde känna greven och Thérese, blev jag småningom övertygad, att dessa voro just de rätta personerna att icke allenast försäkra mig om en ärofull framtid, utan även försona mig med det enkla borgerliga livet, med samhällslagarna. Jag befann mig så väl i grevens hus, som någonstädes. Jag anade, att om jag fick leva med denna familj och bliva förtrolig med densamma, hela mitt liv skulle taga en annan riktning.

En ganska allvarsam och för mig viktig omständighet tillkom, att ännu mer fängsla mig vid denna familj. Men ni måste lova mig, don Lotario, att i största hemlighet bevara vad jag nu vill säga er.

- Jag kan ej obetingat ge mitt ord, sade don Lotario undvikande - ty allt vad de Ratour hittills sagt honom, lät misstänkt. Jag lovar endast att tiga därmed, så länge icke allvarsamma och trängande omständigheter nödgar mig att bryta min tystnad.

- Gott, jag önskar icke mera, ty dessa omständigheter skola väl knappast inträffa, sade de Ratour. Hör därför på. Jag stod snart på en förtrolig fot med greve Arenberg, som hade mycken förkärlek för läkare, och han meddelade mig, varför fröken Thérese var så sjuklig och retlig. Jag vet ej om ni känner orsakerna. Det är även likgiltigt. Sjukdomen har sin grund i en äldre olycklig kärlek. Men han såg även, att Thérese befann sig på bättringsvägen och att han hoppades hon snart skulle bliva återställd. Då det nu icke finnes för en olycklig kärlek något annat botemedel, än en ny kärlek, och då jag icke kunde märka att Thérese visade-» S82 ~

någon uppmärksamhet mot någon annan karl, då jag dagligen var i hennes sällskap och som det tycktes, gärna var sedd utav henne .- så kom jag så småningom på den tanken, att det var mig hon älskade, och att jag utan min vilja och vetskap hade bidragit mera än någon annan till hennes botande.

Jag sökte, att närmare förvissa mig däröver, och ehuru jag ej kan åberopa några bestämda bevis, någon förklaring av Thérese, så är jag ändå själv säker på, att hon älskar mig. Nu känner ni, huru mycket greven intresserar sig för Thérese. Hon är hans allt i allom. Han älskar henne mera än en verklig dotter, han älskar henne med en nästan religiös fanatism, såsom en av Gud sänd ängel, bestämd att förljuva vägen genom livet för honom. Betänk själv hur hårt greven skulle bliva träffad om ni för honom meddelar mitt föregående liv. Om Thérese vill jag ej tala, hon skulle kanske älska mig ändå, ty jag förtjänar ännu alltid hennes kärlek. Men för grevens fromhet, skulle mitt förflutna vara en svår stötesten och det skulle göra honom gränslöst olycklig, att nödgas skilja mig från Thérese. Behöver jag säga er mera? Vill ni förråda mig för greven?

- Jag skall tänka efter, sade don Lotario tyst och stelt. Men ni -kan ta fel. Kanske Thérese icke älskar er!

- Att hon älskar mig har jag märkt av tusentals småtecken, sade de Ratour. Till och med i afton lät hon några ord falla som styrkte mig i denna tro.Jag kan icke neka till, att ni i varje annat fall skulle uppfylla en plikt, om ni meddelade edra bekanta vad ni vet om mig. Men i detta fall skulle ni stöta dolken i grevens och Thereses hjärta, och det kan ni väl ej ha lust till. Jag har sagt er, att mitt samvete är fritt för sådana förbrytelser, som i mina egna ögon kunna nedsätta mig. Skulle ni vilja hindra mig att bliva en ärlig man? Vill- 583 -

ni göra Thérese olycklig? Vill ni för greven förbittra återstoden av hans liv? Nej, det kan ni inte, det skall ni icke!

- Edra skäl ha något övertygande, sade don Lotario med köld. Likväl måste jag moget överlägga allt. Jag vet dessutom inte om jag obetingat skall våga tro er. I början sade ni mig att ni gjort gervens bekantskap i avsikt att draga fördel av honom till er ärliga uppkomst. Men jag lyssnade en gång mot min vilja på ett samtal som ni hade med en annan herre, då ni kommit från grevens bostad, och ni sade då öppet till ert sällskap, att det var er avsikt att draga fördel av grevens fromhet, för att bedraga honom.

- Sade jag det? sade de Ratour, som efter en hastig förskräckelse åter hämtat sig. Då narrade jag mitt sällskap, som var en plump människa. Kanhända, jag tillstår det, tänkte jag i början av min bekantskap med greven icke så allvarsamt, som nu. Mina tankar buro då något kvar av det förflutna. Men vem kan känna greven, utan att bliva en god människa? Vem kan älska Thérese, utan att avsvärja alla sina fel?

- Således älskar ni Thérese, sade don Lotario. Ni talade ej därom förut.

- Säkert älskar jag Thérese! sade de Ratour. Vem kan icke älska henne? Jag var till och med svartsjuk på er i Paris, ehuru jag aldrig träffade er hos greven och endast hörde omnämnas att en ung man besökte Thérese. Men jag inser, att jag i detta avseende kan tala öppet med er. Ni är ej min rival, annars skulle ni icke så länge varit borta från henne och lämnat fältet fritt åt en annan. Nog av, don Lotario, jag vädjar till er heder, till ert samvete! Skall ni förråda mig, eller vågar jag vara säker, att ni skall tiga?

- Jag skall i morgon, skriftligen, i få ord meddela er det beslut jag i natt kommer att fatta, svarade don Lotario. Till dess kan ni i alla händelser vara säker.- 584 -

- Välan, jag tackar er, sade de Ratour, i det han reste sig. Och då jag förut vet, huru ert beslut skall utfalla - ty ni är en gentleman - så vill jag giva er ett gott och värdigt råd. Jag har i afton hört, att edra förmögenhetsförhållanden blivit något störda. Ett förträffligt tillfälle erbjuder sig, att på ett angenämt sätt förbättra dem. Ni känner nu madame Morrel. Man kan ej tänka sig någon älskvärdare ung änka, och må hennes sorg vara än så stor, skall den ge sig med tiden, så mycket mer, som ni skall göra ert till. Madame Morrel äger, efter min ungefärliga beräkning, en förmögenhet av två millioner francs. Hon är ännu ett av de vackraste fruntimmer och yngre än många ogifta flickor. Jag tar mig därför friheten att meddela er denna undervisning. Ni är en högst intressant ung man, och då Morrel, efter min åsikt icke var någon gud, så torde det bliva lätt nog för er att ersätta honom.

- Jag tackar er, sade don Lotario med ett sarkastiskt leende. Men överlämna åt mig själv, min herre, att utse min hustru. Dessutom kunde ju möjligtvis edra spekulationer på Thérese slå fel, och då skulle det säkert göra er ont, att hava lämnat madame Morrel till en annan. Tänk först på er själv.

- Ni tyckes betvivla min kärlek till Thérese! sade de Ratour stött.

- Alldeles inte, svarade don Lotario, men vem vet. Ännu ett! Jag läste till min förvåning i Paris, att ni icke undkommit, utan ännu befann er i rättvisans händer. Huru har det varit möjligt? Var det en förväxling?

- Sannolikt, svarade de Ratour. Man lärer hava ansett en annan fånge för mig. Visst har den saken sedan blivit utredd. Annars skulle jag hava anmält, att jag kommit undan. Ty det skulle varit bedrövligt för en annan, att ha blivit avrättad i mitt ställe - förutsett, att han icke ändå förtjänt att mista livet. Och nu för-- 585 -

låt mig, att jag stört er så sent. Farväl! Jag väntar i morgon edert brev.

Han ville räcka don Lotario handen, men denne undandrog sig genom en konstlad vändning denna vänskapsbetygelse. De Ratour gick -

- Han älskar Thérese! och hon älskar honom! Store Gud - det kan jag ej fördraga!

Dessa ord de enda kvalfulla ord, som efter de Ratours avsked framträngde över den unge mannens läppar. Därpå tog han sin päls på sig och skyndade ut på den frusna gatan. Det hade begynt att snöa. Utan att bekymra sig därom, genomvandrade don Lotario gatorna flera timmar.

Detta slag hade varit hårdare än alla andra. Alla dessa förfärliga kval, som han vid sin avresa från Paris till London uthärdat, uppfyllde ännu en gång och ännu häftigare hans själ. Det var en lycka för honom, att han redan lärt att uthärda bekymmer. Han skulle annars varit förlorad!

En sak fann han emellertid nödvändig. Han kunde icke förråda de Ratour. Må hans förhållande till Thérese vara vilket som helst. Vågade han göra Thérese olycklig? Hade han rätt därtill? Han betvivlade visserligen de Ratours berättelse. Han ansåg honom ännu alltid för en slug bedragare. Men det var likvä! möjligt, att Thérese älskade honom? Nej, han måste tiga och fördraga att se denna människa i hennes närhet. Han beslöt undvika såväl Thereses som grevens sällskap.

Dödstrött och nedstämd återvände han till sin våning, satte sig vid skrivbordet och skrev till de Ratour endast följande ord:

"Jag skall tiga." -

Då föll hans ögon på det papper som lord Hope givit honom till vägledning. Han hade på senare tiden ofta genomläst det. Det innehöll allmänna levnadsregler, som framgått ur djup erfarenhet, och noga stu-dier av det mänskliga livet - grundsatser som kunde tillämpas vid nästan alla förhållanden. Don Lotario hade till en början obetydligt begagnat sig av dem, då livet framställde sig för honom i en lätt och glänsande dager. Men sedermera, då han blivit invecklad i den strid, som alla stora naturer lia att utkämpa, insåg han, huru enkla och djupa sanningar dessa regler innehöllo, och de hade ofta tröstat honom.

Nu vilade hans blick länge på en av desamma; den lydde:

"Om du tror dig ej kunna fördraga en olycka eller en vedervärdighet, så försök åtminstone att stå emot den. Inser du att dina krafter äro för svaga, eller att olyckan är för stor, så har du alltid tid nog att tåla den!"

- Jag vill försöka det! sade don Lotario med en djup suck och bortlade papperet.

39. MISSTANKEN.

När don Lotario följande morgon vaknade, överlämnade betjänten honom en biljett, som blivit avlämnad en timma tidigare. Utanskriften förrådde, att den härstammade från en kvinnohand. Icke utan en viss inre bävan tänkte den unge mannen på en inbjudning från Thérese. Men han hade bedragit sig. Brevet hade ett annat innehåll. Det lydde:

"Ärade don Lotario!

Fastän jag först sedan i går känner er och väl vet, att jag ej har anspråk på någon vänskapstjänst, så vet jag nog, att ni icke skall neka edert deltagande för olyckan. Besök mig därför i dag mellan kl. tolv och ett. Skulle herr de Ratour träffa er, så ber jag er säga honom att ert besök endast är en hövlighets- dier av det mänskliga livet - grundsatser som kunde tillämpas vid nästan alla förhållanden. Don Lotario hade till en början obetydligt begagnat sig av dem, då livet framställde sig för honom i en lätt och glänsande dager. Men sedermera, då han blivit invecklad i den strid, som alla stora naturer lia att utkämpa, insåg han, huru enkla och djupa sanningar dessa regler innehöllo, och de hade ofta tröstat honom.

Nu vilade hans blick länge på en av desamma; den lydde:

"Om du tror dig ej kunna fördraga en olycka eller en vedervärdighet, så försök åtminstone att stå emot den. Inser

du att dina krafter äro för svaga, eller att olyckan är för stor, så har du alltid tid nog att tåla den!"

- Jag vill försöka det! sade don Lotario med en djup suck och bortlade papperet.

39. MISSTANKEN.

När don Lotario följande morgon vaknade, överlämnade betjänten honom en biljett, som blivit avlämnad en timma tidigare. Utanskriften förrådde, att den härstammade från en kvinnohand. Icke utan en viss inre bävan tänkte den unge mannen på en inbjudning från Thérese. Men han hade bedragit sig. Brevet hade ett annat innehåll. Det lydde:

"Ärade don Lotario!

Fastän jag först sedan i går känner er och väl vet, att jag ej har anspråk på någon vänskapstjänst, så vet jag nog, att ni icke skall neka edert deltagande för olyckan. Besök mig därför i dag mellan kl. tolv och ett. Skulle herr de Ratour träffa er, så ber jag er säga honom att ert besök endast är en hövlighets-_ 587 -

visit. Men herr de Ratour skall, som jag hoppas» vara borta. Jag påräknar bestämt att ni kommer. Ni gör mig en stor tjänst därigenom.

Valentine Morrel".

Don Lotario var överraskad. Men här var ej tid till eftertanke, och eftersom klockan redan var elva, så klädde han sig hastigt och beställde en hyrvagn. Han kunde ej begripa vad madame Morrel ville honom. Han hade till och med förlorat en del av sitt intresse för henne, sedan han fått veta, att hon stod i förbindelse med denne, för honom så förhatlige man. Hennes yttrande rörande de Ratour läto likväl som försiktighetsmått. Skulle madame Morrel även behöva frukta denne de Ratour?

Några minuter därefter var don Lotario vid huset där madame Morrel bodde. En gammal betjänt öppnade för honom och införde honom i Valentines mottagningsrum. Den unga frun tycktes med otålighet ha väntat don Lotarios ankomst. Hon kom emot honom med en min, som förådde en viss uppskakning.

- Ack, min herre, sade hon, jag har hela morgonen ångrat mitt brev. Jag borde avvaktat ett annat tillfälle, för att ställa min bön till er. Men nu är det gjort, och jag kan icke mera än be er om förlåtelse.

Hon talade så uppriktigt och så varmt; tårarna stodo henne i ögonen, så att don Lotario genast lät varje misstanke, som han möjligen kunde haft, vika.

- Edert förtroende hedrar mig, madame! sade han.

- Ja, det är förtroende, som jag vill skänka er! sade madame Morrel. Huru jag kommit på den tanken, att vända mig just till er, det vet jag ej. Kanske medan även ni står i förbindelse med greven av Montecristo, med denne man, som jag ärar över allting. Dock förlåt mig, min herre - de Ratour kan komma varje ögon-- 588 -

blick att besöka mig. Jag måste skynda. Vad tänker ni om herr de Ratour?

Denna fråga var så allvarsamt betonad och madame Morrel tycktes med så spänd uppmärksamhet avvakta don Lotarios svar, att den unge mannen stod villrådig.

- Madame, sade han dröjande, jag känner ju herr de Ratour först sedan i går afton. Således -

- Det är sant, avbröt Valentine, vars hela väsende var ängsligt och hastigt. Men man säger alltid, att första intrycket är avgörande. Varför fattade jag genast förtroende till er? Varför till greve Arenberg och Thérese? Huru var det intryck, som de Ratour gjorde på er?

- Nåväl madame, då ni ställer er fråga på det sättet, sade don Lotario, så måste jag svara er, att herr de Ratour ej är den man, som jag vill anförtro mig åt.

- Alldeles min uppfattning! Detsamma, som jag tänker! sade madame Morrel och betäckte ansiktet med sina händer. Ja, även jag kan icke tro honom, jag vet ej varför. Om jag endast vågade tala med greve Aren-berg om

honom!

- Men varför vågar ni icke det, madame? frågade don Lotario.

- Varför? Ack, han har förstått att sätta sig i sådan gunst hos greven, att jag ej vågar säga något om honom! svarade Valentine. Och vad skulle jag även säga? Jag känner endast ett visst misstroende emot honom.

- Och vari misstror ni honom? frågade don Lotario.

- Ja, varuti? Det är just saken! Jag kan ej tro, att min man, att Max är död! sade den unga frun gråtande. De Ratours blotta ord kan jag ej nöja mig med!

Don Lotario betraktade henne förvånad och forskande. Denna tanke var ej ovanlig hos en ung fru. Vilken hustru, som älskar sin man och hör omtalas att- 589 -

han dött långt borta ifrån henne, vill sätta tro därtill, vill icke hoppas, att ryktet varit falskt, och att mannen skall komma tillbaka?

- Har ni någon orsak att ej tro er man vara död? frågade don Lotario. Jag hörde i går berättelsen om hans död. Den låter sannolik.

- Ja, sannolik, sade Valentine. Och ändå kan jag ej tro den. Jag vet icke, om herr de Ratour bedragit mig, om han av bestämda skäl sagt mig mer eller mindre än han vet. Men jag misstror honom. Mitt hjärta säger mig att Max ännu lever.

- Ni måste således ha skäl till misstankar, sade don Lotario, som tycktes bliva allvarsamt uppmärksam på denna angelägenhet och icke ansåg ett bedrägeri av de Ratour för omöjligt. Meddela mig dessa skäl, på det jag må kunna pröva dem och fatta mitt omdöme.

- Det skall bliva mig svårt, att göra mig tydlig för er, sade Valentine. Jag vill likväl försöka. För det första, kan jag icke tro, att Ludvig Philips regering skulle vara så grym, att i hemlighet låta avrätta en man, som ej har någon del i den förseelse som lagts honom till last. Det är visst sant, att i politiska processer ofta sker oerhörda händelser, men så långt vågar man ej gå. I alla händelser skulle man hava tillåtit min man, att förut få se mig en gång eller att i ett sista brev få sända mig ett avsked. Vi leva i nittonde århundradet, don Lotario, och i Frankrike kan en sådan grymhet ej vara möjlig.

- Gott, däruti håller jag fullkomligt med er, sade den unge spanjoren. Men vilken orsak kan herr de Ratour hava haft, att narra er och föra er hit?

- Kanske han är en agent för regeringen, svarade madame Morrel. Kanske vill man försöka den sista utvägen, att tvinga mig, uppgiva ett namn, som regeringen vill veta. Kanske man säger honom, att han- 590 ~~

icke får återse mig, förr än han uppfyllt regeringens önskan.

- Uppriktigt sagt. Detta är mycket osannolikt, madame, sade don Lotario, skakande på huvudet.

- Eller - herr de Ratour handlar för sin egen räkning, tillade madame Morrel dröjande. Vilka avsikter han har därmed, vet jag ej. Kanske han känner min mans belägenhet, kanske vet han att min man ej är i stånd, att åtaga sig mig, kanske har han planer, som - men jag kan ej tala därom!

- Ni sätter mig i förvåning! avbröt don Lotario den rodnande frun. Då skulle de Ratour vara en gemen förbrytare! Men ni måste hava anledningar, att hysa en sådan misstanke! Skänk mig edert fulla förtroende! Tala rent ut!

- Det blir svårt för mig, men jag vill försöka. Herr de Ratour var i början mycket artig, mycket uppmärksam emot mig, alldeles som en vän till min man skulle varit. Men då han såg, att min sorg ej mildrades, då vi kommit hit till Berlin, ändrade han sitt uppförande. Han var ej mera någon vän, någon beskyddare. Han talade om andra saker, han hade även yttranden som antydde, att Max före sin död skulle sagt att de Ratour skulle en gång bliva fader för vårt barn och kanske även min make. Han sade väl aldrig rent ut, men jag förstod lätt, vad han menade. Och detta har uppfyllt mig med avsky och motvilja för honom. Jag skulle bliva en sådans hustru! och kanske är

Max icke död! och till och med om han vore död - huru skulle jag kunna älska en annan man? Huru kunde jag ens tänka ditåt, då jag ännu sörjde den förlorade, och Max sedan, som ville dö för min skull, som älskade mig så, som ingen annan skulle kunna.

-». Och talar herr de Ratour ännu till er i detta avseende? frågade don Lotario uppmärksamt.

- Nej, svarade madame Morrel. Han ändrade sitt- 591 -

uppförande mot mig helt plötsligt och hans förhållande mot mig, blev nästan kallt. Han talade nästan aldrig mera om Morrel och då jag menade, att jag nog kunde resa tillbaka till Paris, satte han sig ej emot denna önskan av samma grunder, som han förut åberopat. Detta styrkte mig ännu mera, i den tron, att han endast velat locka mig ifrån Paris, för att hava fritt spel med mig, och att han nu ville skilja sig vid mig, sedan han insett att han ej hade något att hoppas.

Skulle den unga frun hava rätt? Don Lotario tvivlade knappast därpå. Han visste, vad Valentine endast anade, att de Ratour var en förbrytare till professionen. Han visste ännu mer. Han kände det förhållande de Ratour stod till Thérese. De Ratour hade blivit kall emot madam Morrel, sedan han begynte hoppas på Thérese.

- Det är verkligen ej lätt, att ge ett omdöme i en så egen angelägenhet, sade han efter en paus. Men ni har ju anhöriga i Paris. Har ni icke skrivit till dem, hava dessa ej fått några närmare underrättelser?

- Även detta styrker mig i min misstanke! sade madame Morrel. Jag har ej fått något brev, någon underrättelse från Emanuel och Julie. Och ändå har jag skrivit tre brev till dem. Det är otroligt, att de ej skulle hava svarat mig!

- Ni överlät naturligtvis åt de Ratour, att ombesörja korrespondensen? sade Lotario.

- Ja visst, svarade Valentine. Han sade mig att han avsänt breven och att han endast fått ett svar, vari min svåger ger det beskedet, att han för sin frus sjukdom ej kunde komma. Men de Ratour har icke visat mig detta brev.

- Detta är mycket misstänkt, sade Lotario, eftersinnande. Jag skulle likväl tro att det ej kunde bliva er svårt, att utan de Ratours vetskap sända ett brev till Paris.- 592 -

- Tro icke det, svarade Valentine. Jag bevakas och observeras av honom som en fånge. Utom Fénélon har jag ingen egen tjänare, och han är gammal och döv. De Ratour sade mig ifrån början, att vi här i Berlin måste leva mycket tyst och indraget, då det vore möjligt, att regeringen annars inte skulle tåla oss för att ej komma i konflikt med Frankrike. Han låter mig därför aldrig ensam gå ut, ombesörjer allt för mig, släpper ingen till mig; nog av, hans beskydd är för mig en fångenskap. Detta är den enda stund, då jag kunde hoppas att få tala vid er ensam, emedan han vid denna tid vanligen besöker fröken Thérese och greven. Även kan jag, om jag säger honom att ni varit här, ej finna vidare i ert besök än en hövlighetsvisit.

- Herr de Ratour går således ofta till greven? frågade don Lotario.

- Numera nästan två gånger dagligen, svarade Valentine. Likväl fruktar jag att han varje ögonblick kan återkomma. Klockan är ett. Därför, don Lotario, min vän! skriv till min svåger - här är hans adress - skildra honom min belägenhet och bed honom skyndsamt svara mig, men under er adress. Säg honom, att han skall framför allt skaffa sig visshet om Max verkligen är död. Jag tror det ej. Jag kan ej tro det! Skriv även till abbé Laguidais, eller direkt till lord Hope, som jag anser för greven av Montecristo, och underrätta honom om min mans öde. Greven skall hjälpa, såvida hjälp är möjlig.

- Jag skall redan i dag uppfylla eder önskan! sade don Lotario, och var på er vakt emot de Ratour. Jag litar ej heller på honom. Jag har mina skäl därtill.

- O, säg mig vilka! sade Valentine. Jag måste hava visshet om honom.

- Jag vågar ännu ej säga det, svarade don Lotario. Bed mig ej därom. Farväl!- 593 -

- Och vill ni inte se min lille Edmond? sade den unga frun.

Hon sprang in i rummet bredvid och återkom med en liten gosse på armen. Det var ett älskvärt barn och det

skrattade så vänligt mot den unge mannen, att han måste kyssa och leka med det, ehuru han ej var synnerligen stämd för lek.

- Ser ni, Edmond är vänlig mot er! sade Valentine. Varför kan han ej tåla de Ratour? Han skriker och gråter när denne ser åt honom. Men se där kommer han. Gå, don Lotario, säg honom, att jag hade låtit anmäla mig sjuk, att jag icke talat vid er. Och min varmaste tacksägelse! Skriv till Emanuel, men fort!

Bedjande, leende, men ändå fruktande tryckte hon hans hand. Don Lotario skyndade ut. Nere i förstugan mötte han de Ratour, som såg på honom med förundran.

- Jag ville göra madame Morrel en visit, sade Lotario med ett tvunget leende. Men hon anmäldes sjuk. Framför min kompliment.

- Mycket gärna, sade de Ratour. Hon skall en annan gång taga emot er.

- Jag hoppas det, svarade Lotario. Ni har fått mitt brev, herr de Ratour?

- Ja, jag tackar er hjärtligen! sade fransmannen. Jag visste, att jag hade att göra med en gentleman!

- Farväl, min herre! sade spanjoren.

- Farväl, don Lotario! Vi skola snart återse varandra.

40. PÅ ÖNSKNINGARNAS BERG.

Edmond Dantes och Haydée sutto tillsammans i den förres kammare.

Lorden var klädd i en dräkt av simpelt linnetyg. Och likväl till och med i denna enkelhet, där han V. H. I 38 - 593 -

- Och vill ni inte se min lille Edmond? sade den unga frun.

Hon sprang in i rummet bredvid och återkom med en liten gosse på armen. Det var ett älskvärt barn och det skrattade så vänligt mot den unge mannen, att han måste kyssa och leka med det, ehuru han ej var synnerligen stämd för lek.

- Ser ni, Edmond är vänlig mot er! sade Valentine. Varför kan han ej tåla de Ratour? Han skriker och gråter när denne ser åt honom. Men se där kommer han. Gå, don Lotario, säg honom, att jag hade låtit anmäla mig sjuk, att jag icke talat vid er. Och min varmaste tacksägelse! Skriv till Emanuel, men fort!

Bedjande, leende, men ändå fruktande tryckte hon hans hand. Don Lotario skyndade ut. Nere i förstugan mötte han de Ratour, som såg på honom med förundran.

- Jag ville göra madame Morrel en visit, sade Lotario med ett tvunget leende. Men hon anmäldes sjuk. Framför min kompliment.

- Mycket gärna, sade de Ratour. Hon skall en annan gång taga emot er.

- Jag hoppas det, svarade Lotario. Ni har fått mitt brev, herr de Ratour?

- Ja, jag tackar er hjärtligen! sade fransmannen. Jag visste, att jag hade att göra med en gentleman!

- Farväl, min herre! sade spanjoren.

- Farväl, don Lotario! Vi skola snart återse varandra.

40. PÅ ÖNSKNINGARNAS BERG.

Edmond Dantes och Haydée sutto tillsammans i den förres kammare.

Lorden var klädd i en dräkt av simpelt linnetyg. Och likväl till och med i denna enkelhet, där han V. H. I 38- 594 -

satt bredvid sin maka, låg en värdighet, något så ädelt i hela hans väsende och ansiktsuttryck, som skulle

överraskat var och en som varit en åskådare till denna husliga scen. Här visade sig denne man, som för världen måste antaga många roller, makens och familjefaderns hela älskvärdhet. Här var ögat milt och kärleksfullt, här skrattade hans mun, här hade ansiktet bortlagt detta uttryck av sträng och kärv beslutsamhet, som höll var främling och till och med bekanta på vördnadsfullt avstånd. Hans ögon strålade av den innerligaste ömhet mot Haydés, som satt bredvid honom. Aldrig hade man kunnat se ett lyckligare ansikte, än denna unga frus. Hon höll ett barn, en gosse, som var obetydligt över ett år, och vars oskyldiga, älskvärda .anletsdrag avspeglade faderns lugna allvar och moderns ömhet. Haydée vaggade det sakta på armarna tills det inslumrade.

- Haydée, min älskade maka, sade Dan tes, jag har ett viktigt beslut att meddela dig, och vill höra ditt råd därvid.

- Edmond, du skämtar! Mitt råd? sade Haydée skrattande, huru kan jag råda dig? Likaväl kunde detta barn ge ett råd.

- Åh nej, ni kvinnor träffa vanligen det rätta, sade Dantes. Hör nu! Jag har lust att lämna Kalifornien och återvända till Europa.

- Då skola vi göra det, sade Haydée. Jag tänkte mig för länge sedan att det ej skulle i längden behaga dig att vara så avskiijd. Du måste hava mera plats för din verkningskraft.

- Icke därför, svarade Montecristo. Då jag gick hit till Kalifornien, då jag uppsökte denna ensamma vrå av världen, längtade jag etter ensamhet och isolering, l striden mot världen, i fullföljandet av mina planer, hade jag måst uppbjuda alla mina krafter. Jag hade nått mitt ändamål, jag hade nästan överskridit detsam-_ 595 ~~

ma, och ville nu stanna här ensam med dig, för att blicka tillbaka på det förflutna och utstaka nya planer för framtiden. Jag visste icke att tillfället här skulle gynna mig med en större rikedom än jag förut ägde. Skatterna blevo icke utan inflytande på mina planer. Jag kunde utvidga och omgestalta dem. Påminner du dig den där natten, då du träffade mig i mitt laboratorium och då jag första gången provade mitt guld?

- Ack, skulle jag icke! svarade Haydée. Det var samma natt, som du satte mig i förvåning och beundran. Edmond, jag vet du har stora planer i din hjärna; men att dina tankar stiga så högt upp mot himlen - det anade jag icke!

- Du beundrar mig, och därför överdriver du, sade Montecristo skrattande. Nog av, jag har nu samlat skatter, som väl knappast någon människa på jorden äger. Jag har här grundat en koloni, som skall uthärda och blomstra, även sedan jag ej längre är här. Jag behöver ej flera skatter för mig. Jag kan överlämna dessa guldminor till andra. Jag kan giva dem till pris åt det allmänna bästa. Alla dessa män, som jag här församlat och som arbetat för mig, förtjäna att bliva rika. Alla ha de kraft och tålamod ät bära rikedomen. Jag kan därför lämna önskningarnas berg. I Europa skall man hava glömt mig. Jag kan således uppträda där utan att bliva igenkänd.

- Således vill du åter kasta dig in i det stora världsbullret, Edmond? frågade Haydée.

- Din fråga låter mig så ängsligt, älskade maka! Har du något att invända däremot?

-- Ack nej, Edmond, nej. Men i Paris, jag minnes det nog, var du så sällan hos mig.

- Ack, du fruktar att Europas vimmel kunde draga mig från dig! avbröt henne Dantes skrattande. Nej, frukta icke det! Jag vill icke återvända till Paris, åtminstone icke på någon längre tid. Jag skall alltid- 596 -

stanna hos dig. Jag skall aldrig mera blanda mig i, vad folk kallar, stora världen. Jag finner, att människan är större och starkare i ensamhet, än i världsbullret, och att hon i tysthet kan verka mera, än från den höjd, dit hon blivit kastad av livets våg. Nej, Haydée, jag skall stanna hos dig. Du skall i Europa se mig oftare, än här på önskningarnas berg.

- Då, Edmond, skola vi återvända till Europa! sade Haydée.

- Dessutom har det där hänt mycket, för vilket jag längtar att komma i närheten av de personer, jag intresserar mig för, sade Dantes. Här i Amerika har jag gjort nästan allt vad jag kunnat göra. Denna världsdel är ännu för ung, för ny, man måste överlämna den åt sig själv. Alla mänskliga beräkningar stöta sig mot detta kaos av

elementer, mot denna förvirring av uppkommande nya stater. Det skulle visst vara en värdig uppgift, att störta sig i denna virvel, för att ordna och uppbygga. Men ännu får Amerika sina lagar från Europa, och ännu är Europa moderlandet för kulturen, och den som vill verka för Amerika, måste verka på Europa. För Kalifornien har jag banat vägen. Inom få år skall detta land vara översvämmat av utvandrare och ansluta sig till Nord-Amerika. Jag är ej mera här till någon nytta.

- Säg, Edmond, jag har för längesedan velat fråga dig, huru det går för Villefort? avbröt honom Haydée. Du hoppades, att hans sjukdom skulle ändra sig, hans lynne bliva botat.

- Mina förhoppningar hava varit fåfänga, svårare Montecristo, och ett lätt moln flög över hans ansikte. Hans vansinne är ej mera så rasande, som i början. Jag trodde till och med en tid att han skulle bliva klok. Men jag bedrog mig. Och kanske det till slut är bättre för honom, att icke kunna skåda tillbaka i det förflutna, som varit så förfärligt för honom. Ännu hoppas- 597 -

jag endast på en sak, på det ögonblick, då han skall återse Valentine. Hon är hans barn, och han tror även henne död. Han har alltid älskat henne. Kanske det är nyttigt, att han icke får sitt förnuft tillbaka för än han får se henne och finner en tröst i medvetandet, att han har henne kvar.

- Denne mans öde är förfärligt! sade Haydée. Att veta alla sina anhöriga vara förgiftade av sin maka och i strid mot sin plikt, som bjöd honom att anklaga henne, och med sin kärlek till henne - då, på samma dag som denna maka även förgiftat sig och deras son - ack, Edmond, huru hade en människa kunnat fördraga detta, utan att bliva vansinnig?

- Påminn mig ej därom, Haydée, jag ber dig! sade Dantes smärtsamt. Min hämnd gick längre än jag hade ämnat. Jag avsåg endast att nedstörta honom från den lysande ställning han innehade, jag ville skaffa honom en asyl långt bort ifrån Paris, med Valentine och hennes rättmätige son - jag kunde ej förutse, att det skulle taga en sådan vändning. Men Gud skall hjälpa mig att gottgöra även detta, och genom godhet försona vad jag är skyldig Villefort. Betänka vi riktigt, så låg fröet till allt, som hände Villefort, i hans egna gärningar. Han var själv sin värsta fiende.

- Till och med sedan du lämnat Europa, fortgick Ödets skickelse, sade Haydée. Skrev icke abbéen till dig, att baronessan Danglars blev mördad av den där Benedetto?

- Ja, men till denna försynens skickelse var jag icke skuld! svarade Montecristo. Jag rår ej för, att de franska domarne lät en dylik förbrytare undkomma; att de låtit honom tvenne år driva sitt spel fritt i Paris. Och vem kunde ana, att sonen skulle döda sin mor? I London höll man på att ta fast honom. Han har ännu en gång undkommit och Gud vet varthän han vänt sina brottsliga steg. Jag bekymrar mig icke om- 598 -

honom mera. Han må gå vart han vill. Med denna människa vill jag icke ha vidare att göra!

- Men han kan inte vilja hämnas på dig? frågade Haydée sorgsen.

- Jag har väl tänkt därpå; han har skäl därtill, sade Montecristo; men jag fruktar honom icke. Jag skall krossa honom, ifall han kommer mig i vägen.

- Låtom oss ej mera tänka därpå, låt oss tala om gladare ämne! sade Haydée. Vad har blivit av den där franskan, av Morcerfs dotter, som var hos mormonerna?

- Ännu kan jag ej fälla något bestämt omdöme över hennes framtid, svarade Dantes. Hennes lycka beror på den mans uppförande, till vilken hon anslutit sig. Besynnerligt att slumpen här tillförde mig en person, som jag annars hade kunnat få söka i flera år. Jag berättade dig om den där Wolfram, en vild slyngel, som vågade trotsa mig i mitt eget hus. Jag sade dig redan då, att jag, detta oaktat, fattade tycke för karlen, ty jag insåg hans karaktärsstyrka, fasthet i viljan och en stark, om ock vilseledd hederskänsla. Jag beslöt genast att åtaga mig honom, och då jag hörde, att Amelie var hans fästmö, fann jag att han endast kunde räddas genom kärleken. Min förväntan bedrog mig icke. Jag återsände Amelie till mormonerna. Jag förutsåg, i vilken strid Wolfram skulle komma med dessa människor och att han skulle fly med Amelie. Från Bertois erhöll jag underrättelser varje

vecka. En gång begav jag mig själv dit, för att på stället övertyga mig om detta folks och de båda ungas tillstånd. Jag har omtalat för dig, på vilket fabelaktigt sätt Wolfram räddade sig med Amelie. Men nu till huvudsaken. Vem tror du väl denne Wolfram är? Du skakar huvudet. Jag tror nog du ej kan gissa det. Hör då! Bertois skrev till mig att Wolfram på sin ö en gång bett honom om vapen och såsom återskänk givit honom en ring.Då jag uppdragit åt honom att göra sig underrättad om allt som rörde Wolfram, så sände han mig denna ring, varuti befanns ett namn. Denna ring är för Wolfram av största vikt. Han har sagt för Bertois, att den tillhört hans fader och inuti den står namnet Büchting.

-- Büchting? Nåväl, vad betyder detta namn? sade Haydée.

-- Büchting, hette den döende, som underrättade mig om dessa guldådror och Wolfram är utan tvivel hans son. Jag hade förut fått underrättelser från Berlin och Paris, att Büchtings son, en viss Wolfram, rest till Paris och därifrån avgått med en ung flicka till Amerika. Det är således nästan fullkomligt säkert, att denne Wolfram är son till samme man, vilken jag har att tacka för större delen av mina rikedomar.

-- Vilket besynnerligt sammanträffande! sade Haydée. Men då är du ju skyldig honom en del av dessa rikedomar!

-- Utan tvivel! svarade Montecristo. Men då Wolfram ännu icke känner till sin rikedom, och då han, efter min åsikt, ännu ej är i tillfälle att kunna använda den rätt, så skall jag tillställa honom sina skatter först, då de kunna bliva honom till verklig nytta, det vill säga, då han tänker så likgiltigt om penningens värde, att han endast betrakter den såsom ett medel till gagn for världen och medmänniskorna.

-- Och detta ögonblick, säger du, har ännu ej kommit? frågade Haydée.

-- Jag tror det ej, svarade Montecristo. Du skall likväl själv få övertyga dig därom. Redan för en tid sedan har jag tänkt att underrätta dig om mina åsikter. Jag berättade dig den där natten mitt mål, mina planer. Sedan dess har jag aldrig talat med dig därom. Jag gläder mig över din återhållsamhet och ändå kan jag väl tro, att du gärna önskade veta, huru jag verkat och vad ändamål jag uppnått. Se här, i denna lådaligga brev från mina vänner och avskrifter av mina egna. Läs dem som intressera dig mest. Med få undantag äro de skrivna på franska. Kanske skall du finna, att jag den natten icke hade önskat för mycket. Jag har icke uppnått allt, men dock mycket. Läs. Under tiden skall jag skriva ett brev till Berlin. Där måste snart komma att ske saker, som fordra hela min uppmärksamhet. Myrtho kan ju taga gossen.

Han ringde. Först kom Ali, negern, som lorden tillsade att hämta Myrtho. Sedan syntes denne, Haydées tjänarinna, och modern lämnade henne det sovande barnet, som Myrtho bar med sig ut, som om det var en oskattbar juvel.

Montecristo satte sig vid skrivbordet och Haydée öppnade genast brevpaketen. De flesta voro icke direkta till lord Hope, utan till personer som befunno sig i hans tjänst. Många hade även blivit sända från Paris, London och New-York genom därvarande vänner och buro alldeles främmande adresser. Alla breven voro ordnade efter sina data och efter de angelägenheter de rörde. Montecristos brev voro inlagda på sina behöriga ställen. Vi meddela endast de viktigaste av breven.

41. MONTECRISTO OCH MORMONERNA.

"Högt ärade herr Fortery!

Då jag första gången hade tillfälle att lära känna er, meddelade jag er mina åsikter över de sista dagarnas heliges religion och, som jag tror, väckte även hos er många nya betraktelser. Jag visade er mitt deltagande för kyrkan, huvudsakligen genom att jag lämnade ett hundra tusen dollars. Jag sänder er i dag anvisning på dubbla beloppet genom en man (Bertois), som ni i alla avseenden, rörande mina affärer, kan ha förtroende till. Genom honom har jag även erfarit, att ligga brev från mina vänner och avskrifter av mina egna. Läs dem som intressera dig mest. Med få undantag äro de skrivna på franska. Kanske skall du finna, att jag den natten icke hade önskat för mycket. Jag har icke uppnått allt, men dock mycket. Läs. Under tiden skall jag skriva ett brev till Berlin. Där måste snart

komma att ske saker, som fordra hela min uppmärksamhet. Myrtho kan ju taga gossen.

Han ringde. Först kom Ali, negern, som lorden tillsade att hämta Myrtho. Sedan syntes denne, Haydées tjänarinna, och modern lämnade henne det sovande barnet, som Myrtho bar med sig ut, som om det var en oskattbar juvel.

Montecristo satte sig vid skrivbordet och Haydée öppnade genast brevpaketen. De flesta voro icke direkta till lord Hope, utan till personer som befunno sig i hans tjänst. Många hade även blivit sända från Paris, London och New-York genom därvarande vänner och buro alldeles främmande adresser. Alla breven voro ordnade efter sina data och efter de angelägenheter de rörde. Montecristos brev voro inlagda på sina behöriga ställen. Vi meddela endast de viktigaste av breven.

41. MONTECRISTO OCH MORMONERNA.

"Högt ärade herr Fortery!

Då jag första gången hade tillfälle att lära känna er, meddelade jag er mina åsikter över de sista dagarnas heliges religion och, som jag tror, väckte även hos er många nya betraktelser. Jag visade er mitt deltagande för kyrkan, huvudsakligen genom att jag lämnade ett hundra tusen dollars. Jag sänder er i dag anvisning på dubbla beloppet genom en man (Bertois), som ni i alla avseenden, rörande mina affärer, kan ha förtroende till. Genom honom har jag även erfarit, attkolonien i Deseret njuter en glädjande uppblomstring. Mina förhoppningar hava således bekräftat sig.

Glöm ej att kolonien skulle gå under, om församlingens religiösa moment försummades. Jag har redan förut sagt er, att den nya sektens styrka framför allt består uti koloniseringen av obebodda länder. Genom de fördelar, ni härigenom vinna, skola ni alltid få nya medlemmar. Men låten aldrig det band, som förenat alla dessa medlemmar, religionens band, slappna. Jag har sagt er, att eder lära innehåller många villomeningar, till och med löjligheter. Men även med dessa fel är den bättre, än ingen religion. Alla dessa vilda och energiska naturer, som sällat sig till er, till följd av en omedveten böjelse efter oavhängighet, dessa sammanrafsade barn av alla nationer, skulle snart förlora sammanhållning och enhet, skulle låta den med så mycken möda uppresta byggnaden sammanstörta, om de icke voro förenade genom religionens band. Eder lära har många villomeningar, men dessa skola med tiden bliva rättade av sig själva. Denna religion må även synas som en bisak. Den bliver likväl det viktigaste föreningsbandet. Det är bedrövligt nog, att ingen av de bestående religionerna har kraft att förena ett stort antal människor till ny verksamhet och nya företag. Orsaken ligger ej heller uti religionerna, utan i bisaker och ofta uti dess bekännare själva. Men då det nu en gång har blivit så, och då folken under detta århundradet strävar så mycket efter nya saker, så må de hellre behålla en felaktig religion, än de skulle nedsjunka i en tom ökens avgrund och där gå förlorade. Den som endast tror, kan även handla; den som hoppas, kan utföra stora planer. Något ideal måste människan hava. Sålunda må er religion vara idealet för dem som kunna vara tillfredsställda med detta ideal. Det kunde vara bättre, men för de råa amerikanarna är det gott nog.Sök endast att få så många nya medlemmar som möjligt. Tag emot vem som erbjuder sig. Ingen människa är så dålig, att icke något kan göras av henne, och de som blivit utstötta från den gamla världen äro ofta mycket användbara, då de ej mera komma i beröring med densamma. Men var även mån om en sträng ordning och disciplin. Håll tömmarna skenbart lösa, men straffa varje överträdelse, om den skett i ond avsikt. Folk, sådant det är församlat i Deseret, måste hållas strängt. I detta avseende gillar jag fullkomligt vad ni gjort mot Wolfram. Det är gott för er att han är skild från er, och bättre för honom själv. Ty, öppet sagt, han är för god för mormonerna. Hans talanger gå högre. Han kan på annat håll verka självständigt och på egen hand, och i eder kyrka kunde han aldrig länge hava förblivit en underordnad medlem. Jag skall draga försorg om, att hans förmåga ej går förlorad i världens vimmel.

Ni frågar mig vad jag tänker om månggiftet, och jag har mycket funderat däröver. I orienten har jag tillräckligt lärt känna det och icke funnit något föraktligt däruti. Det stöter visserligen den civiliserade världens seder och det är även klart att förnuftet bestämmer en kvinna för varje man. Likväl måste jag slutligen bestämma mig for, att ni bör bibehålla denna institution, utan att jag vill yttra mig över principerna därför. Många medlemmar hava därutav blivit lockade till eder, och de sinnliga naturerna äro inte alltid de sämsta. Även i detta avseende, bör ni

likväl tillse, att inga extravaganser får äga rum. Ni måste även häruti upprätthålla ordning och tukt. Månggiftet är endast möjligt, där antingen seden eller lagen förbjuder mannen umgänget med ett fruntimmer, som icke är hans. I orienten förbjuder seden det. Ingen turk, ingen perser skall röra en annans hustru. Upphöj denna sed till lag, och straffa äktenskapsbrott ommöjligt med döden. Då skall, i detta fall, hos er härska mera moralitet än i det civiliserade Europas och Amerikas städer, varest hustrun ofta av sin egen man bliver på det skändligaste vårdslösad.

Ni frågar mig vad jag gjort för er i New-York. Jag skall snart kunna underrätta er därom. Ännu en gång, upprätthåll tukt och ordning samt akta er personligen för Wipky, som jag misstror. Jag väntar snart ett brev ifrån er. Meddela mig, huru många medlemmar, och från vilka länder, som stött till er koloni.

Lord Hope."

2. Brev till m:r M., Nord-Amerikanske Statssekreteraren.

"Högt ärade herre!

Eder senaste skildring av den amerikanska politiken har jag läst med det största intresse ooch är jag eder ytterst tacksam, ej allenast för det förtroende ni skänker mig, utan även för den tid ni ägnar åt mig.

Ni har av mig önskat några detaljer om Kalifornien. Jag lämnar er dem i bifogade memoirer, då en skildring av detta land, bleve för lång för ett brev. Ni gör rätt uti att skänka landet en synnerlig uppmärksamhet. En blick på kartan är redan tillräcklig, för att finna, det Kalifornien förr eller senare måste bliva en del av Förenta staterna, och för min del gör jag allt möjligt för att förbereda en förbindelse. Inom fem år -- jag är övertygad därom -- skall amerikanska stjärnbaneret svaja på mitt kastell, även om jag då ej själv bebor det. Mexiko är mycket för svagt, att kunna förhindra förlusten av Kalifornien, och först efter några år, skall ni inse huru viktigt förvärvandet av denna landsträcka är för er. Kom ihåg mina ord.

Ni önskar veta om jag har allvar med mitt beskyddför mormonerna. Ja, renaste allvar! Jag har grundligt studerat detta folks lära, seder och verkningar, samt kommit till den övertygelsen, att en stor framtid förestår dem. Säg mig icke att deras lära är löjlig, det skall endast sedens fiender påstå, dess anhängare skola icke inse det. Ni har själv sagt mig, att ett levnadssätt, sådant det nu är i New-York och östra staterna av unionen, är omöjligt i längden, att en stat, som behärskas av en så krass materialism, måste sammanstörta. Nåväl, detta var för länge sedan min åsikt. Därför må man anskaffa ett medel däremot. De moderna humanitetspredikanternas ideala medel, konst, litteratur, politik skola icke förmå att sammanhålla ett folk sådant som amerikanarna. Det gives endast ett band, religionen, som kan förena de mest skilda elementen. Giv protestantismen, katolisismen en ny uppkomst. Men om detta ej låter sig göra, så överlämna åt mormonismen, att bilda en föreningspunkt för alla dem, som icke kunna finna sig väl uti de gamla kyrkliga och politiska formerna. Att denna religion är mycket oren, gör intet till saken. Den tillfredsställer skogsinnevånaren, jägaren, trappern, den invandrande irländaren, skotten, svensken och tysken. Den skall snart utbilda sig vidare!

Därför anser jag, som ett huvudvillkor för våra närvarande förhållandens fortfarande bestånd att unionens regering icke lägger några allvarsamma hinder i vägen för mormonerna. Ni må låtsa, som ni icke gynnade mormonlärans utbredning -- därom är jag ej allenast ense med er utan jag till och med önskar det, ty en undertryckt och förföljd sekt växer hastigare, än en gynnad. Men dessa hinder böra endast vara skenbara. Lämna mormonerna fritt spelrum. Ni skall få se, att unionen aldrig skall beklaga sig över följderna därav. Jag har med egna ögon övertygat mig om detta folks förvånande förmåga att kolonisera. Om fåår skall Deseret vara en betydlig stad, och om högst tjugo år skall staten Utah nämnas såsom en av unionens mest blomstrande stater. Hela västern av unionen Utah, Oregon, Nebraska, kanske även själva Kalifornien, tillhöra mormonerna. Anse detta såsom en avgjord sak och ställ er politik därefter. Ni är ännu ung, ni skall kanske en gång behöva mormonernas understöd.

Jag är säker på att M:r T. ej skall göra några invändningar. Mitt andra villkor känner ni. Det rör slavfrågan. M:r T. måste förplikta sig att, om ock han icke kan direkt uppträda mot slaveriet likväl fördöma det i sin princip, och

förklara sig emot dess införande i de nya Staterna. Att mormonerna icke skall komma på den olyckliga idéen, att hålla slavar, därför skall jag nog draga försorg. Om således M:r T. går in på mina villkor, så ställer jag fem millioner dollars till hans dispoosition, och hoppas bestämt, att han skall uppnå sitt ändamål. Jag påräknar naturligtvis, att han icke skall ingå på några villkor, som han ej är sinnad att uppfylla. Jag litar på hans ord, som en man av heder.

I eder sista skrivelse, har ni nämnt mig några aktningsvärda familjefäder, som förtjäna, att understödjas. Om ni är övertygad, att dessa en gång skola verka gott och nyttigt för mänskligheten, så begynn att så småningom understöda dem. Jag bifogar en anvisning på femtio tusen dollars för detta ändamål. Sök då att ställa så till, att dessa personer gå till olika stater av unionen. Det är nödigt att utbreda goda och dugliga människor kring hela jorden. New-York är för övrigt så gott som förlorat för mina planer. Det skall bliva ett annat Paris och London; och i framtiden endast tjäna till, att mäta det djup, vartill Amerika å ena sidan nedsjunkit.Farväl för denna gång, och var försäkrad, att jag längtar efter ert brev med otålighet och med ännu större intresse skall läsa det.

Lord Hope."

3. Fortery till Lorden.

"Mylord!

Jag får i vår kyrkas namn uttala den livligaste tacksamhet för den högsinta skänk ni givit oss. Vi böra väl betrakta er som en av våra största välgörare, och redan därför skola vi efterkomma edra råd, ehuru de, såsom givna av en erfaren man, alltid i och för sig själva äro värdefulla. Jag har meddelat huvudpunkterna av edert brev för församlingens äldsta, och man är med avseende på disciplinen och månggiftet, fullkomligt av er tanke. Det hopp ni giver oss, att regeringen ej skall lägga något betydligt hinder i vägen för vår lära, har blivit emottagit med största glädje. Vissa tecken synas även ge till känna, att detta hopp skall bliva uppfyllt.

Vad ni skrivit om Wolfram, har icke överraskat mig. Jag är hjärtans glad, att han och Amelie hava lämnat vår koloni, ty ingen av dem passade där. Om den unge mannens egenskaper äro så stora, att han kan verka bättre på annat håll, må ni själv bedöma. Jag har haft obetydligt att göra med Wolfram.

För Wipky tager jag mig till vara. Han börjar att göra sig allmänt misstänkt. Man förmodar, att han umgås med planen, att uttränga såväl mig, som en annan av de äldste. Man bliver kanske en gång nödsakad, att utfärda hans respass. För övrigt har han fått alla fruntimren emot sig, sedan affären med Amelie -- och denna omständighet är icke att förakta.

Vår koloni växer förträffligt. Vi hava nu nästan blott stenhus, och grunden är lagd till de störreoffentliga byggnaderna. Ännu hava vi ej på ringaste sätt blivit störda. Fängelset är tomt, likaså fattighuset. Invandringen är betydlig. På de sista tolv veckorna hava elva hundra femtio personer ankommit. Deseret räknar nu över fem tusen innevånare. De flesta, som kommo hit, voro från unions-staterna. Därnäst lämnade Irland, England, Norge och Tyskland proportionsvis största bidraget. Nära två tusen personer, äro genom våra apostlar anlända och anlända under årets lopp. Jag tvivlar därför icke på, att Deserets folkmängd inom tre till fyra år har fördubblats.

Skänk oss fortfarande ert beskydd, mylord, och bistå oss med goda råd. Eder röst är viktigare än guvernörens.

Fortery."

42. MONTECRISTO OCH WOLFRAM.

1. Bankiren Nathan i New-Orleans till lorden.

"Mylord!

Med glädje emottager jag tillfället, att visa er en tjänst, som för mig är den största lycka. Jag skall aldrig glömma, mylord, att det varit ni, som understödde den sjunkande krediten hos mitt hus, som hjälpte mig att fullgöra mina betalningar, som återgav mig namnet av hederlig karl. Jag längtade efter ett tillfälle, att få visa er en återtjänst.

Edra instruktioner, huru jag borde förhålla mig mot den unge mannen, som skulle komma till mig med en

anvisning, blevo länge obegagnade och jag var redan färdig att tro detta tillfälle, att vara er till nytta, skulle gå mig ur händerna. Likväl inträdde på vårt kontor en dag, en ung man, som jag genast igenkände vara Wolfram.

Han var mycket blek, hans uppsyn nedstämd och offentliga byggnaderna. Ännu hava vi ej på ringaste sätt blivit störda. Fängelset är tomt, likaså fattighuset. Invandringen är betydlig. På de sista tolv veckorna hava elva hundra femtio personer ankommit. Deseret räknar nu över fem tusen innevånare. De flesta, som kommo hit, voro från unions-staterna. Därnäst lämnade Irland, England, Norge och Tyskland proportionsvis största bidraget. Nära två tusen personer, äro genom våra apostlar anlända och anlända under årets lopp. Jag tvivlar därför icke på, att Deserets folkmängd inom tre till fyra år har fördubblats.

Skänk oss fortfarande ert beskydd, mylord, och bistå oss med goda råd. Eder röst är viktigare än guvernörens.

Fortery."

42. MONTECRISTO OCH WOLFRAM.

1. Bankiren Nathan i New-Orleans till lorden.

"Mylord!

Med glädje emottager jag tillfället, att visa er en tjänst, som för mig är den största lycka. Jag skall aldrig glömma, mylord, att det varit ni, som understödde den sjunkande krediten hos mitt hus, som hjälpte mig att fullgöra mina betalningar, som återgav mig namnet av hederlig karl. Jag längtade efter ett tillfälle, att få visa er en återtjänst.

Edra instruktioner, huru jag borde förhålla mig mot den unge mannen, som skulle komma till mig med en anvisning, blevo länge obegagnade och jag var redan färdig att tro detta tillfälle, att vara er till nytta, skulle gå mig ur händerna. Likväl inträdde på vårt kontor en dag, en ung man, som jag genast igenkände vara Wolfram.

Han var mycket blek, hans uppsyn nedstämd ochsorgsen, hans dräkt var likväl snygg, ehuru något egendomlig. Man igenkände hos honom genast tysken. Han frågade efter husets chef, önskade tala med honom enskilt, och följde mig, då jag därtill uppfordrade honom, in i rummet bredvid.

-- Min herre, sade han till mig, har ni fått ordres, att emottaga tusen dollars av någon vid namn Wolfram, för räkning en herre som jag icke känner?

-- Visserligen, svarade jag. Jag fick anvisning därpå för åtta veckor sedan.

-- Jag är denne Wolfram, sade han. Det har ej varit mig möjligt att åstadkomma dessa tusen dollars ännu. Någon bestämd betalningstid utsatte ej heller herrn.

-- Nej, sade jag. Men varför kan ni ej betala?

-- Jag har haft otur, svarade han. Först insjunknade på hitresan min fästmö, min ledsagerska, och jag måste uti öknen sköta och betjäna henne. Jag var själv så medtagen, att jag vid övre Redriver måste köpa hästar åt oss. Detta medtog en del av penningarne. Jag sålde väl hästarne igen då vi kommit till Mississippi och kunde begagna oss av ångbåten, men vi erhöllo endast halva värdet därför. Vi hade knappast hunnit hit till New-Orleans, förr än jag sjuknade och detta besök hos er är mitt första sedan jag kunde gå ut. Jag har legat i gula febern och det är ett underverk att jag lever ännu. Om jag nu skall återbetala er dem, så är jag tiggare.

-- Behåll pengarne, sade jag. Ni är nu frisk och bör kunna arbeta.

-- Jag hoppas det, svarade han. Men i en främmad stad och här i New-Orleans, varest man bär ett så stort misstroende mot främlingar, skall det bliva mig rätt svårt, att få någon anställning. Nämnde herre, vars namn jag ej vet.-- Mr Stanley, sade jag, ty ni hade uppdragit mig att benämna er så.

-- Således mr Stanley, sade han, har visat mig till er och sagt mig, att ni möjligen skulle genom eder rekommendation kunna skaffa mig arbete och underhåll.

-- Mr Stanley har tillskrivit mig något dylikt, svarade jag, fortfarande kall och affärsmässig ton. Vi skola se till vad som kan göras.

Hela hans väsende och uppförande hade gjort ett gott intryck på mig, mylord, och jag intresserar mig allaredan för honom. Jag skyndade mig genast, att underrätta mig om de närmare förhållanden och erfor, att han hade sagt sant.

Det blir nog svårt, att mot dessa personer spela den roll, som ni föreskrivit mig, mylord. Men jag skall genomföra den. Sedan åtta dagar arbetar Wolfram såsom simpel daglönare vid hamnbyggnaden. Han har hyrt en ännu enklare lägenhet vid hamnen. Luften där är dålig, och jag fruktar verkligen, att varken han eller hans fästmö skall kunna uthärda dess osundhet.

Så långt har saken avancerat. Jag avvaktar edra vidare ordres, mylord. Var försäkrad, att jag skall verkställa allt även om det strider mot mina känslor. Min tacksamhet emot er är större än min känsla.

John Nathan."

2. Lorden till Nathan.

"Käre vän!

Då ni skriver, att er känsla något lider av det intryck, som dessa unga personers öde utövar på er, så försäkrar jag er, att detta är förhållandet med mig i ännu högre grad, då jag mycket livligt intresserar mig för dem båda, och ej önskar något hellre, än att de- 610 -

framdeles måtte bliva rätt lyckliga. Men det är just denna önskan som föreskrivit mitt Därvarande handlingssätt. Jag är ej ännu riktigt säker på Wolfram. Han var visat att han småningom lärt att bära olyckan. Men om han kan bära lyckan, har han ännu ej visat, och enligt min åsikt törstar endast den att leva i lycka, som haft en mängd motgångar att bekämpa. Även ni, skulle icke nu vara den solide mannen som ni är, om ni ej hade prövat ödets skiftningar.

Må vi därför icke gå för raskt tillväga! Må vi hopa hinder på hinder, för att göra livet svårt för dessa unga personer. Vi böra dock icke gå för långt. Jag överlämnar åt er att vaka över ventilen, så att ej ångpannan må explodera. Sjuka få de ej bliva, därför måste ni, så vitt möjligt är draga försorgf. Men Wolfram måste försättas i ett tillstånd, som gränsar till förtvivlan. Besparingar får han ej göra, han måste tro, att han för alltid måste kvarbliva i elände och armod. Hans föresatser måste gräma honom. Han får icke gifta sig med Amelie. Håller han ut med allt detta och bliver en bra och hederlig karl - då min käre vän, då skall han få hjälp. Ännu kan jag ej lita på honom. Hans prövningstid var för kort. Senast om sex veckor väntar jag underrättelser från er. Tills dess måste något resultat hava visat sig. Skriv likväl till mig även om detta uteblivit.

Sök att erfara den unge mannens familjenamn! Lägg även icke för liten vikt på en tjänst, ni gör mig. Vad kan ni väl göra svårare, än att handla emot edert goda

hJ*ärtaI Lörd Hope."

3. J. Nathan till lorden. "Mylord!

Aldrig hade jag trott, att det skulle blivit så svårt för mig, att visa er en tjänst, och en efter utseendetså ringa tjänst! Jag hade ej heller trott, att det skulle vara så svårt, att tvinga sitt hjärta och undandraga sig så långt ifrån hjälp och understöd. Jag måste uppbjuda hela min förmåga, jag måste återkalla i minnet all den tacksamhet jag är er skyldig, för att kunna uppfylla er önskan!

Jag besökte paret strax efter det jag erhållit ert senaste brev i detta ämne. Jag fann dem båda till utseendet lugna, men i verkligheten ganska sorgligt stämda. De mått och steg jag på er begäran tagit, hade redan begynt att verka.

För någon tid sedan kom han till mig och beklagade sig, att man ville lägga hinder i vägen för hans giftermål med Amelie, emedan man ej ville befrämja äktenskap emellan fattigt folk i New-Orleans. I det hela existerar här ej sådana hinder. Man tror folk som önskar bliva trodda. Jag kunde ej säga den stackars unge mannen, att jag var skuld till dessa hinder. Han var mycket ledsen.

För att göra er till viljes, mylord,"har jag till och med blivit tjuv. Ehuru, här i New-Orleans nu härskar en ovanligt

dyr tid, och ehuru jag ej kan förstå, huru två personer kunna leva av så litet som det Wolfram förtjänar, så har han verkligen, ej allenast lämnat de tre hundra dollarne orörda, utan därtill sparat ihop ytterligare fyrtio dollars. Trogen edra föreskrifter att försätta honom i den yttersta nöd, har jag till och med berövat honom dessa fyrtio dollars. Han har naturligtvis ingen misstanke mot mig, och jag förstod att så ställa till, att han icke kan upptäcka det.

Jag besökte honom samma kväll han hade märkt förlusten av denna summa. Han var hos Amelie, och båda voro ganska nedslagna. Jag erbjöd mig att förskjuta honom summan, men han avvisade mitt tillbud, i det han ganska riktigt anmärkte, att han hade kommit till New-Orleans, för att spara, och ej för att göra- 612-.

nya skulder; han måste nu begynna igen på ny räkning.

Men själva ödet tyckes vara i förbund med er, högtärade vän! För trenne veckor sedan utbröt ett tumult bland arbetarne i hamnen, och ehuru jag bestämt vet, att Wolfram hållit sig långt undan därifrån, så sköt man likväl skulden på honom - ty hans förmän kunna icke tåla honom. Arbetarne, vilka icke tala gott om honom, brydde sig icke om att rättfärdiga honom, och Wolfram blev satt i fängelse på åtta dagar.

Således, mylord, efter min tanke är saken redan bragt till det yttersta. Jag skall försöka att ännu en tid hindra ångpannens explosion - såsom ni uttrycker er. - Måtte ert svar icke komma försent.

J. Nathan."

4. Lorden till Nathan.

"Käre vän!

Jag tackar er hjärtligen för fullgörandet av det svåra uppdrag jag givit er. Jag visste att det ej skulle bliva lätt. Ni har handlat fullkomligt efter mitt sinne. Men nu först måste det visa sig om Wolfram har verklig inre kraft. Drag endast försorg om, att han icke lämnar New-Orleans. Döda sig skall han icke, därifrån avhåller honom hans kärlek till Amelie. Jag tänker han skall väl ännu fyra veckor uthärda med sitt öde. Därpå, eller senast om fem, är jag själv i New-Orleans. I nödfall kan ni stärka hans förhoppningar därmed, att ni underrättar honom om min ankomst - men detta endast i nödfall.

Ni har glömt att underrätta mig om den unge mannens familjenamn. Sök att få reda därpå tills jag kommer. Jag lägger vikt därvid. Vänta mig som i dag fem veckor till, kanske är jag några dagar tidigare hos er. Lord Hope." - 613 -

43. MONTECRISTO OCH ABBÉ LAGUIDAI3. l. Lorden till abbén.

"Min dyre abbé!

Vi känna nu varandra sedan många år, vi hava ofta haft tillfälle att muntligen såväl som skriftligen utbyta tankar med varandra - och ändå är det med större förnöjelse för varje gång jag sätter mig ned att tillskriva er; ty jag vet, att jag icke av någon blivit så förstådd och uppfattad, som av er.

Endast en sak gör mig stundom ganska bedrövad och ger mig mycket ämne till eftertanke. Det är den dystra sinnesstämning med vilken ni betraktar de mänskliga tingen, den förhoppningslöshet, som utpräg-lar sig i alla era tankar. Min dyre abbé, jag önskade, att jag kunde ingjuta i er något av mitt mod, av mina förhoppningar, av min visshet om seger! Ni skulle då betrakta världen i ett helt annat ljus. Ni skulle få den känsla, som finnes hos en ung man, vilken planterat en trädgård och hoppas att få skörda frukten av detsamma i stället för att ni nu liknar en gubbe på en ruin. Ni förutser edert eget slut, och ruinen, tror ni, skall snart följa efter er.

Visserligen har ni i många fall rätt. Sådan världen nu är, kan det icke fortfara, och om detta vore fallet, så vore det bättre att den alldeles icke fortfore. Finnes det väl ännu något som sammanhåller människorna, som låter dem känna, att de äro bröder? Religionen är snarare en skilje- än en föreningspunkt, och det, som den moderna filosofien vill sätta i dess ställe, humanitet, konst, civilisation, litteratur - äro blotta begrepp, som kunna samla några ljushuvuden kring ett tebord, men icke sammanhålla en värld. Det finnes endast ett mål, som alla sträva

efter .- vinst, och vinst utan arbete och möda. Ni säger, att det ej skall bliva an-- 614 -

norlunda, världen skulle fortgå på samma väg, tills den sammanstörtar. Asiens horder komma och förstöra all kultur, eller en komet stöter emot vårt jordklot och i ett enda ögonblick tillintetgör samt spårlöst bortsopar fem årtusendens triumfer.

Nej*, min käre abbé, så skall det icke gå! För det första bestrider jag er bestämt, att alla människor jaga endast efter vinst och rikedom. Flertalet - ja, och kanske endast flertalet av Européerna. Redan här i Amerika är det helt annorlunda. Här ser man ännu människor, många människor, som arbeta, emedan de icke kunna vara sysslolösa, som skaffa bröd till hustru och barn, utan att tänka på rikedom, som frukta Gud och älska sin nästa. Dem som kan göras något, i dem ligger fritt till en ny framtid.

Ni säger, att det felar framtiden en bestämd princip. Den gamla världen har eftersträvat utveckling till stater, den nya världen har funnit sitt uttryck i kristendomen och det är omöjligt, att finna en ädlare religion. Däruti ger jag eder rätt, även däruti, om ni säger, att kristendomen oaktat sin gudomlighet löper fara, att gå under genom den allmänna frivoliteten bland människorna. Kanske gå de religiösa formerna under, men grundsatserna och religionen skola bestå. Ju mera nya sekter bilda sig, desto bättre. Det är ett tecken till, att människorna längta efter en kraftig och allvarsam stödjepunkt. De glömma, att de redan hava den i kristendomen. Men de skola sedan, alla ånyo förena sig under densammas baniéV. Isoleringen är stundom ett tecken till förfall, men stundom åter ett tecken till kraft hos den enskilde. I detta sinne betraktar jag sektväsendet, i England och Amerika. Alla dessa sekter skola en gång återvända under samma fana. Kanske skola då enskilda former av kyrkan vara olika de närvarande. Men kristendomen skall alltid bilda dess medelpunkt,- 615 -

Jag måste har ännu en gång åberopa min första och enda trosgrund. Varje utträde från allmänheten, när denna allmänhet är svag och vanmäktig, är ett tecken till kraft, mod och självständighet. Den som lössliter sig från kyrkan, sådan den består t. ex. i Nord-Amerika^ visar därigenom endast, att han ej vill simma med i likgiltighetens och otrons ström, och att han söker efter något säkrare och bättre, att med full kraft och innerlighet fästa sitt hjärta vid.

Därför gynnar jag mormonerna. Att deras lära icke kan förliknas med den rena kristendomens, känner var och en. Men den är med alla sina fel och villomeningar värd vida mera, än krävarereligionen i New-York, som numera alls icke är någon religion utan endast ett simpelt kyrkogående. Av samma skäl gynnar jag även personligheten. Jag betraktar var och en, som inom sig känner behovet av en religiös stödjepunkt, som känner, att strävandet efter penningar och fördelar ej är tillräckligt, utan även eftersträvar ett moraliskt ideal, honom betraktar jag som en av mina apostlar, en av mina lärjungar. Och då det nödvändigt måste tillhöra religionens idé, att tro på en himmelsk rättvisa såväl som på en jordisk, så vill jag, att mina trosförvanter erhålla sin lön redan här på jorden, och just en yttre lön. Jag vill att deras bemödanden skall krönas med framgång, och därför ger jag dem mitt understöd.

Jag överlämnar till er och hertigen, utväljandet av dem som förtjäna ett understöd. Förfar därvid försiktigt. Är det hantverkare, så giv dem betydliga ar-fa etsb estal Iningar; är det köpmän så rekvirera av dem stora varukvantiteter; är det folk i andra levnadsförhållanden, så låt dem erhålla arv eller dylikt. Hertigen är häri en ganska praktisk man, och skall understödja er med råd.

Beträffande greve Arenberg, så bör han av er in-- 616 -

vigas i mina grunsatser och verka i samma anda uti Tyskland, såsom överallt synnerligast bland hantverksklassen.

Nu till annat! Ni skriver mycket gott och gynnsamt om dön Lotario, vilket bekräftar min åsikt om denne unge man. Jag hoppas och tror, att han en gång skall bliva en av de verksammaste medlemmarne av vår förening. Vi äro gamla eller skola bliva det, och då vår uppgift fortgår århundraden igenom, så måste vi även tänka på, att utbilda yngre personer i vår anda. Men han måste genomgå prövningarnas skola. Han är av järn, men bör bliva stål, och stålet måste härdas i elden. Kanske man på dön Lotario icke vågar använda de vanliga medlen. Vad jag tror, är han ganska härdad mot livets försakelser och har levat ganska enkelt på sin hacienda. Han måste genomgå

själslidandenas skola. Ni skrev, att han begynte få tycke for en flicka, och att denna böjelse i början knappast kunde anses annat än som olycklig. Desto bättre! Längre fram skall jag även beröva honom utvägarne att leva på en gränsande fot i världen. Då måste han börja arbeta med tankarna. Han måste misströsta om oss alla, så att han lär sig, att stå på egna fötter. Då är han vår man och kan fortsätta vårt verk i en kommande tid. Vem är för övrigt denna unga flicka? Skriv till mig något utförligare om henne.

Ni uttalar i edert brev den förmodan, att det är min avsikt, pröva Morrels ståndaktighet ännu en gång. Nej, detta är icke fallet. Jag känner Morrel, han är en stark och enkel natur. Men jag tror knappast, att vi någonsin våga inviga honom, djupare i våra hemligheter. Jag tillrådde honom, att understödja bonapar-tisternas sak, för det första, emedan jag ville giva honom en sysselsättning, ty han kunde annars ha blivit försoffad genom sysslolöshet, och för det andra, emedan jag själv är napoleonist, icke av övertygelse, utan av- 617 -

känsla. Jag har i min ungdom lidit genom bourbonerna och för Napoleon. Därför är jag nu för Napoleon och emot bourbonerna. Visar Morrel fasthet och energi i denna uppgift jag givit honom, så vilja vi framdeles se vidare till. Under ett napoleonistiskt herravälde skulle häri i Frankrike komma att bekläda en ganska inflytelserik post. Då kunna vi ju alltid se till, om han är stark nog för våra ändamål, och om vi våga överföra på honom, en del av det arv vi efterlämna åt våra fosterbarn.

Vida mera sysselsätter mig Albert de Morcerfs öde. l denna resignation, som han och hans mor visat, i detta avstående från alla jordiska ägodelar, som hans fader samlat för honom, ligger en beslutsamhet, en karaktärsstyrka, som jag minst hade väntat hos denne unge man och som berättigar till stora förhoppningar för framtiden. Tyvärr äro, som ni vet, alla våra försök, att närma oss honom tillbakavisade av hans fasthet. Han har varken velat emottaga understöd i penningar eller beskydd. Även detta intager mig mycket för honom. Förlora icke honom ur ögonsikte. Just på honom hoppas jag mycket. Vi skola nog en gång draga honom in i vår krets och vinna honom för våra ändamål. Vilka vackra utsikter för framtiden: don Lotario, Wolfram, Albert de Morcerf, professor Wedell i Berlin - som jag nu skall träda i förbindelse med - och kanske även Morrel - det bliver en gång fem starka pelare, då vi själva bliva svaga. Ser ni, käre abbé, så förnyas allt i världen och skrider framåt.

På mitt ensamma berg, vid min Haydées sida, frossar jag ofta i vackra och upphöjda drömmar. Jag vet, att jag vågar mycket, att större ansvar vilar på mig, än på mången regent - ty redan beror tusentals personers öde av mig! - och jag ber Gud, att han ej må vredgas över mitt självförtroende. Ty det är ju hans jord, som jag vill befolka med bättre människor. Hans jord, som- 618 -

jag vill göra till ett dygdigt och rättvist uppehåll för vänskap och glädje. Och om jag bringar enskilda människor kval, så prövar jag dem endast till deras eget bästa!

Lev väl, min käre abbé. Hälsa hertigen och greve Arenberg och skriv snart!

Edmond Dantés."

2. Abbén till Lorden.

"Min dyre greve!

Ni vet att jag för längesen övergivit att strida med er. Vem kan disputera edra åsikter, då de äro grundade på den renaste människokärlek och åtföljda av en massa ädla handlingar? Mer än någon annan män-ni har ni visat mig, att vi äro av gudomligt ursprung. Tankar sådana som edra kunna endast utgå från en själ, uppfylld med Gud. Därför vill jag gärna vara er tjänare såsom jag en gång var kyrkans. Må en framtid blomstra för denna världen eller en undergång hota den - i båda fallen har ni rätt, ty i båda fallen bör man göra gott.

Jag har haft ett långt samtal med hertigen och vi hava uppgjort en förteckning på de personer, vilka enligt er plan borde understödjas. Men skall icke summan bliva för stor? Ni har visserligen sagt mig, att edra rikedomar äro outtömliga. För mänsklighetens bästa, vill jag hoppas och tro det. Greve Arenberg brinner av begär att få ett brev ifrån er. Han äger val icke tillräckligt praktiskt förstånd, för att fatta edra planer i sin helhet. Men denna brist

ersattes av hans godhjärtenhet och förövrigt kan ni obetingat lita på hans tystlåtenhet. Detta är värt mycket.

Beträffande don Lotario, så behandlar jag honom alldeles som ni föreskrivit mig. Han har en förträfflig natur. Ja, han är en äkta människa, god, ädel, upp-- 619 -

riktig, livlig, själfull, intagen för allt stort. I honom lär man älska mänskligheten, och det bliver svårt för mig, att vara sträng emot honom. Jäg tror även, att hans prövning icke behöver vara så stor. Hans karaktär är fast av naturen, och hans själ för ädel, att kunna förstöras genom någonting. Har ni uti eder öken ännu flera dylika diamanter?

Han är nu mycket olycklig. Thérese, som han älskar, har till följd av madame Danglars död - om vilken hertigen skall giva närmare underrättelser --lämnat Paris. Och jag skall ställa så till, att han förbliver i tvivel, om hon älskar honom eller ej, vilket jag ännu ej själv vet - ehuru jag hoppas det. Jag tvivlar ej ett Ögonblick på att han skall manligt bestå dessa prövningar. Hans tid i Paris är tillända. Han måste begiva sig till London, kanske där är bästa platsen för honom att bliva en karl.

Ni begär underrättelser om denna Thérese. Greve Arenberg har tagit henne till sig såsom ung sjuttonårig flicka, vars kropp och själ blivit försvagad genom en tidigare olycklig kärlek. Men småningom har hon erhållit en ovanlig karaktärsstyrka, och om hon skulle älska don Lotario, så skola båda en gång bliva ett par, av nästan samma fullkomlignet som ni och Haydée. Hennes tillnamn känner jag icke. Hon heter här endast fröken Thérese. Greve Arenberg håller med flit hennes namn hemligt, då det är hans avsikt, att en gång adoptera henne. Jag gissar därför, att hon är av lägre härkomst och greven ar ej angelägen, att hela världen skall hava reda därpå.

Även om Morrel, skall hertigen meddela er närmare. Han sade mig, att han nu tar sina mått och steg, för kaptenens befrielse från fängelset, där han försmäktar. Valentine skall vara ganska olycklig. Låtom oss icke låta henne lida för mycket.

Om Albert de Morcerf har jag viktiga underrättelser- 620 -

att lämna er, eller snarare, ni skall finna dem uti de tidningsartiklar jag bifogar. Han är konung i ett av Medelafrikas riken, och hela världen talar om honom. Sålunda har denne unge man ånyo återupprättat sin faders namn! Visserligen, som det säges, har han länge velat bibehålla sitt inkognito såsom Albert Herrera. Men man har gissat hans verkliga namn. Regeringen står i begrepp att knyta förbindelser med honom. Vill ni göra detsamma? Där erbjuder sig för er ett ofantligt fält för verksamhet, och ni kunde ställa till den unge mannens förfogande, större medel än vår regering, som behöver sina penningar till partiändamål. Dock förstår ni detta själv bättre, än jag."

P. S. Jag bifogar en republikansk flygskrift, som innehåller egendomliga underrättelser om Morrel. Jag kan icke tro därpå. Hertigen är tör ögonblicket ej i Paris. Jag skall återkalla honom och vi skola göra allt möjligt för att få erfara sanningen. Nej, nej, det är omöjligt! Det måste bero på ett misstag. Men om så förhölle sig i verkligheten - greve, det vore en bitter varning för er!

Don Lotario har i London blivit upptagen i själv-mördarnes sällskap. Han är trött vid livet, av olycklig kärlek. Han skall icke gå förlorad därvid, det vet jag. Men skola vi driva det längre? Jag vantar med längtan edert nästa brev, min käre greve! Sakerna inveckla sig. Give Gud, att allt måtte taga ett gott slut f Vill ni skriva till Albert de Morcerf, så sänd brevet till mig. Jag vet nu på vad sätt jag skall få det till honom. Laguidais."

3. Lorden till Abbéen. "Min käre abbé!

Händelserna antaga verkligen ett hotande utseende, och jag måste skynda mig att utföra ett beslut, som jag_ 621 -

fattat redan för någon tid sedan. Jag skall lämna min ensamhet och återvända till Europa. Även i New-Orleans är min närvaro nödvändig, dock endast för några dagar. Jag underrättar däri så snart jag anlänt till Europa, var och huru vi kunna träffas. På Morrels död tror jag ej. Regeringen vågar det icke. Hertigen har fått veta det och aldrig tillåtit det. Det är en uppfinning eller ett misstag.

Till dön Lotario har jag skrivit, och meddelat honom, att hans förmögenhet är förlorad. Han skall ha kraft att föredraga även: detta. Ett brev till Morcerf medföljer. Jag beundrar denne unge man och hoppas mycket av honom.

Om några veckor få vi se varandra och talas vid på Europeisk botten. Edmond Dantés."

44. MONTECRISTO OCH ALBERT DE MORCERF.

"Käre Albert I

Jag kallar er så emedan jag vill bortsopa minnet av den tid, som ligger emellan oss, och endast erinra mig tiden, då vi hade varandra kära. Jag kallar er så, emedan jag icke kan kalla Mercedes son annorlunda.

Åratal ligga emellan denna dag och det ögonblick, då vi sist sågo varandra, åratal, under vilka jag fortfarande givit akt på er, åratal under vilka ni från en pariserlätting mognat till en verksam man. Ni bär ånyo namnet Morcerf, och ni bär det med ära. Ni är en man som har blickat in i livet, och därför kan jag tala öppet med er och vänta, att ni skall förstå mig. Åratal hava dessutom förflutit, sedan er faders död, och ni kan med lugn skåda tillbaka på denna tid. Eder livserfarenhet bör hava sagt er, att barnen äro oskyldiga till föräldrarnes gärningar och ofta tvärtom. Låt- _ 621 -

fattat redan för någon tid sedan. Jag skall lämna min ensamhet och återvända till Europa. Även i New-Orleans är min närvaro nödvändig, dock endast för några dagar. Jag underrättar däri så snart jag anlänt till Europa, var och huru vi kunna träffas. På Morrels död tror jag ej. Regeringen vågar det icke. Hertigen har fått veta det och aldrig tillåtit det. Det är en uppfinning eller ett misstag.

Till dön Lotario har jag skrivit, och meddelat honom, att hans förmögenhet är förlorad. Han skall ha kraft att föredraga även: detta. Ett brev till Morcerf medföljer. Jag beundrar denne unge man och hoppas mycket av honom.

Om några veckor få vi se varandra och talas vid på Europeisk botten. Edmond Dantés."

44. MONTECRISTO OCH ALBERT DE MORCERF.

"Käre Albert I

Jag kallar er så emedan jag vill bortsopa minnet av den tid, som ligger emellan oss, och endast erinra mig tiden, då vi hade varandra kära. Jag kallar er så, emedan jag icke kan kalla Mercedes son annorlunda.

Åratal ligga emellan denna dag och det ögonblick, då vi sist sågo varandra, åratal, under vilka jag fortfarande givit akt på er, åratal under vilka ni från en pariserlätting mognat till en verksam man. Ni bär ånyo namnet Morcerf, och ni bär det med ära. Ni är en man som har blickat in i livet, och därför kan jag tala öppet med er och vänta, att ni skall förstå mig. Åratal hava dessutom förflutit, sedan er faders död, och ni kan med lugn skåda tillbaka på denna tid. Eder livserfarenhet bör hava sagt er, att barnen äro oskyldiga till föräldrarnes gärningar och ofta tvärtom. Låt-- 622 -

om oss därför, innan jag fortfar, kasta en flyktig blick på det förflutna.

Eder fader hade, då jag var yngling, på ett nedrigt sätt tillintetgjort mig, överlämnat mig åt evigt fängelse, för att komma i besittning av min brud. Från att vara friherre Ferdinand svingade han sig sedan, genom tvetydiga bedrifter, till hög officer, lämnade min hustrus fader, paschan av Janina, på förrädiskt och hämndgirigt vis åt turkarna, och lade genom detta förräderi grunden till sin rikedom. Er far var en skurk -- jag säger det öppet, om ock edert hjärta bävar. Men jag vet, att ni aldrig har älskat honom. Allt vad som finnes hos er, härstammar från er mor, från Mercedes - och det är ädelt och gott.

När jag kom till Paris i avsikt att hämnas på mina forna fiender, när jag återsett Mercedes, då jag hade återfunnit henne lika älskvärd - blev jag villrådig, om hämndens stråle även borde träffa er far. Jag överlade länge. Men om jag ock skulle hava förlåtit vad han gjort emot mig, så fanns det ett brott, som måste försonas, då det blivit begånget inför hela världens ögon, brottet mot Haydées far. Därför ställde jag till den där scenen i

pärskammaren. Er far dömdes. Vilka följder denna offentliga brännmärkelse kunde medföra, det måste vara mig likgiltigt. Det kunde varit en möjlighet, att er far hade tagit saken lugnt, att han endast dragit sig från Paris. Han valde frivilligt döden. Underrättelsen skakade mig djupt. Men skulle ni avstå från att sträf f fa en förbrytare, endast därför, att ni fruktade f Or följderna?

Ni utmanade mig på duell. Er moder, som visste, att en utav oss skulle falla, och som en gång älskat mig så högt, som hade gjort mig så lycklig - vårföre Gud måtte löna och välsigna henne så länge hon lever! - er mor meddelade er mina bevekelsegrunder. Stilla-- 623 -

tigande gillade ni dem, ty ni frånträdde duellen. Ni hade mod att tvinga er själv.

Och nu till följderna? Ni kan ej neka till, Albert, att er fars död blivit en välsignelse för er. Vad erbjöd Paris er, vad var ni där? Icke annat än en av de vanliga lättingarna, som framsläpa sitt liv i overksamhet och slutligen dö, utan att hava gjort ringaste nytta i världen. Er fars död upptände den gnista av kraft och beslutsamhet, som länge slumrat hos er. Ni avstod från allt* som er far efterlämnat åt er, ända till namnet, och blev en fri, självständig, verksam man. Ni blev en nyttig medlem av samhället, av ett överflödigt ting blev ni en verkande kraft. Ni visade tillbaka alla de understöd som jag lät erbjuda er, och jag tackar er därför. Dessa bevis på er egen kraft hava endast höjt min aktning för er.

Ni gick till Afrika och jag drog mig tillbaka i ensamheten. Gud hade gjort mig till verktyg för sin hämnd, men kanske hade jag gått längre, än jag borde, kanske tyngde på mig ansvaret för månget hjärta, som jag krossat, utan att jag vetat det. Jag föresatte mig, att gottgöra hela mänskligheten, vad jag förfelat mot enskilda, och däruti, att försynen lämnade nya omätliga skatter i händerna på mig, ser jag en fingervisning, att Gud skall vara nådig att gynna mina planer. Sedan jag skaffat mig själv rättvisa, försöker jag nu att skaffa rätt åt själva mänskligheten. Huru jag verkställer detta, kan jag endast antyda er.

Svåra stormar förestå världen. Religion, kultur och seder kunna gå under i dessa stormar, om ej först blivit bildad en kärna, som har styrka att förhindra denna förstörelse. Därför företog jag mig, att, jämte några visa och inflytelserika personer, i tid dra försorg om, att det må finnas män, när det behövs. Det berodde på att stärka det religiösa elementet, tron på Guds försyn, på en ordnande rättvisa. Vi bemödade oss, att- 624 -

finna sådana man, som under alla förhållanden i livet kunde tjäna föreningen som pelare. Vi understödde dem, skaffade dem yttre anseende och jordiska ägodelar, gjorde dem inflytelserika. På detta sätt hava vi i Europa och Amerika funnit tusentals personer, som vi kunna ha förtroende till, och som skola bidraga till, att mitt ibland den allmänna demoralisationen bilda en ny kyrka för tron och rättvisan; lika gott, under vilken form. Jag tror mig hava nått ändamålet.

Även de andra världsdelarna ha ej undgått min uppmärksamhet. I Sydamerika har jag ej något stort fält, i Australien intet. I Asien kunde jag icke göra vidare, än uppmana mina därvarande vänner, att skaffa kristendomen en friare riktning. Buddhaismen och Brahma-religionens stela former förhindra mig inträdet. Friare fält fann jag i Kina, varest en av mina vänner är verksam för kristendomen och giver mig säker utsikt till en fullständig omvälvning inom få år.

För Afrika felas mig nästan alla medel till ett verksamt inträde.

Då erfar jag, att ni, Albert, nästan genom ett underverk funnit tillträde till dessa länder och att ni där innehar en ställning, som knappast någon annan skulle hava ernått! Denna underrättelse gjorde mig obeskrivligt lycklig. Ni, Albert, Mercedes son, en av dem, som jag älskat så mycket, skall förverkliga en av mina skönaste drömmar! Ja, Guds försyn råder allestädes, varest vi minst förmoda det!

Albert, jag besvär eder, tag icke för lätt den uppgift, vartill ni blivit utsedd. Jag vet icke - huru ni uppfattar er ställning och vad ni vill göra. Men betänk att det är frågan om, att höja millioner människor som hittills tyvärr intagit det lägsta av alla civilisationens trappsteg, att göra verkliga människor av dem, att införa religionens och kunskapens ljus i dessa länder, varest solens bländande glans tyckes hava undertryckt- 625 ~~

förnuftets utveckling. Ni är ännu ung, Albert, och det är väl, ty er kraft har ännu ej blivit bruten.

Och nu erbjuder jag er, till genomförandet av dessa uppgifter, ej allenast mina råd, utan även allt det materiella bistånd jag kan lämna. Visa icke tillbaka detsamma. Det är icke obetydligt och gäller icke er person, utan förverkligandet av en av mina skönaste förhoppningar. Jag är rikare än någonsin. Jag äger ungefär ett hundra femtio millioner dollar i rena penningar och har fast beslutat att, med undantag av det lilla jag behöver för mig själv, offra hela min förmögenhet för mina planer. Jag ställer så mycket ni av denna summa önskar, till er disposition. Frankrike kan för närvarande obetydligt understödja er, och England alldeles intet. Och ändå skall ni behöva penningar, för att kvarhålla er i edert herravälde, ty svårigheterna förestå er. Önskar ni litet eller mycket, så ger jag er det med samma glädje och beredvillighet. Glöm alla personligheter och allt groll. Tänk endast på, att jag vill understödja det verk, försynen kallat er att utföra. Och överila er icke. Låt det bliva hela er uppgift, att småningom upplysa dessa stackars negrer. Kristendomen i sina vackra och lättfattliga grundsatser är bästa medlet att upplysa sinnena och göra dem mottagliga för andra föremål. Önskar ni män, som därvid kunna vara er behjälpliga, så skall jag uppge för er sådana. Avböj icke mitt tillbud, Albert, jag besvär er. Gör ni det, då är ni icke ännu den man, för vilken jag håller er, dä är ni ännu fjättrad av de mänskliga misstag och fördomar, över vilka en ädel själ måste vara upphöjd. Antager ni icke bistånd av mig, så skall ni behöva det av andra människor. Alldeles fri skall ni aldrig bliva.

Om några veckor reser jag till Europa. Ännu hoppas jag, att få återse Mercedes. V. H. I 40- 626 -

Därför - låtom oss vara bröder och verka gemensamt! Ert svar ber jag er ställa till abbé Laguidais eller hertig *** i Paris.

Edmond Dantes."

45. GREVE ROSKOWITSCH.

En dag, som man i New Orleans kallar för utmärkt vacker, men som en europé skulle ansett för rysligt het och oangenäm, promenerade en herre på den damm, som skyddar staden för Missisippi, och vid vilken låg stora och små fartyg av alla nationer.

Vid hamnen härskade en livlighet, som är vanlig i alla stora sjöstäder. Matroser ströko omkring, köpmän gingo brådskande igenom mängden, månglare utbjödo frukter och varor, och roddare i småbåtar skreko till de sysslolösa vid hamnen och erbjödo sig rö dem över till det ena eller andra fartyget.

Mannen, som spatserade fram och åter mitt ibland bullret, väckte en viss uppmärksamhet, oaktat de mest olika och sällsammaste personer trängde sig om varandra vid dammen. Han var vinterklädd, under det alla andra buro lätta sommarkläder. Hans ansikte var simpelt, likaså hans figur. Utseendet var grymt, ty hans infallna kinder voro täckta av vilt skägg, som troligen aldrig gjort bekantskap med någon rakkniv, men som ändå knappast hade en tums längd, ögonen voro djupt insjunkna i hans huvud och skimrade i en matt färgton mellan grått och grönt. Håret rödaktigt liksom skägget, var alldeles kortklippt. Hans hals var gömd i en väldig löskrage, som kanske var bekvämare än det syntes, ty den lämnade alla dess rörelser fullkomlig frihet. För resten var klädseln mycket fin och dess innehavare syntes vara en rik man som skyltade med sin rikedom. Ty, utom en massiv guldkedja hade han en massa berlocker hängande ned över västen och ringar på alla - 626 -

Därför - låtom oss vara bröder och verka gemensamt! Ert svar ber jag er ställa till abbé Laguidais eller hertig *** i Paris.

Edmond Dantes."

45. GREVE ROSKOWITSCH.

En dag, som man i New Orleans kallar för utmärkt vacker, men som en europé skulle ansett för rysligt het och oangenäm, promenerade en herre på den damm, som skyddar staden för Missisippi, och vid vilken låg stora och små fartyg av alla nationer.

Vid hamnen härskade en livlighet, som är vanlig i alla stora sjöstäder. Matroser ströko omkring, köpmän gingo brådskande igenom mängden, månglare utbjödo frukter och varor, och roddare i småbåtar skreko till de sysslolösa vid hamnen och erbjödo sig rö dem över till det ena eller andra fartyget.

Mannen, som spatserade fram och åter mitt ibland bullret, väckte en viss uppmärksamhet, oaktat de mest olika och sällsammaste personer trängde sig om varandra vid dammen. Han var vinterklädd, under det alla andra buro lätta sommarkläder. Hans ansikte var simpelt, likaså hans figur. Utseendet var grymt, ty hans infallna kinder voro täckta av vilt skägg, som troligen aldrig gjort bekantskap med någon rakkniv, men som ändå knappast hade en tums längd, ögonen voro djupt insjunkna i hans huvud och skimrade i en matt färgton mellan grått och grönt. Håret rödaktigt liksom skägget, var alldeles kortklippt. Hans hals var gömd i en väldig löskrage, som kanske var bekvämare än det syntes, ty den lämnade alla dess rörelser fullkomlig frihet. För resten var klädseln mycket fin och dess innehavare syntes vara en rik man som skyltade med sin rikedom. Ty, utom en massiv guldkedja hade han en massa berlocker hängande ned över västen och ringar på alla- 627 -

fingrar. Hans stövlar voro så trånga, att han knappast kunde gå med dem och med käppen slog han på sina fötter, som om han därigenom velat upmuntra dem att gå.

- Vilket kostligt ansikte, mumlade matroserna bakom honom.

- Vad är det för en europeisk noshörning? frågade en sjöman en annan.

- Vem kan väl känna alla sådana! lydde svaret. En förvriden engelsman sannolikt.

- Nej, en ryss! sade en annan, som kom till. Han har sin kredit hos Nathan Brothers. Där har jag en gång sett honom och då fick jag veta det. Han ser sig om i världen.

- Kunde väl göra något nyttigare med sina kalvögon, sade den förste kontoristen.

Samtalet blev avbrutet. Under tiden fortsatte ryssen sin promenad till yttersta ändan av hamnen, vid vilken de nya arbetena förehades. Dessa tycktes i viss grad intressera honom, ty han tog sin lorgnette och betraktade arbetena.

Framför honom låg en bild av den eländigaste, mödosammaste mänskliga verksamhet. Man höll på med att utfylla en sumptrakt och påla däruti, för att erhålla fast grundval till en fortsättning av dammen. Många av arbetarna stodo till knäna i gyttjan, som solstrålarna hade hetkokt. Andra voro sysselsatta vid de stora pål-kranarna.

Bland de förre, bland dem som stodo i gyttjan, och lassade den i kärror, var en ännu ung man, som genom sitt mörka hår, sin vackra figur och sitt ansikte, genast väckte uppseende. Det låg något medfött ädelt i hans rörelser, och fastän han fullgjorde sitt arbete med det lugn och den likgiltighet, som visar vana därvid, så syntes likväl, att han ej var född till denna sysselsättning.^ 628 -

Nu kom en uppsyningsrnan och inspekterade med misstrogna blickar arbetet.

- Wolfram, jag har ju sagt att ni skulle arbeta på denna sidan, sade han till den unge mannen.

Denne stannade med arbetet, men såg icke upp, och rörde sig ej ur fläcken.

- Ni tyckes alldeles icke mer bry er om vad man säger er! fortfor uppsyningsmannen retad. Jämka er hastigt åt andra sidan. Om ni en annan gång gör emot mina befallningar, så drar jag av en dagspenning på er avlöning.

Den unge mannen tog sin kärra och sin spade, och körde den mödosamt genom gyttjan till andra sidan, där en mängd folk arbetade. Detta gjorde han utan att svara ett ord, eller ändra en min.

- Vad vill ni här? Här hava vi vår plats I gormade en arbetare emot honom.

- Vi hava här knappt plats för oss, utan att stöta benpiporna av oss! sade en annan.

- Det duger ej, här kommer ingen mer emellan! sade en tredje.

Och de vredo och vände sig så att det var omöjligt för den unge mannen att komma emellan dem. Hans ansiktsdrag ändrade sig ej heller nu. Han stötte spa-dan i gyttjan, stödde sig på densamma och såg lugnt nedåt marken.

- Ur vägen, lathund! skrek en arbetare till och kör* de emot honom med sin kärra så att han erhöll en svår stöt.

- Ett ögonblick spratt han till, men sedan gick han lugnt åt sidan.

- Varför arbetar ni inte, Wolfrarti? skrek nu en annan uppsyningsrnan, som var sysselsatt på denna sidan. Goddam! Jag skall lära er att vara lat!

- Man vill icke låta mig arbeta här, svarade han- 629 -.

så lågt att det knappast hördes. De vilja ej låta mig komma emellan dem.

- Vem -. vem vill inte det? skrek uppsyningsman-nen rasande.

- Mina kamrater! pustade den tilltalade med möda.

- Vad för slag? ljöd det i korus. Kunde ej falla oss in! Ingen människa har tänkt därpå. Varför det? Vad rör det oss, om han arbetar eller ej?

Och i ögonblicket hade arbetarna skiljt sig åt, att det var plats ej allenast för en, utan för tio.

- Ni mister en dag av er avlöning, Wolfram, sade uppsyningsmannen och tog fram sin bok, för att notera förhållandet. Om lördag får ni endast för fem dagar!

Den unge mannen stödde sig fastare vid sin spade men teg. Det tycktes väl som han skälvde något till, men han måtte hava lärt sig självbehärskning. Han förblev lugn.

- Nå, goddam! Vill ni arbeta, eller skall jag dra ifrån er ännu mera? skrek uppsyningsmannen.

Wolfram fattade spadan och började arbeta. - Ryssen hade varit åskådare till denna scen som han genom sin lorgnette hade betraktat med största lugn. Om han förstod orden, var att betvivla. Troligen kände han icke språket tillräckligt. Nu tog han åt sin ficka.

- Hej! ropade han med sin gälla spetsiga röst. Hej, du där, unge man!

Då Wolfram befann sig alldeles under honom, såg han upp. Ryssen hade tagit ett mynt ur fickan och kastade det till honom. Ett föraktligt hånlöje for över Wolframs ansikte. Han tog myntet, som var betäckt med smuts, och kastade det tillbaka åt ryssen, så att det slog emot hans skjortbröst och nedsmutsade detsamma. Därpå vände han sig om och begynte lugnt arbeta igen.

Fördömda tiggarbyke! brummade ryssen rasande och- 630 -

avlägsnade sig hastigt, ty de andra arbetarna hade slagit till ett hånskratt.

Tillika med honom avlägsnade sig en annan herre, som hade stått bakom en bod där man säljer brännvin och öl till arbetarna och matroserna, och vilken även hade noga observerat arbetarna. Det låg ej något märkbart i hans väsende åtminstone icke vid första påseende. Han gick raskt, men likväl med tydlig värdighet. Livet och rörelsen vid hamnen brydde han sig icke vidare om. Snart förlorade han sig i vimlet och tog vägen till det inre av staden.

Under tiden hade ett stort köpmansfartyg lyftat ankaret och gått till sjös. Därigenom hade man fri utsikt till en stor och vacker ångbåt som låg bland de andra fartygen. Man såg vid första blicken, att det var ett privatfartyg. Allt däruppe var prydligt och elegant. Det låg vänligt och inbjudande mitt ibland de tunga köpmansfartygen och ångbåtarne. Folk syntes ej till på detsamma. Ka j ut fönstren voro väl tilltäppta med gardiner.

- Vem tillhör ångbåten där? frågade ryssen en matros.

- Den tillhör lord Hope.

- Lord Hope? frågade greve Roskowitsch överraskad. Skulle jag icke redan hava hört det namnet? Varifrån är

han?

- Lorden kommer från Kalifornien, varest han har besittningar, sade matroserna.

- Jaså! Då känner jag väl honom inte, menade greven.

Nathan Brothers växelkontor var i närheten. Greven gick dit och begärde att få tala med chefen. Han träffade honom i ett rum bredvid.

Mr. Nathan, en man till åren, vänlig, med uttrycksfulla och angenäma anletsdrag, som endast obetydligt förrådde köpmannen, syntes bliva något störd. Han- 631 -

gick fram och åter i rummet med korslagda armar.

- Herr Nathan, jag har en begäran till eder! sade greven.

- Ah, är det ni, greve Roskowitsch! Säg varmed jag kan vara till tjänst?

- Jag vill återvända till Frankrike, sade Roskowitsch, men vill göra en resa genom Italien och Syd-frankrike, innan jag går till Paris. Mina papper äro ställda på nästan endast engelska hus. Vill ni hava den godheten att ge mig så mycket växel på franska hus, som ni kan? Det vore mig ändå kärare om jag kunde få franska banknoter. Är ni i tillfälle att disponera däröver?

- Utan tvivel, svarade mr Nathan och kallade sin förste bokhållare.

Affären är upgjord på en kvart. Greve Roskowitsch fick sina engelska papper växlade på franska hus och så mycket franska banknoter som för ögonblicket funnos i kassan. Därpå tog han avsked från bankiren, som även under det affären uppgjordes var mycket tankspridd.

- Mr Nathan! utropade han, vändande sig om i dörren, har ni här i New Orleans skickliga läkare, verkligen goda läkare?

- Dr Thomson, fyra hus här ifrån; är en mycket duglig läkare! svarade Nathan.

- Jag tackar er, sade greven och lämnade kontoret. Han gick därifrån till Thomson. Läkaren var ej

hemma. Greve Roskowitsch förklarade sig villig att vänta på honom, och en kvart senare kom doktorn.

- Herr doktor, sade greven, jag önskar rådfråga er om en högst egen sak. Ni är väl säker att ingen kan lyssna på oss?

- Fullkomligt säker, svarade doktorn. Detta är mitt privatrum.

- Gott, ni skall få höra, att det är en högst egen- 632 -

sak, som obetingat fordrar diskretion, sade Rosko-witsch. Jag står färdig att resa till Rio Janeiro, för att där gifta mig med en ung rik och älskvärd flicka. Hon är åtminstone skildrad för mig sålunda, ty jag har själv aldrig sett henne. Nu vill jag säga er, att detta giftermål gör mig högst olycklig. Vi äro från barndomen båda bestämda för varandra, men jag älskar i min hembygd i Petersburg en ung dam, från vilken jag ej under något villkor kan skilja mig. Jag vill hellre dö än gå in på detta giftermål. Men det finnes endast en möjlighet, den nämligen att nämnda dam i Rio de Janeiro avvisar mig. Men nu har jag föga hopp därom. Jag är icke vacker, det vet jag väl, och utom min figuf har jag intet, som skulle kunna behaga en flicka. Men jag är ej heller avskräckande ful, och då man från ungdomen lärt henne att betrakta mig som hennes tillkommande och som ett mönster av manlighet, så skulle hon nog finna mig antaglig. Och ändå kan hon i ingen händelse bliva min hustru. Jag har därför funderat på ett sista och förtvivlat medel. Ni måste göra mig ful, avskyvärt ful.

- Huru är det möjligt? sade doktorn skrattande. Ni kan färgas, beta, bränna ert ansikte, det är väl möjligt.

- Nej, det är ej nog! svarade Roskowitsch. Jag måste bliva frånstötande äckligt ful. Har man icke medikamenter som förorsaka ett artificiellt utslag?

-- Visserligen, man använder dem stundom för barn, sade dr Thomson.

- Då bör en starkare dosis även verka på äldre, menade greven.

- Det äger sin riktighet, sade doktorn.

- Nå, skriv då ut receptet till mig, ävensom ett motrecept; här är 1,000 dollar för besväret. D:ir Thomson, som tycktes vara något retad av de tusen dollar, vilka greven i banknoter hade uppräknat på bordet,- 633 -

skrev det. Men tag av det första ej mera än tio droppar, annars kan ni dö. Och om ni företrädesvis önskar utslaget på ansiktet, så frottera det hårt att det bliver inflammerat, eller lägg på en spansk fluga.

- Gott! sade Roskowitsch, stoppande receptet på sig. Farväl, herr doktor! Jag avreser ännu i dag.

Roskowitsch rekommenderade sig och vände om till hotellet. Hans steg voro nu raskare, mera elastiska. Han tycktes betagen av glädje och belåtenhet.

Ankommen till hotellet betaide han sin räkning och förklarade att han genast skulle fara med ångbåten till Mexiko, sände även dit sina saker, lät taga en plats för sig, och lämnade hotellet till fots, bärande under kappan endast en liten rensel som han förut hade igensnörat.

Därpå gick han till första apotek och avlämnade där det första receptet. Det skulle bliva färdigt om en timma. Han lämnade sedan det andra på ett annat apotek och fick löfte att hämta det efter ungefär samma tid. Emellertid promenerade han på gatorna, men undvek hamnen och dess grannskap, varest hans personlighet var känd. Även nu voro hans steg raska och livliga, och man såg på hans ansikte, att viktiga tankar sysselsatte honom. Därpå hämtade han medikamen-terna och fortsatte sin vandring.

På gatan fick han fatt i en gosse, som han avsände med ett brev till ångbåten, varuti han tillskrivit kaptenen, att han ej kunde begagna den bestämda platsen, men båd honom däremot behålla ombord hans saker, vilka han skulle avhämta i Mexiko, dit han for med nästa ångbåt.

- Nu vet ingen mera att jag är i New Orleans, viskade han för sig själv. Jag har rest till Mexiko. Greve Roskowitsch är död, såväl som Benedetto Loupert och d'Ernonville. Nu skola vi gripa verket an!

Han gick till ett litet anspråkslöst värdshus och hyr-- 634 -

de där ett rum. Genom en kypare lät han sedan skaffa sig en grovarbetaredräkt. Inpackade den i ren-seln, lämnade ånyo detta värdshus och gick till ett tredje.

Värdinnan anvisade honom ett smutsigt kyffe. Detta bekymrade honom föga - ty hela hans person, hans simpla ansikte, hans stela blick tycktes harmoniera med detta äckliga logi. Eftersom det redan lidit mot aftonen, beställde han öl och mat, men förtärde intet därav. Därpå lät han säga värdinnan, att han mådde illa, hon borde hämta honom ett par spanska flugor ifrån apoteket. Då han i förväg betalte dem såväl som maten, så fick han dem snart. Dessa lade han på ansiktet och öppnade sedan den första flaskan.

- Tio droppar, sade doktorn! mumlade han för sig själv. Femton måste då göra bättre verkan!

Han lade sig i bädden, där han försjönk i en halvsömn, ur vilken han ej vaknade, förrän de första solstrålarna föllo in i kammaren. Nu sprang han upp. På den ena väggen hängde en söndrig spegel. Han såg sig däruti.

- Död och förbannelse! skrek han förfärad. Detta var mera än jag hade trott.

Han såg gräslig ut. Hans ansikte tycktes blivit dubbelt så brett och utgjorde ett enda sår, från vilket varje mänskligt öga måste förfärat bortvända sig och vars avskyvärda detaljer knappast låta beskriva sig. ögonen lågo djupt begravda i de blåröda kullar som om-gåvo dem och voro starkt blodsprängda. Svullnaden drog sig ända ned till halsen och även på händerna visade sig varbölder.

Slutligen hade greven hämtat sig och betraktade lugnt sitt ansikte i spegeln. Han försökte att skratta, men skrattet åstadkom en så ryslig förställning i hans anletsdrag, att han blev rädd för sig själv.- 635 -

Han gav till ett gapskratt och gnuggade sina händer, men upphörde då detta började smärta honom.

- Bölderna komma redan, sade han belåten. Dr Thomson har gjort sin sak bra. I nödfall kan jag ju taga ett par droppar till. Nu vill jag gå. Flaskorna har jag. Ränseln är lätt, så lätt, som när jag gick ifrån Marseille till Paris! För tusan, det var en skön tid, och allt har denna skurk berövat mig!

Han tog ränseln under armen och gick trappan nedför. I skänkrummet var värdinnan ensam. Han tycktes finna en djävulsk njutning i, att skrämma henne, ty han gick rakt fram till henne, och sträckte sitt avskyvärda ansikte emot henne.

- Fru värdinna, vad är jag skyldig? Jag är gästen i rummet n:o 49.

- Gud hjälpe mig! sade värdinnan förskräckt. Något så avskyvärt i mitt hus? bort, bort!

- Nå, som ni behagar, madame, sade han. Farväl, tänk på mig!

Och självförnöjd, vårdslös och obekymrad lunkade han med ränseln under armen genom gatorna ned åt hamnen. De som sågo honom veko skyggt tillbaka och spottade åt honom. Fruntimmer, som med barn på armen mötte honom, korsade sig och flydde in i förstugorna. En liten barnunge, som han strök på huvudet, sprang tjutande bort och modern gav till ett skrik. Han måste gå fortare, ty hela gatan började bliva rebellisk emot honom.

46. LORD HOPE I NEW-ORLEANS.

Iföregående kapitel omtalades att tillika med ryssen, även en annan herre lämnade hamndammen sedan Wolfram så föraktligt tillbakavisat den honom tillkasta-de drickespenningen - och att denne herre tog vägen till det inre av staden. - 635 -

Han gav till ett gapskratt och gnuggade sina händer, men upphörde då detta började smärta honom.

- Bölderna komma redan, sade han belåten. Dr Thomson har gjort sin sak bra. I nödfall kan jag ju taga ett par droppar till. Nu vill jag gå. Flaskorna har jag. Ränseln är lätt, så lätt, som när jag gick ifrån Marseille till Paris! För tusan, det var en skön tid, och allt har denna skurk berövat mig!

Han tog ränseln under armen och gick trappan nedför. I skänkrummet var värdinnan ensam. Han tycktes finna en djävulsk njutning i, att skrämma henne, ty han gick rakt fram till henne, och sträckte sitt avskyvärda ansikte emot henne.

- Fru värdinna, vad är jag skyldig? Jag är gästen i rummet n:o 49.

- Gud hjälpe mig! sade värdinnan förskräckt. Något så avskyvärt i mitt hus? bort, bort!

- Nå, som ni behagar, madame, sade han. Farväl, tänk på mig!

Och självförnöjd, vårdslös och obekymrad lunkade han med ränseln under armen genom gatorna ned åt hamnen. De som sågo honom veko skyggt tillbaka och spottade åt honom. Fruntimmer, som med barn på armen mötte honom, korsade sig och flydde in i förstugorna. En liten barnunge, som han strök på huvudet, sprang tjutande bort och modern gav till ett skrik. Han måste gå fortare, ty hela gatan började bliva rebellisk emot honom.

46. LORD HOPE I NEW-ORLEANS.

Iföregående kapitel omtalades att tillika med ryssen, även en annan herre lämnade hamndammen sedan Wolfram så föraktligt tillbakavisat den honom tillkasta-de drickespenningen - och att denne herre tog vägen till det inre av staden.- 636 -

Han gick till en avlägsen förstad med trånga gator och små hus. Framför ett av dessa hus stannade han och betraktade det länge. Därpå gick han in.

Värdinnan, en äldre fru av gott utseende, emottog honom i förstugan.

-- Bor här en ung franska, som kommit till New Orleans med en man vid namn Wolfram? frågade herrn.

- Ja, hon bor här, svarade värdinnan med en axelryckning. Vad vill ni henne?

- Jag önskar tala vid henne, och om möjligt genast. Om en minut återkom hon och sade:

- Stig in, här bor fröken Amelie.

Lorden - ty det var han - inträdde i ett litet ljust rum, som saknade nästan de nödvändigaste föremålen. I mitten stod en lång kvinnlig gestalt.

Om lorden hade väntat, att av Amelie bliva emottagen med glad överraskning, så bedrog han sig. Amelie emottog honom lugnt men kallt. Hon gick några Steg emot honom. Det var allt.

- Fröken, sade lorden, jag har vågat, att uppsöka er.

.- Jag tackar er, mylord, svarade Amelie. Få människor skulle hava uppsökt oss i denna belägenhet. Desto vänligare är edert ädelmod. Sitt ner, mylord.

Store Gud! Hur hade icke Amelie åldrats! Hur förändrade voro icke hennes drag! Även då hade hon kommit till honom lidande, nedtryckt till kropp och själ. Men bar icke hennes drag ännu stämpeln av denna förfärliga stelhet, som så kallt och avskräckande blickade från hennes ansikte. Något gammalt låg i hennes drag, som i motsats till den ungdomliga figuren gjorde ett eget och obehagligt intryck. Lorden märkte, icke utan rörelse, detta.

- Fröken, sade han, edra öden hava icke varit de_ 637 -

lyckligaste, efter vad man sagt mig. Ni kämpar mot försakelser, kanske nöd.

- Ja, visserligen, svarade Amelie med ett lugn, som endast kunde hava sin orsak uti den fullkomligaste misströstan och förtvivlan samt bildade ett motstycke till den likgiltighet varmed Wolfram emottagit uppsynings-männens och kamraternas förolämpningar.

- Ni ser förhållandena allt för mycket i svart! sade lorden lugnande. En liten tillfällighet kan ändra allt.

- Nej, sade Amelie bittert, jag hoppas icke mera. Och om jag det även kunde - Wolfram och jag äro döda för världen. Vi skulle ej mera kunna njuta av lyckan.

-- Tro inte det! Hängiv er icke åt dylika misstag. Ni äro båda mycket för unga, att kunna veta det. Om lyckans sol ler mot er, så skall ni hälsa den vänligt. Kanske kan jag själv göra något för eder. Tyckes det er icke som min närvaro redan vore ett gott tecken för er?

- Nej, mylord, verkligen icke. Varför? frågade Amelie.

- Det ligger ju i min förmåga att understödja Wolfram, sade lorden.

- Jag tror knappt, att han skulle ta emot ett sådant understöd, svarade Amelie. Jag själv kunde knappast tillråda honom det. Vi hava beslutat att trotsa ödet så länge det är möjligt. Kunna vi icke ändra den otur, som förföljer oss - nå, då är det icke vårt fel. Wolfram vill kämpa mot ödet, och jag skall göra detsamma. Jag tror att han minst skulle av er emottaga en välgärning. Hans humör är så förbittrat, att endast påminnelsen om den skymf, som han förr emottagit, voro nog, att försätta honom i raseri.

- Det vore bedrövligt, sade lorden. Det var min avsikt att tillhan d aga honom med hjälp, och jag vill_ 638 -

det ännu. Jag kan icke förstå, huru två unga personer som älska varandra, kunna av en långvarig otur bliva så nedslagna, att de förlora allt hopp. Hela livet ligger ju ännu framför er!

- Ni skulle kanske tala annorlunda, mylord, om ni vore i vår belägenhet, om ni hade utstått allt, som vi fått lida.

- Ack, fröken, jag har lidit mera, vida mera, sade lorden. Glöm icke det.

.- Ja, men ni hade fiender, ni visste det. Ni kunde sysselsätta er med tankar på hämnd. Ni var en fånge. Wolfram har intet av detta. Han strider endast mot oturen, mot vårt olyckliga öde. Han har ingen synlig fiende, han strider mot makter, som i hemlighet skada honom. Varje slag av ödet måste han taga emot, utan att kunna försvara sig, utan att få hämnas. H(ans hjärta är dött, mylord. Även om han glömde sitt första sammanträffande med er, skulle ni icke kunna hjälpa honom.

- Jag uppger icke hoppet, sade lorden. Vi skola få se. Edert öde måste i dessa dagar avgöras. Jag inser att det icke

kan få vara på detta viset. Jag skall tala med Wolfram. Lev väl! Då vi nästa gång återse varandra - och jag hoppas det skall bliva snart - så skall ni tänka gladare och förhoppningsfullare. Farväl!

Amelie utstötte en suck och reste sig tungt. Lorden gick.

Lordens ansikte var nära på dystert då han kom på St. Charles gata och gick till Nathan Brothers hus. Han gick ej in på kontoret, utan direkt upp för stora trappan till mr Nathans privatrum. Där lämnade han sitt kort och blev insläppt.

- Välkommen, mylord, tusen gången välkommen, sade mr. Nathan, skyndande emot lorden. Det är hög tid. Jag har med längtan väntat er, sedan ert brev underrättade mig att ni var anländ. Ack, mylord, jag- 639 -

har stora förebråelser att göra er! Emellertid, ni ser mycket allvarsam ut!

Lorden hade tigande tryckt hans hand och satt sig.

- Ja, mr Nathan, sade han, jag har skäl därtill. Jag kommer från Amelie!

- Från Amelie! Jag trodde det, och ni har funnit henne i förtvivlan! sade Nathan.

- I förtvivlan - nej, svarade lorden, l högsta grad nedstämd, i en sådan likgiltighet, att jag nästan själv fruktar för följderna.

- Var det ej det jag tänkte! sade Nathan, ja, ni har gått för långt. Men jag visar tillbaka allt ansvar för mig. Jag är icke skuld därtill. Det har varit förfärligt svårt att se denna olycka och uppfylla er önskan. Jag är glad att ni är här. Jag vill icke ha mera med saken att skaffa.

- Jag vet det, mr Nathan, och jag tackar er, sade lorden. Men allt skall bliva gott igen. Låt förhoppningarna återvända i de båda ungas hjärtan, och de skola ånyo begynna att få liv och känsla, såsom förut.

- Men skynda er, att låta dem få njuta detta hopp! sade mr Nathan. Det ligger mig verkligen tungt om hjärtat, att se denne Wolfram vid ett sådant arbete. Jag fruktar alltid att någon olycka kan ske. Man behandlar honom alldeles för uselt.

- Denna fara är nu förbi sade lorden. Men jag inser att vi kommit till yttersta punkten med honom. Jag borde genast tala med Wolfram. Kan ni låta hämta honom? Saken måste avgöras. Han skall få veta en del av sanna förhållandet.

- Gud ske lov! sade Nathan. Jag skall strax hämta honom. Här, mylord, läs ni under tiden breven, som anlänt för er räkning.

Han skyndade bort och lorden tog tankfull det val-förseglade paketet, som bankiren överlämnat honom.- 640 ~

Det innehöll trenne brev: ett från abbéen och två från hertig ***

Båda handlade om Morrels förmodade död, och varom alla möjliga undersökningar blivit anställda. Rablasys namn blev omtalat däruti och hertigen hade kommit på rätta spåren, likväl utan att ana fulla sanningen.

Det fanns likväl ytterligare ett postskriptum av abbéen, som lydde:

"Äntligen hava vi upptäckt Morrel. Han hålles fången under namnet Rablasy på ett dårhus och är -- vansinnig. Detta är bestämt, greve, och jag besvär er därför, att komma till oss för att hjälpa oss ordna förhållandena, som tagit en så bedrövlig vändning. Skynda er I"

- Morrel vansinnig! sade lorden med djup och tung röst och stödde huvudet mot handen. Det är bedrövligare än jag hade väntat. Gud stå mig bi!

Han förblev i sin tankfulla ställning tills han hörde dörren öppnas. Då steg han upp, tvang sitt ansikte till lugn och fattning samt vände sig till de inträdande.

Det var Nathan och Wolfram. Den senare var i sina arbetskläder, betäckta med smuts. Han igenkände icke genast lorden och hälsade honom flyktigt och likgiltigt. Men strax tycktes en gammal påminnelse vakna hos honom och

hans blick blev mörk.

- Wolfram, sade lorden, jag vill vara helt öppen. Jag har en längre tid deltagit edert öde och ännu mera, sedan jag erfor på vad sätt ni flytt från mormonerna. Anländ hit till New-Orleans, erfor jag, att ni befann er i en bedrövlig belägenhet, och ej endast ni, utan även er fästmö, Amelie. Det skulle vara mig kärt, om jag kunde göra något för er. Ni är en man, som är kallad att intaga en annan ställning än den närvarande. Dessutom har jag kanske plikter att uppfylla emot er. Edert namn är Biichting, eller huru?- 641 -

Wolfram såg överraskad på lorden, men teg.

Lorden berättade nu Wolfram huru han träffat hans döende fader i Öknen och att han efterlämnat tiotusen dollars hos honom och nu ville han överlämna det rät-mätiga arvet till honom. Men Wolfram avvisade hånfullt detta och påstod att hans fader ej ägde något. Lorden omtalade därpå att han och mr Stanley voro en och samma person och då han en gång förut räckt honom en hjälpande hand så skulle han ej nu stöta den ifrån sig.

- Vad? sade Wolfram studsande. Ni skulle vara mr Stanley? Det är icke sant!

- Ja, sade bankiren, lord Hope är just denne mr Stanley.

-- Då, mylord, förbannar jag er, liksom jag har förbannat denne mr Stanley, ty han är skuld till våra olyckor. Denne Stanley var det, som gav mig medel att resa genom ödemarken, och jag tackar honom ej därför. Ty om vi där hade svultit ihjäl, så hade vi icke här fått lida kval, som äro tusen gånger värre än hungersnöd. Det var denne Stanley, som visade mig hit. Skall jag därför vara honom tacksam? Huru har jag blivit mottagen här? Vilka lidande blevo icke min lott? Herre, örn ni är denne Stanley, så kastar jag de sista dollarna jag har kvar, för edra fötter, och skall arbeta dag och natt för att kunna snart betala er tillbaka återstoden. Av er kan jag ej mera ta emot en cent. Vid edra råd såväl som vid edra penningar, häftar förbannelse!

Man kunde se på lorden, på denne man, som erfarit och lidit så mycket, som lärt så väl att behärska sig, huru han skakades av den unge mannens råa och uppretade språk, huru han kämpade med sig själv.

- Wolfram, sade han rörd, ni gör mig orätt Allt, vad jag gjort för er, gjorde jag av uppriktigaste deltagande, ej allenast för er utan även för Amelie. Er V. H. I 41- 642 -

fästmö är dotter till en man, till vilken jag har förbindelser, som jag nu måste överföra på hans barn, då han själv är död. Vill ni, att jag lugnt skall åse, huru Amelie förgås, under det att det är mig möjligt, göra er båda lyckliga?

- Herre, jag upprepar, att jag ej tillåter er, blanda er i våra angelägenheter, sade Wolfram bestämt. Jag vet ej huru Amelie gör, om hon skall antaga edert understöd; men jag tvivlar därpå. Hon skall icke vilja ha någon tacksamhetsskuld till en man, som så behandlat hennes fästman och som är orsak till hans närvarande belägenhet. Ty, herre, om ni haft för avsikt att bit för bit ruinera och uppoffra mig, så hade ni icke kunnat handla nedrigare än ni gjort, då ni visade mig till New-Orleans.

- Det var en svår beskyllning, sade lorden sänkande huvudet. Ett sådant egensinne hade jag icke väntat hos någon människa, och minst hos en man, som lidandena borde stämt mildare.

- Mild? Vid Gud, jag vet icke om lidancSn stämmer till mildhet! sade Wolfram med ett hånskratt. Må vara att så är förhållandet med andra! Mitt hjärta hava de förhärdat, ödet har kastat till mig stridshandsken, och jag har upptagit den. Jag vill kämpa mot det som riddaren mot döden. Antingen segrar jag eller faller jag. Och om jag segrar, så vill jag segra ensam och genom min egen kraft!

Därmed påsatte han sig hatten och gick mot dörren.

- Människa! ropade lorden, skyndande efter honom, hör då! ni går mot ert eget fördärv! Jag skall säga er allt! Hör mig!

I detsamma fattade han tag i ynglingens arm och ville kvarhålla honom.

Hian slet sig lös från lorden, och gick ut och slog dörren igen efter sig._ 643 -

Lorden stod häpen och såg efter honom. Hans läppar voro hårt tillslutna. Men hans ansikte förrådde intet av vad han tänkte.

- Vi måste gå vidare, sade han därpå till bankiren. Vi våga ej låta det stanna härvid. Han måste veta allt. Hjos denna människa ligger en självständighetskraft som är förvånande och kan åstadkomma det största resultat. Låtom oss gå till honom. Det skall lyckas mig att göra mig förstådd av honom. Han måste förstå mig. Och gör han det icke, så måste han och Amelie på annat sätt bliva hulpna. I denna belägenhet kunna de icke längre uthärda. Han måste ha understöd, så att han icke anar givaren.

- Kom då, och kom genast! sade Nathan. Jag fruktar allt av denne man.

Han hade redan hatten på, och lorden följde med honom ned på gatan. Det var redan sent och folkträngseln var så stor, att de med svårighet kunde komma fram. De uppnådde likväl snart hamnen och gingo till den sidan där arbetarna befunno sig.

Där fingo de se hur alla skyndade om varandra framför dem. Matroser, hantverkare, negrer, handelsbetjänter. Alla sprungo åt samma håll, tilltalande varandra.

- Vad har hänt? frågade somliga, slutande sig till de andra. Det hördes ett skott.

- Ja, en arbetare blev skjuten av en uppsyningsrnan, ljöd det hastiga svaret. Han lär ha varit uppstudsig. Det var rätt åt honom, det var en bagatell.

- Är han död? frågade en annan.

- Helt säkert! uppsyningsmannen får väl en åtta dagars arrest, svarade man.

Mr Nathan hade bleknat. Han vågade icke tala med lorden. Båda skyndade framåt. Framför sig sågo de redan en tät folkmassa som hade samlat sig vid hamnen och troligen ville se liket av den dödade._ 644 -

På en kärra framför lorden låg kroppen av en man, vars kläder vid bröstet voro betäckta med blod. Han var orörlig.

- Det är han l Det är Wolfram, sade båda på en gång. Mr Nathan svindlade. Lorden höll honom uppe. Men själv hade han blivit likblek.

Kring Wolfram stodo några uppsyningsrnan och hamn tjänstemän. Den ena uppsyningsmannen hade ännu en pistol i handen. Troligen var det han som avlossat skottet.

- Ack, där är mr Nathan! sade han. Nå ja, mr Nathan har nog ofta varnat mig för denne slyngel och bett mig, ge noga akt på honom.

- Ja visst, ja visst! utropade bankiren med darrande röst. Men huru hänger det ihop?

- Jo, egentligen genom ett missförstånd, svarade uppsyningsmannen kallblodigt. Men denne Wolfram har dock alltid skulden. Jag hade gått till staden, och då jag kom tillbaka, fick jag höra att en herre varit nere och hämtat Wolfram. Detta förargade mig, ty jag hade nyss förut bett honom att arbeta flitigt. Jag frågade honom vem som hade givit honom lov. Han svarade sturskt: ingen. Då glömde jag mig och gav honom ett lätt slag med min käpp. Han tog spadan och ville klyva skallen på mig. Jag såg på hans ilskna ansiktsdrag, att slaget skulle bliva allvarsamt. Han kunde döda mig. Jag tog min pistol ur bröstfickan och sköt honom. En var är sig själv närmast, och nödvärn är tillåtet.

- Det var jag själv som hämtade honom. Jag glömde underrätta därom, sade bankiren.

- Gör mig ont, mr Nathan, svarade uppsyningsmannen, men nu är det en gång gjort.

Under tiden hade lorden gått fram till Wolfram, öppnat hans tröja och väst och undersökt såret. Kulan- 645 -

kunde ha träffat hjärtat. Blodet flöt ännu i strömmar.

- Skaffa vatten och linne! skrek lorden med bönfallande röst. Kanske han ännu står till att rädda. Mr Nathan, drag

ni försorg om, att denne man bliver överlämnad åt oss, och att Amelie ej får veta händelsen, tills vi få visshet, om han är död. Vatten och linne, säger jag er, människor.

Vatten hade man redan skaffat. Obekymrad om vad som föregick omkring honom, tvättade lorden såret och observerade med stel blick Wolframs ansikte. Ingen rörelse, ingen ryckning! Endast då han med spetsen av en pännkniv skar honom inuti händerna, ryckte kroppen sakta till.

- Ännu finnes liv i honom! sade lorden. Nathan, skaffa en säng eller en bår. Skynda er! O Gud, om denne mannen dör, så är jag hans mördare!

Under tiden hade lorden outtröttligt och rastlöst sysselsatt sig med den sårade. Då ingen kunnat skaffa honom linne, hade han sönderrivit sin näsduk och därav gjort en provisorisk förbindning. Någon läkare hördes naturligtvis ej av. Det var ej något att förtjäna på en fattig hamnarbetare och dessutom hettes det ju, att han redan var död.

Nu kom båren, som mr Nathan hade anskaffat. Bärarna visade lorden huset dit Wolfram borde foras. Lorden hjälpte själv till att lägga honom på båren och åtföljde det långsamma tåget till nämnda hus, som var beläget i närheten av hamnen.

Först sedan Wolfram blivit lagd på en madrass efterskickades den berömdaste kirurg i staden, och avvaktande hans ankomst, satt lorden bredvid Wolfram, vars ögon voro tillslutna och som ej gav minsta tecken till liv. Dörren öppnades och mr Nathan inträdde på tåspetsarna,_ 646 -

Bankirens ängsliga blick besvarades av lorden med en dyster, föga tröstande min.

- Har ni träffat anstalter, att Amelie blivit underrättad, utan att få veta rätta sammanhanget? frågade han viskande. Hon får för ingen del veta sammanhanget.

- Jag har låtit säga henne, att vi tagit Wolfram i anspråk för några dagar, svarade Nathan. Värdinnan har lovat mig, att icke insläppa någon till henne. Men vad säger ni själv om den olycklige mannens tillstånd.

- Jag vet det icke, svarade lorden, med nedslagen blick. Hans belägenhet är farlig, högst farlig. Men han kan icke dö, nej! Nej, han får icke dö! Gud kan inte straffa mig så hårt! Har ni utverkat att vi ensamma få behålla Wolfram?

- Ja, och vederbörande äro särdeles belåtna därmed, svarade bankiren.

- Var god och avsänd ett brev, som jag skall skriva till min ångbåt, mr Nathan, sade lorden. Jag vill underrätta min hustru, att jag stannar här över natten. Det måste bli något resultat i natt. Men han får icke dö, nej, nej!

Med blyertspenna skrev han några rader och lämnade Nathan, inlagt i ett av de kuvert som han alltid hade på sig. Han sade honom även, att detta kuvert endast behövde uppvisas på båten, för att man skulle få tillträde. Bankiren skyndade att uppfylla sin väns begäran. Under hans frånvaro kommo kirurger, den ena efter den andra.

Men de hade ej något resultat. De lärde herrarna kunde ej bliva eniga. Några trodde att Wolfram redan var död eller låg i själatåget. Andra tyckte det vara underligt att han ej genast dött. Endast en ansåg det möjligt, att han kunde räddas.

Lorden avhörde läkarna lugnt, men båd endast den sistnämnde kvarstanna.

- Herre, sade han, om ni räddar denne unge man,- 647 -

så får ni tio tusen dollars och jag bliver er ändå tacksam i hela mitt liv.

- Tio tusen dollars! sade läkaren, en ännu ung man, det är för mycket. Ligger denne mannens liv er så mycket om hjärtat?

- Lika mycket som mitt eget, svarade lorden. Upp-bjud all er förmåga.

- Det skall jag göra, och inte endast för pengarnas skull, svarade läkaren.

Nathan återkom nu. Lorden underrättade honom med en glädjestrålande blick, att det ännu fanns hopp. Därpå skaffades soffor för lorden och läkaren, och båda gjorde sig beredda att vaka över natten. Mr Nathan höll dem länge sällskap sedan gick han hem.

Den unge läkaren syntes verkligen vara vetenskapligt bildad i sin konst. Han hade aldrig ögonen ifrån Wolfram, han observerade den ringaste rörelse hos läpparna eller någon muskel. Timmar igenom kunde han räkna med ett instrument, de svaga pulsslagen hos den sårade och annoterade dess awäxlande styrka eller svaghet. Även lorden hade under hela natten sina ögon oawända från den sjuke. Och då morgonen grydde, var hans ögon lika klara, som föregående afton. Ej en enda gång avbröt han läkarens observationer genom ett ord eller en rörelse.

- Nå, vad tror ni? sade han på morgonen, då läkaren såg åt honom.

- Han kan räddas, svarade denne. Det vill säga, att det finnes en möjlighet. Men om det även vore frågan om mitt eget liv, så kunde jag icke säga, att jag med bestämdhet skall kunna rädda honom.

Tidigt på morgonen kom även mr Nathan.

- Jag kommer från Amelie, sade denne. Ryktet har lyckligtvis icke framträngt till henne och hon är lugn över Wolframs uteblivande. Hon tror honom vara hos oss.- 648 -

Man bar in frukost. Lorden förtärde nästan intet därav och märkte med tillfredsställelse, att den unge läkaren åt mycket litet och mycket försiktigt, samt icke drack något annat än kaffe och vatten. Därpå satte sig båda, på samma sätt som föregående natt och observerade den sårade. Sålunda förgick hela förmiddagen. Kl. tre på slaget reste sig lorden.

- Herre, jag måste nu lämna New-Orleans, sade han till läkaren; vilken tröst ger ni mig?

- Ingen bättre än förut, svarade doktorn. Om den unge mannen ligger fem eller sex dagar så lugnt som i dag, om intet störande, ingen inre inflammation inträffar, så hoppas jag, att kunna rädda honörn. I varje fall skall hans tillfrisknande gå mycket långsamt. De första fyra veckorna vågar han ej göra någon rörelse, icke ens den svagaste, och på de första fyra månaderna får han ej lämna sängen eller på något sätt bliva störd. Om sex månader får han gå ut.

- Det vore väl, sade lorden. Förhasta er icke, skulle än kuren dröja ett år. Gör honom så frisk som möjligt. Med mig skall ni bliva nöjd.

Han föll nu på knä vid den sjukes säng och tycktes bedja några minuter. Därpå steg han upp; hans ansikte var lugnare. Efter att hava kastat en sista blick på Wolframs likbleka ansikte, lämnade han rummet och huset.

Nedanför väntade mr Nathan. De följdes åt till hamnen. Han tog ett hjärtligt och varmt avsked av Bankiren.

I samma ögonblick, som han gick upp på båten, fick han se en människa framför sig, betäckt med ett rysligt utslag på ansiktet, stirra emot honom.

- Var barmhärtig, var barmhärtig, herre, jämrade sig en rå, ihålig röst.

- Vad vill du ? sade lorden skälvande. Gå ur vägen, människa!- 649 -

'- Förbarmande! tjöt den spetälske. Finnes det då ingen på jorden, som förbarmar sig över mig? Äro alla människor hårda som stenar emot mig? Skall jag stötas tillbaka av alla, emedan jag har olyckan att vara sjuk! Finnes det ingen som vill förtjäna sig Guds välsignelse genom att hjälpa mig? Ingen som vill förtjäna himmelriket genom en god gärning?

- Vad vill du? Här är penningar! sade lorden.

- Ack, herre! avhör mig ett ögonblick, jag ber er för Guds skull! sade den spetälske. Sedan flere månader tillbaka har jag varit här i New-Orleans och ingen vill bry sig om mig. På hospitalet ville de icke en gång ta emot mig, ty jag var främling, jag är fransman. Jag vet att jag skall dö, men jag ville dö i mitt fädernesland, och ingen vill ta mig med på sitt fartyg, icke en gång för betalning. Alla bävade tillbaka för mig, och likväl är jag en människa,

såväl som alla andra. Säg mig, herre, om ni går till Frankrike, och om så är, så giv mig en vrå, djupt ner i ert fartyg, att jag ännu en gång må se Frankrike och sedan dö. Ack, herre, ni må vara så god och ädel som helst, så har ni kanske aldrig gjort något som skall skaffa er himlens förlåtelse. Ni skall förtjäna den, om ni antager er mig.

- Välan, människa, jag skall uppfylla din begäran. Stig ner i gondolen, jag skall bota dig och bringa dig till Frankrike.

- Tack, tack! skrek denne fallande till lordens fötter.

- Ej ett ord! sade lorden och gick i gondolen. Den spetälske följde honom.

Om fem minuter lade de till vid ångbåten. Lorden befallde sin intendent att låta föra den sjuke till sjukrummet. .

Ångbåten lämnade omedelbart därefter New-Orleans hamn. - 650 .-*

47. VILLEFORT.

Ångaren låg i Cadix. Lorden hade gjort ett kort besök i land. Solen brände på däcket, och ombord var tyst och stilla, som vanligt. Allt gick sin bestämda gång.

Den sjuke låg på fördäcket i närheten av skorstenen. En plats hade blivit honom anvisad där, på det han de vackra dagarna kunde ligga i solskenet.

Hans sjukdom hade snarare tilltagit än förbättrats. Utslaget hade ej i ringaste mån förminskats, utan stod ännu på sin högsta punkt. Förgäves hade lorden givit honom läkemedel som hittills visat sig tjänliga för dylika sjukdomar. De hade icke hulpit, av det enkla skäl, att den sjuke ej begagnade sig av dem. Lorden, som omöjligen kunde ana ett dylikt bedrägeri, hade sänt medikamenterna till honom, och Roskowitsch hade regelmässigt slagit ut dem igenom det lilla fönstret i sjukrummet. Lorden skakade huvudet.

Resan hade gått hastigt. Den lilla men förträffligt konstruerade maskinen hade arbetat dag och natt med Full styrka och trotsat vinden. I Cadix måste man ta in nytt kolförråd.

Roskowitsch hade icke kunnat ge mycket akt på fartyget. Lorden själv såg han ytterst sällan. Kajutan, varest han uppehöll sig, var ständigt tillsluten, och fönsterna förhängda med gardiner.

Nu låg han där med sitt förfärliga ansikte vänt emot solen, och ögonen tillslutna. Hastigt fick han höra ett barnskrik. Han for upp, men besinnade sig sedan, vände sig sakta om och såg åt akterdäcket där kajutan var.

Där fick han se, på den trånga platsen framför kajutan, ett beslöjat fruntimmer gå av och an med ett barn på armen, vilket nyss hade utstött nämnda skrik och nu blivit vyssat till rö igen. Det beslöjade frun-- 651 -

timret bar en klädning av eget slag, som hade likhet med de österländska fruntimrens. Den sjuke märkte nu även att gardinen var något undandragen från det ena ka j ut fönstret, vari han såg ett fruntimmersansikte av utmärkt skönhet och från vilket strålade glädje och lycka mot det lilla barnet som utanför vaggades av det andra fruntimret.

Eldaren kom nu upp från maskinrummet, för att tala med de båda matroserna, vilka voro sysselsatta på andra sidan av fartyget att ta emot kolen. Då han långsamt kom tillbaka, vände sig Roskowitsch till honom.

- Ni har således även damer ombord? sade han. Det visste jag alls inte om.

* Eldaren stannade, rnen såg icke åt honom. Han bar skräck för ansiktet.

- Ja visst, det är myladys kammarfru, sade han, med mylords barn.

- Åh, mylord har ett barn? frågade Roskowitsch. Han är en lycklig man.

- Ja, och en god man! Det har du fått erfara, sade eldaren.

- Ja visst! mumlade Roskowitsch. Gud välsigne honom därför!

- Han har ett barn! mumlade han för sig själv. Säkert älskar han sitt barn!

Nu hörde sjuklingen lätta steg och öppnade ögonen något litet. Han såg lorden, som gick fram till sig.

- Karl, det måtte vara ett eget förhållande med ditt utslag, sade han. _Alla mina annars så goda medel hava ej gagnat det ringaste.

- Det är ett straff av Gud! jämrade sig den spet-älske. Och ändå har jag aldrig gjort något ont.

- Om några dagar skola vi vara i Frankrike, sade lorden. På vad plats skall jag landsätta dig? I Marseille, Toulon eller var?- 652 -

- Var ni behagar, mylord! svarade den sjuke. För mig är varje plats i mitt fädernesland lika, för att få dö. Gud löne eder godhet!

- Har du då inga anhöriga, inga vänner som vänta dig? frågade lorden.

- Inga! svarade Roskowitsch. Dem jag hade måtte för längesedan hava dött. Sätt mig på någon strand på någon klippa i mitt fädernesland och jag vill dö där.

- Då vi uppnått vårt mål, skall jag göra ett sista försök att bota dig, sade lorden. Lyckas det icke, så måste jag lämna dig åt ditt öde. Det gör mig ont om dig. Men din sjukdom är en av dem som både läkare och andra sky för. Naturen måste hjälpa dig.

- Jag tackar er, mylord! suckade Roskowitsch. Gud välsigne er och edra barn!

Lorden gick till kajutan och även Roskowitsch reste sig för att uppsöka sjukrummet som blivit honom anvisat till boning.

Det var, som vanligt på fartyg, i f ören och just icke det vackraste, fastän det friskaste och bekvämaste rummet. Det hade aldrig förut varit begagnat och dess inredning var så bekväm och inbjudande som något annat rum kunde vara. Huru mången fattig skulle icke varit lycklig i ett sådant rum! Huru mången arbetare eller hantverkare skulle icke önskat sig en sådan boning.

Roskowitsch satte likväl ej mycket värde på bekvämligheterna i sitt närvarande logi, utan satte sig vid fönstret och såg över till Cadix, som låg framför honom. I sådana stumma betraktelser, med blicken på sjön eller på stranden - ifall någon sådan varit till hands - hade han, tillbragt största delen av överresan, och haft ledighet nog, att ägna sig åt sina dystra tankar.

Hans tankar blevo avbrutna av dova, obegripliga_ 653 -

toner, som framträngde från rummet näst intill. Ros-kowitsch hade redan förut ofta hört dessa ljud, men de hade varit så svaga, att han icke kunnat förstå dem. Han hade ej velat fråga, ty folket ombord var honom ej mycket bevåget. Han fick alltid trumpna svar, oftast inga.

Han reste sig och såg genom det lilla fönstret på kammardörren, fram emot fördäcket. Han stannade där tills han såg lorden komma över däcket, i en riktning, som visade att han kom från rummet nästintill sjukrummet. Lorden hade således talat med någon som befann sig där. Men vem var det?

Redan enformigheten ombord var tillräcklig, att egga den sjukes nyfikenhet. Men idag för första gången hade även en annan omständighet bidragit därtill. Han undersökte väggen, som skiljde honom från rummet bredvid, mycket noga. Den var mycket väl arbetad och bestod av dubbla bräder. Detta bidrog till borttagandet av ljudet, som han, av vad som talades därinne, ej kunnat förstå. Någon spricka eller öppning fanns icke på denna vägg.

Likväl upptäckte han något som liknade en dörr. Den var dock så fint infogad, att han först efter noggrann prövning blev övertygad om dess riktighet. Varken lås eller klinka fanns på denna dörr, endast en liten öppning, som troligtvis passade till en konstig nyckel. Det måste vara svårt, att, utan konstiga instrumenter, öppna denna hemliga lås, som säkert var förborgad i själva dörren. Men Roskowitsch förtvivlade icke. Han reglade dörren till fördäcket innantill, hängde för det lilla fönstret, undandrog sängen, som stod framför dörren, och gjorde sig i

ordning, att begynna sitt arbete.

Den som härvid hade sett honom, skulle genast funnit, att han ej var ovan vid dylika göromål. Roskowitsch begagnade sig av de mest olika verktyg, som fun-_ 654 -

nos i hans kammare, och som ursprungligen voro bestämda för helt andra ändamål. Slutligen då intet ville hjälpa, utskar han med en kniv, ett fyrkantigt hål, ett stycke trä på dörren, där han förmodade låsen borde sitta. Nu kom han åt en liten lås som var lätt att öppna med en böjd spik.

Likväl dröjde Roskowitsch med dörrens öppnande. Han kunde uppväcka misstankar, om han gick in i nästa rum. Ty vem var där inne? och vad hade han där att göra? Belönade han lordens godhet, därigenom att han spionerade på fartyget? Hans nyfikenhet kunde ha hans bortkörning till följd. Och sedan? -

Han beslöt därför att göra ett annat försök. Han knackade på träväggen. Om någon var i rummet bredvid, så måste han fråga vad knackningen betydde. Följde icke denna fråga, så kunde förhållandet ericlast vara det som han hade förmodat. Han knackade därför, i början svagt, sedan allt starkare.

Ingen svarade, ingen frågade inifrån rummet. Antingen var detta tomt, eller var någon därinne söm icke brydde sig om bultningen, som icke bekymrade sig om något. Nu öppnade Roskowitsch tyst dörren och inträdde.

Rummet som han kom in uti, var tämligen mörkt, ty för fönstret hängde en tät grön gardin, och dessutom var detta försett med täta järngaller. Roskowitsch lyddes igenom den halvöppna dörren, men märkte i början ingen, öppnade dörren och gick in.

Nu föll hans blick på en figur, som satt alldeles ihop-krupen på mattan med korslagda armar och ögonen riktade så stelt och hemskt på den inträdande att denne studsade tillbaka. Och han hade skäl därtill!

Men endast för ett ögonblick for Roskowitsch tillbaka. Därpå gick han närmare med synbara tecken till nyfikenhet, deltagande och förvåning.

- Det är verkligen han! sade han halvhögt för sig_ 655 -

själv. Det är den gamle Villefort. Men för djävulen som han ser ut! Ja, ja, gubbe, det har även du honom att tacka för!

Villefort rörde sig icke. Hans stela ögon tycktes vila på något dött föremål. Han tycktes icke märka den spetälske, som stod framför honom.

- Han är galen! sade han för sig själv, medan han försiktigt stängde efter sig. Jag måste veta, huru Montecristo behandlar honom. Kanske skall han ändå en gång få sitt förnuft igen, och då - då, vi få väl se. Nu kan jag icke förlita mig på honom. Jag måste handla på egen hand.

48. RESAN.

Nu äro vi återigen på vår lugna ö, som skall bliva ditt andra hem, min älskade hustru sade greven, under det han förde sin beslöjade maka från ångbåten till land. Tyvärr emottagas vi icke av Morrel och Valentine, som jag hoppats, då jag en gång skulle återvända till Europa. Men vi skola återse dem och snart, hoppas jag! A, se där kommer Jacopo!

En medelålders man i italiensk dräkt, kom springande över klipporna på ön. Han höll på att mista andan och måste stanna ungefär femton steg framför greven. Likväl tillkännagav han, med italienarens livlighet, sin glädje och förundran samt närmade sig långsammare.

- Ah! Signore! illustrissimo! Det är ni! sade greven med denna välvilja, som han alltid visade emot dem, som han älskade. Har du hushållat väl? Visserligen, tillhör ön icke mig, utan herr Morrel. Men det roar mig ändå, att se efter.

- Allt är i bästa skick svarade Jacopo. Herr Morrel har icke varit här på länge, ej heller nådig frun. Här är ett ensligt liv här, men likväl skönt. Ja, allt är i bästa ordning! ni behöver endast stiga in. _ 655 -

själv. Det är den gamle Villefort. Men för djävulen som han ser ut! Ja, ja, gubbe, det har även du honom att tacka för!

Villefort rörde sig icke. Hans stela ögon tycktes vila på något dött föremål. Han tycktes icke märka den spetälske, som stod framför honom.

- Han är galen! sade han för sig själv, medan han försiktigt stängde efter sig. Jag måste veta, huru Montecristo behandlar honom. Kanske skall han ändå en gång få sitt förnuft igen, och då - då, vi få väl se. Nu kan jag icke förlita mig på honom. Jag måste handla på egen hand.

48. RESAN.

Nu äro vi återigen på vår lugna ö, som skall bliva ditt andra hem, min älskade hustru sade greven, under det han förde sin beslöjade maka från ångbåten till land. Tyvärr emottagas vi icke av Morrel och Valentine, som jag hoppats, då jag en gång skulle återvända till Europa. Men vi skola återse dem och snart, hoppas jag! A, se där kommer Jacopo!

En medelålders man i italiensk dräkt, kom springande över klipporna på ön. Han höll på att mista andan och måste stanna ungefär femton steg framför greven. Likväl tillkännagav han, med italienarens livlighet, sin glädje och förundran samt närmade sig långsammare.

- Ah! Signore! illustrissimo! Det är ni! sade greven med denna välvilja, som han alltid visade emot dem, som han älskade. Har du hushållat väl? Visserligen, tillhör ön icke mig, utan herr Morrel. Men det roar mig ändå, att se efter.

- Allt är i bästa skick svarade Jacopo. Herr Morrel har icke varit här på länge, ej heller nådig frun. Här är ett ensligt liv här, men likväl skönt. Ja, allt är i bästa ordning! ni behöver endast stiga in.- 656 -

- För då denna dam till fruntimmersvåningen! sade greven. Jag skall se efter lossningen. Varför dröjer du, Haydée?

- Skall jag gå utan Edmond? frågade den unga frun, seende åt fartyget.

- Nå, där kominer han ju, Myrtho bär honom, han är i goda händer! sade greven leende.

Damerna gingo. Bertuccio, intendenten, hade emellertid kommit fram till greven.

- Kom hit! sade denne. Här är du återigen Bertuccio och ej Hakey. Den gamle mannen - du vet, vem jag menar - föres i den vänstra flygeln i ett tyst och luftigt rum, samt bevakas och behandlas där alldeles på samma sätt, som på önskningarnas berg och på ångbåten. Du och tjänarne stanna alltid hemma. Min fru får icke gå ut ensam, så snart ett främmande fartyg är i närheten eller någon främling finnes på ön. Fartygets besättning stannar kvar ombord, så snart det åter kommit från en resa jag i morgon skall företaga. Jag ämnar mig till Paris. Endast Ali åtföljer mig. Vad som annars skulle göras, vet du. Allt förbliver på det vanliga sättet.

- Och den sjuke? Den spetälske? frågade Bertuccio. Stannar han på ön?

- Ja, svarade greven, jag skall lämna dig en flaska medikamenter varav du dagligen skall ge honom tio droppar. Giv honom ett rum, där han icke kommer i beröring med andra människor. Vill han lämna ön - sjuk eller frisk - så giv honom tusen francs och skaffa honom till närmaste kust.

- Men, herr greve, han är en främling! invände Bertuccio, dröjande.

- Det är sant, svarade Montecristo. Men denne man har anropat min hjälp i en belägenhet, då jag icke kunde avslå något, och varunder jag lovade att dra försorg om honom. Gör därför som jag sagt.- 657 -

- Intendenten drog sig tillbaka och greven fortfor tigande att åse landsättningen av några stora kistor och diverse husgeråd. Om en kvart var Jacopo återkommen och stod bakom honom.

- Kom närmare! sade greven. Är du frisk, är du nöjd?

- Fullkomligt, signor. Det fattades mig endast att få återse er ännu en gång, och denna önskan har nu även blivit uppfylld. Jag är fullkomligt nöjd.

- Har allt under tiden gått lugnt och ordentligt till? frågade tjänaren.

- Allt, svarade denne. Förliden vår var Morrel här med sin fru. Sedan dess hava de endast skrivit. Jag trodde att de skulle snart komma tillbaka.

- De skola komma! svarade greven. Och huru står det till med smugglarne och piraterna? Hava många lagt till? Hava de utspionerat mitt hus?

- Nej, signor, de äro helt och hållet bortvända härifrån, svarade Jacopo. Ibland kan väl ännu en liten smugglarebark lägga till; men det händer sällan. Men på senaste tiden har något förefallit mig som synes mig litet misstänkt.

- Sjung ut! Är det rövare på ön?

- Nej! Gudskelov! Men jag har i ungefär två månaders tid märkt ett fartyg som kryssar här utanför och alltid kan ses från ön.

- Vad är det för flagg? frågade greven, som icke tycktes oroa sig.

- Jag tror, det är ett franskt fartyg, sade Jacopo, men om det är kryssare, ett handels- eller krigsfartyg, vet jag inte.

- Saken är av ingen vikt, sade greven. Säg till mig nästa gång du ser det. Antagligen en kryssare, som skall ge akt på smugglare.

Inom sig ansåg greven dock, att det var franska regeringen, som, oroad av Louis Napoleons landstigning V. H. I 42- 658 -

nu försiktigt lat kusterna bevakas, men han ansåg det onödigt att meddela Jacopo detta, och denne avlägsnade sig nu.

Även greven begav sig, då allt blivit lossat till det inre av ön och uppsökte den fördolda, täcka boning han en gång låtit bygga åt sig och som vid hans avresa från Europa blivit Maximilien Morrels egendom. Han gick genast till Haydée och stannade hela dagen hos henne och talade om gamla minnen och jollrade med lille Edmond. Haydée njöt i fulla drag av lyckan att hava sin make hos sig. Hon visste att han skulle resa bort följande dag, på obestämd tid, dock, som han sade på högst fjorton dagar. De samtalade till långt in på natten, därpå gick greven till sitt rum för att få några timmars vila.

Tidigt följande morgon hade man åter ångan uppe på fartyget. Greven skulle stiga i land i någon liten hamn på franska kusten och därifrån i hemlighet begiva sig till Paris.

Han tog ömt farväl av Haydée och sitt barn. Han kände nu för första gången vad det ville säga att nödgas lämna hustru och barn, och det kändes svårare att anträda en färd till det civiliserade Paris än företaga en ritt genom Kaliforniens ödemarker.

- Jacopo kom hastigt emot honom.

- Där signor, där är fartyget som jag i går omnämnde, sade han. Det har kryssat hela morgonen och sannolikt även under natten här utanför.

- Gott, Jacopo, jag skall observera det ifrån ångfartyget, sade lorden. Farväl!

- Anländ ombord, gick han till kikaren. Han igenkände vid första påseende ett franskt örlogsfartyg, och betvivlade nu icke att hans förmodan dagen förut varit riktig. Det var ett litet fartyg, som förde åtta kanoner och sannolikt trettio till fyrtio mans besättning.

- Sätt i gång! sade greven och gick ned i kajutan,_ 659 -

tör att än en gång efterse sina papper, ty han förutsåg att man skulle anropa honom. Hans pass var i ordning. Det

lydde för lord Hope egendomsägare i Kalifornien.

- Ångbåten tog kursen åt franska kusten, utan att bekymra sig vidare om fartyget. Detta korn likväl med fulla segel mot ångaren.

- Lägg bi! dånade roparen, lägg bi och invänta båten!

- Greven gav befallning att stoppa; genast blev en båt utsänd från det franska fartyget, vilken rodde mot ångaren. Den var bemannad med tio soldater. Vid styret satt en officer av högre rang, och bredvid honom en civil herre.

Greven emottog herrarne vid trappan. Hans hållning var som alltid vid dylika tillfällen, lugn och bestämd. Redan dagen förut hade han ändrat sitt skägg och sin dräkt, så att man icke i Paris skulle kunna känna igen honom - ty han ville icke träda i beröring med den stora världen. Han ville endast tala med abbéen och hertig ***

- Ursäkta, min herre! sade officeren. Vi hava ordres att visitera varje främmande fartyg som närmar sig kusten. Ni får därför förlåta -

- Tvärtom, jag finner denna försiktighet mycket på sin plats, svarade lorden, och gav en engelsk accent åt sin franska. Här äro mina papper. Vad fartyget beträffar, så må ni genomsöka det. Det medför varken köpmans- eller krigskontraband.

Den civile ämbetsmannen emottog passet. Officeren jämte några soldater började fartygets undersökning. Greven igenkände genast den civile tjänstemannen, och denna omständighet väckte hans uppmärksamhet, så mycket mera som han särdeles noga undersökte passet.

- Förlåt, mylord, sade tjänstemannen. Ni kommer från ön Montecristo?-T 660 -

- Visserligen, svarade greven. Den dystra ön väckte min uppmärksamhet och jag landsteg där i går.

- Ni har landsatt några personer där, sade tjänstemannen. Vågar jag fråga vilka dessa voro?

- Detta låter ju som ett förhör! sade Montecristo lugn. Jag trodde det vara tillräckligt, att visa mitt pass, vilket är i fullkomligaste ordning, övriga omständigheter hava föga intresse -

- För oss, vill ni säga! avbröt honom tjänstemannen. Men icke så alldeles. Vårt intresse för er är så stort, att vi redan länge kryssat här för att invänta er.

- Mig? frågade Montecristo verkligen förvånad. Kände ni mig då?

- Icke under namnet lord Hope, men väl under greven av Montecristo.

- Således tror ni, att jag har tvenne namn? frågade greven, som nu uppbjöd hela sin själsnärvaro, då han anade en fara, likväl utan att känna den, och fann att han borde vara på sin vakt.

-. Icke endast två, svarade tjänstemannen. Ni kallade er även Dantes, abbé Busoni, Sindbad, lörd Will-more. Ert favoritnamn förr, varunder ni uppträdde i Paris, var likväl greven Montecristo och under detta namn vänta vi er.

- Nåväl, ni tyckes vara väl underrättade. Men vad skall allt detta betyda? frågade Montecristo.

- Att ni är god och fullkomligt ställer er till vår disposition, svarade tjänstemannen. Låt därför er ångbåt vända om och stig ombord på vårt fartyg.

- Icke så hastigt! sade greven. Vem är ni först och främst, om jag tors fråga?

- Här är mitt svar, sade tjänstemannen och överlämnade greven ett papper.

Denne tog det och läste följande:- 661 -

"'*Polisrådet, herr Ducal, beordras härmed, att utan dröjsmål och i nödfall genom användande av våld, häkta och skyndsamt hitföra till Paris en viss personlighet, känd under namnet greve av Montecristo. Samtliga auktoriteter anbefallés att härvid lämna herr Ducal biträde.

Polis-Departementet, etc. etc."

- Gott, sade greven, även förutsatt att jag vore denna greve av Montecristo och ni hade uppdrag från er regering, så är likväl ett bestämt hinder i vägen för dess utförande. Jag är ingen fransman. Jag är medborgare av Toscana och av England.

- Även detta skall icke hindra mig att göra min skyldighet, sade polisrådet. Mina hemliga instruktioner berättiga mig att i varje fall föra er till Paris.

- Välan! sade greven. Jag är på väg dit, och det kan endast vara mig rätt angenämt, att få sällskap under resan. Tjänaren, som jag för med mig, är stum. Således, herr polisråd, står jag till er disposition. Jag har endast en begäran till er. Jag vill icke göra resan med er, utan ni skall göra den med mig i stället.

- Jag förstår ej rätt, vad ni menar! sade Ducal.

- Jo, som jag nämnde, har jag mycket brått om, jag brinner av längtan att få se Paris. Dessutom torde jag bliva ytterligare uppehållen av den angelägenhet ni är agent för. Så mycket mera bör jag skynda. Men ni kan omöjligt fara så fort som jag, ty från Frejus till Paris äro posthästar redan beställda för mig. Jag ber er därför, som sagt är, resa med mig. Det bliver samma förhållande. Jag tar med mig endast min stumme neger Ali. Välj ni själv ert sällskap.

- Ert förslag är icke så värst galet! sade polisrådet, som Montecristos uppträdande tydligt imponerade på och som hade blivit mycket hövlig och förekommande.

- Har ni funnit något anmärkningsvärt, herr löjtnant? frågade polisrådet.

Denna fråga ställdes till officeren, som nu kom tillbaka.

- Nej! svarade denne. Allt är i sin ordning.

- Jag stannar på ångbåten, sade rådet. Lämna edra soldater kvar hos mig. Vi följas åt till Frejus, och sedan reser jag med denne herre till Paris.

- Som ni befaller, herr polisråd, sade löjtnanten och lämnade ångbåten.

Greven gav befallning att den skulle fortsätta sin kurs till Frejus och icke gå fortare än den franska korvetten. Befallningen följdes noggrant. Korvetten hade för övrigt god vind och höll sig vid sidan av ångbåten, ehuru denna gick med full maskin. Mot aftonen låg franska kusten framför dem. Lorden befallde sin styrman återvända med ångbåten, gick med Ali och sin koffert i polisrådets sällskap i land med en av korvettens båtar. Under tiden hade en annan båt från korvetten landat.

I denna befann sig de tvenne polisbetjänterna.

- Allt är väl i ordning för resan? frågade greven. Då kunna vi ju fortsätta den. Ni ser huru brått jag har. Kom med till postbyrån.

- Äro posthästarna för herr Lafitte tillreds? frågade han posttjänstemannen.

- Ja visst, min herre, de voro beställda till kl. 8 på aftonen och stå förspända på gården, svarade denne. Om ni är herr Lafitte, så stå de till eder tjänst.

En bekväm och vacker resvagn körde fram. Den hade fyra platser inuti och tre på kuskbocken. Ali tog en av de senare i besittning.

- Jag måste hava anat, att jag skulle få ressällskap, sade lorden skrattande. Jag höll först på att beställa en mindre vagn. Men desto bättre att jag nu tagit en större!

- Har ni beställt denna präktiga vagn? frågade rå-.

det förvånad. Hör den till postverket? Jag trodde sannerligen icke, att man bestod de resande med så präktiga vagnar!

- Åh nej, sade Montecristo, det är min egen. Jag har låtit göra den i Marseille, varifrån den blivit hit-sänd.

Polisrådet, fastän han var en försiktig karl och stel man, kunde icke avhålla sig från att visa en smula förvåning. En minut senare sutto de båda i vagnen jämte de tvenne polisbetjänterna.

Det hade emellertid mörknat, men postiljonen körde som den onde själv, ty greven hade givit honom ett par guldmynt och sagt: kör fort! Om två timmar voro de vid nästa station. Där förnyades samma skådespel. Greven frågade efter hästar för Lafitte. De stodo redan påselade. Sammalunda var det vid varje station. Det var en resa i flygande fart.

I dagningen hade man redan hunnit en sträcka av nära femtio lieues.

- För tusan! det kallar jag att åka! sade polisrådet, då Montecristo steg ur på stationen - det var i en större stad - och beställde frukost.

- Ja, vad tycks? sade greven. Jag tror knappast vi kommit så fort, om resan skett på regeringens bekostnad. Således frukostera vi?

- Som ni vill! sade rådet, och greven beställde ett enskilt rum i värdshuset.

- När de sutto där allena vid den rikt försedda taf-feln, vilken greven likväl obetydligt anlitade, uppstod ett samtal om allmänna ämnen, som greven dock avbröt helt tvärt.

- Herr polisråd! sade han, jag har nämnt för er, att viktiga affärer, familjeförhållanden, som hastigt böra rangeras, kalla mig till Paris.

Står det i er förmåga, det vill säga, vet ni något om anledningen, så meddela mig det. Ni begår ju inget

fel därmed. Ni har haft uppdrag att föra mig till Paris, och det skall ni ändå fullgöra.

Polisrådet skrattade. Men Montecristo hade talat så lugnt och enkelt och antog även nu en så liknöjd min, att Ducal nästan blev förlägen.

- Ni har rätt, sade han sedan. Emellertid kan man icke veta, vad regeringen kan vilja anse för orätt. Mina ordres innehåller intet därom, jag kan därför handla som jag vill, men jag måste även bära ansvaret därför. Och vid sådana tillfällen kan man lätt förlora sin tjänst och sitt bröd, innan man vet ordet av.

- Åh, det tror jag knappast, sade Montecristo med ett eget leende. Jag Jirvemellertid beredd att hålla er skadelös. Se här är ett bevis därpå!

- Och med en kvick rörelse tog han upp en bunt banknotor och lade på bordet framför rådet.

- Ni skämtar! sade denne och hans blickar svävade vårdslöst på penningebunten, som han, lika synbart likgiltig och nästan mekaniskt, började räkna femtio sedlar - varje på tusen francs - o, min herre, ni skämtar! Vad tror ni om mig? Risken är visst stor, men jag skulle i alla händelser underkastat mig den, endast för att göra er en tjänst. Jag hoppas ni är övertygad därom!

- Fullkomligt! sade Montecristo. Och nu, vad vet ni?

- Tyvärr litet, men kanske tillräckligt för er, svarade rådet, som redan hade nedstuckit sedelbunten i sin bröstficka. Nåväl, jag blev för en tid sedan kallad till departementet och frågad, om jag kände något om en person, som bodde någon tid i Paris under namn av greven av Montecristo. Jag tillstår, till min egen skam, att ert namn var mig obekant. Jag fick likväl ordres att anställa efterforskningar, och det har jag gjort. På detta sätt erfor jag efter hand, att ni bott på Elyseiska fälten och hade stått i förbindelser med familjerna Ville-

fort, Danglars, Morcerf och Herbault. Mycket erfor jag icke. Men jag blev åtminstone övertygad, att ni måste vara en mycket rik man och att ni aldrig haft någonting för er, som kunnat kasta en skugga på er. Sedan blev jag sänd till statsfullmäktigen Frank-Carré och hade en längre konferens med honom. Han var då ännu sjuk efter sitt fall från det brinnande fängelset. Frank-Carré sade mig, att det ej kunde betvivlas, att ni deltagit i boulogner-attentatet och åtminstone understött detsamma med penningar! Morrel har handlat på er tillskyndan. Av honom hade han erfarit, att ni ägde, utom det där huset på elyseiska fälten, även ett slott i Treport och en besittning på

ön Montecristo. Han bad mig hålla vakt över den senare, då regeringen satte mycket värde på att få reda på er person och edra avsikter. Även Treport skulle bevakas. Vidare fick jag befallning, att utröna hertig ***s korrespondens. Därigenom erhöll jag visshet om, att ni ej var i Europa, utan i Amerika. Jag trodde likväl, att ni snart skulle komma hit och då lägga till vid Montecristo. Därför stationerade jag mig där - och ni ser, att mina beräkningar slagit in.

Resan fortsattes därefter, om möjligt med större brådska. Postiljonerna körde, som om deras hästar inte voro värda tio francs och som om vagnen vore utav stål. Den var det även i det närmaste och ypperligt byggd. En av grevens agenter, hade låtit beställa honom i Marseille och densamme hade även beställt posthästar från Frejus, för herr Lafittes räkning till Paris* dit han rest före.

Då de åkte in genom en av de södra portarne i Paris, underrättade rådet postil jonen vart han skulle köra. En kvart senare stannade de vid polisprefekturen, varest de stego av.

- Åh, min herre, var är den svarte frågade tjänstemannen förvånad, då han såg platsen på kuskbocken endast upptagen av postiljonen._ 666 -

- Ni menar Ali? frågade greven skrattande. Nå ja, han har hoppat ner, som vanligt då vagnen stannar. Bekymra er inte om honom. Han får väl veta vart han skall vända sig. Vill ni dra försorg om min koffert. Jag lämnar den i eder vård.

- Men - för tusan - jag har ju icke en minut lämnat er ur sikte! sade polisrådet brydd. Huru har ni då kunnat tala till betjänten? Nog har ni talat till honom - detta var en överenskommelse!

- Ali erhöll mina ordres redan på ångbåten, sade greven lugnt. Han är en pålitlig gosse, och skall uträtta dem fast han ej kan tala. Nå, herr polisråd, jag står till er tjänst. Vart skola vi vända oss? Ni vet, jag har brått.

Något förstämd över de fel, som han utan tvivel begått, följde rådet med greven in i prefekturbyggnaden. Där sade han några ord till en högre tjänsteman och förde sedan honom längre in i byggnaden.

- Min herre, sade han, jag har den äran att rekommendera mig. Mina skyldigheter i avseende på er, äro till ända. Vi skola kanske icke återse varandra. Jag hoppas att edra angelägenheter snart äro uträttade och på ett för er behagligt sätt. Vad jag kan bidraga därtill, skall jag göra. Farväl, min herre! Hav mig i gott minne.

Greven tog avsked av honom med några vänliga ord och blev sedan ensam i rummet, som tycktes höra till en högre ämbetsmans privatvåning.

49. PREFEKTEN, MINISTERN OCH KONUNGEN.

Fem minuter hade förflutit, då dörren öppnades och en herre inträdde, vilkens befattning ej så lätt kunde igenkännas, då han var civilt klädd och i hela sin hållning endast antydde en välmående och bildad man,. På _ 666 -

- Ni menar Ali? frågade greven skrattande. Nå ja, han har hoppat ner, som vanligt då vagnen stannar. Bekymra er inte om honom. Han får väl veta vart han skall vända sig. Vill ni dra försorg om min koffert. Jag lämnar den i eder vård.

- Men - för tusan - jag har ju icke en minut lämnat er ur sikte! sade polisrådet brydd. Huru har ni då kunnat tala till betjänten? Nog har ni talat till honom - detta var en överenskommelse!

- Ali erhöll mina ordres redan på ångbåten, sade greven lugnt. Han är en pålitlig gosse, och skall uträtta dem fast han ej kan tala. Nå, herr polisråd, jag står till er tjänst. Vart skola vi vända oss? Ni vet, jag har brått.

Något förstämd över de fel, som han utan tvivel begått, följde rådet med greven in i prefekturbyggnaden. Där sade han några ord till en högre tjänsteman och förde sedan honom längre in i byggnaden.

- Min herre, sade han, jag har den äran att rekommendera mig. Mina skyldigheter i avseende på er, äro till ända. Vi skola kanske icke återse varandra. Jag hoppas att edra angelägenheter snart äro uträttade och på ett för er

behagligt sätt. Vad jag kan bidraga därtill, skall jag göra. Farväl, min herre! Hav mig i gott minne.

Greven tog avsked av honom med några vänliga ord och blev sedan ensam i rummet, som tycktes höra till en högre ämbetsmans privatvåning.

49. PREFEKTEN, MINISTERN OCH KONUNGEN.

Fem minuter hade förflutit, då dörren öppnades och en herre inträdde, vilkens befattning ej så lätt kunde igenkännas, då han var civilt klädd och i hela sin hållning endast antydde en välmående och bildad man,. På- 667 -

detta ställe kunde man väl knappast vänta någon annan än en polistjänsteman.

Redan vid inträdet kastade han en uppmärksam blick på greven.

- God dag, min herre! sade han. Ursäkta att jag låtit er få vänta.

- Med vem har jag den äran att tala? sade Montecristo hövligt.

-? Jag är vikarie för polisprefekten i Paris, vilken för tillfället ej befinner sig i staden, svarade ämbetsmannen. Mitt namn -

- Jag har den äran, att känna er, sade Montecristo.

- Ni är mycket artig, sade prefekten - men beträffande er person, så är jag icke lika lycklig.

- Mitt namn är Edmond Dantes, greve av Montecristo, sade greven.

Det låg en sådan värdighet i dessa ord, som ånyo satte prefekten i förvåning. Han behärskade sig likväl i det han påsatte sina glasögon.

- Var god och tag plats, sade han. Montecristo

- greven av Montecristo - bland den franska adeln

- som jag har äran tillhöra - känner jag ännu icke ett sådant namn. Namnet låter italienskt.

- Ni har rätt, sade greven. Då jag köpte ön Montecristo av Toscana, bekom jag även grevetiteln.

- Jaså! sade prefekten. Har denna titel blivit erkänd av Frankrike?

- Nej, jag har aldrig begärt det. Jag kan med full rätt bära detta namn, men det är mig likgiltigt om någon lägger vikt därpå. I Frankrike kan jag med samma stolthet kalla mig Edmond Dantes, ty jag är infödd fransman.

- Låtom oss då lämna detta förhållande! sade prefekten. Det fanns ett annat skäl för mig att kalla er till Paris. Hela er personlighet är särdeles hemlighetsfull. Det kan icke vara likgiltigt för franska regeringen,- 668 -

om en man, som anses omätligt rik är dess fiende eller vän. Våra efterforskningar ledde oss till den förmodan, att ni skulle vara fientligt sinnad mot regeringen. Lugna oss i detta avseende och ändamålet med mitt besök är då uppfyllt.

- Jag är ingen människas fiende, svarade greven. Men jag hatar det dåliga, det orätta, det gudlösa; jag bekämpar och söker att tillintetgöra det, var jag finner det.

- Detta svar är verkligen obestämt, sade prefekten.

- Jag kan ej ge er något annat. Franska regeringen är mig fullkomligt likgiltig. Jag håller mig endast till bestämda personer.

- Ni gör undanflykter, herr greve! sade prefekten med ett fint leende. Ni är icke så uppriktig, som jag hade väntat. Låtom oss för tillfället ej bry oss därom! Man säger ni är enormt rik. Och ändå kan ingen säga var ni fått er förmögenhet ifrån. Själv iakttager ni den största tystnad däröver.

- Nå, herr prefekt, jag trodde att ingen behövde bekymra sig om mina privata angelägenheter! sade Montecristo.

Vad röra de franska regeringen? För resten kan jag ej säga er något annat.

- Förlåt, herr greve! jag vet icke om mina förmän bliva tillfredsställda genom de svar ni givit mig. Jag måste först skaffa mig visshet därom.

- Edra förmän? Då ni förestår prefektens ämbete, så är ni ju den högsta polismyndighet i Paris? sade Montecristo. Ni är ingen ansvarighet skyldig.

- Åh jo, sade ämbetsmannen. Först ministern och sedan hans majestät konungen.

- Åh, jag tror icke att hans majestät konungen bekymrar sig om mig! sade greven.

- Ni bedrar er! Jag har uppdrag att lämna konungen personlig underrättelse om denna angelägenhet. Ursäkta mig därför ett ögonblick.- 669 -

- Välan, jag skall vänta! sade Montecristo. Men om jag vågar be, uppehåll mig icke för länge. För mig är varje minut dyrbar.

Prefekten gick och Montecristo stannade kvar, även nu, då han var ensam, behärskade han sig så, att ingen min, intet drag i hans ansikte förrådde vad som försiggick inom honom - om han hoppades att snart bliva sin egen herre igen, eller om han tyckte sig se ett åskmoln uppstiga emot honom. En gång såg han på klockan»

Om tio minuter återkom prefekten.

- Herr greve, sade han, ministern önskar tala vid er. Vågar jag be er följa med mig?

- Med nöje! svarade Montecristo. Vilken minister menar ni?

- Ministern för utrikes ärendena, konseljpresidenten, svarade prefekten.

-- Jaså! är han i närheten? Det skall bliva mig kärt, att lära känna honom!

- Ursäkta, om jag går förut! sade prefekten. Jag vill endast visa vägen.

Han gick genom galleriet och greven följde honom, mönstrande ornamenterna på väggarna, med ett lugn, som om han endast kommit att bese byggnaden. Därpå gingo de igenom några rum. Prefekten gick ännu före, men öppnade slutligen en dörr och stannade.

- Var god och stig in, herr greve! sade han. Herr ministern väntar er.

Montecristo befann sig mitt emot en herre, som stod mitt i rummet, med armarna på ryggen. Han emottog greven ungefär i en ställning, som om han vore Napoleon och greven en korpral, som han ville ge något uppdrag.

Montecristo stannade efter en lätt bugning framför konseljpresidenten. Båda mönstrade varandra. Ministern tycktes vara förundrad över grevens lugna och imposanta uppträdande.

- Låtom oss från början tala uppriktigt med var-- 670 -

andra, min herre, sade han. Ni har nekat prefekten den bekännelse vi önskat. Ni har ej sagt honom i vilket förhållande ni står till Louis Napoleon och varför ni har kommit till Paris. Det kan ej tillfredsställa oss, min herre. Då en främling som, lik er, gäller för enormt rik och är misstänkt att deltaga i politiska saker, reser i Frankrike, så måste vi noga ha reda på vem han är. Vi kunna icke tillåta att en sådan man höljer sig med ett hemlighetsfullt mörker. Vi måste hava reda på hans ändamål, hans personlighet. Ni skall själv inse att jag har rätt. Det nittonde århundradet tål inga mysterier. Efter detta tämligen häftiga tilltal teg han och tycktes vänta, att greven skulle svara honom. Men denne hade ej ändrat en min och tycktes även nu ej ha ringaste lust att öppna sina tillslutna läppar.

- Därför, min herre, måste jag i all vänskap uppmana er till tydligare bekännelse, fortfor ministern. Ni vet vem ni har för er. Säg mig därför öppet vem ni är och vad ni har för er? I vilket förhållande står ni till Ludvig Napoleon och till politiken i allmänhet? och är ni verkligen så rik, som man påstår?

- Jag är greven av Montecristo, svarade greven med ironiskt lugn, jag sköter ingenting annat än det som roar mig,

jag står alls icke i några förbindelser till Ludvig Napoleon, jag befattar mig ej det ringaste med politik och jag är nära nog den rikaste på jorden - åtminstone tror jag det.

- Endast på skämt kan ni svara mig så! sade ministern häftigt. Med sådana svar kan jag ej nöja mig. Av vad skäl kom ni till Paris?

- Det var min mening att resa hit, för att underrätta mig om kapten Morrel i vars öde jag tar stor del och som skall vara vansinnig, sade greven.

- Antagligen är ni lika vriden som kapten Morrel, sade ministern; och tro ej, att ni kan inbilla mig sådan smörja._ 671 -

- Ni är oförskämd! sade Montecristo skrattande. Men jag förlåter er! Det är helt naturligt, att en apa skall göra kaprioler då hon kommer på taburetten, och att hon är löjligast då hon får en portfölj under armen.

Ministern bleknade av ilska.

- Jag skall genast sända er i fängelse eller på dårhuset! sade han med darrande röst. Kan en äventyrare våga tilltala mig så?

- Jag är en äventyrare, ja visst! sade Montecristo småskrattande. Vi äro det alla, mer eller mindre. Blott en skillnad mellan oss båda. Jag har försökt göra människor lyckliga, sedan jag blivit något. Men ni har inget annat ändamål, än att tillfredsställa er äregirighet, och ni skall bliva jämmerligen nedsparkad från er plats, då Frankrike hunnit inse, att det varit en lekboll för en rovgirig gam, som strävade efter den glänsande portföljen av inget annat skäl och med ingen annan rätt, än att han ville åt den!

- Det är för mycket! för mycket! sade ministern. Det skall ni få plikta för.

Han sprang till klocksträngen, men en knackning på dörren förekom honom. Ministern öppnade och mottog en depesch, som han genast läste.

- Nej, nej! det kan jag ej taga på mitt ansvar! sade han. Jag vågar icke föra konungen tillsamman med en vansinnig människa! nej aldrig! Och han är vansinnig, det är säkert. Nej, nej, jag vågar det icke.

Depeschen hade fallit ur handen på ministern.

Montecristo tog upp depeschen och läste den. Den innehöll en befallning från konungen, att den så kallade greven av Montecristo genast skulle föras till honom i Tuillerierna.

- Min herre! sade greven, vändande sig till ministern, med hela den befallande köld, som stod i hans makt, ni skall icke våga att handla tvärt emot hans majestäts befallning. Jag hade icke väntat mig den äran att- 672 -

f å se hans majestät; jag hade ej önskat det, då min tid är mycket upptagen. Men jag finner att denna audiens skall bliva bästa sättet att komma ifrån allt onödigt bråk. Vad mig beträffar, min herre, så är jag färdig. Vill ni icke foga er efter hans majestäts befallning, så skall jag med depeschen i handen gå ensam till konungen.

- Så kom då, sade ministern rasande. Först till Tuillerierna, sedan till dårhuset! Det är sannerligen en galenskap. Men det må gå.

- Galenskap? Varför? sade Montecristo skrattande. Ni har gjort resan i bakvänd ordning - från dårhuset till Tuillerierna, menar ni väl. Kom, min herre!

Ministern tog sin hatt, småskrattande för sig själv för att visa, det han satte sig över dessa förnärmelser, men ändå knytande händerna och stampande i golvet av ilska. På prefekturgården stod konseljpresidentens vagn. För ögonblicket fanns ej någon annan där.

- Jag skulle åka med er? Omöjligt! sade ministern. Ni skulle döda mig.

- Då far jag ensam i er vagn och ställer min till er disposition! sade Montecristo, uppstigande i vagnen. Det är endast en simpel resvagn, men -

Ministern satt emellertid redan bredvid honom. Montecristo gav befallning att hans vagn skulle följa honom till Tuillerierna. Därpå bar det iväg.

Vagnen körde in på Tuillerieborggården och stannade framför en liten portal, vilken endast fick begagnas av dem som hade omedelbart tillträde hos konungen.

För konseljpresidenten öppnades naturligtvis alla portar och även för hans sällskap, vars hållning ensamt varit tillräckligt att kröka ryggen på kammar tjänarna. De voro snart inne i en rymlig sal.

- Jag måste anmäla er, stanna här! sade ministern.

- Gott! svarade Montecristo. Men säg ej några- 673 -

osanningar för konungen och spara mig mödan att stämpla er som lögnare I

- Vilken impertinens! mumlade ministern och inträdde i konungens kabinett.

Dar stannade han ej en minut. Dörren öppnades och" ministern kom ut med ett tämligen surmulet ansikte.

- Hans majestät vill tala med er ensam! sade han vresigt.

- Så mycket bättre! sade greven skrattande och gick in i konungens kabinett.

Denne väntade honom sittande svartklädd framför sitt skrivbord.

När Montecristo inträdde med sin manliga, enkla och ändå så stolta hållning, när han bugade sig med hovmannens lugn och en furstlig persons värdighet, blev konungens ansikte uppmärksammare; han bortlade papperen, som han höll i handen, steg upp och gick emot greven.

- Det fägnar mig, att få se er, min käre Montecristo, sade han vänligt. Jag har hört talas mycket om er. Varför nekar ni vårt fädernesland fördelen av en så intressant man och en så betydlig rikedom?

- Omständigheterna hava hittills ej tillåtit mig att fortfarande stanna i Frankrike, svarade Montecristo. Men skulle jag någon gång vilja slå mig ned någonstädes för alltid, så bliver det i Frankrike.

- Det gläder mig att höra detta! sade konungen. Ni har, efter vad man sagt mig, lidit mycket i er ungdom, dels genom en ämbetsman som ville bevara er hemlighet. Han gjorde det till en del i den familjs intresse, vilken jag tillhör. Men jag hoppas, min käre Montecristo, att ni icke skall låta min familj lida för vad en ämbetsman då bröt emot er?

- Sire, långt därifrån! utropade greven. Jag har för längesedan glömt och förlåtit allt detta, visserligen, V* H. I 43- 674 -

sedan jag betalt dessa människor min tribut och hämnats på dem. Jag tänker knappt mera på den tiden,

- Det är mig kärt! Och likväl påstår man greven av Montecristo vara beskyddare för en president, som icke hyser de vänskapligaste avsikter emot mig.

- Ni menar prins Louis Napoleon, sade Montecristo. Nåväl, sir, jag vill icke narra eller kringgå er. Jag har lånat en ansenlig summa till en vän åt prinsen. Till vad ändamål detta lån skulle begagnas, visste jag icke.

- Nåväl vi skola icke vidare tala därom, sade konungen vänligt. Det är mig nog att veta, det ni icke har något emot mig personligen. Tro mig, jag var ganska nyfiken att få lära känna er. Man har berättat mig ganska mycket om er, och jag tillstår öppet, att det intryck ni hittills gjort på mig, är ganska angenämt. Endast kan jag icke inse varför en man som ni, omgiver sig med det hemlighetsfulla.

- Ack, sire, världen misstager sig, om den tror detta! sade greven. Jag lever endast efter mina egna idéer och dessa äro långt skilda från ett lysande uppträdande, ett skryt med rikedomen. Jag lever enkelt, detta kallar världen hemlighetsfullt.

- Ja, ja, ni kan ha rätt, sade konungen. Men i avseende på era rikedomar har ni säkert bevarat hemligheten. Ingen vet, på vad sätt ni blivit rik, var edra besittningar äro belägna. Jag, själva detta lands regerande överhuvud är i

okunnighet därom, fastän ni är född här i landet.

- Likväl har jag aldrig gjort någon hemlighet därav för mina vänner, svarade Montecristo. Under min fångenskap lärde jag känna en stackars abbé, som man ansåg för vansinnig och som meddelade mig, att på ett uppgivet ställe voro stora skatter förborgade. Han dog, och då jag erhöll min frihet, fann jag, att han sagt sanning. Detta är ursprunget och källan till min rikedom.- 675 -

- Hm, var fann ni dessa skatter, på vilket område? frågade konungen.

- Icke på franskt, svarade Montecristo med köld. Konungens ansikte förlorade för ett ögonblick sitt

vänliga uttryck.

- Montecristo, sade han, hämtande sig ånyo och hotande med fingret. Jag har en stark misstanke på er i ett visst avseende. Jag tror att ni förstår konsten att göra guld.

- Att göra guld, sir? frågade greven. Jag vet verkligen icke -

- Ja, ja, jag menar det i ordets egentliga bemärkelse! sade konungen. Helt nyligen talade jag med en av våra förnämsta kemister över detta ämne, och han sade mig, att det icke var omöjligt att man upptäckt, att guldet ej var någon enkel kropp, utan kunde sönderdelas i flera ämnen. Jag förmodar, att ni har utforskat denna hemlighet. Ty, öppet sagt, min käre greve - er berättelse om den där skatten låter fabelaktig.

- Det kan hända, svarade greven lugnt. Men den är dock sann.

- Ers majestät skänker ej något förtroende till mina försäkringar, sade Montecristo. Jag beklagar det på det högsta. Men jag måste stå fast vid denna förklaring.

- Nå ja, man har sagt mig, att ni är en fin äventyrare! sade konungen. Anser ni det som en egenskap av värde, så må ni hålla den till godo.

- I början talade ers majestät i en annan ton med mig, sade greven så klangfullt och bestämt att konungen såg upp förvånad. Det är icke mitt fel, att jag ej är någon viktig man och ej kan göra guld, som ers majestät väntade.

-- Åh, min vän, det ser ut som ni ville tillrättavisa mig! sade konungen skarpt. Ni glömmer, att ni be-- 676 -

finner er i ett sällskap, som ni aldrig förr har sett, nämligen i ett gott sällskap, och att man väl kan vara rik, utan att ändå besitta de egenskaper, som göra tillträdet till detta palats möjligt!

- Det var icke jag som önskade att komma hit, svarade Montecristo och hans min var lika kall, lugn och observerande, som vid hans inträde.

- Ni vill därmed säga, att ni icke sätter värde på att vara här? sade konungen ond. Ni menar kanske, att denna ära är er likgiltig.

- Ack nej, sire, jag vet att skatta äran! svarade greven. Jag beklagar blott, att jag icke har någon annan och djupare grund att tacka för den, än ers majestäts nyfikenhet.

- Åh, min värde herre, ni är en jakobin, som det synes.

- Gud vet, vad jag är! sade greven lugnt och nästan högtidligt.

Konungen funderade ett ögonblick. Därpå ringde han. Ministern kom in.

----Jag kan ej komma till rätta med denna människa, sade konungen. Han nekar mig varje bekännelse, han tyckes till och med vilja trotsa mig. Vad skola vi göra med honom?

- Jag hade kunnat sagt ers majestät det förut! sade ministern. Vad vi skola göra med honom? Jag tänkte vi skulle skicka honom dit han kommit ifrån.

- Bort ur Frankrike, utan att man erfarit något? sade monarken.

Därvid stockade sig hans röst något och över Monte-cristos ansikte flög ett leende. Han visste att konungen hade

velat säga: utan att han lärt oss konsten att göra guld.

Vi kunna visserligen väl använda tvångsmedel, sade ministern. Det vore inte omöjligt att denne herr greve kommit åt sin rikedom på orättmätigt sätt. Kanske- 677 -

han har funnit en förlorad krigskassa, kanske upptäckt en skatt, och då tillhör hälften staten.

.- Det är sant, sade konungen. Jag har redan för" ut tänkt detsamma. Således hälften av hans förmögenhet l Och huru högt skattar man den efter polisens analer?

- Man har ej så noga kunnat utröna den. Man förmodar femtio millioner francs.

-- En vacker summa! Vi måste likväl först ha reda på sanningen. Staten kan icke rikta sig såsom en privat.

- Därför befaller väl ers majestät, att rannsakning skall anställas mot den så kallade greven av Montecristo? sade ministern.

- Ja visst, ifall han fortfar att trotsa! Ni ser, Montecristo, att vi här i Frankrike icke låter behandla oss så där en bagatelle. Var därför förnuftig. Vi tänka visst icke, att beröva er någon del av er egendom - detta är endast skämt! Men vi kunna ej tåla, att någon trotsar oss. Därför, låt höra!

- Ers majestäts tvivel smärtar mig djupt, svarade greven. Men jag har intet vidare att säga. Och skulle jag än bliva underkastad en vidare undersökning, så försäkrar jag er, att resultatet bliver detsamma. Ingen äger rätt att rannsaka mina privatförhållande. Anklaga mig för en bestämd förseelse och jag skall rättfärdiga mig. Men så länge endast en svag misstanke ligger emot mig, kan jag väl göra anspråk på, att bliva oantastad.

- Jag skulle tro, att majestätet hört tillräckligt! sade ministern med belåten och triumferande min.

- Ja, ja, det är sant! Skaffa bort honom! sade konungen. Han är oförskämd.

Ett moln for över grevens ansikte, men endast ett flyktigt moln.

- Jag hade aldrig väntat mig, att min uppriktighet- 678 -

skulle ådraga sig ers majestäts onåd, sade han lugnt. Men då nu förhållandet är sålunda, så måste mitt goda samvete trösta mig. Tillåter ers majestät att jag nu drar mig tillbaka?

En suverän, en prins, en fältherre hade icke kunnat tala ädlare och värdigare.

- Ja, jag vill till och med att ni avlägsnar er! sade konungen. Men icke ensam! Herr ministern skall åtfölja er och dra försorg att ni kommer i gott förvar.

- Sire! sade Montecristo med hög röst. Jag är icke er undersåte, jag är icke er fiende, jag är icke någon anklagad. Jag fordrar att man lämnar mig min frihet. Polisen må ge akt på alla mina steg. Om tre dagar skall jag vara ur Paris, och senast om åtta dagar ur Frankrike. Men tre dagar måste jag stanna häri

Konungen hade vänt honom ryggen och lämnat rummet.

- Nåväl, herr greve, sade ministern hånfullt, behagar ni följa mig?

- Med nöje! sade Montecristo kallt. Vart gäller resan?

- Först till straffängelset, svarade konseljpresidenten.

Montecristo följde ministern ut i förmaket.

- Min herre, sade han där och lade handen förtroligt på hans axel - vilket var ganska lätt, då den store ministern var en liten karl - min herre, låtom oss hastigt talas vid några ord emellan fyra ögon.

-- Nåväl? Och detta vore? frågade ministern icke litet förundrad.

- Jag bjuder er en million, förstår ni mig - en million-

- För er frigivning? Huru? avbröt honom ministern.

..- För min frihet? Nej! Jag är ingen fånge sade- 679 -

Montecristo. Jag bjuder er en million för största möjliga påskyndandet av min affär.

- Åh, en million! Hm, det ar ett hederligt anbud! mumlade ministern för sig själv. Vad mig själv beträffar, herr greve, så var försäkrad, att jag alls icke är mån om att se er i fängelse. Men vad vill det säga, att påskynda er affär? Andra bruka begära uppskov, ni begär skyndsamhet.

- Ja, först, emedan jag ej har något att frukta, och för det andra, emedan trängande göromål fordra, att jag kan få stanna några dagar i Paris och fritt gå omkring.

- Nå, om det icke är frågan om något annat så skall det bliva mig lätt, att för denna summa, som vi anse såsom en sorts kaution - ni förstår - skaffa er tillåtelse, att åtföljd av en polistjänsteman gå fritt omkring vart ni vill. Vad ni då gör, bliver eder ensak. Jag har inte intresse vid eder fångenskap, tvärtom vida mera av er vänskap. Och vad konungen beträffar, så tror jag, att det nu gör honom rätt ont, att hava varit så hård emot er.

-. Jag förmodar, att han i verkligheten trodde mig kunna göra guld! sade Montecristo.

- Jag tror det själv, sade ministern skrattande. Nåväl, följ med. Jag skall, efter det första flyktiga förhöret, låta utfärda tillåtelsen för er. Det förstås likväl av sig själv, att saken stannar oss emellan?

- Utan tvivel! sade Montecristo. Och låt oss nu skynda på.

Om en fjärdedels timma satt greven jämte en polistjänsteman, i sin vagn, på vars kuskbock Ali tagit plats bredvid kusken. Greven utbytte några tecken och arabiska ord med negern. Sedan bar det i väg.

Men plötsligt öppnade greven vagnsdörren och var försvunnen innan polistjänstemannen kunde stanna, vagnen. Han ropade till kusken att stanna, men dennepiskade på hästarna som om de voro galna. Då vagnen slutligen stannade och polistjänstemannen steg ur, var Ali även försvunnen från kuskbocken. Grevens koffert var redan förut på något gåtlikt sätt försvunnen då vagnen höll utanför Tuillerierna, och polismannen kunde icke en gång tilltala kusken därför, ty denne hade genom greven av Ali fått anvisning att köra så fort som möjligt. För denna gång var greven fri.

På kvällen dagen därpå erhöll konseljpresidenten följande skrivelse:

"Högtärade herre!

Som ni redan lär erfarit, föredrog jag att göra mitt besök ensam, i stället för att ledsagas av en polistjänsteman. Jag borde icke ställa de personer som jag här besökte, i obehag. Beträffande namnen, så anser ni väl saken som ett skämt, såsom jag gör. Jag håller annars alltid mitt ord. Men i detta fall skall mitt samvete trösta mig, så mycket mer, som jag beslutat, att låta denna million tillfalla de fattiga i Paris. Ni skall i morgon få se i tidningarna, att en obekant har sänt denna summa till fattigvårdsstyrelsen. Denne obekante är ingen annan än

Eder Greve av Montecristo."

50. MONTECRISTO ORDNAR FÖRHÅLLANDENA.

I samma rum och i samma trevliga hus på Rue Meslay, där vi en gång träffade Valentine i fridfull förening med sin mans släktingar, befann sig nu en ensam man, Emanuel Herbault och denne gick oroligt av och an med blekt och förstört utseende.

Hans fru var sjuk efter sin barnsäng och hade blivit ännu sjukare till följd av underrättelsen om Morrels piskade på hästarna som om de voro galna. Då vagnen slutligen stannade och polistjänstemannen steg ur, var Ali även försvunnen från kuskbocken. Grevens koffert var redan förut på något gåtlikt sätt försvunnen då vagnen höll utanför Tuillerierna, och polismannen kunde icke en gång tilltala kusken därför, ty denne hade genom greven av Ali fått anvisning att köra så fort som möjligt. För denna gång var greven fri.

På kvällen dagen därpå erhöll konseljpresidenten följande skrivelse:

"Högtärade herre!

Som ni redan lär erfarit, föredrog jag att göra mitt besök ensam, i stället för att ledsagas av en polistjänsteman. Jag borde icke ställa de personer som jag här besökte, i obehag. Beträffande namnen, så anser ni väl saken som ett skämt, såsom jag gör. Jag håller annars alltid mitt ord. Men i detta fall skall mitt samvete trösta mig, så mycket mer, som jag beslutat, att låta denna million tillfalla de fattiga i Paris. Ni skall i morgon få se i tidningarna, att en obekant har sänt denna summa till fattigvårdsstyrelsen. Denne obekante är ingen annan än

Eder Greve av Montecristo."

50. MONTECRISTO ORDNAR FÖRHÅLLANDENA.

I samma rum och i samma trevliga hus på Rue Meslay, där vi en gång träffade Valentine i fridfull förening med sin mans släktingar, befann sig nu en ensam man, Emanuel Herbault och denne gick oroligt av och an med blekt och förstört utseende.

Hans fru var sjuk efter sin barnsäng och hade blivit ännu sjukare till följd av underrättelsen om Morrelsdöd, som genom en händelse blivit henne förrådd, ingen underrättelse hade erhållits från Valentine och hennes beskyddare, själv var han av sin frus sjukdom bunden vid Paris. -- Allt detta kunde bedröva och nedstämma vilket hjärta som helst, i synnerhet om detta hjärta var så fullt av kärlek, deltagande och medlidande, som Emanuel Herbaults, som näst sin hustru, älskade hennes broder Max och dennas maka Valentine.

Läkaren har ännu ej givit mig mycket hopp, viskade han. Jag vill så gärna resa till Berlin, men jag vågar icke lämna Julie! och i denna stad har jag ingen människa, ingen vän, som jag kunde lämna ett dylikt uppdrag. Vi hava alltid levat så ensamma, så isolerade! Jag trodde aldrig att omständigheter kunde inträffa, i vilka jag kunde behöva en pålitlig vän. Nåväl, som Gud vill! Kanske Valentine mår väl och hennes brev endast förkommit! vägen är lång. Så snart Julie kan umbära min hjälp, skyndar emellertid jag till Valentine!

Här avbröts han av en knackning; en tjänare inträdde, vilken lämnade ett brev.

Emanuel Herbault bröt det och blev överraskad, han genomläste det flera gånger.

"En vän har anlänt till Paris -- lydde brevet. Han är densamme, som från gammalt anser sig skyldig er familj tacksamhet. Hav godheten, att efter mottagandet härav, öppna den lilla porten i er trädgård, och insläppa den som uttalar orden Thomsen et French. Ni skall i honom finna en gammal bekant. Han önskar upplysningar av er?"

-- Thomsen et French! ja, ja, det är han! sade Emanuel glad. Så hette bankirhuset, vars växel greven av Montecristo inlöste, då han räddade min svärfar. Det är greven, det kan icke vara någon annan. Gud ske lov nu finnes hopp!Han ville skynda till dörren men besinnade sig och stannade.

-- Nej, nej, för Julie passar icke denna underrättelse! Den skulle endast uppröra henne. Ack, det faller en svår tyngd från mitt hjärta!

Han gick till den lilla porten i sin trädgård, som ledde till en enslig gata. Det bultade på porten och en röst yttrade orden Thomsen et French. Emanuel öppnade genast.

Likväl for han överraskad tillbaka. Den som stod framför honom, var icke greven av Montecristo, åtminstone trodde han det icke. Det var en gammal man i lutande ställning, nästan gråhårig och i en mycket tarvlig, nästan trasig dräkt.

-- God dag herr Herbault, sade han, hastigt inträdande och stängande porten efter sig. Vi äro väl allena i trädgården? Är här ingen som kan lyssna på oss?

-- Ingen! sade Emanuel, som fortfor att betrakta den främmande. Och ni, min herre, vad förer er till mig? I brevet stod, att ni vore en gammal bekant, men --

-- Nå ja; det är jag, sade främlingen skrattande. Igenkänner ni mig icke i min förklädnad? är jag så vanställd? desto bättre! Jag är Edmond Dan tes, ingen annan!

-- Ja, ja, det är hans röst, sade Emanuel glad och fattade grevens hand som han livligt kramade. Gud ske lov, det

är ni! Ack, herr greve, ni kommer i en bedrövlig tid. Morrel död, Valentine långt borta, min hustru sjuk!

-- Just därför kommer jag! sade Montecristo. Låtom oss gå in i detta lusthus, varest ingen kan höra oss, jag måste av er ha besked om vad som förefallit. Jag kan omöjligen tro på Morrels död!

De gingo in i paviljongen och nu begynte ett långtsamtal, varav Montecristo likväl icke kunde inhämta något mera än han erfarit av abbéen och hertigen, och vad läsaren redan vet. Valentines brev var den enda källan varur Emanuel hittills hämtat något. Hans efterfrågningar hos regeringen hade aldrig lämnat något bestämt resultat, ehuru man där bestämt försäkrade honom, att Morrel aldrig blivit avrättad, utan i varje fall flytt. Emanuel var ingen man för praktiska saker. Han trodde verkligen sin stackars svåger vara uppoffrad för en hemlig intrig.

-- Nå käre vän, sade greven, sedan han lugnt avhört Emanuel, trösta er. Max är ännu i fängelse, och jag ber er endast om en sak: överlämna åt mig omsorgen att befria honom. Beträffande Valentine, så skola vi snart erfara, vem som narrat henne utrikes och vad som där blivit av henne. Hennes öde förtjänar i detta ögonblick kanske större deltagande än hennes mans. Dock överlämna även denna angelägenhet åt mig. Man får ej ana att jag finnes i Paris eller Frankrike. Stanna ni hos er fru och drag försorg om att hon tillfrisknar. Och nu farväl, mina timmar i Paris äro räknade!

Greven gick, ledsagad av den till glädjetårar rörde Emanuel. Men innan han uppnått den lilla porten, kom en tjänare, en gammal man, hastigt från byggnaden och visade redan på avstånd ett brev, som han höll i handen. Montecristo hade i en hast gått bakom en staty, för att ej bliva sedd.

-- Från Berlin! ett brev från Berlin! sade tjänaren långt förr än han hunnit fram.

Emanuel utstötte ett glädjerop och skyndade emot den gamle, för att få brevet. Adressen såg han endast flyktigt. Därpå skyndade han till greven.

-- Kom! sade han. Här är ett brev från Berlin, kanske från Valentine själv. I varje fall lämnar det oss upplysningar. Kom vi skola läsa det tillsammans.-- Brevet är till mig och med karlstil! sade han. Underskriften --

-- Av vem är underskriften! frågade greven uppmärksamt.

-- Ett eget namn -- Don Lotario de Toledo! Jag känner honom icke.

-- Men det gör jag! sade greven. Nå läs, jag är nyfiken.

Emanuel läste:

"Högtärade Herre!

Dessa rader erhåller ni, på uppdrag av en dam som är er dyrbar, av madame Morrel. Hon har anmodat mig, vid ett flyktigt sammanträffande hos greve Arenberg, att fråga er, om ni fått de brev hon från Berlin skrivit till er, eller om andra brev från herr de Ratour, en uppgiven vän till kapten Morrel, kommit er tillhanda. Som det synes mig, misstänker hon, att de Ratour icke handlar uppriktigt emot henne, hon vill ej heller sätta tro till sin mans död. Hon är därför i största ångest och ovisshet, men har likväl för övrigt intet att beklaga sig över, och då hon anmodat mig, att vaka över henne, så skall jag i detta fall göra min plikt och noga observera hennes förhållande till de Ratour. Vore det er möjligt att komma till Berlin, för att upplysa om åtskilligt och utröna madame Morrels förhållande till en man, som i mina ögon synes mer än tvetydig, bleve detta bäst. I alla fall väntar madame Morrel att ni skriver till mig, om ni vet något annat och närmare om hennes mans öde, och då hon av de Ratour, öppet sagt, bevakas, så önskar hon att korrespondensen emellan henne och er föres genom mig. Jag bifogar för detta ändamål min adress, och försäkrar er, att jag, ifall ni ger mig några uppdrag i detta fall, icke skall underlåta något, för att visa mitt deltagande för en dam, vars olyckliga öde på det högsta intresserar mig.

Don Lotario de Toledo."-- Men vem är denne Lotario de Toledo! sade Emanuel, då han läst igenom brevet. Jag har aldrig hört något sådant namn. När allt kommer omkring är han kanske i komplott med denne de Ratour som han framställer i så tvetydig dager. Ni sade, att ni känner honom.

-- Ja, svarade greven. Var ni i detta avseende lugn. Don Lotario är min skyddsling och en hedersman. Jag anser

det för en stor lycka, att Valentine funnit just honom och är nu mindre ledsen för henne, över de Ratours person skall jag snart få fullkomlig upplysning. Var därför alldeles obekymrad, Emanuel! Jag skall sörja för Max och var säker, att Valentine ännu lever och befinner sig efter omständigheterna väl. Ännu ligger väl en slöja över denna tilldragelse. Men den skall snart bliva avlyftad. Farväl, Herbault! överlämna allt åt mig. Sakerna stå bättre än jag trodde. Farväl!

Läsaren påminner sig att abbé Laguidais bodde vid Rue du grand Chantier, och till honom skyndade greven. Ali hade redan underrättat abbén, att greven skulle vara hos honom på en bestämd timma. Under tiden hade Montecristo gjort sig oigenkännlig. Abbén hade underrättat hertig ***, att greven var anländ, och båda väntade nu denne man, vars förtrogne de voro, och vilket de ansågo som den största ära.

Återseendet mellan dessa tre män var hjärtligt, och deras hälsning lika innerlig som länge skilda ungdomsvänners. De gjorde sig först underrättade om bisaker, alldeles som det brukar vara händelsen vid dylika åter-seenden.

Men greven var den förste som ledde samtalet på viktiga händelser.

-- Min käre abbé, sade han, ha några brev kommit for min räkning?

Abbéen lämnade honom en hel packe anländaskrivelser. De flesta av dem voro från närmare eller avlägsnare städer och angingo Montecristos religiösa bemödanden. För närvarande läste han endast underskrifterna och stoppade breven på sig. Endast ett brev genomläste han helt och hållet. Det var från mr Nathan i New-Orleans.

Bankiren skrev till honom att icke den ringaste förändring i Wolframs tillstånd hade inträffat och att läkaren, som för övrigt skötte den sjuke med största sorgfällighet, ännu icke vågade ge bestämt hopp. Åt Amelie hade han sagt, att Wolfram var bortrest, och då hennes värdinna levde alldeles avsöndrad från världen, så hoppades han, att hon ej skulle få veta sanningen. För övrigt visar sig nu i staden en viss sympati för Wolfram, och om han bliver frisk, skall han säkert få mycken hjälp, att något direkt understöd av greven eller bankiren knappast behövs. Mr Nathan lovade att sända brev med varje fartyg.

Greven läste detta brev för sina båda vänner oph underrättade dem om sitt förhållande till Wolfram.

-- Jag tillstår, sade han, sänkande blicken -- att denne unge mans död skulle gjort mig olycklig för hela mitt liv, att den skulle tynga hårt på mitt samvete. Gud har sparat mig denna prövning. Han har igenkänt mitt hjärta, han vet, att jag menar väl med Wolfram.

-- Men han har tillika givit er en fingervisning, käre greve! sade hertigen. Han har velat påminna er, att ni icke bör gå för långt.

-- Jag märker det, sade Montecristo. Och ännu tydligare talar Morrels öde. Därför har jag skyndat hit, för att hjälpa om det är möjligt. Och jag hoppas att det skall låta sig göra. Meddela mig nu blott vad ni vet om Morrel.

Greven erfor nu utförligt Morrels förväxling med Rablasy, hans anklagande och dom, hans vansinne.Hertigen hade lyckats utspionera alla detaljerna av denna märkvärdiga angelägenhet. Sakens förlopp var nu för resten tydlig och enkel, så snart man kände dess begynnelsepunkt.

-- Men huru var det möjligt att Morrel kunde förväxlas med denne mördare, frågade Montecristo. Ni var ju samma natt hos dem, hertig? Ni säger, att han hade en vanlig svart dräkt och ändå visades av rättegången att man funnit honom i Rablasys jacka.

Hertigen -- ty han var den hemlighetsfulle personen -- berättade åter alla omständigheterna vid detta nattliga tillfälle, och de tre männen kommo slutligen till ett och samma resultat, som låg sanningen helt nära. De trodde Rablasy vara samme fånge, som tillika med Morrel, hertigen och statsfullmäktigen lämnade fängelset. De förmodade även, att Rablasy hade begagnat de papper han funnit i Morrels kläder, för att narra Valentine och locka henne utrikes.

-- Abbéen sade att en herr de Ratour en gång blev presenterad för honom hos greve Arenberg. Han gällde för

bonapartist, som uppehöll sig här i hemlighet, och om jag minnes rätt, så gav han sig ut för läkare.

-- Detta stämmer! sade Montecristo. Av don Lotarios brev visar sig att denne skojare icke har på något allvarsammare sätt förfördelat madame Morrel. Inom kort skola vi hava besked därom och jag tror, att det ej skall bliva svårt att få Valentine ur hans klor. Jag skall närmare tänka på den saken. Morrel själv förtjänar i varje fall den största uppmärksamheten. Och nu till don Lotario. Vad veta ni om honom?

-- Ingenting annat, än att han älskar Therese och är olycklig över hennes köld emot honom! svarade Laguidais. Jag kan endast förnya vad jag skrivit till er, greve, om honom. Jag önskar att ni ej ställer denne man på för hårt prov. Det behövs icke. Han är min älskling. Kanske jag dömmer för gunstigt om honom.Hans hjärta är gott och gjort av ett ämne, som behöver obetydligt främmande inverkan. Jag känner visserligen icke så noga hans förhållande till Therese. Jag vet icke om han älskar henne olyckligt. Men skulle detta vara fallet, så försvåra icke hans öde genom att lägga ytterligare hinder i vägen för honom; tänk, om även där skulle ske en olycka -- om denne unge man som vi båda hava fäst vid våra hjärtan, skulle duka under!

-- Ett hjärta och en själ sådan vi behöva, den kan icke duka under! sade Montecristo.

-- Visserligen, sade abbén, men det kan inträffa tillfälligheter, som vi ha förorsakat, som genom er äro framkallade och vid vilka han kan duka under. Se på Wolframs sårande. Vem är skulden därtill? Han, tillfället eller ni, som försatt honom i en belägenhet, som en gång måste framkalla ett dylikt sammanstötande?

-- Jag vill ännu en gång tänka över saken, svarade greven tankfull. Jag skall icke gå längre än jag vågar gå. Och hoppas, att försynen, som hittills varit mig nådig, även framdeles skall understödja mig och avvända sådana faror från dem, som jag vill göra till grundpelare i vår förening. Ledsen och betryckt återkom jag till Europa, sade han. Nu mår jag bättre. Det står icke så illa till med världen och mina vänner, som jag trodde. Jag tvivlar icke på Wolframs räddning. För Morrel hoppas jag det bästa, så snart han åter blivit fri, Valentine är ej förlorad och don Lotario skall bliva en karl. Därför skola även ni, mina vänner hoppas. Vi kämpa för Guds rike, och Gud skall vara med oss!

Slut på tredje delen.